

C O R P U S
SCRIPTORUM HISTORIAE
B Y Z A N T I N A E.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

I N S T I T U T A,

A U C T O R I T A T E

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

HISTORIA POLITICA ET PATRIARCHICA
CONSTANTINOPOLEOS. EPIROTICA.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLIX.

Recd. Jan. 7. 1876.

24. 143

HISTORIA
POLITICA ET PATRIARCHICA
CONSTANTINOPLEOS.

EPIROTICA.

RECOGNOVIT
IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXLIX.

Y42.8
CORPUS
HISTORIA

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ἀπὸ τοῦ αὐτῆς ἕως τοῦ αὐτοῦ Χριστοῦ.

HISTORIA POLITICA

CONSTANTINOPLEOS

a 1391 usque ad 1578 annum Christi,

Latina a Martino Crusio, Tubing. professore, facta.

Βασιλεύοντος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ βασιλέως Ῥω-^{Turco-}
μαίων κυρίου Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου, κατὰ τὸ ἑξακισχι-¹
λιοστὸν ἑννακοσιοστὸν ἔτος, ἡ μὲν δύναμις τῆς πόλεως ταύ-
της ἡλάττωτο, ἡ δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν ἡῤῥξανε καὶ ἐπληθύνετο
5 κρίμασιν οἷς οἶδε θεός. ὅθεν ὁ κυριεύων οὗτος βοηθείας
δεόμενος δεῖν ἔκρινεν εἰς Ἰταλίαν καταφυγεῖν καὶ δεηθῆναι
τοῦ πάπα καὶ τῶν ἐκεῖ ἀρχόντων τοῦ λαβεῖν τινὰ βοήθειαν
καὶ ἀποδιῶξαι τὸ ἐλευσόμενον καὶ προσορώμενον κακόν. ἀπελ-
θεῖν δὲ βουλόμενος ἀφῆκε τοποτηρητὴν αὐτοῦ τὸν κύριον
10 Ἰωάννην τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ, οὗ δὴ τὸν πατέρα Ἀνδρόνικον

Imperante apud Constantinopolitanos Romano rege Manuele Palaeologo (qui tunc annus mundi sexies millesimus et nongentesimus erat) urbis huius vires diminutae erant, Agarenorum autem potentia, nescio quo dei iudicio, subinde in maius crescebat. quapropter ille rex, opis indigens, ad Italiam sibi confugiendum iudicavit, et pontificem maximum Italosque principes auxilii alicuius ad malum adventans, quod praevidebatur, propulsandum impetrandi causa appellandos. cum itaque protectionem adornaret, loco suo interea imperio gubernatorem reliquit Ioannem, suum e fratre nepotem, cuius patrem Andro-

ὁ πάππος ἐξετύφλωσε διὰ τὸ νεωτερίσαι καὶ τὰ πέριξ πολλὰ κακοποιῆσαι συνοπαδὸν καὶ σύμψηφον κτησάμενον Μουσᾶν τζελεπῆν νιὸν τοῦ σουλτάνου Ἀγαρηνῶν, ὃν καὶ ὁμοίως συλληφθέντα, τοῖς αὐτοῖς ἐνεχόμενον, ὁ ἴδιος πατὴρ ἀπέκτεινε, τιμωρησάμενος καὶ οὗτος τὸν τοιοῦτον τῆς τόλμης. 5

Καταπλεύσαντος δὲ τοῦ βασιλέως τούτου καὶ εἰς Ἰταλίαν ἀπελθόντος καὶ πολλὰ δεηθέντος, ὑπέσχετο μὲν αὐτῷ ὁ τε πάπας καὶ οἱ λοιποὶ δοῦναι βοήθειαν, οὐκ ἔδωκαν δὲ ὡς τὰ τέλει ἔδειξε, προφασισάμενοι ὅτι ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐν μιᾷ τῶν ἑορτῶν οὐ κατεδέξατο προσκυνῆσαι τὸ ὑπομάνικον τῆς 10 δεξιᾶς τοῦ χωρεπισκόπου, ὑφαντῶς ἐπάνω κοσμούμενον τὴν εἰκόνα Χριστοῦ. ὅθεν ὁ πάπας λαβῆς τυχὼν ἔγραψε πᾶσι τοῖς Ἰταλοῖς “βασιλεῖ Ῥωμαίων, μὴ καταδεξαμένῳ προσκυνῆσαι τὴν εἰκόνα Χριστοῦ, ὅστις βοηθήσει, ἔσται ἀσυγχώρητος.” τὰ τοιαῦτα δὲ ἐνωτισάμενος ὁ μεγάλαις τρεφόμενος ταῖς ἐλ- 15πίσιν ἀνεχώρησεν ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς Βενετίαν προσέδραμε, διαπραξάμενος οὐδὲν ὧν χάριν κατήλθε καὶ ἐδεήθη ὁ χριστιανικώτατος οὗτος βασιλεὺς.

Ἐν τούτοις δὲ ὄντος, καὶ ἀκούσαντος ὅτι ἐτελεύτησεν ὁ σουλτὰν Μεχεμέτης ὁ υἱὸς σουλτὰν Μπαγιαζίτου τοῦ Ἰλι- 20ρίμ, καὶ ἔλαβε τὴν ἡγεμονίαν ὁ τούτου υἱὸς σουλτὰν Μουράτης, ὃς εἶχε καὶ ἀδελφὸν Μουσταφᾶν, ἀνῆλθε, καὶ τὴν

nicum avus caecaverat, quod novis rebus studens passim finitimis locis damna intulisset, ad id comite socioque usus Musa Zelepe, Agarenorum regis filio; quem item pater suus, ut parium facinorum reum, comprehensum, de suscepta audacia puniens, interfecerat.

Cum igitur imperator Manuelus nave conscensa in Italiam pervenisset de subsidioque magnopere sollicitasset, promisit quidem id ei pontifex ceterique procures: sed praestitum non fuit, sicut exitus declaravit. causa praetexebatur, Manuelum die quodam festo venerationem imaginis crucifixi Christi, in dextera manica chorepiscopi intextae, recusasse. unde causa pontifex arrepta Italis omnibus scripsit, quicumque imperatori Graeco, qui noluisset imaginem Christi adorare, auxilium ferret, eum a sacrorum communione sine venia exclusum iri. quibus ille auditis, qui magna spe pastus fuerat, ab eis discessit Venetiasque cucurrit. sed nec ibi quicquam eorum impetravit ob quae venerat, quae necessitate compulsus petiverat, Christianae pietati deditissimus imperator.

1419 Cum in his esset, audito mortuum esse regem (sultanum vocant) Mechemetam, qui Baiazita, cognomento Ilirimo, natus erat, illique in regno successisse filium Muratam, cui frater erat nomine Mustaphas, a peregrinatione illa Cpolim, nihil eorum consecutus propter quae exi-

Κωνσταντίνου, ἄπρακτος ὧν κατέλθε, κατέλαβε. συνέβη δὲ ὅτι ὁ Μουσταφᾶς οὗτος ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν ἔνδον τῆς πόλεως, καὶ ὑπεδέξαντο αὐτὸν ἀσπασίως οἱ ἐν τῇ πόλει, καὶ δέδωκαν αὐτῷ εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Ντόρια εὐγενοῦς τινὸς Γενουβίτου, ἣτις ἦν ἐγγόνη τοῦ βασιλέως τούτου Μανουήλ. ἡ γὰρ ἐκ πορνείας αὐτῷ θυγάτηρ Ζαμπία ἔτεκεν αὐτὴν συναφθεῖσα τῷ Ντόρια τούτῳ γνώμῃ βασιλικῇ. ὠνόμασαν δὲ ταύτην, τὸ καιρὸν συνοικέσιον ποιήσαντες, κυρὸν τῆς ἀνατολῆς, ξένῳ ὀνόματι καὶ ἀθλίῳ. διαπεράσαντες γὰρ αὐτὸν οἱ Βυζάντιοι ἐν ἀνατολῇ μετὰ στρατιωτῶν καὶ δορυφορίας, ὑπέκυσαν αὐτῷ πολλοί· καὶ κάστρα καὶ χώρας ἔλαβε καὶ ἐκαθέζετο ἐν τῇ Προύσῃ. πληροφορηθεῖς δὲ ταῦτα ὁ τούτου ἀδελφὸς σουλιὰν Μουράτης ἀπὸ Καλλιουπόλεως κρυφίως διεπέρασεν εἰς Προῦσαν, καὶ καταλαβὼν τὸν Μουσταφᾶν τοῦτον ἐν βαλανείῳ λουόμενον, μεθύοντά τε καὶ σπαταλῶντα, εἰσπηδήσας αἴφνης αὐτὸν ἀπέπνιξε, καὶ οὕτως ἐκურίευσεν δύσεως καὶ ἀνατολῆς. ὠργίσθη δὲ τοῖς Βυζαντίοις καὶ ἐκάκου παντοιοτρόπως, καθ' ἐκάστην ἀρπάζων καὶ λεηλατῶν τὰ πέριξ καὶ ὅσα ἔμειναν ἔτι καὶ ἦσαν τῆς ἀθλίας πόλεως. παρακαθήμενος δὲ ἔμεινε τριετίαν ὥς θηρόιον δεινόν, μὴ ἀμελῶν τὰ κατὰ δύναμιν· ὅμως οὐδὲν ποιῆσαι ἠδυνήθη. λοιπὸν δὲ λοιμῷ καὶ λιμῷ περιπεσόντων ἐκατέρωθεν παρητή-

8. κενὸν C

verat, rediit. venerat hic Mustaphas profugus in eandem urbem ibique benigne exceptus fuit; cui etiam in matrimonium data est cuiusdam ex nobili familia Genuatium Auriarum filia, neptis regis Manueli. huic enim Auriae nupta erat de voluntate regis spuria huius filia, nomine Zampia, mater illius sponsae. quo inani coniugio facto eam appellarunt dominam Orientis, nomine inusitato inauspicatoque. nam cum Byzantini Mustapham exercitu et satellitibus comitatum in orientem traduxissent, multi quidem se ad eius ductum applicaverunt, ipseque complura castra et oppida cepit, inque civitate Prusa consedit. sed his cognitis frater eius Murata, occulte a Callipoli in Asiam traiectus, Prusam pervenit; ubi Mustapham in balneo lavantem, vino et deliciis languentem, repentino adventu oppressum suffocavit. hoc modo occidentis orientisque dominatum adeptus fuit. infensus autem Byzantinis, quibuscunque potuit maleficiis affecit, nullo die praetermisso quo non rapinas praedasque circumcirca ageret ex miserae urbis, quae parvae restabant, reliquiis. eam etiam triennium obsidens, ad ferocis belluae instar, nullum insultum ad expugnandum sibi reliquum fecit. nihil tamen effecit: Tandem enim, sublati pestilentia et fame utrinque multis, bello finis, pace et foedere

σαντο πολεμεῖν, καὶ εἰρήνην ἐποιήσαντο καὶ συνθήκας καὶ ὅρκους τοῦ μὴ πορευθῆναι ποτε κατὰ τῆς πόλεως.

Τούτων δὲ οὕτως ὄντων ἐτελεύτησε καὶ ὁ βασιλεὺς οὗτος ὁ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος, βασιλεύσας ἔτη, ὡς λέγεται, εἰκοσι πέντε, καταλείψας τὴν βασιλείαν τῷ νιῷ αὐτοῦ κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Παλαιολόγῳ. ὃς ἔχων γυναῖκα πλουσίαν ἀπὸ Λουμπαρδίας οὐδ' ὅλως ἠγάπησεν αὐτήν, ἄλλαις προσέχων. ὅθεν καὶ πρὸς τὸν ἴδιον ἐπαλινδρόμησε πατέρα, καὶ οὗτος ὡς φυγοῦσαν παρὰ βασιλέως ὅλως ὡς ἔδει φιλικῶς οὐκ ἀπεδέξατο. ἦν δὲ καὶ πόρνος οὗτος ὁ πατὴρ αὐτῆς πολλά, ὡς ἐλέγετο. ὅθεν 10 καὶ τοῦ ἰδίου οὐκ ἐφρόντισε τέκνον, ἀλλ' ὀλιγώρως εἶχε.

Βασιλεύων δὲ ὁ ῥήθεις Μουράτης καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένων, καὶ ὢν ἐν Ἀδριανουπόλει, καὶ βουλευθεὶς στρατεῦσαι κατὰ Θεσσαλονίκης, καὶ ἀξιωθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως τούτου 3 Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου παύσασθαι τοῦ κατὰ τῆς Θεσσα- 15 λονίκης πολέμου, ἀπεκρίθη ὅτι εἰ μὲν ὑπῆρχεν, ὦ φίλε, τῆς βασιλείας σου νῦν ὑποιεταγμένη, οὐκ ἂν ἐπορεύθην. ἐπεὶ δὲ ἔστι τῶν Βενετῶν, πορεύομαι κατ' αὐτῆς, ὅπως, ἦν θεὸς θέλῃ, πορθήσω καὶ δουλώσομαι ταύτην. ὑπῆρχε δ' αὕτη ἡ Θεσσαλονίκη πρὸ καιροῦ τῶν Βενετῶν, ὡς ταύτην ἀπεμπολήσαντος Ἀν- 20 δρονίκου τοῦ νιῦ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὃς ἔσχεν νιούς ἕξ, Ἰωάννην, Θεόδωρον, Κωνσταντῖνον, Ἀνδρόνικον, Δημήτριον καὶ Θωμᾶν, πᾶσι δὲ ἔδωκε τόπους εἰς διατροφὴν. ὅθεν

iureiurando firmatis nunquam amplius urbem oppugnatum iri, factus est.

1421 Hoc rerum statu ita se habente finem etiam vivendi imperator Manuelus Palaeologus fecit, postquam imperio, ut fertur, annos viginti quinque praefuisset, relicto successore filio Ioanne. habebat hic divitem uxorem ex Insubria: sed amoribus aliarum deditus prorsus non amabat hanc. indignata itaque ad patrem suum rediit; qui, ut a rege fugitivam, minime ea caritate qua debuit excepit. dicebatur autem ipsum etiam multum meretriciis amoribus indulgere; quae causa fuit ut suos liberos curae non habuerit.

Cum ita, ut diximus, regnaret Murata et in foedere Graecorum maneret, atque Adrianopoli vivens expeditionem adversus Thessalonicam agigaret, rogatus fuit ab imperatore Ioanne, desisteret a bello Thessalonicensibus inferendo. cui ipse "si esset" inquit "illa civitas regno tuo subiecta, abstinerem, amice, hac expeditione. quia vero ditionis Venetorum est, ibo contra, et deo bene iuvante expugnatam mihi subiiciam." facta fuerat illa ante tempus Venetorum iuris, vendita ipsis ab Andronico Palaeologo, Manueli filio. habuit enim hic sex filios, Ioannem Theodorum Constantinum Andronicum Demetrium

καὶ τῷ δυστυχεῖ Ἀνδρονίκῳ τὴν Θεσσαλονίκην, ὃς πεσὼν τῇ πάθει τῆς ἐλεφαντιάσεως ἐπώλησεν αὐτὴν τὴν περιφανῆ Θεσσαλονίκην διὰ χιλιάδας χρυσίνων πεντήκοντα, ἐξ ὧν τὰ μὲν τοῖς κόλαξιν ἐδώρῃσατο τοῖς μετ' αὐτοῦ, τὰ δὲ μείναντα λαβὼν ἀπῆλθεν ἐν τινι μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου ὄρους, καὶ ἐκεῖ τὸ ζῆν ἐξεμέτρησεν.

Ἀπελθόντος οὖν κατὰ Θεσσαλονίκης τοῦ σουλτὰν Μουράτη τούτου καὶ πολιορκήσαντος αὐτήν, ἐκυρίευσεν ταύτης πόλεμῳ, ἀπέκτεινε δὲ πλῆθος Γραικῶν, οἵτινες ἀντέστησαν αὐτῷ ὅλως προσκυνῆσαι μὴ βουληθέντες, εἰ καὶ πολλὰ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς. οἱ δὲ Λατῖνοι ἔφυγον κρυφίως, γυναικῶν δίκην, ὀλίγοι ὄντες. ἔπαθον δὲ οἱ αὐτόχθονες Θεσσαλονικεῖς πολλὰ δεινά, φόνους, αἰχμαλωσίας, τὴν ἐκ τόπου εἰς τόπον ἀπεμπόλῃσιν, τὸν χωρισμὸν, τὸν ἐν ἀνατολῇ καὶ δύσει σκορπισμὸν, τὴν ἀποβολὴν τῆς φύλης πατρίδος καὶ ἄλλα ὅμοια, θηρίων ἀγρίων ἐπικειμένων τῶν ἀσεβῶν αὐτοῖς.

Δουλώσας δ' οὐ μόνον Θεσσαλονίκην ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ αὐτῆς ἔτι ἑξῆς ἀπὸ κτίσεως κόσμου, Σερβίας φημί, Βουλγαρίας τῆς γείτονος καὶ ἄλλων πολλῶν (ὡς Θεοῦ παραχωροῦντος ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καὶ οὐδενὸς ὄντος τοῦ κωλύοντος, ἀλλ' ἐρήμην διώκοντος καὶ πολεμοῦντος οὐδενὸς ἀν-

et Thomam; quibus singulis certa loca, unde vitam sustentarent, assignavit. infelici itaque Andronico Thessalonicam, qui in lepram, quam elephantiasin vocant, delapsus illam illustrem urbem quinquaginta milibus aureorum vendidit. de quibus parte suis adulatoribus donata, cum reliquo in quoddam sancti montis monasterium abiit; ubi vitae cursum emensus obiit.

Profectus cum exercitu rex Murata Thessalonicam oppugnavit, eamque vi cepit, magno numero Graecorum occiso: noluerant enim ullo modo deditionem facere quamvis magna pollicito, sed ad extremum usque spiritum restiterant. at Latini, qui numero pauci inerant, feminarum modo clam aufugerunt. acciderunt indigenis Thessalonicensibus multa gravissima, caedes, captivitates, in alia ex aliis locis venditiones, carorum inter se distractiones, per Orientem Occidentemque dispersibnes, dulcis patriae amissio et alia generis eiusdem, nullo crudelitatis genere ab impiis, ceu ferocissimis bestiis, praetermisso.

Redacta hoc modo in servitutem non tantum Thessalonica, sed aliis passim oppidis (quo tempore annus mundi numerabatur sexies millesimus nongentesimus trigesimus septimus) Serviae atque vicinae Bulgariae et aliarum regionum multarum (dei nimirum concessu, ob punienda peccata nostra, cum, nemine prohibente, nemine armis resistente, nisi paucissimis iisque infirmis, omni praesidio destituta desertaque persequeretur) reversus est, aliorum insuper devorationem

θισταμένου ἢ ὀλίγων πάνυ καὶ ἀσθενῶν) ἐπανῆλθεν, ἄλλα καταφαγεῖν μελετήσας ὁ ἄγριος θῆρ. πλὴν τῷ φαινομένῳ ἔμενεν εἰρηνεύων, τῇ δ' ἀληθείᾳ καιρὸν ἦν ζητῶν καὶ πρόφασιν τινά.

Ταῦτα δὲ καὶ τὰ ὅμοια ὁ βασιλεὺς σκοπῶν, πῶς ὁ 5 τῆς Ἀγαρ ἄγριος κύων ἐδούλου τὰς πόλεις, τὰς μὲν μετ' εὐλόγου προφάσεως, τὰς δὲ λόγοις κολακείας ψευδέσιν, ἄλλας 4 δὲ ἐξ ἀρπαγῆς, πάντα λίθον κινῶν καὶ δολιευόμενος, αἰεί τι καταφαγεῖν βουλόμενος, ἐβουλεύσατο ὅπως πορεύσεται ἐν Ἰταλία καὶ ἐπαναγκάσῃ γενέσθαι ἔνωσιν μετὰ Λατίνων, καὶ οὕτω 10 λάβῃ βοήθειαν μερικὴν καὶ τὸν Ἀγαρηνὸν ἀποδιώξῃ. γράψας οὖν πρὸς τὸν πάπαν, Εὐγένιος ἔστειρξε μετὰ χαρᾶς συγκροτηθῆναι τοῦτο καὶ γενέσθαι εἰρήνην καὶ ἔνωσιν, εἰ δυνατόν, πέμψας δαπάνην καὶ πλοῖα χρειώδη. οὐ μόνον δὲ ὁ πάπας ἀλλὰ καὶ οἱ καρδινάλιοι καὶ ἄλλοι ἐπεθύμουν τὴν ἔνω- 15 σιν κατορθωθῆναι, ὥς πολλάκις βουλευθέντων, κατορθωσάντων δὲ οὐδέν, πολλῶν σκανδάλων ἀναφυομένων. διεμηνίστατο οὖν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς σπουδαίοις καὶ λόγου καὶ μαθημάτων μετόχοις, καὶ ἦλθον ἐν Κωνσταντινπόλει ὁ τε Τραπεζοῦντος μετὰ τοῦ φιλοσόφου Ἀμυρουτζη, ὁ 20 Νικαίας Βησσαρίων, ὁ Ῥωσσίας, Γεμιστὸς ὁ φιλόσοφος καὶ ἄλλοι λογάδες· καὶ συνάξεως γενομένης μετὰ τοῦ πατριάρχου

insatiabilis fera animo agitans. attamen speciem quidem prae-
buit pacem colentis: re autem vera occasionem et causam aliquam quaerebat.

Haec et his similia imperator cernens, quomodo immanis iste Agara ortus canis urbes subigeret, quasdam praetextu speciem habente, nonnullas verbis lenibus et falsis promissis, alias vi atque oppressione, omnem lapidem, ut dici solet, movens, nullum dolum omit-
tens, semper aliquid devorare cupiens, de proficiscendo in Italiam consilium cepit, et constituendo quamlibet difficili cum Latinis religionis consensu, ut hoc modo aliquibus subsidiis comparatis Agarenum propulsaret. qua de re cum ad papam Eugenium scripsisset, huic res auditu iucunda fuit, de concilioque conflando cogitavit, in quo una ex duabus concors ecclesia efficeretur, si fieri posset. ita-
1439 que et sumptus misit navesque necessarias. nec papa modo, sed etiam cardinales et alii consensionis cupidi erant, quippe quam saepe tentassent, sed nihil profecissent multarum offensionum incursu. significavit igitur imperator dicionis suae principibus sacerdotibus et viris studio literarum deditis eruditionisque laude praestantibus, qui Constantinopolim advenerunt. horum praecipui erant Trapezuntius, philosophus Amyrutza, Nicaeae Bessario, Russiae Isidorus, Gemistus Pletho philosophus, et alii delecti. qui cum ad sa-

κυρίου Ἰωσήφ, ὃς καὶ ἐν Φλωρεντία ἐτελεύτησε, καὶ λειτουργίας γενομένης ἐν τῇ μεγίστῃ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου σοφίας ἐμελέτησαν καὶ ἐκύρωσαν ἀποπλεῦσαι, χειροτονήσαντες ἑξαρχον τῆς συνόδου Μάρκον τὸν εὐγενικόν, τὸν Ἐφέσου
 5 μητροπολίτην. κατελθόντες οὖν καὶ ἐκεῖ ἀπελθόντες καὶ συνελεύσεις ποιήσαντες καὶ διετίαν ὅλην ἐνδιατρίψαντες ἐποίησαν μὲν ἑνωσιν, ὥς τὰ Πρακτικὰ τῆς ἐν Φλωρεντία ταύτης λεγομένης ὀγδόης συνόδου λέγει, τέλος δὲ χρηστὸν οὐδέν, ὅλως τοῦ Ἐφέσου μὴ ὑπογράψαντος, ἀλλὰ καὶ λογομαχίας καὶ αὐ-
 10 θις κινήσαντων πολλῶν, ὅτε εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἐπανῆλθον. ὅθεν οὐδεμία ἐγένετο βοήθεια, ἀλλὰ τὸν Ὑλαν ἔκραζον καιρὸν τόσον.

Ἐπανελθόντων δὲ ἀπὸ Ἰταλίας κατέλαβεν ὁ βασιλεὺς τὴν ἑαυτοῦ φιλτάτην γυναῖκα Μαρίαν τὴν Καντακουζηνήν
 15 οὐκ ἐν ζῳσιν ἀλλὰ τελευτήσασαν πρὸ καιροῦ· καὶ οὕτως οὗτος μὲν ἐν λύπῃ ἦν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει κληρικοί, ἱερομόναχοι, ἱερεῖς, ἡγούμενοι, πνευματικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ οὐκ ᾔθελον συλλειτουργῆσαι τοῖς ἐλθοῦσιν ἢ μνημονεῦσαι αὐτούς, ἀλλ' ἔχωρίζοντο αὐτῶν ὡς ἀσεβῶν εἰπεῖν. πολλοὶ δὲ παρητήσαντο
 20 καὶ τὴν ἱερωσύνην. καὶ γέγονεν ἡ ἑνωσις διαίρεσις. οὕτω δὲ φερομένων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὡς ἔτυχεν, καὶ μὴ ὄντος

8. συνόδου add A

crum faciendum cum patriarcha Iosepho, qui postea Florentiae diem suum obiit, convenissent, liturgia in maximo divini logi sapientiae templo peracta navigare inde decreverunt, exarcho seu inceptore synodi designato Marco Eugenco, Ephesi metropolita. delati in Italiam cum ad Latinos venissent, post plures congressus et integri biennii moram sane unionem seu consensum fecerunt, quemadmodum acta Florentinae huius, quae octava nominatur, synodi perhibent: sed exitu nullo bono, eo quod subscribere recusaret Ephesius, et verborum concertationes, postquam Cpolim rediissent, alias denuo multi sererent. ea causa fuit nullius postea summissi auxilii: sed Hylam, ut proverbio dicitur, tanto tempore clamaverant.

Postquam ex Italia domum reditum fuit, repperit imperator suam, quam summe dilexerat, coniugem, Mariam Cantacuzenam, non amplius in vivis sed ante tempus vita defunctam. ita hic quidem in luctu erat. qui vero in urbe degebant clerici, hieromonachi, sacerdotes, abbates, confessionibus audiendis praepositi (pneumatici dicti) ac ceteri, ii nolebant liturgias et sacra cum illis qui venerant celebrare aut in precibus mentionem ipsorum facere, sed ab eis recedebant, tanquam qui pietatem, ut ita dicam, abiecissent. multi sacerdotio etiam renuntiaverunt. denique unitatem divisio, concordiam discordia consecuta est. ad hunc modum iactato temere ecclesiae statu

πατριάρχου διὰ τὸ τελευτῆσαι ἐκεῖ, ἄλλου δὲ προβιβασθῆναι
 5 μὴ θέλοντος διὰ τὸ σκάνδαλον (ἦν γὰρ οὐκ ὀλίγον), οὕτως
 ἔμενον τεταραγμένοι. ὁ Νικαίας δὲ Βησσαρίων καὶ ὁ Ῥωσ-
 σίας ἔμειναν ἐν τῇ Ῥώμῃ. καὶ ἐγένετο καὶ καρδινάλιος ὁ
 Βησσαρίων, τιμὴν καὶ δόξαν δεξάμενος καὶ τὸ ἀσκανδάλιστον 5
 ἀσπαζόμενος.

Ἦν δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τις ἀγιώτατος πνευματι-
 κός, λεγόμενος Γρηγόριος ἡ μαμμή, σύντεκνος τοῦ μεγάλου
 δουκός. ἄραντες οὖν αὐτὸν καὶ μὴ θέλοντα εἰπεῖν ἐποίησαντο
 καὶ ἀνηγόρευσαν πατριάρχην· ὅς καὶ τὸ σκάνδαλον αὐξάνο- 10
 μενον ὁρῶν καὶ τὴν ἄλωσιν προλέγων παρητήσατο, προειπὼν
 καὶ τῷ ἰδίῳ συντέκνῳ τῷ μεγάλῳ δουκὶ ὡς οἱ Ἀγαρηνοὶ σφά-
 ξουσι τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ὃ καὶ γέγονεν ὕστε-
 ρον, ὡς ὁ ἅγιος ἄνθρωπος προεῖπεν.

Ὁ βασιλεὺς δέ, πεσὼν ἐν νόσῳ δεινῇ τῇ τῆς ἀρθρίτιδος, 15
 ἔκειτο πάσχων μεγάλως· ὁ σουλτᾶνος δὲ Μουράτης, ὡς κο-
 ρεοθεὶς πλούτου καὶ δόξης, καταλιπὼν τὴν ἡγεμονίαν πρὸς
 τὸν υἱὸν σουλτὰν Μεχεμέτην, τὸν ἐν Μαγνησίᾳ διατρίβοντα
 αὐτὸν μὲν μετεκαλέσατο καὶ ἔστησε βασιλέα, αὐτὸς δ' ὁ πα-
 τὴρ σουλτὰν Μουράτης πορευθεὶς ἐν ταύτῃ τῇ Μαγνησίᾳ 20
 καὶ ἀνοικοδομήσας ἀνάκτορα ἴδια ἰδιάζεν ἐντὸς τούτων καὶ
 ἔζη βίον εἰρηνικὸν ὡς γηραιὸς ἔμφρων. ὁ σουλτὰν Μεχε-

et perturbato, cum patriarcha, Iosepho ill ic mortuo, nullus esset, nemo
 etiam, propter dissensionem ac confusionem, quae non modica erat,
 se ad eum honorem produci pateretur, in hac perturbatione manse-
 runt. Nicaeae vero Bessario et Russiae antistes Romae substituerant;
 ubi in cardinalium ordinem Bessario cooptatus amplissimoque honore
 affectus concordiam et otium amplexus retinuit.

Erat Cpoli pneumaticus quidam, vitae sanctimonia praestans, no-
 mine Gregorius Mamma, magni ducis compater. hunc arreptum pa-
 triarcham fecerunt invitum, ac renitentem renuntiaverunt. sed is
 dissidium in dies longius serpere videns, expugnationemque urbis
 praedicens, se munere abdicavit, cum quidem illi ipsi suo compatri
 praedixisset filios eius in conspectu ipsius ab Agarenis trucidatum
 iri; quod sancti viri vaticinium ipso posterius eventu comproba-
 tum fuit.

Imperator interea, magnos articulorum dolores habens, graviter
 afflictus decumbebat. at sultanus Murata, satius et expletus
 opibus ac gloria rerum gestarum, regnum filio Mechemetae, qui
 Magnesiae commorabatur, destinavit, accersitumque regem consti-
 tuit. ipse vero Magnesiam profectus proprium sibi palatium aedi-
 ficavit; in quo privatus placidam et quietam vitam, at senex pru-

μέτης δὲ νέος ὢν καὶ μείρακος τρέχων ἡλικίαν εἶχε βεζί-
 ριδας φρονιμωτάτους τὸν τε Χαλιλπασιᾶν καὶ Πρεῖμπασιᾶν,
 ἀλλ' ὅλως οὐκ ἤκουεν αὐτῶν ἐν εὐδενί, ἐσχολάζετο δὲ κυνη-
 γεσίοις καὶ πότοις. ἀκούσαντες δὲ οἱ τῶν Οὐγγρων ἄρχοντες
 5 ὅτι βασιλεύων ἐστὶν ἐν Ἀγαρηνοῖς νέος καὶ ἄπειρος πολέμων,
 ὥρμησαν κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν. τὸ πλεον δὲ ἐγένετο ἐκ μη-
 νυμάτων τοῦ βασιλέως τῆς πόλεως πρὸς τὸν κράλη καὶ τὸν
 Ἰαγγον, ὅς ἦν μέγας στρατηγός, εἰπόντος ἐνόρκως τοῦ βασι-
 λέως ὡς εἰάν δυνηθῆς ἐκβαλεῖν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν ἐκ μέσου,
 10 τὸ στέμμα τῆς ἐμῆς βασιλείας θήσω ἐν τῇ σῇ κορυφῇ ὡς
 ἐλευθερωτὴν τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς πίστεως ἡμῶν στυλόν,
 καὶ ἕτερα ῥήματα ὅμοια ἐπαναγκάσαντα καὶ πείσαντα αὐτούς.
 ἔφθασαν οὖν περῶσαντες ἐκ τοῦ ποταμοῦ Δάνουβι μετὰ δυ-
 νάμεως πολλῆς, λεηλατοῦντες τὰς χώρας καὶ κάστρα τῆς Βουλ-
 15 γαρίας. ὑπέκνυσαν οὖν αὐτοῖς σχεδὸν ἅπαντα. κατελθόντες 6
 μέχρι Βάρνας αὐτῆς, παρέλαβον δὲ καὶ αὐτήν, τῶν Ἀγαρη-
 νῶν πότῳ καὶ κυνηγεσίοις προσεχόντων βασιλικοῖς· φιλεῖ γάρ,
 ὡς λέγει τις τῶν παλαιῶν σοφῶν, τὸ ὑπήκοον γνώμῃ τῇ τοῦ
 ἄρχοντος ἐπεσθαι καὶ βιοῦν. τούτων δὲ οὕτω τηνάλλως φε-
 20 ρομένων, ἰδόντες οἱ βεζίριδες ὅτι καταπατηθήσεται πᾶσα ἡ
 δύσις μετὰ μεγάλης ὀρμῆς καὶ ἀπολεσθήσεται ἡ ἀρχὴ αὐτῶν,

2. χαλίκ πασίας C

dens, vivebat. sultanus Mechemeta, ut adolescens, levibus pasce-
 batur ventis. habebat is quidem visiros seu consiliarios pru-
 dentissimos, Chalilbassam et Preibassam: sed prorsus nulla in
 re illis obediebat, ac tantum venationibus conviviisque vacabat.
 Ungari itaque certiores facti rei Turcicae praepositum esse ho-
 minem adolescentem, disciplinae militaris imperitum, in bellum ad-
 versos Agarenos ruebant. id paecipue factum est imperatoris Ioan-
 nis literis et legatis ad Ungariae regem et Ioannem Huniadem, prae-
 stantissimum belli ducem. dixerat sub religione iurisiurandi impera-
 tor "si poteris hostem nostrum Europa exturbare, coronam ego ma-
 iestatis meae capiti tuo imponam, ut liberatori Christianorum et co-
 lumnæ religionis nostrae." addiderat et id genus alia, vim ad per-
 suadendum habentia ipsosque cogentia. descenderunt igitur, flumen
 Danubium secuti, cum magno exercitu; traicientesque in Bulgariam
 ex agris et oppidis praedas egerunt. cesserunt ipsis prope omnia,
 quocunque venirent. hoc modo Varnam usque progressi eam ipsam
 occuparunt, dum conviviis venationibusque Agareni exemplo regis sui
 indulgent. ut enim apud quendam priscorum sapientum est, quales
 in republica sunt principes, tales ipsi quoque solent esse cives. in
 hac perturbatione rerum, cum procures Turcici viderent tanto impetu
 Occidentem conculcatum iri suumque imperium periturum, his de re-

διεμηνύσαντο τὸν γέροντα τὸν σουλτὰν Μουράτην, ὄντα ἐν τῇ Μαγνησίᾳ, ὡς εἶπομεν, γράψαντες πρὸς αὐτὸν οὕτως· “ὁ υἱός σου, βασιλεῦ, ἔστι νέος καὶ ἄπειρος πολέμου, καὶ ἕτερον οὐ χεῖρον, ὅτι οὐδὲ ἡμῶν τὰ συμφέροντα συμβουλευόντων ἀκούειν ἐθέλει. ὅθεν ἐλθὲ διὰ συντόμως, ὅτι κινδυνεύει ἀπο- 5 λεσθῆναι τὸ ἡμέτερον γένος καὶ πεσεῖται, καὶ ἔσται ἡ ἁμαρτία ἐν τῇ σῇ ψυχῇ.” ἀκούσας δὲ τοὺς τοιούτους λόγους ἦλθεν ἀντικρὺ τῆς πόλεως ἐν Χρυσοπόλει τῇ λεγομένῃ Σκούταρι. φοβούμενος δὲ διαπερᾶσαι ἦλθεν ὁ Χαλίλ πασιᾶς μετὰ φουσαίου ἀπέναντι ἐκ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς χώρας τοῦ 10 Ἀσωμάτου, καὶ διεμηνύσατο τὸν βασιλέα ὅπως περάσῃ αὐτόν, ἵνα μὴ ἀπέλθῃ ἀπὸ Καλλιουπόλεως καὶ διαπεράσῃ καὶ οὕτω ποιήσῃ μάχην μετὰ τῆς πόλεως. ἔστειλεν οὖν ὁ βασιλεὺς κάτεργον καὶ ἐπέρασεν αὐτόν, τὴν μάχην φοβοῦμενος. οὕτως ἡ θαυμαστὴ γυνῶσις τοῦ βασιλέως ἐκατέρωθεν ἐκράτει. 15 πορευθεῖς οὖν ἐν τῇ Βάρνῃ συνάπτει πόλεμον μετὰ τῶν Οὔγγρων, καὶ νικᾷσιν αὐτόν παντελῶς καὶ κατὰ κράτος, ἀφανίσαντες τὰ φουσαῖα δύσεως καὶ ἀνατολῆς. ἐν ᾧ πολέμῳ ἔπεσον πολλοὶ ὀνομαστοὶ καὶ μεγάλοι, ἐξ ὧν ἦν καὶ ὁ Καρατζια- 20 πασιᾶς, μπεγλέρπεις ὢν τῆς ἀνατολῆς. ἐγένετο δὲ μέγας ἀφανισμὸς εἰς τοὺς Ἀγαρηνοὺς. ἔμεινε δὲ ὁ αὐθέντης μετὰ τῆς πόρτης τοῦ μόνης.

19. καρατζιαμπασίας C

20. μπεγλερμπεῖς C

bus sultano Muratae, quem Magnesiae solitariam vitam agere diximus, significant, literis in hanc sententiam scriptis: “filius tuus, domine, adolescens est et rerum bellicarum rudis. accedit alterum, non minus incommodum, quod nec dicto nobis audiens est utilia consulentibus. fac ergo cito venias. periculum enim est ne concidat genus nostrum et extirpetur; cuius mali culpa tota in tuo animo residet.” his Murata perceptis Chrysopolin accessit; quae e regione Byzantii sita est, Scutaris vulgo dicta. ibi traiectionem ipso metuente venit Chalilbassa cum copiis, ex adverso, a parte Occidentis, ubi Asomati dictus locus est; ex quo per nuntium monuit imperatorem, traiceret Muratam, ne is Callipolin abiens ibi transiret, tuncque imperatrici urbi bellum faceret. metuens ergo id periculi imperator, missa trireme, illum traduxit. ita factum ut mira solertia regis utrobique superior exstiterit. profectus ad Varnam cum Ungarum acie decernit; a quibus exercitus ipsius Europaeus Asiaticusque fortissime fusus fugatusque est, multis magni nominis Turcis occisis, et inter hos Caraziabassa, Orientis bellerbeio; magnaue Saracenorum strage edita sultanus cum suo praesidio, quod porta nominatur, solo remansit.

Ἐκάθισαν δὲ εἰς βουλὴν οἱ Οὐγγροὶ, ὅπως πολεμήσωσι καὶ ἀντιστιῶσι καὶ ἀφρανίσωσι καὶ τὴν πόρταν. ὑπῆρχε δὲ ὁ Ἰαγγος ἐμπειρότατος ἐν πολέμοις. λέγει δὲ ἔμπροσθεν τοῦ κράλης καὶ τῶν ἀρχόντων “φαίνεται μοι καλὸν ἵνα πορευθῶ
 5 ἐγὼ μετὰ ἐκλεκτῶν στρατιωτῶν ὧν ἐγὼ οἶδα. καὶ εἰ μὲν εὐδοκοῦντος θεοῦ εὐτυχήσω, τῷ θεῷ χάρις· εἰ δὲ γένηται τοῦναντίον, πάλιν ὁ κράλης ἵσταται μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. εἰ δὲ πορευθῇ μὲν ὁ κράλης, γένηται δέ τι ἄλλο, τί μέλλομεν γενέσθαι;” ἤρεσε δὲ ἡ τοιαύτη βουλὴ τοῦ στρατηγοῦ πᾶσιν ὡς
 10 ἀρίστη. ὁ κράλης δὲ νέος ὢν οὐκ ἤκουσε τὴν συμφέρουσαν ταύτην βουλὴν, ἀλλ’ ἤκουσε βουλὰς νέων, εἰπόντων αὐτῷ ὡς ἡ νίκη ἕως τοῦ νῦν σὴ ἦν· οὐδὲν γὰρ ἔμεινεν εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἰδίαις χερσὶ τὸν αὐθέντην Ἀγαρηνῶν. εἰ δὲ πορευθῇ ὁ Ἰαγγος, μέλλει γενέσθαι φήμη ὅτι αὐτὸς ἐποίησε τὴν νίκην.
 15 ἀκούσας οὖν τοὺς λόγους τῶν νέων, εὐθέως ἔδωκαν τὰς τοῦ πολέμου σάλπιγγας ἐξ ἑκατέρου μέρους· καὶ καβαλικεύσαντες χαρᾷ καὶ μέθῃ κάτοχοι (ἔθος γὰρ αὐτοῖς πίνειν οἶνον πολὺν καὶ μεθύσκεσθαι) ὥρμησαν ἐνώπιον πάντων οἱ πρῶτοι καὶ μᾶλλον αὐτός, δόντες αὐτοῖς δρόμον καὶ ἄδειαν οἱ λαοὶ
 20 καὶ τὰ πλήθη. ἐκ τοῦ γεγονότος οὖν σφοδροῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης καὶ τῶν ἀπείρων φόνων ἠθέλησεν ὁ σουλτὰν Μουράτης φυγεῖν· ἐκώλυσαν δὲ αὐτὸν οἱ γενίτζαροι εἰπόντες

Consilium agitare Ungari de pugna redintegrandā et porta quoque adorienda ac delenda. ibi Huniades, ut rei militaris scientissimus, ad regem et procures verba huiusmodi facit. “mibi faciendum videtur” inquit “ut ego cum delecta militum manu, quorum virtus mihi nota est, eam. nam si deo iuvante rem feliciter gessero, gratia deo habenda erit. sin contra evenerit, salvus est rex cum exercitu suo, rebus melioribus reservatus. quodsi rege ad praeliandum profecto offensum fuerit, quod deus avertat: quid de nobis fiet?” placuit consilium optimi ducis optimum omnibus. sed rex aetate et animo invenili praeditus id audire, quamvis salutare, noluit: verum consiliis iuniorum auscultavit, dicentium “victoria penes te stetit, rex, hactenus; nec aliud quicquam restat nisi ut ipse tuis manibus principem Agarenū capias. at si Ioannes iverit, ei victoriae partae gloria, ut auctori, accepta referetur.” probato itaque iuniorum consilio, continuo ex utraque parte tubae bellicum cecinerunt. tunc equis profecti alacres, vino ad ebrietatem hausto (quippe gens ea multum vini bibere et inebriari solet) irruerunt primi in conspectu omnium procures, et magis ipse rex, viam eis et cursum dantibus militibus et exercitu. commissum fuit tanto animorum ardore praelium, tanta
 1444
 cadentium strage, ut iam fugam inire Murata vellet. sed obstiterunt Nov. 10

ὅτι χρεία ἐστὶν ἰν' ἀποθάνης μεθ' ἡμῶν. ὁ δὲ κράλης εὐρῶν δρόμον εἰσῆλθε πλησιάσας ἀτάκτως τῷ σουλτάνῳ. εἷς οὖν τῶν γενιτζάρων ὀνόματι Χαμουζᾶς κρούσας τοὺς ἐμπροσθίους πόδας τοῦ ἵππου μετὰ πελέκνους ἀπέκοψεν αὐτούς· καὶ πεσῶν ὁ ἵππος πλησίον τοῦ σουλτάνου ἔρριψε τὸν κράλην· καὶ 5 πιάσαντες αὐτὸν ἀπέτεμον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ θέντες αὐτὴν ἐπάνω δόρυος ἠλάλαξαν. εὐθέως δὲ εἰς τοῦπισθεν ἔδραμεν ὁ λαὸς τοῦ κράλη ἅπας, οὓς καὶ κατεδιώξαντες οἱ Ἀγαρηνοὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ ἔλαβον αἰχμαλώτους. οἱ πλείονες δὲ αὐτῶν διωκόμενοι ἀπεπνίγησαν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ 10 πλησίον Βάρνης. ταῦτα ἐποίησεν ἡ κακοσυμβουλία. ὁ δὲ Ἰαγγος προῖδὼν τὸ ἐσόμενον ὡς στρατιώτης δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησεν ἐν τῇ ἰδίᾳ πυτρίδι. καὶ οὕτω τοιοῦτον τέλος ἔσχον οἱ πόλεμοι αὐτῶν καὶ αἱ συμπλοκαί.

Ὁ σουλτὰν Μουράτης ἐπιστρέψας νικητὴς καὶ τροπαιοῦ- 15 χος, ἐποίησε τὸν γενιτζαριν τὸν Χαμουτζᾶν σιαντζιάκπειν Φιλαδελφίας, ἀπέστειλε δὲ τὸν σουλτὰν Μεχεμέτη τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάλιν ἐν Μαγνησίᾳ, ὅπου καὶ πρῶτον ἦν, αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πᾶσαν τὴν βασιλείαν ἐκάθητο ἐν Ἀδριανουπόλει, μένων ἐν εὐημερίᾳ καὶ ἐντροφῶν. μετὰ δὲ παραδρομὴν ἐτῶν 20 τριῶν ἐτελεύτησε ταφεὶς ἐν τῇ Προύσῃ, βασιλεύσας ἔτη τριάκοντα δύο.

16. σαντζάκπειν C

21. τριάκοντα δύο add A

Ianizari, dicentes "manendum tibi est, et nobiscum moriendum." rex, via ferro patefacta, sine ordine ad sultanum usque imprudenter penetravit. ibi Ianizarorum quidam, cui nomen Chamuzae, anteriores regii equi pedes bipenni abscidit; quo prope sultanum collapso rex humi stratus iacuit. cuius capti caput praecisum, hastae infixum ac sublime portatum, fuit, addito laeto, tanquam victoria iam parta, clamore. quo spectaculo percussus Ungaricus exercitus statim pedem retulit universus ac fugit. hos insecuti hostes partim occiderunt, partim vivos ceperunt. maior tamen pars inter fugiendum in palude Varnae vicina submersa periit. hic mali consilii exitus fuit. at Ioannes, futuri haud improvidus, habitu ac specie gregarii militis, alia via in patriam suam rediit. hunc finem bellum hoc et pugna habuit.

Sultanus vero Murata, victor cum opimis spoliis reversus, illum victoriae auctorem Ianizarum, cui nomen Chamuzae fuisse diximus, Philadelphiae saniachum fecit; filium Mechemetam Magnesiam, ubi antea vixerat, remisit. ipse, repetita regni totius administratione, Adrianopoli residebat, rebus gestis fortunatus, felicitate et deliciis partis fruens. triennio post elapso finem vitae fecit, Prusae sepultus, postquam 32 annos regnasset.

Καὶ πάλιν ἔλαβε κατὰ ἀλήθειαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ σουλτάν 8
 Μεχεμέτης τὴν πᾶσαν βασιλείαν καὶ κληρονομήσας καὶ δια-
 δεξάμενος τὸν πατέρα αὐτοῦ. οὐ πολὺ δὲ ἐν μέσῳ, καὶ ἐτε-
 λεύτησε καὶ ὁ βασιλεύς, κύριος Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος, βασι-
 5 λεύσας ἔτη εἴκοσι τέσσαρα. ἦλθον οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὃ τε
 Κωνσταντῖνος ὁ δράγαις, Δημήτριος καὶ Θωμᾶς· καὶ πα-
 ραδόντες τὴν βασιλείαν τῆς πόλεως πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον
 αὐτὸν αὐτοὶ καὶ ἀμφοτέρω ἐπορεύθησαν ἐν Πελοποννήσῳ.
 καὶ μερισάμενοι ταύτην ὁ μὲν ἐν Λακεδαιμονίᾳ ὁ δὲ ἕτερος
 10 ἐν Κορίνθῳ ἐκάθηντο, ὥς οὐκ ἔδει.

Ὁ δὲ σουλτάν Μεχεμέτης οὗτος, παραλαβὼν τὴν ἡγεμο-
 νίαν δύσεως καὶ ἀνατολῆς, βουλήν ἐβουλεύσατο πικροτάτην
 κατὰ τῆς πόλεως καὶ κατὰ τῶν Χριστιανῶν. καὶ πρῶτον μὲν
 ὑπεκρίθη φιλίαν ἄκραν μετὰ τῶν πολιτῶν, γέμουσαν δὲ δό-
 15 λου καὶ πονηρίας οὐ μικρόν. κτιῖζει οὖν ἄνωθεν τοῦ Φάρου,
 εἰς τόπον λεγόμενον Φονέαν, νεόκαστρον, ὅπερ νῦν ἵσταται,
 μετὰ πύργων στερεῶν καὶ ἰσχυρῶν. δι' ὃ κτιζόμενον καὶ
 ἀνεγειρόμενον ἐδίδουν καὶ οἱ πολῖται τὰ πρὸς χρείαν, τρο-
 φὰς ἐν μέρει καὶ λίθους καὶ ἄλλα. τοῦτο δὲ ἐποίουν φο-
 20 βούμενοι αὐτόν, μή πως μάχην ποιήσεται μετ' αὐτῶν, καὶ
 ὅτι, εἰ καὶ ἡδύναντο κωλύειν, ἀλλὰ τινὲς ἤλπιζον εἰς τοὺς
 ὄρκους οὓς εἶχον μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, σὺς καὶ αὐτὸς

5. εἴκοσι τέσσαρα add A

Tunc Mechemeta filius, stabili hereditate patri succedens, uni- 1450
 versum regnum recuperavit. nec multo interiecto tempore impera-
 tor quoque Ioannes extremum vitae diem confecit, postquam rei
 Romanae 24 annos praefuisset. itaque convenerunt consultandi causa
 fratres illius, Constantinus cognomento Dracosis, Demetrius ac Tho-
 mas. ibi administratione imperii urbis Constantino tradita, ambo
 ipsi in Peloponnesum abierunt. quam cum inter se partiti essent,
 alter Lacedaemone, Corinthi alter, contra quam fieri debebat, sedem
 ceperunt.

Ceterum iste sultanus Mechemeta, imperio Occidentis et Orientis
 potitus, consilium contra urbem acerbissimum cepit et adversus Chri-
 stianos. primo quidem summam erga cives amicitiam simulavit, sed
 malitiae fraudisque admodum plenam. itaque condit supra Pharum,
 in loco Phonea nomine, novum quoddam castellum, quod hodie ex-
 stat, plurium validissimarum turrium, ad id condendum et excitandum
 civibus etiam urbis, ea quae usui erant, suppeditantibus, alimenta ex
 parte, lapides et huiusmodi alia. id metu adducti faciebant, ne bel-
 lum forte ipsis inferret. accedebat quod, licet prohibere possent,
 spem tamen quidam habebant in foedere et iuramento, quod cum

ἔστερξε καὶ ἐβεβαίωσε, καὶ ἐδείκνυε καὶ ἄκραν φιλίαν πρὸς τοὺς Βυζαντίους πλαστῶς, ὥς τὸ τέλος ἔδειξε, καὶ καιρὸν δουλεύων. μετὰ δὲ τὸ τελειῶσαι καὶ ἀπαρτίσαι τὸ κάστρον αὐτό, θέμενος σκύπτρα, φύλακας, σκευὰς καὶ ὅπλα ἄλλα, ἐπορεύθη ἐν Ἀδριανουπόλει. 5

Εἶχον δὲ ἐλπίδας οἱ ἐν τῇ πόλει ἵνα, εἴν τι ἴδωσιν, ὥς πλησίον ἀφανίσωσιν. ἐτρέφοντο δὲ μᾶτην ταῦτα οἰόμενοι. ἀναχωρήσαντος γὰρ τοῦ σουλτάνου τόπον μερικόν, πορευομένου πρὸς Ἀδριανούπολιν, οἱ Ἀγαρηνοὶ καταδιώξαντες μετὰ τῶν ἵππων καὶ ποιήσαντες πιλάλημα, ὥς ἔθος αὐτοῖς, ἤρπασαν μέρος ἀνθρώπων, τοὺς ἐντυχόντας ἐν μέρεσι τῆς χώρας τῶν Ἀσωμάτων καὶ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ. διεφημίσθη δὲ καὶ φήμη ὅτι εἶπεν ὁ σουλτᾶνος ὅτι ἰδοὺ ἀπέρχομαι, καὶ τὸν Ἀπρίλλιον ἔρχομαι πάλιν, καὶ γνώτωσαν οἱ ἐν τῇ πόλει. διαμηνυσάμενοι δὲ οἱ Βυζάντιοι, καὶ εἰπόντες ὥς οὐκ ἔστι δί- 15 καιον ἵνα μενούσης τῆς ἀγάπης ἄρπασθῶσιν οἱ ἄνθρωποι αὐτῶν, ἀπεκρίθησαν ὅτι ὁ αὐθέντης οὐκ οἶδε τὸ γινόμενον. ὥρισεν οὖν ὅπως ἐξετάσαντες εὗρωσι καὶ πέμψωσιν εἰς τὰ ἴδια.

- 9 Τοιαύτην οὖν εἰρήνην πλαστήν ἔχοντες, γέγονε καὶ μάχη 20 φανερά· ψυχὴ γὰρ ἀδικεῖν προελομένη οὐ δύναται ἐπὶ πολὺ φέρειν τὸ σκιάζον. ἐκινήθη δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει ὥσπερ θῆρ

22. σκιάδιον A

patre ipsius factum fuerat; quod etiam ipse a se confirmatum servabat, summamque erga Byzantios praeferabat benevolentiam. sed simulate totum ab eo factum, ut eventus declaravit, tantum temporis causa. castri aedificatione ad finem perducta, positus inibi vexillis, praesidio, tormentis bellicis aliisque armorum generibus, ipse Adrianopolin se contulit.

Habebant spem oppidani se, si quid periculi viderent, posse illud, ut in propinquo situm, diruere: sed ea spes fallax fuit. nam cum sultanus aliquantum discessisset Adrianopolin petiturus, Agareni interea equestribus excursionibus de more factis homines rapiebant, quos obvios in locis regionis Asomatorum et S. Phocae habuissent. fuit et fama sparsa, dixisse sultanum "nunc quidem abeo, sed mense Aprili redibo; et cognoscent, qui in urbe sunt." Byzantiis per legatos conquerentibus, ac dicentibus non esse iustum pacis tempore suos homines abripi, responsum fuit haec imprudente sultano fieri. iussit ergo is, inquisitione facta, inventos ad sua remitti.

Cum hoc modo fictam insidamque pacem haberent, ad apertum tandem bellum deventum est. animus enim qui semel iniuste agere

ἄγριος κατὰ τῆς πόλεως, μετὰ πλήθους ἀναριθμήτου, ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης. καὶ τὴν μὲν γῆν ἐπλήρωσεν ἀνθρώπων καὶ ἵππων, τὴν δὲ θάλασσαν διὰ τῶν μακρῶν νηῶν, πληρῶσαντες καὶ ταύτας ἀνθρώπους ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ βασιλέως, 5 τοῦ μέρους τοῦ Πόντου, βία ἐμβαίνειν ἀναγκάζοντες.

Παραγενομένων δὲ τῶν νηῶν, ἐκωλύοντο ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀλύσου τῆς ἠπλωμένης ἀπὸ Γαλατᾶ ἄχρι Βυζαντίου εἰσελθεῖν ἐντὸς τοῦ λιμένος. ἐποίησαν οὖν κατασκευὴν οἷαν εἰκὸς θαυμάσαι καὶ ἐκπλαγῆναι. πετάσαντες γὰρ αὐτῶν τὰ 10 ἱστία καὶ θέντες ὑποκάτω τρόπας, καὶ ἄλλας ποιήσαντες μηχανάς, ἔσυρον αὐτάς ἐπάνω τῆς χέρσου, πλήθει λαοῦ πολλοῦ, ἀναβιβάσαντες καὶ διαπεράσαντες ἐπάνω τῶν ὑψωμάτων καὶ τόπων τοῦ Γαλατᾶ, μετὰ τυμπάιων καὶ σαλπίγγων ἔλκοντες. κατεβίβασαν δὲ αὐτάς ἀντίπεραν εἰς τὰ γλυκέα νερά. 15 καὶ οὕτως ἐκυρίευσαν τοῦ λιμένος. εἶτα ἐποίησαν πάλιν σκάλας μετὰ βουτζίων καὶ σανίδων, καὶ ἔδησαν, ἄχρι ξυλοπόρτας· καὶ οὕτω παντοιοῦτόπως περιεκύκλωσαν, ὥς κύνες πολλοί, τὴν θαυμασίαν πόλιν, καὶ ἐστενοχώρουν.

Παρακαθήμενων οὖν αὐτὴν καὶ πολιορκούντων καὶ πο- 20 λεμούντων ἀπὸ τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης ἐχάλασε καὶ τείχους μέρος μετὰ τῆς μεγάλης σκευῆς, ἀπὸ τῆς πύλης τῆς λεγομέ-

constituit, diu simulationis involucre et umbra tegi non potest. commovit igitur eodem se anno ceu bellua atrox, adversus urbem innumeris copiis tendens, terra marique. terram implevit viris et equis, mare longis navibus; quas et ipsas hominibus partim e regionibus imperatoris partim ex ora ponti Euxini, vi conscendere coactis, complevit.

Classis postquam accessisset, intrare portum propter ingentem catenam a Galatae seu Perae oppido Byzantium usque obtentam non potuit. machinationem ergo aggressi sunt miram ac merito obstupescendam. expansis enim navium velis, et vario machinarum genere ad promovendum subiecto, in terram illas magna populi manu subtraxerunt, donec sublatae et provectas per acclivia in suburbano Galatae, cum tympanorum tubarumque sonitu, statuerunt. unde postea in parte adversa in sinum dulcium aquarum intra catenam demiserunt. hoc modo portum in suam potestatem redegerunt. postea scalias seu pontes e navibus descendendi ex doliis asseribusque fecerunt, et ad lignariam usque portam (xyloportam vocant) religarunt. ita omni modo undique circumcluserunt, veluti magna vis canum, admirabilem urbem, et coangustarunt.

Obsidentibus tum ipsam ac bello terra marique infesto prementibus, concidit moenium pars, magno tormentario impetu concussa,

νης Χερσοῦς ἕως τῆς πύλης τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ. ἐφύλαττον δὲ ἔνδοθι, ἐμβαλόντες ἀντὶ τείχους πολλὰ καὶ ἀντιμαχόμενοι. καὶ ὅπου τὸ πτώμα, ἐκεῖ ἦσαν καὶ οἱ ἀετοί.

Εὐρέθη δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ τις ἄρχων Γενουβίτης, ὀνόματι Νιουστουνίας, μετὰ καραβίων μεγάλων δύο. καὶ εἰ-
 δὼς ἄπερ ἔπασχον οἱ Βυζάντιοι, καὶ ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀρχόν-
 των ἤθελε σταθῆναι εἰς τὴν χαλάστριαν, ἀλλὰ εἰς ἕτερον ἔλεγε
 σταθῆναι, ἕκαστος δὲ ἀπέφευγε δειλιῶν, σταθεὶς ἐν μέσῳ τοῦ
 βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἶπε “δύναμαι ἐγὼ σὺν θεῷ με-
 τὰ τοῦ λαοῦ μου σταθῆναι καὶ ἀντιμαχήσασθαι καὶ βασιτά- 10
 σαι τὴν χαλάστριαν, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, μετὰ
 βρώσεως καὶ πόσεως τῆς ἡμέρας.” εὐχαρίστησαν οὖν αὐτὸν
 ἅπαντες. διέμεινεν οὖν ὁ ἄρχων ἐκεῖνος φυλάττων καὶ ἀν-
 10 τιμαχόμενος ἐπὶ ἡμέρας πολλάς, καὶ ἀπεδίωκε τοὺς Ἀγαρη-
 νούς, καὶ ἐκώλυεν εἰσελθεῖν. ὅρα δὲ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν 15
 τοῦ Θεοῦ ἐγκατάλειψιν. ἰσταμένου γὰρ αὐτοῦ καὶ ἀντιμα-
 χοῦντος, ἐλθοῦσα βολὴ δέδωκεν αὐτῷ εἰς τὸν δεξιὸν πόδα,
 καὶ ἀπὸ τῆς σφοδρᾶς ὀδύνης ἔπεσεν ὡς τεθνηκώς. ὅθεν καὶ
 ἄραντες αὐτὸν οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι ἀπῆλθον, καὶ ἐνέβαλον ἐν
 τοῖς πλοίοις αὐτοῦ, καὶ ὑψώσαντες ἰστίᾳ ἀπέδρασαν. ἀπά- 20
 ραντες δέ, κατερχόμενοι ἄχρι Χίου νήσου, ἐκεῖ ἐτελεύτησε.

ea quae extenditur a porta Chersone ad portam usque S. Romani. qui oppidani ibi stationem habebant, in locum ruinae pro muro multa obiecerunt, locum tutantes. atque ubi pars moenium cecidisset, eo tanquam aquilae advolabant.

Advenerat eo tempore vir quidam nobilis, ex urbe Genua oriundus, nomine Iustinianus, duabus cum magnis navibus. is cernens mala quibus conflictabantur Byzantii, neminemque de nobilitate in loco ab hostibus maxime infestato velle resistere, sed alium alii iubere, unumquemque autem metu refugere, progressus in medium ad imperatorem et procures, “possum ego” inquit “cum meis militibus, opitulante deo, ibi stare et repugnando in ruinis muri impetum hostium ac violentiam sustinere ob honorem nominis Christi, idque meo sumptu et alimentis.” gratiae fuerunt ei a cunctis actae. tutatus est igitur pugnando locum vir ille fortis ad multos dies, et Agarenos irruere conantes reiecit, irruptioneque urbis prohibuit. sed en peccatum, en auxilii divini destitutionem. nam cum in hostem constanter pugnaret, ictus fuit globo tormenti in dextero pede. unde vehementi dolore orto in terram cecidit, et pro mortuo iacuit. itaque sublatum asportarunt sui, eoque navibus suis imposito vela fecerunt et ab urbe discesserunt. cum ad insulam Chium delati appulissent,

διεφημίσθη δὲ ὅτι ἔνδοθεν τοῦ κάστρου δέδωκαν αὐτῷ. ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς οὐδεὶς οἶδεν, ὅπως ἐγένετο.

Τούτου δὲ καὶ ἔτι ἀντιμαχοῦντος, βουλὴν ποιησάμενοι οἱ ἐντόπιοι ἔπεμψαν μετὰ πλοιαρίου μικροῦ καὶ ταχείου νέους τεσσαράκοντα ὅπως πυρπολήσωσι τὴν ἀρμάδα Ἀγαρηνῶν κρυφίως, ἐξελθόντες ἀπὸ τοῦ κυνηγοῦ τῆς πύλης. ὃ δὴ καὶ μαθόντες οἱ ἐν Γαλατᾷ Φράγγοι, φιλίαν πρὸς Τούρκους ἐνδεικνύμενοι, ποιήσαντες φῶτα ἤνωθεν τοῦ μεγάλου πύργου εἶδον Ἀγαρηνοῖς ἔδωκαν· καὶ ἀφέντες σκευὴν βομβάρ-
10 δαν λεγομένην ἐκ τῶν κατέργων ἐβούλησαν τὴν Τριβούδαν, καὶ ἀπεπνίγησαν οἱ θαυμαστοὶ ἐκεῖνοι, καὶ ἐν ὕδασι ἀπέθανον.

Ταῦτα οὖν ὁρῶντες οἱ τῆς πόλεως, καὶ εἰς νοῦν θέμενοι τὸ

15 Θεοῦ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει φθόνος,
καὶ μὴ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει πόνος,
πάλιν ἐποιοῦν τι, καὶ τὸ κατὰ δύναμιν οὐκ ἡμέλουν. ἀλλὰ τί ποιῆσαι εἶχον εἰς τόσον πληθὺς ἄπειρον; ἓνα εἰπεῖν εἰς χιλίους; οὐδέν, εἰ μὴ μόνον τὸ ἐπικαλεῖσθαι τὴν θείαν βοή-
20 θειαν καὶ πράττειν ἀεὶ τι τῶν δυνατῶν. γνόντες οὖν ὅτι οἱ τῆς Ἀγαρ βούλονται δοῦναι πόλεμον μέγαν καὶ δυνατὸν πανστρατιᾷ αὖριον κατὰ τῆς πόλεως καὶ πάντα λίθον κινῆσαι

illic ipse diem suum obiit. sparsus fuit rumor intra civitatem ab aliquo percussum esse. sed ea de re nihil certi constat.

Antea vero, cum is adhuc pro urbe propugnaret, oppidani, deliberatione habita, navigio parvo ac celeri quadraginta iuvenes emiserrunt, qui clam hostilem classem incenderent, Cyuegia porta egressi. id cum Latini, qui Galatam incolebant, percepissent, studii sui erga Turcas significandi causa, flammae de magna turri indicio, hostibus eos prodiderunt. qui globo bombardae e triremi emisso celocem submerserunt. ita praeclari illi iuvenes vitam aquis suffocati amiserunt.

His visis oppidani, cum apud animos suos illud reputassent

“deo iuvante nil nocet oculus invidus,
et non iuvante nil valet labor improbus,”

rursus ad defensionem se comparabant, proque virili sua parte nihil, quod ad salutem pertineret, praetermittebant. sed quid contra tantam multitudinem barbarorum facerent? quid unus adversus (ut ita dicam) mille? nihil certe, nisi ut tantum implorata divina ope semper aliquid pro virili facerent. cognito igitur postridie Agarenos vehementissime oppugnatu-
moturos, omnem machinationem ad expugnandum adhibitu-
egressi

καὶ μηχανήν, ἐξῆλθον οἱ ἔνδον πολῖται εἰς τὸ ἔξω κάστρον, φοβούμενοι μὴ εἰσβάλωσιν ἔνδον τειχῶν τῇ ὁρμῇ αὐτῶν.

Οἱ Τοῦρκοι οὖν τὴν αὖριον, εὐθὺς ἅμα πρωΐ, πόλεμον στήσαντες καὶ δρόμον μέγαν μετὰ τῶν ἵππων αὐτῶν εἰσῆλθον πολλοὶ ἀπὸ τῆς χαλάστριας καὶ ἐκυρίευσαν καὶ τῶν μεγάλων 5 τειχῶν, καὶ σκίπτρα ἔθεντο ἐπάνω τῶν πύργων, οὓς καὶ θεασάμενοι οἱ Βυζάντιοι ἐπολέμησαν γενναίως· καὶ ἔπεσον τόσσοι ἑκατέρωθεν ὥστε οὔτε τοὺς ἔξω ἔτι δύνασθαι εἰσελθεῖν οὔτε τοὺς ἔνδον ἐξελθεῖν ὑπὸ τῶν ἀμεινῶντων σωμάτων τῶν νεκρῶν. ἐγένετο γὰρ ὁ σωρὸς τῆς πληθύος τῶν πεσόντων 10 11 νεκρῶν μέχρι ἀψίδων αὐτῶν τῶν πυλῶν τῶν τειχῶν, πύλης Χερσοῦς καὶ τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ, ὡς ἐφαίνετο ἐπικειμένη. καὶ οὕτως ὑπερισχύσαντες οἱ Ἀγαρηνοὶ εἰσῆλθον ἀνὰ πᾶσαν τὴν ποτὲ μὲν περιφανῆ, δυστυχεστάτην δὲ ἔκτοτε πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου. καὶ οὕτω γέγονεν ἡ ἄλωσις τῆς ἀρίστης τῶν 15 πόλεων ταύτης, ἐν ἔτει 535ᾶ, μηνὶ μαΐῳ κθ', ἡμέρᾳ τρίτῃ, πρωΐ.

Τῆς ἀνοχῆς σου, δέσποτα παντοκράτωρ, ὅτι ἐμακροθύμησας καὶ ταῦτα γενέσθαι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, παρεχώρησας. τίς γὰρ ἔγνω νοῖν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτῷ ἐγένετο; 20 τίς οὖν λιθοκάρδιός ἐστιν, ὃς δύναται μὴ κλαῦσαι καὶ θρηνησαι τὸν τοιοῦτον λεηλατισμὸν καὶ ἀφανισμόν τῆς εὐδαιμο-

sunt in exteriorem inter duos muros munitionem, quoniam metuebant gravissimum hostis impetum, ne intra moenia irrumperet.

Turcae igitur postridie, prima statim luce, equis acri cursu ad- vecti oppugnationem intulerunt urbi gravissimam. ac multi eorum, qua parte ruinae iacebant muri, irruerunt; et magnis etiam moeni- bus potiti signa sua in turribus fixere. repugnaverunt Byzantii ani- mose; ac tantus utrinque numerus caesorum fuit ut nec qui foris erant, amplius possent ingredi, nec qui intus, egredi prae innumero cadaverum acervo. is enim iam ipsas portarum Chersonis et S. Ro- mani fornices altitudine, adaequaverat sua, ita ut porta incumbere cadaveribus videretur. ita viribus valentiores facti barbari universam pervaserunt illam, quondam inclytam, tunc vero infelicissimam, Con- stantini urbem. hoc modo expugnata fuit praestantissima haec urbs, anno mundi sexies millesimo nongentesimo sexagesimo uno, die Maii 29, qui tertius hebdomadis erat, tempore matutino.

Hem tolerantiam tuam, domine omnipotens, qui haec ita fieri sustinueris aut potius permiseris. sed quis novit mentem domini? aut quis ei a consiliis fuit? quis ita saxeo corde est qui non lacri- metur, qui non deploret tantam spoliationem, tantam abolitionem urbis ante alias olim felicissimae illustris atque imperiosae, nunc au-

νεστάτης τῶν πόλεων ποτὲ καὶ ὑπερκειμένης, ἀθλιωτάτης δὲ καταστάσης καὶ ἐξουθενωμένης καὶ δακρύων ἀξίας; ποία καρδία σιδηρᾷ οὐ μὴ λάβοι πόνον τῆς συμφορᾶς ἐκείνης; οἶμαι ὅτι καὶ γῆ ἐστέναξε καὶ λίθοι καὶ πᾶν ἄψυχον, τὴν μεγάλην 5 καὶ ἀνυπόφορον μὴ μείναντα συμφορὰν.

Καὶ ἦν ἰδεῖν φρικτὰ καὶ ἐξαίσια, ἄρπαζόμενα ἐκ τῶν μοναστηρίων τὰ σκεύη τὰ ἱερά, θεῖους ναοὺς ὑπὸ ἀσεβῶν καταπατουμένους, γυναῖκας θεῷ ἀφιερωμένας ἄρπαζόμενας, παρθένους βιαζόμενας, ἐλευθέρους καὶ κυρίας καὶ εὐγενεῖς 10 δούλας ἐλκομένας βία, κλαιούσας καὶ βοώσας καὶ πᾶν εἶδος ὕβρεως ὑπομενούσας καὶ βασανιζόμενας, ἱερεῖς τε καὶ μοναχοὺς μετὰ σχοινίων δεδεμένους καὶ ἐλκομένους. καὶ τίς ἱκανὸς φράσαι καὶ καταλεπτῶς διηγήσασθαι τὴν τότε γεγενημένην συμφορὰν καὶ θεήλατον ὀργήν; οὐδὲν ἄλλο εἰπεῖν πλὴν 15 τὸ φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. ἦν ὁρᾶν μετὰ τῶν ἄλλων δεινῶν καὶ τὰ τῶν βασιλέων μνήματα ἀνοιγόμενα καὶ ἐμπαιζόμενα. τοῦτο δὲ ἐποίουν ἐλπίζοντες εὐρίσκειν τι τῶν χρυσῶν ὑφασμάτων. καὶ ἄλλα κατενεανιέοντο οἱ παρανομῶτατοι.

20 Καὶ ἔγκαιρον εἰπεῖν τὸν θρῆνον Δαβίδ, τὸ “ὁ θεός, ἤλθουσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου· ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν

tem ad extremum miseriarum et contemptus redactae ac prorsus lamentandae? quodnam cor ita ferreum est quod, audita tanta calamitate, temperet a dolore, a luctu? terra profecto ipsa et lapides et quodvis inanimum mihi gemuisse videntur, intueri tantas tam intolerabiles aerumnas horrentia, luctuque refugientia.

Spectacula enim occurrebant horrenda, captum humanitatis excedentia. direptio sacrorum vasorum e monasteriis, divinorum templorum impiis calcantibus profanatio, consecratarum deo seminarum raptus, violatio virginalis pudoris. raptabantur ingenuae, nobiles illustresque feminae servilem in modum violenter, ad coelum tendentes cum fletu et ululatu oculos, omne genus contumeliae et torturae patientes. trahebantur sacerdotes ac solitariae vitae sectatores funibus vincti. quis tanta eloquentia esset ut verbis consequi aut oratione percensere singulas illius temporis calamitatum species iraeque divinae posset? aliud nihil dici verius potest quam hoc “horribile est in manus incidere dei viventis.” inter alia dira etiam hoc cernere erat, monumenta imperatorum effodi, aperiri, illudi. fiebat hoc a sceleratis spe inveniendae detrahendaeque aureae vestis et ornatus. alia denique ab eis sceleris plena perpetrabantur.

Haud ab re fuerit, hoc loco dicere lamentum Davidis. “deus, venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum

ἅγιόν σου· ἔθεντο Ἱερουσαλήμ ὡς ὀπωροφυλάκιον, ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· ἐξέχεον τὸ αἷμα αὐτῶν ὥσεί ὕδωρ κύκλῳ Ἱερουσαλήμ, καὶ 12 οὐκ ἦν ὁ θάπτων. ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, 5 μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. ἕως πότε, κύριε, ὀργισθήσῃ εἰς τέλος;”

Ἄξιον καὶ τὴν παίδων ψῆδὴν, ὄντων ἐν μέσῳ τῆς καμίνου καὶ λεγόντων “δίκαιος εἰ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν. καὶ παρεδόθημεν εἰς χεῖρας ἐχθρῶν ἀνόμων ἀποστατῶν· καὶ 10 βασιλεῖ ἀδίκῳ καὶ πονηροτάτῳ παρέδωκας διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.”

Πῶς κατεδέξατο ἡ ἐπ’ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ λόγου κτισθεῖσα ἁγία Σοφία, ὁ ἐπίγειος οὐρανός, ἡ νέα Σιών, ἣν ἔφηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος, τὸ καύχημα πάσης τῆς οἰκουμένης, τὸ ἄγαλμα τῶν ἐκκλησιῶν, ἡ ὑπερέχουσα πάντων τῶν τῆς γῆς κτισμάτων. ὦ τοῦ θαύματος, ὁ τοῦ Θεοῦ περιώνυμος ναὸς ἐγένετο ναὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν τῶν ἀθέων καὶ ἀπίστων. φρίξον, ἥλιε· στέναξον ἡ γῆ, καὶ κλονουμένη βόησον “ἀνεξίκακε κύριε, δόξα σοι.” 20

Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἡχμαλωτίσθη ἡ Κωνσταντινούπολις. ὁ ταλαίπωρος δὲ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ἅμα τῷ εἰσελθεῖν τοὺς

tuum, Hierosolymam in formam pomarii redegerunt. cadavera servorum tuorum devoranda volucris caeli obiecerunt, carnem sanctorum tuorum bestiis terrae. effuderunt sanguinem eorum velut aquam circa Hierosolymam; nec erat qui sepeliret. probrosi apud vicinos nostros habemur: illudimur et sannis incessimur ab illis qui circa nos habitant. quousque irasceris, domine? nunquamne finis erit?”

Operae pretium etiam adolescentulorum carmen, qui in medio ardentissimae fornacis dixerunt “iustus es in omnibus quae nobis fecisti. traditi sumus in manus inimicorum iniquorum et defectorum. regi iniusto pessimoque nos dedisti, idque propter peccata nostra.”

Quomodo contumeliam ferre tantum potuit, quae de nomine divini logi condita fuit, S. Sophia? illud terrestre caelum, nova illa Sion, quam construxit ipse dominus, non homo; gloria illa universi orbis terrae, illud decus ecclesiarum, eminentissimum illud omnium per orbem terrarum aedificiorum. o rem miram. nobilissimum dei templum templum factum est Ismaelitarum impiorum illorum et infidelium. horresce, sol; ingemisce, terra, concutere, exclama. gloria tibi, tolerantissime malorum domine.

Hoc modo expugnata captaque fuit Constantini urbs. ceterum miserrimus imperator Constantinus, eodem tempore quo Turcae ir-

Τούρκους ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ, περιπατῶν
μετὰ καὶ ἐτέρων ἀρχόντων, ἐπισκεπτόμενοι τὰ τεῖχη, ὑπὴντη-
σάν αὐτῷ Τοῦρκοι καὶ ἐπολέμησαν· καὶ ἀπειμήθη τὴν κε-
φαλὴν πολεμῶν καὶ μὴ καταδεξάμενος ὅλως δουλωθῆναι. συν-
5 ἀπέθανον δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι ἄρχοντες. τοῦτο δὲ ἐτόλμησαν
οἱ Ἀγαρηνοὶ ἀγνοήσαντες ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦν· εἰ γὰρ ἔγνω-
σαν, οὐκ ἂν, οἶμαι, ἐφόνευσαν αὐτὸν ἀλλὰ ζῶντα ἐπίασαν,
συλλαβόντες παντοιοτρόπως, καὶ προσέφερον τῷ βασιλεῖ αὐ-
τῶν. ὕστερον δὲ πολλῆς ζητήσεως γενομένης περὶ αὐτοῦ, φο-
10 βουμένου τοῦ σουλτάνου μὴ πως ἐν τοῖς ζῶσιν ἐστὶ καὶ πο-
ρευθεὶς κομίσει τινὰ βοήθειαν, εὔρον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ
ἀνεγνώρισαν αὐτὴν ὁ τε Μάμαλις καὶ ἕτεροι ἄρχοντες, καὶ
οὕτως ἔπαυσε τοῦ φόβου.

Τὴν δὲ χαρὰν ἥνπερ ἔσχευεν ὁ αἰθέντης τότε ὁ σουλιᾶ-
15 νος, τίς διηγῆσεται; ἑώρα γὰρ ὅτι ἐγένετο κύριος τοιοῦτου
κάστρου μεγάλου καὶ περιβοήτου καὶ ἐκλέκτου, καὶ βασιλεὺς
Ῥωμαίων, κύριος ἀνατολῆς καὶ δύσεως οὐκ ὀλίγης.

Παρελθόντων δὲ ἡμερῶν πέντε γέγονε ζήτησις μεγάλων
ἀρχόντων· καὶ καταλαβόντες τὸν μέγαν δοῦκαν, τὸν μέγαν
20 δομέστικον, τὸν πρωιοστράτορα, υἱὸν Καντακουζηνοῦ τοῦ με-
σάζοντος, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐκλεκτοὺς ἄρχοντας εὐγενεῖς 13
ἀπεκεφάλισαν αὐτούς. τοῦ δὲ μεγάλου δουκὸς τοὺς υἱοὺς

ruerunt, qua parte S. Romani porta est, obibat moenia, ipse et alii
proceres, inspiciendi causa. tunc obviam facti hostes pugnam com-
miserunt, in qua caput ei praecisum est pugnanti et neutiquam
servitutem subire volenti. occubuerunt una et alii nobiles primarii-
que viri. id factum inde quod ignorarunt imperatorem barbari, alio-
quin, ut mea fert opinio, haud interfecturi, sed, quoquo modo po-
tuisent, vivum in potestatem redacturi et suo regi adducturi. poste-
rius vero diligenti inquisitione facta (metuente videlicet sultano ne
forte adhuc in vivis esset profectusque auxiliis alicunde adductis bel-
lum renovaret) invenerunt caput eius, a Mamale aliisque proceribus
agnitum. tunc a metu ille destitit.

Quantam autem laetitiam e victoria tam illustri barbarus cepe-
rit, quis verbis eloquatur? videbat is se tanta urbe, tam ubique
clara et nobili, tam eximia, potitum; iam regem Romanum ac domi-
num Orientis nec parvae partis Occidentis factum esse.

Post quinque dies quaesiti sunt viri illustres, comprehensus est
magnus dux et magnus domesticus et protostrator, imperatorii cura-
toris Cantacuzeni filius, alique complures, amplissimo genere et virtute
dignitateque eximia conspicui viri, qui capitis supplicio affecti sunt.
magni autem ducis filios in conspectu ipsius iugularunt. uni tantum, qui

ἔσφαξαν ἐνώπιον αὐτοῦ· μόνον δὲ τὸν νεώτερον υἱὸν αὐτοῦ Ἰσαάκιον ἔβαλεν ἐν τοῖς βασιλείοις, ἐν τῷ σαραγίῳ αὐτοῦ, ὃς δὴ καὶ ἐν ὀλίγῳ ἀπέδρα καὶ ἐγένετο ἀφανής. ὕστερον δὲ ἠκούσθη ὅτι ἐν Ῥώμῃ εὐρέθη, ὅπου ἦν καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, ἣν ὁ πατὴρ ἔπεμψε πρὸ τῆς ἀλώσεως μετὰ πλούτου πολλοῦ. 5 τοὺς φόνους δὲ τῶν τοιούτων ἀρχόντων πάντας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐποίησεν. εἶτα τὰ νεκρὰ σώματα, ὅσα ἦσαν κείμενα ἐν πυλαιοῖς, καὶ ἐνδον καὶ ἐκτός, ἀνάψαντες πυρκαϊὰν ἐν μέσῳ τῶν τάφων κατέκαυσαν, ὁμοῦ συμμεμιγμένα καὶ τὰ τῶν πεσόντων ἰδίων Ἀγαρηνῶν. 10

Ὡς ἐν ὀλίγῳ δὲ ἀπέκτεινε καὶ τὸν Χαλὶλ πασιᾶν, ἔχων αὐτὸν ἐν ὀργῇ, ὅπως ἐμήνυσεν τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ παρεγένετο ἀπὸ ἀνατολῆς, ἐν τῷ καιρῷ τῶν Οὐγγρων· καὶ ὅτι ἔπαυεν αὐτὸν πρὸ καιροῦ μελετῶντα πολιορκῆσαι τὴν Κωνσταντίνου, προβαλλόμενος αὐτῷ ὅτι, εἰ στρατεύσῃ κατὰ τῆς 15 πόλεως, ὁρμήσουσιν ἔθνη ἄλλα καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς τῆς δύσεως καὶ ἀπολέσουσι τὰ ἐν χειρὶ, καὶ ὅτι ἐνουθέτει καὶ αὐτῷ ὥς νέῳ ἐν πολλοῖς. τούτων δὲ ἕνεκα ταύτην ἀπέλαβε τὴν ἀμοιβήν· οὕτω γὰρ τιμῶσιν οἱ δαίμονες τοὺς τιμῶντας αὐτούς. 20

Καταστήσας δὲ τῇ μεγάλῃ πόλει φύλακας καὶ καδὴν καὶ πᾶν τῆς διοικήσεως, καὶ εἴ τι χρειῶδες καὶ ἀναγκαῖον εἰς

natu minimus erat, nomine Isaacio, pepercerunt; qui in castrum regium trusus, non multo post inde aufugiens, nuspiam apparuit. postea fama sparsa fuit Romae conspectum esse; quo in loco etiam soror eius erat, quam pater, ante expugnationem urbis, magnis cum opibus in Italiam miserat. ea procerum caedes omnis uno eodemque die peracta. exinde cadaverum quicquid sub portis et extra intraque portas iacebat, in sepulcra coniectum et igne crematum est, aggestis eodem et una combustis Agarenorum quoque cadaveribus.

Brevi post etiam Chalilbassam tyrannus interemit, crimini dans ei, irascensque, quod accitū ipsius pater suus rediisset ab Oriente in Occasum tempore belli Ungarici, quodque voluntati suae iampridem obsidionem urbis meditati obstitisset, ab ea dehortans, tanquam, si adversus urbem iret, aliarum gentium motus esset ingens secuturus, quae Occidente ipsum eiecturae essent, ipsique, quae iam manibus tenerent, amissuri. succensebat etiam quod ab illo in multis castigabatur, quae iuvenili ipse petulantia patraret. his de causis haec ei gratia relata fuit. sic scilicet daemones honorant cultores suos.

Posteaquam praesidium urbi imposuisset, iudicemque seu praefectum ei praeposuisset, et administrationem totam, ac quicquid conservationi illius utile necessariumque esset, constituisset (difficilius

φύλαξιν (τοῦ φυλάξαι γὰρ τὰγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτε-
ρον ἐφαντάσθη καλῶς) ἐπορεύθη ἐν Ἀδριανουπόλει μετὰ
χαρᾶς καὶ δόξης πολλῆς.

Ἀνθρώπων δὲ χωρὶς καὶ οἴκου εἰπεῖν μεινᾶσης τῆς πό-
5 λεως ἐπρόσταξε, καὶ ἔφερον συργούνιδας λεγομένους ἤτοι με-
τοίκους ἢ παροίκους ἀπὸ Μηδείας τῆς πρὸς τὸν Πόντον καὶ
τῶν χωρίων αὐτῆς, Ἀγαθοπόλεως, Μεσημβρίας καὶ ἀπὸ τε
Σηλυβρίας Ἡρακλείας Πανάδου Ὀρεστιάδος καὶ ἄλλων τύπων
πολλῶν· καὶ ὥκησαν τὴν πόλιν, δόντες αὐτοῖς καὶ οἴκους,
10 ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἀξίαν, καὶ δωρησάμενοι καὶ τόπους πολ-
λούς, καὶ ἰδιοποιήσαντες. ἡγόρασαν δὲ καὶ πολλὰ πολλοῦ
ἄξια τιμῆς ὀλίγης, καὶ κύριοι τῶν πολυδαπάνων καὶ ὠραίων
ὀλίγου ἐγένοντο.

Ἐπαναστρέψας δὲ πάλιν ὁ αὐθέντης ἐν τῇ πόλει ἤρξατο
15 τὸ παλαιὸν κτίζειν σαράγιον καὶ καλλωπίζειν πολλὰ τῆς πό-
λεως. εἶτα πορευθεὶς ἔλαβε τὴν Αἶνον, ἔπειτα τὰς Ἀθήνας,
τὰς Θήβας, τὴν Θάσον, τὴν Σαμοθράκην, τὸ Ἄργος τὸ ἐν
Πελοποννήσῳ· τὸ γὰρ Ἑξαμίλιον εἶχον ἐκ καιροῦ. εἶτα 14
ἔλαβε τὴν Λήμνον, τὴν Ἴμβρον καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πάντα τὰ
20 γειτονοῦντα, πλὴν Εὐρίπου. ἐμετοίκισε καὶ ἀπὸ Ἀδριανου-
πόλεως ἄνδρας καὶ γυναῖκας πολλάς. ὅλως δὲ οὐκ εἰρήνευ-
σεν ὁ ἀλιτῆριος ἔτος ἓν, ἀλλ' ἐπολέμει καὶ νικητῆς ἀνεφαίνετο,
σὺδενὸς ὄντος τοῦ ὡς ἔδει ἀντιμαχομένου.

enim esse bona parta tueri quam acquirere, recte dictum est), Adria-
nopolin sese cum gaudio et gloria magna rettulit.

Sed cum hominum vacua urbs esset et propemodum deserta, man-
dato ipsius accersiti venerunt inquilini ac novi cives e pluribus lo-
cis, e Pontica Media et oppidis eius, ex Agathopoli et Mesembria, e
Selybria, Heraclea, Panado, Orestiaide (quae est Adrianopolis) et aliis
pluribus locis. hi singuli pro dignitate sua acceptis domibus incolue-
runt urbem, multis etiam agris in eos divisis mancipioque datis.
quin multa pretiosa paucis emerunt nummis, et quae magno constite-
rant, parvo sui iuris fecerunt.

Reversus in urbem rex vetus palatium, sedem regiae condere
aggressus est, multaque urbis loca aedificando ornare. postea cum
exercitu profectus Aenum cepit. exinde Athenas, Thebas, Thasum,
Samothracen, Argos Peloponnesi. ipsum enim Hexamilium Turcae
iam ab aliquanto tempore tenebant. tum Lemnum ceperunt et Im-
brum, cuncta denique finitima praeterquam Euboeam. transtulit idem
et ex Adriani urbe Byzantium multos utriusque sexus homines. de-
nique ne unum quidem annum a bello immunem execratus iste ma-
nere sivit: sed et bellabat et victor evadebat, nemine se illi, sicut
oportebat, opponente.

Ἐπειτα πορευθεὶς ἐν τῇ ἀνατολῇ μετὰ στόλου, καὶ διὰ θαλάσσης πέμψας πλοῖα, ἔλαβε τὴν νῆσον Μιτυλήνης. τὰς δύο πόλεις Φωκίας λεγομένας, τὴν τε παλαιὰν Φωκίαν καὶ τὴν νέαν, τριῶν ὥρων διάστημα ἀπεχούσας ἀλλήλων ἢ τεσσάρων μίλις, κειμένας πλησίον Σμύρνης τῆς ἐν Ἐφέσῳ, ὑπο-5 κάτω Μαιάνδρου τοῦ ποταμοῦ. ἔλαβε δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας πολλὰς καὶ πληθὺς παιδίων ἐκ τῶν πόλεων τούτων, καὶ μετοίκησε ταύτας ἐν πόλει. ἔπειτα ἀπῆλθε καὶ ἔλαβε τὴν Κασταμώνην καὶ Σινώπην ἐκ χειρὸς τοῦ Κιζιλ Ἀχουμάτ, ὃς εἶχεν ἀπὸ προ- γόνων, τοῦ σουλτὰν Ἀλατύνη ἐκείνου τοῦ φοβεροῦ στρατηγοῦ. 10 ὃς καὶ ἅμα τῷ μαθεῖν τὴν ἔλευσιν Ἀγαρηνῶν ἀνεχώρησε φεύγων καὶ ἐπορεύθη ἐν Περσίᾳ πρὸς τὸν Οὐζοῦν χασάνην. ἔλαβε δὲ καὶ ταῦτα κόπων καὶ πολέμων χωρὶς, μετὰ καὶ τῶν πλησίον χωρίων αὐτῶν. ἔπειτα ἔλαβε τὴν Ἀμαστριν καὶ τὸν Καφὰν ἐκ χειρὸς τῶν Γενουβίτων, καὶ ἐκόμισε τούτους ἐν 15 Κωνσταντίνου πόλει, παροικίσας αὐτούς, καὶ ἐρήμους εἶπεῖν, ἐγκαταλείψας αὐτὰς ἀνθρώπων, ἀφανίσας καὶ τὰ πλεῖστα τῶν τοίχων αὐτῶν καὶ πάντα καλλωπισμόν.

Ἐπανελθὼν δὲ πάλιν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὄρων μὴ συναγο- μένους ἰδίᾳ θελήσει ὅλως Χριστιανούς, ἠρώτησε τὸ αἷτιον 20 παρὰ φίλων καὶ γραμματικῶν Χριστιανῶν, οὓς εἶχε πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐδιοίκουν πᾶσαν τὴν βασιλείαν. οἱ γὰρ Ἀγαρηνοὶ

Orientem deinde classe petens, multis per mare navibus missis, insulam Lesbum suae dicionis fecit. huic utramque Phocaeam addidit, veterem et novam, trium horarum aut vix quattuor spatio inter se remotas, prope Smyrnam, quae ad Ephesum est, sub flumine Maeandro sitas. e quibus civitatibus magnum numerum virorum feminarum et puerorum in urbem traduxit. profectus postea Castamonam et Sinopen Cisil Achumatae ademit; quas is longo intervallo maioribus traditas habuerat a sultano quidem Aladino, illo magno et formidando duce. nam Cisil Achumata, ut primum de Turcarum adventu certior factus fuit, cessit, ac profugit in Persiam ad Usumcastanem. potitus itaque est illis civitatibus et vicinia ipsarum Mechemeta citra bellum et laborem. post haec Amastrin cepit et Capsam, Gennatibus extorquens. cives earum Cpolin transtulit. ipsas autem urbes, eversa maiore parte moenium omni- que ornatu destructo et ablato, prope in solitudinem hominibus infrequentes redegit.

Rursus in urbem reversus, cum nullos sacros conventus ultro celebrari a Christianis videret, causam eius rei ab amicis sciscitatus est et a scribis Christianis, quos secum habebat; qui totius regni ad- ministrationem gerebant. ipsi enim Agareni literarum rudes erant et

ἦσαν ἀγρόμαυτοι καὶ ἀμαθεῖς πολλά, ὥστε κόπτοντες καὶ χα-
 ράκια ποιοῦντες διὰ ξύλων ἡρίθμουν, ὡς ἔτι, ὡς λέγεται, φαί-
 νονται ἐν τοῖς ταμείοις, ὅπου οἱ θησαυροὶ αὐτῶν. λέγουσι δὲ τὰ
 ξύλα ταῦτα, ἅπερ ἡρίθμουν καὶ ἀντὶ ἀριθμητικῆς εἶχον καὶ
 5 λογαριασμοῦ, ὡς καὶ νῦν ἔτι οἱ ἀρτοποιοὶ αὐτῶν χρῶνται καὶ
 ἄλλοι Ἀγαρηνῶν, ῥανάσια ἦτοι λογαριαστήριον. μαθὼν δὲ
 οὗτοι διὰ τὸ μὴ εἶναι πατριάρχην, ὥρισεν ὅπως συνέλθωσιν
 οἱ Χριστιανοί, καὶ ἐκλεξάμενοι ὃν ἂν θέλωσι, κυρώσει αὐτοῖς
 τοῦτον καὶ ὅρισμόν δώσει πατριαρχεῦν. ἐποίησε δὲ τοῦτο
 10 ἐντέχνως, ἵν' ἀκούσωσιν οἱ ἀπανταχοῦ Γραικοὶ καὶ συναθροί-
 ζονται ἐν τῇ πόλει· δι' ἐφέσεως γὰρ εἶχεν ἵνα πολυάνθρω- 15
 πος γένηται καὶ κατοικουμένη πᾶσα.

Ἐξελέξαντο οὖν τὸν φιλόσοφον κύριον Γεώργιον τὸν Σχο-
 λάριον, κριτὴν ὄντα τῆς βασιλικῆς κρίσεως, ἄνδρα ἁγίον καὶ
 15 εὐλαβῆ· καὶ ἀξιώσαντες αὐτὸν, ὡς ἔθος, κατέστησαν πα-
 τριάρχην, ὀνομάσαντες αὐτὸν Γεννάδιον· καὶ ὑπετάχθησαν
 αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως καὶ αἱ λοιπαὶ
 τῶν ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ τοῖς λοιποῖς πρὸ αὐτοῦ πατριαρχαῖς.
 ὃν δὴ καὶ μετακαλεσάμενος ὁ σουλιᾶνος ἔνδον τῶν βασιλείων
 20 αὐτοῦ, ἰδίαις χερσὶ δέδωκεν αὐτῷ δεκανίκιον πολλοῦ ἄξιον,
 ἦτοι ῥάβδον ἀργυρᾶν περικεχυρωμένην ὠραίαν, καὶ ἵππον

6. ῥαούσια C

indocti plerumque. itaque haec ipsorum erat ratio numerandi ut ba-
 cilla pararent in iisque incisuras facerent; quemadmodum in aerariis,
 ubi thesauri ipsorum asservantur, etiamnum conspici aiunt. appel-
 lant autem ea ligna, in quibus numeros et rationes suas notabant
 (quorum usus etiam nunc apud pistores et alios opifices Turcarum
 est), rhausia h. e. taleas. cognito autem causam omissorum coetuum
 esse, quod nullus patriarcha esset, iussit conventus agere Christianos,
 et patriarcham sibi, quemcunque vellent, deligere. se huius creatio-
 nem confirmaturum, et ut patriarchae munera obiret, edicturum. id
 ab eo callide factum, ut hac fama ad Graecos, qui ubivis locorum
 essent, perlata in urbem congregarentur. quippe hoc ei studio erat,
 ut multitudine hominum eo confluyente per omnes suas partes urbs
 frequens cultaque fieret.

Hac potestate igitur accepta philosophum delegerunt, Georgium
 Scholarium, assessorem regii iudicii, virum sanctum et pium hunc
 vetere ritu producentes patriarchae muneri praefecerunt, mutato eius
 priore nomine in Gennadil nomen. ei subiectae tunc fuerunt tum
 omnes Constantinopoleos ecclesiae, tum ceterae quae in provinciis,
 eadem, quam antecessores ipsius antistites habuerant, potestate per-
 missa. quem cum in regiam ad se sultanus vocasset, suis ei mani-
 bus pastorale pedum magni pretii dedit, baculum nempe argenteum

ἀγαθὸν καὶ μέρος χρυσίνων, ἐπειπὼν αὐτῷ “πατριάρχευε ἐπ’ εὐτυχίᾳ, καὶ ἔχε τὴν φιλίαν ἡμῶν, ἐν οἷς θέλεις, ἔχων πάντα τὰ σὰ προνόμια, ὥς καὶ οἱ πρὸ σοῦ πατριάρχαι εἶχον· ἔχε δὲ καὶ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων εἰς κατοικίαν σήν.” καὶ οὕτως ἔλαβε, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν πατριαρχεῖον· τὸν 5 γὰρ ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας, ὃς ἦν πατριαρχεῖον, οἱ Ἀγαρηνοὶ ἔλαβον.

Ὅντος δὲ καὶ εὐρισκομένου ἐκεῖ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων εὐρέθη τις πεφονευμένος μέσον τοῦ ναοῦ τῆς αὐλῆς, ἥτοι ἔνδον τῆς περιοχῆς. ὁθεν φοβηθεῖς 10 ὁ πατριάρχης μή πως καὶ ἄλλα ὅμοια γένωνται, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καταλείψαντες τὸν θαυμαστὸν ναὸν ἔρημον. τοῦτο δὲ ἐγένετο, ὅτι τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὁ τόπος καὶ τὰ οἰκήματα τὰ πέριξ τοῦ ναοῦ ἦσαν ἄοικα, ἀνθρώπων χωρίς, πεσόντων τινῶν ἐν πολέμῳ καὶ ἄλλων αἰχμαλωτισθέντων, ἐτέρων δὲ καὶ 15 φυγόντων.

Ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ πατριάρχου ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ζητήσαντος καὶ λαβόντος τὴν μονὴν τῆς παμμακαρίστου καὶ πατριαρχεῖον ποιησαμένου, ὥς ἔστιν ἕως τῆς σήμερον καὶ μενεῖ δυνάμει καὶ βοηθείᾳ Θεοῦ (ἦν δὲ αὕτη 20 ἡ μονὴ τὸ πάλαι γυναικεῖον μοναστήριον), μετὰ καιρὸν ἤρξαντο ῥίπτειν καὶ ἀφανίζειν τὸν θεῖον (φεῦ) ναόν, καὶ τέλος

inauratum, artificiose factum. dedit et equum bonum et certam aureorum summam, his verbis additis “quod faustum ac felix sit, esto patriarcha, et utere nostra amicitia in quibus rebus voles, habens omnia iura privilegiaque, sicuti superiores ante te patriarchae habuerunt. habe quoque templum S. Apostolorum domicilii loco.” ita id tunc accepit, et patriarchicam ibi sedem collocavit. templum enim S. Sophiae, quod antiquitus patriarcharum domicilium fuerat, Agareni sibi vendicarunt.

Cum autem S. Apostolorum templum incolet patriarcha, inventus est in septo templi seu intra ambitum homo occisus. unde timore percussus patriarcha, ne similia deinceps etiam fierent, inde discessit, relicto illo admirandi operis templo vacuo. id inde factum quod illo tempore locus ille, et quae circa templum aedes, a cultoribus vacua erant, parte hominum bello caesa, aliis captivis factis, non etiam nullis profugis.

Cum e templo S. Apostolorum patriarcha excessisset, aliudque petens monasterium Pammacaristae (hoc est beatissimae virginis Mariae) accepisset, atque id sedi patriarchicae dedicasset (sicut et iamnum hodie est et, deo potenter ac benigne iuvante, manebit, cum in eo monasterio antiquitus sacrae feminae habitassent), progressu tem-

- ἔκτισαν καὶ ἀνωκοδόμησαν μετζίτιον, αὐτῶν ἐκκλησίαν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ σουλτᾶν Μεχεμέτ, ὡς φαίνεται καὶ ἴσταται ἐν-
 μεγέθης ἄχρι καὶ τῆς σήμερον, ἐν δευτέρῳ λόφῳ κείμενος
 τῆς πόλεως· ὁ γὰρ πρῶτος λόφος τῆς ἐπταλόφου ταύτης
 5 Κωνσταντίνου ἔστι τὸ μέρος τῆς πόρτας Ἀδριανουπόλεως.
 ἔλαβον δὲ εἰς πατριαρχεῖον τὸν ναὸν τῆς παμμακαρίστου, 16
 ὅτι οἰκοῦντες ἦσαν κύκλῳ πάντες Χριστιανοὶ καὶ τὸ μέρος
 ἅπαν οἰκούμενον ἐξ ὧν ἤνεγκον ξένων σουργουνίδων ἥτοι πα-
 ροίκων.
- 10 Μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν διερχόμενος ὁ σουλτᾶνος οὗτος
 Ἀγαρηνῶν τὰ μέρη τῆς γειτονίας τοῦ πατριαρχείου καὶ ἀνα-
 θεωρῶν πολλὰ καὶ ἐρωτῶν καὶ μανθάνων, ὡς ἐθεύσατο το
 προπύλαιον τῆς αὐλῆς τῆς παμμακαρίστου, ἠρώτησε τί τοῦτο ;
 καὶ εἰπόντες αὐτῷ ὅτι ἡ ἐκκλησία ἐν ἣ ὁ πατριάρχης οἰκεῖ,
 15 εἰσῆλθεν ἔνδον, καὶ κατελθὼν τοῦ ἵππου εἰσῆλθεν ἐν τῷ ναῷ.
 τοῦτο μαθὼν καὶ ὁ πατριάρχης κατῆλθε τοῦ οἰκήματος καὶ
 προσηγόρευσεν αὐτὸν καὶ ἐπροσκύνησεν. εἶτα ἐπὶ θρόνον κα-
 θίσαντος τοῦ βασιλέως ἔνδον τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας καὶ ὥραιας,
 τοῦ παρεκκλησίου, τῆς πλησίον τοῦ σκευοφυλακίου, ἠρώτησε
 20 πολλὰ δι' ἐρμηνέως τὸν πατριάρχην περὶ πίστεως πάντα τὰ
 Χριστιανῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἄδειαν καὶ ὅρκον καὶ θάρρος,
 λέγειν καὶ διαλέγεσθαι φόβου χωρὶς. ὅθεν θαρσύνσας μετὰ

poris divinum illud Apostolorum templum (heu rem duram) demoliri Turcae ausi sunt et formam eius abolere. tandem etiam ibi religionis suae templum (Meschitam vocant) sub nomine sultani Mechemetae condiderunt; quod satis amplum conspicitur, in hodiernum usque diem manens, in secundo colle urbis. primus enim collis huius septuagintae collis, ut quondam dicta est, urbis est illa pars quae ad portam Adrianopolitanam spectat. causa cur potissimum Pammacaristae templum in patriarcheum legerint, fuit quod circumcirca id habitabatur, et quidem a Christianis, qui e locis exteris Constantinopolin ducti fuerant.

Quodam die sultanus Mechemeta equo praeteriens viciniam patriarchei, oculis modo huc modo illuc coniectis, quid unumquodque esset sciscitatus, ut vestibulum atrii Pammacaristae conspexit, quae-sivit quid esset hoc. cum ei responderetur esse ecclesiam, in qua patriarcha habitaret, eo ingressus est; ex equoque descendens templum intravit. quod cum patriarcha didicisset, e sua habitatione descendit ac sultanum salutans adoravit. ille deinde super solium assidens intra sacellum elegans, quod propter armarium rerum sacrarum est, multa, verbis interpretis, patriarcham super religione Christiana rogitavit, iureiurando ei potestate omnia libere absque ullius periculi

παρρησίας ἐνώπιον αὐτοῦ εἶπε πολλὰ συστατικά καὶ ἀποδει-
κτικά τῆς πίστεως κεφάλαια, καὶ τὸ μυστήριον τῆς ἁγίας τριά-
δος ἐφανερώσεν, ὡς ἔδει, καὶ ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τῆς
τριάδος, τοῦ ἐνὸς ἀληθοῦς Θεοῦ, ἔστιν ὁ σαρκωθείς ἐκ τῆς
πανάγνου καὶ ἁγίας παρθένου δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέ- 5
ραν σωτηρίαν, καὶ ὅτι ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, καὶ ὅτι αὐτός
ἐστιν ὁ μέλλων ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ
ἄλλα μυστήρια τῆς πίστεως εἶπε καὶ διεσαφήνισεν αὐτῷ.
ὅθεν οὐ μόνον ἀπεδέξατο εὐλαβῶς, ἀλλ' ἔκτοτε ἠγάπα αὐτόν
τε τὸν πατριάρχην πολλὰ καὶ σεβιάσμιον εἶχε, καὶ ἔπαινε καὶ 10
τῆς κακίας ἣν εἶχε κατὰ τοῦ γένους Γραικῶν, καὶ ἠγάπα ἔκ-
τοτε, ὡς ἐν πολλοῖς ἐφάνη. ἔχαιρε δέ, ὡς εἶπε πρὸς πολ-
λοὺς μεθ' ὧν συνελάλει, ὅτι σπουδαῖον καὶ σοφὸν πατριάρχην
ἐποίησαν, ἔτοιμον ἀποκρίνεσθαι. ὅθεν καὶ ἀποδεξάμενος τὴν
διάλεξιν καὶ τοὺς λόγους, οὓς ἐποίησαντο περὶ πίστεως, ἐφάνη, 15
ὅτι ἐνετείλατο αὐτῷ ἵνα συγγράψῃ πᾶσαν τὴν διάλεξιν καὶ
ἐν κεφαλαίοις καταστρώσῃ καὶ δώσῃ αὐτῷ, ὃ καὶ ἐγένετο, ὡς
φαίνεται τὸ σῖγγραμμα, καὶ μετεγλωττίσθη καὶ εἰς τὴν
Τουρκοαραβόγλωσσαν ὑπὸ Ἀχουμάτ καδὴ Βεροίας. καὶ ἐδόθη
αὐτῷ τῷ σουλτάνῳ, καὶ ἀνέγνω ἅπαν καὶ ἔγνω, καὶ σεβα- 20
17 σμίους εἶχε τοὺς λόγους καὶ ἐθαύμαζεν. ὅθεν πολλάκις καὶ
μετεκαλέσατο αὐτὸν τὸν πατριάρχην, καὶ ἐδωρήσατο αὐτῷ

metu dicendi ac disserendi concessa. unde hic fiducia sumpta inge-
nue coram maiestate illius longos sermones habuit, fidei Christianae
demonstrationem commendationemque continentes. mysterium S. tri-
nitatis protulit, tractans pro dignitate. et logum dei, qui una trinae
deitatis persona sit, viri dei filius, esse illum qui carnem e purissima
et sancta virgine, propter nos et salutem nostram, assumpserit. ipsum
mortuum esse et resurrexisse. ipsum esse illum qui venturus sit iu-
dicatum vivos et mortuos. alia insuper fidei mysteria commemoravit
eique aperuit. quam patriarchae orationem non tantum reverenter
rex auscultavit, sed ab eo etiam tempore magis ipsum dilexit et ve-
neratione dignum existimavit. destitit quoque a malignitate, quam
adversus Graecos gerebat; et exinde propensiore erga ipsos animo
extitit, sicut ex multis signis apparuit. gaudebat autem, sicut ex
verbis eius ad multos in familiari colloquio cognitum est, egregium
et sapientem a Graecis factum esse patriarcham, in respondendo
promptum. unde et speciem approbantis disputationem illam et verba
de articulis fidei habita praebeuit, quod omnem eam dissertatio-
nem literis ab illo, suis capitibus distinctam, mandari sibi dari
voluit. quod et factum est; extatque scriptum illud, et in Tur-
carabicam linguam a Berrocae praefecto Achumata translatum est.
quod sultanus sibi exhibitum perlegit totum, et sententiam eius in-

δῶρα, καὶ ἡγάπα, καὶ πᾶσαν εὐλογον ἀξίαν αὐτοῦ καὶ δέησιν ἐξεπλήρου. καὶ ἔλεγον καὶ ἐκ τούτων πολλοὶ πολλὰ περὶ τούτου τοῦ σουλτάνου, ὅτι ἐνωτισθεὶς καὶ πληροφορηθεὶς τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς πίστεως Χριστιανῶν ἐν ἀμφιβολίᾳ ἦν
5 περὶ τῆς ἑαυτοῦ.

Οὗ πολλοῦ δὲ χρόνου παρελθόντος ἐστράτευσε πάλιν κατὰ Πελοποννήσου. ὄντων δὲ ἐκεῖ Δημητρίου καὶ Θωμᾶ τῶν δεσποτῶν, καὶ μὴ δυναμένων ἀντιμαχέσασθαι, συνεφώνησαν καὶ εἰς λόγον ἦλθον, ἵνα παρέχωσιν αὐτῷ τέλος ἕκαστος
10 χρυσίνους χιλιάδας δύο. δέδωκαν δὲ αὐτῷ καὶ ἴδια ὅσον περιεπάτησεν, ἦτοι τὴν Ἀχαΐαν πᾶσαν, παλαιὰν Πάτραν, Καλάβρυτα καὶ λοιπὰς πόλεις. καὶ οὕτως εἰρηνεύσας ἀνέστρεψεν, οὐδὲν ἄλλο ποιήσας τότε. καὶ τὰ μὲν τοῦ βασιλέως οὕτως ἦσαν ἐξοικονομούμενα.

15 Ὁ δὲ πατριάρχης, ὁ ἀγιώτατος Γεννάδιος, πατριαρχεύσας ἔτη πέντε καὶ ποιμένας καλῶς τὸν τοῦ κυρίου λαόν, καὶ ὕστερον τὴν φίλην ἀσπασάμενος ἡσυχίαν, μετακαλεσάμενος σύνοδον ἀρχιερέων ἐποίησε παραίτησιν. καὶ ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὁ κύριος Ἰσίδωρος, ὁ ἅγιος πνευμα-
20 τικός, ὃν ἔλεγον κοινὸν ἀγαθὸν πατέρα οἱ ἐν τῇ πόλει. ὃς καὶ πατριαρχεύσας ὀλίγον ἐκοιμήθη τὸν μακάριον ὕπνον, καὶ

tellexit, in admiratione denique et veneratione habuit. saepe proinde patriarcham ad se vocavit, benigno alloquio donisque prosecutus est: sed et quamlibet ipsius rationi consentaneam petitionem re explevit. quo factum ut multi multa de hoc sultano sparserint, eum certa cognitione persuasioneque de veritate fidei Christianae imbutum iam hinc in dubio de sua religione fuisse.

Tempore non multo post, rursus expeditionem in Peloponnesum suscepit. quam cum fratres duo Palaeologi, Demetrius et Thomas, a tali imperio despotae dicti, tenerent, nec resistendo essent, interventu colloctionis ambo pacti sunt cum ipso binis aureorum milibus, quotannis tributum nomine dandis. etiam proprium illi tradiderunt quantum agri cum exercitu obiisset, Achaïam videlicet, priscas Patras, Calabryta, et alia oppida. sic pace facta exercitum reduxit, nulla alia re tunc gesta. haec rerum administratio, hic status apud regem erat.

Patriarcha vero, sanctissimus Gennadius, postquam muneri suo bene in pascendo dei populo quinquennium praefuisset, vitaeque dehinc tranquillae curarumque experti se dedere vellet, convocato pontificum concilio se patriarchatu abdicavit subductus itaque in patriarchicum solium fuit Isidorus, vir sanctus, pneumatici munere fons; quem, qui urbem incolebant, communem patrem bonum

ἀντὶ τούτου προέστη τοῦ πατριαρχείου Ἰωάσαφ ὁ τὸ ἐπὶ κλῆν Κόκας. ὃς ἔπεσεν εἰς σκάνδαλα μετὰ τῶν κληρικῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἀσθενῶν. ὁ δὲ παραίτησιν ποιήσας πατριάρχης Γεννάδιος, κατελθὼν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου προδρόμου πλησίον Σερρῶν καὶ ἐκεῖ ἡσυχάζων, ἐν εἰρήνῃ ἐκοιμήθη μετατεθείς 5 εἰς τὰς αἰωνίους μονάς. καὶ τὰ μὲν τῆς ἐκκλησίας οὕτω.

Μαθὼν δὲ ὁ σουλτᾶνος ὡς οἱ δύο ἀδελφοὶ οἱ δεσπόται οὐ συμβιβάζονται ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἔχουσι σκάνδαλα, καὶ ὅτι οὔτε τὸ χαράτζιον παρέχουσιν ὅπερ ὑπέσχοντο, καὶ τὸ χεῖρον, ὅτι καὶ ὁ κύριος Δημήτριος διεμηνύσατο ὡς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Θωμᾶς 10 οὐχ ἴσταται εἰς τὰς συμφωνίας ἃς ἐποιήσατο, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ παλαιὰ Πάτρα καὶ τὰ Καλάβρυτα, ἃ δέδωκαν τῇ βασιλείᾳ, ὑπέκλιναν αὐτῷ καὶ ὅτι καὶ ἐκ τῶν χωρίων αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ ἀρπάζει. καὶ ἔλεγεν αὐτῷ γράφων ἵνα κατέλθῃ καὶ 18 λάβῃ αὐτούς, θυμοῦ πλησθεὶς ὥρμησε κατὰ Πελοποννήσου. 15 ὑπῆρχε δὲ τότε ὁ τοῦ δεσπότης γυναικάδελφος, Ματθαῖος ὁ Ἀσάν, ἐν Κορώνῃ. καὶ μὴ ἔχων τί καὶ ποιήσῃ, παρέδωκεν αὐτῷ τὸ θαυμαστὸν κάστρον. αὐτὸς δέ, ἄρας τὸν Ἀσάν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ στρατιώτας, ἐπορεύθη ὅπου ἦν ὁ δεσπότης ἐν τῷ Μιζιθρά τῇ Λακεδαιμονίᾳ. ἄλλως γὰρ οὐκ εἶχε ποιῆ- 20 σαι. αἰτήσας οὖν τινὰ ζητήματα παρὰ τοῦ ἀνθεντός, ὅπως λάβῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα καὶ δώῃ αὐτῷ καὶ τὰ

appellitabant. qui cum breve tempus in illa dignitate sedisset, somno illo beato sopitus obiit. successit ei Ioasaphus, cognomine Cocas; qui in contentiones cum clericis delapsus aegrotans exivit. ille autem alter, qui patriarchatui renuntiaverat, se in coenobium S. Ioannis Prodromi, quod ad Serras est, contulit; ubi quieti deditus placide diem suum obiit, in aeterna translatus domicilia. hic ecclesiae ea tempestate status erat.

Cum ad sultanum allatum esset inter Palaeologos fratres duos despotas non convenire, sed quotidianas inter eos concertationes esse, nec item tributum, quod convenerat, ab eis pendere, et, quod peius, a Demetrio significari fratrem Thomam conventis non stare, sed veteres Patras et Calabryta, quae ipsius maiestati dedita essent, animum ad hunc inclinare, eumque ex ditione fratris praedas agere; cumque his de causis ab eodem Demetrio literis ad ipsos et oppida capienda evocaretur, ira ille percitus infestis armis in Peloponnesum contendit. erat tunc Matthaeus Asan, cuius sororem in matrimonio Demetrius habebat, Coronae; qui Asan ope destitutus, cum aliud nihil posset, deditionem praeclari huius oppidi fecit. ipse, Asane militibusque eius assumptis, Spartam Lacedaemoniae regionis, ubi despota Demetrius morabatur, profectus est: aliter enim facere non poterat.

πρὸς διατροφήν, ὁμοίως καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, ἡσραβωνιάσαιτο καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, τᾶξαι Ἀγαρηνῶν. δέδωκε δὲ αὐτὴν ὁ σουλτᾶνος εὐνούχοις μετὰ δορυφορίας, καὶ ἐκομίσαντο αὐτὴν εἰς τὰ ἑαυτοῦ βασιλεια ἐν Ἀδριανουπόλει. οὐδ' ὅλως δὲ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, φοβούμενος μή πως γένηται ἔξ αὐτῆς φαρμακεία ἢ τις δόλος. ἔφερον οὖν ἅπαντας ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει, τὸν τε δεσπότην καὶ τὴν βασίλισσαν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Ματθαῖος ὁ Ἀσάν εἶχε γυναῖκα τὴν τοῦ εὐδαίμονος Ἰωάννου θυγατέρα. καὶ οὐ μόνον τούτους ἀλλὰ καὶ
 10 πάντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ δεσπότη, μικροὺς καὶ μεγάλους, οἵτινες καὶ ἐκουσιακουσίως ἠκολούθησαν, τὰ πρὸς τροφήν μὴ ἔχοντες. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ δεσπότη Δημητρίου.

Ὁ δὲ κύριος Θωμᾶς μαθὼν τὴν ἄφιξιν τοῦ αὐθεντός, φυγὼν ἐπορεύθη μετὰ γυναικὸς παιδίων καὶ οἰκείων ἐν Ῥώμῃ. ἀσμένως δὲ αὐτοὺς ὑπεδέξαντο οἱ Ἰταλοί, ποιήσαντες αὐτοῖς καὶ σιτηρέσια. πλὴν ἐν ὀλίγῳ ἐτελεύτησεν. εἶχε δὲ καὶ δύο θυγατέρας. ἡ μία ἔλαβε τὸν κράλην, ἡ δὲ ἑτέρα τὸν αὐθέντην Ῥωσσίας. εἶχε δὲ καὶ ἐγκονήν, ἣν ὁ σουλτᾶν Μεχεμέτης ἔλαβε, κυριεύσας τῆς Μπόσναν καὶ πᾶσαν τὴν περίχω-
 20 ρον, καὶ ἀπέκτεινε καὶ τὸν κράλην. τὴν δὲ κράλιτζαν ταύτην ἔφερεν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαβὼν, ἐποίησε δὲ αὐτῇ καὶ σιτηρέσιον ἕως τέλους ζωῆς αὐτῆς. ἔχουσα δὲ ἡ αὐτὴ

postquam ab ipso quaedam postulasset, ut scilicet filiam eius duceret uxorem, daretque ei et aulae eius alimenta, filiam eius sibi ritu Agarenorum despondit; quam eunuchi, cum satellitum comitatu sibi a sultano traditam, Adrianopolin in regiam ipsius deduxerunt. sed nullo modo ille cum ea concubuit, venenum aut aliquem dolum ex ipsa metuens. detulerunt ergo universos in Adriani urbem, tum despotam, tum ipsam reginam. filius autem eius, Mathaeus Asan, habebat in matrimonio Ioannis Eudaemonis seu Felicis filiam. nec hos tantum, sed omnes etiam apud despotam nobiles, inferioris et superioris dignitatis, illo transtulerunt; qui et ultro, quanquam praeter voluntatem suam, secuti sunt, necessariis ad victum et amictum destituti. haec cum Demetrio gesta.

Thomas autem adventu regis cognito profugit, et cum uxore liberis familiaque reliqua Romam perrexit. benigne exceperunt ipsos Itali, assignatis ad vitam degendam alimentis. sed non multo post idem rebus humanis exemptus est, relictis inter liberos duabus etiam filiabus. harum una Serviae regi nupsit, altera principi Russiae seu Moscoviae. habuit et neptem; quam sultanus Mechemeta, Bosnae regno et omni circumiacente regione potitus, accepit, occiso ipso etiam rege. hanc vero reginam Constantinopolin deportavit, eique victum

κράλιτζα τὴν τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἀδελφήν, τὴν κυρίαν Μάρω, τὴν γυναῖκα σουλιτὰν Μουράτη, μητρὶά οὖσα τοῦ σουλιτὰν Μεχεμέτη δέδωκεν αὐτῇ χωρία πολλὰ εἰς διατροφήν, ἐγγὺς τῶν Σερρῶν, τὴν τε Ἐζωβὰν καὶ τὰ πλησίον χωρία πάντα. ἔζη δὲ ἐν ἐξουσίᾳ ἡ βασιλὶς αὕτη μέχρι τέλους ζωῆς 5 αὐτῆς.

- 19 Ὁ οὖν προορηθεὶς δεσπότης Θωμᾶς εἶχεν νίους δύο, ἐξ ὧν ὁ νεώτερος υἱὸς αὐτῷ Μανουὴλ ἀποδράσας ἐκ Ῥώμης ἦλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πλανηθεὶς παρὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ ἀνθρώπων, Μαγκαφᾶ Κόντου καὶ Νικολάου, εἰπόντων 10 αὐτῷ ὅτι εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθης, ὁ σουλιτᾶνος ποιήσει σοι πολὺ ἀγαθόν, ὅτι ἀνεχώρησας ἀπὸ Φραγγίας. οὕτως οὖν ὁ νέος ἀπατηθεὶς ἦλθεν. ὑπεδέξατο δὲ αὐτὸν ὁ αὐθέντης χαριέντως, καὶ δέδωκεν αὐτῷ εἰς διατροφήν τὸ τε Συρέτζιον, τὸ Ἀμπελίτζιον καὶ ἕτερα χωρία δύο καὶ ῥόγαν ἐξόχως, ἀνὰ 15 ἑκατὸν ἄσπρα τὴν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, δούς αὐτῷ καὶ δούλους δύο καὶ δούλας ὡραίας δύο. κοιμηθεὶς δὲ καὶ ἀμφοτέρως ἐγέννησε καὶ ἐκ τῶν δύο νιούς, καὶ τὸν μὲν ὠνόμασεν Ἰωάννην, τὸν δὲ ἕτερον Ἀνδρέαν. ἔζη δὲ καλῶς, διαπερῶν μετὰ τιμῆς καὶ ἀρχόντων ἰδίων αὐτοῦ. ἀλλ' οὖν δέδωκε καὶ 20 οὗτος τὸ κοινὸν χρέος, ταφεὶς ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Σιρεντζίου,

1. Μάρων C

quotidianum praebendum ad omnes dies vitae ipsius curavit. cum autem eadem domina amitam ibi haberet, Mariam nomine, quae sultani Muratae uxor fuerat et sultani Mechemetae noverca erat, assignavit hic ei multa loca iuxta Serras, unde alimenta haberet, nempe Ezobam et finitimum agrum omnem. ita vixit cum potestate haec regina usque ad finem vitae suae.

Habuit hic, de quo diximus, despota Thomas filios duos. horum qui natus minor erat, nomine Manuelus, Roma profugiens Cypolin venit, suasu suorum familiarium, Mancaphae, Conti et Nicolai, in eum errorem inductus. dicebant enim hi ipsum, ubi in urbem pervenisset, magnam sultani humanitatem beneficentiamque sensurum propter recessum a Latinis. hoc modo homo adolescens deceptus eo se contulit. ceterum clementer a rege acceptus est; qui in perpetuum victum ei attribuit Syrezium Ampelizium et alia duo loca, praeterea, salarii nomine, magna liberalitate in singulos dies centum asperos. addidit duos ministros et duas formosas ancillas. his ille ambabus gravidis factis duos filios genuit, Ioannem et Andream. vitam feliciter egit, in honore habitus, nobiles et conspicuos viros secum alens. sed et ipse tandem commune debitum naturae persolvit, sepultus in oppidi Syrezii templo. pari modo etiam ipsius ex so-

ἔνδον τοῦ ναοῦ. ὁμοίως καὶ ἡ ἀνεψιὰ αὐτοῦ, ἡ κράλιτζα, μετ' οὐ πολὺ κοιμηθεῖσα.

Μετὰ τὸν θάνατον δὲ αὐτοῦ ὁ βασιλεύσας σουλτὰν Σελίμης ἔλαβεν Ἀνδρέαν τὸν δεύτερον υἱὸν τούτου καὶ ἔβαλεν ἐν τῷ σαραγίῳ, ποιήσας αὐτὸν καὶ Ἀγαρηνὸν καὶ ὀνομάσας Μεχεμέτην. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀσθενήσας ἐτελεύτησε, ταφείς ἐν τῇ παμμακαρίστῳ, τῷ πατριαρχείῳ.

Ὁ δὲ δεσπότης Δημήτριος ὢν ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει, δέδωκεν αὐτῷ ὁ αὐθέντης τὴν τῆς Αἴνου ἀλικήν, ἵνα τὸ ἥμισυ τοῦ εἰσοδήματος λαμβάνῃ. καὶ ὃς λαβὼν ἐβίου ζῶν ἄσωτον ἐν σπατάλῃ καὶ κυνηγεσίῳ, χειρὸν ποιῶν ἢ ὅσα ἔπραττεν ἐν Πελοποννήσῳ. ὁ δὲ Ματθαῖος ὁ Ἀσὰν ἐπορεύετο μετὰ τοῦ αὐθέντος ἐν πολέμοις καὶ ἦν φρονιμώτατος· ὃ καὶ εἰπόντες οἱ ἀλικάριοι ἵνα κλέψωσι τὰ ἀσπρὰ τῆς ἀλικῆς, οὐκ ἐπείσθη, ἀλλ' ὕβρισε καὶ ἀπεδίωξε τὴν κακοβουλίαν. καὶ παρήγγειλε καὶ τῷ δεσπότη, εἰάν τι τοιοῦτον εἴπωσι, μὴ ἀκούσῃ, ὅτι πεσεῖται εἰς κίνδυνον μέγαν. ἐπορεύθη οὖν οὗτος μετὰ τοῦ σουλτάνου εἰς Βόσναν.

Καιροῦ δὲ τυχόντες οἱ ἀλικάριοι, καὶ ἀνθρώπου ἀκούοντος, ἐγένετο ἡ κλοπὴ τῶν ἀσπρῶν. ὁ δὲ μαθὼν ὁ σουλτάνος ἐν βασιάνοις ἐμβληθῆναι ἐποίησε τοὺς ἀλικαρίους, καὶ ἐφα-

rore neptis, illa quam diximus regina, haud multo post fato functa est.

Manuelo mortuo, cum Turcicae rei praeesset sultanus Selimus, transtulit alterum illius filium, Andream, in castrum regium; quem Agarenicis sacris initiatum, nomine mutato, Mechemetam appellavit. Ioannes vero in morbum delapsus animam efflavit, humatus in Pamacaristae patriarcheo.

Cum despota Demetrius Adrianopoli aetatem ageret, concessum est ei a rege civitatis Aeni salarium vectigal, ut dimidium eius perciperet. quo ipse accepto vitam egit dissolutam ac profusam, luxui venatuique deditus, deterioribus moribus tunc quam antea in Peloponneso praeditus. longe vero aliter Matthaeus Asan: hic enim militiam regis comitabatur et prudentissime se gerebat. cui cum praefecti salis dixissent se pecunias rei salariae aversuros et cum ipso partituros, nequaquam paruit, sed conviciis insectatus est, avertens a se improbum consilium. quin et ipsi despotae mandavit, si quid tale ad ipsum dicerent, ne audiret: fore alioquin ut in magnum periculum incideret. secutus est itaque Asan regem in Bosnam.

Opportunitatem vero nactis salariis illis et hominem dicto audientem, interversae fuere pecuniae regiae. qua re ad aures sultani perlata, ad quaestionem iussu eius abrepti sunt salarii; qui in tor-

νέρωσαν ὅτι μετὰ γνώμης τοῦ δεσπότου ἐγένετο, μερισθέν-
 τος τοῦ κλοπιμαίου ἀργυρίου. δι' ὃ καὶ ὁ σουλτᾶνος ἡβου-
 λήθη ἀποκτεῖναι αὐτόν· διεκώλυσε δὲ τούτον ὁ Μαχου-
 20 μουτπασίας. ἐστέρθησε δὲ αὐτόν τὴν ἀλικὴν καὶ πᾶν ἄλλο
 εἰσόδημα. ὅθεν καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀνεχώρησαν, ἀπελ- 5
 θόντος ἐκάστου ὅπου ἡβούλετο, διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς ἔτι
 τὰ πρὸς ζωάρκειαν. καὶ ἐλθόντα αὐτόν ἐν Ἀδριανουπόλει
 ἐποίησαν μὴ ἱππεύειν αὐτόν ὅλως, ἀλλ' οὕτω ζῆν ἀτίμως. ὁ
 δὲ Ἀσὴν ταῦτα μαθὼν ὑπὸ λύπης ἡσθένησε καὶ ἐτελεύτησεν.
 ὁμοίως καὶ ἡ τούτου θυγάτηρ κατὰ πόδας. εἰσελθεῖν δὲ βου- 10
 λομένου τοῦ σουλτάνου ἐν Ἀδριανουπόλει ἐξῆλθεν ὁ ταλαίπωρος
 πεζὸς καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ. ἰδὼν δὲ αὐτόν ὁ σουλτᾶνος ἡλέη-
 σεν. ὥρισεν οὖν, καὶ δέδωκεν αὐτῷ ἵππον ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν,
 καὶ ἐκαθέσθη, καὶ περιεπάτει διὰ τοῦ ἵππου ἔμπροσθεν αὐ-
 τοῦ. δέδωκε δὲ αὐτῷ καὶ σιτηρέσιον ὀλίγον, εἰς διατροφήν 15
 μόνον. ὥς ἐν ὀλίγῳ δὲ ἐτελεύτησε καὶ αὐτὸς καὶ ἡ δέσποινα.
 τῆς δὲ θυγατρὸς αὐτοῦ τοὺς κόσμους ἔδωκεν ἐν τῷ πατριαρ-
 χείῳ, ἔξ ὧν ἔστι καὶ ὁ σάκκος ὁ ἀρχαῖος ἕως τοῦ νῦν.

Ἐν δὲ τῇ πατριαρχείᾳ τοῦ Ἰωάσαφ ἐπορεύθη ὁ σουλτᾶ-
 νος Μεχεμέτης κατὰ τῆς Τραπεζοῦντος μετὰ δυνάμεως πλεί- 20
 στης, ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης, πλήθους ἀναριθμήτου. ἐβα-

mentis ediderunt peculatum de sententia despotae factum esse, par-
 titione nummorum inter ipsos facta. ob id capitis ipsum afficere
 supplicio sultanus voluit: sed obstitit Mahumuta Bassa. attamen
 vectigali salinarum et omni reliquo redditu privavit. quo factum est
 ut aula ipsius diffluerit, singulis, quo voluntas ferret, abeuntibus,
 non suppeditante amplius ad victum cultumque facultate. eidem,
 postquam Adrianopolin venisset, facultas equitandi prorsus adempta
 est, ingloriam vitam degere coacto. Asan autem his perceptis prae
 animi aegritudine in morbum incidit, quo et extinctus est; e vesti-
 gioque filia ipsius eodem modo. appropinquante sultani in Adriani
 urbem ingressu egressus est inde miser ille pedes, eique obvius fac-
 tus est. quem sultanus conspiciens misericordiam cepit. iussit igitur
 ei unum de eximiis equum adduci; quo consensu sultanum equi-
 tans praecessit. accepit et exiguum, nescio quid, annonae, ad su-
 stentationem duntaxat vitae. nec longo inde intervallo temporis vi-
 tam cum morte commutavit; nec ipse modo, verum ipsa etiam de-
 spoena, uxor eius. filiae autem ipsius mundus muliebris in patriar-
 cheum illatus est; ex quo et vetus pontificia vestis (saccum nomi-
 nant) est, in hunc usque diem.

Tempore quo Ioasaphus patriarcham agebat, sultanus Mechemeta
 maximo exercitu et validissimo, terra marique, Trapezuntem invasit;

σίλυνε δὲ ἐκεῖ ὁ κύριος Δαβίδ, ὁρμώμενος ἐκ τοῦ γένους τῶν Κομνηνῶν· ὃς ἰδὼν τὴν τοιαύτην ἀθρόαν ἔλευσιν καὶ πληθύν, καὶ μὴ δυνάμενός τι διαπραΰσασθαι, καὶ ἄκων προσεκύνησεν. ἐζήτησε δὲ τινα ζητήματα, καὶ ὅπως λάβῃ καὶ τὴν 5 θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναικα· ἃ δὴ καὶ ὑπέσχετο καὶ μέρος ἐποίησεν. εἶχε δὲ καὶ ἑτέραν θυγατέρα, ἔχουσαν τὸν Οὐζοῦν χασάνην ἐν τῷ Τευρίζῃ, ὃς ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς νιούς τρεῖς, ἐξ ὧν καὶ ἤλπιζε βοήθειαν. ἀλλ' εὗρεν οὐδέν· ἐφοβεῖτο γάρ. ὅθεν καὶ πρέσβεις ἔπεμψε καὶ τὴν μητέρα, δια- 10 βεβαιωσάμενος μετὰ δώρων πολλῶν ὅτι οὐκ ἐναντίος ἀλλὰ φίλος. ἀπεδέξατο δὲ αὐτὴν ἀσμένως καὶ φιλοφρόνως. τέλος ἐζήτησε καὶ οὗτος ὁ ταλαίπωρος βασιλεὺς Τραπεζοῦντος τόπον εἰς διατροφὴν αὐτοῦ τε καὶ τῶν οἰκείων αὐτοῦ· ὅθεν καὶ τὰς κλεῖς ἔπεμψεν, αὐτοῦ στερξάντος τοῦ σουλτάνου τὰς 15 αἰτήσεις. ἐκυρίευσεν δὲ τὴν τοσαύτην ἐπαρχίαν χωρὶς κόπων ἢ πολέμων, ἀπὸ Ἀμισοῦντος μέχρι τῶν ὁρίων Ἰβηρίας, κάστρα καὶ χώρας καὶ πλήθῃ πολλά. ἐποίησε δὲ τὸν λαὸν Τραπεζοῦντος εἰς μερίδια τρία. καὶ τὸ μὲν ἐν μέρος ἔλαβεν αὐτὸς καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ δι' ὑπηρεσίαν, τὸ δὲ ἕτερον 21 20 ἤνεγκον σουργούνιδας (παροίκους) ἐν Κωνσταντίνου, καὶ τὸ τρίτον ἀφῆκεν ἐκεῖ οἰκεῖν οὐκ ἔνδον ἀλλ' ἔξω τῶν τειχῶν. τὸν βασιλέα δὲ Τραπεζοῦντος καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἐμ-

cuius rex erat Davides, Comnenia stirpe oriundus. hic tam subito tantarum copiarum adventu perterritus, cum viribus resistendi destitueretur, se, quantumvis invitatus, submitit. postulavit quaedam ab eo sultanus; quorum unum erat ut filiam eius duceret uxorem; quae ille annuit et ex parte fecit. habebat et alteram filiam, cum Uzucasane in urbe Tauris nuptam, qui ex ea sustulerat filios tres. inde auxilium sperabat, sed frustra: metu enim perculsus Uzucasanes legatos (inter quos et matrem) ad sultanum misit, confirmans multis cum donis se non esse ipsi adversarium sed amicum. accepit mulierem benigne sultanus et amanter ad extremum miser Trapezuntius rex locum sibi a Turca dari petiit, unde alimenta pro se et familia sua habere posset. petitione cum sultanus acquievisset, missae sunt ab illo ac traditae claves. ita tantam provinciam absque labore ac praeliis adeptus est; quae ab Amisunte initium capiens usque ad Iberiae (hodie Georgianam appellant) fines porrigitur, oppidis urbibus hominibus frequens et numerosa. cives Trapezuntios trifariam partitus est. unam partem ipse sibi ac purpuratis suis in ministros sumpsit, alteram in urbem Constantini colonos deduxit, tertiam illic in patria habitare iussit, non quidem intra urbem, sed extra moenia. ipsum regem Trapezuntium et omnes eius primores, in naves coniectos,

βιβάσας ἐν πλοίοις ἤνεγκεν εἰς τὴν Κωνσταντίνου, τὸν Κα-
 βαζίτην καὶ πᾶσαν τὴν γενεὰν αὐτοῦ, τὸν μέγαν μεσάζοντα,
 τὸν πρωτοβεστιάριον, τὸν ἑγγονον τοῦ Ἰάγαρι, ὃς διὰ δόλου
 ταῦτα ἐποίησεν. ὑπῆρχε δὲ καὶ ὁ ἐκεῖ ἄρχων ἀρχῆς ἀνάξιος.
 εὔρε δὲ ὡς ἐπίβουλος ὁ πρωτοβεστιάριος τιμὴν πολλὴν ἐκ τῶν 5
 τῆς Ἀγαρ καὶ τοῦ πασιᾶ. ἦν δὲ ὥρατος κάλλει σώματος,
 καὶ τοξεύειν εἰδὼς ἄριστα, ὡς οὐδεὶς ἐκ τῶν τῆς Ἀγαρ. τοὺς
 υἱοὺς δὲ τοῦ Ἀμυρούτζη εἰς τὸ σαράγιον ἐμβαλόντες, τοῦτον
 Ἀγαρηνὸν ἐποίησαν. ἔδωκε δὲ τῷ ἄρχοντι Τραπεζοῦντος, ὡς
 ὑπέσχετο, χώρας εἰς διατροφὴν πλησίον Σερρών, τὴν δὲ θυ- 10
 γατέρα αὐτοῦ οὐκ ἔλαβεν ὡς εἶπεν, ἀλλ' ἔδωκεν αὐτὴν πρὸς
 τὸν χότζιαν (διδάσκαλον) αὐτοῦ. ὃς πολλὰ μοχθήσας ποιῆ-
 σαι Ἀγαρηνὴν οὐκ ἠδυνήθη, ὅθεν καὶ ἐχωρίσθη αὐτῆς. εἶχε
 δὲ σιτηρέσιον ἐφ' ὅρῳ ζωῆς αὐτῆς. ὕστερον δὲ μάχης συμ-
 βάσεως μετὰ τοῦ Οὐζοῦν Χασάνη, μέλλων πορευθῆναι κατ' 15
 αὐτοῦ, ἀποστείλας ἀπέκτεινε τὸν ταλαιπῶρον ἄρχοντα ποτὲ
 Τραπεζοῦντος. τὸ δὲ αἶτιον οὐδεὶς μαθεῖν ἠδυνήθη, πλὴν
 ὑποψία ἦν.

Ἐν δὲ τοῖς καιροῖς ἐκείνοις ἐξεβλήθη ἐκ τοῦ πατριαρχι-
 κοῦ θρόνου ὁ Ἰωάσαφ, οὗ τὴν πολιὰν ἀπέκοψεν ὁ αὐθέντης, 20
 καὶ τὸν μέγαν ἐκκλησιάρχην ἐλύπησε σχίσας τὴν ῥῖνα αὐτοῦ,
 χάριν ὅτι οὐκ ἠθέλησαν δοῦναι ἄδειαν ἐκκλησιαστικὴν λαβεῖν

Constantinopolin deportavit, Cabaziten, inquam, cum tota stirpe, et
 magnum mesazontem, atque protovestiarium, lagari nepotem; cuius
 fraude negotium confectum erat. fuerat autem princeps ille imperio
 indignus. ceterum protovestiarius, ut mali architectus, magnum ho-
 norem apud Agarae progeniem ipsumque bassam invenit. erat ille
 corporis forma dignitateque praestans; tanta mittendi sagittas peritia
 praeditus ut peritissimis huius artis Turcis anteferretur. Ameruntzam
 Turcae, filiis eius in arcem sultani contrusis, Agarenicae religionis
 fecerunt. dedit porro sultanus regi Trapezuntio ex promisso regio-
 nem et oppida, victus vestitusque nomine, iuxta Serras. filiam eius
 ex pacto non duxit, sed doctorj seu praeceptorj suo matrimonio iun-
 xit: qui multum laboravit ut Saracenam faceret, sed frustra. ideo et
 repudiavit ipsam; quae victum, quoad vixit, perpetuum habuit. postea
 bello contra Uzucasanem orto, cum adversus eum sultanus profectio-
 nem susciperet, afflictum illum, quondam Trapezuntis imperatorem,
 de medio sustulit. causa vera a nemine cognosci potuit: sed suspi-
 cio tantum fuit.

Illo tempore patriarchico solio deiectus fuit Ioasaphus, eique
 canos praecidit sultanus; sed et magno ecclesiarchae iratus nasum
 fudit, propterea quod nolissent ecclesiastica potestate permittere pro-

τὸν πρωτοβεστιάριον γυναῖκα τὴν θυγατέρα Δημητρίου τοῦ Ἀσάν, τὴν γυναῖκα τοῦ ἄρχοντος Ἀθηνῶν, κάλλει νικῶσαν ἄλλας γυναῖκας, ὅτι ζῶσα ἦν ἡ νόμιμος αὐτοῦ γυνή. παρακαλουμένων δὲ καὶ ἀξιουμένων παρὰ τοῦ αὐθέντου τοῦτο 5 ποιῆσαι καὶ δοῦναι ἄδειαν, ὅτι οὐκ ἔδωκαν, ἐπεὶ ἐβόα ἡ ζῶσα γυνή καὶ ἦν παράνομον, οὕτως ἔπαθον, ὥς εἵπομεν, ὀργῇ τοῦ βασιλέως καὶ μᾶλλον τοῦ πασιᾶ, φίλου ὄντος τοῦ πρωτοβεστιαρίου τοῦ ἐπαναγκάζοντος δοθῆναι τὴν ἄδικον ἄδειαν. ὅς καὶ ἀποτυχὼν, εὐλόγως δῆθεν παρανομεῖν καὶ μετ' ἀδείας, 10 ἐμοίχευεν αὐτήν. ἀλλ' ἡ θεία δίκη οὐκ εἵασεν αὐτὸν εἰς μακράν· ἐν γὰρ μιᾷ τῶν ἡμερῶν παίζων καὶ μετὰ ἄλλων ἀρχόντων καὶ κυβεύων, ἀπλώσας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ῥίψαι καὶ 22 κυβεύσαι, ἀπέψυξεν ἁώρως καὶ κακῶς τελευτήσας καὶ παραπεμφθεὶς τῷ αἰωνίῳ πυρί.

15 Ἀναβιβασθεὶς δὲ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον κύριος Μάρκος ὁ Ξυλοκαράβης Βυζάντιος, ἀνὴρ ἀγαθός, καιρὸν οὐκ ἔμεινε πολὺν διὰ τὰ σκάνδαλα τῶν κληρικῶν, ὅτι οὐκ ἡγάπησαν αὐτόν.

Ὑπῆρχε δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἱερομόναχος τις ὀνόματι 20 Συμεών, Τραπεζούντιος, χρησιμώτατος πάνυ καὶ φιλόξενος ὥς ἄλλος οὐδεὶς, καὶ φιλούμενος καὶ παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ἔχων καὶ φίλους ἀπὸ τε τῶν ἐν ἀξιώμασι τοῦ σαραγίου,

tovestiarario ducere uxorem filiam Demetrii Asanis, quae principi Athenarum nupta fuerat, formae venustate aliis mulieribus antecellentem. ideo autem denegaverant, quod illius legitima uxor adhuc vivebat. cum itaque hortaretur eos rex et rogaret ut ei potestatem ducendae mulieris facerent, ipsi, quod recusassent tum quia reclamabat viva mulier, tum quia contra leges erat, ita male, uti diximus, tractati fuerunt, irascentē eis cum ipso rege, tum praesertim bassa protovestiararii amico, huiusmodi improbam licentiam flagitantis. qui cum repulsam specie honesta impune peccandi tulisset, nihilo tamen minus adulterio illam polluit. sed non diu divina vindicta abfuit: quodam enim die, in aleatorio cum primoribus ludo, inter extendendum iaciendi tesseras causa manum, repentino ante diem infelicititer expiravit, in aeternum ignem amandatus.

Productus deinde in patriarchicam sedem fuit Marcus cognomento Xylocarabes (quasi dicas Ligninavius), patria Byzantius, vir sane bonus, sed qui non diu sedit: nam in contentiones cum viris sacri ordinis incidit, qui non diligebant ipsum.

Erat illo tempore hieromonachus quidam nomine Symeon, Trapezuntius, vir maxime frugi et utilis; quo nec quisquam magis hospitalis; carus ob huiusmodi virtutes Trapezuntiis, amicitiiis etiam flo-

ἐκ τῶν γεγονότων Ἀγαρηνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκτός, ἐχθροὺς δὲ μόνους τοὺς κληρικούς, ὅτι ἤκουσαν ὡς ὑπέσχετο δοθῆναι τῷ βασιλεῖ φλωρία χίλια χάριν τοῦ πατριαρχεῦσαι. οὕτως οὖν ἐν σκανδάλῳ ὄντων συνήχθησαν οἱ Τραπεζούντιοι, καὶ συνάξαντες φλωρία χίλια ἐπεμψαν τῷ βασιλεῖ, ἀξιώσαντες ἵνα ποιήσῃ ὃν βούλονται πατριάρχην. λαβὼν δὲ ταῦτα ὁ βασιλεύς, καὶ καταγνοὺς τὴν ἀγνωσίαν αὐτῶν, εἶπε “ποιήσατε ὃν θέλετε πατριάρχην, ἐπεὶ καὶ σκάνδαλον ἔχετε μετὰ τοῦ νῦν.” ἐκβαλόντες οὖν τὸν κύριον Μάρκον ληστρικῶς ἀνεβίβασαν τὸν Συμεῶνα τὸν Τραπεζούντιον. ὁ δὲ Μάρκος, μὴ ἔχων τι 10 καὶ ποιῆσαι οὔτε παρὰ τινος βοηθούμενος, ἐκάθητο ἰδιάζων καὶ περιέμενε σύνοδον, ἰδεῖν τὴν ἀδικίαν αὐτοῦ, καὶ ἔγραφε καὶ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς. ὅθεν ἐν οὐκ ὀλίγῳ καιρῷ συνήλθε σύνοδος μεγίστη ἐξετάσαι τίνος χάριν ἐξώσθῃ. βοῶν γὰρ ἦν ὡς ἠδίκησαν αὐτόν. ἐν οὖν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ὁ Φιλίππου- 15 πόλεως Διονύσιος εὐρέθη, ἔχων φιλίαν μετὰ κυρίας Μαρίας τῆς μητρυνῆς αὐθέντου. καὶ μαθοῦσα αὕτη τὰ σκάνδαλα τῶν δύο πατριαρχῶν, καὶ ὅτι οἱ τῆς πόλεως ἐγένοντο πρασιαί, οἱ μὲν τὸν ἕνα οἱ δὲ τὸν ἕτερον ζητοῦντες, ἐμβαλοῦσα εἰς πινάκιον ἀργυροῦν χιλιάδας δύο χρυσίνων ἐπορεύθη πρὸς τὸν αὐ- 20 θέντην. ταῦτα δὲ ἰδόντος αὐτοῦ, ἔφη. “τί ταῦτα, ὦ μῆ-

18. πατρίαι A

rens, tum purpuratorum regii palatii et Agarenicae stirpis, tum aliorum extra viventium. solos habebat adversarios homines ecclesiasticos, quod audissent eum patriarchatus consequendi causa mille aureos pollicitum esse regi. cum huiusmodi inter eos dissensio esset, conventum egerunt Trapezuntii, collectosque mille aureos miserunt regi, rogantes ut patriarcham ipsis, quem vellent, crearet. acceptis his rex, imprudentia ipsorum improbata, dixit “facite vero, qui vobis placuerit, patriarcham, quandoquidem etiam inter vos et eum qui nunc id munus gerit non convenit.” illi ergo Marco improbissime eiecto in locum eius produxere Trapezuntium Symeonem. itaque Marcus, nec per se habens quod ageret, nec a quoquam adiutus, privatam vitam agebat, expectans quando fieret aliqua synodus, in qua de iniuria sibi facta quereretur. sed et ad sacrarum rerum antistites literas dedit. hinc, non modico interiecto tempore, factum ut maxima synodus congregaretur ob inquirendum in expulsionem ipsius, quaenam huius causa esset: non cessabat enim ipsorum exaggerare clamitans iniurias. tunc inter pontifices aderat praesul Philippopoleos, nomine Dionysius, notus et gratiosus apud dominam Mariam, sultani novercam. quae cum rescivisset de dissidio utriusque patriarchae, civesque distractos esse in factiones, aliis huic aliis alteri studentibus, ipsa coniectis in lancem argenteam duobus milibus au-

τερ;" ἡ δὲ ἔφη "ἀξίωσιν ἔχω ποιῆσαι σοι περὶ τινος καλογήρου ἐμοῦ, ὅπως κυρώσης αὐτὸν πατριάρχην. καὶ δύο διαφορομένων ὁ τρίτος γενήσεται πρῶτος." ἄρας οὖν ὁ βασιλεὺς τὰ φλωρία ἔφη "εὐχαριστῶ σοι. ποίει, μήτερ, ὃ βούλει." καὶ οὕτως ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὁ 23 κύριος Διονύσιος ὀρισμῶ τοῦ κρατοῦντος. ὅθεν ὁ μὲν Συμεὼν ἀνεχώρησεν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στενιμάχου, ὁ δὲ Μάρκος ἔλαβε τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδου καὶ ὀλίγον βιώσας ἐτελεύτησεν.

- 10 Ὁ δὲ κύριος Διονύσιος πατριαρχεύσας ἔτη ὀκτὼ ἐξῆλθε τῆς πόλεως διὰ αἰτίαν τοιούτου σκανδάλου. οὗτος ἦν ἀπὸ Πελοποννήσου, εἶτα ἐν Βυζαντίῳ παραγενόμενος ἐγένετο ὑποτακτικὸς Μάρκου Ἐφέσου τοῦ εὐγενικοῦ, ᾧ καὶ ἐπαιδεύθη τὴν μοναδικὴν πολιτείαν καὶ ἀρετὴν. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ἔλαβον αὐτὸν αἰχμάλωτον, καὶ ἡγόρασεν αὐτὸν Χριστιανὸς τις ἐν Ἀδριανουπόλει. ἐκ δὲ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, ὥς ἐν ὀλίγῳ, γέγονε καὶ μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, εἶτα, ὥς εἴρηται, καὶ πατριάρχης. 15 τούτου δὲ ἔνεκα διὰ τι σκάνδαλόν τινες χαιρέκακοι διεφήμισαν ὅτι ἔστι περιτετευμημένος παρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὧν περιέσχον αὐτὸν δοῦλον. ὅθεν συνόδου συγκροτηθείσης, παρόντων πολλῶν καὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ παντὸς εἰπεῖν τοῦ κλήρου, διεβεβαιοῦτο αὐτοῖς ὅτι συκοφαντία καὶ οὐχὶ ἀλήθεια ὁ

reorum ad regem abiit. quam rem ipse conspiciens inquit "quid hoc est, mater?" inquit haec "affero petitionem quandam ad maiestatem tuam; quae est ut quendam monachum meum confirmes patriarcham; ut, dum alii duo inter se altercantur, tertius interveniens existat primus." rex sublato auro inquit "ha ha, ago tibi gratias, mea mater. fac quod vis." ita ergo in patriarchicam sedem evectus fuit bonus Dionysius edicto imperatoris. tunc Symeon recessit in monasterium Stenimachi, Marcus vero Achridano archiepiscopatu potitus est; in quo obiit, post aliquanto, diem suum.

Dionysius annis octo in munere patriarchico exactis urbe excessit, interventu talis offensionis, quae sequitur. erat is e Peloponneso oriundus. inde Byzantium profectus se ministrum subdidit Marco Eugenio, Ephesi antistiti; a quo etiam ad monasticam disciplinam virtutemque informatus est. urbe expugnata captus fuit; eumque Christianus quispiam Adrianopoli emit. eminuit tunc ita virtus eius ut brevi admodum tempore metropolita Philippopoleos factus sit; quo gradu in sublimem patriarchicae administrationis dignitatem, uti diximus, ascendit. iam, quia venundatus fuerat, quidam homines maligni ei malum struentes, hac causa arrepta vulgo dictitarunt ipsum ab Ismaelitis, a quibus captus et pro servo venditus erat, circumci-

λέγεται. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπείθοντο οἱ συκοφάνται, ἀνέστη εἰς τὸ μέσον καὶ ἐπανατείνας τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἔδειξε πᾶσι τὰς σάρκας αὐτοῦ, καὶ ἰδόντες ἐθαύμασαν· οὐ γὰρ ἐφάνη τι ἐξ ὧν κατηγόρησαν, ἀλλ' ἔδειξεν ἑαυτὸν ὑπὸ τῆς ἀσκήσεως ὥς ἄσαρκον εἶπεῖν καθαρόν τε καὶ παρθένον· ἐφάνη γάρ τι μόνον δέρμα, σημεῖον ἀπεριτμήτου ἀνδρός. αἰσχυνθέντες οὖν οἱ εἰπόντες πεπτώκασιν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῦ συγχωρῆσαι τὴν ἀδικίαν καὶ συκοφαντίαν, ἣν πρὸς αὐτὸν ἐποιήσαντο. παρεκάλουν δὲ αὐτὸν καὶ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πᾶς ὁ λαὸς συγχωρῆσαι αὐτοῖς καὶ μένειν ἐν τῷ πατριαρχείῳ. αὐτὸς δὲ οὐδ' ὅλως οὐδὲ κἂν ἀκοῦσαι ἠθέλησεν, ἀλλὰ σταθεῖς παρρησίᾳ ἠφόρισε καὶ κατηράσατο τοῖς συκοφάνταις, καὶ εὐθέως ἐξῆλθε τῆς πόλεως μετὰ τῆς περιουσίας πάσης αὐτοῦ. καὶ πορευθεὶς ὤκησεν ἐν τῇ μονῇ τῆς Κοσινίτζης, καὶ ἐποίησεν ἀνακτήσεις καὶ καλλιεργείας οὐκ ὀλίγας. ἔμεινε δὲ ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ζῶν ἐν εἰρήνῃ.

Ἀνεβίβασαν δὲ πάλιν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τὸν κύριον Συμεῶνα. οὐ γὰρ ἠθέλησεν ὁ τευτεντέρης λαβεῖν 24 φλωρία χίλια, ὅτι εὐρέθησαν γεγραμμένα χιλιάδες δύο τοῦ Διονυσίου· τοιαύτην γὰρ ἔχουσι τὴν συνήθειαν, ἵνα ἔλαττον 20 οὐ γραφῇ μὴ ζητῶσιν, ἀλλὰ καὶ πλεον.

sum fuisse. proinde concilio indicto, cum eo convenisset magna vis episcoporum metropolitanum et totius ferme ecclesiastici ordinis, ille eis confirmabat delationem illam nulla veritate niti, sed falsum crimen esse. cum fidem calumniatoribus non faceret, stetit in medio synodi, vesteque sublata genitale monstravit. res mira cunctis visa: nulla enim apparuit nota criminis comprobatrix, sed a perpetua continentiae exercitatione ipse prope carnis expertem et virginali castitate purum se concilio probavit. tantum enim cutis quaedam apparuit, testans incircumcisum hominem. confusi pudore adversarii ad pedes eius acciderunt, veniam iniustissimae adversus ipsum criminationis et calumniae orantes. intercedebant pro eis omnes etiam sacri antistites, unaque populus totus: ignosceret ipsis, et maneret in patriarchatu. ille ne extremis quidem auriculis sustinere preces, sed stans clara voce exclusit communionem ecclesiae et execratus est sycophantas; urbeque extemplo exivit cum suis rebus omnibus, et in monasterium Cosinitzae se contulit. ubi non pauca sunt quae sumptu suo instauravit et de novo pulchre fecit. mansit in eo loco, cum pace otioque vivens.

Patriarchico solio ita vacuo relicto Symeonem in id reduxerunt, datis pro munere bis mille aureis. noluerat enim regius quaestor uno mille contentus esse, eo quod in rationibus suis duo milia inveniret adscripta Dionysio. haec enim illis consuetudo est, ut minus quam scriptum extet non exigant, sed potius plus.

Ἐν δὲ τοῖς καιροῖς ἐκείνοις ἐπορεύθη ὁ αὐθέντης ἐν τῇ Περσίᾳ. γενομένης μάχης μετὰ τοῦ Οὐζοῦν Χασάνη, ἀπελθὼν μέχρι ποταμοῦ Εὐφράτου καὶ συνάψας πόλεμον μετ' αὐτοῦ. ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τούτῳ ἀπεκτάνθη καὶ ὁ χὰς Μουράτης, ὁ 5 πρωτοστράτωρ τῆς ἀναιολῆς, ὁ παρ' αὐτοῖς λεγόμενος μπεγλερμπεῖς, ὅστις ἦν υἱὸς Παλαιολόγου τοῦ Γίδου. ὁ Μουχουμουτ-πασιᾶς δὲ ἦν μπεγλερμπεῖς τῆς δύσεως, καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτῷ ἐν τῷ πολέμῳ· ἐφθόνηι γὰρ αὐτῷ. ὅθεν καὶ ὁ αὐθέντης ὠργίσθη αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ ὑποστρέψαι ἐκ τοῦ φροσά-
 10 του ὡς ἐν ὀλίγῳ ἀπέπνιξεν αὐτὸν ἐν τινι πύργῳ. πολέμου δὲ τότε γενομένου οὐκ ἡδυνήθη σιῆσαι ὁ Οὐζοῦν Χασάνης, ἀλλὰ φυγὼν διεσώθη. ἔλαβον δὲ πολὺ πλῆθος ἐκ τῶν Ἀτζέμιδων, τῶν ὄντων τότε ἐν τῷ τοιούτῳ πολέμῳ συμβοηθῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μεγιστάνων αὐτῶν, οἳ δὴ ἐλθόντες ἐν πόλει κακῶς
 15 ἔζων, καὶ πολλοὶ ἀπέθανον. ἄλλοι δὲ ἀγάπης γενομένης ἀπῆλθον πάλιν ἐν τῇ αὐτῶν πατρίδι.

Πατριαρχεύσας δὲ ὁ κύριος Συμεὼν ἔτη τρία καὶ μικρὸν ὀλίγον, ἐφάνη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἱερομόναχος τις ὀνόματι Ῥαφαήλ, ὁρμώμενος ἐκ Σερβίας, μέθυσος κατὰ πολὺ. ὃς
 20 ἔχων φίλους ἐκ τῶν μεγιστάνων ἠνάγκασεν ἕως παρέχῃ ἐτησίως φλωρία δύο χιλιάδας, καὶ πεσκέσιον, τουτέστι δῶρον ὅτε νεωστὶ πατριαρχῆς γίνεται, φλωρία πεντακόσια. οὕτω

Illis temporibus bello adversus Uzucasanem commisso sultanus in Persiam cum copiis profectus est. progressus tunc ad flumen Euphraten usque praelium commisit; in quo et Chas Murates occubuit, primus Orientis Turcicus praefectus (quem ipsi bellerbeium vocant), Palaeologi Guidonis seu Viti filius. bassa vero Muchumuta erat Occidentis bellerbeius; qui ei non succurrit in praelio, invidiae morbo impeditus. qua de causa rex huic iratus eum, brevi omnino tempore post quam ab exercitu redisset, suffocavit in quadam turri. cum rursus ad praelium esset ventum, vim Turcarum et impressionem tantam contigit fieri, ut nullus consistendi locus Uzucasani esset, sed fuga salutem sibi parere cogeretur. captus fuit magnus numerus Azemidarum, qui in eo bello auxilium tulerant; capti de proceribus non pauci. captivi in urbem adducti misere vivebant; nec non multi eorum mortui sunt. alii, pace inter utrumque regem facta, in patriam suam reverterunt.

Cum triennium patriarchae munere, et aliquanto amplius, functus esset Symeon, extitit ea tempestate hieromonachus quidam nomine Raphael, e Servia genus ducens, homo insigniter ebriosus. hic cum quosdam ex primoribus haberet fautores, se quotannis pollicitus est persoluturum tributi nomine bis mille aureos; daturum item pe-

δὲ κατεργασάμενος ἔλαβε τὸν θρόνον κακῶς καὶ ἐπιβατικῶς, καὶ ἐξεβλήθη πάλιν ὁ κύριος Συμεών. στάσεως δὲ γενομένης οὐκ ἤθελον συλλειτουργῆσαι αὐτῷ· πλὴν ὑπὸ φόβου τῶν ἔξω καὶ ἄκοντες συνελειτούργησαν αὐτῷ. τόσον δὲ ἦν ὁ τρισβάρβαρος μέθυσος ὅτι οὔτε ἐν τῇ μεγάλῃ ἐβδομάδι ἠδύνατο στῆ- 5 ναι ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ μέθης μεγάλης. ὅθεν καὶ πάντες ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἔτι ὅτι ἦν καὶ ἀλλόγλωσσος. τελειωθέντος δὲ τοῦ χρόνου, καὶ μὴ δυνηθέντος δοῦναι τὸ χαράτζιον, οὐδενὸς ὄντος τοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ, οὔτε τῶν κλη- ρικῶν οὔτε τοῦ λαοῦ, ἐνέβαλον αὐτόν ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ 10 ἐξερχόμενος αὐτῆς καὶ διερχόμενος, ὡς ἔθος, μετὰ ἀλύσεως 25 ἐλεημοσύνης ἔνεκα ἐτελεύτησε. κοινῆς δὲ βουλῆς γενομένης καὶ συνόδου συγκροτηθείσης, ἐποίησαν πατριάρχην τὸν μέγαν ἐκκλησιάρχην, μετωνομάσαντες αὐτὸν Μάξιμον.

Ἐν δὲ τῷ 530ῇ ἔτει ἐποίησε μάχην μετὰ τῶν Βενετί- 15 κων, καὶ ἐπορεύθη κατ' αὐτῶν ἀπὸ τε γῆς καὶ θαλάσσης, ἔλαβε δὲ τὴν Εὐριππον. καὶ ἐπεὶ προσκυνῆσαι οὐκ ἠθέλη- σαν, ἀπέκτεινε πάντας ἄνδρας τοὺς πλέον τῶν ἑβ' ἐτῶν. ἔλαβε δὲ καὶ τὴν Φθελίαν καὶ τὸ Γαρδίκιον· ἀφῆκε δὲ ταῦτα ἄοικα, πάντα τὸν λαὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει κομίσας, ὅπου 20

scesium, hoc est munus quod patriarcha novo creato datur, quingen-
torum aureorum. hac sua malitia et ambitione ad honorem alterius
grassatus supremum ecclesiae solium conscendit, Symeone denuo inde
deiecto. seditione tunc adversus eum orta noluerunt ei sacerdotes in
sacris una obeundis adesse. attamen diversae religionis hominum
metu, quamvis inviti, una sacris operati sunt. in tantum autem in-
sulsus ille barbarus in ebrietatem erat immersus, ut ne in sanctissi-
ma quidem paschatis hebdomade, in peragendo ecclesiae munia, pedi-
bus insistere suis prae temulentia posset. unde omnibus odio erat,
praesertim cum lingua quoque barbarus esset. annuo vero spatio
exacto, cum tributum dare non posset (nemo enim, nec de clero nec
de populo, quicquam eo conferebat, ne obolum quidem), coniectus
fuit in carcerem. inde postea emissus cum passim, catenam de more
gestans, stipem colligeret, mortuus est. synodo itaque coacta, re
communi consilio deliberata, factus est patriarcha is qui magni ec-
clesiarchae personam sustinebat; quem nomine mutato Maximum
nuncuparunt.

Anno a mundo condito sexies millesimo nongentesimo septuage-
simo octavo sultanus bellum Venetis fecit, terra marique aggressus.
expugnavit Chalcidem Euboeae; ubi quicquid masculini sexus duode-
cimum aetatis annum excedens erat, interfecit propter deditionem
recusatam. cepit et Phtheliam atque Gardicium; quae ambo incolis
vacua fecit, omni eorum populo Constantinopolin tralato; quo etiam

ἐκόμισε καὶ πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά τὰ τῆς Εὐ-
ρίπου. τῷ ἔτει δὲ τούτῳ γέγονε θανατικὸν μέγα καὶ ἐξαί-
σιον, ὅπερ ἐκ πολλῶν χρόνων οὐκ ἐγένετο, διὰ τὸ συναχθῆναι
πολλοὺς ἐκ διαφόρων πόλεων, οἳ τινες ἦσαν ἀσυνήθεις τῆς
5 πόλεως.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ πορευθεὶς ἔλαβε τὸν Καφάν, τοὺς Θεο-
δώρους, τὴν Γοτθίαν καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον ἄνευ πολέμου
τινός, καὶ ἔφερεν αὐτοὺς σουργούνιδας. οὐδ' ὅλως γὰρ ἡσύ-
χασεν ὁ κακὸς ἐχθρὸς οὗτος καὶ ἀφανιστὴς τοῦ γένους Χρι-
10 στιανῶν, ἀλλ' ὥσπερ ἀγέλας προβάτων ἔφερε κατ' ἔτος τοὺς
δυστυχεῖς Γραικοὺς, οὓς μὲν πωλῶν, οὓς δὲ καὶ δωρούμενος
τοῖς βουλομένοις. τοιαύτη θεοῦ ἀνοχὴ καὶ παραχώρησις
ἐγένετο.

Εὐτυχὴς δὲ φαινόμενος πρὸς πολλοὺς καὶ ταῖς νίκαις
15 ἐπαρθεὶς ὁ κατάρατος ἐστράτευσε καὶ κατὰ τοῦ Μπελιγράδῃ,
ὅτε ἡ Σερβία προσεκύνησεν αὐτῷ. πλὴν εἰς τὴν ἐκστρατείαν
ταύτην τοῦ Μπελιγράδῃ ἀπώλεσε πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν τὴν
χρειώδη τοῦ πολέμου, ὅπλα ἵππους καμήλους σκηνὰς καὶ ἄλ-
λον πλοῦτον πολὺν, ἃ ἀφέντες διὰ τι αἰφνίδιον ἔφυγον. ὁ
20 δὲ τρόπος τῆς ζημίας αὐτῶν ἐγένετο οὕτως. ὁ στρατηγὸς
Ἰαγγος ἀκούσας ὅτι οἱ Ἀγαρηνοὶ παρακάθηνται τὸ φρούριον
Μπελιγράδῃ, παραγενόμενος μετὰ τρισχιλίων ἀνθρώπων κρυ-

cunctas feminas et pueros Chalcidis deportavit. eodem anno maxima
pestilentia laboratum est Byzantii, quanta non extiterat multis annis.
causa eius fuit multitudo hominum e variis civitatibus illo congrega-
torum, qui aëri urbis insueti erant.

Haud multo post, expeditione suscepta, Capham cepit, Theodo-
ros et Gotthiam et omnem circa regionem, sine ulla dimicatione.
inde colonos in urbem deduxit. nullo modo enim iste teter hostis
quiescebat, Christiani generis depopulator: sed ovium instar infelices
Graecos annuatim agebat, alios vendens, alios cuivis volenti donans.
ea fuit tolerantia et permissio dei.

Tam secundo fortunae flatu iste execrabilis usus, rerumque ge-
starum gloria elatus, exercitum quoque adversus Belgradum duxit;
quo tempore etiam Servia se illi submitit. verum in hac Belgradica
expeditione amisit omnia belli impedimenta, et quae usui essent,
arma, equos, camelos, tentoria, alias opes magnas. his enim subito
pavore relictis Turcae aufugerunt. quae iactura quomodo acciderit,
exponam. dux Ioannes Huniades postquam audivit Belgradum a barbaris
obsideri, accessit occulte cum tribus armatorum milibus, oppidumque
intravit. ibi domos praesidiis bene armatis firmavit, interdicens ne prius
inde exirent quam tubae clangorem audivissent. paruerunt illi diligenter.

φίως εὐρέθη ἔνδον, καὶ ἐνέβαλε τοῖς οἴκοις ὀπλισμένους κα-
 λῶς, παρήγγειλε δὲ αὐτοῖς μὴ ἐξελθεῖν ἕως οὗ ἀκούσωσι τὴν
 φωνὴν τῆς σάλπιγγος· ὃ καὶ ἐποίησαν. ἀναβὰς οὖν αὐτὸς
 ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ ἐθεώρει τί οἱ Ἀγαρηνοὶ κατεργάζονται.
 ἐπειδὴ δὲ ἐθεάσατο τέλος ὅτι ἠφάνισαν τὰ τεῖχη μετὰ τῶν
 σκευῶν καὶ ἔθεντο κλίμακας καὶ ἀνέβαινον ἀπὸ τὰς χαλά-
 26 στριας, συλλαμβάνοντες τὰ πλήθη αἰχμάλωτα, τότε εὐθέως
 ἐξελθὼν καὶ κρούσας τὴν σάλπιγγα ἐξῆλθον πάντες, καὶ ἐπι-
 πεσόντες αἴφνης τοῖς Ἀγαρηνοῖς, ὥς εὖρον αὐτοὺς διαμεμε-
 ρισμένους καὶ τοὺς πλείονας ἔνδον τῶν οἴκων, ἐνίκησαν καὶ 10
 εἰς φυγὴν ἔτρεψαν, καὶ οὕτως ἀπέκτειναν πολλοὺς, ἐκρήμνισαν
 ἀπὸ τῶν τειχῶν, καὶ παντοιοτρόπως τὴν παντελῆ ἀπώλειαν
 τῶν ἔνδον ἐποίησαν. ταῦτα δὲ ἐνωτισθέντες καὶ θεασάμενοι
 οἱ ἐν ταῖς σκηναῖς τὴν ἀθρόαν μεταβολὴν τὴν ἀπὸ νίκης εἰς
 ἥτιαν μεγάλην, ἐγκαταλιπόντες πάντα ἔφυγον, τῶν ὀπισθεν 15
 μὴ φροντίζοντες. καὶ οὕτως οἱ Οὐγγροι οἱ μετὰ τοῦ Ἰάγγου
 καταδραμόντες αὐτῶν συνέλαβον πάντα, ἃ δὴ καὶ συναθροί-
 σαντες εἰς ἓν καὶ μηδέν τι καταδεξάμενοι λαβεῖν, θέντες πῦρ
 ἐτέφρωσαν ἅπαντα. οὕτως οὖν αἰσχυρθέντες ἀπέφυγον, ἀπο-
 βαλόντες πολλὰ καὶ πολλοὺς ἄνδρας. 20

Μετὰ δὲ παραδρομὴν ἐτῶν δύο ἔπεμψε τὸν Μεσίικ πα-
 σιᾶν μετὰ δυνάμεως πολλῆς ἀπὸ τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης κατα
 τῆς Ῥόδου· οἱ δὲ καὶ ἐκεῖ ἀπελθόντες καὶ ταύτην πολιορκ-

ipse, loco editiore consensu, ex alto actiones hostium speculabatur. ibi conspicatus tandem moenium partem tormentis ab illis esse disie-
 ctam, scalisque apposis per ruinas ascendi, invadi et capi obvios
 quosque, confestim loco illo egressus tubae cantu excivit omnes. qui,
 eruptione repentina in Agarenos facta, ut reppererunt eos divisos et
 maiorem eorum partem intra domos, manus conseruerunt, fusosque
 in fugam verterunt. magnam eorum caedem fecerunt; de muris
 praecipites deturbarunt; omnis denique generis perniciem in eos qui
 oppidum iniverant effecerunt. haec ubi audiverunt et viderunt qui
 foris in tentoriis remanserant, aleam scilicet belli mutata esse, a
 victoria ad cladem insignem recidisse, mox omnibus rebus derelictis
 fugae se mandarunt, nulla ratione a tergo remanentium habita. hoc
 modo Ungari, qui cum Ioanne erant, incursione violenta facta, uni-
 versa praeda potiti sunt. quam in unum acervum congestam, nulla
 re inde sibi reservata, iniecto igni in favillam redegerunt cunctam.
 ita turpissima fuga obsidione abscesserunt, magna vi opum, magno
 numero hominum amissis.

Biennio elapso Mesicum bassam sultanus cum valido exercitu,
 terrestri et marino, contra insulam Rhodum misit. quo cum venis-

κῆσαντες ἐποίησαν οὐδέν. ἐχάλασαν γὰρ μέρος ἀπὸ τῶν τει-
 χῶν αὐτῆς μετὰ σκευῶν, καὶ ὥρμησε τὸ πλῆθος ἐξέρχεσθαι·
 οἱ δὲ Ῥόδιοι μηχανησάμενοι καὶ ποιήσαντες ἔνδον λάγκους
 διὰ χωμάτων ἐσκέπασαν. τοὺς ὀρμῶντας οὖν οὕτως ἡφά-
 5 νιζον ἀεὶ τοὺς εἰσπίπτοντας, τῶν χωμάτων ἀποσπασθέντων καὶ
 καταπεσόντων ἐν τοῖς λάγκοις, ὅπου ἦσαν ζηβῆναι δόρατα καὶ
 πᾶν εἶδος ὁμοιον ξίφους ὀρθια ὥσεί σκόλοπες ἰστάμεναι καὶ
 πᾶτταλοι. καὶ οὕτω διαπερώμενοι καὶ διακεντούμενοι ἀξίως
 πολλοὶ ἀθλίως ἀπώλοντο καὶ κατεσφάγησαν. ἀκούσαντες δὲ
 10 οἱ ἔξω τί εἰς τοὺς εἰστρέχοντας ἐγένετο καὶ βία μετὰ ἀλα-
 λαγμοῦ εἰσορμῶντας, ἔφυγον ὀπισθεν. καὶ οὕτω καὶ ἄλλας
 μηχανὰς καὶ πολέμους κινήσαντες καὶ οὐδὲν ἰσχύσαντες ἀνε-
 χώρησαν ἐκεῖθεν κενοὶ μετὰ μεγάλης ζημίας καὶ ἀπωλείας.

Πατριαρχεύοντος δὲ κυροῦ Μαξίμου τοῦ λογίου τὰ τῆς
 15 ἐκκλησίας ἅπαντα εἰρηνικῶς διέκειντο πανσαμένων τῶν σκαν-
 δάλων. ἐποίμαινε δὲ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ἐν παιδείᾳ καὶ νοу-
 θεσίᾳ, διδάσκων ἐπ' ἁμβωνος τοῦ πατριαρχείου καὶ ἐν ἄλλαις
 ἐκκλησίαις τὸν λόγον Θεοῦ ἀκωλύτως παρρησίᾳ, κατὰ πᾶσαν
 κυριακὴν λέγων καὶ ἑορτὴν. ὑπῆρχε δὲ φιλόσοφος, καὶ πλά- 27
 20 τος λόγον ἔχων πολὺν, ὥς οὐδεὶς τῶν κατὰ τὸν καῖρον ἐκεῖνον.
 καὶ τόσον διεφημίσθη ὅτι καὶ ἡ λογιότης αὐτοῦ καὶ ἡ σοφία

sent, urbem obsederunt illam quidem, sed nihil effecerunt. verberato enim tormentis muro et parte prostrata multitudo barbarorum castris egressa irruere illac paravit. Rhodii vero defensionem contra moliti sunt, fossis caecis intra moenia factis iniectaque materia contextis. promptissimum igitur quemque hostium irruentem interemerunt, praecipitatum materia illa cedente in tales fossas, in quibus iacula, hastae, et quicquid gladiis simile, tanquam acutissimi valli et stipites, erecta stabant. quibus illi sese induentes iisque transfixi miserrime magno numero perierunt, dignum conatu suo exitium nacti. cumque, qui foris erant, auditu percepissent quid illis intro currentibus et magno ululatu irrumpentibus factum esset, pedem referentes fugae se trepidi commendarunt. alia denique machinati, postquam plures pugnas nequicquam civissent, illinc re infecta discesserunt, magna clade accepta, magno suorum numero amisso.

Summa rerum sacrarum ad virum eruditum Maximum relata, totius ecclesiae status pacatus cernebatur, omnibus dissidiis e medio sublatis. pascebat is populum dei erudiendo et ad pietatem animos informando, docens ex suggesto patriarchei templisque aliis verbum dei liberrime, nemine impediante, singulis dominicis et festis diebus concionans. erat disciplinis philosophicis perpolitus, et profluente quadam orationis copia supra quam quisquam alius illis temporibus praeditus. ac tantum percrebuit fama eruditionis ipsius et sapientiae, ut ad au-

ἔφθασε καὶ εἰς τὰ τοῦ σουλτάνου Ἀγαρηνῶν ὤτια, καὶ ἔπεμψε καὶ ἡξίωσεν αὐτὸν ἵνα ποιήσῃται ἐξηγήσιν εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν καὶ δώσῃ αὐτῷ ταύτην. ποιησάμενος οὖν τὴν ἐξηγήσιν τοῦ συμβόλου ἀννποστόλως, θεολογικώτατα καὶ σοφώτατα συνθέμενος, ὡς ἐν πολλοῖς φαί- 5 νεται, δέδωκεν αὐτῷ. καὶ μεταγλωττίσαντες πάντα καλῶς ἐν Ἀράβων γλώσση, ἀνέγνω κατὰ ἀκρίβειαν καὶ χαριέντως ἐδέχετο καὶ εὐλαβῶς, ἀναγκαζόμενος εἰς ταῦτα παρὰ τινων νέων ὄντων ἔτι Χριστιανῶν ἔνδον τῆς αὐλῆς τοῦ παλατίου αὐτοῦ, καὶ μᾶλλον παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀμυρούτζη, ὃς 10 ὡς ἦν λογιώτατος εἰς τὸ Ἑλληνικόν, οὕτως ἐγένετο καὶ εἰς τὸ Ἀραβικόν. ὅστις καὶ ἀξιωθεὶς παρὰ τοῦ σουλτάνου ὀρισμῷ τούτου μετεγλώττισε βιβλία πολλὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ πάντα τὰ γραμματεῖα καὶ τοὺς κώδικας τοὺς βασιλικούς καὶ ἄλλα 15 χρειώδη καὶ πολλὰ περὶ πίστεως. ὁ σουλτᾶνος γὰρ οὐκ ἐπαύετο ἐρωτῶν, μαθεῖν ἀεὶ τι καὶ πιστωθῆναι περὶ τῆς Χριστιανῶν πίστεως βουλόμενος. ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο· εἰς γὰρ ἀσυνέτου καρδίαν θεὸς οὐκ εἰσελεύσεται.

Μετὰ τῶν ἄλλων οὖν ὧν ἡρώτα καὶ ἐμάνθανεν, ἤκουσε καὶ περὶ τοῦ ἀφορισμοῦ, ὅτι ὃν ἂν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς 20 τῶν Χριστιανῶν ἀφορίσωσιν εὐλόγως, ὅτε τις ἀδικήσῃ ἢ πταίσῃ, οὐ διαλύεται ἐν τῇ γῇ, ἀλλὰ μένει τὸ σῶμα αὐτοῦ

res etiam Agareni regis pervenerit. accitum itaque rogavit, scriberet explicationem S. symboli fidei Christianae, sibi que daret. paruit hic, commentario cum omni libertate e sacra theologorum disciplina optime sapientissimeque confecto; sicut res ipsa in multis loquitur; atque sultano obtulit. quem librum per omnia bene in Arabicam linguam conversum ipse diligenter legit, clementer accipiens et reverenter; ad id faciendum cum ab aliquot palatii sui aulicis invenibus (Christianae enim adhuc ibi religionis nonnulli erant) adactus, tum inprimis a filio Amerutzae, qui par erat in utriusque linguae facultate, Graecae et Arabicae, impulsus. multos hic vir rogatu et iussu regis nostrorum librorum in Turcicam transtulit linguam, omnia quidem acta et tabulas publicas, codices imperatorios, alia utilia; multa etiam religionis nostrae. non cessabat enim sciscitari sultanus, identidem aliquid cognoscere et certior fieri de fide Christiana studens. at nihil ad salutem profecit: non enim deus in stolidi corde locum habet.

Inter alia quae interrogans discebat, etiam de anathemate seu excommunicatione audivit, videlicet, quicumque a pontificibus et sacerdotibus Christianis iusta de causa, ob peccatum aut scelus, e sacro coetu expellatur, hunc talem humatum non dissolvi in terram, sed manere corpus eius indissolutum et integrum in terra, conspici-

ἀδιάλυτον καὶ σῶον ἐν γῇ, καὶ φαίνονται, ὅτι τις τάφος ἀφο-
 ρισμένου ἀνεωχθῇ, ὡς τύμπανα καὶ μέλανεσ, ἀποβαλόντες
 οὐδὲν ἐκ τῶν μελῶν, οὐδὲ αὐτὰς τὰς τρίχας, καὶ ὅτι, ἐπὰν
 αὐτῷ συγχωρήσῃσι δι' εὐχῆς καὶ ἐπικλήσεως Θεοῦ, λύεται πύ-
 5 λιν καὶ κόνις γίνεται. μετεκαλέσατο ταῦτα ἐνωτισάμενος τὸν
 πατριάρχην, ἵνα τὸ τοιοῦτον πιστώσῃ αὐτῷ. ὃς δὲ ἀπελθὼν
 καὶ ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ σουλτάνου ὑπέσχετο φανερώσειν
 αὐτῷ, εὐρεθέντος τινὸς προτεθνηκότος ἐν ἀφορισμοῦ βάρει.
 ἐλθόντος οὖν ἐν πατριαρχείῳ τοῦ πατριάρχου, καὶ σκέψεως
 10 γινομένης περὶ τινος φθάσαντος τελευτῆσαι ἐν βάρει ἀφορισμοῦ,
 ἐνενοήθησαν ὅτι γυνή τις ἀσελγῆς οὖσα διεφήμισε καὶ κατὰ
 πατριάρχου ὅτι συνεγένετο αὐτῇ, ἧς φήμης διασπαρείσης τι-
 νὲς ἐπίστευον. ὃς ταῦτα ἀκούσας ἐξεφώνησεν ἀφορισμὸν ἐν
 μιᾷ τῶν ἑορτῶν. καὶ δὲ ἐκ πολλοῦ ἀποθανούσης τῆς γυναι- 28
 15 κὸς ταύτης, ὡς ἐλπίζοντος τοῦ πατριάρχου ὅτι ἐν ἀφορισμῷ
 μένει οἷα κατήγορος τοιούτου ἀνδρός, ἠνέωξε τὸ μνήμα. καὶ
 (ὡ τῶν θαυμασίων Θεοῦ) εὐρέθη ὡς ἐτέθη, ἐξωγκωμένη δὲ
 μόνον καὶ μέλαινα, μὴ ἀποβαλοῦσα οὐδὲ τὰς ἐν κεφαλῇ τρί-
 χας. καὶ τότε δὲ διεμηνύσατο τῷ σουλτάνῳ, ὃς ἔπεμψεν
 20 ἰδίους ἀνθρώπους καὶ ἐθεάσαντο αὐτήν, οἳ καὶ θεασάμενοι
 ταύτην ἐξεπλάγησαν καὶ ἐθαύμασαν· καὶ ἔθεντο ἐν κιβωτίῳ
 καὶ ἡσφάλισαν αὐτὸ διὰ βούλλας τοῦ βασιλέως. ἔταξαν οὖν

que, sepulcro talis hominis aperto, cadaver instar tympani inflatum
 et nigrum, nullo membro amisso, ne ipso quidem capillo. rursus si
 veniam precibus et invocatione numinis divini ei impetrent, dissolu-
 tionem cadaveris in cinerem fieri. accivit his auditis patriarcham, ut
 eius rei sibi ab eo fides fieret. qui veniens, audita sultani postu-
 latione, se planum ei facturum promisit, ut primum aliquis succur-
 reret aliquando anathematis oneri immortalis. reverso in domicilium
 suum patriarcha, cogitatione et dispicientia, si quis praeteritis tem-
 poribus ea mole pressus obiisset, suscepta, patribus in mentem venit
 mulieris cuiusdam libidinosae, quae de quodam patriarcha, hunc ipsa
 consuevisse, famam sparserat; cui famae non a nemine fuerat habita
 fides. is vero, improbitate cognita, anathemati illam quodam die
 festo subiecerat. quae mulier cum longo ante tempore e vivis excen-
 sisset, patriarcha existimans eam, quia tantum virum infamasset, ad-
 huc anathemate constrictam teneri, sepulcrum eius aperiendum cura-
 vit. tunc illa (o miraculum dei) in eo statu quo deposita reperta fuit,
 tumida turgidaque tantum et nigra, nondum etiam crinibus de capite
 amissis. re ad sultanum allata misit is ad contemplandam illam
 certos homines. qui contemplati admiratione obstupuerunt. cadavere
 deinde in arca posito hanc sigillo regio muniverunt; diem dixerunt,

ἔφθασε καὶ εἰς τὰ τοῦ σουλτάνου Ἀγαρηνῶν ὤτια, καὶ ἔπεμψε καὶ ἠξίωσεν αὐτὸν ἵνα ποιήσῃται ἐξήγησιν εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν καὶ δώσῃ αὐτῷ ταύτην. ποιησάμενος οὖν τὴν ἐξήγησιν τοῦ συμβόλου ἀνυποστόλως, θεολογικώτατα καὶ σοφώτατα συνθέμενος, ὥς ἐν πολλοῖς φαί- 5 νεται, δέδωκεν αὐτῷ. καὶ μεταγλωττίσαντες πάντα καλῶς ἐν Ἀράβων γλώσσῃ, ἀνέγνω κατὰ ἀκρίβειαν καὶ χαριέντως ἐδέχετο καὶ εὐλαβῶς, ἀναγκαζόμενος εἰς ταῦτα παρὰ τινων νέων ὄντων ἔτι Χριστιανῶν ἔνδον τῆς αὐλῆς τοῦ παλατίου αὐτοῦ, καὶ μᾶλλον παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀμυρούτζη, ὃς 10 ὥς ἦν λογιώτατος εἰς τὸ Ἑλληνικόν, οὕτως ἐγένετο καὶ εἰς τὸ Ἀραβικόν. ὅστις καὶ ἀξιοθεὶς παρὰ τοῦ σουλτάνου ὀρισμῷ τούτου μετεγλώττισε βιβλία πολλὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ πάντα τὰ γραμματεῖα καὶ τοὺς κώδικας τοὺς βασιλικούς καὶ ἄλλα 15 χρειώδη καὶ πολλὰ περὶ πίστεως. ὁ σουλτᾶνος γὰρ οὐκ ἐπαύετο ἐρωτῶν, μαθεῖν ἀεὶ τι καὶ πιστωθῆναι περὶ τῆς Χριστιανῶν πίστεως βουλόμενος. ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο· εἰς γὰρ ἀσυνέτου καρδίαν Θεὸς οὐκ εἰσελεύσεται.

Μετὰ τῶν ἄλλων οὖν ὧν ἡρώτα καὶ ἐμάνθανεν, ἤκουσε καὶ περὶ τοῦ ἀφορισμοῦ, ὅτι ὃν ἂν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς 20 τῶν Χριστιανῶν ἀφορίσωσιν εὐλόγως, ὅτε τις ἀδικήσῃ ἢ πταιίσῃ, οὐ διαλύεται ἐν τῇ γῇ, ἀλλὰ μένει τὸ σῶμα αὐτοῦ

res etiam Agareni regis pervenerit. accitum itaque rogavit, scriberet explicationem S. symboli fidei Christianae, sibique daret. paruit hic, commentario cum omni libertate e sacra theologorum disciplina optime sapientissimeque confecto, sicut res ipsa in multis loquitur; atque sultano obtulit. quem librum per omnia bene in Arabicam linguam conversum ipse diligenter legit, clementer accipiens et reverenter; ad id faciendum cum ab aliquot palatii sui aulicis invenibus (Christianae enim adhuc ibi religionis nonnulli erant) adactus, tum imprimis a filio Amerutzae, qui par erat in utriusque linguae facultate, Graecae et Arabicae, impulsus. multos hic vir rogatu et iussu regis nostrorum librorum in Turcicam transtulit linguam, omnia quidem acta et tabulas publicas, codices imperatorios, alia utilia; multa etiam religionis nostrae. non cessabat enim sciscitari sultanus, identidem aliquid cognoscere et certior fieri de fide Christiana studens. at nihil ad salutem profecit: non enim deus in stolidi corde locum habet.

Inter alia quae interrogans discebat, etiam de anathemate seu excommunicatione audivit, videlicet, quicumque a pontificibus et sacerdotibus Christianis iusta de causa, ob peccatum aut scelus, e sacro coetu expellatur, hunc talem humatum non dissolvi in terram, sed manere corpus eius indissolutum et integrum in terra, conspici-

ἀδιάλυτον καὶ σῶον ἐν γῇ, καὶ φαίνονται, ὅτε τις τάφος ἀφω-
 ρισμένου ἀνεωχθῇ, ὡς τύμπανα καὶ μέλανες, ἀποβαλόντες
 οὐδὲν ἐκ τῶν μελῶν, οὐδὲ αὐτὰς τὰς τρίχας, καὶ ὅτι, ἐπὰν
 αὐτῷ συγχωρήσῃσι δι' εὐχῆς καὶ ἐπικλήσεως θεοῦ, λύεται πά-
 5 λιν καὶ κόνις γίνεται. μετεκαλέσατο ταῦτα ἐνωτισάμενος τὸν
 πατριάρχην, ἵνα τὸ τοιοῦτον πιστώσῃ αὐτῷ. ὃς δὲ ἀπελθὼν
 καὶ ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ σουλτάνου ὑπέσχετο φανερώσειν
 αὐτῷ, εὐρεθέντος τινὸς προτεθνηκότος ἐν ἀφορισμοῦ βάρει.
 ἐλθόντος οὖν ἐν πατριαρχείῳ τοῦ πατριάρχου, καὶ σκέψεως
 10 γινομένης περὶ τινος φθάσαντος τελευτῆσαι ἐν βάρει ἀφορισμοῦ,
 ἐνενοήθησαν ὅτι γυνή τις ἀσελγῆς οὖσα διεφήμισε καὶ κατὰ
 πατριάρχου ὅτι συνεγένετο αὐτῇ, ἧς φήμης διασπαρείσης τι-
 νὲς ἐπίστευον. ὃς ταῦτα ἀκούσας ἐξεφώνησεν ἀφορισμὸν ἐν
 μιᾷ τῶν ἑορτῶν. καὶ δὴ ἐκ πολλοῦ ἀποθανούσης τῆς γυναι- 28
 15 κὸς ταύτης, ὡς ἐλπίζοντος τοῦ πατριάρχου ὅτι ἐν ἀφορισμῷ
 μένει οἷα κατήγορος τοιούτου ἀνδρός, ἠνέωξε τὸ μνήμα. καὶ
 (ὡς τῶν θαυμασιῶν θεοῦ) εὐρέθη ὡς ἐτέθη, ἐξωγκωμένη δὲ
 μόνον καὶ μέλαινα, μὴ ἀποβαλοῦσα οὐδὲ τὰς ἐν κεφαλῇ τρί-
 χας. καὶ τότε δὴ διεμηνύσατο τῷ σουλτάνῳ, ὃς ἔπεμψεν
 20 ἰδίους ἀνθρώπους καὶ ἐθεάσαντο αὐτήν, οἱ καὶ θεασάμενοι
 ταύτην ἐξεπλάγησαν καὶ ἐθαύμασαν· καὶ ἔθεντο ἐν κιβωτίῳ
 καὶ ἡσφάλισαν αὐτὸ διὰ βούλλας τοῦ βασιλέως. ἔταξαν οὖν

que, sepulcro talis hominis aperto, cadaver instar tympani inflatum
 et nigrum, nullo membro amisso, ne ipso quidem capillo. rursus si
 veniam precibus et invocatione numinis divini ei impetrent, dissolu-
 tionem cadaveris in cinerem fieri. accivit his auditis patriarcham, ut
 eius rei sibi ab eo fides fieret. qui veniens, audita sultani postu-
 latione, se planum ei facturum promisit, ut primum aliquis succur-
 reret aliquando anathematis oneri immortalis. reverso in domicilium
 suum patriarcha, cogitatione et dispicientia, si quis praeteritis tem-
 poribus ea mole pressus obiisset, suscepta, patribus in mentem venit
 mulieris cuiusdam libidinosae, quae de quodam patriarcha, hunc ipsa
 consuevisse, famam sparserat; cui famae non a nemine fuerat habita
 fides. is vero, improbitate cognita, anathemati illam quodam die
 festo subiecerat. quae mulier cum longo ante tempore e vivis exces-
 sisset, patriarcha existimans eam, quia tantum virum infamasset, ad-
 huc anathemate constrictam teneri, sepulcrum eius aperiendum cura-
 vit. tunc illa (o miraculum dei) in eo statu quo deposita reperta fuit,
 tumida turgidaque tantum et nigra, nondum etiam crinibus de capite
 amissis. re ad sultanum allata misit is ad contemplandam illam
 certos homines. qui contemplati admiratione obstupuerunt. cadavere
 deinde in arca posito hanc sigillo regio muniverunt; diem dixerunt,

ἡμέραν ἵνα ἔλθωσι πάλιν καὶ ἴδωσιν. ἐλθόντων δὲ ἐποίησεν ὁ πατριάρχης λειτουργίαν καὶ ἀνέγνω εὐχὴν συγχωρητικὴν· ἧς ἀναγινωσκομένης εὐλαβῶς καὶ μετὰ δακρύων, ᾧ θαύματος Θεοῦ, αἱ ἁρμονίαι τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν διελύοντο ὡς καὶ τοὺς παρεστῶτας ἀκούειν τῶν ψόφων. θέντες δὲ πάλιν τὸ 5 λείψανον καὶ σφραγίσαντες, λυθέντων μόνων τῶν ἁρμονιῶν πάντων, ἐνέβαλον ἐν τῷ παρεκκλησίῳ μετὰ τοῦ κιβωτίου τοῦ ἐσφραγισμένου οὗ εἶχεν αὐτό. μετὰ δὲ παράδρομον τριῶν ἡμερῶν ἐλθόντων τῶν ἀνθρώπων τοῦ βασιλέως καὶ ἀνοιζάντων τὰς σφραγίδας, εἶδον τὸ σῶμα διαλυθὲν καὶ κόνιν μό- 10 νον εὐρόντες ἐθαύμασαν. ἀπελθόντες δὲ καὶ τὰ θεαθέντα ἀναγγεῖλαντες τῷ σουλτάνῳ, ἐθαύμασε καὶ ἐξεπλάγῃ εἰπὼν ὅτι θαυμασία καὶ ἀληθὴς ἡ πίστις αὐτῶν τῶν Χριστιανῶν.

Ἦν δὲ φοβερός ὁ τοιοῦτος σουλτᾶνος οὐ μόνον τοῖς μεγιστᾶσι αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις, ὑπάρχων ἀπροσω- 15 πόληπτος καὶ ἐνεργῶν ταχέως πᾶν ὃ ἠβούλετο καὶ κατὰ νοῦν εἶχεν. ἡγάπα δὲ καὶ τοὺς σοφοὺς, οὐ μόνον τοὺς ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ παντοίου γένους καὶ μᾶλλον τοὺς ἡμετέρους τῶν Χριστιανῶν. ἐδιοίκει δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μετὰ φρονήσεως μεγάλης καὶ ἦν συζητη- 20 τῆς πολλῶν, οὐδ' ὅλως ἀγνοῶν οὐδὲ τῶν μικροτάτων τῶν ἐν τῇ πόλει πραττομένων· ἐμάνθανε γὰρ πάντα ἄχρι

qua die ad videndum reverterentur. reversis rem divinam patriarcha fecit, recitata et precatione, qua crimen illius aboleretur. quam ut sancte nec sine lacrimis recitavit, en miraculum: articuli manuum pedumque disiungi, vincula solvi, ita ut ab astantibus etiam ossium crepitus audiretur. reposito cadavere et rursus obsignato, cuius tantum nexus omnes dissoluti fuerant, obsignatam arcam, quae id continebat, in sacello patriarchico deposuerunt. post triduum reversis regis ministris arcaque resignata et aperta, apparuit corpus illud iam dissolutum; de quo nihil restans nisi cinis homines in admirationem adduxit. abeunt ad regem; quae suis oculis viderint renuntiant. admirari ille, stupescere, religionem Christianorum veram et admirandam confiteri.

Erat porro formidabilis iste sultanus; idque non suis modo proceribus sed omnibus etiam aliis. nulla apud illum ratio personae ullius: celer effector omnium rerum quas volebat et in animo habebat. diligebat quoque viros doctos, eosque non suae tantum gentis sed cuiusvis etiam nationis, inprimis ex Christiano genere nostros homines. administrabat regnum magna cum prudentia. multa indagare, multa cognoscere; nihil, ne minimorum quidem quae in urbe gererentur, inexploratum relinquere. certe enim omnia, etiam mi-

καὶ τῶν μικρῶν καὶ μὴ ἀκουσθῆναι αὐτῷ ἀξίων εἰπεῖν. ἐπε-
 ριπάτει τὴν νύκτα ἀγνοούμενος καὶ μανθάνων πάντα τὰ γινό-
 μενα. οὐκ ἀφῆκε δέ, ὥς ἔλεγον, οὐδεμίαν ἐργασίαν ἢ πρα-
 γματείαν ἀπερισκόπητον, καὶ τί ἕκαστος ἐξ αὐτῆς ἔχει, καὶ
 5 τί πᾶς τις ποιεῖ. τοιαύτην ἐπὶ πολὺ ἐποιεῖτο τὴν ἔρευναν
 ὥς σπουδαιότατα. μαθὼν δὲ καὶ ὅτι οἱ ψάλται τῆς μουσικῆς
 τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῶν Γραικῶν δύνανται γράφειν τὰς με- 29
 λωδίας τῶν Ἀγαρηνῶν, ὥρισε καὶ παρεγένοντο ἐνώπιον αὐτοῦ
 εἷς ψάλτης καὶ εἷς Πέρσης, ὃν εἶχεν αὐτὸς ἐπιστήμονα καὶ
 10 καλὴν ἔχοντα φωνήν. ἤσεν οὖν οὗτος μέλος Περσικόν, καὶ ὁ
 ψάλτης ἔγραψεν. ὕστερον δὲ ὥρισεν ὁ αὐθέντης, καὶ παρόν-
 τος τοῦ Πέρσου ἔψαλε τοῦτο ὁ ψάλτης ὁμοίως, ὥστε καὶ τὸν
 Πέρσην καὶ τὸν αὐθέντην θαυμάσαι. ἐδωρήσατο οὖν καὶ ἀμ-
 φοτέροις δωρεάς, καὶ ἐξενίζετο τὴν λεπτότητα τοῦ ψάλτου,
 15 καὶ ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐν ἀγάπῃ καὶ τιμῇ. λέγεται δὲ ὅτι καὶ ὁ
 Πέρσης ὁ ἄδων ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐπεὶ ἤκουσε τὸν ψάλ-
 την οὕτω μιμησάμενον φωνὴν ξένην καὶ ἦν ἄλλοτε οὔτε ἤκου-
 σεν οὔτε ἐγίνωσκεν, πεσὼν ἐπροσεκύνησεν αὐτὸν εἰπὼν “με-
 γάλῃ ἀληθῶς ἢ ἐπιτειδειότης καὶ σοφία τοῦ ψάλτου.” ἠὔξησε
 20 δὲ καὶ ἐτράνωσε τὰ ὅρια τῆς βασιλείας αὐτοῦ πολὺ, καὶ ζή-
 σας ἔτη πεντήκοντα ἐπὶ ἀπέθανε κατὰ τὸ 537 π. ἔτος.

18. πεσὼν A pro πᾶς

21. πεντήκοντα ἐπὶ add A

nuta personaeque eius auditu ferme non digna, sciscitabatur. nocturno tempore per vias ignotus oberrabat, ut omnes civium actiones disceret. ferunt eum praetermisisse nullum opificii aut negotiationis genus, quod non considerarit, et quid ex eo quisque lucri caperet, et quid quisque civis ageret. huiusmodi ille inquisitionem frequenter quam studiosissime faciebat. cumque percepisset Graecorum ecclesasticae musicae cantores notis quibusdam posse describere cantilenas Agarenicas, iussit in conspectum suum vocari duos cantores, unum psalten Graecum, alterum, quem habebat, scientia et suavitate canendi praestantem Persam. quo Persicam cantilenam dulciter canente, psaltes eam notulis comprehendit. deinde sultano iubente, Persa auscultante, illam psaltes cecinit eodem modo, ita ut tum Persa tum sultanus admiraretur. utrumque ergo muneribus affecit, admiratus ut rem novam ingenium subtile psaltae, ambosque cum gratia et honore dimisit. fertur etiam Persa ille, qui ita coram rege cecinerat, postquam audivisset cantionem psaltae ita feliciter alienam vocem imitantis, quam alias nunquam audivisset nec sciret: summam ei reverentiam exhibuisse, ac dixisse “magna est vere dexteritas et eruditio psaltae.” auxit autem hic rex, et valde longe extendit, imperii sui limites. cumque 57 annos vixisset, periit 6988 anno mundi.

Ἐβασίλευσε δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς αὐτοῦ σουλτὰν Μπαγιαζίτης, ὃς εἶχε καὶ ἕτερον ἀδελφὸν τὸν Τζέμ σουλτὰν ὄντα ἐν Μαγνησίᾳ. ὁ δὲ βασιλεύσας οὗτος Μπαγιαζίτης, εὗρεθεὶς ἐν Ἀμασειᾷ, ἐπεὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐτελεύτησεν ἐν τοῖς χωρίοις Νικομηδείας, πλησίον ὑπάρξας οὗτος ἀνηγορεύθη βασιλεὺς 5 τῆς πόλεως· οὗ τὸν υἱὸν νήπιον ὄντα καὶ ἐν τῇ πόλει εὗρεθέντα ἀνηγόρευσαν πρῶτον αὐθέντην, ἐπεὶ στάσις οὐ μικρὰ ἐγένετο, ὥστε φρονευθῆναι καὶ πασιᾶν ἓνα καὶ ἄλλους πολλούς· καὶ οὕτως ἔπαυσεν ἡ στάσις. μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς ἦλθε καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν βασιλείαν. 10 τοῦτον δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔπεμψεν ἐν Μαγνησίᾳ, δούς αὐτῷ καὶ σπῆπτρον καὶ ἄξιαν μεγάλην. ἔδωκεν ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις υἱοῖς αὐτοῦ, τῷ μὲν Ἀχουμάτῃ τὴν Ἀμάσειαν, τῷ δὲ Σάχ τὴν Καραμανίαν, τῷ δὲ Μαχουμέτῃ τὴν Κασταμόνην, τῷ Σελήμῃ τὴν Τραπεζοῦντα, τῷ Μεχεμέτῃ τὸν Κα- 15 φᾶν, ὅστις καὶ μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησεν. οὕτω διεμέρισε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τὴν ἀνατολήν.

Ἄμα δὲ τῷ ἡγεμονεῦσαι ἀπέκτεινε τὸν Ἀχουμάτ πασιᾶν, ἄνδρα πολεμικὸν καὶ ἀγαπώμενον παρὰ πάντων, ὃς πολλὰ κατώρθωσε, καὶ μᾶλλον ἐν τῇ Πουλίᾳ ἐν τῷ Ὀτροντίῳ, καὶ 20 ἠνέγκεν ἐκεῖθεν αἰχμάλωτα πολλὰ καὶ πλοῦτον καὶ ἄλλα. οὐκ οἶδε δὲ τις πῶς αὐτῷ ἐφθόνησε καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινεν. 30

1482 Secutus est eum in regno filius suus Baiazita; qui habebat fratrem nomine Zemam, Magnesiae habitantem. iste vero Baiazita, Amasiae vivens, posteaquam pater eius in agro Nicomediensi mortem obierat, quo propius ab eo loco aberat: eo citius re cognita renuntiatus est rex urbis. antea tamen quam eo venisset, filius eius aetate adhuc infans, in urbe ipsa educatus renuntiatus fuit, cum quidem seditio non parva ob creandum regem coorta fuisset, ita ut res ad manus et pugnam veniret, inter alios multos etiam uno de bassis interfecto. sed pueri renuntiatione finis tumultui factus est. post aliquot dierum intervallum advenit pater ipsius, regni que sedem occupavit, hoc suo filio Magnesiam amando; cui sceptrum dedit et magnam dignitatem contulit. pari beneficentia liberaliter in caeteros quoque filios suos usus est, Achumatæ Amasia concessa, Sacho Cilicia, Machumetæ Castamone, Selimæ Trapezunte, Mechemetæ Capha; qui et paulo post mortuus est. ad hunc modum liberis suis Orientis partes divisit.

Statim autem ab inito imperio Achumatam bassam interemit, virum bellica laude clarum et omnibus carum. multa hic fortiter gesserat, cum alibi tum in Apulia, apud Hydruntem, multis inde captivis, magna praeda et opibus adductis. nec scitur unde fuerit invidiae odii que origo, causam caedi eius dans.

Εἶτα στρατεύει ἐν Μαγνησίᾳ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
 ὃς τοῦτο ἀκούσας, ὅτι στρατεύει κατ' αὐτοῦ, ἐμβὰς εἰς ἃ
 εἶχε πλοιάρια ἔφυγε καὶ ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, ζητῶν παρὰ
 τοῦ ἐκεῖ σουλτάνου βοήθειαν πρὸς τὸ ἀντιτάξασθαι τῷ ἀδελ-
 5 φῷ. ἀποτυχὼν δὲ ἀπελθεῖν εἰς προσκύνησιν εἰς Μέκκαν
 ἠθέλησεν. ὥς δὲ καὶ τοῦτο ἐκώλυσεν αὐτόν, ἔφυγε πάλιν καὶ
 ἀνῆλθεν εἰς Ῥόδον. ὑπεδέξαντο δὲ αὐτόν οἱ Ῥόδιοι μετὰ
 χαρᾶς. ἐν ὧσιν δὲ ἦν ἐκεῖ, οὐ διέλειπεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὁ
 βασιλεὺς φημί τῆς πόλεως, πέμπειν δωρεὰς πρὸς τοὺς ἐκεῖ,
 10 ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν ἀσφαλῶς. χρόνων δὲ τινῶν διαδρα-
 μόντων ἀφῆκαν αὐτόν γνώμῃ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ἀπῆλθεν
 εἰς Γένουβαν. ἐφοβεῖτο γὰρ ὁ ἀδελφὸς ἵνα μὴ περάσῃ ἐν
 τῇ ἀνατολῇ καὶ ποιήσῃ σκάνδαλον καὶ πόλεμοι γένωνται.
 ἐφοβεῖτο δὲ τὸ πλεόν ἐκ τῶν Βαρσακίδων, οἳ οὐ καλῶς διέ-
 15 κειντο αὐτῷ. ἐποίησαντο οὖν βουλὴν μετὰ τε τῶν Βαρσακίδων,
 μετὰ τῶν Τουρκατυρλίδων καὶ Καρμανιδῶν, ὅπως ποιήσωσι
 τὸν Τζέμην αὐθέντην ἐν τῇ ἀνατολῇ. ὁ δὲ ἐνωτισάμενος ὁ
 σουλτάνος τῆς πόλεως ἐμήνυσεν τοῖς Ῥοδίσις, καὶ ἔπεμψαν
 αὐτόν ἐν Ἰταλίᾳ. τέλος δὲ ἐκεῖ διερχόμενος κατήντησεν ἐν
 20 Ῥώμῃ. ὑπάρχοντος δὲ αὐτοῦ ἐκεῖ, διεμηνύσατο τοῖς Βενετί-
 κοις, ἔχων φιλίαν μετ' αὐτῶν, ἵνα φαρμάκῳ διαφθείρωσιν
 αὐτόν. ὁ δὲ καὶ ἐποίησαν. ἔπεμψαν γὰρ πρὸς αὐτόν ἄρ-

5. ἐν τῷ μεκὲ C

Posthac in expeditionem Magnesium versus contra fratrem pro-
 fectus est; qui hoc audito, nempe in se iri, consensit, quae tunc
 suppetebant, navigiis profugit in Aegyptum, ab huius sultano sup-
 plex opem, qua fratri obviam ire posset, petens. qua spe frustratus,
 Mecham ut religionis ergo peregrinaretur, in animum induxit. sed
 hoc etiam conatu a fratre deiectus, rursus fugam capessens, Rhodum
 petiit, ibique humaniter et cum gratulatione exceptus fuit. quamdiu
 autem ibi commoratus est, sine intermissione frater eius, rex urbis,
 dona ad primores illius loci misit, petens illum tuto, ne qua effuge-
 ret, custodiri. aliquanto deinde tempore exacto inde emissus est, de
 sententia etiam fratris; ac se Genuam contulit. metuebat quippe rex
 ne in Orientem transiens turbas excitaret, e quibus bellum civile exi-
 steret. magis autem metu Barsacidarum commovebatur, quos animis
 non bene erga se affectos sciebat. initum nempe inter Barsacidas
 et Turcayrlidas et Caramanidas (sic Cilices hodie appellantur) con-
 silium creandi Zemae in Oriente regis erat. quod cum ad aures sul-
 tani urbis pervenisset, de eo Rhodios certiores fecit, qui hominem
 in Italiam ablegarunt. quo postquam delatus fuit, variis ibi peragra-
 tis locis tandem Romam incidit. ubi cum esset, cum Venetis pacem

χοντά τινα ἐπιτήδειον, ἐπιστάμενον τὴν Ἀράβων γλῶσσαν καλῶς, ὃς δὴ καὶ φιλίαν ὑποκριθεὶς ἔφαγε καὶ ἔπινε μετ' αὐτοῦ. καὶ οὕτω συνδιάγων ἐφάνη τελευτήσας ἐπὶ σημείοις φαρμακῶν. ἔπεμψαν δὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ ἐν Προύσῃ. ὕστερον δὲ ἐπέμφθησαν δῶρα τοῖς Βενετίκοις, καὶ ἐγένετο καὶ 5 φιλία μεγάλη, πλὴν δολία καὶ εἰς κακόν. ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐν πόλει τὸν δολιευσάμενον τὴν φαρμακοποισίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Τζέμη αὐτοῦ, ᾧ ἐδώρησατο ὁ αὐθέντης τῆς πόλεως, ὁ σουλτᾶνος, πολλά, ἵππους, ἱμάτια χρυσοῦφанта καὶ ἄλλα. ἦλθε δὲ ἐπὶ ὀνόματι ἀποκρισιαρίου διὰ τὸ ἀνύποπτον. 10 οὕτως οὖν ἐνδιάγων ἐν τιμῇ καὶ δωρεαῖς βασιλέως, ὥραϊος ὢν κάλλει ὑπὲρ πολλούς, εὐρέθη ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τεθνηκὼς αἴφνης, οὔτε ἀσθενήσας οὔτε τι μαλακισθεὶς. οἶμαι δὲ ἔπιεν ἔξ' οὗ ἐκέρασεν, ἐν ᾧ μέτρῳ μετρήσας ἀντιμετρηθεὶς καὶ τὸ ζῆν ἐκμετρήσας. 15

- 31 Ἐν δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐστράτευσε κατὰ Μολδοβλαχίας, καὶ ἡχμαλώτισε τὸ Κελλήν, τὸ ἀσπρόκαστρον καὶ ἄλλα, λαβὼν πάντας αἰχμαλώτους, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ κομίσας ἐν πόλει. τὸ δὲ αἶτιον ἦν τῆς τοιαύτης ἐκστρατείας ὅτι ὁ πρῶην Μολδαβίας ἄρχων ἐποίησε πόλεμον μετὰ 20

20. πογδανίας C

et amicitiam sultanus habens, missa legatione, ab eis petit ut veneno illum de medio tollerent. quod et ab iis factum est. nam hominem claro loco ortum, eius rei artificem, Turcicae linguae bene peritum ad illum allegarunt. salutare hic comiter, in amicitiam se insinuare, una cibum capere. hoc convictu ita calente extinctus iacuit miser, haud obscuris veneni signis apparentibus. cadaver inde Prusam missum. insecuto tempore munera Venetias missa, gratiae amplis verbis actae, benevolentiae et amicitiae significatio illustris. sed latebat anguis in herba. missus et a Venetis in Constantini urbem veneficus ille propinator, mortis ipsi Zemae structor. qui ut venit, multis a sultano muneribus affectus est, equis, aurea veste et id genus aliis. venerat autem nomine et praetextu legati, quod nihil malae suspicionis esset. hoc modo ibi degens in honore et donis regiis, cum pulchritudine corporis praecederet multos, die quodam, eu, repertus est repentino mortuus, nulla antegressa corporis infirmitate, aegritudine nulla. biberat scilicet bonus vir ex quo miscuerat, eadem mensura, qua mensus fuerat, recepta, vitaeque curriculo emenso.

- 1484 Altero anno imperii in Moldovalachiam copias sultanus duxit. cepit oppida, Ciliam, Asprocastrum et alia. inde quicquid virorum feminarumque cepit, in urbem traduxit. causa huius expeditionis erat quod superior Moldaviae princeps sultano Mechemetae bellum fecerat, in quo victoria potitus magnum Turcarum numerum deleve-

τοῦ σουλτὰν Μεχεμέτ καὶ ἐνίκησεν αὐτόν, ἀφανίσας πλῆθος Ἀγαρηνῶν. ὅθεν οὗτος ἐπορεύθη κατ' αὐτοῦ, καὶ ταῦτα ἐποίησε τὰ δεινὰ.

Μετὰ δὲ παραδρομὴν ἐτῶν δέκα στρατεύει κατὰ τῶν 5 Ἀλβανιτῶν. πορευθεὶς δὲ οὐδὲν ἴσχυσε, κωλυόμενος ἀπὸ τὸ τοῦ τόπου δύσβατον πετρώδες καὶ ὄρεσίβατον, οὗ ἔχουσι τὴν οἰκῆσιν· ἵπποι ἀναβαίνειν ἐκεῖ ἀδυνατοῦσιν. οὐδὲν δὲ ἄλλο ἐποίησαν, πλὴν ἄρπάσαντες τοὺς τυχόντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, καὶ πυρπολήσαντες πολλά, ἐν Κωνσταντίνου 10 ἦλθον.

Οἱ δὲ Βενετικοὶ ἐκτελέσαντες τὸν ἀδελφοῦ θάνατον τοῦ σουλτάνου ἤλπιζον εὐρεῖν τιμὴν παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ φιλίαν ἐφ' ὅρῳ ζωῆς, μὴ γινώσκοντες ὅτι ἡ φιλία αὐτῶν 15 ψευδὴς καὶ δολία· ὅθεν καὶ ἐκαθέζοντο ἐν ἀμελείᾳ. οἱ δὲ Ἀγαρηνοὶ μενούσης τῆς εἰρήνης ᾤκονόμησαν πλοῖα στόλου πολλά καὶ ὥρμησαν κατ' αὐτῶν ἀπὸ τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης μετὰ τοῦ σουλτάνου ὁμοῦ. ἦν δὲ ἐν τῷ στόλῳ καπετάνιος ὁ Μουσταφα-πασιᾶς, ὃς γέγονεν ὕστερον καὶ βεζίρης. ἐχόντων δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν στόλον πολὺν (ἐπέκεινα τῶν τριακοσίων, 20 ἄνευ τῶν φορτηγῶν πλοίων τῶν μεγάλων καὶ δύο Μαγούνων τοῦ Κιαμάλῃ καὶ τὴν τοῦ Μπαράκ ρεῖζῃ) εὐρέθη τῶν Βενε- τικῶν καπετάνιος ὁ Λουρδᾶς· καὶ θεασάμενος τὸ πλοῖον τοῦ

rat. hinc causa accepta Baiazites ab urbe contra eum movit huius-
modique maleficia regioni intulit.

Post transcursum decennii in Albanos profectus est, nulla re me- 1492
morabili gesta, officiente locorum iniquitate, saxorum asperitate et
altitudine montium, ubi suas illi sedes habent. eo autem ut ascen-
dant equi, fieri non potest. itaque nihil profecerunt, nisi quod viros
et feminas forte obviam factos rapuerunt et incendia multa fecerunt.
postea Constantinopolin reditum.

Veneti, sublato fratre sultani, honorem sibi sperabant ab Agare-
nis et amicitiam per omnes dies vitae illius, nescientes amicitias il-
lorum esse fucatas et fraudulentas. hinc segniter ipsi rebus provi-
dere. contra Agareni stante pace magnam classem aedificarunt, ter-
restrique et marino exercitu, ipso una veniente sultano, in eos ive-
runt. imperator classis erat bassa Mustaphas, qui postea visiri gra- 1498
dum assecutus est. cum autem Agarenica classis magna et potens
esset (triremium equidem amplius trecentarum, praeter magnas opera-
rias naves et praeter duas ingentes tormentis omnique bellico apparatu
instructissimas, Machonas appellatas, unam Ciamalae, alteram Baraci
Reizae), advenit Venetorum imperator Lauredanus. hic ubi Baraci
navigium conspexit, suspicabatur esse id cui Ciamala praeeset, qui

Μπαράκ, καὶ ὑποπτευθεὶς ὅτι ἔστι τοῦ Κιαμάλη ὅστις ἐκάκωσε τὴν Ἰταλίαν πολλά, ἀρπάσας καὶ ἀφανίσας Χριστιανούς οὐκ ὀλίγους, ὥρμησε κατ' αὐτοῦ μετὰ δύο καραβίων μεγάλων, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸ εἰς τὸ μέσον καὶ ῥίψαντες ἀλύσσους ἔδησαν. πολέμου δὲ σφοδροῦ γεγονότος ἐπιπτον ἐξ ἑκατέρων πολλοί. 5 Θεασάμενος δὲ ὁ Μπαρσακ-ῤεῖζης ὅτι οὐκ ἔστιν ἱκανὸς νικῆσαι ἐν τῷ τοιούτῳ πολέμῳ, ἔρριψε πῦρ ἐν μέσῳ τῶν καραβίων, καὶ ἤψαν καὶ τὰ τρία, καὶ οὕτω μὴ δυνηθέντα διαστῆναι ἀπ' ἀλλήλων ἀπετεφρώθησαν καὶ τὰ τρία ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους. οἱ ἄνθρωποι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Λουρδᾶς, οἱ μὲν ὑπὸ πο- 10 λέμου οἱ δὲ ὑπὸ πυρός, ἄλλοι δὲ πεσόντες ἐν θαλάσῃ καὶ 32 ἀποπνιγόμενοι, πάντες διεφθάρησαν. καὶ τοῦτο ἀκούσασα ἡ λοιπὴ ἀρμάδα (ὁ στόλος) εἰσῆλθεν εἰς τὸν Ναύπακτον· καὶ οὕτω μὴ δυνηθεῖσα ἡ ἀρμάδα τῶν Βενετῶν τι ποιῆσαι διὰ τὸ εἶναι καὶ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς τὸν σουλιᾶνον, ἔμεινεν ἄπρακτος. 15 ἔλαβε δὲ τὸν Ναύπακτον καὶ τὴν χώραν τὴν ἐκεῖ, τὸν Γαλατᾶν καὶ τὰ λοιπὰ χωρία εἰρηνικῶς προσκυνήσαντα αὐτὸν κατὰ τὸ ζή ἔτος. εἶτα ἀνῆλθεν ὁ σουλιᾶνος εἰς Ἀδριανούπολιν μένων ἐκεῖ. ὁ δὲ στόλος ἐποίησε τὸν χειμῶνα ἐν τοῖς 20 μέρεσιν ἐκείνοις καὶ παρέλαβε τὴν Μεθώνην, ὅντος ἔτι ἐκεῖ 20 καὶ τοῦ σουλιᾶνου τούτου. ἐγένετο δὲ ἡ ἄλωσις αὐτῆς κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. παρακαθημένου τοῦ σουλιᾶνου καὶ τοῦ στόλου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ πολεμούντων, καὶ μὴ δυναμέ-

multum damni Italiae intulerat raptis in servitutem et morti datis Christianis haud paucis. confestim ergo irruere in ipsum duobus magnis navigiis; illud in medium amborum redigere, catenas iniicere et religare. fit pugna vehemens; cadunt utrinque multi. videns autem Baracus Reiza se victoriam obtinere non posse, ignem navibus iniicit, quo omnes tres flagrare coeperunt. cumque inter se cohaerent nec in vicem separari possent, omnes medio mari deflagratae in cineres abierunt. epibatae vero atque ipse adeo Lauredanus, quidam ferro, alii flamma, nonnulli saltu in mare et suffocatione, cuncti perierunt. qua re cognita reliqua classis in portum Naupacti inuenta est: unde Venetae classi facultas non fuit quicquam agendi eo quod et in continenti sultanus cum copiis esset. cepit ergo hic Naupactum et adjacentem agrum, Galatam et reliqua oppida, citra pugnam, facta ab his deditione, 7008 anno. post haec gesta sultanus Adrianopolin ascendit ibique mansit. classis autem illis in partibus 1500 hiemavit, capta et Methone, cum quidem tunc rursus sultanus adesset. age vero, quomodo capta sit, dicamus. cum, sultano et classe eam obsidentibus ad multos dies et oppugnantibus, expugnatio nulla succederet (adeo munita erat illa urbs), cumque ab obsidione disces-

νων τι ποιῆσαι διὰ τὸ ὀχυρὸν τῆς πόλεως, καὶ μελλόντων
 παραιτήσασθαι τὸν κατ' αὐτῆς πόλεμον, ἐφάνησαν ἐν μιᾷ τῶν
 τοιούτων ἡμερῶν κάτεργα Βενετῶν φέροντα διατροφὰς καὶ
 ὅπλα καὶ ἀνθρώπους βοήθειαν· ὅτινα Θεασάμενοι οἱ ἔνδον
 5 Μεθώνης κατήλθουσιν ἅπαντες εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἀσπιάσασθαι
 αὐτοὺς καὶ ἀποδεχθῆναι· ἦν δὲ πρῶτ' πρῶτ'. Θεασάμενοι δὲ
 οἱ Ἀγαρηνοὶ τὰ ἐπάνω τεῖχῃ ἀνθρώπων χωρίς, ἐν μέρεσι
 μὴ οὖσιν ὑψηλοῖς, θέντες κλίμακας καὶ παττάλους σιδηροῦς
 ἀνέβησαν, καὶ μᾶλλον οἱ γενίτζαροι, καὶ θέντες σημαίους αὐ-
 10 τῶν ἐβόησαν βοήν, ὥς ἔθος, τῆς νίκης· καὶ οὕτως εἰσῆλθον
 πολλοὶ καὶ ἥρπαζον γυναῖκας καὶ παιδία. μαθόντες δὲ οἱ ἐν
 τοῖς μέρεσι τοῦ αἰγιαλοῦ καταβάντες τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἀγα-
 ρηνῶν ἀνῆλθον εἰς τὰ ἄνω μέρη καὶ ἔρριπτον πῦρ κατ' αὐ-
 τῶν καὶ ἄλλα ἐποίησαν πολλά. πλήν ὑπερίσχυσαν οἱ Ἀγα-
 15 ρηνοὶ καὶ ἔλαβον τὴν πόλιν ταύτην. ἔπειτα συνάξαντες πάν-
 τας τοὺς ἄνδρας ἀπὸ ἱβ' ἐτῶν καὶ ἄνω ἀπεκεφάλισαν.

Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ ἐν τῇ Κορώνῃ καὶ δειλιάσαντες
 ἐκόντες ἔπεμψαν τὰς κλεῖς τῆς πόλεως αὐτῶν, τὰ ὅμοια μὴ
 παθεῖν· καὶ οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς οὐδὲν κακόν, ἐν δὲ μό-
 20 νον, ὅτι ἐξέβαλον τοῦ φρουρίου καὶ ἀφῆκαν μόνον Ἀγαρηνοὺς
 φυλάττειν αὐτό. τὰς δὲ ἐναπομεινάσας γυναῖκας καὶ τὰ παι-

5. Μεθώνης A hoc loco et supra

suri essent, conspectae sunt quodam eius temporis die naves a Ve-
 neta urbe venientes, ferentes commeatum arma militem salutis ob-
 sessorum causa. quibus oppidani visis cuncti in littus ad salutandum
 excipiendumque decurrerunt, idque summo mane. Agareni ex altera
 parte conspicati superiora moenia propugnatoribus nudata, ipsi, qui-
 bus partibus minus altitudinis erat, scalis admotis uncisque ferreis
 impactis ascenderunt, in primis ianizari. ibi defixis vexillis suis
 victoriam more suo conclamarunt. magna iam hinc multitudo in-
 gressa, feminae puerique rapti. tumultu ad illos qui in littus de-
 scenderant ex irruptione hostis perlato, continuo ipsi in superiora
 urbis recurrere, ignem in barbaros iaculari, nihil denique ad defen-
 sionem omittere. verum superior res Agarena fuit, urbeque potita
 est. dehinc, quicquid marium a duodecimo aetatis anno, aut ali-
 quanto superius fuit, in unum locum conductum est et capitali sup-
 plicio sublatum.

Haec tristissima cum ad cives Coronae allata essent, pavore ex-
 territi sponte sua claves oppidi sui miserunt, simile a se deprecantes
 exitium. hoc modo conservati sunt, nulla iniuria accepta nisi hac,
 quod e patria exterminatis soli Agareno generi in custodiam commis-
 sum oppidum. mulieres autem et pueri, qui Methonae remanserant,

δία τῶν Μοθωνιαίων διέσπειραν ἐν ἀνατολῇ καὶ δύσει αἰ-
χμάλωτα.

Ἐπροσεκύνησε δὲ ἐθελουσίως καὶ ἕτερον φρούριον, ἐν
ᾧκει κείμενον, λεγόμενον νῦν Βαρῖνος.

Ἐπαγελθόντος δὲ τοῦ σουλτάνου ἐν τῇ Κωνσταντίνου, 5
33 εἰρήνευεν ἐπὶ ἔτη πολλὰ διὰ τὸ πεσεῖν ἐν ἀσθενείᾳ μεγάλη
τῆς ἀρθριτίδος· καὶ οὕτω μαλακῶς ἔχων καὶ ἄκων ἐποίησε
σπονδὰς μετὰ πολλῶν.

Πατριαρχεύσας δὲ ὁ κύριος Συμεὼν ἔτη ἕξ ἐκοιμήθη.
εἶτα συνεκροτήθη σύνοδος ἀπὸ τε τῶν ἀνατολικῶν καὶ τῶν 10
δυτικῶν ἀρχιερέων, ἐν οἷς ἦν ὁ Ἐφέσου Δανιήλ, ἀνὴρ λόγιος
καὶ ὁ Θεσσαλονίκης Νήφων. καὶ ποιήσαντες ψήφους ἐκκλη-
σιαστικῶς ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν θρόνον πατριαρχείου ὁ Θεσσα-
λονίκης. ὑπάρχων δὲ ἀνὴρ σοφός, εἶπερ τις ἄλλος τῶν κατ'
ἐκείνοις τοῖς χρόνοις, ἐποίει διδαχὰς ἐπ' ἄμβωνος λογίως καὶ 15
θαυμασίως. ἦν δὲ τὴν πατρίδα Πελοποννήσιος, πατέρα μὲν
κτησάμενος Ἀλβανὸν πλούσιον καὶ ἄνδρα πεπαιδευμένον, μη-
τέρα δὲ Ῥωμαίαν ἐξ εὐγενῶν. ὃς ποθήσας τὴν τῶν μοναχῶν
πολιτείαν, ἀφείς τοὺς γονεῖς, ἐν ὄρει τοῦ Ἀθωνος τῷ ἁγίῳ
λεγομένῳ ἀπῆλθε, καὶ ἡσύχαζεν ἐκεῖ. ὅπου καὶ ἱερεὺς ἐγέ- 20
νετο ἐν μοναστηρίῳ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένῳ τοῦ παντοκράτορος.

4. Βαρῖνος τὸ πάλαι Πύλος, πατὴρ τοῦ Νέστορος, τὸ καὶ κορε-
φάσιον λεγόμενον

captivorum condicionem subire coacti per Orientem et Occidentem
dispersi sunt.

His accessit et alius cuiusdam oppidi, in edito loco siti, quod
hodie Barinus nominatur, ultronea deditio.

Reversus Cpolin sultanus multos annos pacem coluit; nec eam
sua voluntate, sed quod magnis articulorum doloribus cruciaretur;
quae debilitas et languor indutias et foedera quamvis invitum facere
cum multis coegit.

Patriarcha Symeon cum sexennium ecclesiae praefuisset, placido
somno emigravit. convocatum inde concilium ecclesiasticorum proce-
rum, tum ex Oriente tum ex Occidente; inter quos tunc conspicui
erant Ephesi praesul Daniel, eruditione praestans, tum Thessalonicae
Nipho. suffragiis inde ex ecclesiae ritu latis in patriarchicam dignita-
tem exaltatus fuit Thessalonicensis. cum autem ea doctrina esset
qua haud temere quisquam ea tempestate alius, erudite pro con-
cione et admirabiliter docebat. erat e Peloponneso oriundus; patrem
habuerat ex Albania, virum divitem et literis excultum, matrem autem
Romani (hoc est Graeci) generis, nobili loco natam, incensus ipse
amore vitae solitariae, parentibus relictis, in montem Atho (hodie

ἐπεὶ δὲ Θεσσαλονίκη τὸν ἴδιον ποιμένα ἀπέβαλεν, οἱ Θεσσαλονικεῖς τὴν ἀγαθὴν φήμην ἀκούοντες τοῦ ἀνδρός, μεταπεμψάμενοι καὶ ἀξιῶσαντες ποιμένα αὐτὸν ἐκατέστησαν καὶ μὴ θέλοντα. πλὴν ἤκουσε τῶν ἐκεῖ μοναχῶν κινήσαντων αὐτὸν
5 διὰ τὴν πολλῶν σωτηρίαν.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον οὗ εἵπομεν πατριάρχου Συμεῶνος ὁ πλοῦτος αὐτοῦ, ἐπειδὴ ζῶν οὐδέν τι ὑποκονόμησεν, ἐγένετο αὐθεντικός, γινώσκοντας τοῦ χασνατάρι Ἀγαρηνῶν, τοῦ Τραπεζουντίου Σκεντερμπέϊ τοῦ υἱοῦ Ἀμυρουτζη, ὅτι κληρονόμον
10 οὐκ εἶχεν. οὐ μόνον δὲ τὰ ἑαυτοῦ ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν ἀφιερωμένων ἐγένοντο αὐθεντικά. καὶ τούτου ἕνεκα καὶ πολλοὶ τῶν κληρικῶν εἰσῆλθον ἐν φυλακῇ. ταῦτα δὲ θεώμενος ὁ πατριάρχης, ὅπως ἀφιερωμένα ἱερὰ σκεύη, ἄξια ὑπὲρ τριῶν χιλιάδων χρυσίνων ἔλαβον, καὶ τοὺς κληρικούς ἐν φυλακῇ
15 εἶχον, καὶ ἄλλα ζητοῦντες, καὶ βουλόμενος καὶ ταῦτα ἐλευθερωθῆναι, ἐπλάσατο ὅτι Βασίλειός τις ἔστιν αὐτοῦ ἀνεψιός, καὶ οὕτως ἐμαρτυρήθη, εἰ καὶ οὐκ ἀληθῶς. γινώσκοντας δὲ τοῦ αὐτοῦ χασνατάρι τὸ ἀληθές, ἠνάγκασε καὶ ἀπέκοψαν μὲν τὰς ῥῖνας τῶν μαρτυρησάντων, αὐτῶν τριῶν ὄντων μοναχῶν,
20 ὠργίσθη δὲ καὶ ὁ σουλιᾶνος τὸν οἰκονομήσαντα ταῦτα καὶ

8. χασνατάρι ὁ θησαυροφύλαξ τοῦ βασιλέως

sanctus mons vocatur) abiit, ibique rebus sacris vacavit, factus ibi sacerdos in monasterio quod nomini Pantocratoris consecratum est. cum autem Thessalonica pastorem suum amisisset, incolae huius urbis, audita virtute et eruditione viri acciverunt, rogarunt, invito pedum pastorale tradiderunt: invito, inquam, vix a monachis eius loci ob multorum salutem persuaso.

Iam vita perfuncto, uti diximus, patriarcha Symeone, quia is vivens nullum fecerat testamentum, opes eius in aerarium regis redigendae erant. regiarum quippe pecuniarum praefecto, Trapezuntio Scederbeio, Amerutzae filio, notum erat neminem illi heredem esse. non ipsius autem tantum bona, sed multa etiam divinis usibus consecrata sultano addicebantur. qua de causa multi etiam ex clero in custodiam includebantur. haec mala cum cerneret patriarcha, sacra vasa, quae plus tribus ducatorum milibus valebant, a Turcis auferri, clericos in custodia detineri, alia insuper ab ipsis attentari, indigne tulit, cupiens saltem Symeonis bona asserere. commentus itaque est quendam Basilium illius patruelem; et sic pro testimonio dictum fuit, etsi praeter veritatem. verum cum rem probe nosset idem gazae praefectus, testibus nares praecidendas curavit, qui erant tres monachi. sed et sultanus commenti huius auctori patriarchae ac consultori irasci. eiectus ergo is est non solio tantum suo sed ipsa etiam urbe. deinde, de sententia quaestoris seu generalis receptoris regni, sedit, ut tributum persolveret. tunc iterum urbe exivit impe-

συμβουλευσάντα πατριάρχην, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν οὐ μόνον
 34 τοῦ θρόνου ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως. εἶτα γνώμη τοῦ Τευτενταίρη
 τοῦ λογαριαστοῦ τοῦ βασιλέως ἐκάθισε διὰ τὸ δοῦναι τὸ τέλος.
 εἶτα ἐξῆλθε πάλιν, προστάξαντος τοῦτο τοῦ σουλτάνου αὐτοῦ
 καὶ προσειπόντος ἵνα καὶ ἕτερον ἐκλέξωσι καὶ κυρώσῃ αὐτόν. 5
 βουλὴν οὖν ἔθεντο ἵνα ποιήσωσι τὸν κύριον Διονύσιον ἐνδια-
 τρίβοντα τῇ μονῇ τῆς Κοσινίσης. ἀπῆλθον δὲ μετὰ βασιλι-
 κοῦ ὁρισμοῦ, καὶ ἐλθεῖν ἐποίησαν καὶ μὴ θέλοντα διὰ τὸ
 βαθὺ γῆρας. ἔζη δὲ ἔτι καὶ ὁ κύριος ὃς ἠγόρασεν αὐτὸν
 αἰχμαλωτισθέντα, ὡς εἵπομεν, ὃς καὶ ἐν πολλοῖς ὠκονόμει τὰ 10
 ἐκκλησιαστικά. ὁ τοιοῦτος δὲ πατριάρχης ἦν ἀρεταῖς γεκο-
 σμημένος ἀκτημοσύνη νηστεία προσευχῇ ταπεινότητι ἐλεημο-
 σύναις καὶ ἄλλοις ἀγαθοῖς. πατριαρχεύσας δὲ ἔτι χρόνους
 δύο καὶ μῆνας ἕξ παρητήσατο.

Ὁ δὲ σουλτᾶνος Μπαγιαζίτης ἐποίησε μάχην πρόσκαιρον 15
 μετὰ τῶν Τζιντίδων, καὶ ἔπεμψε στρατείαν καὶ πλήθη πολλὰ,
 καὶ ἐγένετο συμπλοκὴ πολέμου εἰς τὰ Ἀτὰνὰ ἐν τοῖς μέρεσι
 Καραμανίας. ἦν δὲ πρωτοστράτωρ, ὡς παρ' αὐτοῖς λέγεται
 μπεγλέρμπεϊς, ὁ ἐπὶ θυγατρὸς γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ Χερσεόγλης.
 καὶ πολέμου συγκροτηθέντος συνέλαβον αὐτὸν ζῶντα, καὶ ἡφά- 20
 νισαν καὶ φασάτα πολλὰ, πλήθη ἀνδρῶν ἐμπειρῶν πολέμου καὶ
 ἀνδρείων. ἐφύλαττον δὲ αὐτὸν ζῶντα, καὶ ἀπέδωκαν, ὅτε
 ἐποίησαν εἰρήνην.

2. Ντεευτεντάρη C

rio ipsius sultani: qui et alium deligi patriarcham iussit, cuius se designationem ratam habiturum et confirmaturum. consilium igitur Dionysii ceperunt creandi, qui in caenobio Cosinizae commorabatur. abierunt hoc animo, rege sic iubente: accersiverunt Dionysium, et recipere id munus, quantumvis licet excusatione longae senectutis uteretur, coegerunt. etiam herus ipsius, qui olim captum redemerat sicut diximus, adhuc in vivis erat; idemque in multis regebat ecclesia negotia. erat ille patriarcha multis virtutibus egregie ornatus, paupertate voluntaria, ieiuniis, precationibus, humilitate animi, erogationibus in egenos, aliisque studiis laudatis. cumque duos annos functioni patriarchatus et menses sex adiecisset, illa sese abdicavit.

Sultanus dein Baiazita bellum aliquandiu cum Zinzidis gessit, misso numero et valido exercitu. commissum est praelium apud Atana, in partibus Caramaniae seu Ciliciae, duce genero Baiazitae Cherseogle, qui protostratoris, quem ipsi bellerbeium vocant, dignitate eminebat. hic in eo praelio vivus in potestatem hostium venit, multis rei militaris peritissimorum et fortissimorum Turcarum agminibus deletis. quem cum vivum servassent, postea pace composita reddiderunt.

Κατὰ δὲ τὸ ζιζ' ἔτος ἐγένετο σεισμὸς μέγας καὶ ἔπεσον πολλὰ ἐκ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως καὶ ναοὶ τῶν τε Ἀγαρη-
νῶν καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ οἰκήματα πολλά, καὶ πολλοὶ κα-
τεπλακώθησαν καὶ ἀπέθανον ἁώρως καὶ ἀθλίως.

5 Κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς χρόνους ἦλθέ τις ἐκ Περσίας
ὀνόματι Σαχ-Κούλης, δοῦλος τοῦ Σαχ Ἰσμαήλ, μετ' ὀργῆς
μεγάλης, φέρων μεθ' αὐτοῦ καὶ λαὸν πολὺν ἀπὸ τε Καρα-
μανίας καὶ ἐκ τῶν Βαρσακιδῶν καὶ Τουρκατηολίδων· ἦλθε
δὲ μέχρι Κσιναίου. ὑπῆρχε δὲ τὸ πλῆθος μέχρι χιλιάδων
10 εἴκοσι. τούτου δὲ ἕνεκα ἐξῆλθεν ὁ μπεγλέρμπεϊς Καρακιὸς-
μπασιᾶς ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ ἀντίστη. ἔπεμψε δὲ καὶ
ὁ σουλτᾶνος τὸν Ἀλιμπασιᾶν μετὰ στρατευμάτων, γενιτζάρων,
σπαχίδων καὶ πεζῶν τοξότων καὶ ἄλλων. αὐτὸς δέ, καίπερ
τόσοι ἀντεστρατεύσαντο, οὐκ ἐδειλίασεν, ἀλλ' ἔμεινε χωρὶς
15 φόβου τινὸς ἀρπάζων καὶ ἀφανίζων τὰ ἐγγὺς καὶ πόρρω. πα-
ραγενόμενος δὲ ὁ πασιᾶς οὐκ εὐθέως συνεκρότησε πόλεμον
μετ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μετακαλεσάμενος τοὺς πρώτους τῶν Καρα-
μάνων ἐδίδου αὐτοῖς δωρεὰς καὶ ἱμάτια χρυσᾶ, ὅπως συμ-
βοηθήσωσιν αὐτῷ ἢ δολιεύσονται αὐτῷ ἢ πιάσωσιν αὐτόν. 35
20 εἶπον οὖν ἐκεῖνοι ὅτι ὁ Σαχ-Κουλῆς ἔχει θάρρος εἰς ἡμᾶς
ὅπως βοηθήσωμεν αὐτῷ ἐν τῷ πολέμῳ. ἡμεῖς δὲ ποιήσομεν
παντοιοτρόπως ἵνα συλλάβωμεν αὐτὸν ζῶντα, εἰ δυνατόν, καὶ

Anno 7017 terrae motu horrendo concussa fuit urbs; quo colla- 1508
psae sunt multae partes moenium, tum templa, non tam Agarenica
quam etiam nostratia, aedificiaque complura, eorumque ruinis multi
mortales ante tempus miserabiliter oppressi.

Venit illa tempestate quidam e Persia nomine Sachcules, servus
Sach Ismaelis, iracundo se inferens impetu, adducens magnum e Ca-
tamanis Caramanis Barsazidis et Turcatylidis exercitum, numero ad
ducenta hominum milia; et ad Cotiaium usque progressus est huic
bassa Caracius, bellerbeii gradu ornatus, obviam ivit atque illis in
locis se opposuit. sed et Halli bassam sultanus cum copiis ianizaro-
rum, Spachorum, sagittariorum peditum et aliorum militum, subsidio
emisit. ille vero, licet tantos exercitus sibi oppositos videret, nul-
lum timorem prae se tulit, sed confidenti animo manebat, praedas
agens et populans tam propinqua quam longinqua. quo cum acces-
sisset bassa, non continuo cum illo acie decernendum duxit, sed ac-
citis ad se primoribus Caramanorum munera offerebat et vestitum
aureum, cupiens eos in societatem suam pellicere, aut persua-
dere ut dolo circumvenirent hostem aut captum sibi traderent. re-
sponderunt illi “equidem confidit nobis Sachcules; nec dubitat quin
ei auxilio in pugna futuri simus. nihil ergo intentatum relinquemus

δώσομεν αὐτὸν ἐν ταῖς χερσὶ σου. πιστεύσας οὖν αὐτοῖς δέ-
δωκε πόλεμον μετ' αὐτοῦ. οἱ Καραμάνοι δὲ ἦσαν προσκεί-
μενοι καὶ μεθ' ἑκατέρων τῶν μερῶν, ἐφαίνοντο δὲ ὅτι βοη-
θοῦσι τοὺς Ὀσμανλίδας· συμπλοκῆς τοίνυν γενομένης ἔφυγον
μὲν οἱ Καραμάνοι, νικᾷ δὲ ὁ Σαχ-Κουλῆς· ὅπου καὶ ἀπε-5
κόπη καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ πασιᾶ. εἶτα παλινοσιτήσαντες οἱ Κα-
ραμάνοι καὶ κεκμηκότας εὐρόντες τοὺς τοῦ Σαχ-Κουλῆ, καὶ
ἐπιπεσόντες αὐτοῖς ἀνελπίστως, ἐνίκησαν αὐτούς, καὶ ἔφυγον.
ἔλαβον δὲ καὶ ἑκατέρων τῶν μερῶν τὰς τε σκηνὰς ἄρματα
ἵππους καμήλους καὶ λοιπὴν σκευὴν, καὶ ἀπῆλθον ἐν τοῖς 10
ιδίοις.

Ταῦτα δὲ ἀκούων ὁ σουλιᾶνος Μπαγιαζίτης οὐκ ἠδί-
νατο ποιεῖν οὐδέν, ἐπεὶ ἦν ἐν κλίνῃ, ὑπὸ ρευματισμοῦ ἀσθε-
νῶν κακῶς. καὶ τόσον ἐπῆρχεν ἀκίνητος ὅτι ἔδοξεν αὐτῷ
δοῦναι τὴν ἡγεμονίαν πρὸς τὸν τούτου νιὸν σουλιᾶν Ἀχου-15
μάτην καὶ εἶτι ζῶντα ἀναχωρῆσαι. ἦν δὲ ὁ σουλιᾶν Σελίμης
κυριεύων ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ ἔμαθε καὶ τὴν τοῦ πατρὸς αὐ-
τοῦ βουλήν, ὅπως δοῦναι ἔχει τὴν ἀρχὴν πρὸς τὸν ἄλλον
ἀδελφόν, καὶ ἐζήτησε τὸν Καφὰν δοθῆναι τῷ σουλιᾶν Σου-
λεϊμάνῳ, ἵνα μανθάνειν ἔχει πᾶν γινόμενον. εἶχε δὲ καὶ κα-20
τασκόπους ἐν πόλει καὶ ἐν τόποις ἄλλοις πολλοῖς. ὥς δὲ
ἔμαθεν ὅτι ἤδη γέγονεν ὁ γενέσθαι προελέγειτο, ἄρας λαὸν

quo capiamus vivum, si modo fieri poterit, et in manus tuas tradamus." bassa verbis eorum fidem habens ad praelium cum Persa descendit. stabant tunc Caramani ab utraque parte; et qui cum Sachcule erant, videbantur cum Ottomanica parte facere. verum ubi ad rem ventum est, fugam iniverunt Caramani, praelio victor Sachcules extitit, inter alios bassa etiam cruentam capitis diminutionem passo. deinde e fuga reversione facta Caramani, cum eos qui cum Sachcule erant defatigatos repperissent, impetu repente in eos facto haud difficulter vicerunt integri fessos, in fugamque dederunt. utriusque igitur partis papiliones abstulerunt et currus et equos et camelos et reliquum apparatus, hisque ditati ad sua redierunt.

Haec audiens sultanus Baiazita, etsi indigne tulit, ad ulciscendum accingi non potuit, eo quod decumbebat epiphora et gravedine oppressus. adeoque lecto affixus erat ut nullo modo se inde movere posset, sed de regno, etiamnum spirans, relinquendo et ad filium Achumatam transferendo cogitaret. erat illo tempore Trapezunte cum potestate Selinus; ubi de consilio patris certior factus fuit, eum velle imperium deferre ad alium filium, ipsius fratrem. petiit ergo Capham, ut esset cum Sucheimano; quo quicquid rerum generetur audire posset. habebat et Byzantii et aliis pluribus in locis suos exploratores. post-

ἀπὸ Σκυθῶν ἀπὸ τοῦ Χάνη καὶ παντοίων ἄλλων, καὶ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ καὶ πολλοὺς τῶν συμμάχων καὶ φίλων, ἦλθε διὰ τῶν ἁβάτων τόπων καὶ μεγίστων ποταμῶν ὥρα χειμῶνος, καὶ κατήντησεν εἰς τὸ Κελλεῖον καὶ Ἀσπροκάστρον. ὁ δὲ σουλτάν 5 Ἀχουμάτης μηνυθεὶς παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἦλθεν ἄντικρυ τῆς πόλεως ἐν χώρᾳ λεγομένῃ Βρύα, καὶ διαβάς ἐν πόλει νυκτὸς κρυφίως εὐρέθη καὶ συνωμίλησε μετὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς. τοῦτο δὲ οὕτως ἐγένετο, ἐπεὶ οἱ γενίτζαροι ὅλως οὐκ ἠγάπησαν αὐτὸν μὴ βοηθηθέντες ἐν τῷ πολέμῳ τοῦ Σαχ- 10 Κουλῆ. πλὴν δοκεῖ μοι ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ ἐκ θεοῦ ἡ βασιλεία· ὅθεν καὶ ὑπέστρεψε κενὸς ἐν Ἀμασίᾳ ἀπελθὼν, μηδὲν διαπραξάμενος ὧν χάριν ἦλθε.

Ὁ δὲ σουλτάν Σελίμης ἔφθασεν ἐν Ἀδριανουπόλει, οὐ- 36 δένος ὄντος τοῦ κωλύαντος, ἀλλὰ πάντων ἀναχωρούντων αὐτῷ ὡς κυρίῳ. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ πατήρ αὐτοῦ, ὡς ἀδεῶς βούλεται βασιλεῦσαι καὶ ἄκοντος τοῦ πατρὸς, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μετὰ τῶν περὶ αὐτόν, οὓς λέγουσι πόρτιαν, καὶ μετὰ τοῦ εἰρεθέντος στρατεύματος, ἵνα ἀκούσας ὁ υἱὸς τὴν ἐξέλευσιν τοῦ πατρὸς φοβηθεὶς ἀναχωρήσῃ. ἀλλ' αὐτὸς οὐκ ἐδειλίασεν, 20 ἀλλὰ μεθ' ὁρμῆς πολεμῆσαι προηγεῖτο. ὅθεν ὁ σουλτάν Μπαγιαζίτης ἐσκήνωσεν ἐγγὺς χωρίου λεγόμενου Σίρτικιοι πλησίον ποταμοῦ, ὁ δὲ σουλτάν Σελίμης καταντικρὺ ἐσκή-

eaquam rescivit iam factum esse quod futurum praedicabatur, ipse auxiliis Scythicis a Chane pluribusque aliis assumptis, hisque ad exercitum suum et ad sociorum amicorumque copias adiunctis, loca transitu aspera et difficilia maximaque flumina hiberno tempore superavit, et ad Ciliam Asprocastrumque pervenit. sultanus autem Achumata patris accitu ad locum ex adverso urbis situm, nomine Bryam, venit. inde noctu in urbem occulte traiciens patrem convenit et cum eo sermones nequicquam habuit. eius rei causa fuit quod plane animis alieni ab eo ianizari essent, auxilio destituti ab ipso in bello cum Sachcule. quamquam verior mihi causa videtur, quod non esset ei divinitus regnum destinatum. rediit ergo vacuis manibus Amasiam, cum nihil eorum ob quae venerat obtinuisset.

At sultanus Selimes Adrianopolin contendit; quam et obtinuit citra omne impedimentum, nemine non ei de via cedente, ut ad quem eius rei ius spectaret. haec ut rescivit pater, illum, spreta omni reverentia, aperte se invito grassari ad regnum, urbe cum iis quos circa se habebat, quos Portam vocant, egressus est, adiuncto, qui tunc ad manus erat, exercitu, sperans fore ut filius, audito patris egressu, metu pedem referret. ille vero minime perterrefieri, sed ferociter se ad pugnandum promoveret. ideo Baiazita castra posuit

νωσε, ζητῶν καὶ λόγοις καὶ ἔργοις τὸν πόλεμον. πρωΐας δὲ
 γινομένης συνάπτουσι πόλεμον. ἦν δὲ ὁ γέρον ἐν ἀμάξῃ·
 ἐκ πολλοῦ γὰρ ἐφ' ἵππου οὐκ ἐκάθισε. καὶ νεύσας μετὰ τῆς
 ἀμάξης, βία τῶν γενιτζάρων, ἐπλησίασε τῷ νιῷ αὐτοῦ, καὶ
 εἰ ἤθελεν, ἐφόνευσεν αὐτόν· ἀλλ' ἔδωκαν αὐτῷ χώραν καὶ⁵
 ἔφυγεν. καὶ μετὰ τὸν σφοδρὸν πόλεμον ὁ Σελίμης ἔφυγε
 καὶ πᾶν τὸ στράτευμα αὐτοῦ διωκόμενοι καὶ ἀποκτεινόμενοι.
 καὶ ἦν ἰδεῖν αὐτοὺς μεραδίως διεσπαρμένους ἐν ὄρεσι καὶ
 σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς, γυμνοὺς ἀόπλους ἀθλίους,
 οὓς ὅπου εὗρισκον οἱ ἐντόπιοι ἐκδύοντες καὶ δεινὰ ποιοῦν-¹⁰
 τες ἦσαν.

Ὁ δὲ σουλτὰν οὗτος Σελίμης φεύγων καὶ διωκόμενος κατέ-
 φυγεν εἰς λιμένα Μηδείας, καὶ εὗρων πλοῖον ἐπέβη αὐτῷ καὶ
 διεπέρασεν ἐν Βάρνῃ μετὰ τινων ἀνθρώπων αὐτοῦ. ὁ δὲ γέρον
 ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν οὐ ἐγένετο ὁ πόλεμος, ἀπεκεφάλισε δὲ πᾶν-¹⁵
 τας τοὺς μεγιστᾶνας καὶ πρώτους, οὓς ἐπίασεν ἐκ τῶν τοῦ
 νιοῦ αὐτοῦ στρατεύματος. εἶτα ἐπέρασεν ὁ Σελίμης ἐν τῷ
 Καφᾷ. ἀπώλεσε δὲ οὐ μόνον παρασκευὴν πᾶσαν πολέμου,
 ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπους καὶ πλοῦτον καὶ ὃ ἂν εἶχεν. εἰσῆλθε
 δὲ καὶ ὁ γέρον ὁ πατὴρ ἐν Κωνσταντίνου. ἀλλ' ὅρα Θεοῦ²⁰
 βουλήν. ἅμα τοῦ ἐλθεῖν τὸν αὐθέντην τοῦτον ἐν πόλει, ἐποίη-

ad locum Sirtcium nomine, secus flumen. Selimes e regione castra-
 mentatus est, pugnaudi causam et verbis et factis, quaerens. postero
 die mane praelium capessitur, sene in curru sedente: nam a longo
 iam tempore nulli equo insederat. ibi fortissime dimicantibus ianiz-
 zaris currum ad usque filium adegit; qui et intersectus fuisset, si
 pater voluisset. verum hic ei spatium effugiendi dedit. itaque post
 tantum pugnae fervorem fugam Selimes iniit, omnesque copiae eius,
 victore exercitu insequente et fugientium terga caedente. hic eos
 erat cernere multifariam dispersos et palantes; in montibus, in spe-
 cubus, in cavernis sese abidentes, nudos, inermes, perditos et mise-
 ros. quos ubicunque deprehenderent, spoliabant indigenae, varietate
 excruciant.

Nec destitit fugere Selimes, hoste usque insequente, donec ad
 portum Medae pervenit. ubi navim nactus conscendit, et aliquanto
 suorum numero comitatus Varnam traiecit. senex autem, ipse rex,
 mansit in loco ubi praelium commissum fuerat. caeterum quoscun-
 que de filii exercitu procures primariosque viros cepit, eos omnes
 decollavit. traiecit post haec Selimes Capham, amisso non tantum
 omni bellico apparatu, sed milite etiam, opibus et quicquid habue-
 rat. pater victoria obtenta Cpolin rediit. sed ecce dei consilium eo
 ipso tempore quo rex iste in urbem reveuit, ianizari consilium cepe-

σαν βουλὴν οἱ γενίτζαροι τοῦ ζητῆσαι τὸν Σελίμην ἄρχοντα τοῦ στρατεύειν ἐν τῇ ἀνατολῇ μετ' αὐτῶν, προφασιζόμενοι ὅτι ἔστι γέρον ὁ βασιλεὺς καὶ οὐ δύναται στρατεύειν, αὐτοὶ δὲ πολεμεῖν θέλουσι καὶ στρατεύεσθαι. καθεζέσθω οὖν ὁ 5 γέρον ἐν τῇ Κωνσταντίνου, καὶ οἱ νέοι μετὰ τοῦ νέου πολεμείτωσαν· ἄνευ γὰρ πολέμων καὶ κερδῶν οὐ βούλονται κα- 37 θέζεσθαι. ἀνέφερον δὲ ταῦτα, ὅτι οὕτως αἰτοῦσιν οἱ δοῦλοί σου. ὁ δὲ κρατῶν βαρέως ἔφερε καὶ ἡγανάκτει κατ' αὐτῶν. ἀκούσαντες δὲ οἱ γενίτζαροι ὅτι οὐ πείθεται τὴν ἀξίωσιν αὐ- 10 τῶν, ἐστασίασαν εἰς ἓν συνελθόντες, καὶ ἡβουλήθησαν ἀποκτεῖναι τοὺς βεζηραζέμιδας καὶ διάρπαγμα θείναι τὴν πόλιν. μὴ ἔχων δὲ ὁ αὐθέντης ὅτι καὶ ποιήσειεν, ἔστερξε καὶ ἄκων τὴν ζήτησιν αὐτῶν. τοσοῦτον δὲ ἡγάπησεν ὁ λαὸς πᾶς αὐ- τὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὥς καὶ παιδία ἐλάλουν τὸ ὄνομα αὐτοῦ 15 καὶ παιδίσκαι.

Ταῦτα δὲ ἐνωτισάμενος ὁ σουλτὰν Κουρκούτης, ὁ ἄλλος τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐκ Μαγνησίας ἦλθε καὶ εὐρέθη αἴφνης ἐν τοῖς οἰκήμασι τῶν γενιτζάρων, ὃν δὴ καὶ ἰδόντες ἐξεπλάγησαν. ἔλεγε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὅτι ὑμεῖς οἴδατε πῶς ἐγὼ ἔχω τὸ δί- 20 καιον ἐκ πάντων τῶν ἄλλων μου ἀδελφῶν, ὅτι καὶ ἐκαθέστην ἐν τῇ θρόνῳ τοῦ πάππου μου ὅτε ἀπέθανεν, ἕως οὗ ἦλθεν

runt requirendi Selimae; quem sibi principem praeficerent ac ducem expeditionis in Orientem, senectutem causantes regis militaudique impotentiam: se autem desiderio militatum abeundi bellandique flagrare. "sedeat ergo" inquiunt "pacificus senex Cpoli: fortes iuvenes cum forti iuvene in expeditionem profisciscantur. nolumus nos sedendo hic tempus terere: bella quaerimus, lucrum appetimus." haec ad imperatorem referebant: "hanc nos servi tui postulationem asserimus, et serio flagitamus." rex cum audisset, graviter ferre nec indignationem adversus eos dissimulare. illi contra, cum renui suam petitionem seque repulsam ferre viderent, convocato concilio seditionem excitarunt; volueruntque consiliarios ac proceres interficere et urbem praedando percursare. rex importunitati illorum cum obsistere non posset, iuvitus voluntate eorum acquievit. tanto autem amore cunctus populus hunc filium eius prosecutus est, ut in puerorum etiam ore et ancillarum nomen eius versatum sit.

His ad aures alius filii eius, cui Curcutae nomen erat, perlatis, Magnesia is egressus est, ac praeter spem domicilia ianizarorum intravit; qui repentino eius aspectu obstupuerunt. infit hic eis. "notum est vobis quid iuris ego, quantum praerogativae prae omnibus meis fratribus habeam. sedi equidem in solio avi mei, postquam mortuus erat, donec pater meus in urbem veniret. quocirca spem

ὁ πατήρ μου. καὶ ἔχω καὶ ἐλπίδα εἰς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἔξελεύ-
 σομαι τῆς πόλεως κενός· βέλτιον γάρ μοι ἀποθανεῖν ἢ πα-
 λινονῆσαι ἐν Μαγνησίᾳ ἄπρακτον. εἶπε δὲ καὶ ταῦτα καὶ
 ἄλλα πολλὰ ἱκετεύων αὐτούς, ἀλλ' οὐκ ἔσχε πειθομένους, ἐπεὶ
 ἐκ τῶν γιαγειμπασίδων ἦτοι τῶν πρώτων κεφαλῶν αὐτῶν 5
 ἐπορεύθησαν ἐνεγκεῖν τὸν σουλτὰν Σελίμην. εἶπον οὖν πρὸς
 αὐτὸν δεόμενον “καλὸν ἦν εἰ οὐκ ᾔτήσαμεν ἐκεῖνον· νῦν δὲ οὐ
 δυνάμεθα ποιῆσαι ἄλλον τρόπον, ὅτι καὶ οἱ καλλιστεῦντες ἡμῶν
 ἐκεῖ ἐπορεύθησαν, τὰ τῆς χαρᾶς καὶ ἀρχῆς σημεῖα ἀναγγεῖλαι
 αὐτῷ. εἰ οὖν ἦλθες πρὸς ἡμᾶς πρὸ τοῦ ἡμᾶς αἰτῆσαι ἐκεῖνον, 10
 ὑπῆρχεν ἂν τι τῶν δυνατῶν. τὰ νῦν δὲ δι' οὐδένα τῶν
 πάντων τρόπον δυνάμεθα ὁ ἀξιότις ποιῆσαι.” ἐπεὶ οὖν ἤκουσε
 τὴν τῶν γενιτζάρων ἀπόκρισιν ἀπῆλθε καὶ ἐπροσκύνησε τὸν
 αὐτοῦ πατέρα καὶ κλαίων καὶ ὀδυρόμενος· ἀλλ' οὐδὲ ἔξ αὐ-
 τοῦ εὔρε θεραπείαν. ἀπορήσας οὖν ἐκ πάντων κατέδραμε 15
 πάλιν ἐν Μαγνησίᾳ, ἐτοιμάζων τύχα ἀντιπαρατάξασθαι. ἀλλ'
 οὐκ ἦν αὐτῷ δεδομένον κυριεῦσαι.

Ἦγαγον δὲ τὸν σουλτὰν Σελίμην, καὶ ἐπλησίασεν ἐγγὺς
 τῆς πόλεως. καὶ πολλοὶ μεγιστᾶνες καὶ τῆς πόρτας τῆς βα-
 σιλικῆς ἐξῆλθον καὶ ὑπῆντησαν καὶ ἐπροσκύνησαν. εἰσῆξε 20
 38 δὲ τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ λοιπά, καὶ

etiam in vobis habeo; nec committam ut cum repulsa hinc disce-
 dam. satius enim mihi est vitam amittere quam re infecta Magne-
 siam redire.” his et alia plura addidit, supplex eis factus. illi vero
 surdis haec auribus acceperunt, eo quod legatio ex primoribus ipso-
 rum delecta Selimae acciendi causa iam profecta erat. responderunt
 ergo ad petitionem ipsius “recte ista diceres, si non iam illum ac-
 cersi iussissemus. nunc res non amplius est integra: non possumus
 factum mutare. nam qui in ordine nostro optimates censentur, ad
 illum laeti nuntii, et insignium imperii afferendorum causa, profecti
 sunt. si vero tu venisses ad nos, priusquam ille a nobis expetitus
 fuisset, factum aliquid esset eorum quae fieri potuissent. ut vero
 nunc se res habet, nulla ratione, nullo modo petitioni tuae morem
 gerere possumus.” hoc responso ianizarorum accepto ab eis ad pa-
 trem abiit: huic supplex, flens et plorans, factus est. sed nec apud
 hunc medicinam morbo suo invenit. omni igitur spe sua deiectus
 Magnesiam recurrit, consilio nimirum aliquid contra machinandi. sed
 non erat ei desuper datum regno potiri.

Accersitus per legatos Selimes appropinquavit urbi. tunc fre-
 quentes exiverunt procures et aulae regiae ministri, obviique facti
 summisce exceperunt. misit ipse in urbem ministros suos et tentoria
 resque reliquas; quae in tuto ibi asservata sunt. ipse dies aliquot

ἐναπετίθεσαν εἰς τὸ γενίμπαχτζε. αὐτὸς δὲ ἦν ἔξω ἡμέρας
 τινάς, καὶ ἐξήρχοντο πολλοὶ καὶ ἐπροσκύνουν αὐτὸν καθ' ὥραν,
 ἀφέντες τὸν γέροντα μόνον.

Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων διακειμένων ἐν στάσει, ἐν μιᾷ
 5 τῶν ἡμερῶν ὀπλισθέντες οἱ γενίτζαροι χιλιάδες δέκα ἐπορεύ-
 θησαν ἐν τοῖς βασιλείοις, θέλοντες ἵνα βιάσωσι τοὺς πασιά-
 δας ἢ εἰπεῖν τῷ γέροντι ἐξελθεῖν καὶ παραχωρῆσαι τὴν βασι-
 λείαν τῷ υἱῷ, ἢ ἀποκτεῖναι αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ἔρημον
 θεῖναι. οἱ δὲ καὶ ἀκούσαντες, καὶ μὴ ἔχοντες τί καὶ δοῦ-
 10 σαι, τὸ μὲν εὐλαβούμενοι τὸν γέροντα, τὸ δὲ φοβούμενοι τὸ
 πλῆθος αὐτῶν, πλὴν καὶ ἄκοντες ἀνέφερόν τὴν στάσιν καὶ
 ἀξίωσιν, καὶ ὅτι ἴστανται μετὰ ὅπλων οἱ γενίτζαροι, ὅπως,
 εἰ μὴ γένηται τὸ θέλημα αὐτῶν, ἀποκτενοῦσι καὶ ἡμᾶς καὶ
 ἐρημώσουσι τὴν πόλιν. ταῦτα δὲ τοῦ γέροντος ἐνωτισαμένου
 15 ἐλυπήθη καὶ ἔστενε βαρέως καὶ κατηράσατο μεγάλως τῷ υἱῷ
 μετὰ δακρύων θερμῶν. οἱ δὲ γενίτζαροι ἔξω ἐστῶτες καὶ
 περιμένοντες ὥσπερ ἄγριοι θῆρες ἐφαίνοντο, πνέοντες πῦρ
 καὶ λαβὴν ζητοῦντες. ἠρώτησε δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι ἄνευ τῶν
 γενιτζάρων τὰ ἄλλα τάγματα τί λέγει περὶ τούτου; καὶ εἶπον
 20 “πάντες ἐξέκλιναν, βασιλεῦ, μικροί τε καὶ μεγάλοι.” μὴ ἔχων
 δὲ τί καὶ ποιῆσαι, καὶ ἄκων τῆς ἀρχῆς ἀνεχώρησε.

Ἐν ἔτει δὲ ζκ' μηνὶ ἀπριλλίῳ κδ' πρωΐας, ἄραντες τὸν

foris remansit; exhibantque singulis horis ad eum agmina hominum honoris et subiectionis causa, relicto intus sene solo.

Hoc modo animis hominum in contraria studia distractis, ianizari die quodam armis instructi, numero decies mille, ad regiam profecti sunt, consilio aut vim adhibendi basis, aut mandandi seni excedere regnumque filio tradere, aut occidendi ipsos urbemque diripiendi et vastandi. qui his auditis trepidi ancipiti cura, quod ab una parte senem vererentur, ab altera ianizarorum multitudinem, de tumultu, quamvis inviti, rettulerunt ad regem, postulata illorum proponentes. “instant” inquit “infestis armis isti, parati, nisi cupiditatem suam obtinentes expleant, et occidere nos et urbem praedae ac vastitati dare.” senex ut haec accepit, contristatus est, graviter ingemuit, vimque lacrimarum profundens filio diras imprecatus est. ianizari foris stantes, eludique se et extrahi putantes, instar ferarum bestiarum exasperari magis; ignem ferrumque anhelare, ac tantum ansam initii circumspicere. cum rex interrogaret quid de hoc incepto ceteri militum ordines sentirent, quo in se animo essent, responsum tulit, cunctorum animos, summorum et infimorum aversos esse. inops ergo ipse opis et consilii de imperio quantumvis invitus cessit.

Anno igitur septies millesimo vicesimo, die Aprilis 24, tempore

νίον οἱ ἐν τέλει καὶ οἱ βεζίριδες, ἀγάδες καὶ πλῆθος λαοῦ,
 ἤγαγον πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐπροσκύνησε καὶ ἡσπά-
 σατο τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ οὕτω καὶ ἄκων, ὡς εἴρηται, ἀνε-
 χώρησε τῆς ἡγεμονίας. ὁ γέρον δὲ ἐξελθὼν τῆς πόλεως ἐπο-
 ρεῖετο πρὸς τὸ Διδυμότειχον τὸ πρὸς Ἀδριανούπολιν. ἐν 5
 δὲ τῷ πορεύεσθαι μετὰ εἴκοσι ἡμέρας ἐτελεύτησε, καὶ ἔφε-
 ρον τὸν νεκρὸν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει καὶ ἔθαψαν ἐν τῷ ὑπ' αὐ-
 τοῦ ἀνεγερθέντι ναῷ ὃ λέγουσιν Ἰμαρέτιον. διεφημίσθη δὲ
 ὅτι ὁ Γιανουσπασιᾶς ἐφαρμάκωσεν αὐτόν· ἀλλ' οὐκ ἦν, οἶ-
 μαι, τοιοῦτον, ἀλλ' ὑπὸ λύπης διερράγη. διεπέρασε γὰρ τὴν 10
 ζωὴν αὐτοῦ ἐν πάσῃ εὐτυχίᾳ, καὶ δυστυχίᾳ πεσὼν οὐκ ἡδυ-
 νήθη φέρειν. ἦν δὲ, ὡς ἔλεγον, ταπεινόφρων εἰρηνικὸς δι-
 καιος πρᾶος. ἐξ ὧν καὶ οἱ γενίτζαροι μὴ ταπεινούμενοι ὡς
 39 ἔδει, πολλάκις ἐστασίασαν, καὶ οὐ μόνον οἰκίας Ἑβραίων καὶ
 Χριστιανῶν ἀλλὰ καὶ Τούρκων καὶ αὐτῶν πασιάδων κατεπά- 15
 τησαν, καὶ διήρπασαν πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. φιλεῖ γὰρ τὰ
 τοιαῦτα γίνεσθαι παρ' αὐτῶν αὐθέντου τυχόντες τοιούτου.

Ποιήσαντος τοίνυν τοῦ κυρίου Διονυσίου παραίτησιν, ὡς
 εἵπομεν, ἐγένετο ὁ Σερρῶν πατριάρχης ὁ Μανασσῆς, ὃς μετρω-
 μάσθη Μάξιμος, καὶ ἦν ἀγιορίτης. περὶ οὗ διεφημίσθησαν πολλά, 20
 οὐδενὸς τὴν ἀλήθειαν γινώσκοντος πλὴν τοῦ Θεοῦ. ἐποίησεν ἐν

matutino, proceres, visiri, Agae et multitudo populi promiscua filium
 deduxerunt ad patrem. summissee ille huic reverentiam exhibet, ma-
 num eius osculatur. hoc modo, praeter voluntatem suam, ut dictum
 est, filio senex imperium cessit. inde ex urbe egressus Didymoti-
 chum, quod ad Adrianopolin spectat, pergebat. inter proficiscendum
 autem, diebus viginti post, vitae finem fecit. relatum in urbem ca-
 daver in templo, quod ab ipso excitatum Imaretium (hospitale) ap-
 pellatur, humatum est. sparsum rumore fuit ei venenum a Giano
 bassa datum. mihi vero hoc non verum videtur, sed aegritudine
 animi disruptum esse. nam cum vitam summa cum felicitate ad id
 usque tempus traduxisset, tum demum in calamitatem delapsus eam
 ferre non potuit. fertur autem fuisse minime elato animo, pacis
 amans, iustitiae studiosus, mansuetudine clemens. quibus rebus fa-
 ctum est ut ianizari nequaquam ea qua par erat reverentia se illi
 semper summisserint, sed saepe numero seditionem excitaverint, nec
 Iudaeorum tantum et Christianorum, sed Turcarum etiam, atque a leo
 ipsorum bassarum, domos percursarint, bonaque inibi inventa in
 suam rem praedantes verterint. hic enim illis mos est, remissum et
 indulgentem dominum nactis.

Abdicatione patriarchatus a Dionysio, quemadmodum supra dixi-
 mus, facta factus est patriarcha Serrarum antistes, cui nomen erat
 Manassae, quod in Maximi nomen mutatum est. vixerat is in sancto

τῇ πατριαρχείᾳ χρόνους ἕξ, εἶτα σκανδάλων γεγονότων μετὰ
 τινος Γαβριὴλ μοναχοῦ ἐξῆλθε, καὶ εἰσῆλθε πάλιν ὁ Νήφων,
 καὶ διέμεινε χρόνον ἓνα. εἶτα καὶ αὐθις σκανδάλων γεγονό-
 των ἐγένετο ὁ Δράμας Ἰωακείμ, ὃς ἦν τοῦ κυροῦ Διονυσίου
 5 καλόγηρος. ἦν δὲ νέος μὲν τὴν ἡλικίαν, χρήσιμος δὲ τὴν γνώ-
 μην καὶ ἀγαπώμενος παρὰ πάντων. ὃς καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ ἐπο-
 ρεύθη, καὶ οἱ ἐκεῖ Ἰβήρων ἄρχοντες ὃ τε ἀρχιεπίσκοπος καὶ
 οἱ ἐπίσκοποι ἀποδεξάμενοι δέδωκαν δωρεὰς πολλὰς καὶ ἐλεη-
 μοσύνας καὶ βοήθειαν ἀρκοῦσαν. ὃν δὲ ἐλθόντα ἐκεῖθεν ἐν
 10 τῷ πατριαρχείῳ εἰρηνεύειν οὐκ ἀφῆκαν. ἐποίησε γὰρ τις
 Σηλυβρίας μητροπολίτης, ἀνὴρ πονηρὸς καὶ φανλόβιος, ἀξίως
 παιδευθεὶς, προσθήκην ἐν τῷ χαρατρίῳ φλωρία χίλια ἄτινα
 καὶ μὴ βουλόμενος δοῦναι ὁ πατριάρχης πλήν γνώμῃ ἀρχιε-
 ρέων καὶ τοῦ λαοῦ ἔστερξεν. ἄλλως γὰρ τὰ χεῖρω ἐνίκα καὶ
 15 ὁ δυνάστης ἐκάθητο.

Ὀλίγον δὲ ὕστερον συνέβη τι τοιοῦτον σκάνδαλον. πο-
 ρενομένου τοῦ σουλτάνου εἰς τοῖς μέρεσι τοῦ Καταστένου
 πλησίον χωρίου λεγομένου χρυσοκεράμυ, τοῦ ἐπάνω Χρυσο-
 πόλεως, ἣ νῦν λέγεται Σκούταρον, ἐθεάσατο ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ
 20 οἶκον ἓνα μετὰ κεράμων ὠραίων, καὶ ἠρώτησε τί τοῦτο; καὶ
 ἐν ἀπλότητι οἱ ἐγχώριοι ἀπεκρίναντο ὅτι ὁ πατριάρχης εἶπε

monte; de quo varia fama fuit sparsa, sed nemini praeterquam deo
 veritas cognita. exegit in officio annos sex. inde rixa inter ipsum et
 quendam monachum Gabrielem nomine orta excessit. in cuius locum
 rediit Nipho, ac permansit annum unum. rursus dein dissidio nato
 successit Dramaе metropolita Ioacimus, qui Dionysii fuerat monachus.
 erat is aetate quidem iuvenis, sed ingenio moribusque probatus et
 gratus omnibus. profectus est in Iberiam seu Georgianam, benigne
 ibi ab eius regionis principibus archiepiscopo et episcopis exceptus,
 multis muneribus affectus, cum eleemosyna et subsidio, quod satis
 esset, liberaliter dimissus. sed nec huic illinc domum reverso pax et
 quies concessa. extitit enim quidam malus et vitae infamis homo,
 qui cum Selybriaе metropolitam egisset, dignam factis suis castiga-
 tionem passus fuerat. is ad tributum usitatum additionem mille au-
 reorum fecit. quam cum patriarcha recusasset, tandem de ponti-
 ficum et populi sententia admisit. et alioqui deterior causa vincebat
 meliorem; et qui vi cogere poterat, praetor sedebat.

Nec multo interiecto tempore nova quaedam offensio accessit.
 cū sultanus in Propontidis partibus versaretur, prope locum Chry-
 soceramum nomine, supra Chrysopolin (quam nunc Scutarin vocant)
 situm, forte conspexit ibi domum pulchris tegulis tectam; et de ea
 quaesivit quid esset. responderunt incolae, ut homines simplices, in-
 genue "est hoc imperator, nostrum templum; et id iussu patriarchae

καὶ ἐσκεπάσαμεν τοῦτο, ναὸν ὄντα ἡμῶν. ὠργίσθη δὲ τοῦτο ἀκούσας καὶ ἐπρόσταξεν ἵνα ποιήσωσιν ἕτερον, ὃ δὴ ἀκούσας ὁ πατριάρχης ἀνεχώρησεν.

Ἐπεμψαν δὲ μετακομίσασθαι τὸν κύριον Παχώμιον, ὄντα ἀλλαχοῦ, ἢ τὸν Νήφωνα. καὶ ἦλθεν ὁ Παχώμιος ὦν Ζυ-5
χνῶν, καὶ ἀνεβιβάσθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ὃς ἐποίησεν ἔτος ἕν. εἶτα τινὲς φίλοι τοῦ Ἰωακείμ δαπανήσαντες φλωρία πεν-
τακόσια εἰσελθεῖν καὶ πατριαρχεῦσαι πάλιν ἐποίησαν, ὃς καὶ
ἐν ὀλίγῳ ἐπορεύθη πρὸς τὸν Μπογδανίας ἄρχοντα. οὐδ' ὅλως δὲ
40 κατεδέξατο καὶν θεάσασθαι αὐτόν, ἐνωτισάμενος τὰ ἀκατάστατα 10
ταῦτα. εἶτα κατελθὼν ἐν Βλαχίᾳ ἐτελεύτησεν ἐν λύπῃ. ἀνε-
βιβάσθη δὲ πάλιν ὁ Παχώμιος εἰς τὸ πατριαρχεῖον, τοῦ
θεοῦ παιδεύσαντος δικαίως τὸν Ἰωακείμ ἐπιβάντα. καὶ ταῦτα
μὲν τὰ τῆς ἐκκλησίας πατριαρχείου, ἀτάκτως καὶ ὥς οὐκ ἔδει
φερόμενα διὰ τὸ τοὺς κρατοῦντας δώροις κάμπτεσθαι, καὶ μὴ 15
τὸ συμφέρον ὁρᾶν ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῶν Χριστιανῶν δυστυ-
χίαν καὶ τὰς διαφοράς, αἱ καὶ ἐδίδουν αὐτοῖς καθ' ἐκάστην
ἀργύριον, ὃ ἐστὶν αὐτοῖς ὁ θεός.

Κυριεύσαντος δὲ τοῦ σουλτὰν Σελίμη καὶ ἀπελθόντος
σωματικῶς ἐν Προύσῃ, ἡνέχθησαν αὐτῷ καὶ οἱ τοῦ ἀδελφοῦ 20
παῖδες ἐκ τῆς Καραμανίας ἅπαντες, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς.

ita teximus." quo audito ille excandescere, et aliud aedificari impe-
rare. hoc ubi patriarcha audivit, administratione sua abiit.

Tunc patres missa legatione Pachomium venire voluerunt (nam
is extra urbem erat) aut ipsum Niphonem. sed advenit Pacho-
mius metropolita Zychnensis, atque in patriarchica sede collocatus est.
ubi cum unum annum sedisset, ecce amici quidam Ioacimi, adiectis
ducatis quingentis, tantum effecerunt ut Pachomio eliso ille denuo pa-
triarchae decus obtineret. qui brevi post in Moldaviam profectus
est. sed huius princeps, cognita hac ecclesiasticae disciplinae ambi-
tiosa confusione, adeo ab ipso clementer accipiendo abhorruit ut ne
in conspectum quidem suum admiserit. inde in Valachiam delatus
aegritudine animi extinctus est. reductus itaque in sanctissimam se-
dem Pachomius, Ioacimo, qui non recta via conscenderat, iusto dei
iudicio castigato. haec in ecclesia et patriarchatu non ordine nec
recte administrata, quod procures donis flecterentur, nec quid ei utile
esset sibi propositum haberent, sed potius Christianae gentis infortu-
nium et dissidia; quae eis identidem materiam pecuniae, quae ipsis
pro deo est, emungendae dabant.

Potitus hoc modo Selimes imperio profectus est ipsemet Prusam.
tunc ad ipsum adducti sunt e Cilicia filii fratris omnes, quos interfecit.
inde Magnesium contendit, adversus fratrem Curcutam Zelepen; qui

- ἐπορεύθη δὲ ἐκεῖθεν καὶ ἐν Μαγνησίᾳ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αἰ-
 τοῦ τοῦ Κουρκούτ τζελεπῆ, καὶ ὅς μὴ δυνηθεῖς ἀντιστῆναι,
 ἐξέφυγεν ἐν τόποις δυσβάτοις, ὅπου συλλαβόντες αὐτὸν ἀπέ-
 πνιξαν, καὶ ἐκόμισαν ἐνώπιον αὐτοῦ τὸ νεκρὸν σῶμα τούτου.
 5 ἔμεινε δὲ ὁ σουλτὰν Ἀχουμάτης ὁ ἄλλος ἀδελφὸς ἐν Ἀμα-
 σίᾳ, διεφημίσθη δὲ ὅτι στρατεύει κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ. αὐτὸς
 δὲ συνάξας στρατὸν ἐξῆλθε μάχην ποιῆσαι. ὄντων δὲ τῶν
 πλειόνων Καραμάνων, συμπλοκῆς γενομένης, προσετέθησαν τῷ
 σουλτὰν Σελίμῃ. καὶ οὕτως ἐγκαταλειφθεὶς μόνος μετὰ τῶν
 10 οἰκείων τῆς αὐτοῦ Πόρτας καὶ ἄκων παρεδόθη. κομίζοντες
 δὲ ζῶντα πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τούτον, καὶ ἀξιοῦντα με-
 γάλως ἵνα συνομιλήσῃ αὐτῷ, ὅλως ὁ σουλτὰν Σελίμης οὐ κα-
 τεδέξατο, ἀλλὰ νεύσας μόνον, ἄραντες ἀπέπνιξαν αὐτὸν τε
 καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ.
 15 Οὕτως οὖν ἀφανίσας ἀδελφοὺς καὶ ἀνεψιοὺς καὶ γενεὰν
 αὐτοῦ πᾶσαν, χαίρων τοῖς τοιούτοις καὶ ὑπάρχων φοβερός
 καὶ δίκαιος ὥς ὁ πάππος αὐτοῦ, ἐπαναπαύθη τὰ καταθέμια
 ὀρεῶν. ἐν δὲ ἐποίει κοινὸν κακόν, ὅτι συνεχῶς συνῆγεν ἀργύ-
 ριον παρὰ τῶν ὑπηκόων, δόσεις καινὰς μελετῶν καὶ ὀριζῶν,
 20 αἷς ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐδ' ὅλως ἐβάρυνε τινά. ἀπέκτεινε δὲ
 καὶ τὸν Μουσταφᾶ πασιᾶν, ἐν ἔχθρᾳ ἔχων αὐτὸν διὰ τὸν
 σουλτὰν Ἀχουμάτην, ὅτι ἐβουλεύσατο τῷ πατρὶ ἵνα ποιήσῃ

viribus resistendi destitutus in loca accessu ardua et difficilia se pro-
 ripuit. hic ipse comprehensus chorda guttur elisus est, prolato in
 conspectum illius cadavere eius. substitit alter frater, sultanus Achu-
 mata, in urbe Amasia; de quo disseminata fuit fama, proficisci infesta
 manu contra fratrem. exivit sane ipse exercitu congregato, commis-
 surus pugnam. sed cum maior pars exercitus eius Caramanis seu Ci-
 licibus, constaret, transierunt isti in fervore praelii ad partes Seli-
 mae. sic ipse solus cum familiaribus et amicis suis relictus, quam-
 vis invitus, in potestatem hostium venit. quem cum vivum in con-
 spectum fratris adduxissent, magno oravit opere, liceret sibi paucis
 eum alloqui. verum praecise hoc ei denegatum, et solo nutu signifi-
 catum iis qui eum tenebant, quid facere deberent. hi abductum,
 anima nervo interclusa, necaverunt; nec ipsum modo, sed duos etiam
 eius filios.

Sublatis ad hunc modum fratribus, patruelibus et cognatione tota
 (iucunda scilicet ei talia erant: qui se formidabilem et citra perso-
 narum respectum iustitiae executorem, imitatione sui avi, videri vole-
 bat) acquiescebat, animo suo satisfactum cernens. una autem re pu-
 blice omnes affligebat, quod continenter pecunias a civibus suis exi-
 gebat, nova subinde tributa excogitans et imperans, quibus pater eius
 prorsus neminem gravaverat. his et caedes adiecit. interfecit enim

αὐτὸν αὐθέντην καὶ κυριεύσει ἐκεῖνος. ἀπέκτεινε δὲ καὶ ἄλλους πολλοὺς μεγιστᾶνας καὶ κριτὰς, τὸν Δεκανίκογχη, τὸν Γιανουσπασίαν καὶ ἄλλους ἱκανοὺς. διέκειτο δὲ πρὸς τὸ ἡμέτερον γένος καλῶς, καὶ ἠνέφξεν καὶ ναοὺς ἡμετέρους, οὓς περ ἀπέκλεισεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

- 41 Ἐν ὀλίγῳ δὲ στρατεύει κατὰ τῆς Περσίας τοῦ Σάχ Ἰσμαήλ, ὃς ἦν υἱὸς Χαϊτάρ καὶ οὗτος τοῦ τζουνεπῆ, ἐκ γένους καταγόμενοι τοῦ Ἀλῆ, ὃς ἦν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς τοῦ Μωάμεθ. ἦσαν δὲ σεΐτιδες, ἔχοντες Τεκὲν καὶ χωρία πολλὰ καὶ λαὸν πολύν· ὁ πάππος δὲ αὐτοῦ ἦν ὃς ἐπάτησε τὴν Τραπεζοῦντα καὶ πολλὰ ῥηγμαλώτισεν. ὅθεν κινήθεις ὁ σουλτὰν Μεχεμέτης, καὶ εἰπὼν ὅτι ἐὰν ἐκεῖνος τοιαῦτα ἐποίησε, πόσον πλέον ποιήσει αὐτός; ἐστῤάτευσε κατὰ Τραπεζοῦντος καὶ ἐδούλωσεν αὐτήν. ὅτε καὶ σκανδάλων πολλῶν καὶ ἀκαταστασιῶν γενομένων ἐν Περσίᾳ, ἔπεμψαν ἵνα ἔλθῃ τις Ἐμυρζῆς 15 λεγόμενος καὶ κυριεύσῃ Περσίας, ὃ οὐκ ἐγένετο. μαθὼν δὲ ὁ Σάχ Ἰσμαΐλης τὰς τοιαύτας ἀκαταστασίας καὶ ἀναρχίας, εἰσπηδήσας ἔλαβε τὴν ἀρχὴν κόπου χωρίς. ὑπῆρχε δὲ αὐτὸς ἐκ γένους ἐκείνου ἐκ τῆς τοῦ Οὐζοῦν Χασάνη θυγατρὸς. ἐκυρίευσεν δὲ πάντα τόπον καὶ χώραν ἕως Βαβυλῶνος, Σκυθίας, 20 Κασπίας θαλάσσης καὶ μέχρι ὠκεανοῦ. ηὔξήθη δὲ τό-

Mustapham bassam, propter fratrem Achumatam inimicatus, quod hunc ille successorem in regno et dominum relinquendi suator patri fuisset. interfecit et complures alios procures et iudices, Decacinonchen, Gianum bassam, alios satis multos. at bene erga nostram gentem animatus erat, nonnulla nobis templorum nostrorum aperiens, quae pater eius clausa tenuerat.

Pauco interiecto tempore expeditionem in Persas suscipit, regem Ismaelem petens, filium Chaitaris, Zunepae nepotem, longa serie ex genere Ali descendente, qui Alus sororem doctoris Machometae in matrimonio habuerat. erant sacri antistites, Tecenam tenentes et loca multa multo cum populo. avus eius fuerat is qui in Trapezuntium agrum irruerat, multis captivis abductis. quo eius facto sultanus Mechemeta motus dixit "si ille talia fecit, quanto magis faciam ego?" itaque contra Trapezuntem exercitu ducto hanc urbem in servitutem redegit. eo tempore dissidiis et perturbatione multiplici in Persia laboratum. ideo quidam cui Emyrzae nomen erat, accersitus ad occupandam id regnum fuit, quod tamen factum non est. qua confusione rerum, quod nullus praeeset magistratus, Sach Ismael cognita ipse se intulit, regnumque citra laborem obtinuit. ortus erat regio genere, Uzuncasanis filia natus. omnes porro regiones et civitates usque Babylonem, Scythiam, Caspium mare et Ocea-

σον ὅτι ἤρξατο ἀρπάζειν καὶ καταπατεῖν τὰ ὅρια τῶν Ὀτμαν-
 λιδῶν. ἀλλ' οὖν ὁ σουλτὰν Σελίμης καίπερ ἀκούων εἰρήνευε
 καὶ μάχην καὶ πόλεμον οὐκ ἐκίνησεν. ἐτιμώρει δὲ μόνον με-
 γάλως πάντας τοὺς ὑφ' αὐτὸν ἀδίκους καὶ ἄρπαγας. ἔπεμψε
 5 δὲ ὁ Σάχ Ἰσμαήλ οὗτος πρέσβεις μετὰ δωρημάτων καὶ ὑπο-
 σχέσεων καὶ ὄρκων, ἵνα μηδεὶς τι ἀρπάξῃ ἀλλήλων, ἀλλ' ἕχῃ
 ἕκαστος τὰ ὅρια αὐτοῦ, καὶ οὕτως εἰρήνευσαν.

Μεινάσης δὲ τῆς εἰρήνης ἐπ' ὀλίγον πάλιν μάχῃ ἐγένετο,
 καὶ ἐστράτευσεν ὁ σουλτὰν Σελίμης κατ' αὐτοῦ μετὰ στρα-
 10 τιᾶς μεγάλης καὶ ἀπείρου εἰπεῖν, ὅτε καὶ ἐδούλωσε κάστρα
 καὶ χώρας καὶ λαοὺς πολλοὺς τοῦ Πέρσου τούτου, τὸ Καρα-
 χεμίτι, τὸ Μπαῖμπουρτι καὶ τὸ Τενριζί, ὅπου πόλεμος σφο-
 δρὸς ἐγένετο καὶ πλῆθος λαοῦ ἐξ ἑκατέρων ἔπεσον. ὑπῆρ-
 χον μὲν γὰρ οἱ Πέρσαι δόρασι καὶ βέλεσι κρείττους τῶν
 15 Ὀτμανλιδῶν κατὰ πολὺ, καὶ ἐτρόπωσαν ἂν αὐτοὺς, οἱ δὲ
 Ὀσμανλίδες ἐν πυρί· εἶχον γὰρ βομβάρδας καὶ τουφέκια πολλά.
 καὶ ῥίψαντες πάντα, ἐγένετο καπνὸς μέγας καὶ κρότος πολὺς,
 ἐξ ὧν δὴ ὄντων ἀσυνήθων τῶν ἵππων αὐτῶν τῶν Περσῶν,
 ἔφυγον ὀπισθε καὶ ἀκόντων τῶν ἐπιβάτων καὶ ὀπλίων· καὶ
 20 οὕτως ἐνίκησαν αὐτοὺς τοὺς Πέρσας οἱ Ὀτμανλίδες, καὶ οὓς
 μὲν συνέλαβον ἐν τῇ μάχῃ, ἄλλοι δὲ καὶ ἔφυγον. ἔλαβον δὲ
 πλοῦτον πολὺν τῶν Περσῶν οἱ Ὀτμανλίδες, καὶ σκηνὰς καὶ

num, occupavit. adeo denique crevit ut fines etiam Turcarum ex-
 cursione et praedationibus populari non dubitaverit. attamen Se-
 limes, licet haec audiret, quievit nec bellum movere aggressus est.
 tantum gravissimis suppliciis iniustissimum quemque subditorum et
 rapto viventes subiiciebat. misit rex Ismael legationem cum donis,
 promissione utrinque sub religione iurisiurandi facta, ne alteri alte-
 rorum res raperent, sed utrique suos fines secure possiderent. ita
 pacem coluerunt.

Verum pace illa non diu manente bellum renovatum est,
 proficiscente contra illum Selime magno cum exercitu et prope-
 modum innumero. tunc is oppida, castra, agri magnam partem,
 magnum hominum numerum Persae eripuit; inter quae Carachemitium
 Baiburtium et Tauros urbes. commissum inde acerrimum praelium,
 multis ex utraque acie milibus caesis. armis enim Persae, hastis et
 telis, longe instructiores Turcis erant; et prope fuit ut in fugam eos
 verterent. Ottomanica vero res igne superior: habebant enim hi
 magnam bombardarum et tormentorum manuariorum vim; quorum
 omnium emissionem densissimus excitatus fuit fumus et fragor ingens.
 quarum rerum quia insoliti erant Persarum equi, retro fugerunt, quan-
 tumvis renitentibus sessoribus et armatis. ita factum est ut Persis supe-
 ratis penes Turcas victoria manserit. Persarum partim in praelio capti,

καμήλους καὶ ἄλλην παρασκευὴν ἱκανήν. συνέλαβον δὲ ἐν τῷ τοιούτῳ πολέμῳ καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ Σάχ Ἰσμαήλ· εἶχον 42 γὰρ ἐκεῖ πολλοὶ καὶ γυναῖκας καὶ παιδία. ἔλαβε δὲ καὶ πολλοὺς πλουσίους ἐκ τοῦ Τεβριζίου, καὶ μετοίκησεν αὐτοὺς ἐν πόλει. ὁμοίως καὶ ἐπιστήμονας ἀπὸ πάντων τῶν τεχνῶν ἤνεγκεν, ἄλλους τε πολλούς. ἐποίησε δὲ τὴν τοιαύτην νίκην μεγάλην καὶ θαυμασίαν.

Ἐπαθον δὲ δεινὰ πολλὰ ἐν τῷ ὑποστρέφειν ἐκεῖθεν· ὁ γὰρ Σάχ Ἰσμαήλ οὗτος ἔκαυσε καὶ ἠφάνισε πᾶν τρόφιμον. ὅθεν πολὺ πλῆθος ἐτελεύτησεν ἐκ τοῦ λιμοῦ, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν 10 μεγιστάνων μετὰ βοῶν ἦλθον ἕως τῶν ὁρίων αὐτῶν, μὴ ἔχοντες τρέφειν ἵππους. ἔρριψαν δὲ καὶ πολλὰ ὧν ἐκεῖθεν ἠχμαλώτισαν, μὴ ἔχοντες φέρειν αὐτά. τόσον γὰρ ὑπερίσχυσεν ὁ λιμὸς ὅτι τὰς μὲν καμήλους ἔφαγον καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα ἀφῆκαν τρέφειν μὴ ἔχοντες.

15

Παρεγένετο δὲ ὁ σουλτὰν Σελίμης νικητῆς τροπαιοῦχος ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἅμα δὲ τοῦ ἐλθεῖν ἀπέκτεινε τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ τὸν Σκεντερμπέιν τὸν μπουστανζί μπασιν, καὶ τὸν Καντιλεσκέρι, τὸν πρῶν Νισανζῆν, τὸν Σεῖμέν μπασιν καὶ ἄλλους, ἐπὶ προφάσει ὅτι ἐγένοντο δῆθεν αἵτιοι καὶ ἐστασία- 20

alii fuga sibi salutem pepererunt. potiti sunt ingenti gaza Turcae, tentoriis, camelis, impedimentorum magno numero. venit in potestatem eorum, rebus tanta trepidatione et tumultu confusis, ipsius etiam Ismaelis uxor: multi enim suas coniuges eo adduxerant et liberos. capti quoque non pauci, divitiis et opibus abundantes e Trebrizio, et in Constantini urbem deducti. similiter et omnium artium egregii opifices aliaque hominum multitudo eodem traducti. magnam haec tam illustris victoria gloriam et mirabile decus Selimae peperit.

Sed inter revertendum illinc plurimum difficultatis et incommodorum Turcis obiectum fuit: quicquid enim commeatus et cibariorum inveniri potuisset, id omne igni ab Ismaele datum et disperditum. unde plurimi mortales fame interierunt. multi quoque ex primoribus, facultate destituti alendorum equorum, cum bobus ad confinia sua venerunt. sed et magnam partem praedae, quam illinc rapuerant, abiecere, portare non valentes: in tantum enim fames invaluerat ut camelis vescentes caetera animalia dimitterent, quod alere non possent.

Rediit Selimes victor, et urbem Constantini triumphator ingressus est. statim autem ab ingressu caedem principum fecit, occidens generum Scederbetum, Bostatzibassam, Cadilescerum, qui antea Nesantzae munus gesserat, et Seimenbassam, necnon alios. crimen hoc eis obiectum, ipsos in causa fuisse quod apud Amasiam ianizari seditionem excitassent; ipsorum mala disciplina factum ut iidem imper-

σαν ἔν Ἀμασίᾳ οἱ γενίτζαροι, καὶ ὅτι ἀτάκτως ἐποίησαν, καὶ ἐπλησίασαν αὐτοὺς τότε αὐτῷ καὶ ἐζήτουν δωρεάς. ταῦτα δὲ ποιήματα κακίας αὐτοῦ ἐκπληρώσας, καὶ ὀλίγον χρόνον ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίψας ἀπῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν. 5 γέγονε δὲ ἐν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ἐν Ἀδριανουπόλει μέγας ἐμπρησμός, ἐκ τοῦ μέρους τοῦ νοτιαίου ἀρξάμενος καὶ ἐμβὰς ἄχρι πολλοῦ διαστήματος, ὥστε ἀποτεφρωθῆναι καὶ τοὺς λίθους αὐτοὺς καὶ ἔρημον τὴν Ἀδριανούπολιν φαίνεσθαι.

Τῷ αὐτῷ δὲ ἔτει δέδωκε καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ σουλτάν 10 Σουλεϊμάνῃ σκῆπτρον τὴν Μαγνησίαν, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖ, καὶ διέτριβε βασιλικῶς ζῶν καὶ ἀνδρείως τρεφόμενος. ἔπειτα στρατεύει κατὰ τῶν Τζιντίδων καὶ τοῦ Μισιρίου, ὅπου ἔλαβε τὴν Τουρκομανίαν τοῦ Ἀνατοβλά· ἀποθανόντος γὰρ τούτου καὶ ἔχοντος πολλοὺς καὶ ἀπείρους διαδόχους, υἱοὺς ἀνεψιοὺς 15 καὶ ἄλλους, καὶ στασιάζοντας ἐν αὐτοῖς, ἐνίκησε τούτους, τοὺς μὲν φυγόντας, τοὺς δὲ προσκυνήσαντας αὐτόν. ἐκεῖ οὖν πολεμῶν πρῶτον ἔλαβε τὸ Χάλεπ ἄνευ πολέμου τινός· ὁ γὰρ ἀρχηγὸς τοῦ Χάλεπ, ᾧ ὄνομα Χαηρμπεῖς, ἐπροσκύνησεν αὐτῷ καὶ τὴν πόλιν ἔδωκεν. ἐδέξιώσατο δ' αὐτὸν ὁ Σελίμης οὗτος 20 καὶ δῶρα πολλὰ ἔδωκε, καὶ ὑπέσχετο ὅτι εἰάν λάβῃ τὸ Μισίρι, ποιήσῃ αὐτὸν σουλτάνον ἐκεῖ. ἔλεγε δὲ αὐτῷ καὶ παρεκίνηι, ἵνα δείξῃ αὐτῷ τρόπον καὶ διδάξῃ τῶν τόπων τὰς

tunc tunc accedentes donativum flagitarint. his malignitatis suae operibus peractis: post brevem Constantinopoli commorationem Adrianopolin abiit. extitit eo anno magnum Adrianopoli incendium; quod a parte in Austrum spectante coepit et per longum intervallum se extendit; quo ipsi etiam lapides in favillam consumpti sunt et urbs speciem quandam solitudinis habuit.

Eodem anno filio Suleimanae Selimes dominatum Magnesiae concessit; qui et eo profectus regiam ibi vitam egit, et ad res bellicas fortiaque facinora educatus est. arma deinde in Zintidas et Alcairum movit. tunc Turcomeniam cepit, cui Anatoblas praes fuerat. mortuo enim hoc relictisque multis, rerum gerendarum imperitis, successoribus, inter se seditione laborantibus filiis patruelibus et aliis, ipse hos debellavit; quorum aliqui profugerunt, alii se dederunt. illic igitur bellum gerens primo Chalepum (olim Epiphaniam) cepit, absque dimicatione, praefecto civitatis, cui nomen Chaerbeio erat, se submittentem et deditionem faciente. quem clementer excepit Selimes, multis muneribus honorans, pollicitus insuper se, ubi Alcairum et Aegyptum in potestatem rede-gisset, ipsum ibi regem constituturum. hortabatur ipsum, sibi monstraret modum, et vias aditusque indicaret locorum. metuebat enim difficultatem illorum locorum, quae accessu aspera et ardua, arenis

ὁδούς· ἐφοβεῖτο γὰρ τῶν ἐκεῖ μερῶν τὰ δύσβατα, ἀμμώδη
 τε καὶ ἄνυδρα, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ τὸν τόσον λαὸν ὃν εἶχε. Θαρ-
 σήσας οὖν τοῖς λόγοις τούτου καὶ ταῖς βουλαῖς ἐποίησεν αὐ-
 43 τὸν ἡγούμενον ὥς ἔμπειρον τῶν ἐκεῖ τόπων, καὶ ἐδίδου πᾶ-
 σαν συμβουλήν. ἀπελθόντες οὖν ἐν τῇ Δαμασκῷ, εἰ καὶ μὴ 5
 θελησάντων τῶν ἐκεῖ εὐθὺς προσκυνῆσαι, ὁμως ἐπροσκύνησαν·
 τί γὰρ καὶ εἶχον ποιῆσαι ἐν τῇ ταύτῃ στρατιᾷ μεγάλη. ἄραν-
 τες δὲ ἐκεῖθεν ἐπορεύοντο τὴν Αἴγυπτον, καὶ κατήντησαν εἰς
 τὸ Μεσίρι. Θεώμενος δὲ τὸ τοῦ τόπου δύσβατον ὁ σουλτάν
 Σελίμης ἐβουλεύσατο ὅπως καταλείψῃ τὸ πολὺ πλῆθος τοῦ 10
 λαοῦ καὶ τῶν ἵππων, καὶ πορεύσῃται μετὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων.
 καὶ δὴ καὶ ἐποίησεν· ἡπίσταντο γὰρ τὸν τοῦ σουλτάνου λαὸν
 ὃ τε Χαήρμπεῖς καὶ ἄλλοι. εἰ δὲ καὶ πλῆθος ἐξ Ἀράβων,
 τοῦτο σχεδὸν οὐδέν· οὐ γὰρ τόσον εἰσὶν ἀνδρεῖοι ἢ μένον-
 15 τες. πλησιάσαντες δὴ τοῖς ἐκεῖ τόποις ἐφλέγοντο ὑπὸ τῆς
 δίψης καὶ τοῦ μεγάλου καύματος τοῦ ἐκεῖ γινομένου, ὄντων
 ἀσυνήθων. οὐ μόνον δὲ ἄνθρωποι τοῦτο ἔπασχον, ἀλλὰ καὶ
 τὰ ζῶα, ἵπποι κάμηλοι καὶ λοιπά. ὕρα δὲ κρίματα Θεοῦ.
 ὄντων ἐν τοιούτοις καὶ ὕδωρ χρεῖαν ἔχοντες, ἔβρεξε βροχὴ με-
 γάλῃ καὶ ἐχόρτασαν καὶ ζῶα καὶ ἄνθρωποι. ἐθαύμασαν δὲ 20
 οἱ ἐντόπιοι λέγοντες ὅτι τοιαύτην βροχὴν οὐκ εἶδωμεν οὔτε
 ἡμεῖς οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν.

Μετὰ θάνατον δὲ τοῦ Παχωμίου ἐπατριάρχεν οὗτος

plena, aquae expertia essent, ne tantas, quas secum habebat, perde-
 ret copias. confisus itaque verbis eius consiliisque fretus ducem iti-
 neris fecit, ut illorum locorum peritum, et omnibus deliberationibus
 adhibuit. postquam Damascum pervenit, cives non continuo quidem
 1516 illi, at tandem ipsum in urbem obedienter receperunt: quomodo
 enim tanto exercitui restitissent? castris inde promotis in Aegyptum
 descensum est, Alcairum versus. difficultate loci perspecta, consilium
 iniit Selimes maioris partis peditatus et equitatus relinquendae et
 cum delecta tantum manu proficiscendi. ita fecit, nec male. notum
 enim Aegyptii sultani populum, qualis in bello esset, Chaerbeius et
 alii habebant. quodsi etiam multos Arabes haberet, eos prope pro
 nihilo putabant: non enim ita fortes viri, nec comminus pugnando
 constantes. postquam illis locis appropinquarunt, ardebant siti et
 maximo ibi aestu, ferendo non assueti. nec hominibus modo id ac-
 cidebat, sed etiam iumentis, equis camelis et aliis. sed ecce mira-
 culum dei. cum tantis difficultatibus premerentur et aquae penuria
 laborarent, ingens pluvia decedit, qua recreati sunt et homines et iu-
 menta. ea res admirationi indigenis fuit, dicentibus neque sua ne-
 que patrum suorum memoria talem pluviam visam esse.

Mortuo Pachomio patriarchatum Theoleptus excepit, Ioanninorum

Θεόληπτος ὁ Ἰωαννίνων· οὗ πατριαρχεύοντος ἐτελεύτησεν ὁ σουλτὰν Σελίμης, βασιλεὺς τρίτος τῆς πόλεως. καὶ ἀνήχθη ὁ σουλτὰν Σουλεϊμάνης, οὗ βασιλεύσαντος χρόνους τεσσαράκοντα ἐπὶ ἐγένοντο πατριάρχαι μετὰ τὸν Θεόληπτον Ἱερεμίας, εἶτα Ἰωαννίκιος καὶ Διονύσιος, ἔπειτα Ἰωάσαφ, αὐτοῖς Μητροφάνης, οὗ πατριαρχεύοντος ἀπέθανεν ὁ σουλτὰν Σουλεϊμάνης καὶ ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ σουλτὰν Σελίμης. οὗ ἐπὶ τῆς βασιλείας ἐποίησε παραιτήσιν ὁ Μητροφάνης, καὶ ἐγένετο πατριάρχης ὁ νῦν ἀγιώτατος κύριος Ἱερεμίας, Λαρίσσης ὧν
 10 τὸ πρότερον. οὗ δὴ πατριαρχεύοντος ἐτελεύτησεν ὁ σουλτὰν Σελίμης, βασιλεύσας ἔτη ὀκτὼ καὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ἔστι νῦν βασιλεύων ὁ υἱὸς αὐτοῦ σουλτὰν Μουράτης, κυριεύων ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ ζπγ', ὃς δὴ καὶ πέμψας νεωστὶ τὸν μέγαν πορτάριον αὐτοῦ ἐπνίξε τὸν Καντακουζηνόν, ὅτι ἠνώχλησε Βλα-
 15 χίαν καὶ Μπογδανίαν. καὶ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ δημοσίᾳ ἐπώλησεν, ἵνα λάβῃ ὁ βασιλεὺς τὸ χρέος ὃ αὐτὸς ἐχρεώσται, ὡς λέγεται.

προσέθηκε Θεοδόσιος ὁ Ζυγομαλάς, πατριαρχικὸς ἐν τῇ Κωνσταντίνου πρωτονοτάριος, τὸ: θεῷ χάρις. ὡς εὖρον, μετέγραψα, κυρίου Μαρτίνου τοῦ Κρουσίου χάριν, διορθώσας τὸ κατὰ δύναμιν, ζπζ' ἀπὸ κτίσεως, ἀπὸ Χριστοῦ 1578, μηνὶ Μαΐῳ κ'.

antistes. sub hoc e vita discessit sultanus Selimes, tertius rex urbis; in cuius locum filius Suleimanes successit. quo 47 annos regnante 1520 ordine hi post Theoleptum sederunt patriarchae, Hieremias Ioannicius Dionysius Ioasaphus et Metrophanes, quo patriarcha rex Suleimanes naturae concessit, succedente filio ipsius Selime. hoc sultano regnante patriarchicam gubernationem patribus renuntiavit Metrophanes; in cuius locum delectus est, qui nunc ecclesiam regit, sanctissimus D. Hieremias, qui Larissae antea metropolitam egerat. hoc patriarcha e vivis excessit sultanus Selimes, annis octo, mensibus tribus imperio exactis. pro quo nunc rex est filius eius Murata: imperium ab anno 7083 exorsus. hic nuper, magno suo Portario misso, 1566 Cantacuzeno fauces chorda fregit, quod Valachiam et Moldaviam turbasset. eiusdem etiam opes publica auctione constituta vendidit; quo regio fisco, in cuius aere ipse esse dicebatur, de pecunia redacta satisfieret.

Additum a D. Theodosio Zygomala patriarchico Cpoli protonotario: Deo gratia. sicut iuveneram, Martino Crusio descripsi, corrigens pro mea parte virili, anno conditi urbis 7087, Christi vero 1578, die Maii 20.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ

ἀπὸ τοῦ αὐνδ' ἕως τοῦ αφοή' ἔτους Χριστοῦ. *)

P A T R I A R C H I C A
CONSTANTINOPOLEOS HISTORIA
a 1454 usque ad 1578 annum Christi,
E VULGARI LINGUA GRAECA IN LATINAM
A MARTINO CRUSIO TYBING. PROFESS. TRADUCTA.

ρ. Turco-
graeciae
107 Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅπου ἐπολέμησεν ὁ σουλτὰν Μεχεμέτης
ταύτην τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἦσαν χρόνοι ἀπὸ Χριστοῦ γεν-
νήσεως χίλιοι τετρακόσιοι πενήντα τρεῖς, Μαΐῳ εἰκοστῇ ἐν-

*) περὶ τῶν πατριάρχων ὅπου ἐπατριάρχευσαν ἐν τῇ καθολικῇ
μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ταύτης τῆς Κωνσταντίνου πόλεως μετὰ τὸ λα-
βεῖν ταύτην σουλτὰν Μεχεμέτην, καὶ τίνα γεγόνασιν ἐν τῷ ἐκά-
στου καιρῷ, καὶ ποῖος τὸ λεγόμενον πεσκέσιον καὶ τὸ χαράτζιον
πρῶτον αὐτῷ δέδωκε, καὶ τίς τὴν αὔξησιν, ἣτις ὑπάρχει ἕως τοῦ
νῦν, ἐποιήσατο, καὶ ἐν πόλει σουλτάνου καιρῷ ταῦτα γεγόνασιν.
ἅτινα ἐμειτελωτίσθησαν εἰς κοινὴν φράσιν παρ' ἐμοῦ ΜΑΝΟΙΗΛ
ΜΑΛΑΞΟΤ τοῦ Πελοποννησιακοῦ κυρῷ Μαρτίνῳ τῷ Κρουσίῳ
ἐν ἔτει αφοζ' μηνὶ ἀπριλίῳ.

Illo tempore quo Turcicus rex Mechemeta hanc urbem Constantini
expugnavit, numerabantur a nato Christo mille quadringenti
quinguenta tres, ipsa urbe 29 die Maii, feria tertia (die Martis)

νάτη, ἡμέρα τρίτη. ὅμως ἤξευρεν, ὅτι πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἔχουν
 πατριάρχην πάντοτε, διότι ἐδῶ εἰς τὴν πόλιν ἔκαμε τὸν πλέον
 καιρὸν, πρὶν νὰ τὴν ἐπάρῃ, ἔσσοντας, ὅπου ἀφέντευσεν ὁ πα-
 5 τέρας αὐτοῦ σουλτὰν Μουράτης, εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. καὶ
 ἤξευρε τὰ Ῥωμαϊκὰ καλλὰ καὶ λεπτότατα, καὶ τὰς τάξεις τῶν
 Ῥωμαίων. λοιπὸν ἐθαύμασε πῶς δὲν ὑπῆγεν ὁ πατριάρχης
 νὰ τὸν ἐπροσκυνήσῃ ὡς ἀφέντη, καὶ ἐθυμώθῃ πολλά, καὶ
 ἐσυλλογίζετο τί ἔναι τοῦτο. καὶ ἐν τῷ ἅμα ἔκραξε τοὺς κλη-
 ρικούς, καὶ εἶπε· ποῦ ἔναι ὁ πατριάρχης σας, καὶ δὲν ἦλθε
 10 νὰ με προσκυνήσῃ, ὡς βασιλέαν; διότι αὐτὸς ὁ σουλτάνος
 ἐπεθύμα πολλά νὰ ὁμιλῇ μετὰ τοῦ πατριάρχου περὶ πίστεως
 καὶ νὰ ἐρωτᾷ καὶ νὰ μανθάνῃ τὰ τοῦ Θεοῦ. ὅμως εἶπαν
 αὐτοῦ οἱ κληρικοὶ ὅτι ἀπὸ πολὺν καιρὸν πατριάρχην δὲν
 ἔχωμεν, ἐπειδὴ ὁ πατριάρχης, ὅπου ἦτον, θεληματικῶς ζῶν-
 15 τὸς του ἄφηκε τὸ σκαμνὶ του, καὶ ἀπὸ τότε ἄλλον δὲν ἐκά-
 μαμε. καὶ ἀκούσας τοῦτο ὁ σουλτάνος ἔπαυσεν ἀπὸ τὸν θυ-
 μὸν ὅπου εἶχε, καὶ θέλημα τοὺς ἔδωκε, καὶ τοὺς εἶπε, ὅποιον
 θέλουν νὰ κάμουν κατὰ τὴν πίστιν τους. καὶ τοῦτο ὅπου
 εἶπεν ὁ σουλτάνος, ὅτι νὰ κάμουν πατριάρχην, τὸ ἔκαμε μὲ
 20 τέχνην διὰ νὰ ἀκούουν οἱ Χριστιανοὶ ὅτι ἔχουν πατριάρχην,
 καὶ νὰ τρέχουν εἰς τὴν πόλιν.

capta. tunc ille scivit Romanis seu Graecis semper fuisse patriarcham, propterea quod hac in urbe, antequam eam cepisset, ipse maiorem temporis partem exegerat, patre ipsius Murata Adrianopoli dominante. norat itaque res Romanas et ordines gubernationemque Romanorum probe et exacte. proinde mirabatur quid causae esset quod patriarcha non veniret ad se suppliciter honoris causa, pro domino agnoscens; iraquo commotus cogitabat quid hoc rei esset. ac continuo accitis ecclesiasticis viris dixit "ubi est qui patriarchae munus gessit? quare non accessit, ut mihi tanquam regi reverentiam debitam exhiberet?" haec sultanus: magna enim eius animum incesserat cupido videndi patriarcham et cum eo de religione colloquendi, ut ex eo quaerens res divinas cognosceret. tunc responderunt ei clerici illi "iam a longo tempore non habemus patriarcham: qui enim patriarcha fuit, sua sponte, adhuc vivens, sedem suam reliquit; et ab eo tempore nullum alium suscepimus" hoc rex audito cessavit ab ira quam conceperat, suaque voluntate potestatem eis creandi dedit, dicens "vos vero facite patriarcham, quemcunque voletis, ex praescripto religionis vestrae." hoc autem, quod ita de faciendo patriarcha dixit, non amore religionis ab eo dictum fuit, sed callide. voluit scilicet ut Christianis ubique dispersis innotesceret iterum praesse patriarcham; quo sic ad conferendum se in urbem allicerentur.

Λοιπὸν οἱ κληρικοὶ κατὰ τὸν ὅρισμὸν τοῦ σουλτάνου
 ἐσύναξαν μερικοὺς τοὺς πλησίον ἀρχιερεῖς. καὶ συνόδου γε-
 νομένης ἔκλεξαν ὅλοι ὁμοφώνως τὸν σοφώτατον κύριον Γεώρ-
 γιον τὸν σχολάριον, ὃς ὁποῖος ἦτον κριτῆς τῆς βασιλικῆς κρί-
 σεως εἰς τὰς ἡμέρας τῶν βασιλέων τῶν Ῥωμαίων, καὶ ὅταν
 108 ὑπῆγεν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος εἰς τὴν Φραγ-
 γίαν, ὅπου ἔκαμαν τὴν ὀγδόην σύνοδον, ἐπῆρε καὶ αὐτὸν ὡς
 σοφώτατον. ἦτον δὲ ἄνδρας ἀγιώτατος καὶ εὐλαβέστατος.
 καὶ ὡς ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα διὰ νὰ τὸν ἐκάμουν
 πατριάρχην, τελείως δὲν ἤθελε νὰ τὸ ἀκούσῃ, οὐδὲ νὰ τὸ
 σιέρῃ, διὰ νὰ γένῃ πατριάρχης. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κλη-
 ρικοὶ καὶ ὁ λαὸς ὅλος καὶ στανικῶς αὐτοῦ ἔκαμαν αὐτὸν
 πατριάρχην, δώσαντες αὐτοῦ καὶ τὸ μέγα μήνυμα. ἐχειροτό-
 νησεν αὐτὸν ὁ Ἡρακλείας μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἀρχιερέων
 ἐν τῇ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὅπου ἔκτισε Θεοδώρα ἡ βα- 15
 σίλισσα, ἡ ὁμόζυγος τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως,
 καὶ Γεννάδιον τὸν ὠνόμασαν.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Ο ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ ὁ σοφώτατος.

Τοῦτος ἔγινε πρῶτος πατριάρχης εἰς τὴν Κωνσταντινού-

Accepta igitur hac facultate clerici de mandato regis congrega-
 runt certos quosdam, qui in vicinia erant, sacrorum antistites. hoc
 modo synodo coacta elegerunt una mente et voce doctissimum et
 prudentissimum virum, Georgium Scholarium, qui stante adhuc impe-
 rio Romano, in iudicio imperatorio iudicem egerat. ac quo tempore
 rex Ioannes Palaeologus in Italiam profectus fuerat, ubi octava syn-
 odus facta est, secum illum inter alios duxerat ut eruditione
 praestanti praeditum. erat porro idem pietate sanctitateque insignis
 vir. ut autem significationem, sicut in patriarcharum creatione fieri
 solebat, minorem, quae appellatur, illi dederunt, ut scilicet ipsum
 constituerent patriarcham, nullo modo eam audire voluit nec acquie-
 scere illorum suffragiis, ut patriarcha fieret. pontifices vero et clerici
 et populus totus etiam invitum et reluctantem crearunt, data quoque
 altera, quae maior vocatur, suae voluntatis significatione. ordinans
 renunciavit eum Heracleae antistes, praesentibus aliis pontificibus
 multis, in templo sanctorum apostolorum, quod olim a regina Theo-
 dora, Iustiniani magni coniuge, conditum fuerat; eique Gennadium
 dixere nomen.

I. PATRIARCHA GENNADIUS SCHOLARIUS, vir doctissimus.

Hic fuit primus in urbe nostra Cpoli patriarcha, postquam eius

πολιν, ἀφ' οὗ ἐβασίλευσεν αὐτήν ὁ αὐτὸς σουλτάνος, ὡς ἐγράψαμεν. καὶ ὥσαν τὸν ἑκαμναν πατριάρχην, τὸν ἐπῆραν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ ὑπῆγε, καὶ ἐπροσκύνησε τὸν αὐτὸν σουλτάνον. καὶ ἐκεῖ ἠρώτησε 5 τοὺς κληρικοὺς ὅτι τί συνήθειαν εἶχαν οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων, ὅταν ἑκαμναν πατριάρχην. καὶ τοῦτοι τῷ ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπαν ὅτι, ὅταν ἤθελε γένει πατριάρχης, τοῦ ἐχάριζε καπάσιον ἐνδυμῖον μὲ τὸν καμουχᾶν, καὶ μανδῆ μὲ τοὺς ποταμούς, καὶ ἄλογον ἄσπρον, καὶ ἐκαβαλίκευεν αὐτό, καὶ ὑπῆ- 10 γενε γύρωθεν τῆς πόλεως, καὶ εὐλόγει αὐτήν, καὶ ἔδιδέ του ὁ βασιλεὺς μὲ τὸ χέρι του τὸ δικανίκι. καὶ ἔτιζεν ἔλαβεν ὁ σουλτάνος μὲ τὸ χέρι του τὸ δικανίκι, καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸ χέρι τοῦ πατριάρχου. καὶ ὥρισε, καὶ ἔγιναν ὅλα ἐκεῖνα ὅπου εἶπαμε, τὰ ὅποια εἶχαν οἱ πατριάρχαι εὐεργεσίαν ἀπὸ 15 τοὺς βασιλεῖς. ἠγάπησε δὲ πολλὰ τὸν πατριάρχην ὁ σουλτάνος, ἔσοντας νὰ μάθῃ ὅτι ἦτον σοφώτατος καὶ εὐλαβὴς ἄνδρας. ἔδωκέ του δὲ καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἔκαμε πατριαρχεῖον. καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἐκαθέζετον ὁ πατριάρχης, μιᾷ νύκτα εὐρέθη ἓνας ἄνθρωπος σφα- 20 γμένος. καὶ ἐφοβήθη μέγαν φόβον, ἵνα μὴ σφάξουν αὐτὸν ἢ ἀπὸ τὴν συνοδίαν αὐτοῦ ἐκεῖ, διότι ὅλος ὁ τόπος γύρωθεν τοῦ πατριαρχείου ἦτον ἔρημος, ἔσοντας, ὅπου ἄνθρωποι δὲν ἐκα-

rex extitit Mechemeta, ut diximus. eum statim, ut patriarchae dignitatem acceperat, pontifices et clerici primoresque populi ad sultanum deduxerunt, quem etiam ille adoravit. tum clericos interrogavit sultanus, ecquam consuetudinem habuissent Romani imperatores in creatione alicuius patriarchae. responderunt illi, quoties aliquis futurus esset patriarcha, donasse imperatorem ei pretiosum pileum cum velamento sub pileo, pallium item undulatum, nec non album equum; cui patriarcha insidens, circumiens urbem, huic fausta precatus sit. datum praeterea esse manu imperatoris ei pedum, insigne curae pastoralis in gregem pium. ita sultanus his auditis pedum manu sua accepit, idque in manum patriarchae dedit; mandatoque eiusdem sultani omnia illa modo dicta, quae patriarchae honoris beneficiique causa ab imperatoribus accipere soliti fuerant, rite administrata sunt. clementia porro et benevolentia magna idem hunc patriarcham persecutus est, quod cognovisset sapientia pietateque singulari praeditum esse. concessit quoque eidem celeberrimum sanctorum apostolorum templum; in quo hic patriarchicam sedem locavit. in eo loco dein, ubi patriarcha residebat, nocte quadam inventus est homo quispiam occisus. unde ingens metus animum patriarchae incessit, ne vel sibi vel alicui suorum familiarium idem ibi accideret,

109 τοῖκουν ἐκεῖ, ὅτι ἐσφάγησαν εἰς τὸν πόλεμον. ὁμῶς ἐν τῇ
 αἵμα ὁ πατριάρχης εὐγῆκεν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ἄφηκε τὸν ναὸν ἐκεῖ-
 νον σφραλισμένον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν σουλτάνον, καὶ ἀνήφερε
 τὰ γινόμενα, καὶ ἐζήτησεν αὐτοῦ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν μονὴν τῆς
 Παμμακαρίστου, νὰ τὴν ἐκάμῃ πατριαρχεῖον. καὶ ὁ σουλτά- 5
 νος, ὡς ἤκουσε τοῦτο, τῆς ὥρας ἔδωκεν αὐτοῦ ὁρισμόν, καὶ
 ἔλαβε τὸν ναὸν τῆς Παμμακαρίστου, τῆς ὑπεράγνου Θεοτό-
 κου, καὶ ἔκαμεν αὐτὴν πατριαρχεῖον, ὃ στερεώσῃ κύριος ὁ
 Θεός, Χριστὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος
 ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ. καὶ τοῦτος 10
 ὁ ναὸς τῆς Παμμακαρίστου ἦτον ὅλος ἔξωθεν τὸ γῦρον κά-
 τοικος ἀνθρώπους, τὰ ὑσπίτια γεμάτα ὅλη ἡ γειτονία, καὶ
 ἐπάνω καὶ κάτω, διότι ἤφεραν σεργούνιδες ἀπὸ ἄλλα κάστροι,
 καὶ τοὺς ἐκατοίκησαν ἐκεῖ. διὰ τοῦτο ὁ πατριάρχης, ἔσοντας
 νὰ εἶναι ὅλος ὁ τόπος ἐκεῖνος τῆς Παμμακαρίστου γεμάτος 15
 ἀνθρώπους, ἐζήτησε τοῦ σουλτάνου, καὶ ἔδωκεν αὐτοῦ αὐτὸν
 τὸν ναόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ, καὶ τὸν ἔκαμε πατριαρχεῖον, ὡς
 εἶπαμε. ἦτον δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ῥωμαίων αὕτη ἡ Παμ-
 μακάριστος γυναικεῖον μοναστήριον. ὁ δὲ ναὸς αὐτῶν τῶν
 ἁγίων ἀποστόλων, ὁποῦ ἐκαθέζετον προτιήτερα ὁ πατριάρχης, 20
 τὸν ἔκαμαν ἱμαρέτιον τοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Μεχεμέτη. καὶ
 στέκονται ἀκομὶ ἀπὸ τὰ κτίσματα τοῦ ναοῦ, ἕως τῆς σήμερον.

eo quod totus ille locus, qui circa patriarcheum erat, incultus et de-
 sertus esset, civibus, qui ibi habitaverant, in expugnatione urbis in-
 terfectis, nec dum aliis in locum eorum deductis. confestim itaque
 patriarcha inde excessit, relicto illo templo, obserato; cumque sul-
 tanum convenisset, rettulit quid factum esset, ac rogavit eum, daret
 sibi monasterium deiparae Pammacaristae, ut in patriarcheum verteret.
 sultanus hoc audito eadem mox hora de eo mandatum dedit. accepto
 igitur sanctissimae dei genitricis Pammacaristae templo ex eo patri-
 archae domicilium fecit; quod solidum conservet dominus deus et
 conservator noster Christus, ad consummationem usque saeculi huius,
 ab omnis hostis vexatione et contumelia tutum. erat id templum
 foris totum circumcirca habitatum hominibus, vicinia tota domorum
 plena, supra et infra, colonis aliunde ex oppidis eo deductis ibique
 habitare iussis. cum itaque multitudine hominum totus ille tractus cele-
 bris esset, ea fuit causa cur de eo patriarcha sultanum appellaverit; qui
 et illi hoc templum concessit; in quo, ab eo tempore, tanquam in
 patriarcheo ille resedit, sicut diximus. fuerat autem sub imperatori-
 bus Romanis haec Pammacarista femineum coenobium. verum ex
 templo S. apostolorum, in quo antea sederat patriarcha, eidem regi
 Mechemetae templum (Himaretium vocant) fecerunt; exstatque etiam-
 num hodie aliquid de prioris templi structuris.

Τότε καὶ ὁ αὐτὸς σουλτάνος ὑπῆγε σωματικῶς εἰς τὸ πα-
 τριαρχεῖον, εἰς τὸν ναὸν τῆς Παμμακαρίστου, καὶ ἐμβῆκε μέσα
 εἰς τὸ παρεκκλήσιον (ὅπου ἔναι τὴν σήμερον σκευοφυλάκιον)
 καὶ ὡμίλησε καὶ ἐδιελέγχθη μετ' αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου, κυροῦ
 5 Γενναδίου. καὶ ἀπέδειξεν αὐτῷ ὁ πατριάρχης τὴν πᾶσαν
 ἀλήθειαν τῆς πίστεως ἡμῶν, χωρὶς κανένα φόβον. καὶ ἔγρα-
 ψεν εἰς τὰ ζητήματα αὐτοῦ κεφάλαια εἴκοσι, τὰ ὅποια φαί-
 νονται κάτωθεν, ἓνα καὶ ἓνα, τί λέγει, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τῷ
 αὐτῷ σουλτάνῳ. καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων οὕτως
 10 διαλαμβάνει.

Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Γενναδίου,
 τοῦ Σχολαρίου καὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως,
 νέας Ῥώμης, ὁμιλία ῥηθεῖσα περὶ τῆς ὁρθῆς καὶ
 ἀνωμότητος πίστεως τῶν Χριστιανῶν. ἐρωτηθεῖς γὰρ
 15 παρὰ τοῦ ἀμνηρᾶ σουλτάνου τοῦ Μαχμέτη, τί πι-
 στεύετε ὑμεῖς οἱ Χριστιανοί, ἀπεκρίθη οὕτως.

Κεφάλαιον α'. Πιστεύομεν ὅτι ἔστι θεός, δημιουργὸς
 πάντων ὅσα εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι, ὅτι οὔτε
 σῶμα ἐστὶν οὔτε σῶμα ἔχει, ἀλλὰ ζῇ νοερῶς, καὶ ἔστι νοῦς
 20 ἄριστος καὶ τελειότατος καὶ σοφώτατος, ἀσύνθετος, ἀναρχος,

13. ὁμιλεῖται ῥηθεῖσαι P. i. e. codex Parisiensis, de quo dictum est
 ad Phrantzen. 14. ἐρωτηθέντος παρὰ τοῦ ἀμνηρᾶ καὶ σουλτάνου
 μεμετ. ὁ ἀμνηρᾶς τὰδε. τί πιστεύετε ὑμεῖς οἱ χριστιανοί; ἀπο-
 κριθεὶς ὁ πατριάρχης εἶπεν αὐτῷ. πιστεύομεν P 17. ὅτι εἰς
 θεός ἐστι P 18. εἰς τὸ εἶναι add P

Eo tempore idem sultanus ipsemet intravit patriarcheum; cumque
 in templum Pammacaristae venisset, in sacellum eius ingressus est
 (quo in loco armarium rerum sacrarum est) et cum patriarcha Gen-
 nadio clementer sermones contulit. tunc omni metu posito univer-
 sam ei patriarcha veritatem fidei Christianae aperuit, scripsitque pro
 numero quaestionum eius capita viginti; quae singula inferius ordine
 sequuntur, sententiaque eorum perspicitur; quae et dedit ipsi sul-
 tano. eorum capitum inscriptio initiumque sic habet.

Sapientissimi et doctissimi viri, domini Gennadii Scholarii,
 patriarchae Constantinopoleos, novae Romae, sermocinatio
 habita de recta et inculcata Christianorum fide. interroga-
 tus enim ab imperatore Mechemeta "quid creditis vos Chri-
 stiani?" respondit ei ad hunc qui sequitur modum.

Credimus esse deum, qui omnia quae usquam sunt, cum non es-
 sent, fecerit. hic quippe nec corpus est nec corpore indutus, sed
 actu intelligendi vivit; et est mens optima perfectissima et sapientis-
 sima. nihil in eo compositi reperitur, nullum principium, finis nul-
 lus. est in mundo et supra mundum. non est in ullo loco, et ta-

ἀτελεύτητος. ἔστιν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ὑπὲρ τὸν κόσμον. οὐκ ἔστιν ἐν οὐδενὶ τόπῳ, καὶ ἔστιν ἐν παντὶ τόπῳ. ταῦτα εἰσὶν ἰδιώματα τοῦ Θεοῦ, δι' ὧν χωρίζεται ἀπὸ τῶν κτισμάτων αὐτοῦ, καὶ ἄλλα ὅμοια τούτοις εἰσὶν.

Μετεγλωττίσθη δὲ εἰς τὴν Τουρκοαραβόγλωσσα ὑπὸ τοῦ 5
Ἀχμέτ, καδδῆ Βερροίας, τοῦ πατρὸς Μαχουμούτ Τζε-
λεμπὶ τοῦ ἀναγραφέως.

β'. Ἔστι σοφὸς καὶ ἀγαθὸς καὶ ἀληθινὸς καὶ αὐτοαλή-
θεια. καὶ ὅσα προτερήματα ἔχουσι τὰ ποιήματα αὐτοῦ με-
μερισμένως, ἔχει αὐτὸς μόνος ὑψηλότερον τρόπον. καὶ 10
ταύτας τὰς τελειότητας ἔχουσι καὶ τὰ κτίσματα αὐτοῦ, διότι
αὐτὸς δίδωσι ταύτας καὶ τοῖς κτίσμασιν αὐτοῦ. ἀγαθὰ εἰσι·
διότι σοφός, σοφά· διότι ἀληθής, ἀληθῆ. καὶ τὰ ἄλλα
ὁμοίως. πλὴν ὅτι ὁ μὲν Θεὸς κυρίως ἔχει αὐτά, τὰ δὲ κτί-
σματα κατὰ μετοχὴν ἔχουσιν. 15

γ'. Πιστεύομεν ὅτι εἰσὶν ἐν τῷ Θεῷ ἄλλα τρία ἰδιώ-
ματα, ἅτινα εἰσὶν ὥσπερ ἀρχαὶ καὶ πηγαὶ πάντων τῶν ἄλλων
ἰδιωμάτων αὐτοῦ. καὶ διὰ τούτων τῶν τριῶν ἰδιωμάτων ζῇ

3. ὁμοιώματα P 4. ὅμοια post εἰσὶν P 5. πάντα ὅσα
κεφάλαια ἔπονται μετεγλωττίσθησαν εἰς τὴν τουρκοαραβικὴν γλῶσ-
σαν παρὰ τοῦ Ἀχμέτ καδδῆ Βερροίας τοῦ πατρὸς μαχμούτ ἱελε-
πῆ τοῦ ἀναγραφέως. καὶ οὕτως ἔπονται τὰ κεφάλαια κατὰ
τάξιν. P 9. καὶ add P 12. ἀγαθὰ εἰσι om P. praemit-
tendum: διότι γὰρ αὐτὸς ἔστιν ἀγαθός.

men est in omni loco. haec sunt proprietates dei, quibus a rebus
quas condidit ipse distinguitur; quibus etiam aliae generis eiusdem
notae propriae accedunt.

Translata est haec confessio in Turcarabicam linguam ab
Achmate, Berrhoeae praetore; qui Machumutae Zelebi com-
mentariensis pater fuit.

Hactenus primum caput.

Est sapiens et bonus; est verus atque ipsa veritas. quicquid
commodorum et praerogativae singulae ipsius creaturae seorsim ha-
bent, id ipse omne solus in se continet, sublimiore quodam modo.
et haec commoda, quibus perficiuntur, habent et creaturae ipsius,
quod ipse eis haec dat. eademque bonae sunt. et quia ipse sa-
piens est, hae sapientes sunt; quia ipse verax, hae veritatem habent.
eodemque in ceteris modo, illo duntaxat discrimine, quod in deo haec
primo et proprie sunt, in rebus vero creatis participatione.

Hactenus secundum caput.

Credimus in deo esse alias tres proprietates, quae sunt tanquam
principium et fons omnium aliarum eius proprietatum. hisce tribus
proprietatibus deus aeternum vivit in se ipso, etiam antequam con-

ὁ θεὸς αἰδίως ἐν ἑαυτῷ καὶ πρὸ τοῦ δημιουργηθῆναι ὑπ' αὐ-
 τοῦ τὸν κόσμον, καὶ διὰ τούτων ἐδημιούργησε τὸν κόσμον,
 καὶ διὰ τούτων κυβερνᾷ αὐτόν. καὶ ταῦτα τὰ τρία ἰδιώματα
 ὀνομάζομεν τρεῖς ὑποστάσεις ἡγουν τρία πρόσωπα. καὶ διότι 111
 5 αὐτὰ τὰ ἰδιώματα οὐ μερίζουσι τὴν μίαν καὶ ἀπλουστάτην
 οὐσίαν τοῦ θεοῦ, διὰ τοῦτο ἔστι θεὸς καὶ μετὰ τῶν ἰδιωμά-
 των τούτων εἷς θεός, καὶ οὐκ εἰσὶ τρεῖς θεοί, καθὼς τινὲς
 τολμῶντες λέγουσι.

δ'. Πιστεύομεν ὅτι ἐκ τῆς φύσεως τοῦ θεοῦ ἀνατέλ-
 10 λουσι λόγος καὶ πνεῦμα, ὥσπερ ἀπὸ τοῦ πυρὸς φῶς καὶ
 θερμῆ. καὶ καθάπερ τὸ πῦρ, καὶ εἰ μὴ ἔστι τί τὸ φω-
 τιζόμενον καὶ θερμαινόμενον ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως αὐτὸ τὸ
 πῦρ αἰεὶ ἔχει φῶς καὶ θερμῆ καὶ ἐκπέμπει φῶς καὶ θερμῆ
 ἡμῖν, οὕτω καὶ πρὸ τοῦ δημιουργηθῆναι τὸν κόσμον ἦσαν ὁ
 15 λόγος καὶ τὸ πνεῦμα, ἐνεργεῖται τοῦ θεοῦ φυσικαί, ἐπεὶ δὲ ὁ
 θεὸς νοῦς ἐστίν, ὡς προεῖρηται. καὶ ταῦτα τὰ τρία, νοῦς
 λόγος καὶ πνεῦμα, εἷς θεός ἐστιν, ὥσπερ ἐν τῇ μιᾷ ψυχῇ τοῦ
 ἀνθρώπου ἔστι νοῦς καὶ λόγος νοητὸς καὶ θέλησις νοητή, καὶ
 ὅμως ταῦτα τὰ τρία εἰσὶ μία ψυχὴ κατὰ τὴν οὐσίαν. πᾶ-
 20 λιν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ὀνομάζομεν σοφίαν τοῦ θεοῦ καὶ δύ-
 ναμιν, καὶ νίον αὐτοῦ, διότι ἐστὶ γέννημα τῆς φύσεως αὐ-
 τοῦ, ὥσπερ τὸ γέννημα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου καλοῦμεν

13. Θέρμη primum] Θέρμην P

ditus ab ipso mundus esset; et per has proprietates condidit mun-
 dum; his quoque gubernat eum. has tres proprietates nominamus
 tres hypostases seu personas. quia vero hae ipsae proprietates non
 partiuntur unicam illam et simplicissimam dei essentiam, ideo ipse,
 licet tribus his proprietatibus praeditus, unus deus est: non autem
 tres dii sunt, sicut quidam dicere audent.

Hactenus tertium caput.

Credimus ex natura dei oriri logum seu verbum et spiritum,
 sicut ex igne lux et caliditas existit. et quemadmodum ignis, etiamsi
 nihil subiiciatur quod illustretur et calefiat ab ipso, tamen ipse per
 se semper habet lucem et caliditatem, et haec ambo emittit ad nos,
 eodem modo, etiam antequam fundamenta mundi iacerentur, erant
 logus et spiritus, actiones dei naturales, quandoquidem deus mens
 est, sicut antea dictum est. haec tria, mens logus et spiritus, unus
 deus est, sicut in una eademque hominis anima est mens, est ratio
 mente intellecta, est voluntas item mente percepta; et tamen haec,
 quanquam tria sunt, una est ratione essentiae suae anima. rursus
 logum dei nuncupamus sapientiam dei et potentiam et virtutem et
 filium dei, quia genitum quiddam est ex natura eius, sicut quod e
 natura hominis generatum est, hominis vocamus filium, et sicut homi-

υἷὸν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὥσπερ τὸ νόημα τοῦ ἀνθρώπου ἔστι γέννημα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. καὶ πάλιν ὀνομάζομεν τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγάπην. αὐτὸν δὲ τὸν νοῦν καλοῦμεν πατέρα, διότι αὐτός ἐστιν ἀγέννητος καὶ ἀναίτιος, αἴτιος δὲ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος. ὅτι οὖν ὁ Θεὸς οὐ νοεῖ⁵ μόνον τὰ κτίσματα αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον νοεῖ καὶ γινώσκει ἑαυτὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει λόγον καὶ σοφίαν, δι' ἧς νοεῖ ἑαυτὸν ἰδίως. ὁμοίως οὐ θέλει καὶ ἀγαπᾷ μόνον τὰ ποιήματα ἑαυτοῦ ὁ Θεός, ἀλλὰ θέλει καὶ ἀγαπᾷ ἑαυτὸν πολλῷ μᾶλλον, διὰ τοῦτο αἰδίδως προέρχονται ἐκ τοῦ Θεοῦ ὁ λόγος καὶ τὸ πνεῦ-¹⁰μα αὐτοῦ, καὶ αἰδίδως εἰσὶν ἐν αὐτῷ. καὶ ταῦτα τὰ δύο μετὰ τοῦ Θεοῦ εἰς ἐστὶ Θεός.

ε'. Πιστεύομεν ὅτι ὁ Θεὸς διὰ τοῦ λόγου τῆς σοφίας καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, καὶ διὰ τοῦ πνεύματος τῆς ἀγαθῆς θελήσεως καὶ ἀγάπης αὐτοῦ προνοεῖ-¹⁵ται καὶ κυβερνᾷ καὶ κινεῖ πᾶσαν φύσιν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ πρὸς τὸ ἀγαθόν, κατὰ τὴν τάξιν ἐκάστης φύσεως. καὶ διὰ τοῦτο πιστεύομεν ὅτι, ὅτε ἠθέλησεν ὁ Θεὸς διὰ μόνην τὴν ἐλεημοσύνην αὐτοῦ ἐπιστρέψαι τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν δαιμόνων καὶ τῆς εἰδωλολατρείας, διότι πλην τοῦ²⁰ ὀλίγου τόπου τῶν Ἰουδαίων, ἐν ᾧ προσεκυνεῖτο καὶ ἐπιστεῖετο εἰς Θεὸς ἐκ τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως, ἡ δὲ ἄλλη πᾶσα οἰ-

8. μόνον om P 11. δύο] ἰδιώματα P

nis cogitatio seu animi sensus est quidam animae eius partus. rursus dei voluntatem appellamus spiritum dei et caritatem. sed ipsam mentem patris nomine vocamus, eo quod ipse nec genitus sit nec causam ante se habeat, causa autem sit filii et spiritus sancti. quoniam igitur deus non solum res a se creatas intelligit, sed multo magis intelligit et novit se ipsum, ideoque habet logum et sapientiam, qua se ipsum intelligit seorsim et proprie; simili modo non tantum vult et diligit ea quae fecit, sed vult et diligit se ipsum multo magis: ideo ab aeterno procedunt ex deo tum logus tum spiritus ipsius, et in aeternum sunt in ipso. atque haec ambo cum deo patre unus est deus.

Hactenus quartum caput.

Credimus deum logo sapientiae et potentiae suae condidisse mundum; ac spiritu bonae voluntatis et caritatis suae providere, gubernare et movere omnem naturam suam in mundo, ad bonum, pro cuiusque naturae ordine. ideo credimus deum, quando voluit, sola misericordia sua convertisse homines, abducendo a seductione et errore daemonum et cultu idolorum, propterea quod excepta angusta regione Iudaeorum, in qua unus adorabatur et credebatur deus ex

κουμένη ἐσεβάζετο τὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ, καὶ πολλοὺς Θεοὺς τοὺς μὴ ὄντας ἀντὶ τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ προσεκύνουν, καὶ ἐπολιτεύοντο κατὰ τὰς ἰδίας ἑκαστος ἐπιθυμίας, οὐ κατὰ τινὰ τοῦ Θεοῦ νόμον.

- 5 ζ'. Τότε ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὴν τοιαύτην ἀνάπλασιν τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος αὐτοῦ. καὶ διὰ τοῦτο ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνεδύθη τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, ἵνα, ὡς μὲν ἄνθρωπος, ὁμιλήσῃ ἀνθρώποις, ὡς δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεοῦ σοφία, διδάξῃ τοὺς
 10 ἀνθρώπους πιστεύειν εἰς τὸν ἕνα ἀληθῆ Θεὸν καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὸν νόμον ὃν αὐτὸς ἔδωκε. καὶ πάλιν, ὡς μὲν ἄνθρωπος, ἵνα δῶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ παράδειγμα τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ (πρῶτος γὰρ αὐτὸς ἐτήρησε τὸν νόμον ὃν ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις), ὡς δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ δύναμις, δυνήθῃ
 15 κατορθῶσαι τὸ παγκόσμιον ἀγαθόν, ὅπερ ἐβούλετο, διότι ἦν ἀδύνατον δι' ἑνὸς ἀνθρώπου δυνάμει ἐπιστρέψαι τὴν οἰκουμένην πρὸς τέλος τὸν Θεόν. καὶ οὕτως διὰ μὲν τοῦ λόγου αὐτοῦ ἔσπειρε τὴν ἀλήθειαν ὁ παντοδύναμος καὶ ἀόρατος Θεὸς ἐν Ἱερουσαλήμ, διὰ δὲ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐφώτισε
 20 καὶ ἐνίσχυσε τοὺς ἀποστόλους αὐτοῦ, ἵνα σπεύρωσιν αὐτοὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς πάντα τὸν κόσμον διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πέμψαντος αὐτὸν Θεοῦ καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τῆς σωτηρίας τοῦ

2. προσεκύνουν] πρὸς ἑκείνους P 6. αὐτοῦ om P 8. ἀνθρωπίνην P 14. τοῦ Θεοῦ om P 17. τέλος om P

lege Mosis, reliquus omnis terrarum orbis colebat dei creaturas. homines item multos deos, qui non sunt, pro uno solo vero deo adorabant. vivebant denique secundum suas singuli concupiscentias, non secundum aliquam dei legem.

Hactenus quintum caput.

Tunc deus talem efformationem humanae generis per logum perque sanctum spiritum suum fecit. idcirco logus dei induit humanam naturam, ut, qua homo esset, versaretur cum hominibus, qua autem logus dei et sapientia dei, doceret homines credere in hunc unum et verum deum et vivere secundum legem, quam ipse dedisset. rursus, qua homo, ut mores vitaeque suam exemplum daret doctrinae suae: primus enim ipse servavit legem, quam hominibus dederat. qua vero logus dei et potentia, posset illud toti mundo salutare bonum, cuius causa venerat, conficere, quia fieri non poterat ut simplicis hominis viribus ad deum converteretur orbis terrarum. ita logo quidem suo seminavit omnipotens ille et oculorum effugiens obtutum deus veritatem Hierosolymis; spiritu autem suo illuminavit et roboravit apo-

κόσμον, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις ἐκουσίως ἀπέθανε κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τοῦ σωθῆναι τὸν κόσμον. οὕτω πιστεύομεν ἡμεῖς τὸν ἕνα Θεὸν ἐν τριάδι, πατέρα υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον, καθὼς ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. καὶ διότι ἐστὶν ἀληθής, πιστεύομεν, ὅτι ἐστι καὶ 5 αὐτοαληθής. καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ οὕτως ἐδίδαξαν ἡμᾶς πλατύτερον. οὕτω νοοῦμεν, καὶ ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῆς σοφίας.

ζ'. Πιστεύομεν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὃν ἐνεδύθη ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐστὶν ὁ Χριστός. καὶ ἡ μὲν 10 ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ ἦν ζωὴ ἀνθρώπου ὑπεραγίου, ἡ δὲ δύναμις τῆς σοφίας καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦν Θεοῦ δύναμις.

η'. Πιστεύομεν ὅτι, ὥσπερ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου γίνεται εἰς ἄνθρωπος, οὕτως ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, 15 ἀφ' ἐνὸς μέρους, καὶ ἀπ' ἄλλου μέρους ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, εἰσὶ πάντοτε δύο φύσεις, μεμερισμέναι τελείως ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ. οὕτω καὶ ἡ ἀνθρωπότης καὶ ἡ Θεότης, εἰσὶν ἐν τῷ ἐνὶ Χριστῷ μεμερισμέναι τῇ φύσει τελείως, καθ' ὑπόστασιν μόνον καὶ προσωπικῶς ἡνωμέναι. καὶ οὔτε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ 20

7. καὶ οὕτως ἀκούομεν ἀπὸ P 15. οὕτω καὶ ὁ P 16. μέ-
ρους alterum om P

stolos suos, ut veritatem in totum etiam terrae orbem disseminarent, propter caritatem dei, qui ipsum miserat, et propter cupiditatem, qua flagrabat, salutis humani generis, secundum exemplum ipsius Iesu, qui, qua humanam assumpserat naturam, pro communi salute hominum ultro emortuus est. sic nos credimus unum in tribus personis deum, patrem filium et spiritum sanctum, quemadmodum dominus noster Iesus Christus docuit. et quia verax est, credimus eum esse ipsam veritatem. discipuli etiam ipsius sic nos latius docuerunt. sic ex vi quoque sapientiae intelligimus.

Hactenus sextum caput.

Credimus logum illum dei et hominem a logo indutum esse Christum. sane vita Christi, quam in carne sua ducebat, erat vita hominis plusquam sancti. vis autem sapientiae et operum eius erat dei potentia.

Hactenus septimum caput.

Credimus, quemadmodum anima et corpus unius hominis constituunt unum hominem, ita logum dei ab una parte, ab altera vero animam et corpus esse perpetuo duas naturas perfecte divisas in uno homine. sic et humanitas et divinitas sunt in uno Christo naturae perfecte divisaе, tantum hypostasi et personaliter coadunatae. ac neque logus dei mutatus est in carnem aut in animam Christi, neque caro

μετεβλήθη εἰς τὴν σάρκα ἢ τὴν ψυχὴν τοῦ Χριστοῦ, οὔτε ἡ
 σὰρξ τοῦ Χριστοῦ ἢ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μετετράπη εἰς λόγον
 Θεοῦ, ἀλλὰ ἦν καὶ ἔστιν ἐν τῷ Χριστῷ, μετὰ τὴν ὑπερθαύ-
 μαστον αὐτοῦ οἰκονομίαν ἐκείνην, ὃ μὲν τοῦ Θεοῦ λόγος λό-
 5 γος, ἡ δὲ ἀνθρωπότης ἀνθρωπότης. καὶ ὅτι οὐ προσέλαβεν
 ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Χριστοῦ τὴν θεότητα, ἀλλ' ἡ θεότης
 τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ προσέλαβε τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν,
 ἐν αὐτῷ τῷ προσληφθῆναι συσιᾶσαν. πᾶν ὅπερ ἔστιν ἐν
 τῷ Θεῷ καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ, φυσικῶς Θεός ἐστιν, διότι οὐκ
 10 ἔστιν ἐν τῷ Θεῷ συμβεβηκός. καὶ διὰ τοῦτο τὸν νοητὸν λό-
 γον τοῦ Θεοῦ Θεὸν ὀνομάζομεν καὶ πιστεύομεν. καὶ διότι
 οὗτος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἦν ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦτο τὸν
 Χριστὸν Θεὸν καὶ ἄνθρωπον ὁμολογοῦμεν, ἄνθρωπον μὲν διὰ
 τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, Θεὸν δὲ διὰ τὸν ἐν αὐτῷ λόγον
 15 τοῦ Θεοῦ.

θ'. Πιστεύομεν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἦν ἐν τῷ Χριστῷ
 καὶ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῷ Θεῷ καὶ πα-
 τρί, διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ἄπειρος, ὥσπερ ὁ Θεὸς ἐστὶν
 ἄπειρος, ὃ γεννῶν αὐτὸν ἡγουν νοῶν, καὶ ἄπειρον δύναμιν
 20 ἔχων. πλὴν ἐν τῷ Θεῷ κατὰ ἄλλον πρόπον ἦν, καὶ ἐν τῷ
 Χριστῷ κατὰ ἄλλον, καὶ ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ ἄλλον.

ι'. Πιστεύομεν ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς κοινωνῇ τῆς ἀγαθότη-

4. alterum λόγος et 5. alterum ἀνθρωπότης add P 18. ὥσπερ
 — ἄπειρος] καὶ P 19. ὁ P: vulgo ὃς ἡγουν ὁ νοῶν P

Christi aut anima eius conversa in logum dei: sed erat et est in
 Christo, post illam eius summe admirandam dispensationem, tum dei
 logus logus, tum humanitas humanitas. nec etiam humanitas Christi
 divinitatem assumpsit, sed divinitas logi dei naturam humanam as-
 sumpsit, in ipsa assumendi actione coagmentatam. quicquid in deo
 est et ex deo, natura deus est, quia nullum in deo accidens est.
 ideo, qui sub intelligentiam cadit, logum dei deum nominamus et
 credimus. et quia hic dei logus erat in Christo, ideo Christum deum
 et hominem confitemur, hominem quidem propter animam et corpus,
 deum vero propter dei logum, qui in ipso est.

Hactenus octavum caput.

Credimus logum dei fuisse in Christo et in mundo atque in
 caelo et in deo patre, quoniam logus dei est infinitus, sicut deus
 nullo fine clauditur, qui generat eum, id est intelligit, et infinitam
 potentiam habet. veruntamen in deo alio modo erat, et in Christo
 alio, itemque in mundo alio.

Hactenus nonum caput.

Credimus, quando deus de bonitate sua et gratia cum aliquo

τος αὐτοῦ καὶ τῆς χάριτος κτίσματί τινι, οὐδαμῶς ζημιού-
ται, ἀλλὰ μᾶλλον μεγαλύνεται, διότι ἐκ τῆς ἀρετῆς τῶν κτι-
σμάτων τὸ ὕψος τοῦ Θεοῦ φανεροῦται. καὶ ὅσῳ μᾶλλον βελ-
τιοῦται τὸ κτίσμα τῇ πλείονι κοινωνίᾳ τῆς ἀγαθότητος αὐ-
τοῦ, τοσούτῳ πλέον ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δύναμις δεί- 5
κνυνται. διὰ τοῦτο ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δύναμις καὶ
ἡ ἀγάπη εἰς τοὺς ἀνθρώπους πλέον ἐμεγαλύνθη ἐκ τοῦ ἐλθεῖν
αὐτὸν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ Θεόν, μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς
δυνάμεως, εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἣ ὅτι ἔπεμπεν εἰς τοὺς προφήτας
μίαν χάριν αὐτοῦ ἢ δύο, καὶ εἰς ἄλλον μὲν προφήτην ἐλάτ- 10
τουνα, εἰς ἄλλον δὲ μειζονα.

ια'. Πιστεύομεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθα-
νεν οἰκείῳ θελήματι, διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας ὠφελείας, δεο-
μένας πολλῶν λόγων, καὶ πάντα ταῦτα κατὰ τὸ ἀνθρώπινον
αὐτοῦ. ὁ γὰρ λόγος τοῦ Θεοῦ οὔτε σταυροῦται οὔτε ἀποθνήσκει 15
οὔτε ἀνίσταται, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνέστησεν αὐτὸς τοὺς νεκρούς,
ὥσπερ ἀνέστησε καὶ τὴν σάρκα ἣν ἐφόρησεν. πιστεύομεν ὅτι
ὁ Χριστὸς ἀναστὰς ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ πάλιν
μέλλει ἔρχεσθαι μετὰ δόξης, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον.

ιβ'. Πιστεύομεν ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων εἰσὶν 20
ἀθάνατοι, ὅτι τὰ σώματα τῶν ἁγίων ἀναστήσονται ἄφθαρτα

3. ὅσῳ μᾶλλον] ὅσον P 13. δεομένας om P 14. ταῦτα
om P 15. ἐσταυρώθη P 16. αὐτὸς] ἐαυτῷ P

creato communicet, eum tunc prorsus nihil deperdere, sed magis ma-
gnificari, propterea quod ex praestantia rerum conditarum celsitudo
dei manifesta sit. ac quanto maior creatis praestantiae accessio fiat
ex maiore bonitatis eius communione, tanto magis bonitas et poten-
tia dei illustratur. hinc adeo factum est, ut bonitas dei et poten-
tia et caritas humano generi maior et illustrior extiterit, quando ipse
dei logus, qui deus est, cum tota sua potentia descendit in Iesum,
quam cum ad prophetas unam aut alteram gratiam misit, et quidem
eorum alii atque alii maiorem aut minorem.

Hactenus decimum caput.

Credimus Christum esse crucifixum et mortuum sua propria vo-
luntate, ob multas magnasque utilitates, in quibus explicandis longa
oratione opus esset; et id omne ratione humanae suae naturae. logus
enim dei nec cruci affigitur nec moritur neque a morte resurgit, sed
ipse alios potius mortuos resuscitavit, sicut etiam carnem quam ipse
gestavit. credimus Christum post resurrectionem suam assumptum
esse in caelos, et inde cum gloria ad iudicium de mundo faciendum
rediturum.

Hactenus undecimum caput.

Credimus animos humanos esse immortales, corpora sanctorum

φωτεινὰ ἐλαφρά, μήτε τροφῆς χρῆζοντα μήτε πόσεως μήτε ἐνδυμάτων μήτε ἄλλης σωματικῆς ἡδονῆς. καὶ ὅτι αἱ ψυχαὶ καὶ τὰ σώματα τῶν καλῶς πολιτενομένων ἀπελεύσονται εἰς τὸν παράδεισον, τῶν δὲ ἀμετανοήτων πονηρῶν καὶ ἀπίστων εἰς τὴν κόλασιν. καὶ ὁ μὲν παράδεισος τῶν ἁγίων καὶ ἡ ἀπό-
 5 λαισις ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ἡ δὲ κόλασις τῶν πονηρῶν ἐν τῇ γῇ. καὶ ἡ ἀπόλαισις τῶν ἁγίων οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰ μὴ ὅτι τελειωθήσονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἰς τὴν γνῶσιν. καὶ τότε θεωρήσουσιν τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ἃ νῦν οὐ γινώσκου-
 10 σιν εἰμὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ιγ'. Διὰ τί δὲ ἦν ἀναγκαῖον σαρκωθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ Θεόν, εἰσὶν ἀναγκαῖοι καὶ πολλοὶ λόγοι. καὶ ὅταν ἦ χρεία, ἐομὲν ἑτοιμοὶ δοῦναι αὐτούς. ἐπέκεινα δὲ ἐκείνων τῶν λόγων πληροφοροῦσιν ἡμᾶς τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως
 15 ἡμῶν τὰ ἑπτὰ ταῦτα.

ιδ'. Ὅτι προεφήτευσαν οἱ προφῆται τῶν Ἰουδαίων, οὓς στέργομεν καὶ ἡμεῖς, τὸν Ἰησοῦν, καὶ ὅσα ἐποίησε, καὶ ὅσα ἐγένοντο ἐπ' αὐτῷ, καὶ ὅσα ἐποίησαν ὕστερον οἱ μαθηταὶ αὐ-
 20 τοῦ, τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ὁμοίως προεφήτευσαν καὶ τὰ μαν-
 20 τεῖα τῶν Ἑλλήνων συγχωρήσει Θεοῦ καὶ οἱ ἀστρονόμοι τῶν Περσῶν καὶ Ἑλλήνων, καὶ ταῦτα πάντα μετὰ εὐφημίας με-

6. τῇ add P 20. Θεοῦ] αὐτοῦ P

resurrectura, corruptioni non obnoxia, lucida, levia, nec cibi indigentia nec potionis nec vestium nec aliarum corporis voluptatum; animas item et corpora eorum qui se bene gesserint in Paradisum abitura, impenitentium vero, malorum et infidelium ad inferorum cruciatus. quod item Paradisus sanctorum et beatitas in caelo sit, sceleratorum vero punitio in terra. praeterea beatitudinem sanctorum nihil aliud esse nisi quod perficiuntur animi tales ratione cognitionis. tunc videbunt arcana dei; quae nunc non noscunt nisi fide in Iesum Christum.

Hactenus duodecimum caput.

Quare autem necesse fuerit carne vestiri logum dei, deum, id necessarium et multarum rationum est. ac quando necesse fuerit, parati sumus eas dare. praeter autem illas rationes, certitudinem et veritatem dei nostrae praeterea confirmant haec septem.

Hactenus decimum tertium caput.

Primum, quod praedixerunt prophetae Iudaeorum, quorum vaticinia et nos approbamus, de Iesu et de rebus eius gestis, et quae sub ipso facta sunt; quae item posterius discipuli eius, huius potentia et munere, gesserunt. similiter praecinuerunt et Graecorum oracula, permissu dei. sed et astronomi Persarum ac Graecorum. et

γάλης τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ὅτι πᾶσαι αὗται αἱ προφητεῖαι ἦσαν ἀπαράγραπτοι, ἔχομεν δεῖξαι.

ιε'. Ὅτι αἱ γραφαὶ πᾶσαι τῆς πίστεως ἡμῶν συμφωνοῦσιν ἐν πᾶσι, διότι εἶχον οἱ γράψαντες αὐτὰς ἓνα διδάσκαλον, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. ἄλλως γὰρ ἔμελλον ἐν τισι δια-5 φωνεῖν.

ις'. Ὅτι ἐδέξαντο ταύτην τὴν πίστιν, νέαν οὖσαν καὶ παράδοξον, οἱ ἄνθρωποι πανταχοῦ μετὰ σπουδῆς καὶ μετὰ κινδύνων πολλῶν. καὶ οὐ μόνον ἰδιῶται καὶ ἁμαθεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ σοφοί. καὶ διὰ τοῦτο κατελύθη τε-10 λείως ἡ πλάνη τῶν δαιμόνων.

ιζ'. Ὅτι ἡ πίστις αὕτη οὐδὲν περιέχει ἀδύνατον οὐδὲ ἀσύμφωνον, οὐδέ τι σωματικόν, ἀλλὰ πάντα πνευματικά. καὶ ἔστιν ὁδὸς φέρουσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀγά-15 πην τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μελλούσης αἰωνίου ζωῆς.

ιη'. Ὅτι ὅσοι ἔλαβον ταύτην τὴν πίστιν καὶ ἐπολιτεύσαντο ἐναρέτως κατὰ τὸν Ἰησοῦ νόμον, ἔλαβον μεγάλα χαρίσματα ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ δυνάμεις ἐποίησαν πολλὰς ἐν τῷ

1. εἰσὶν P
ἡ ὁδὸς

12. οὐδὲν ἄσ. οὐδὲν σ. P
17. τὸν] τὸν τοῦ P

14. ὁδὸς P: vulgo

haec omnia cum illustri laude praedicationeque Iesu omnes etiam has prophetias et praedictiones fuisse veras ac minime adulterinas demonstrare possumus.

Hactenus decimum quartum caput.

Deinde, quod omnes religionis nostrae libri et scripturae per omnia inter se consonant. nec mirum: qui enim eos scripserunt, unum et eundem doctorem habuerunt, ipsam gratiam dei. quod ni fuisset, certe in quibusdam ut dissonarent, futurum fuisset.

Hactenus decimum quintum caput.

Tertio loco, quod receperunt hanc fidem, licet nova esset et praeter communem opinionem ac mira, homines ubique locorum, magno studio, multis cum periculis. nec idiotae solum et nulla doctrina eruditi, sed etiam qui prudentes et sapientes habiti fuere. dissoluti iam hinc prorsus doli et deceptio daemonum.

Hactenus sextum decimum caput.

Quarto, quod nihil impossibile, nihil dissentaneum haec fides continet; nihil corporale, sed omnia spiritualia. et via est quae animos hominum ad caritatem dei et futurae vitae aeternae ducit.

Hactenus decimum septimum caput.

Quinto, quotquot susceperunt hanc fidem et cum virtute secundum Iesu legem et instituta vixerunt, hi magis donis a deo ornati fuerunt, et miracula multa potenter, nomine et concessu ipsius Iesu,

ὀνόματι Ἰησοῦ, ὅπερ οὐκ ἂν ἦν, εἰ ἡ πίστις αὕτη ἦν ἐναντία τῇ ἀληθείᾳ.

ιθ'. Ὅτι ὅσα λέγουσι τινὲς κατὰ τῆς πίστεως ταύτης, δυνάμεθα λύειν εὐκόλως καὶ εὐλόγως.

5 κ'. Ὅτι τῇ πίστει ταύτῃ ἐπολέμησαν διὰ πολλῶν τιμωριῶν καὶ φόνων οἱ βασιλεῖς τότε καὶ οἱ ἑπαρχοὶ αὐτῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ τη' χρόνους, πολυθεοὶ ὄντες καὶ εἰδωλολάτραι, καὶ οὐδὲν ἴσχυσαν, ἀλλὰ ἐνίκησεν ἡ πίστις, καὶ διαμένει μέχρι τοῦ νῦν, καὶ ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει αὐτήν. καὶ εἰ μὴ 10 ἦν ἡ πίστις αὕτη ἐκ θελήματος Θεοῦ, διελύθη ἂν τότε εὐκόλως. αὐτῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ δόξα. ἀμήν.

Ὁ δὲ σουλτάνος ἀκούσας ταῦτα τοῦ πατριάρχου, ἔπερ 119 ἐγγράφως τοῦ ἔδωκε, ἐθαύμασε μέγας εἰς τὴν θεολογίαν καὶ σοφίαν αὐτοῦ, καὶ ἐπληροφορήθη τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν 15 περὶ τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν, ὅτι ἔναι ἀληθινή, καὶ τὰ μυστήρια τῆς πίστεως αὐτῶν ἀληθινὰ καὶ θαυματουργά, καὶ κανένα δόλος δὲν ἔναι εἰς αὐτά, ἀμὴ καθαρὰ καὶ λαμπρότερα

1. ἂν ἦν] ἂν εἴη P 5. ὅτι ἡ πίστις αὕτη ἐπολεμήθη διὰ πολλῶν τιμωριῶν ὑπὸ βασιλέων καὶ ἐπαρχῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ τη' χρόνους, πολυθέων ὄντων καὶ εἰδωλολατρῶν. P 10. τοῦ Θεοῦ P 11. ἀμήν. ταῦτα λέγομεν ἡμεῖς περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν συντόμως. P

fecere; quod profecto, si veritati haec fides adversaretur, secuturum non fuisset.

Hactenus decimum octavum caput.

Sexto, quicquid ab aliquibus adversus hanc fidem assertur, id tum facile tum veritati congruenter solvere possumus.

Hactenus decimum nonum caput.

Postremo fidem hanc olim oppugnarunt multis suppliciis et caedibus reges et praesides eorum, per orbem terrarum, 318 annis, ut multitudinem scilicet deorum suorum et idola sua, quorum cultui dediti erant, tuerentur; nec hilum profecerunt, sed eluctata vicit fides, in hunc usque diem permanens. sed et dominus, quando venerit, reperiet eam. quod nisi in voluntate dei fuisset haec fides fundata, facile tunc, velut nebula, dissoluta evanisset. ipsi huic domino nostro Iesu Christo gloria. amen.

Hactenus deo iuvante etiam vicesimum caput.

Haec sunt quae nos de religione nostra sentimus, breviter dicta.

Tunc sultanus, hisce ex ore patriarchae auditis et in scripto etiam acceptis, magnopere admiratus est illius divinarum rerum cognitionem et sapientiam; certusque de religione Christiana factus est, totam esse verissimam, mysteria eius non modo vera sed etiam mirifica; nullum his subesse dolum, sed puritate et splendore vincere

120 ὑπὲρ τὸ χρυσάφην. ἀγάπησε δὲ πολλὰ τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἔβλεπε καλῶς. καὶ ὁρισμὸν ἔδωκε, καὶ ἔκαμε καὶ μεγάλας φοβέρας εἰς ἐκείνους ὅπου νὰ πηράζουν ἢ διαβάλλουν τινὰ τῶν Χριστιανῶν, νὰ παιδεύονται βαρέως· καὶ οὐχὶ μόνον ὁ σουλτάνος ἀγάπα τοὺς Χριστιανούς, ἀμὴ καὶ 5 ὅλοι οἱ μουσουλμάνοι ἔνεκεν τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἀφεντός. εἶχε δὲ ὁ σουλτάνος μεγάλην χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, ἔσσοντας νὰ γένῃ τοιοῦτου γένους αὐθέντης καὶ βασιλέας.

Ὁ δὲ πατριάρχης κύρις Γεννάδιος ἔκαμεν εἰς τὸν ὑψηλότατον πατριαρχικὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ με- 10 γάλῃς ἐκκλησίας χρόνους πέντε, καὶ μῆνας. καὶ ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα σκάνδαλα, ὅπου ἦσαν, ἐκάλεσε σύνοδον ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν καὶ ἀρχόντων καὶ πάντων τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἔκαμε παραιτήσιν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἐπαρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ ὅλος ὁ λαός, διὰ νὰ 15 διαμείνῃ· ἀμὴ δὲν ἠθέλησε τελείως νὰ τὸ ἀκούσῃ. μόνον ἔγραψε τὴν παραιτήσιν αὐτοῦ εἰς τὸν κώδικα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ λαβὼν τὰ πράγματα αὐτοῦ, ἦτοι ἂν εἶχεν, ὑπῆγεν ἐν τῷ ἅμα εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Θείου προδρόμου, τοῦ ἐν τῷ ὄρει Μενοικέως, πλησίον εἰς τὰς Σέρρας, καὶ ἐκεῖ 20 ἀπέθανεν εἰρηνικῶς καὶ ἐμετήλλαξεν ἀντὶ τοῦ κόσμου τούτου τὴν οὐράνιον βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

aurum. hinc amore prosecutus est gentem Christianam, benigneque aspexit vultu. hac de causa edicto proposito gravia minatus est illis, quicumque molestarent aut calumniarentur aliquem Christianorum, in eosque graviter animadverti iussit. nec ipse solum sultanus diligebat Christianos: sed cuncti etiam Turcae (qui ipsorum lingua Musulmani, hoc est circumcisi, appellantur) propter edictum regium. enimvero magno gaudebat opere oblectabaturque sultanus, quod se talis nationis dominum regemque fieri contigisset.

Ceterum patriarcha Gennadius in sublimi magnae sanctissimaeque Christi ecclesiae throno annos quinque et aliquot menses egit. tunc multis magnisque dissidiis exortis concilium convocavit pontificum clericorum optimatum cunctorumque Christianorum, in quo se patriarchico munere abdicavit. adhortabantur quidem pontifices ipsum et ecclesiastici viri populusque cunctus ad manendum: sed prorsus ipse noluit audire, verum abdicationem suam in codice magnae ecclesiae inscripsit. dein rebus suis acceptis, recta se in monasterium D. Prodromi, in monte Menoecei prope Serras situm, contulit, ibique bona pace mortuus cum hoc caduco mundo caeleste dei regnum commutavit.

Καθεζομένης δὲ ἐκεῖ τῆς συνόδου εἰς τὴν ἁγιωτάτην τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν, ἵνα ἐκλέξωσιν ἄλλον πατριάρχην, καὶ ὁμοφώνως ἐκλέξαν.

ΙΣΙΔΩΡΟΝ ἱερομόναχον καὶ πνευματικόν.

5 Τοῦτος ἦτον πνευματικὸς ὅλης τῆς πόλις· καὶ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, ψήφῳ τῶν ἀρχιερέων τῶν κληρικῶν καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ἐχειροτόνησεν αὐτὸν πατριάρχην ὁ Ἡρακλείας μετὰ καὶ ἄλλων ἀρχιερέων, κατὰ νόμους. καὶ πᾶσαν τὴν κυριότητα τῆς πατριαρχείας ἔλαβε. καὶ ὅσον καιρὸν ἔκαμε
10 πατριάρχης, ἐπέρασεν εἰρηνικὰ καὶ ἀσκανδάλιστα. καὶ ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἐχαίροντο μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τὰ θεϊκὰ χαρίσματα ὅποῦ εἶχεν, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος τῶν ἁμαρτωλῶν κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. ὅμως, ὡς ἄνθρωπος, καὶ αὐτὸς ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, τὸν θάνατον, καὶ ἀπέδωκε τὴν
15 ψυχὴν αὐτοῦ εἰς χεῖρας Θεοῦ.

ΙΩΑΣΑΦ ἱερομόναχος ὁ λεγόμενος Κούσας.

Τοῦτον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου Ἰσιδώρου πατριάρχην τὸν ἐψήφισαν. καὶ δώσαντες αὐτοῦ τὸ μι- 121

Sedente porro illic in sanctissima dei ecclesia magna patrum coetu propter alium patriarcham eligendum, Isidoro consentientibus suffragiis ea dignitas data fuit.

II. P. ISIDORUS HIEROMONACHUS, a confessionibus audiendis.

Solebat hic confessiones peccatorum totius civitatis audire; quem propter virtutis suae excellentiam, suffragiis antistitum clericorum totiusque populi, patriarcham factum renuntiavit Heracleensis praesul, praesente pontificum coetu, secundum leges. omni itaque maximae dignitatis potestate accepta, omne sui muneris tempus pacifice et sine dissensionibus exegit. omnes Christiani communi cum ipso hilaritate fruebantur ex divinis in ipso dotibus. sanctus, simplex et candidus, maculae vitiorum expers, remotus a consortio peccatorum secundum D. apostolum. tandem quia homo, et ipse commune persolvit debitum naturae, mortem, reddita anima sua in manus dei.

III. P. IOASAPHUS HIEROMONACHUS, cognomento Cusas.

Hic a morte patriarchae Isidori in locum eius suffragatione legitima successit, et accepta tum minore tum maiore denuntiatione indicioque

κρὸν μῆνυμα καὶ τὸ μέγα, ἐχειροτόνησεν αὐτὸν ὁ Ἡρακλείας. καὶ ὥσ᾽ ἀν ἐχειροτονήθη, ἐκάθισεν εἰς τὸν ὑψηλότετον πατρι-
 αρχικὸν θρόνον, καὶ ἔκαμε μερικὸν καιρὸν. καὶ ἦτον ἄνθρω-
 πος εἰρηνικός, καὶ σκάνδαλα δὲν ἀγάπα. λοιπὸν οἱ κληρικοὶ
 δὲν ἔλλειπε νὰ μηδὲν κάμνουν σκάνδαλα, νὰ τὸν ἐσκανδαλί-
 ζουν. καὶ τόσον ἐβαρέθη τὰ σκάνδαλά τους ὅτι δὲν ἐδύνετο
 νὰ τὰ ὑπομένῃ. μόνον ὑπῆγεν καὶ ἔπεσεν εἰς ἓνα φρέαρ, νὰ
 πνιγῇ. καὶ ὥσ᾽ ἀν ἔπεσε μέσα τόν, ἶδαν τινὲς Χριστιανοί, καὶ
 ἔδραμαν καὶ τὸν εὐγαλαν μέσα ἀπὸ τὸ φρέαρ. καὶ μόλις
 ὁποῦ ὁμίλειεν, διότι εἰς ὀλίγον ἦλθε νὰ πνιγῇ. καὶ ἐπέρασεν 10
 πολλὰς ἡμέρας ἀσθενὴς ἀπὸ τὸν ἔκτυπον ὁποῦ ἔδωκεν εἰς τὸ
 φρέαρ, καὶ ἀπὸ τὸ πολὺ νερὸ ὁποῦ ἐγέμισεν ἡ κοιλία του.
 καὶ ἐπίασαν αὐτὸν οἱ ἱατροὶ μὲ πολλὰ καθάρσια καὶ μὲ ἄλ-
 λας ἱατρείας, καὶ ἰάτρευσαν αὐτόν. καὶ δὲν ἔπεσεν εἰς τὴν
 καταδίκην ἐκείνην, νὰ λάβῃ τὸν θεληματικὸν θάνατον καὶ 15
 ὑστερηθῇ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, νὰ κληρονομήσῃ τὸ αἰώ-
 νιον πῦρ.

Ὅμως τοῦτον τὸν πατριάρχην Ἰωάσαφ τὸν εὐγαλεν ὁ
 σουλτάνος ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐξόρισεν. καὶ ἀκούσατε
 τὴν αἰτίαν. ὅταν ἐπῆρεν ὁ αὐτὸς σουλτάνος τὴν Τραπεζοῦν- 20
 τα, ὁποῦ τὸν ἐπροσκύνησεν ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς τοῦ τόπου,
 ὀνόματι Δαβίδ ὁ Κομνηνός, ἦτον ἓνας πρωτοβεστιάριος τῆς

ab Heracleae antistite renuntiatus est. renuntiatione peracta sedit in
 altissimo patriarchico solio, munerique ad tempus praefuit. homo pa-
 cis studiosus, minime contentionum amans. at clerici nihil intentat-
 um reliquerunt quo minus rixis contentionibusque ipsum exagita-
 rent. et adeo gravis eorum infestatio fuit ut ille huic ferundae non
 esset, sed abiens in puteum se coniiceret, ut suffocaretur. quem in-
 cidentem conspicati aliquot pii accurrerunt, eumque inde extraxe-
 runt. qui aegre loqui poterat, quod parum a suffocatione abfuisset.
 ita multos dies exegit infirma valetudine propter illum casum, quo in
 puteum praecipitaverat, et propter copiam aquae, quo venter eius
 repletus erat. acceperunt ipsum medici curandum crebris purgatio-
 nibus aliisque medicationibus, donec tandem valetudini pristinae re-
 stituerunt. ita non incidit in condemnationem illam, ut voluntariam
 sibi conscisceret mortem, gloriaque dei privatus aeterni ignis heredi-
 tatem adiret.

Enimvero hunc patriarcham Ioasaphum sultanus urbe exegit et in
 exilium pepulit. huius rei causam audite. quo tempore hic sulta-
 nus Trapezuntem cepit, deditionem eius loci rege faciente, cui no-
 men Davidi Comneno fuit, erat quidam in eo regno protovestiarius,
 unus ex primariis Trapezunte viris, Iagari e filia nepos; e cuius Ia-

βασιλείας αὐτοῦ, ἀπὸ τοὺς πρώτους τοῦ τόπου ἐκείνου τῆς
 Τραπεζοῦντος, καὶ ἦτον ἕγγονας τοῦ Ἰάγαρι, τῆς θυγατρὸς
 του νιός· ὁμοίως καὶ ὁ Μαχομέτα πασιᾶς, ἐκ τῆς ἄλλης
 θυγατρὸς τοῦ Ἰάγαρι, ὅπου ἦτον εἰς τὴν Σερβίαν. καὶ ἦτον
 5 αὐτὸς ὁ πρωτοβεστιάριος μετ' αὐτοῦ τοῦ πασιᾶ πρώτοι ἐξα-
 δελφοί, δύο ἀδελφάδων οἱ νιοί. καὶ εἶχε παρρησίαν εἰς τὸν
 σουλτάνον διὰ ὄνομα τοῦ πασιᾶ τοῦ ἐξαδέλφου του. ὅμως
 τοῦτος ὁ πρωτοβεστιάριος εἶχε γυναῖκα νόμιμον καὶ παιδία
 μετ' αὐτῆς. ὁ δὲ σουλτάνος ὑπῆγε προτίτερα καὶ ἐπολέμησε
 10 τὴν Ἀθῆνα καὶ τὴν ἐπῆρε· ἦσαν δὲ τότε χρόνοι ἀπὸ κτί-
 σεως κόσμου ἕξη χιλιάδες ἑννακόσιοι ἐξηντατέσσαροι. καὶ
 τὸν αὐθέντην τῶν Ἀθηναίων, τὸν ἔκοψεν ἐκεῖ, τὴν δὲ γυναῖκα
 αὐτοῦ καὶ τὰ παιδία ἤφερεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐδῶ.
 ἦτον δὲ αὐτὴ θυγατέρα κυροῦ Δημητρίου τοῦ Ἀσᾶ τοῦ ἀφεν-
 15 τὸς τῆς Κορίνθου, καὶ ἦτον πολλὰ εὐμορφοτάτη καὶ εἰς τὸ
 πρόσωπον καὶ εἰς ὅλον τὸ κορμὴ· ἠκούσθη δὲ ἡ εὐμορφία
 αὐτῆς εἰς ὅλην τὴν πόλιν. ἀκούσας δὲ δι' αὐτὴν ὁ αὐτὸς 122
 πρωτοβεστιάριος ἠθέλησε νὰ τὴν ἰδεῖ· καὶ ὥς εἶχε παρρη-
 σίαν εἰς τὸν αὐθέντην, ἔκαμε πολλὰς τέχνας καὶ ἶδεν αὐτήν.
 20 καὶ καθὼς ἶδεν τὴν εὐμορφίαν ἐκείνης, ἔπεσεν ὅλη ἡ ἀγάπη
 αὐτοῦ καὶ ὁ πόθος εἰς αὐτήν, καὶ ἀποφάσισεν εἰς τὸν ἑαυ-
 τόν του ἢ νὰ τὴν ἐπάρῃ γυναῖκα ἢ νὰ ἀπεθάνῃ. καὶ τῆς
 ὥρας ἔστειλε γράμματα καὶ μηνύματα, ὥς ἀπὸ μέρους τοῦ

gari in Servia altera filia Machometa bassa erat. ita hi duo, proto-
 vestiarius et bassa, inter se consobrini erant, seu duarum sororum
 filii. huius tam artae cum bassa propinquitatis fiducia freto liber
 protovestiario ad regem accessus patebat. habebat autem tunc legi-
 time sibi copulatam uxorem et liberos ex ea. sultanus autem ante
 id tempus cum exercitu adversus urbem Athenarum profectus eam
 ceperat, anno ab orbe condito 6964. tunc Atheniensi duce caeso,
 uxorem et liberos eius huc Cpolin traduxerat. erat ea principis Co-
 rinthi, Demetrii Asanis, filia, formae dignitate, qua facie qua toto
 corpore, longe excellentissima, eoque nomine per totam urbem cla-
 rissima et celeberrima. cum itaque fama tam illustris feminae ad
 aures protovestiarii pervenisset, eius videndae cupido animum eius
 incessit. pro gratia igitur et libertate accedendi, qua apud impera-
 torem pollebat, variis effecit technis ut tandem illam videret post-
 quam eius venustatem conspexit, toto animi impetu in amorem mu-
 lieris ferri, et intra se tale decretum facere, aut eam sibi ducendam
 uxorem aut emoriendum. itaque extemplo literas et petitionem,
 praetento bassae nomine, ad patriarcham misit, quo benigna volun-
 tate potestatem sibi ducendae mulieris daret. patriarcha vero nulla

πασιᾷ, εἰς τὸν πατριάρχην, ὅπως νὰ δώσῃ αὐτοῦ θέλημα νὰ τὴν ἐπάρῃ γυναῖκα. ὁ δὲ πατριάρχης τελείως δὲν ἤθέλησε νὰ ἀκούσῃ οὐδὲ νὰ ἀποδεχθῇ τοιοῦτον λόγον, ἔσσοντας ὅπου ἦτον φανερὰ μοιχοzeugία, νὰ παρέβῃ τοὺς θείους νόμους, καὶ τὸ περισσότερον, ὅπου ἔβόα ἡ νόμιμος αὐτοῦ γυναῖκα 5 καὶ τὰ παιδιά. ὥς δὲ ἶδεν ὁ πασιᾶς ὅτι δὲν κάμνῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ὁ πατριάρχης καὶ ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης, ἔκαμε τὸν σουλτάνον, καὶ ἔκοψε τὰ γένεια τοῦ πατριάρχου, καὶ τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου ἔσχισε τὴν μίτην αὐτοῦ ἀπὸ τὰ δύο πλάγια. καὶ ἐν τῇ ᾧμα εὐγαλεν αὐτὸν τὸν πατριάρχην ὁ 10 πασιᾶς, διὰ ὀρισμοῦ τοῦ σουλτάνου, ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, καὶ τὸν ἀπεδίωξεν. καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔκοπταν τὰ γένεια τοῦ πατριάρχου, ἔλεγε μεγάλη τῇ φωνῇ “οὐχὶ μόνον τὰ γένεια νὰ μοῦ κόψουν ἔνεκεν τῆς ἀληθείας καὶ διὰ νὰ μὴ δὲν παρέβω τοὺς νόμους μου καὶ κολασθῶ, ἀμὴ καὶ τὰς χεῖ- 15 ρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τὴν κεφαλὴν.” καὶ ἔτζη εὐγῆκε ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου διωγμένος.

Τοῦ δὲ ἐκκλησιάρχου, ὅπου ἔσχισαν τὴν μίτην αὐτοῦ, ἡ αἰτία ἦτον αὕτη. αὐτὸς ἦτον σοφώτατος πολλὰ καὶ νομιμάριος καὶ δίκαιος, καὶ ποτέ του δὲν ἤθελε νὰ εἰπεῖ ἢ νὰ 20 παρέβῃ ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου ὀρίζαν οἱ θεῖοι νόμοι. διὰ τοῦτο ὁ πατριάρχης, ἐγνωρίζοντα αὐτὸν δίκαιον, τὸν εἶχε πάντοτε σιμὰ του καὶ τὸν ἐσυμβουλευέτον. καὶ ἔνεκεν τοῦ-

ratione se adduci passus est ut audiret, nedum approbaret eam petitionem, quod certum esset prorsus adulterinum esse coniugium, nec absque divinarum legum transgressione concedi posse. accedebat hoc amplius, quod uxor eius et liberi reclamabant. ut igitur bassa vidit patriarcham et magnum ecclesiarcham plane a gerendo illi morem abhorrere, apud sultanium obtinuit ut patriarchae barba praecideretur et magni ecclesiarchae nasus ab utroque latere sinderetur. ac statim sine mora patriarcham edicto regio e patriarchico throno deduxit atque inde depulit. “mihi vero” in eodem loco, ubi barbae desectionem passus fuerat, magna ille voce inquit “non tantum barbam desecent veritatis causa, et ne transgrediar leges meas atque in poenas incurram, sed ipsas etiam manus et pedes atque adeo caput ipsum.” ita patriarchica sede expulsus exiit.

Causa autem cur ecclesiarchae nasus fissus fuerit, fuit haec. erat is vir sapientia praestans, legum observantissimus, iustitiae deditus. nec unquam eo deduci potuit ut vel minimum diceret faceretve quod praeter officium et divinarum legum praecepta foret. propterea cognoscens ita bonum virum patriarcha semper ipsum versari secum

του ὁ πρωτοβεστιάριος ἐμήνυσεν αὐτοῦ κρυφῶς καὶ δῶρα
 μεγάλα του ἔστειλε, νὰ πλαγιάσῃ καὶ νὰ κάμῃ τὸν πατριάρ-
 χην νὰ τὸ σιέρξῃ νὰ τοῦ συγχωρήσῃ νὰ ἐπάρῃ τὴν μοιχα-
 λίδα. ἀμὴν ὁ εὐλογημένος ἐκκλησιάρχης καὶ τὰ δῶρα ὀπίσω
 5 ἔστειλε, καὶ ἐκείνους ὅπου τὰ ἤφεραν μετὰ ὀργῆς τοὺς ἀπε-
 δίδωξε, λέγοντα πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἡμεῖς δὲν παρασαλεύομεν
 ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῶν θείων νόμων, ἀμὴ κρατοῦμεν αὐτοὺς
 καὶ διαφενδύομεν νὰ εἶναι ἀσάλευτοι καὶ ἀμετάτρεπτοι εἰς
 τοὺς αἰῶνας. καὶ ὅποιος παραβαίνει αὐτοὺς καὶ τοὺς κατα-
 10 πατεῖ, θέλει πέσῃ εἰς τὴν ὀργὴν καὶ κατάραν τοῦ Θεοῦ, καὶ
 θέλει κολασθῇ αἰωνίως. καὶ ἔτιζεν ὑπῆγαν ὀπίσω κατησχυμέ- 123
 νοι οἱ ἀπεσταλμένοι παρὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου, καὶ εἶπαν
 αὐτοῦ ὅλους αὐτοῦ τοὺς λόγους ὅπου τοὺς εἶπεν ὁ αὐτὸς μέγας
 ἐκκλησιάρχης. καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος ἀκούσας τοὺς φοβεροὺς
 15 λόγους ἐκείνους τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου, ὑπῆγεν εἰς τὸν
 πασιᾶν, καὶ τοὺς εἶπε, καὶ ἐδιέβαλεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἔναι
 ἡ αἰτία ὅπου δὲν τὸ ἔστειρξεν ὁ πατριάρχης. καὶ διὰ τοῦτο
 ἔσχισαν τὴν μίτην αὐτοῦ.

Ὁ δὲ πρωτοβεστιάριος ἐπλήρωσε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀγά-
 20 πης αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε θέλημα ἀπὸ τὸν πασιᾶν, καὶ ἐπῆρεν
 αὐτὴν τὴν γυναῖκα παρανόμως, καὶ ἐμοίχευεν αὐτήν, καὶ τὴν
 νόμιμον αὐτοῦ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά ἀπεδίδωξε παντελῶς.

voluit, eiusque consilio utebatur. hoc sciens protovestiarius clam
 homines ad ipsum allegavit et magna munera misit, ut a recta via
 declinaret, persuadens patriarchae, petitionem admitteret facultatem-
 que adulteram ducendi concederet. verum laudatissimus deoque ca-
 rus ecclesiarcha cum dona retro, unde venerant, amandavit, tum illos
 qui ea attulerant, cum ira et obiurgatione repulit, dicens “nolite exi-
 stimare nos vel latum unguem a sententia divinorum praeceptorum
 declinare, sed ea tenere, ea defendere, ut immota stent nec transmu-
 tentur, in cuncta saecula. nam quicumque illa transierit et pedibus
 calcaverit, incidit in iram et execrationem dei aeternisque poenis
 subiicietur.” ita retro abierunt pudefacti, qui a protovestiario missi
 venerant; et verba haec cuncta ei renuntiaverunt, quae ex ore magni
 ecclesiarchae audiverant. protovestiarius audito tam libero et feroci
 eius responso bassam accedit, id exponit, virum sanctum calumniatur,
 in hunc denique culpam confert, quod patriarcha petitionem abnue-
 rit. ob eam rem illius nasum findi iusserunt.

Ceterum turpem amoris sui cupidinem explevit protovestiarius;
 acceptaque potestate a bassa duxit illam mulierem contra leges, adul-
 terio inquinans, legitima uxore sua et liberis abdicatis et expulsis
 prorsus. verum non diu inultum tantum scelus divinae vindictae

ἀλλ' ἡ θεία σπάθη τοῦ θεοῦ δὲν ἄφηκεν αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς μάκρος, νὰ μηδὲν τοῦ ἀνταποδώσῃ τὸ ἀνταπόδομά του, καθὼς ἔκαμεν· ἀμὴ ὀγλήγορα τοῦ τὸ ἔδωκε. μιᾷ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκαθέζετον ὁ αὐτὸς πρωτοβεστιάριος μετὰ τινῶν ἀρχόντων, καὶ ἔπαιζαν τὰ ἀζάρια ἥγουν τὸ ταυλῆ. καὶ παίζοντα ἄπλωσε, νὰ ἐπάρῃ τὰ ἀζάρια, νὰ τὰ ῥήξῃ. καὶ ἐκεῖ ὅπου ἄπλωσε τὸ χέρῃ του, ἐν τῷ ἅμα ἀπέθανε, ἄγρια καὶ φοβερὰ τρύζοντα τὰ δόντια αὐτοῦ. ὦ τῆς μακροθυμίας σου, κύριε. μέγας εἶ, κύριε, καὶ φοβερός· καὶ τίς ὑποστήσεται τῆς δικαίας ὀργῆς σου; λέγει καὶ ὁ θεὸς Δαβίδ “θεὸς ἐκδικήσεων 10 κύριος” καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἡ θεία γραφὴ λέγει “ἔχει γὰρ θεὸς ἐκδικὸν ὄμμα,” ἥγουν ὁ θεὸς ἔχει ὀμμάτῃ ἐκδικὸν, ὅπου παιδεύει.

Καὶ τινὰς ἀπὸ τοὺς καθεζομένους ὅπου ἔπαιζαν τὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοβεστιάριου, καὶ ἄλλοι ὅπου ἦσαν ἐκεῖ, οὐδένας 15 εἶδε πῶς τοῦ ἦλθεν ὁ θάνατος· ἀμὴ, καθὼς τὸν ἶδαν καὶ ἀπέθανε, ὅλοι ἐτρόμαξαν καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὀλοψύχως ἐδεήθησαν, ἵνα λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς τοιαύτης φοβερᾶς ὀργῆς. ὁ θάνατος γὰρ τούτου ἦλθεν ἀοράτως, καὶ ἐσφάγη καθὼς τὸν Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην, 20 καὶ ὑστερήθη διὰ τὴν ἐπιθυμίαν του καὶ τὸν παρόντα κόσμον καὶ τὸν μέλλοντα, καὶ ἀπόλαυσε τὸ αἰώνιον πῦρ μετὰ τῶν παρανόμων ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ θεοῦ.

gladius abire sivit, quo minus ei dignum facto praemium daret, sed brevi et celeriter dedit. quodam enim die sedens ille cum quibusdam primoribus alea et tesseris ludebat. tunc extendit manum, ut tesseras prehenderet et iaceret; dumque extendit, continuo moritur, horribilem in modum stridens dentibus. o patientiam dei, se ab irascendo in longius etiam sustinentis. magnus es, domine, et formidandus. quis iustam iram tuam sustinebit? dicit et divinus ille David “deus ultionum dominus” et quae sequuntur. et alibi S. literae “vindicem habet deus oculum, qui castigat.”

Nemo autem assidentium collusorum nec alius tunc ibi versantium quisquam, unde illum letiferum telum venisset, vidit: sed ut repentino exanimatum viderunt, omnes contremuere, magno timore perculsi, denique ex toto animo invocarunt, custoditos et liberos vellet se a tam horrenda ira esse. interitus quippe eius omnem oculorum obtutum fugerat, repentino veniens; similique mortis genere, quo Iulianus transgressor et apostata quondam, extinctus est. ita, dum sceleratae cupiditati suae indulget, privatus est tum hoc tum futuro saeculo, sempiterno igni, cum omni nefario inimicorum veritatis et dei grege, adiudicatus.

Ἀκούσας δὲ ὁ σουλτάνος καὶ ὁ πασιᾶς τὸν ἑξαίρνης καὶ
 φοβερὸν θάνατον τοῦ αὐτοῦ πρωτοβεστιαρίου ἐθαύμασαν εἰς
 τοῦτο, καὶ ἐγνώρισαν ὅτι ἦτον παίδευσις τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐλυ-
 πήθησαν. ὅμως, ὥσάν ὅρισιν ὁ πασιᾶς διὰ ὀρισμοῦ τοῦ
 5 σουλτάνου καὶ εὐγῆκεν ὁ πατριάρχης ἐκ τοῦ θρόνου καὶ
 ἐδιώχθη τελείως, ἐσυνήχθησαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς,
 καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῶν κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ
 σύνοδον ἐκάμαν, ποῖον νὰ κάμουν καὶ στήσουν πατριάρ-
 χην· ὅθεν ὁμοφώνως ὅλοι ἐψήφισαν πατριάρχην τὸν Ξυλο-
 10 καράβιν.

ΜΑΡΚΟΣ ἱερομόναχος ὁ Ξυλοκαράβης.

Τοῦτος ψηφισθεὶς πατριάρχης καὶ λαβὼν τὰ μηνύματα, 124
 τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέγα, πατριάρχην τὸν ἐχειροτόνησαν, καὶ
 τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἔλαβε τοῦ ποιμαίνειν αὐτήν.
 15 ἦτον δὲ ἡ πατρίδα του ἀπ' αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν,
 ἄνθρωπος πολλὰ λογιώτατος. ἔκαμε δὲ ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸν
 πατριαρχικὸν θρόνον· καὶ ἐγεννήθησαν· καὶ ἐβλάστησαν
 πολλὰ σκάνδαλα ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς κατ' αὐτοῦ τοῦ πα-
 τριάρχου, ὅτι οὐδένας δὲν τὸν ἀγάπα.

Perlata ad sultanum et bassam subita et terribili illa protovestiarii
 morte, admiratio eorum animos invasit; et cognoverunt esse iusto dei
 iudicio factam ultionem, disciplinae causa, contristatique sunt.
 tunc igitur, postquam ad mandatum bassae, quod is a sultano ac-
 ceperat, e solio suo patriarcha excessisset et plane exterminatus
 esset, pontifices frequentes convenerunt, in consilioque clericos ma-
 gnae ecclesiae sibi adhibuerunt. hac synodo collecta de patriarcha
 idoneo constituendo consultatum est. inde una mente ac voce suf-
 fragia omnium in uno Xylocarabe concurrerunt.

IV. P. MARCUS HIEROMONACHUS, cognomine Xylocarabes.

Suffragatione huius peracta, utraque ei indicatione facta, minore
 et maiore, patriarcha renuntiatus est ecclesiamque Christi, ob pascen-
 dum oves huius, accepit. patria eius ipsa Constantini urbs erat; ipse
 vir eruditione longe praestantissimus. sed cum ad modicum tempus
 patriarchicam sedem tenuisset, coorti sunt, multis variisque dissidiis
 et odiis natis, ecclesiastici homines in ipsum; quorum neminem in-
 venisses ipsi amicum.

Τοῦτοι οἱ ἄνωθεν τέσσαροι πατριάρχαι, ὁ Σχολάριος, ὁ Ἰσιδωρος, ὁ Ἰωάσαφ καὶ ὁ Ξυλοκαράβης, ἔγιναν χωρὶς νὰ δώσουν τοῦ σουλτάνου κανένα δῶρον· μόνον ἔγιναν, καθὼς καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων, ὅπου ἐχάριζεν ὁ βασιλεὺς τοῦ πατριάρχου χαρίσματα, καθὼς τὰ ἐγράψαμεν ἄνωθεν κατ' ὄνομα. ἦτον δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἓνας ἱερομόναχος ὀνόματι Συμεών, Τραπεζόντιος, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἐδῶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκατοίκησεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν. ἦτον δὲ χρησιμώτατος καὶ φιλόξενος πολλά. ὅπου δὲν ἦτον τινὰς ὁμοίος του εἰς τὴν φιλοξενίαν ὡσὰν αὐτόν. λοιπὸν οἱ Τραπεζόντιοι ἐσυμβουλευθήσαν ὅτι νὰ κάμουν αὐτὸν πατριάρχην καὶ εὐγάλουν τὸν νόμιμον πατριάρχην, αὐτὸν τὸν κύριον Μάρκον. εἶχαν δὲ υἱοὺς μέσα εἰς τὸ σαράγι τοῦ σουλτάνου καὶ ἔξω εἰς τὴν πόρταν αὐτοῦ, εἰς τιμὰς μεγάλας, καὶ εἶχαν παρρησίαν μετ' αὐτούς· καὶ διὰ ὄνομα αὐτῶν ἐπιάνετον ὁ λόγος τοὺς εἰς τὸν σουλτάνον. ὅμως αὐτοί, οἱ Τραπεζόντιοι, ἐκατεσκεύασαν καὶ ἔκαμαν τοῦτο. ἐδεξιώθησαν τοὺς κληρικούς, καὶ ἐπίασαν αὐτοὺς μὲ μεγάλα δῶρα καὶ κολακείας· καὶ ὁμοφώνησαν μετ' αὐτῶν, ἵνα εἰποῦν κατὰ τοῦ πατριάρχου ταύτην τὴν συκοφαντίαν, ὅτι πῶς ἔκαμεν ἀρχὴν κακὴν καὶ νομὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἔβαλε, νὰ δίδει πεσκέσιον εἰς τὴν πόρτα τοῦ σουλτάνου,

Horum quatuor hactenus commemoratorum patriarcharum (qui sunt, Scholarius, Isidorus, Ioasaphus, et Xylocarabes) quisque ita creatus fuit: ut omnino nullum sultano donum afferret: sed libere facti sunt, sicut olim sub imperatoribus Romanis: quo tempore imperator munera patriarchis dabat: sicut hoc supra diserte scripsimus. fuit illo tempore quidam hieromonachus, nomine Symeon, patria Trapezuntius, qui veniens huc Cpolin habitavit in magna ecclesia, homo maxime utilis, et tanta hospitalitatis laude conspicuus ut, qui hoc genere cum ipso comparari posset, inveniretur nemo. inde Trapezuntii consilium inire illum creandi patriarcham, vero patriarcha Marco a sede abducto. quod eis eo factu proclivius erat, quod filios habebant in castro sultani et alios extra magnis honoribus auctos; quibuscum patres libere agere poterant, operaque illorum verba eorum ad sultanum perferebantur. tunc ergo Trapezuntii praeparationem adhibuerunt, hoc quod dicam facientes. prehensarunt ecclesiasticos homines, et magnis donis multisque blanditiis sibi conciliarunt; ac pactum cum eis inierunt de calumniando patriarcha: eum improbi gravaminis in ecclesiam auctorem et introductorem extitisse, de aureis mille pescesii nomine, seu initii patriarchatus, fisco sultani inferendis. ideo eum non tantum dignitate summi honoris exuendum esse, verum etiam, sicut veteres haereticos patriarchas, anathemate feriendum et

φλωρία χίλια. καὶ τοῦτος οὐχὶ μόνον νὰ καθηρηθῇ, ἀμὴ καί, ὡσὰν τοὺς παλαιοὺς αἵρετικούς πατριάρχας, νὰ τὸν ἀναθεματίσουν καὶ νὰ τὸν ἐξορίσουν, διότι τότε οἱ πατριάρχαι κανένα τίποτε δῶρον δὲν ἔδειδαν εἰς τὴν πόρτα τοῦ σουλτάνου· οὔτε αὐτὸς ὁ πατριάρχης ὁ Ξυλοκαράβης ἔδωκεν, οὔτε οἱ ἄλλοι πατριάρχαι, ὅπου ἔγιναν προτίτερα ἀπ' αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἐπήρην ἔ αὐτὸς σουλτάνος ταύτην τὴν Κωνσταντινούπολιν, καθὼς τὸ ἐγράψαμεν. καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἄδικον συκοφραντίαν, ὅπου εἶπαν τοῦ πατριάρχου, ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐκαθίσθουν καὶ νὰ τὸν ἀπεδιώξουν, λέγοντες πῶς ἔκαμε ταύτην τὴν κακὴν προσθήκην. ὁ δὲ πατριάρχης ἀκούσας τοῦτο, ὅτι αὐτὸς ἔδωκε πεσκέσιον, φλωρία χίλια, εἰς τὴν πόρταν τοῦ σουλτάνου καὶ ἔγινε πατριάρχης, ἠθέλησε νὰ ἀπεθάνῃ, καὶ ὤμνυσεν ὅρκους φρικτοὺς καὶ φοβεροὺς εἰς τὸ Θεῖον καὶ ἰερὸν εὐαγγέλιον, καὶ μετὰ ἐπιτραχηλίου καὶ ὠμοφορίου, ὅτι τελείως δὲν ἤξεύρῃ περὶ τούτου, οὐδὲ θέλει φανῇ ποτὲ ὅτι αὐτὸς πεσκέσιον ἔδωκε. ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, οἱ συκοφάνται, καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν δὲν τοῦ ἐπίστευαν· ἀμὴ τὸ ἐβεβαίωσαν, ὅτι ναιὸν ἀληθῶς ἔβαλε κακὴν ἀρχὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἔδωκε πεσκέσιον. καὶ διὰ τοῦτο νὰ τὸν εὐγύλομεν ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ὅτι ἔναι ἄξιος καθαιρέσεως καὶ διωγμοῦ. καὶ ἔτιζα ἐμαζόχθησαν οἱ Τραπεζόντιοι ἄρχοντες καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἄρχοντες πολῖται, καὶ ἐσύναξαν φλωρία

exilio multandum, eo quod ad id usque tempus nemo patriarcha ullum donum aut pensionem in sultani aulam tulisset. verum quemadmodum superiorum patriarcharum, qui a capta per sultanium urbe sederant, nullus ullam pecuniam dederat, sicut supra diximus, ita profecto nec hic Xylocarabes. facta nihilominus ista iniusta contra patriarcham accusatione et sycophantia adorti sunt ipsum loco movere et exterminare, instantes ab eo factam illam improbam oneris impositionem. patriarcha audita tam atroci calumnia, se pescesium dedisse in fiscum regium, mille ducatos, et hoc modo summam dignitatem adeptum fuisse, vitam sibi esse acerbam putare; iusiurandum sanctissimum per sacrum divini evangelii librum iurare, idque sacram colli et humerorum vestem gerens, se huius rei nullo modo conscium esse, nec demonstratum iri unquam a se pescesium datum. verum inimicis eius, calumniatoribus illis et factioni eorum, res non persuasa: sed ab eo malum initium in ecclesiam introductum et pescesium datum esse pervicerunt. ideo educamus, inquiunt, eum de patriarchico solio, quia deturbatu et exterminatu dignus. ita conveniunt Trapezuntii proceres et nonnulli alii ampli civitatis homines, aureosque mille corrogatos sultano miserunt, cum his verbis “quia

χίλια, καὶ ἔστειλαν αὐτὰ τοῦ σουλτάνου, λέγοντες ὅτι ὁ πατριάρχης ἔταξε τῆς βασιλείας σου φλωρία χίλια · τὰ ὅποια τὰ δίδωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα κάμωμεν πατριάρχην τὸν ἐδικόν μας καλόγηρον, διότι ὅλος ὁ λαὸς καὶ οἱ κληρικοὶ δὲν θέλουν αὐτὸν τὸν πατριάρχην, κύριν Μάρκον. ὥς δὲ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ σουλτάνος, ἐγέλασε, καὶ ἐστημάτισε πολλὴν ὥραν, συλλογιζόμενος τὸν φθόνον καὶ τὴν ἀγνωσίαν τῶν Ῥωμαίων, καὶ ὅτι κατὰ θεὸν δὲν ἐπερπάτουν. τότε ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ὅτι ἀλήθως ἔταξε ταῦτα τὰ χίλια φλωρία ὁ πατριάρχης. καὶ τοῦτο εἶπεν ὁ σουλτάνος διὰ τὴν κάμη νομὴν 10 καὶ ἀρχή, τὰ δίδουν οἱ πατριάρχαι, ὅπου θέλουν γίνεσθαι, πεσκέσιον τῆς βασιλείας αὐτοῦ. ἀμὴ ἐλεεινὸς πατριάρχης, κύρις Μάρκος, τοιοῦτον πρᾶγμα οὐδὲ εἶπε οὐδὲ ἔταξε · μόνον, ὥς εἶπαμεν, ὅτι τὸν ἐσυκοφάντησαν διὰ τὴν τοῦ εὐγάλου ἀπὸ τὸν θρόνον. ὁμοῦς ὁ σουλτάνος, ὥς ἔλαβε τὰ χίλια φλω- 15 ρία, εἶπε “ἐπειδὴ ὁ κόσμος δὲν τὸν ἐθέλει, εὐγάλετε αὐτόν, καὶ κάμετε ἐκεῖνον ὅπου θέλετε.” καὶ ἐν τῇ ᾧμα εὐγάλουν αὐτὸν τὸν πατριάρχην, κύριν Μάρκον, στανικῶς καὶ ἀδίκως ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, καὶ τὸν ἀπεδίωξαν.

ΣΥΜΕΩΝ ἱερομόναχος, ὁ Τραπεζόντιος.

20

Μετὰ τὸν διωγμὸν τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Μάρκου ἔκραξαν

patriarcha maiestati tuae unum ducatorum mille promisit, ecce damus id et nos, ut patriarcham faciamus nostrum monachum, quia cunctus populus et una clericorum chorus non ferunt patriarcham Marcum.” rex ut eam orationem audivit, risit equidem, et diu haesit cogitabundus, reputans cum animo suo quanta vis esset invidiae, quanta stultitia Romanorum, et quam parum in via dei ambularent. tum respondens dixit “ita certe est: pollicitus fuit hos mille ducatos patriarcha.” hoc sultanus eo consilio respondit, ut legem novam sanciens initium induceret: quicumque fieret patriarcha, principium felicius a munere maiestati ipsius dando duceret. at miserandus patriarcha Marcus tale nihil neque dixerat neque promiserat. sola (pia scilicet) calumnia, uti diximus, hoc educendi ipsius e solio causa commenta fuerat. tunc sultanus, ut aurum illud accepit, dixit “quoniam igitur iste cuncto populo invisus est, sane delicite eum, et create illum quem vultis.” confestim itaque Marco patriarchatum abrogarunt invito, per detestandam iniustitiam, eumque inde expulerunt.

V. P. SYMEON HIEROMONACHUS, Trapezuntius.

Expulso Marco et concilio advocato, antistites sacrorum suffraga-

ἀρχιερεῖς καὶ ἔκαμαν τοὺς ψήφους τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Συ-
 μεῶν τοῦ Τραπεζοντίου, καὶ μετὰ τοὺς ψήφους ἔδωκαν τὰ
 δύο μηνύματα, τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέγα, καὶ τὴν χειροτονίαν
 ἔκαμαν, χειροτονηθεῖς παρὰ τοῦ Ἡρακλείας, καὶ εἰς τὸν ὕψη- 126
 5 λότατον πατριαρχικὸν θρόνον τὸν ἀνέβασαν. τὸν δὲ πρῶην
 πατριάρχην, κύριν Μάρκον, τὸν ἀναθεματίζαν οἱ κληρικοὶ
 καὶ πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ ἔρρυκταν πέτραις ἀπὸ τῆς στρατίαις
 καὶ ἀπὸ τοὺς φόρους, καὶ ἔκαμναν κουμούλια μὲ ταῖς πέτραις,
 ἀναθεματίζοντες αὐτὸν ὥς ὅτι ἔβαλε κακὴν νομὴν εἰς τὴν ἐκκλη-
 10 σίαν. καὶ αὐτός, ὥς εἶπαμεν, εἶδῃσιν καμίαν δὲν ἤξευρε. λοι-
 πὸν δὲν εἶχε τί νὰ κάμῃ ὁ ἐλεεινός· μόνον ἐκαθέζετον, καὶ
 ἐκαρτέρειε πότε νὰ γένει σύνοδος, νὰ κριθῇ ἡ μεγάλη ἀδικία
 ὅπου ἔγινεν εἰς αὐτόν. καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ μηδὲν γράφει εἰς
 τοὺς ἀρχιερεῖς περὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ συκοφαντίας αὐτοῦ.
 15 Περύσαντα δὴ μερικὸς καιρὸς ἐσυνάχθησαν πολλοὶ ἀρχιε-
 ρεῖς, μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι, καὶ ἔγινε σύνοδος μεγάλη
 διὰ νὰ ἐξετάξουν τινὰς ὑποθέσεις ἐκκλησιαστικάς. ἐκεῖ οὖν ἐνε-
 φανίσθη ὁ αὐτός πρῶην πατριάρχης, κύρις Μάρκος, βοῶντι
 ὅτι ἀδίκως καὶ παραλόγως τὸν εὐγαλαν ἀπὸ τοῦ πατριαρχι-
 20 κοῦ θρόνου· καὶ ἐγένετο μεγάλη σίγχυσις καὶ σκάνδαλα περὶ
 τούτου. ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ συνόδῳ τῶν ἀρχιερέων ἦτον ἓνας ἀπ’
 αὐτοὺς καὶ ὁ Φιλιππουπόλεως, κύρις Διονύσιος· ὁ ὅποιος

tionem de praedicto Trapezuntio Symeone inierunt. qua finita utram-
 que ei significationem fecerunt, minorem et maiorem. inde ad decla-
 rationem eius progressi sunt, renuntiante ipsum Heracleensi metro-
 polita, et in sublimi patriarchico suggesto collocarunt. antecessorem
 vero eius Marcum detestati sunt non ipsi modo clerici, sed etiam de
 plebe multi; eumque lapidibus incesserunt tum in viis tum in quo-
 vis foro; cumulisque saxorum in titulum congestis anathemate dete-
 stabilem fecere tanquam pessimi in ecclesiam introducti moris aucto-
 rem, cum tamen, quemadmodum dictum, totius ipse rei ignarus es-
 set. nihil ergo ab eo tempore miser agere habebat, sed patienter se-
 dens expectabat, si quando synodus cogeretur, in qua causae suae,
 summa iniuria affecti, cognitio et diiudicatio fieret. nec requiem
 sibi dabat quin ad pontifices de calumnia, qua oppressus fuerat,
 scriberet.

Post aliquod itaque intervallum temporis, convenientibus multis
 principibus sacerdotum, metropolitae et episcopis, facta est synodus
 frequens ob quasdam ecclesiasticas controversias et res examinandas
 ac discutiendas. ibi apparuit et prior patriarcha Marcus, se inique et
 praeter rationem patriarchico throno deiectum clamitans. unde ma-
 gna perturbatio et odiosae contentiones extiterunt. aderat tum in

εἶχε μεγάλην καὶ πολλὴν φιλίαν πνευματικὴν μετὰ τῆς κυ-
 ρίας Μάρως, τῆς μητροῦς τοῦ αὐτοῦ σουλτάνου· καὶ εἰμίμα
 καὶ ἀγάπα αὐτόν, τὸν κύριον Διονύσιον, ὡς πνευματικὸν πατέ-
 ραν αὐτῆς. ἔμαθε δὲ τὰ σκάνδαλα τῶν πατριαρχῶν αὐτῇ ἡ
 κυρία Μάρω, καὶ ἐδιελογίσθη εἰς τὸν ἑαυτὸν της, καὶ εἶπεν 5
 ὅτι νὰ κάμω πατριάρχην αὐτόν, τὸν κύριον Διονύσιον, νὰ
 λείψουν καὶ οἱ δύο, καὶ μετὰ τοῦτο θέλουν παύσουν τὰ σκάν-
 δαλα, διότι ὁλος ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἱερεῖς τε
 καὶ κοσμικός, ἐχωρίσθησαν εἰς δύο, καὶ τὸ ἓνα μέρος ἐζήτουν
 τὸν αὐτὸν κύριον Μάρκον καὶ τὸ ἄλλο τὸν αὐτὸν κύριον Συ- 10
 μέων· καὶ ἦτον σύγχυσις μεγάλη καὶ ταραχὴ καὶ εἰς τὴν
 μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ εἰς τοὺς κλη-
 ρικούς. ἡ δὲ κυρία Μάρω, ὡς ἠθέλησε νὰ κάμῃ τὸν αὐτὸν
 κύριον Διονύσιον, ἐτελείωσε καὶ τὸ ἔργον. καὶ ἔβαλε μέσα εἰς
 ἓνα ταψὶν ἀργυρὸν φλωρία χιλιάδας δύο, καὶ τὰ ἐπῆρε, καὶ 15
 ὑπῆγε καὶ ἐπροσκύνησε τὸν αὐτὸν σουλτάνον, βαστόντα καὶ
 αὐτά. καὶ ὡς τὴν ἶδεν ὁ σουλτάνος, τὴν ἐρώτησεν ὅτι τί
 εἶναι ταῦτα τὰ φλωρία μετὰ τὸ ἀργυρὸν ταψὶν, ὃ μητέρα;
 αὐτῇ δὲ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ὅτι ἔχω ἓναν καλόγηρον ἐδικόν
 μου, καὶ παρακαλῶ τὴν βασιλείαν σου νὰ τὸν ἐκάμω πα- 20
 τριάρχην. ἐπῆρε γὰρ ὁ σουλτάνος τὰ φλωρία, καὶ ἠὺχαρί-
 127 σιησε πολλὰ τῆς μητροῦς του, ὅπου τοῦ ἔκαμε ταύτην τὴν
 αὖξησιν. τότε τῆς λέγει “κάμε, μητέρα μου, ἐκείνῳ ὅπου

concilio Dionysius quoque, Philippopoleos antistes, cui magna gratia
 et spiritalis familiaritas cum domina Maria, ipsius sultani noverca,
 intercedebat; quae honore et caritate ipsum ut suum spiritalem pa-
 trem prosequeretur. ea cum de patriarcharum contentione et pugna
 rescivisset, coepit intra se cogitare et dicere “age, ad patriarchicum
 fastigium producam patrem Dionysium, ut utroque contendentium eliso
 finis deinceps rixarum et offendiculorum fiat.” universus enim Cpolitanus
 populus, qua sacerdotes qua politici homines, in duas contrarias factio-
 nes abierant, una parte Marcum reposcente, altera Symeonem flagi-
 tante. ita confusio perturbatioque ingens tum in magnam ecclesiam
 tum in principes sacerdotes tum in clericos inciderat. interim regina
 Maria, quod animo conceperat de Dionysio faciendo, id etiam in opus
 perduxit. duo namque ducatorum milia in lancem argenteam coniecit;
 cum his ad sultanum accessit. eum adoravit, aurum manibus portans.
 quam ut ille vidit, interrogavit eam “quid sibi, mea mater, istud auri
 cum argentea lance vult?” respondit haec “habeo quendam mona-
 chum mihi proprium, quem, quaeso, mihi per maiestatem tuam liceat
 facere patriarcham.” accepit sultanus aurum; magnas gratias nover-
 cae suae egit, quae tantam ipsi accessionem fecerat. tunc ei dicit

θέλεις.” καὶ ἀποστείλας ὁρισμὸν ὁ σουλτάνος, εὐγαλαν τὸν κύριον Συμεὼν ἐκ τοῦ θρόνου καὶ ἐκ τῆς πατριαρχικῆς τιμῆς καὶ ἀξίας.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως.

5 Ὡς οὖν ἀπεδιώχθη ὁ αὐτὸς κύρις Συμεὼν, ἐψήφισαν πατριάρχην τὸν αὐτὸν κύριον Διονύσιον, καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα, καὶ τὸ μέγα μετὰ τὸν ἐσπερινόν. ἐκάθισαν αὐτὸν ἐν τῷ ὑψηλοτάτῳ πατριαρχικῷ μεγάλῳ θρόνῳ. καὶ δὲν εἶχε πλέον τίνα κάμῃ ὁ αὐτὸς κύρις Συμεὼν, ἐπειδὴ
10 καὶ ὁ σουλτάνος ὅρισεν τοῦτο. γέγονε δὲ ἡ παροιμία δῆλη “τῶν δύο δερονόντων ὁ τρίτος πρῶτος,” ἤγουν, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον, ὅταν δέρονται οἱ δύο καὶ ἀποκάμουν καὶ ἀποσταθοῦν ἀπὸ τὸν δαρμόν, ὅταν ἔλθῃ ἄλλος τρίτος ἀπάνω εἰς αὐτούς, γίνεται πρῶτος, ἔσσοντας ὁποῦ τοὺς εὕρισκει καὶ τοὺς
15 δύο ἀποκαμομένους ἀπὸ τὸν δαρμόν, καὶ δὲν δύνουνται νὰ πολεμήσουν μετ’ αὐτοῦ. ἔτιζα ἔγινε καὶ εἰς τοὺς ἄνωθεν πατριάρχας· καὶ ὁ μὲν κύρις Συμεὼν ἀνεχώρησε καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Στενημάχου, ὁ δὲ κύρις Μάρκος ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν παρὰ τῆς συνόδου,
20 καὶ ἀρχιερεύτισεν ἐκεῖ ὀλίγον, καὶ ἀπέθανε.

Ὁ δὲ κύρις Διονύσιος αὐτὸς, ὁ πατριάρχης, ἔκαμε χρό-

“fac, mea mater, istud quod vis.” cumque mandatum sultanus misisset, abductus est e throno Symeon, patriarchico honore et dignitate spoliatus.

VI. P. DIONYSIUS metropolita Philippopoleos.

Exacto ad hunc modum Symeone, patriarcham suffragiis crearunt proceres sacri Dionysium, primo minus ei dantes indicium, dein etiam maius post vespertinum cantum. tum in excelsissima magni patriarchici throni luce collocarunt. nec poterat rem impedire Symeon aut quicquam contra facere, quia tota sultani mandato gesta est. in hoc veritas proverbii comprobata fuit: “aliquo pari certante vincit tertius.” cuius sententia est: duobus inter se contendentibus et defatigatione a certando desistentibus, si quis superveniat tertius, eum fieri primum, propterea quod illos inveniat illa decertatione defessos et iam ad resistendum invalidos. hoc equidem praedictis accidit patriarchis. quocirca Symeon discessit, Stenimachi coenobium ingrediens, Marcus autem apud Achridenses archiepiscopi sedem a synodi patribus accepit; cui muneri cum ad breve tempus praefuisset, diem suum obiit.

Enimvero Dionysius, illorum successor, octo annos patriarcham

νους ὀκτὼ πατριάρχης· ἦτον δὲ ἡ πατρίδα αὐτοῦ ἀπὸ τὴν
 Πελοπόννησον ἤγουν ἀπὸ τὸν Μοραίαν, καὶ ἦλθεν ἐδῶ εἰς
 τὴν Κωνσταντινούπολιν μικρὸν παιδί, καὶ ἦτον εἰς τὴν μονὴν
 τῶν Μαγγάνων, καὶ ἔγινεν ὑποτακτικὸς κυροῦ Μάρκου τοῦ
 Εὐγενικοῦ, λέγω τοῦ Ἐφέσου. καὶ αὐτὸς τὸν ἀνάθρεψε, καὶ 5
 τὸν ἔμαθε καὶ τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ τὸν ἐδίδαξε καὶ τὴν
 μοναστικὴν πολιτείαν τῆς καλογερικῆς, καὶ τὸν ἐχειροτόνησε
 διάκον καὶ ἱερέαν· καὶ ἦτον μετ' αὐτοῦ ἕως ὅλης τῆς ζωῆς
 αὐτοῦ, τοῦ γέροντος, αὐτοῦ τοῦ Ἐφέσου. καὶ ὅταν ἐπολέ-
 μησε ταύτην τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ αὐτὸς σουλτάνος ὁποῦ 10
 τὴν ἐπῆρε, εὐρέθη τότε καὶ ὁ αὐτὸς κύρις Διονύσιος ἐδῶ,
 καὶ ἐπῆραν αὐτὸν αἰχμάλωτον μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν Χρι-
 στιανῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. ἀγόρασε δὲ
 αὐτόν, τὸν κύριν Διονύσιον, εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἕνας ἄρ-
 χων ὀνόματι Κυρίτζης, καὶ τὸν ἐλευθέρωσε. καὶ ἀπὸ τὴν 15
 καλὴν ἀρετὴν ὁποῦ εἶχεν ὁ αὐτὸς κύρις Διονύσιος, ἔγινε μη-
 τροπολίτης Φιλιππουπόλεως, χειροτονηθεὶς παρὰ τοῦ πατριάρ-
 128 χου Σχολαρίου. εἶτα καὶ πατριάρχης ἐγένετο. καὶ ὥσάν
 ἦτον εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ὁ ἐχθρὸς καὶ πολέμιος τῶν
 Χριστιανῶν, λέγω ὁ διάβολος, ἐφθόνησε τὴν εἰρήνην καὶ τὴν 20
 κατὰστασιν ὁποῦ εἶχεν ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔβαλε
 καὶ ἔσπειρε ζιζάνια καὶ σκάνδαλα εἰς τοὺς κληρικούς, καὶ
 ἐσυκοφάντουν τὸν αὐτὸν πατριάρχην ὅτι εἶναι περιτετμημένος

egit. erat patria eius in Peloponneso, quae nunc Moraea dicitur;
 aetateque puerulus huc Cpolin venerat et in Manganorum monasterio
 vixerat. ibi Marco Eugenio Ephesi metropolitae se subdiderat mi-
 nistrum; qui ei victum praebens in sacris etiam literis instituerat et
 ad severam monasticae vitae gravitatem informaverat diaconumque et
 presbyterum ordinaverat. perseveraverat itaque cum hoc Ephesio
 sene ad omnes dies vitae eius. obsessa deinde a sultano urbe fuit
 intus etiam Dionysius hic; et expugnata captus est cum aliis multis
 Christianis, viris feminis et pueris. abductum autem Adrianopolin
 emit vir quidam primarius nomine Cyritza, et in libertatem vindica-
 vit. ea deinde virtute Dionysius enituit ut metropolita Philippopo-
 leos factus sit, a patriarcha Scholario declaratus. tandem illustrem
 quoque patriarchae gradum consecutus est. postquam hoc modo pa-
 triarchicum obtinuit thronum, cum nihil tam prodesset ecclesiae Chri-
 sti quam pax et tranquillitas rerum status, ecce inimicus humani ge-
 neris et irreconciliabilis hostis Christianorum eam felicitatem, quam
 tunc ecclesia habebat, ei invidit, immittens et disseminans infelix
 lolium et offensionis plena odia in clericorum animos, ut improbissi-
 mam de patriarcha calumniam spargere non dubitarent, ipsum fuisse

ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τὸν ἔκοψαν, ὅταν τὸν ἐπὶ ἡρᾶν σκλάβον ἔδω εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. ἐσυνήχθη δὲ περὶ τῆς τοιαύτης κατηγορίας σύνοδος μεγάλη ἀρχιερέων, μητροπολιτῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων. καὶ καθίσαντες ἐν τῷ ἱερῷ κριτηρίῳ, μετὰ καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας συνηγμένων καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ πλήθους τοῦ κοινοῦ λαοῦ. καὶ ὡς ἐκάθισεν ἡ ἱερὰ σύνοδος, ἦλθαν ἔμπροσθεν οἱ ἑλεγχοὶ αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου, οἱ ὅποιοι ἦσαν τινὲς ἐκ τῶν τοῦ κλήρου, καὶ ἔλε-
 10 γαν καὶ ἐβόουν ὅτι καὶ ἀληθῶς περιτετμημένος ἔναι ἀπὸ τοὺς Τούρκους. ὁ δὲ πατριάρχης ὤμνυε μετὰ φρικτῶν ὄρκων ὅτι τὰ ὅσα λέγουν δὲν εἶναι ἀληθινά. μόνον ἀδικία καὶ συκοφαντία ἔναι. ἀμὴ αὐτοὶ δὲν ἔστεργαν τοὺς ὄρκους αὐτοῦ. μόνον περισσοτέρως ἐβόουν ὅτι περιτετμημένος ἔναι.
 15 ἀκούοντα δὲ ἡ σύνοδος ταῦτα ἐθαύμαζε, καὶ τινὲς μὲν ἐπίστευαν τοῦτο καὶ τινὲς δὲν τὸ ἐπίστευαν. ὁ δὲ πατριάρχης ἐβλέποντα τοὺς ἑλέγχους καὶ ἐχθροὺς αὐτοῦ, ὅτι θέλουν καὶ τὸν κατακυριεύσουν μὲ τὰ ψέματα, δὲν εἶχε τίνα κάμῃ διὰ καὶ φανῇ ἡ ἀλήθεια καὶ πῶς αὐτοὶ λέγουν ψέματα. ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. καὶ ἔτιζεν ἐσηκώθη καὶ ἐστα-
 20 μάτισεν ὁρθὸς μέσα εἰς τὴν μέσιν τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐσήκωσε ταῖς ἄκραις τῶν ῥουχῶν αὐτοῦ ὅπου ἐφόριε, καὶ ἔδειξε

circumcicum a Turcis, idque illo tempore quo Cpoli captivum in servitute abduxissent. convocata fuit, huius criminationis cognoscendae causa, ampla synodus frequentibus pontificibus metropolitae archiepiscopis et episcopis. qui cum in S. iudicio consedisent, advocatis quoque venerabilibus magnae ecclesiae clericis, congregatis item principibus de nobilitate viris ac tota populi multitudine, considente iam S. synodo progrediuntur in medium accusatores patriarchae, qui erant ex clericorum coetu. asseverant, nec sine clamore ac maiore vocis contentione, se vere hoc dicere, patriarcham a Turcis circumcicum esse. patriarcha contra severissime iurare, ea quae ipsi dicant nequaquam esse vera, sed iniquissimum et impudentissimum mendacium. illi vero nihil loci iuri iurando eius relinquere, sed tantum maiore voce instare, et contendere circumcicum esse. patres et qui concilio aderant, mirabantur haec audientes, quibusdam crimen verum esse credentibus, aliis autem fidem derogantibus. quamobrem patriarcha, cernens vim et vehementiam adversariorum suorum; eos hoc solum agere, quomodo putidissimis ipsum mendaciis perfunderent; quo se verteret non habebat, ut veritas in lucem veniret et ipsorum calumnia patefieret. quia ergo pernegando et sanctissime iurando nihil proficiebat, ex necessitate ad remedium legibus non

νους ὁκτῶ πατριάρχης· ἦτον δὲ ἡ πατρίδα αὐτοῦ ἀπὸ τὴν
 Πελοπόννησον ἦγουν ἀπὸ τὸν Μοραίαν, καὶ ἦλθεν ἐδῶ εἰς
 τὴν Κωνσταντινούπολιν μικρὸν παιδί, καὶ ἦτον εἰς τὴν μονὴν
 τῶν Μαγγάνων, καὶ ἔγινεν ὑποτακτικὸς κυροῦ Μάρκου τοῦ
 Εὐγενικοῦ, λέγω τοῦ Ἐφέσου. καὶ αὐτὸς τὸν ἀνάθρεψε, καὶ 5
 τὸν ἔμαθε καὶ τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ τὸν ἐδίδαξε καὶ τὴν
 μοναστικὴν πολιτείαν τῆς καλογερικῆς, καὶ τὸν χειροτόνησε
 διάκον καὶ ἱερέαν· καὶ ἦτον μετ' αὐτοῦ ἕως ὅλης τῆς ζωῆς
 αὐτοῦ, τοῦ γέροντος, αὐτοῦ τοῦ Ἐφέσου. καὶ ὅταν ἐπολέ-
 μησε ταύτην τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ αὐτὸς σουλτάνος ὁποῦ 10
 τὴν ἐπῆρε, εὐρέθη τότε καὶ ὁ αὐτὸς κύρις Διονύσιος ἐδῶ,
 καὶ ἐπῆραν αὐτὸν αἰχμάλωτον μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν Χρι-
 στιανῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. ἀγόρασε δὲ
 αὐτόν, τὸν κύριον Διονύσιον, εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἓνας ἄρ-
 χων ὀνόματι Κυρίτζης, καὶ τὸν ἐλευθέρωσε. καὶ ἀπὸ τὴν 15
 καλὴν ἀρετὴν ὁποῦ εἶχεν ὁ αὐτὸς κύρις Διονύσιος, ἔγινε μη-
 τροπολίτης Φιλιππουπόλεως, χειροτονηθεὶς παρὰ τοῦ πατριάρ-
 128 χου Σχολαρίου. εἴτα καὶ πατριάρχης ἐγένετο. καὶ ὥσάν
 ἦτον εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ὁ ἐχθρὸς καὶ πολέμιος τῶν
 Χριστιανῶν, λέγω ὁ διάβολος, ἐφθόνησε τὴν εἰρήνην καὶ τὴν 20
 κατὰστασιν ὁποῦ εἶχεν ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔβαλε
 καὶ ἔσπειρε ζιζάνια καὶ σκάνδαλα εἰς τοὺς κληρικούς, καὶ
 ἐσυχοφάντουν τὸν αὐτὸν πατριάρχην ὅτι ἔναι περιτετμημένος

egit. erat patria eius in Peloponneso, quae nunc Moraea dicitur;
 aetateque puerulus huc Cpolin venerat et in Manganorum monasterio
 vixerat. ibi Marco Eugenio Ephesi metropolitae se subdiderat mi-
 nistrum; qui ei victum praebens in sacris etiam literis instituerat et
 ad severam monasticae vitae gravitatem informaverat diaconumque et
 presbyterum ordinaverat. perseveraverat itaque cum hoc Ephesio
 sene ad omnes dies vitae eius. obsessa deinde a sultano urbe fuit
 intus etiam Dionysius hic; et expugnata captus est cum aliis multis
 Christianis, viris feminis et pueris. abductum autem Adrianopolin
 emit vir quidam primarius nomine Cyrizza, et in libertatem vindica-
 vit. ea deinde virtute Dionysius enituit ut metropolita Philippopo-
 leos factus sit, a patriarcha Scholario declaratus. tandem illustrem
 quoque patriarchae gradum consecutus est. postquam hoc modo pa-
 triarchicum obtinuit thronum, cum nihil tam prodesset ecclesiae Chri-
 sti quam pax et tranquillitas rerum status, ecce inimicus humani ge-
 neris et irreconciliabilis hostis Christianorum eam felicitatem, quam
 tunc ecclesia habebat, ei invidit, immittens et disseminans infelix
 lolium et offensionis plena odia in clericorum animos, ut improbissi-
 mam de patriarcha calumniam spargere non dubitarent, ipsum fuisse

ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τὸν ἔκοψαν, ὅταν τὸν ἐπῆραν σκλάβον ἐδῶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. ἐσυνήχθη δὲ περὶ τῆς τοιαύτης κατηγορίας σύνοδος μεγάλη ἀρχιερέων, μητροπολιτῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων. καὶ καθίσαντες ἐν τῷ ἱερῷ κριτηρίῳ, μετὰ καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας συνηγμένων καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ πλήθους τοῦ κοινοῦ λαοῦ. καὶ ὡς ἐκάθισεν ἡ ἱερὰ σύνοδος, ἦλθαν ἔμπροσθεν οἱ ἔλεγχοι αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου, οἱ ὅποιοι ἦσαν τινὲς ἐκ τῶν τοῦ κλήρου, καὶ ἔλε-
 10 γαν καὶ ἐβόουν ὅτι ναὶ ἀληθῶς περιτετμημένος ἔναι ἀπὸ τοὺς Τούρκους. ὁ δὲ πατριάρχης ὕμνε μετὰ φρικτῶν ὅρκων ὅτι τὰ ὅσα λέγουν δὲν εἶναι ἀληθινά. μόνον ἀδικία καὶ συκοφαντία ἔναι. ἀμὴ αὐτοὶ δὲν ἔστεργαν τοὺς ὅρκους αὐτοῦ. μόνον περισσοτέρως ἐβόουν ὅτι περιτετμημένος ἔναι.
 15 ἀκούοντα δὲ ἡ σύνοδος ταῦτα ἐθαύμαζε, καὶ τινὲς μὲν ἐπίστευαν τοῦτο καὶ τινὲς δὲν τὸ ἐπίστευαν. ὁ δὲ πατριάρχης ἐβλέποντα τοὺς ἐλέγχους καὶ ἐχθροὺς αὐτοῦ, ὅτι θέλουν νὰ τὸν κατακυριεύσουν μὲ τὰ ψέματα, δὲν εἶχε τίνα κάμῃ διὰ νὰ φανῇ ἡ ἀλήθεια καὶ πῶς αὐτοὶ λέγουν ψέματα. ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. καὶ ἔτιζεν ἐσηκώθη καὶ ἐστα-
 20 μάτισεν ὁρθὸς μέσα εἰς τὴν μέσιν τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐσήκωσε ταῖς ἄκραις τῶν ῥουχῶν αὐτοῦ ὅπου ἐφόρει, καὶ ἐδείξε

circumcisum a Turcis, idque illo tempore quo Cpoli captivum in servitute abduxissent. convocata fuit, huius criminationis cognoscendae causa, ampla synodus frequentibus pontificibus metropolitae archiepiscopis et episcopis. qui cum in S. iudicio consedisent, advocatis quoque venerabilibus magnae ecclesiae clericis, congregatis item principibus de nobilitate viris ac tota populi multitudine, considente iam S. synodo progrediuntur in medium accusatores patriarchae, qui erant ex clericorum coetu. asseverant, nec sine clamore ac maiore vocis contentione, se vere hoc dicere, patriarcham a Turcis circumcisum esse. patriarcha contra severissime iurare, ea quae ipsi dicant nequaquam esse vera, sed iniquissimum et impudentissimum mendacium. illi vero nihil loci iuri iurando eius relinquere, sed tantum maiore voce instare, et contendere circumcisum esse. patres et qui concilio aderant, mirabantur haec audientes, quibusdam crimen verum esse credentibus, aliis autem fidem derogantibus. quamobrem patriarcha, cernens vim et vehementiam adversariorum suorum; eos hoc solum agere, quomodo putidissimis ipsum mendaciis perfunderent; quo se verteret non habebat, ut veritas in lucem veniret et ipsorum calumnia patefieret. quia ergo pernegando et sanctissime iurando nihil proficiebat, ex necessitate ad remedium legibus non

τὴν σάρκα αὐτοῦ εἰς ὅλον τὸν λαόν, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, δεξιᾷ καὶ ζερβᾷ, καθὼς ἐκαθεζόντησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ὅλος ὁ λαός. καὶ ὡς ἶδαν τὴν καθαρότητα καὶ παρθενίαν αὐτοῦ, ὅλοι ἐξεπλάγησαν καὶ ἐθαύμασαν, διότι δὲν ἦτον σαρκὸς σημεῖον εἰς αὐτόν, ἥγουν τοῦ αὐλοῦ, εἰ μὴ μόνον ὀλίγον κομάτη τομάρη. καὶ τῆς ὥρας ἡ σύνοδος ἔδραμαν καὶ κατεφίλησαν τοὺς πόδας αὐτοῦ. οἱ δὲ κατήγοροι, ὅπου τὸν ἔλεγχαν, πολλὰ ἐντροπιάσθησαν καὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς πολλὰ ὑβρίσθησαν 129 καὶ ὀνειδίσθησαν. ἔπесαν δὲ εἰς τὰ ποδάρια τοῦ πατριάρχου, 10 νὰ τοὺς συγχωρήσῃ τὴν ἀδικίαν καὶ συκοφαντίαν ὅπου τοῦ ἐκατασκεύασαν. ἀμὴ τελείως δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς συγχωρήσῃ, οὐδὲ καὶ νὰ γυρίσῃ νὰ τοὺς ἰδεῖ. μόνον ἐσταμάτισε μετὰ παρηρησίαν, καὶ ἔβαλεν ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον, καὶ ἀφόρισεν αὐτοὺς ὅλους, ὅπου ἐσυνέργησαν καὶ ἐκατασκεύα- 15 σαν αὐτοῦ ταύτην τὴν συκοφαντίαν. καὶ μετὰ τοῦτο ἔγραψε τὴν παραίτησιν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐπαρεκάλουν αὐτόν νὰ διαμείνῃ εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ. ἀλλ' αὐτὸς τελείως δὲν ἠθέλε νὰ ἀκούσῃ νὰ μείνῃ εἰς τὸν θρόνον. μόνον ὀγλήγορα εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν πόλιν ἔξω μὲ ὅλον του τὸν 20

6. μέρος δέρματος interpretatur mihi Theodosius (Zygomalas).
Crusius.

comprehensum sibi confugiendum duxit. hac cogitatione suscepta et apud animum suum confirmata surgit; erecto corpore in medio circumstantis populi stat; oram vestimentorum, quae gestabat, tollit; particulam carnis suae monstrat toti populo, quoquo versus se convertens, pro eo ac sedebant principes sacerdotes et clerici et primores, totus denique populus. apparuit ibi castissimi hominis puritas virginalis, quam cum summa admiratione obstupuerunt, quia nullum carnis indicium in fistula seu virga erat, sed tantum parva pars cutis conspiciebatur. tunc confestim synodus accurrens deosculata est pedes eius. accusatores vero, qui falsum ei crimen intulerant, vehementer pudefacti erubuerunt, multis conviciis et probris a pio coetu proscissi. ergo ad pedes patriarchae se abiicere, veniam iniuriae et scelestissimae criminationis intentatae orare. at ille nullo pacto eis ignoscere, sed ne quidem se ad aspiciendum eos convertere. tantum fidenter et obstinate stetit; collarem et humeralem vestem a se reiecit; eos omnes execratus est qui conflasset in ipsum tantam sycophantiam adiutoresque se praebuissent. postea renuntiationem officii sui inscripsit. ibi tum principes ecclesiae tum concilium universum orant ipsum ut in sua statione permaneat. at nullo modo cedere precibus eorum sustinuit, sed tantum a manendo abhorruit ut mox urbe, cum omni suo peculio et supellectile omnibusque rebus quas

βίον καὶ μὲ ἄλλα πράγματα ὅπου εἶχε, καὶ ὑπῆγεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς ἀχειροποιήτου ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Κοσινίσσης, ὅπου ἔναι πλησίον τῆς Καβάλας. καὶ ἔκαμε μετάνοιαν ἐκεῖ, καὶ ἀνακτῆσεις πολλὰς καὶ καλλιεργίας καὶ μέσας καὶ ἔξω ἐκαλλώπισε καὶ εὐτρέπισε. καὶ ἐκαθέζετο καὶ ἔζιεν εἰρηνικῶς καὶ ἀσκανδαλίστως, καὶ εὐλαβοῦντο πολλὰ αὐτὸν ὅτε ἡγούμενος καὶ οἱ γέροντες καὶ ὅλοι οἱ καλόγεροι.

Ἡ δὲ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος ἔπесαν εἰς μεγάλην ἀδδημονίαν, ποῖον νὰ κάμουν πατριάρχην. καὶ ὁμοφώνως ἐπροσκά-
10 λεσαν τὸν πρώην.

ΣΥΜΕΩΝ πάλιν ὁ ἄνωθεν, Τραπεζόντιος.

Ὡς γὰρ ἔκλεξαν δευτέραν φοράν τὸν αὐτὸν πρώην πατριάρχην κύριον Συμεών, ἐπῆραν αὐτὸν καὶ τὸν ἤφεραν εἰς τὴν καθολικὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν ἐν τῷ
15 ὑψηλοτάτῳ θρόνῳ τῷ πατριαρχικῷ, καὶ ἀπέλαβε πάλιν τὸν θρόνον αὐτοῦ. ὅμως ὥσάν ἐστησαν τοῦτον τὸν κύριον Συμεών πατριάρχην, ὑπῆγαν καὶ ἔδωκαν εἰς τὴν πόρτα τοῦ σουλτάνου πεσκέσιον τὰ χίλια φλωρία τὰ πρώτα, ὅπου ἔβαλε τὴν κακὴν ἀρχὴν αὐτὸς ὁ κύρις Συμεών. καὶ ὁ τευτεριέτης
20 δὲν τοὺς ἐδέχθη τελείως· μόνον τοὺς ἀπεδίωξεν, ἔσσοντας

habebat, exiverit et in monasterium sanctissimae, manu non factae, deiparae Cosinissae, prope Cabalam situm, intraverit. ibi vitam paenitentiae plenam egit, multa monasterii illius instauravit, melius extruxit, eleganter ornavit, ad usus recte paravit. ibi sedens, pace fruens, extra omnes rixas et offensiones vixit, venerantibus ipsum, quantum satis erat, et abbate et senibus et cunctis monachis.

Interim divina et sacra synodus magna conflictabatur difficultate, quemnam alium faceret patriarcham. tandem unanimi consensu et voce advocarunt illum qui antehac patriarcha fuerat, Symeonem.

VII. P. SYMEON denuo superior ille Trapezuntius.

Hunc iterum patriarcham cum legissent, duxerunt in magnam ecclesiam catholicam et in altissima patriarchica sede collocarunt. sic pristinum honorem recepit. hac patriarchae restitutione facta abierunt ad portam seu palatium sultani, ut darent mille ducatos, pescesii nomine seu doui, quod ipsius huius Symeonis culpa in ecclesiam introductum fuerat. at illos plane quaestor accipere noluit, sed adferentes facessere iussit: se in rationibus regii fisci scriptum

να εὕρη εἰς τὸ κατάστοιχον τῆς βασιλείας φλωρία χιλιάδας δύο πεσκέσιον, ὅπου τὰ ἔδωκεν ὁ ἄνω γεγραμμένος πρώην πατριάρχης κύρις Διονύσιος. μὴ ἔχοντες δὲ τί να κάμουν ὁ τε πατριάρχης καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοί, ἔδωκαν τὰς δύο χιλιάδας, τὰ φλωρία, καὶ ἔτιζεν εἰρήνευσεν ὁ τευτερτέρης. 5

Ἐκαμε δὲ ὁ αὐτὸς πατριάρχης εἰς τὸν θρόνον χρόνους τρεῖς, καὶ ἐπέμνα εἰρηνικῶς χωρὶς καμίαν σύγχυσιν ἢ σκάνδαλον. ἀμὴ φθονήσας τοῦτο ὁ τῶν σκανδάλων ἀρχηγὸς καὶ ἐχθρὸς ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν, ὁ διάβολος, καὶ ἐφάνη εἰς τὴν μέσιν ἓνας ἱερομόναχος ὀνόματι Ῥαφαήλ, τοῦ ὁποίου ἦτον ἡ 10 πατρίδα του ἀπὸ τὴν Σερβίαν, καὶ εἶχε μεγάλην φιλίαν καὶ παρρησίαν εἰς τὴν πόρτα τοῦ σουλτάνου, ἔσοιτας ὅπου ἀγάπουν αὐτὸν οἱ πασιάδες. καὶ ὥς εἶχε παρρησίαν εἰς αὐτοὺς, ὑπῆγε καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτούς, καὶ ὁμίλησε μετ' αὐτῶν καὶ ἐσυμφώνησε καὶ ἔστερξεν ὅτι να δίδει τὸν καθὲν χρόνον εἰς 15 τὴν πόρτα τοῦ σουλτάνου χαράτζιον φλωρία χιλιάδας δύο. καὶ τὸ πεσκέσιον ἔκαμαν να δίδεται ὁπόταν γίνεται νέος πατριάρχης. ἀκούσαντες δὲ τοῦτο οἱ πασιάδες ἐδέχθησαν τὸν Ῥαφαήλ τὸν φίλον αὐτῶν ἀσπασίως, καὶ ἀναφορὰν ἤγουν ἄρτιζην περὶ τούτου τῷ σουλτάνῳ ἔκαμαν. καὶ ἀκούσας τοῦτο 20 ἐχάρη πολλά, καὶ ἐν τῷ ἡμέα ἔδωκεν ὁρισμόν, καὶ εὐγαλαν τὸν αὐτὸν κύριν Συμεὼν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου.

reperire duo milia pescesium, quae Dionysius, antecessor huius, de quo supra scriptum, dederit. cui cum resistere non possent, patriarcha et antistites et clerici sane petitam duorum milium summam dederunt, et ita quaestorem pacaverunt.

Egit hic patriarcha in suo throno triennium, pacate traducens, nulla turbatione aut contentione exorta. id bonum cum offensionum dux et auctor communisque hostis Christianorum, diabolus, ecclesiae invideret, ecce tibi exoritur hieromonachus nomine Raphael, cuius patria alicubi in Servia erat. hic aditum in palatium habebat, multorum amicitia florens, bassis carus. apud quos cum libere agere posset, adit eos supplex, colloquitur, paciscitur, pollicetur se quotannis illaturum in aerarium palatii regii charatzium, h. e. tributum, duo milia aureorum. de pescesio iam convenerat, quod daretur, quando novus fieret patriarcha. bassae postquam haec audierunt, amicum suum Rhaphaelem libenter admiserunt, eaque de re ad sultanum retulerunt. qui re audita multum delectatus est, statimque Symeonem e patriarchico throno abduci imperavit; quod et factum est.

ΡΑΦΑΗΛ ἱερομόναχος ὁ Σέρβος.

Ἐλθόντων δὲ μερικῶν ἀρχιερέων μετὰ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν διὰ τὰ κάμουν τὸν Ῥαφαὴλ πατριάρχην, καὶ ὡς ἦλθε, ἔκαμαν τοὺς ψήφους καὶ τὴν χειροτονίαν στανικός τους. καὶ ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Ἀγκύρας, ὅτι ὁ Ἡρακλείας, πρὶν περὶ τὰ συναχθῇ ἡ σύνοδος, τὸ ἔμαθε καὶ ἐγένεν ἀσθενής, καὶ ὁ Καισαρείας καὶ ὁ Ἐφέσου ἔτυχε καὶ δὲν ἦλθα. καὶ ὡς τὸν ἐχειροτόνησαν, τὸν ἀνέβασαν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὡς πατριάρχην. ἔκαμαν δὲ τινὲς σιά-
 10 σιν ὅτι τὰ μηδὲν συλλειτουργήσουν μετ' αὐτοῦ· ἀμὴ ἀπὸ τὸν φόβον τους καὶ στανικός τους ἐσυλλειτουργήσαν. ἦτον δὲ φίλος τῆς μέθης πολλὰ καὶ τῆς τραπέζης· καὶ καθ' ἡμέραν, ὅλου τοῦ χρόνου τὰς ἡμέρας, ἴσα ταῖς ὑπήγεγε, τόσον νύκτια ὥσάν καὶ ἡμέρα, καὶ οὔτε ὥρες, οὔτε ἐσπερινὸν οὔτε ὄρθρον,
 15 αὐτὸς ποτὲ δὲν ἄκουε. καὶ ὁπότε ἤθελε τὸν ἐγνρέψῃ τινὰς διὰ χρείαν τινὰ πνευματικὴν ἢ διὰ κρίσιν, πάντοτε νησιτικὸς δὲν ἦτον, μόνον μεθυσμένος. καὶ ἂν θέλετε τὰ πιστέψετε τοῦτο, τῇ φοικτῇ ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης παρασκευῆς εἰς τὴν ἀγρυπνία τῶν ἁγίων παθῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦτον με-
 20 θυσμένος, καὶ ἔστεκεν εἰς τὸν θρόνον, καὶ ἀπὸ τὴν μέθην

14. ὥρες hae, ait Theodosius, sunt kairoi ὅτε ἔδουσιν ἐς ναὸν θεοῦ. Crusius.

VIII. P. RHAPHAEL hieromonachus Servius.

Edicto regio convenerunt nonnulli sacerdotes primarii in magnam ecclesiam ad faciendum patriarcham Rhaphaelem. qui cum venisset, suffragia et designationem aggressi sunt praeter voluntatem suam ordinatus itaque ab Ancyrano est, quia Heracleensis, ante congregationem synodi hoc resciscens, aegrotare coepit. accidit quoque ut Caesariensis et Ephesius non venirent. peracta ordinatione subduxerunt hominem in patriarchicum suggestum ut patriarcham. certi vero quidam seditionem fecerunt, ne cum ipso liturgias facerent: metu tamen perculsi vel invitati una sacris operati sunt. erat porro ebrietati et crapulae multum deditus: imo quotidie per totum anni orbem heluando dies et noctes huiusmodi morum dissolutione traducebat, nullas canonicas horas, nec vespertinas nec matutinas, ipse unquam audiens. quotiescunque aliquis, aut propter necessitatem et usum spiritalem aut propter ius dicendum, ipsum quaerebat, nunquam sobrius erat sed semper ebrius. quod ut magis credatur, aio ipso venerando magnae Parasceues die, quando sanctissimae passionis domini nostri Iesu Christi meditationi invigilandum erat, ipsum viuo oppletum fuisse. stetisse quidem in throno, verum prae ebrietate consistere non potuisse, sed de manu eius sceptrum sacrum cecidisse. id homo quidam su-

δὲν ὑπόριε νὰ στέκη· μόνον ἔπεφθε τὸ δικανίκιον ἀπὸ τὸ χέρη του, καὶ τὸ ἐπέρναν κάτωθεν, καὶ τὸν ἐξύπνου, καὶ τοῦ τὸ ἔδωκαν. καὶ ἐμίσησαν αὐτὸν ὁ κόσμος, ἱερωμένοι καὶ λαϊκοί, ἓνα μὲν ἀπὸ τὴν καθημερινὴν μέθην, ἄλλο δὲ καὶ ἀπὸ τὴν γλωτταν, ὅπου δὲν ἐγρίκα Ῥωμαῖκα, μόνον Σέρβικα, 5 διότι, ὡς εἶπαμεν, ἦτον ἀπὸ τὴν Σερβίαν καὶ ὁμίλιε Σέρβικα, καὶ Ῥωμαῖκα τελείως δὲν ἐγρίκα· μόνον εἶχε δραγουμάνον, ὅπου ὁμίλιε.

- 131 Καὶ ὡσὰν ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ὅπου ἔταξε ταῖς δύο χιλιάδες τὰ φλωρία, νὰ τὰ δίδει καθὲν χρόνον χα- 10 ράτζιον, ἦλθε τὸ τέλος τοῦ χρόνου νὰ τὰ δώσῃ. καὶ ἔκραξαν αὐτὸν εἰς τὸ διβάνη οἱ πασιάδες, καὶ ἐζήτησαν αὐτοῦ τὸ χαράτζιον, καθὼς ὑπεσχέθη νὰ δίδει. καὶ τοῦτος οὔτε χαράτζην εἶχεν οὔτε τινὰν βοηθόν, νὰ τοῦ βοηθήσῃ, οὔτε ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς οὔτε ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας οὔτε ἀπὸ τοῦ λαοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ 15 πασιάδες ὅτι ἐγέλασεν αὐτούς, ἔβαλαν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν. καὶ ἔτιζεν ἐπέρασεν ἡμέραι ὀλίγαι, καὶ ἐζήτησε παρὰ τῶν πασιάδων θέλημα νὰ τοῦ δώσουν, νὰ εὐγῇ ἀπὸ τὴν φυλακὴν, νὰ περπατεῖ ἐλεημοσύνη ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς, μήπως καὶ συνάξῃ ἀπὸ τὸ χρέος τὸ αὐθεντικόν. καὶ ἔτιζεν ὅρισαν, καὶ τοῦ ἔβα- 20 λαν ἀντὶ τοῦ ἐπιτραχηλίου καὶ ὠμοφορίου ἄλυσσον σιδηρένια βαρέα, καὶ τοῦ ἔδωκαν καὶ ἓναν Τοῦρκον· καὶ τὸν ἔσυρνε

stulerunt eique, cum e somno excitassent, reddiderunt. qua de causa omnibus odio fuit, tum consecratis hominibus tum laicis; idque partim propter quotidianum temulentium, partim propter linguae ruditatem. Graeca enim non callebat, sed tantum Service sciebat, quoniam, ut antea diximus, e Servia genus ducebat. itaque Service loquebatur, Graecam linguam prorsus non intelligebat, sed quando loquendum erat, interprete utebatur.

Cum hoc modo thronum conscendisset, pollicitatione bis mille ducatorum quotannis pro tributo persolvendum, primus annus elapsus est, et charatzium erat dandum. accersiverunt ergo ipsum bassae in senatum, postulantes ab eo promissum charatzium. at iste simplex nec charatzium habebat, nec quemquam qui ipsi succurreret, non clericum, non primum virum, non de populo ullum. videntes ergo bassae se ab ipso delusos esse, compegerunt miserum in carcerem. elapsis aliquot diebus petiit sibi facultatem a bassis dari e custodia exeundi ob cogendam a Christianis stipem, si forte ex elemosynae collectione posset, quod fisco debebat, persolvere paruerunt illi: sed loco indumenti colli et humerorum catenam ei ferream gravem iniecerunt, adiuncto Turca, qui eum trahebat et custodiebat.

καὶ τὸν ἐφύλαγε. καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐπερπάτιε μὲ τὴν ἄλυσσον καὶ ἐζήτει ἦτοι ἐσύναζε, τὰ ἔτρωγε καὶ τὰ ἔπινε, καὶ ἀπέθανε κακῶς ὁ ταλαίπωρος.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου ἐσυνάχθη σύνοδος μεγάλη 5 μητροπολιτῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων, κληρικῶν ἡγου-
μενῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ ἀπλῶς ἄλλων ἱερέων, ἀρχόντων,
χρησίμων ἀνδρῶν καὶ τοῦ κοινοῦ λαοῦ. καὶ συνεβουλεύθη-
σαν ποῖον νὰ κάμουν πατριάρχην. ὅμως ἦσαν εἰς μεγάλην
ἀπορίαν διὰ νὰ εὔρουν ἄξιον ἄνδρα, ὅπου νὰ πιάσῃ τὴν ἐκ-
10 κλησίαν τοῦ Χριστοῦ, νὰ τὴν ἐποιμαίνει ὀρθῶς καὶ δικαίως.

ΜΑΞΙΜΟΣ ὁ λόγιος καὶ σοφώτατος πολλά.

Θεοῦ σοφία, κοινῇ γνώμῃ ἐψήφισαν αὐτὸν τὸν Θεολογι-
κώτατον Μάξιμον, ὁ ὅποτος ἦτον μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς με-
γάλης ἐκκλησίας ταύτης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὀνόματι
15 Μανουήλ. ὅπου τοῦ ἐσχισαν τὴν μίτην διὰ ὀρισμοῦ τοῦ
σουλτάνου, διὰ νὰ μηδὲν πατηθῇ ὁ νόμος ὅπου ἐπροεγράψαμε,
διὰ ὄνομα τοῦ πρωτοβεστιάριου τῆς Τραπεζοῦντος, ὅπου ἐζήτει
νὰ ἐπάρῃ τὴν μοιχαλίδα, καὶ τὴν ἐπῆρε. ἔκαμαν δὲ αὐτὸν
τὸν μέγαν ἐκκλησιάρχην καλόγηρον καὶ ἐμετονόμασαν αὐτὸν

quocunque igitur catenatus veniebat, mendicabat, et quae colligebat,
in cibum ac potum vertebat. ita misere hanc aerumnosam vitam re-
liquit.

Hoc e vivis sublato coacta fuit frequens synodus, concurrentibus
metropolitans archiepiscopis et episcopis, clericis, abbatibus, prioribus
et aliis sacerdotibus, nec non nobilibus viris, et quos interesse refere-
bat, denique multitudine plebeia. hi consultarunt inter se quemnam
in locum patriarchae sufficerent. tunc in magna difficultate disquisi-
tionis erant, ut aliquem tanto honore dignum invenirent, qui eccle-
siae Christi curam suscipiens eam recte et iuste, sicut bonum pasto-
rem decet, administraret.

IX. P. MAXIMUS vir longe doctissimus.

Sapienti tandem providentia dei, unanimi sententia legerunt di-
vinarum rerum scientissimum virum, qui antea Manueli nomen ha-
bens postea Maximus nuncupatus fuit. erat is ille magnus magnae
nostrae ecclesiae ecclesiarcha, cuius nasus imperio sultani fissus fue-
rat, quod pati noluerat conculcari legem, sicut supra scripsimus, Tra-
pezuntii protovestiarii causa, qui adulteram ducere malo exemplo
studuerat, sicut et duxit. hunc ecclesiarcham fecerunt monachum et

Μάξιμον. καὶ ἔτιζεν τοῦ ἔδωκαν τὸ μικρὸν μῆνυμα, καὶ τὸ μέγα μετὰ τὸν ἑσπερινόν. καὶ ἐπὶ τὴν αὖριον λειτουργίας γενομένης, συναγμένου παντός τοῦ λαοῦ, ἱερωμένων καὶ κοσμηκῶν, ἐχειροτόνησεν αὐτὸν ὁ Ἡρακλείας πατριάρχην εἰς τὴν παμμακάριστον, γενομένης παρρησίας μεγάλης καὶ εὐτα- 5
 132 ξίας. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔβαλαν ἐν τῷ ὑψηλοτάτῳ θρόνῳ τῷ πατριαρχικῷ, δώσαντες αὐτοῦ ἐπὶ χειρᾶς καὶ τὸ δικανίκιον, ψαλλόντων τῶν ψαλτῶν, ὡς σύνηθες, τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέαν. καὶ οὕτως εὐλόγησε τὸν λαὸν τοῦ κυρίου. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπῆραν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ ἄρ- 10
 χοντες μὲ τὰ πεντακόσια φλωρία, τὸ πεσκέσιον, καὶ ὑπῆγαν, καὶ ἐφίλησε τοῦ σουλτάνου τὸ χέρι, καὶ τὰ φλωρία εἰς τὴν πόρταν αὐτοῦ ἔδωκε. καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ καθενὸς χρόνου ἔδειδαν ταῖς δύο χιλιάδες, τὰ φλωρία, τὸ χαράτζιον.

Πατριαρχεύοντος δὲ αὐτοῦ, τοῦ κυροῦ Μαξίμου τοῦ λο- 15
 γίου, ὅλα τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπερνοῦσαν εἰρηνικὰ καὶ ἀσκαν-
 δάλιστα, ἔσσοντας ὅπου ἐξεριζώθησαν τὰ σκάνδαλα ἀπὸ τὸ μέσον καὶ ἔμεινεν ἡ κατὰ θεὸν ἀγάπη. ἐποίμαινε γὰρ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου, καὶ δὲν ἔπαυε καθ' ἐκάστην κυριακὴν καὶ εἰς τὰς δεσποτικὰς ἑορτάς 20
 καὶ θεομητορικὰς νὰ διδάσκει ἐπὶ ἄμβωνος τὸν λαὸν τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἦτον λογιώτατος καὶ γλυκὺς εἰς τοὺς λόγους του,

pro Manuele Maximum nominaverunt. tunc ei dederunt minorem significationem et post vespertinum cantum maiorem. postridie, cum liturgia celebraretur, toto populo congregato tum sacri ordinis tum secularis, declaravit ipsum Heracleensis patriarcham in pammacaristae templo, magna frequentia, solemnitate et bono ordine. tum apprehensum in sublimi patriarchatus throno statuerunt, dato etiam pastoralis baculo in manum, musicis interea psalmorum cantu dominum et sacrorum principem de more celebrantibus. tum ipse benedictionem populo domini dedit. his ad hunc modum peractis duxerunt ipsum pontifices clerici et primores, cum 500 aureis, pescesii causa, ad sultanum; cuius ipse manum osculatus illam pecuniam in portam intulit. deinceps in cuiusque anni exitu binorum milium ducatorum charatzium dederunt.

Sub hoc patriarcha ecclesiae status perbonus fuit, rebus pacifice et sine dissensione ulla procedentibus, utpote dissidiis e medio sublatis et caritate divina manente. pascebat ille gregem sibi commissum institutione pietatis et informatione animorum ad praecepta dei. non cessabat quin singulis dominicis diebus, et festis tum Christi tum matris eius virginis, de suggesto doceret populum Christi, quia cum singulari eruditione pollebat, tum ex ore eius concionantis et

ὅπου ἐδίδασκε καὶ ὁμίλει. εἶχε δὲ γλῶττα θαυμαστῇ, καὶ ἄπλωνε τοὺς λόγους του μὲ πολλὰ παραδείγματα τῆς θείας γραφῆς εὐμορφώτατα, ὅπου ἐκατανύγετον πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου· ὅπου τινὰς ἄλλος σοφώτατος τοῦ καιροῦ ἐκείνου δὲν
 5 ἔσωνεν αὐτὸν εἰς τὰς χάριτας. τόσος γὰρ μέγας ἦτον εἰς τὴν θεολογίαν ὅτι τὸ ὄνομά του καὶ ἡ φήμη του ἠκούσθη εἰς τὸν σουλτάνον. καὶ ἐν τῷ ἅμα ἔστειλε πρὸς αὐτὸν ὅπως νὰ τοῦ γράψῃ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ἁγίου συμβόλου τῆς πίστεως ἡμῶν, ἡγουν τὸ “πιστεύω εἰς ἓνα θεόν, πατέρα παντοκράτο-
 10 ρα.” λοιπὸν ὁ πατριάρχης ἔκαμε τὴν ἐξήγησιν, καὶ ἔγραψεν αὐτὴν θεολογικὰ καὶ τεχνικὰ ὡς σοφώτατος ὅπου ἦτον, καὶ τὴν ἀπέστειλε τοῦ σουλτάνου. καὶ ὡς τὴν ἔλαβεν, ἐχάρη πολλὰ, ὡς ἤκουσε τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ.

Ἦσαν δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ μέσα εἰς τὸ σαράγγη τοῦ σουλ-
 15 τάνου εὐγενέστατοι καὶ πεπαιδευμένοι ἐκ τὴν Τραπεζοῦντα. ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦτον ὁ ἓνας, υἱὸς τοῦ Ἀμηρούτζη, ὁ Με-
 χεμέτ πεῖς, λογιώτατος καὶ σοφώτατος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μά-
 θημα καὶ εἰς τὸ Ἀραβικόν. τόσον γὰρ ἦτον σοφώτατος ὅτι τὰ βιβλία τὰ ἐδικὰ μας τῶν Χριστιανῶν τὰ ἐμεταγλώττισε
 20 εἰς τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσα διὰ ὀρισμοῦ τοῦ σουλτάνου. ὁ γὰρ σουλτάνος δὲν ἔπαυε ποτὲ νὰ μηδὲν ἐρωτᾷ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμηρούτζη ὡς σοφὸν ἄνθρωπον, καὶ ἄλλους σοφοὺς ὅπου

docentis melle dulcior fluebat oratio. linguam quippe copia et suavitatem mirabilem habebat, doctrinasque suas multis sacrarum literarum exemplis pulcherrime explicans illustrabat, ita ut motum afferret cuiusvis hominis animo eumque compungens. sane quanquam complures illo tempore doctissimi viri inveniebantur, nemo abundantia et venustate orationis cum ipso adaequari poterat. tam excellens enim theologus erat ut celebritas nominis eius ad sultani aures perveniret. ac mox ad ipsum misit, ut sibi explicationem S. symboli fidei nostrae “credo in unum deum, patrem omnipotentem” conscriberet. proinde in ea commentatione patriarcha elaboravit, omninoque theologicè, et artificiosè pro eximia sapientia sua absolvit, atque ad sultanum misit. qui ut accepit et sententiam eius percepit, magna voluptate affectus est.

Vivebant illa tempestate in palatio regio nobilissimi et eruditi homines, ex urbe Trapezunte orti, e quibus erat unus Amerutzae filius, Mechemeta begus, doctissimus et scientissimus tum Graecarum tum Arabicarum literarum: tanta namque in ipso doctrina erat ut libros nostros, Christianam religionem continentes et alios, iussu sultani in Arabicam transferret linguam. nunquam enim finem ex eo, ut erudito homine, et ex aliis doctis aulicis de fide Christiana scisci-

εἶχε μέσα εἰς τὸ σαράγγη του, περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι τὰ ἐξηγήθησαν καταλεπτῶς· καὶ εἶχε 133 χαρὰν μεγάλην, ἀκούοντα ταῦτα. μέσα δὲ εἰς ὅλα τοῦ εἶπαν ὅτι τῶν Χριστιανῶν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, ὅσους ἀφωρίζουν νομίμως εἰς πταίσιμον ὅπου νὰ σφάλουν, καὶ δὲν σῶζουν ζῶν- 5 τὰς τους, νὰ διορθοῦν καὶ νὰ λατρευτοῦν εἰς ἐκεῖνο τὸ πταίσιμον ὅπου ἀφορίσθησαν, ἡ γῆς δὲν λύει τὸ κορμὴ ἐκείνω τοῦ ἀφωρισμένου, ἀμὴ μένουν ὡσὰν τύμπανα· καὶ ἂν περάσουν καὶ χίλιοι χρόνοι, αὐτὰ δὲν τὰ τρώγῃ ἡ γῆς τελείως· μόνον στέκονται ἀκέραια, καθὼς τὰ ἔθαψαν. ἐρώτησε δὲ 10 αὐτοὺς ἐὰν δύνωνται νὰ συγχωρηθοῦν, πάλιν νὰ διαλύσουν τὰ κορμῖα αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν ὅτι δύναται. ὡς δὲ ἤκουσε τοῦτο τὸ παράδοξον μυστήριον, ἔφριξε καὶ ἐθαύμασε, καὶ πλέον ἄλλη καμίαν ἐρώτησιν δὲν ἐρώτησε· ἀμὴ ἐν τῷ ἅμα ἐμήνυσε τοῦ πατριάρχου ὅτι νὰ εὗρῃ ἄνθρω- 15 πον ἀφωρισμένον, ὅπου νὰ ἔχει πολὺν καιρὸν ἀπεθαμένος. ὁ δὲ πατριάρχης ἀκούσας τοῦ σουλτάνου τὸ μήνυμα ἐξεπλάγη, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἔκραξε τοὺς κληρικούς, καὶ εἶπε τὸ μήνυμα τοῦ σουλτάνου· καὶ ἐθαύμασαν. ἦλθε δὲ ὁ πατριάρχης εἰς μεγάλην ἀδδημονίαν μετὰ τῶν κληρικῶν, ποῦ νὰ εὗρεθῇ τοι- 20 οῦτος παλαιὸς ἀφωρισμένος. καὶ δὲν εἶχαν τί νὰ κάμουν διὰ τὴν ὥραν· καὶ ἐζήτησαν τοῦ σουλτάνου διορίαν ὀλίγας ἡμέ-

tandi sultanus faciebat; qui ei quoque articulatim et exquisite capita et sententiam eius edisseruerunt. e quarum rerum auscultatione magnam ipse capiebat voluptatem. inter cetera quae ei indicarunt, etiam hoc dixerunt, quoscunque Christiani pontifices et sacerdotes legitime ob peccatum aliquod admissum sacro coetu eiiciant, nec occupent eos, dum in vivis sint, emendare, ut expientur ab illo lapsu propter quem eiecti fuerunt, eorum cadavera, ita in exilio spiritali mortuorum, non dissolvi a terra, sed remanere tympanorum instar inflata, nec, si mille etiam transierint anni, omnino a terra consumi, sed restare integra, sicuti humata fuerint. interrogavit amplius num iidem possent, data absolutione, rursus dissolubilia facere ea corpora. responderunt illi posse. ipse miraculo hoc audito admiratus cohorruit, nec aliud praeterea quicquam interrogavit, sed confestim patriarchae nuntiari iussit, quaereret hominem communione ecclesiae exterminatum, ante longum tempus vita defunctum. patriarcha accepto eo nuntio exterritus est; ac statim accitis clericis sultani verba exposuit; qui mirati sunt. incidit patriarcha cum ipsis in gravem curam, huc illuc cogitationes volventes, ubinam tale iamdudum excommunicationi immortui hominis cadaver reperiri posset. cumque nihil ipsis, quid facerent, in praesentia in mentem veniret, aliquot dierum spa-

ρας. καὶ ὥς ἔλαβαν τὴν διορίαν, ἐδιαλογίζοντο ποῦ νὰ εὐ-
 ρεθῇ τοιοῦτος ἀφωρισμένος. καὶ οὕτως ἐνθυμήθησαν τινὲς
 γέροντες ἀπὸ τοῦ κλήρου ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ πρώην πα-
 τριάρχου, κυροῦ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, ἦτον μία παπα-
 5 δία χῆρα πολλὰ εὐμορφη, καὶ εἶχεν ὁσπῆτιον ἔξωθεν τοῦ
 πατριαρχείου, καὶ ἐκαθέζετο καὶ ἐπορνεύετο φανερώς. ὁ δὲ
 πατριάρχης μαθὼν τοῦτο ἐνουθέτησεν αὐτὴν πολλά, ἵνα παύσῃ
 ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, νὰ ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν, νὰ συγχωρηθῇ·
 καὶ αὕτῃ περισσοτέρως ἔτρεχεν εἰς τὴν ἀσωτίαν. καὶ ὁ πα-
 10 τριάρχης δὲν ἔπαυε νὰ τὴν ἐλέγχῃ καὶ ὀνειδίζῃ, κατὰ μόνους
 καὶ φανερώς, ἔμπροσθεν ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν. αὕτῃ δὲ
 ἡ ταλαίπωρος, σοφισθεῖσα ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ἐκατηγόρησε
 τὸν πατριάρχην ὅτι, ὅταν ἔκραζεν αὐτὴν νὰ τῆς ὁμιλήσῃ μυ-
 στικά, ἡθέλησε νὰ τὴν ἐδυναστεύσῃ, νὰ ἁμαρτάνῃ μετ' αὐτῆς.
 15 ἀκούσας δὲ τοῦτον τὸν φοβερὸν λόγον τῆς ἀδίκου κατηγορίας
 ἐξεπλάγῃ. ἠκούσθη δὲ τοῦτο τῆς κατηγορίας τοῦ πατριάρχου
 εἰς ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς ὅλους τοὺς πλησίον
 τόπους, καὶ ἄλλοι μὲν τὸ ἐπίστευσαν καὶ ἄλλοι δὲν τὸ ἐπίστευ-
 σαν. ὁ δὲ πατριάρχης δὲν εἶχεν ἄλλο τί νὰ κάμῃ· μόνον μιᾷ
 20 δεσποτικῇ ἐορτῇ ἐπροσκάλεσεν ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὺς καὶ 134
 ἐλειτούργησε, καὶ μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐξεφώνησε καὶ εἶπε
 ὅτι εἰς τοὺς λόγους ὅπου εἶπεν ἡ παπαδία κατ' αὐτοῦ, εἰ μὲν

tium ad dispiciendum a rege petierunt. quo accepto animum per
 omnia versantes de tali cadavere cogitant. tandem recordantur se-
 niores quidam de clero fuisse tempore superioris patriarchae Genna-
 dii Scholarii viduam quandam a sacerdote relictam, pulchritudine
 conspicuam, quae domum extra patriarcheum habens quaestum cor-
 pore haud obscure vulgato fecerit. patriarcham re cognita increpuisse
 ipsam diligentissime monendo, finem faceret peccandi, quo paeniten-
 tia acta veniam consequeretur. sed id frustra fuisse, muliere laxiori-
 bus habenis se ad libidines incitante. patriarcham interim non ces-
 sasse a redarguendo et obiurgando, nec id seorsim solum, sed etiam
 aperte, coram proceribus sacris et clericis. at illa misera diaboli in-
 stinctu patriarcham accusat: eum, quando ipsam ad secretam collo-
 cutionem accersierit, conatum esse ad nefarium facinus vi pertrahere.
 ipse atrocis criminis indigna accusatione audita totus obstupuit. ea
 criminatio per totam Cpolin percrebuit et in vicinia tota, quibusdam
 veram credentibus, aliis fidem derogantibus. patriarcha quid face-
 ret? aliud nihil remedii erat nisi hoc. quodam dominico festo ac-
 cersitis pontificibus et clero liturgiam facit, eaque finita clarissima
 voce dicit, si illa verba, quae sacerdotis vidua in ipsum dixerit, vera
 sint, se ei ignosci a deo et felicitatem dari eiusque mortuae dissolvi

καὶ δικαίως ἐλάλησε, νὰ ἔναι συγχωρημένη καὶ εὐλογημένη παρὰ
 Θεοῦ καὶ μετὰ θάνατον λελυμένον τὸ σῶμα αὐτῆς· εἰ δὲ καὶ
 ἀδίκως ἐσυκοφάντησεν αὐτὸν εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν ὅπου
 εἶπεν, ἔχει αὐτὴν ἀφωρισμένην καὶ ἀσυγχώρητην καὶ ἄλυτην
 παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος. καὶ ὡ τοῦ θαύματος, εἰς ἡμέρας 5
 σαράντα τὴν ἔκοψεν ἡ θεία σπάθη τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ λυσιντερία,
 καὶ ἀπέθανε κακῶς, καὶ ἔθαψαν αὐτὴν, καὶ ἡ γῆς δὲν τὴν
 ἔλυσεν· μόνον ἔστεκεν ἄλυτη καὶ ἀκέραια, καθὼς τὴν ἔθαψαν.
 οὐδὲ κἄν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τελείως δὲν
 ἔπесαν· μόνον ἔτιζεν ἑστέκετον καθὼς ταῖς ζονταναῖς γυναῖ- 10
 κες, μόνον διατὶ δὲν ὁμίλει. καὶ ἐπέρασαν χρόνοι, ὅπου ἦτον
 εἰς τὴν καταδίκην τοῦ ἀφορισμοῦ ἡ ταλαίπωρος. καὶ τούτην
 γυναῖκα ἐνθυμήθησαν οἱ κληρικοί, πῶς ἔναι βεβαίως ἀφω-
 ρισμένη, ἡξεύροντα ὅτι ἀδίκως ἐκατηγόρησε τὸν πατριάρχην
 ἐκεῖνον, τὸν μακαρίτην κύριν Γεννάδιον. καὶ εἶπαν τὴν 15
 ὑπόθεσιν παρηρσίαν ἐπὶ συνόδου, ὅτι ἡξεύρουν γυναῖκα,
 καὶ ἔναι δικαίως ἀφωρισμένη παρ' αὐτοῦ τοῦ πρώην πα-
 τριάρχου, κυροῦ Γενναδίου. καὶ ἀκούσας τοῦτο ὁ πατριάρ-
 χης, ὅτι εὗρέθη ἀφωρισμένος, εἶπεν ὅτι νὰ εὗρεθῇ καὶ ὁ τά-
 φος αὐτῆς, ποῦ ἔναι θαμένη, διὰ νὰ ἀνοίξουν, νὰ τὴν 20
 ἰδοῦν, νὰ πιστωθοῦν περισσοτέρως. καὶ οὕτως ἔμαθαν
 τὸ μνῆμα αὐτῆς, ὅπου ἦτον θαμένη· καὶ ἀκούσας ὁ πα-
 τριάρχης ἐχάρη, καὶ ἔδραμε τῆς ὥρας μετὰ τῶν κληρικῶν

corpus precari. sin autem conficto crimine indignissime ipsum ca-
 lumniata sit, se tenere ipsam e sacro piorum grege eliminatam, ve-
 niae exsortem et indissolubilem, voluntate et iudicio dei omnipoten-
 tis. haec ille. nec diu gladius divinae ultionis emansit, sed (o rem
 miram) die inde quadragesimo dysenteria ipsam abscidit. ac pessime
 mortuae et humatae terra corpus non dissolvit, verum tam inconsumpta
 integraque remansit quam erat quando sepeliebatur. sed ne crines qui-
 dem capitis eius ullatenus defluerant, verum perinde ipsa se habe-
 bat ac mulier aliqua viva, nisi quod non loquebatur. et tamen multi
 anni a condemnatione excommunicationis eius abierant. huius, in-
 quam, mulieris recordati sunt clerici: eam adhuc eiectionis vinculo
 constrictam teneri, quam bene sciebant improbissimam illi beato pa-
 triarchae Gennadio calumniam intulisse. conventu igitur coacto pa-
 lam dicunt se scire mulierem iusta sententia patriarchae Gennadii a
 sacris exclusam. patriarcha Maximus, audito cadaver excommunica-
 tum inventum esse, iussit locum quaeri in quo sepultum iacebat, ut
 sepulcro aperto inspicerent et de re certiores fierent. missi sunt qui
 quaererent. sepulcro invento gaudere patriarcha: extemplo cum clero,
 comitatus magno regis tzauscho, eo currere. tunc aperientes eius

καὶ μετὰ τοῦ μεγάλου τζαούση τοῦ βασιλέως, καὶ ἄνοιξαν τὸ
 μνημα αὐτῆς, καὶ τὴν ἡῦραν σῶαν καὶ ἀκέραιαν· ἦτον δὲ
 μεμαυρισμένη καὶ πρισμένη ὡς τύμπανον. καὶ ὅσοι τὴν εἶδαν,
 5 μεγάλως τὴν ἔκλαψαν, ἰδόντες τὴν φοβερὰν καταδίκην καὶ
 κρίσιν, ὅπου εἶχε τὸ ἐλεεινὸν αὐτῆς κορμῇ. ὅμως ὡς εὐρέθη,
 τῆς ὥρας ἐμήνυσεν ὁ πατριάρχης μετὰ τοῦ τζαούση τῶν ἀν-
 θρώπων, ὅπου ἦλθαν καὶ τοῦ εἶπαν, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ
 σουλτάνου, νὰ εὕρῃ ἀφωρισμένον, ὅτι ὁ ἀφωρισμένος εὐρέθη·
 καὶ εἶπατε τῷ σουλτάνῳ, τί ὀρίζει. καὶ τοῦτοι ἀκούσαντες τὸ
 10 θαῦμα ἔδραμαν καὶ ἀνήγγειλαν τοῦ σουλτάνου τὴν ὑπόθεσιν.
 καὶ αὐτὸς ὡς ἔμαθεν τοῦτο, ἀπέστειλεν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας
 τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ· καὶ ἶδαν αὐτὴν καὶ ἐθαύμασαν πολλά.
 καὶ ὡς ἐγύρησαν καὶ ἦλθαν εἰς τὸν σουλτάνον, ἐξηγήθησαν
 αὐτοῦ τὸ φοβερὸν πρᾶγμα ὅπου ἶδαν. τότε ὁ σουλτάνος 135
 15 ἔκραξεν ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῶν τὴν
 βούλλαν αὐτοῦ, ἵνα βάλλουν αὐτὸ τὸ λείψανον εἰς ἓνα τόπον,
 νὰ τὸ σφαλίσουν καὶ νὰ τὸ βουλλώσουν. καὶ οὕτως ἐπῆγαν
 τοῦτο οἱ ἄρχοντες, καὶ εἶδαν τῷ ἐλεεινῷ ἐκείνῳ λείψανον, καὶ
 ἐξεπλάγησαν· καὶ ἔτιζον τὸ ἔβαλαν εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ παρεκκλη-
 20 σία τῆς παμμακαρίστου, καὶ τὸ ἐβούλλωσαν εἰς ἓνα σεντούκη
 μετὰ τῆς βασιλικῆς βούλλας. τότε ἐρώτησαν τὸν πατριάρχην,
 τί μέλλει νὰ γένει εἰς αὐτὸ τὸ λείψανον, καὶ τί ἀποκρισιν
 νὰ εἰποῦν τοῦ σουλτάνου, ἥγουν ἕως πότε νὰ διαλυθῇ αὐτὸ

monumentum cadaver salvum et integrum reppererunt. erat id ni-
 grum et tympani modo tumefactum. quod quicumque viderunt, valde
 miseriam illius desleaverunt, horrendo dei in ipsam iudicio et condem-
 natione perterriti. tunc statim patriarcha cum tzauscho ministris in-
 dicavit, qui sultani nomine cadaver excommunicatum inquiri impe-
 rarant. "invenimus" inquit "tale: renuntiate regi, quidnam velit am-
 plius fieri," illi miraculo hoc audito currentes venerunt regique an-
 nuntiarunt. rex ut rescivit, misit aliquot fideles ministros; qui in-
 spexerunt et vehementer mirati sunt. reversi dein ad sultanum ei
 formidandam rem, quam viderant, exposuerunt. tum sultanus accer-
 sivit quosdam suorum purpuratorum; quibus dedit sigillum suum, im-
 perans in loco certo cadaver reponi, ibi tuto includi et obsignari.
 abeuntes illi viso miserando corpore obstupuerunt; in quoddam pam-
 macaristae sacellum transtulerunt, arcamque, in qua inclusum iacebat,
 regio sigillo obsignarunt. postea quaesiverunt ex patriarcha, quid-
 nam de cadavere futurum esset, et quid responsi sultano referre de-
 berent, videlicet ad quod tempus futurum esset, ut dissolutio illius
 et dissipatio, veniam a deo consecuti, fieret. respondit patriarcha
 "canam ego super illo consequentias, quae nobis praescriptae de ex-

τὸ λείψανον καὶ νὰ συγχωρηθῇ. ὁ δὲ πατριάρχης εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἐγὼ ψάλλω εἰς αὐτὸ τὰς ἀκολουθίας ὅπου ἔχομεν περὶ τῶν ἀφωρισμένων, καὶ λέγομεν καὶ εὐχὰς καθ' ἡμέραν. καὶ ὅταν τελειώσωμεν τὰς ἀκολουθίας καὶ τὰς εὐχὰς, μέλλει νὰ λειτουργήσωμεν συγχωρητικὸν γράμμα εἰς αὐτήν. τότε 5 θέλομε σὰς μηνύση, νὰ ἔλθετε, νὰ εὐγάλετε ἔξω τὸ λείψανον. μετὰ δὲ ἡμέρας ὀλίγας ἔγραψεν ὁ πατριάρχης συγχωρητικὸν γράμμα αὐτῆς, καὶ ἔτζη ἐμήνυσσε τῶν ἀρχόντων ἐκείνων, ὅπου νὰ ἔλθοῦν νὰ εὐγάλουν ἔξω τὸ λείψανον μὲ τὸ σεντούκη ἀπὸ τὸ παρεκκλήση, νὰ λειτουργήσῃ. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἦλθαν μετὰ 10 θελήσεως τοῦ σουλτάνου, καὶ εὐγάλαν τὸ λείψανον, καθὼς ἦτον σφραλισμένον μέσα εἰς τὸ σεντούκη καὶ βουλλωμένον. καὶ λειτουργίας γενομένης μετὰ παρρησίας μεγάλης, συναγμένων ἀρχιερέων διακόνων καὶ παντὸς τοῦ Χριστωνύμου λαοῦ, καὶ ἑσταμάτισεν ὁ πατριάρχης μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας 15 μετὰ κατανύξεως καὶ δακρύων πολλῶν, καὶ ἀνέγνωσε τὸ συγχωρητικὸν γράμμα αὐτῆς, ὅπου τὸ ἔγραψεν αὐτὸς ὁ πατριάρχης μὲ τὸ ἰδιὸν του χέρη. καὶ ὡς τῶν μεγάλων θαυμάτων τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς τῆς αὐτοῦ εὐσπλαγχνίας καὶ φιλανθρωπίας, θαῦμα μέγα καὶ φοβερὸν, ὅπου ἔκαμε τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. καθὼς 20 ἐδιάβαζεν ὁ πατριάρχης τὸ συγχωρητικόν, ἄρχησαν αἱ ἁρμονίαι τοῦ χορμίου νὰ χωρίζουν καὶ νὰ λύνονται μέσα εἰς τὸ

communicatis sunt; et quas quotidie preces habemus, recitabo. quibus utrisque peractis scriptum, quo mulieri sua peccata remittantur, ad liturgiam recitabimus. tunc vos accersemus ut efferatis corpus." paucis diebus post patriarcha absolutionem ipsius composuit, proceribusque illis nuntium misit ut venientes exportarent e sacello arcam cadaveris, ut super eo liturgia fieret. confestim de voluntate sultani adfuerunt, et arcam cum cadavere intus iacente, sicut obsignata erat, extulerunt tum liturgia frequentissimo conventu pontificum diaconorum omnisque Christiani populi facta: stat patriarcha post eius finem, intima affectione animi, multis cum lacrimis, literasque absolutionis illius, quas ipse sua manu perscripserat, recitat. ecce tunc ingens miraculum a deo; ecce misericordiam divinam et propensum erga humanum genus amorem: miraculum, inquam, ingens et stupendum, ea hora divinitus factum. recitante patriarcha absolutionem compages corporis invicem separari, inter se dissolvi in medio arcae, ita ut, quotquot prope eam stabant, audirent crepitum ossium a se invicem recedentium: dissolvere se toto corpore, singulis se compagibus divellentibus, corpore illius miseræ, quæ sanctissimum patriarcham falso criminata fuerat, veniam consecuto. nec corpori modo eius venia dissolutioque contigit, sed

σεντούκη· καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ σιμᾶ τοῦ σεντουκίου, ἄκουον τὸν
 ἔκτυπον, ὅπου ἐχώριζε κόκαλον ἀπὸ τὸ κόκαλον. καὶ ἐδιελύθη
 ὅλον ἐκεῖνο τὸ κορμὴ, καὶ τελείως ἐχώρισαν ὅλαις καὶ ἁρμονίαις,
 καὶ ἐσυγχωρήθη τὸ ταλαίπωρον ἐκεῖνο κορμῇ, ὅπου ἐκατηγόρη-
 5 σεν ἀδίκως τὸν ἡγιασμένον παριάρχη. καὶ οὐ μόνον τὸ κορμὴ
 αὐτῆς ἐσυγχωρήθη καὶ ἐδιελύθη· ἀμὴ καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἔλευ- 136
 θερωθῇ ἀπὸ τὴν κόλασιν καὶ ἀπέλαβε τὸν πυράδεισον, διότι
 τοῦτοι ὅπου εὐρίσκονται ἀφωρισμένοι, ἤγουν ἅλυστα καὶ ἀκέ-
 ραια τὰ κορμῖα αὐτῶν, αὐτοὶ δέονται συγχώρησιν διὰ νὰ
 10 ἐλευθερωθῶν ἀπὸ τὸν δεσμὸν τοῦ ἀφορισμοῦ, διότι καθὼς
 εὐρίσκεται τὰ κορμῇ δεδεμένον καὶ ἅλυστον εἰς τὴν γῆν, οὕτως
 ἔναι καὶ ἡ ψυχὴ δεδεμένη καὶ κολασμένη εἰς χεῖρας τοῦ δια-
 βόλου· καὶ ὅταν λάβῃ τὸ κορμῇ συγχώρησιν καὶ λυθῇ ἀπὸ
 τὸν ἀφορισμόν, Θεοῦ δυνάμει ἐλευθεροῦται καὶ ἡ ψυχὴ ἀπὸ
 15 τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου, καὶ λαμβάνει ζωὴν τὴν αἰώνιον καὶ
 τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον. ὅμως τοῦτοι ὅπου ἔστεκαν σιμᾶ τοῦ
 σεντουκίου, ὅπερ ἦτον ἡ ἀφωρισμένη μέσα, ὡς ἤκουσαν τὸ
 φοβερόν θαῦμα ἐκεῖνο, ὅπου ἐκτυποῦσαν τὰ κόκαλα καὶ ἐχώ-
 ριζαν ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, μεγάλως ἐθαύμασαν, καὶ τὸν Θεὸν
 20 μετὰ δακρύων ἠὺχαρίστησαν τὸν ποιοῦντα ἐξαίσια καὶ με-
 γάλα θαύματα. λοιπὸν ὥσάν ἐτελειώθη ἡ λειτουργία, ἐσή-
 κωσαν τὸ σεντούκη μὲ τὸ λείψανον, καὶ τὸ ἔβαλαν ἐκεῖ ὅπου

anima etiam inferorum cruciatibus liberata in paradisum venit. illi
 namque qui anathemate percussi ab ecclesia exulant, cum eorum cor-
 pora maneat indissoluta et integra, indigent animae absolutione,
 eamque expetunt, ut liberentur vinculo relegationis. nam quemadmo-
 dum corpora eorum vineta sunt nec a terra consumuntur, sic animae
 quoque ipsorum vinctae manibus diaboli ac poenis obnoxiae, tenen-
 tur. quando autem corpus veniam accipit, execrationis vinculo solu-
 tum, deo bene iuvante etiam anima de manibus diaboli libera exit,
 et vitam aeternam lucemque illam vesperae expertem, adipiscitur. sed
 ad historiam nostram revertor. illi qui tunc arcae illam excommuni-
 cationem continenti astabant, audito illo tremendo miraculo ossium
 crepantium et inter se singulatim recedentium, magna admiratione
 affecti sunt, ac deo cum lacrimis gratias egerunt facienti ingentia et
 stupenda miracula. deinde peracta liturgia arcam cum cadavere tol-
 lentes reposuerunt in eodem, ubi antea fuerat, sacello, idque de sen-
 tentia et mandato principum a sultano missorum quod cum intus
 deposuissent, clauserunt fores et obserarunt, sigillumque regis impres-
 serunt, ei rei causam daute innumera populi multitudine. inde post
 dies aliquot removerunt signum quo sacellum, deinde alterum quo
 arca obsignatum erat, et seram clave aperuerunt, quando corpus in

ἦτον καὶ πρῶτα, εἰς τὸ παρεκκλησίον, ὅτι οὕτως ὄρισαν οἱ ἄρχοντες, ὅπου τῆς ἔστειλεν ὁ σουλτάνος. καὶ ὥσαν τὸ ἔβαλαν μέσα, ἐσφάλισαν τὴν πόρτα καὶ τὴν ἐκλείδωσαν, καὶ ἀπάνω τὴν ἐβούλλωσαν μετὰ τῆς βούλλας τοῦ σουλτάνου ἐνεκεν τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ, ὅτι μετρημὸν δὲν εἶχε. καὶ μετὰ 5 ἡμέρας ἄνοιξαν τὴν ἔξω βούλλα τοῦ παρεκκλησίου καὶ τοῦ σεντουκίου τὴν ἄλλη βούλλα καὶ τὴν κληδονέα μετὰ τὸ κλειδῆ, καὶ ἤρξαν τὸ λείψανον μέσα εἰς τὸ σεντούκη λελυμένον καὶ κεχωρισμένον καὶ συγκεχωρημένον. καὶ ὥς τὸ ἶδαν, ἐξεπλάγησαν εἰς τὸ φοβερὸν θαῦμα ἐκεῖνο. καὶ τῆς ὥρας αὐτοὶ οἱ 10 ἄρχοντες ἔδραμαν εἰς τὸν σουλτάνον, καὶ εἶπαν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους ταύτην τὴν διήγησιν τοῦ λειψάνου ἐκείνου, διὰ ποίαν αἰτίαν ἀφορίσθη, καὶ πῶς ἐσυγχωρήθη, καὶ πῶς ἐχώρισε κόκαλον ἀπὸ κόκαλον. ὥς δὲ ἤκουσεν ὁ σουλτάνος τοῦτο, ὑπερεθαύμασε καὶ ἐξεπλάγη εἰς αὐτὸ τὸ θαῦμα, καὶ εἶπε ὅτι ναιὶ ὅν 15 θῶς ἢ πίστις τῶν Χριστιανῶν ἔναι ἀληθινή. καὶ ἀπὸ τότε ἠγάπησε περισσοτέρως τῶν Μεχεμέτ πεῖν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμηρούτζη, ὅπου τοῦ εἶπε ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἐφάνη ἀληθινός, ὅτι ἐκεῖνον ὅπου νὰ ἀφορίσουν δικαίως οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς τῶν Ῥωμαίων, ἡ γῆς δὲν τοὺς ἐλύη, ἂν δὲν λά- 20 βουν συγχώρησιν, ἐὰν περάσουν καὶ χίλιοι χρόνοι.

- 137 Τοῦτος ὁ σουλτάνος ὑπῆγε σωματικῶς εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἐπολέμησε· χρόνοι ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕξ χιλιάδες ἐννακόσιοι ἑξηντατέσσαροι. καὶ ἐπολέμησεν αὐτήν, καὶ τὴν ἐπῆρεν ἀπὸ σπαθίου, καὶ τὸν ἀφέντην ἐκεῖνον ἔκοψε· 25

arca repperere dissolutum, dissipatum, denique misericordiam consecutum huius ipsi miraculi conspectu admiratione obstupefacti sunt; ac continuo primores, ad regem currentes, totum illi cadaveris negotium ordine percensuerunt, quam scilicet ob causam excommunicatum fuisset, qua ratione condemnationem culpae accepisset, quo denique modo os ab osse abscississet. quibus cunctis sultanus auditis supra modum admiratus est, et tanto miraculo stupuit. “profecto religio Christiana” inquit “extra controversiam vera est.” ab eo tempore benevolentia maiore et amore Mechemetam begum, Amerutzae filium, prosecutus est, qui ei de ea re dixerat, quae ipso exitu vera comprobata fuit, illos quos antistites dei et sacerdotes Romani sacro piorum coetu iuste arceant, ab humo non dissolvi, nisi eis antea veniam a deo impetrarint, licet etiam mille praeterierint anni.

- 1455 Hic sultanus ipse per se Athenas petiit bellumque intulit. annus tunc agebatur mundi 6964. eam urbem oppugnans armata manu cepit; ducem eius interfecit; uxorem eiusdem ducis et alias multas

καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τοῦ ἀφεντός καὶ ἄλλαις πολλαῖς, με-
 παιδία ἀρσενικά καὶ θηλυκά, ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοὺς
 ἔφερεν εἰς τὸ σαράγιον αὐτοῦ.

Καὶ εἰς τοὺς ἑξή χιλιάδες ἑννακοσίους ἑβδομηνταοκτώ
 5 χρόνους, μηνὶ Ἰουλίῳ, εἰς τὰς δεκαεννέα, ἔκαμεν ἀρμάδα με-
 γάλη καὶ φουσάτα πολλὰ τῆς στερέας, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν
 Εὐριππον, καὶ ἐπολέμησεν αὐτήν. καὶ μὴ θέλοντα νὰ προσ-
 κυνήσῃ, ἔκοψεν ὅλον τὸν λαὸν τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ δώδεκα χρο-
 νῶν καὶ ἀπάνω. τὰ δὲ παιδία μετὰ τῶν μητέρων αὐτῶν
 10 ἐπῆρεν, ἀρσενικά καὶ θηλυκά, καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν.
 τὴν δὲ ἐκκλησίαν τῶν Φραγγῶν, τὴν ἔκαμεν ἰσμαγίδιον. τού-
 τῃ τὴν Εὐριππον ὀρίζαν οἱ Βενέτικοι.

Τοῦτος δὲ ὁ σουλτάνος ἔστειλε τὸν Ἀχουματ-πασιᾶ εἰς
 τὴν Πούλια με φουσάτα δυνατὰ καὶ ἀνδρειωμένα. καὶ ὑπῆγε
 15 καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Πούλια, καὶ ἐπολέμησε τὸ Ὀντροτο καὶ
 ἄλλα κάστροι καὶ χώρας, καὶ ἐπεριόρισεν ὅλην τὴν Πούλια εἰ-
 πεῖν, καὶ αἰχμαλωσίαν πολλὴν ἔκαμεν, ἄνδρες γυναῖκες καὶ
 παιδία. καὶ ἐκαρτέριεν ἐκεῖ καὶ ἄλλην βοήθειαν φουσαίου,
 νὰ τοῦ ἔλθῃ ἀπὸ τὸν σουλτάνον, διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτήν
 20 καὶ εἰς τέλος νὰ τὴν ἀφανίσῃ. ὁ δὲ σουλτάνος, εἰς ὅποιον
 τόπον ὑπῆγε νὰ πολεμήσῃ, οὐδένας τὸν ἀντιστάθῃ· μόνον
 ὅλοι τὸν ἐπροσκυνοῦσαν, καὶ δύσις καὶ ἀνατολή.

Ὁ δὲ αὐτὸς σουλτάνος ἐσύναξε φουσάτα, τριακοσίαις

feminas cum utriusque sexus pueris Cpoliu in palatium suum de-
 portavit.

Anno deinde 6978, die 19 mensis Iulii, mari classem magnam, 1469
 terra exercitus multos comparavit. hoc apparatu Chalcidem aggressus
 obsedit. quae cum deditionem facere recusasset, vi expugnavit eam,
 totumque populum masculini sexus, a duodecimo aetatis anno et su-
 pra, occidit. pueros vero, tum mares tum feminas, cum matribus ab-
 stulit et in urbem transtulit. Latinorum templum synagogam Turci-
 cam fecit. fuerat Chalcidis urbs dicionis Venetorum.

Idem sultanus Achumaten bassam in Apuliam magno cum exercitu
 misit fortissimorum militum. quo cum is traiecisset, Hydruntem ce-
 pit aliaque oppida et loca; ac totam propemodum Apuliam percursa-
 vit, magnamque praedam egit, captis viris mulieribus ac pueris. ex-
 spectabat illic a sultano nova subsidia, ut totam regionem pessunda-
 ret et prorsus deleret. quacunque autem sultanus arma in ferret,
 nemo erat qui resisteret, sed cuncti, tum in Occidente tum in Oriente,
 se illi humiliter submittebant.

Congregavit idem copias pedestres, trecenta virorum milia; clas-

χιλιάδαις, καὶ ἄρμάδα ἔκαμε, κάτεργα καὶ φροῦστες διακόσια πενήντα, καὶ τὰ ἄρμάτωσε καλά. καὶ οὕτως ἐπέρασε μετὰ φουσαῖα του εἰς τὴν ἀνατολὴν, καὶ ὑπήγειν εἰς τὴν Συρίαν, καὶ πολεμήσῃ τὸν σουλτάνον τοῦ Κάερος. καὶ ὡς ὑπήγενε, σιμᾶ εἰς τὴν Νικομήδειαν ἀσθένησε καὶ ἀπέθανε· χρόνοι 5 ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕξῃ χιλιάδες ἑννακόσιοι ὀγδοηνταοκτώ. ὁ δὲ πασιᾶς ὁποῦ ἦτον εἰς τὴν Πούλιαν ἐφοβήθη, καὶ ἐν τῇ ἄμα ἔκαμε καφορόζαις, καὶ ἐπέρασε μὲ ὅλον του τὸ φουσαῖτον, καὶ μὲ τὴν αἰχμαλωσίαν ὁποῦ εἶχεν, εἰς τὸν Αὐλῶνα, καὶ ἀπεκεῖ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. 10

Τέλος τῆς βασιλείας τοῦ σουλτᾶν Μεχεμέτη, ὁποῦ ἐπῆρε τὴν πόλιν.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου τοῦ σουλτάνου ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ, σουλτᾶν Παγιαζίτης. ἦτον δὲ τότε πατριάρχης ὁ ἄνω γεγραμμένος κύρις Μάξιμος ὁ λόγιος. 15 138 καὶ ὁ αὐτὸς σουλτᾶν Μεχεμέτης ἐβασίλευσε χρόνους τριάντα δύο, καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔγιναν αὐτοὶ οἱ πατριάρχαι ὁποῦ ἐγράψαμεν ὀπίσω τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

Γεννάδιος ὁ Σχολάριος ὁ σοφώτατος.

Ἰσίδωρος ὁ πνευματικός. 20

Ἰωάσαφ ὁ Κούσας, ὁποῦ τοῦ ἔκοψεν ὁ σουλτάνος τὰ γένειά του.

Μάρκος ὁ Ξυλοκαράβης.

sem fecit triremium et biremium ducentarum quinquaginta, ac probe omni instrumento armavit. hoc exercitu traiecit in Orientem et Syriam petiit, ut bello sultanum Cairi invaderet. postquam ad Nicomediam pervenit, in morbum incidit, quo interiit anno mundi 6988. bassa autem qui in Apulia erat, sibi metuere coepit. ideo statim hippaginibus factis excessit, et cum toto exercitu omnique praeda, Aulonem transfretavit. inde Constantinopolim rediit.

Hactenus imperium sultani Mechemetae, qui Constantini urbem expugnavit.

Successit ei mortuo filius suus Baiazita; quo tempore patriarcham agebat ille doctrina excellens, de quo diximus, Maximus.

Regnavit iste Mechemeta triginta duos annos; quo regnante fuere patriarchae hi quorum nomina subiecimus.

I. Gennadius Scholarius ille doctissimus.

II. Isidorus a confessionibus.

III. Ioasaphus Cusas, cui barbam praecidi sultanus iussit.

IV. Marcus Xylocarabes.

Συμεὼν ὁ Τραπεζόντιος, ὁποῦ ἔβαλεν ἀρχὴ τὸ πεσκέσιον εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Διονύσιος μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως.

Συμεὼν πάλιν ὁ Τραπεζόντιος.

5 Ῥαφαὴλ ὁ Σέρβος, ὁποῦ ἔβαλε πρῶτος τὸ χαράτζιον.

Μάξιμος ὁ λόγιος, ὁποῦ εἶπαμεν ἄνωθεν ὅτι ἀπέθανεν ὁ σουλτάνος ἐπὶ τῆς πατριαρχίας αὐτοῦ.

Ὅμως τοῦτος ὁ πατριάρχης, κύρις Μάξιμος, πατριαρχεύ-
 σας χρόνους ἕξ ἀπῆλθε πρὸς κύριον εἰς τὰς οὐρανίους μο-
 10 νὰς. ἀκούσαντες δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου οἱ ἀρχιε-
 ρεῖς ὅλοι τῆς δίσεως καὶ τῆς ἀνατολῆς ἐν τῷ ἡμα ἔδραμαν
 δρομαῖοι καὶ ἐσυνάχθησαν εἰς τὴν μητέρα τῶν ἐκκλησιῶν,
 τὴν καθολικὴν μεγάλην ἐκκλησίαν. ἦτον δὲ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
 ἀρχιερεὺς χρησιμώτατος ὁ Ἐφέσου, κύρις Δανιήλ, ὁ ὁποῖος
 15 ἦτον πολλὰ λογιώτατος. καὶ ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι λογιώτατοι
 ἀρχιερεῖς, ἀπὸ τούτους ὁποίους ἦτον ἓνας καὶ ὁ Θεσσαλονίκης,
 κύρις Νήφων. καὶ ὥσάν ἐσυνάχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, ἐγένετο
 σύνοδος διὰ νὰ ἐκλέξουν πατριάρχην. καὶ ἔτζη ἔκαμαν τοὺς
 ψήφους καὶ ἐκλέξαν τὸν αὐτὸν Θεσσαλονίκης.

V. Symeon Trapezuntius, sub quo initium pescesii in ecclesiam introductum est.

VI. Dionysius metropolita Philippopoleos.

VII. Iterum Symeon Trapezuntius.

VIII. Rhaphael Servius, charatzii autor.

IX. Maximus, vir doctissimus, in cuius patriarchatu sultanum mortuum esse diximus.

Tunc hic Maximus, cum sexennio officium patriarchae gessisset, ad dominum in caelestes mansiones abiit. divulgata morte eius ad omnes Occidentis et Orientis ecclesiarum praesides, eodem hi tempore Cpolin cucurrerunt, et in magna catholica ecclesia, quae mater ceterarum ecclesiarum est, convenerunt. erat illa tempestate pontifex Ephesi, operam maxime utilem navans, Daniel, egregia praeditus doctrina. sed et alios multos invenire erat sacrorum antistitos studiis literarum et divinae cognitionis perpolitos; quorum unus quoque fuit Thessalonicensis, cui nomen erat Niphoni. cum itaque, ut dictum, convenissent, synodum patriarchae legendi gratia egerunt, et suffragatione rite facta ipsum Thessalonicensem legerunt.

ΝΗΦΩΝ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.

Μετὰ τοὺς ψήφους τούτου τοῦ κυροῦ Νήφωνος διὰ πα-
 τριάρχην ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μῆνυμα, καὶ τὸ μέγα μετὰ
 τὸν ἔσπερινόν. καὶ ἔδωκεν αὐτοῦ ὁ Ἡρακλείας τὸ δικανίκιον
 ἐπὶ χειρᾶς, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν ὑψηλότατον πατριαρχικὸν θρό- 5
 νον καὶ εὐλόγησεν ἱερωμένους καὶ κοσμικοὺς. ἦτον δὲ τοῦ-
 τος ὁ πατριάρχης πολλὰ χρησιμώτατος, καὶ ἐδίδάσκε καθ'
 139 ἡμέραν ἐπὶ ἄμβωνος. καὶ δὲν ἦτον τύσος μέτοχος λόγου,
 ἀλλ' εἶχε πλάτος εἰς τὴν γλῶτταν καὶ νοήματα μεγάλα, ὅτι
 ἦτον περισσότερος ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους ὅπου ἦσαν τῷ καιρῷ 10
 ἐκείνῳ. ἦτον δὲ ἡ πατρίδα του ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον
 ἦγον ἀπὸ τὸν Μορέαν. ἡ μητέρα του Ῥωμαία εὐγενεστά-
 τη, καὶ πατέρα του ἄρχοντας Ἀλβανίτης. καὶ ἀπὸ μι-
 κρόθεν ἀγάπησε καὶ ἐπόθησε τὴν καλογερικὴν πολιτείαν, καὶ
 ἔτιζα ἄφηκε τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος 15
 εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ παντοκράτορος, καὶ ἔγινε μοναχός,
 εἶτα καὶ ἱερεὺς. ἐδιέμεινε δὲ πολλοὺς χρόνους ἐκεῖ εἰς τὸ
 μοναστήριον τοῦ παντοκράτορος. ὅμως ἀπέθανεν ὁ μητροπολί-
 τής τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἐδιέμεινεν ὁ θρόνος χωρὶς ἀρχιε-
 ρέως καὶ ποιμένος. συναχθέντες οὖν οἱ ἐπίσκοποι τῆς Θεσ- 20
 σαλονίκης ὅλοι ἦλθαν εἰς τὴν μητρόπολιν, καὶ συνόδου γενο-
 μένης μετὰ καὶ τῶν κληρικῶν καὶ ἄλλων ἱερωμένων καὶ μετὰ

X. P. NIPHO, metropolita Thessalonicensis.

Electione Niphonis legitime peracta dederunt ei minorem signi-
 ficationem, deinde etiam maiorem, vespertino cantu finito. inde He-
 raceus ei pedum pastorale in manus tradidit; et ipse celissima
 patriarchica sede conscensa sacro et laico bene precatus est ordini.
 erat huius patriarchae maximus usus, de suggestoque singulis diebus
 docebat. non ille quidem aliis omnibus doctior erat: sed late pro-
 fluens inerat oratio et sententiarum pondus, propterea quod ceteris
 philosophis qui illo tempore erant, antecellebat. patriam ei Pelopon-
 nesus praeberat, hodie Moraea appellata. matrem habuit Romanam,
 id est Graecam, nobilissimo genere natam, patrem unum ex Albani-
 cis proceribus. ab ineunte aetate monasticae vitae cupiditate arsit.
 hoc animo praeditus reliquit parentes suos, seque in sancti montis
 monasterium, pantocratoris nomine dictum, contulit, ubi in monacho-
 rum coetum cooptatus, postea sacerdotis titulo ornatus fuit. ac sane
 multos annos in illo monasterio exegit, donec mortuo Thessaloni-
 censi metropolita thronus eius absque sacrorum antistite ac pastore
 mansit. congregati igitur episcopi Thessalonicae cuncti metropolin

- τῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ἐψήφισαν αὐτὸν τὸν κύ-
 ριν Νήφωνα, καὶ ἀπέστειλαν ἄνδρας τιμίους καὶ κληρικούς
 μέσα εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν διὰ ἀρχιερέαν
 αὐτῶν, ὅτι ἡ φήμη αὐτοῦ ἦτον πανταχοῦ βεβοημένη. ὅμως
 5 ὁ αὐτὸς κύρις Νήφων δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ἀκούσῃ, ὅτι νὰ
 εὕγῃ ἀπὸ τὸ μοναστήριον, νὰ γένει ἀρχιερεὺς. οἱ δὲ ἀγιώτα-
 τοι πατέρες τοῦ μοναστηρίου ὑπῆγαν πρὸς αὐτόν, καὶ τὸν ἐδεή-
 θησαν καὶ ἐπαρεκάλεσαν, λέγοντες ὅτι τοῦτο ἔναι ὠφέλεια
 λαοῦ· καὶ ἐπειδὴ χρειά ἐναι ἀξίου ποιμένος, μὴ παρηκού-
 10 σης ἡμῶν, ἀλλὰ ὑπάγε μετὰ τῶν ἡμετέρων εὐχῶν, καὶ λάβε
 τὸν θρόνον, νὰ ποιμαίνῃς τὸν χριστιάννυμον λαὸν τοῦ κυρίου.
 ὁ δὲ ἀγιώτατος αὐτός, ὁ κύρις Νήφων, μὴ ἔχων πλέον νὰ
 εἰπεῖ κανένα τίποτε, διὰ νὰ μὴδὲν φανῇ παρήκοος τῶν ὀσιω-
 τάτων πατέρων, ἐπροσκύνησε τῷ θεῷ μοναστηρίῳ καὶ αὐτοὺς
 15 τοὺς γέροντας καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς, καὶ ὑπῆγε μετὰ
 τῶν Θεσσαλονικέων ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐχειροτονήθη
 μητροπολίτης Θεσσαλονίκης. ὕστερον δὲ ἐγίνη καὶ πατριάρ-
 χης Κωνσταντινουπόλεως. τοιοῦτοτρόπως ἀνεβάζη ἡ ἀρετὴ
 ἐκείνους ὁποῦ τὴν ἀγαποῦν.
- 20 Ὅμως ἀπέθανεν ὁ πρῶν πατριάρχης, κύρις Συμεὼν ὁ
 Τραπεζούντιος, καὶ ἀφῆκε βίον ἄπειρον, καὶ δὲν ἔκαμε ζῶντος
 αὐτοῦ καμίαν οἰκονομίαν διὰ τὸν βίον αὐτοῦ, ὅτι νὰ γένει

ingressi sunt, ubi synodo facta, praesentibus clericis et aliis sa-
 crorum ordinum viris primoribusque civitatis et cuncto populo, lege-
 runt ipsum Niphonem nostrum; missisque honestissimis hominibus ac
 clericis in montem sanctum ipsum venire ad se, ut pontifex fieret,
 iusserunt, quod praeclara de ipso fama sparsa erat longe lateque. no-
 lebat eos audire Nipho: recusabat exire de monasterio et pontifex
 fieri. sanctissimi vero patres monasterii accesserunt ad ipsum, roga-
 runt, cohortati sunt: hoc ex re populi fore. "omnino" inquit
 "opus est ecclesiae digno pastore. ideo ne detrecta nostram cohor-
 tationem, sed i pedibus faustis, nostris comitatus precibus. cape
 pascendo Christi de nomine dicto gregi thronum." tunc sanctissimus
 vir oratione ipsorum victus (nihil quippe, quod contradiceret, habe-
 bat), ne contumax adversus religiosissimos patres videretur, supre-
 mum divino monasterio vale dixit et senum coetui adeoque omnibus
 fratribus, ac Thessalonicenses secutus est ad magnam ecclesiam, Thes-
 salonicensisque metropolita renunciatus est. inde secuto tempore pa-
 triarchicum Cpoli decus accepit, sicut diximus. ita virtus extollere
 sui studiosos solet.

Eo tempore Symeon Trapezuntius, qui supra patriarcha fuerat,
 diem suum obiit, relictis magnis, prope innumeris, opibus, nullo per

140 τῆς ἐκκλησίας ἢ νὰ δοθῇ εἰς μοναστήρια ἢ εἰς ἄλλους τόπους, ὅπου τοῦ ἐφαίνεται· ἀμὴ ἀπέθανεν ἀδιόρθωτος. λοιπὸν ὥσάν ἐγίνη πατριάρχης τοῦτος ὁ κύρις Νήφωνας, δὲν ἐδεξιώθη καὶ νὰ τιμήσῃ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμηρούτζη, τὸν υἱὸν τοῦ σκειτέρμπεϊ, ὅπου ἦτον τότε * χασνατάρπασης καὶ γείτονας εἰς 5 τὸ πατριαρχεῖον. καὶ ἔλαβε λύπην μεγάλην ὁ αὐτὸς Ἀμηρούτζης, πῶς τὸν ἐκατεφρόνησεν ὁ πατριάρχης καὶ δὲν τὴν ἐδεξιώθη τελείως. καὶ εἶχε τὸ φαρμάκη μέσα εἰς τὴν κοιλίαν του φυλαμένον κατὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐγύρευε καιρὸν ἐπιτήδειον, νὰ εὕρῃ, νὰ τὸ ξεράσῃ, καθὼς καὶ τὸ ἔκαμε. 10 λοιπὸν ὁ αὐτὸς Ἀμηρούτζης ἤξευρεν ὅτι ὁ ἀποθανὼν πατριάρχης, κύρις Συμεὼν, δὲν εἶχε κληρονόμον, καὶ ἔκαμεν ὅλον ἐκεῖνον τὸν βίον αὐθεντικόν, καὶ ἄλλα σκεῖη τῆς ἐκκλησίας, διότι ἔλεγεν ὅτι, ὅσοι ἐπροσῆλωσαν * σκεύη ἱερὰ καὶ ἄλλα τινὰ εἰς τὰς ἡμέρας αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου ὅπου ἀπέθανεν, 15 ὅλα εἶναι αὐθεντικά. ἐπῆρεν οὖν ὁ αὐτὸς Ἀμηρούτζης εὐαγγέλια ἐγκοσμημένα, θυμιατήρια ἀργυρᾶ, εἰκονίσματα κεκοσμημένα, ἱερὰ * καλύμματα διάφορα, δικανίκια ἀργυρᾶ καὶ ἄλλα πολλὰ σκεύη. ἦτον δὲ ἡ τιμὴ ὅλη τούτων τῶν πραγμάτων τῆς ἐκκλησίας ἄσπρα χιλιάδες ἑκατὸν ὀγδοήντα. ἔβαλε δὲ καὶ 20 ὅλους τοὺς κληρικοὺς εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐγένετο διωγμὸς μέγας μέσα εἰς τὸ πατριαρχεῖον. ὁ δὲ πατριάρχης μὴ ἔχων τί νὰ κάμῃ εἰς τοῦτο, ἐσυμβουλευθήσαν μὲ τινὰς τῶν ἀρ-

vitam testamento super eis facto, ecclesiae ne cederent, an monasteriis inferrentur, an alio deportarentur, ubi commodum videretur: sed intestato mortuus est: ceterum patriarcha factus hic Nipho non insinuavit se ut honore aliquo afficeret Amerutzae Scederbei filium, tunc regiae pecuniae praepositum et in vicinia patriarchei habitantem. unde dolorem non parvum hic cepit, se, cui prorsus nihil honoris patriarcha habuisset, ab eo despectum iudicans. alebat itaque odium, tanquam venenum in ventre abditum, adversus patriarcham ac tempus ei emovendo opportunum captabat, sicut etiam fecit. nam cum sciret patriarchae Symeoni defuncto nullum esse heredem, omnes illas facultates aliaque ecclesiae vasa aerario regio vendicabat: dicebat enim, quaecunque sacra vasa et alia vivente illo patriarcha dedicata fuissent, omnia pertinere ad regem. arripuit ergo iste Amerutza libros evangelicos eleganter ornatos, argentea turibula, pulchras imagines, velamina sacra varii generis, sceptrum argenteum et alia id genus multa. quarum ecclesiasticarum rerum omnium pretium excurrebat ad asperorum milia centum octoginta. omnes quoque clericos in custodiam coniecit. ita magna in patriarcheo persecutio extitit. patriarcha, quid ad haec faceret animo dubius, consilium cum quibus.

χόντων, καὶ οἰκονόμησε μάρτυρας, νὰ μαρτυρήσουν ὅτι ὁ Βα-
 σίλειος ἔναι ἀνεψιὸς τοῦ ἀποθανόντος πατριάρχου, τῆς ἀδελ-
 φῆς του υἱός. καὶ ἔτιζεν ὑπῆγαν, καὶ ἐμαρτύρησαν καθὼς
 τοὺς ἐρμήνευσεν ὁ πατριάρχης. ὁ δὲ Ἀμνηρούτζης ἤξευρε
 5 καλὰ ὅτι ψεύματα ἐμαρτύρησαν, διότι δὲν ἦτον ὡσὰν εἶπαν,
 ἔσσοντας αὐτὸς νὰ εἶναι ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα, καὶ ἤξευρε τὴν
 ὑπόθεσιν· ἀμὴ ὁ Βασίλειος ἦτον μικρὸς ἀνεψιὸς τοῦ πα-
 τριάρχου ἀπὸ ἑξαδέλφην. εὐρὼν δὲ καιρὸν ὁ Ἀμνηρούτζης
 ἐξέρασε τὸ φαρμάκη, ὅπου εἶχεν εἰς τὴν κοιλίαν του, κατὰ
 10 τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐφαρμάκωσεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν.
 ἔκαμε δὲ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν * ἄρτιζεν εἰς τὸν σουλτάνον.
 καὶ ἀκούσας τοῦτο ἐθυμώθη πολλὰ καὶ ὀργίσθη τοῦ πατρι-
 ἀρχου, καὶ εὐγαλεν ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν πατριαρχικόν, καὶ
 ἀπὸ τὴν πόλιν τὸν ἀπεδίωξεν ἔξω. τῶν δὲ τριῶν μαρτύρων
 15 ὅρισε, καὶ ἔκοψαν ταῖς μίταις αὐτῶν. ἀπὸ τοὺς ὁποίους
 τρεῖς μάρτυρας ἦτον ὁ ἕνας ἱερομόναχος, ὀνόματι Ἀν-
 τώνιος.

Ἐστέκετον δὲ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος χωρὶς πατριάρχου 141
 καιρὸν πολὺν. ἀμὴ ἔρχετον ὁ πατριάρχης κρυφῶς εἰς τὴν
 20 πόλιν, χωρὶς τὴν βουλὴν τοῦ σουλτάνου, μόνον μὲ τὸν λόγον
 τοῦ τευτερτέρη, διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ χαράτζιον. καὶ πάλιν
 κρυφῶς ἔφευγε, διὰ νὰ μὴδὲν τὸν ἰδεῖ τινὰς καὶ τὸν παρα-
 δώσῃ εἰς τὸν σουλτάνον καὶ κόψῃ τὴν κεφαλὴν του.

dam proceribus cepit; ac testes subornavit qui dicerent Basilium
 quendam esse mortui patriarchae nepotem ex sorore. hoc ipsi, sicut
 a patriarcha instructi erant, pro testimonio dixerunt. verum Ame-
 rutza exacte sciebat illos falsum testatos esse, quia non ita erat si-
 cut ipsi dixerant. hoo ei, ut Trapezunte oriundo et res Symeonis
 cognititas habenti, probe notum erat. tantum patriarchae pronepos
 Basilius fuit, e sororis eius filia. hic nactus occasionem Amerutza
 evomuit venenum, quod intra se habuerat, contra patriarcham, eoque
 eum infecit et necavit. rettulit autem rem ad sultanum. tunc hic,
 cum audisset, vehementer patriarchae iratus est, eumque augusta illa
 sede deiecit, et ex urbe in exilium pepulit. tribus vero testibus na-
 sos amputari imperavit; quorum testium unus hieromonachus erat
 nomine Antonius.

Remansit thronus longo tempore patriarcha vacuus. Nipho vero,
 qui patriarcham egerat, urbem clam, inconsulto sultano, intravit, tan-
 tum quaestore conscio, charatzii persolvendi causa. quo facto rur-
 sus clanculum aufugit ne ab aliquo conspiceretur, qui ipsum sultano
 proderet, a quo capite multaretur.

Καὶ ἔσοντας νὰ ἔχει αὐτὸς σουλτάνος ὄργην καὶ θυμὸν εἰς αὐτὸν τὸν πατριάρχην, ἔκραξε τοὺς κληρικούς· καὶ τοὺς ὄρισεν ὅτι νὰ κάμουν ἄλλον πατριάρχην, καὶ ἐκεῖνον τὸν πρῶτον τινὰς νὰ μὴδὲν τὸν ἐνδέχεται οὐδὲ νὰ τὸν ἐστέργει. εἰ δὲ καὶ φανῇ τινὰς ἔξω τοῦ ὁρισμοῦ του καὶ κάμῃ, νὰ τὸν 5 ἐκρεμάζῃ. καὶ ὡς ἄκουσαν τὴν φοβεράν ἀπόφασιν τοῦ σουλτάνου, ἔγινε σύνοδος ἀρχιερέων κληρικῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ κοινοῦ λαοῦ, ποῖον νὰ κάμουν πατριάρχην. καὶ εὐρισκομένων αὐτῶν εἰς ἀδδημονίαν μεγάλην, ἐνθυμήθησαν τὸν πρῶτον πατριάρχην κύριον Διονύσιον, ὁποῦ ἔκαμε παραίτησιν 10 καὶ εὐρίσκετον εἰς τὴν Κοσίνιτζα διὰ τὴν ἀδικον συκοφαντίαν, ὁποῦ τοῦ εἶπαν ὅτι ἔναι περιτετμημένος ἤγουν κόμενος. καὶ ἔτζη τὸ ἔκαμαν ἄρτζη τοῦ σουλτάνου, ὅτι ἤξεύρομεν ἓνα ἄξιον πρόσωπον διὰ πατριάρχην. καὶ τῆς ὥρας ἔδωκεν ὁρισμόν, καὶ ὑπῆγαν καὶ τὸν ἤφεραν στανικῶς, ὁποῦ δὲν ἤθελε 15 νὰ ἔλθῃ. ἦτον δὲ πολλὰ γέροντας.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ πάλιν, ὁ πρῶτον πατριάρχης.

Ἐλθόντος αὐτοῦ τοῦ κυροῦ Διονυσίου εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον δευτέραν φορὰν ἐπαναλαβών, ἔδραμαν ἀρχιερεῖς κληρικοὶ καὶ πᾶσα ἱερωμέ- 20

Cum itaque sultanus magnam iram adversus patriarcham gereret, clericos accivit, iisque mandavit, alium patriarcham facerent: nemo vero illum alterum, qui antea fuisset, reciperet, nec ullum cum eo commercium haberet: alioqui, si quis hoc interdictum violans deprehenderetur, eum suspensum iri. audita tam severa sententia et comminatione sultani, coactum est concilium pontificum clericorum nobilium et totius plebis, patriarchae creandi causa. ibi animis difficili consultatione distractis, cuinam potissimum is honor mandandus esset, venit eis in mentem superioris patriarchae Dionysii, qui se munere abdicaverat et in coenobio Cosinitzae versabatur propter iniustam calumniam, qua quidam ipsum circumcisionis crimine infamaverant. ita sultano indicarunt se invenisse virum patriarchatu dignum. tunc ipse statim certos homines ad illum misit cum mandatis; qui profecti, quantumvis reluctantem, adduxerunt invitum. erat is tunc valde senex.

XI. P. DIONYSIUS superior denuo.

Ut advenit in magnam ecclesiam Dionysius iterumque patriarchicam sedem cepit, currentes venerunt pontifices, clerici, quivis sacri ordinis

νος, αρχοντες καὶ ὁ κοινὸς λαός, καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτόν, καὶ εὐχὴ καὶ εὐλογίαν παρ' αὐτοῦ ἔλαβαν. καὶ ἦτον μεγάλη εἰρήνη καὶ ὁμονοία εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν. ἦτον δὲ τοῦτος ὁ πατριάρχης τέλειος εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ πε-
 5 παιδευμένος τὴν καλογερίκην, ὅπου δὲν ἦτον ἄλλος ὡσὰν αὐ-
 τόν. ἐνήστευσε δὲ πολλά, καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἦτον ἄγρυπνος εἰς προσευχὴν. καὶ ὅταν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τίποτε ὑπόθε-
 σιν τῆς ἐκκλησίας, ποτὲ δὲν ἐκαβαλίκευε· μόνον πεζὸς ὑπῆ-
 γειε, καθὼς ἦτον καὶ ὑπέργερος. ἔγιναν δὲ εἰς τὸν καιρὸν
 10 τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ σεισμοὶ μεγάλοι καὶ φοβεροί· καὶ
 ὑπήγενεν ἀπὸ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν, καὶ ἔκαμνε λιτανείας 142
 καὶ δεήσεις.

Ἐκαμε δὲ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον χρόνους δύο καὶ
 μῆνας, καὶ ἔκαμε παραίτησιν, καὶ ὑπῆγε πάλιν εἰς τὸ μονα-
 15 στήριον, ὅπου ἦτον τῆς Κοσινίτζου, εἰς τὴν μετάνοιαν αὐ-
 τοῦ. σὺν οὖν ἔκαμε παραίτησιν ὁ αὐτὸς κύρις Διονύσιος ὁ
 πατριάρχης, ἔγινε σύνοδος καὶ ἔκλεξαν τὸν μητροπολίτην Σερ-
 ρῶν, ὀνόματι Μανασσῇ, τὸν ὁποῖον ἐμετονόμασαν Μάξιμον.

ΜΑΞΙΜΟΣ μητροπολίτης Σερρῶν.

20 Τοῦτον ὡσὰν τὸν ἔκλεξαν, ἔκαμαν καὶ τοὺς ψήφους, καὶ

participes, nobiles et plebeius ordo, debitamque reverentiam et gra-
 tulationem exhibentes faustam invicem ab ipso precationem accepe-
 runt. pace tunc et concordia praeclara magna Christi ecclesia frue-
 batur. perfectae virtutis in hoc patriarcha imago conspiciebatur, tan-
 taque monasticae disciplinae scientia et usus ut nemo cum eo com-
 parandus esset. multum ille ieiunabat; totas noctes invigilabat preci-
 bus. quotiescunque aliquo iturus ecclesiastici negotii causa esset
 nunquam equo vehebatur, sed pedibus iter faciebat, licet summa se-
 nectute. inciderunt in tempus gubernationis eius terrae motus validi 156
 et formidabiles. tunc ipse aliam ex alia ecclesiam adibat, precationes
 et supplicationes faciens.

Consumpsit in administratione patriarchica annos duos et aliquot
 menses. tum resignatione facta in monasterium suum, ubi antea
 fuerat, Cosinitzae, ad opera poenitentiae et pietatis se rettulit. ita
 que throno vacuefacto et synodo coacta electus est patriarcha, qui
 metropolitam Serris egerat, Manasses; quem Maximum transnomi-
 narunt.

XII. P. MAXIMUS, Serranus metropolita.

Hunc ubi legerunt, suffragium inierunt, ac de more minus ei de-

ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα κατὰ τὴν τάξιν, καὶ τὸ ἐσπέρας, ἀφ' οὗ ἐψάλθη ὁ ἐσπερινός, ἔδωκαν αὐτοῦ καὶ τὸ μέγα. καὶ τὸν χριστώνυμον λαὸν τοῦ κυρίου εὐλογήσας, ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἀναβάς, μετὰ τὴν τελείωσιν ἀπῆλθεν ἐν τῷ θείῳ κελλίῳ τῷ πατριαρχικῷ. ἦτον δὲ ἀπὸ τὸ 5 ἅγιον ὄρος. καὶ ὥσάν ἐγινε πατριάρχης, εὐγῆκε κακὸν ὄνομα κατ' αὐτοῦ, καὶ ὑβρίζαν αὐτὸν οἱ Χριστιανοί, ἱερωμένοι καὶ λαϊκοί. καὶ δικαίως ἢ ἀδίκως ἦτον ὅπου τὸν ὑβρίζαν, καὶ τὰς κατηγορίας ὅπου τοῦ ἔλεγαν, αὐτὸς ἠξέυρη δι' αὐτάς, καὶ αὐτὸς εἶχε νὰ δώσῃ λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως τῆς φο- 10 βερᾶς ἐκείνης.

Ἐκαμε δὲ ὁ αὐτὸς Μάξιμος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον χρόνους ἑξή. καὶ ἐγινε μεγάλον σκάνδαλον ἀπὸ ἑναν μοναχὸν καλόγηρον, ὀνόματι Γαβριήλ. καὶ εὐγαλαν αὐτὸν τὸν πα- 15 τριάρχην, κύριν Μάξιμον, ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου. καὶ 15 συνόδου γενομένης, περὶ ποῖον νὰ κάμουν πατριάρχην, ὁμοφώνως ἐπροσκάλεσαν τοῦτον.

NIPHONA πάλιν τὸν πρώην πατριάρχην.

Ἐκλέξαντες δὲ δευτέραν φορὰν διὰ πατριάρχην τοῦτον, ἀπέστειλαν καὶ τὸν ἠφεραν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ 20 τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐπανάλαβε παρὰ τῆς θείας συνόδου ἀρχιερέων κληρικῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ Χριστωνύμου

derunt indicium: vesperi antem, canto usitato decantato, tradiderunt et maius. qui populo Christiano in patriarchico suggesto fausta et felicia precatus, rebus omnibus rite perfectis, in sacratissimam patriarchicam abiit cellam. venerat is e sancto monte; cumque patriarchica dignitate exornatus esset, exiit sinistra quaedam fama de ipso. itaque ludibrio fuit Christianis, tum sacris tum laicis. iurene an iniuria criminatione de ipso sparsa, ipse noverit, rationem in die illius severi ac iusti iudicii redditurus.

Praefuit hic patriarcha sexennium. tunc magna offensione a monacho quodam, cui nomen Gabrielus erat, orta deductus est Maximus e patriarchico throno. inde concilio advocato de novo patriarcha sufficiendo, consentientibus vocibus accitus est is qui sequitur.

XIII. P. NIPHO superior patriarchatu iterato.

Hunc cum iterum legissent patriarcham, miserunt qui adducerent ipsum in magnam ecclesiam. ita thronum recuperavit voluntate sacrae synodi pontificum clericorum procerum et totius Christiani po-

λαοῦ. εἶχε δὲ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον χρόνον ἕνα, καὶ
 ἔγιναν σκάνδαλα μεγάλα καὶ πολλὰ ἀπὸ τὸν Μάξιμον τὸν
 πρῶτον πατριάρχην καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀρχιερεῖς μητροπολίτας
 καὶ ἐπισκόπους, ὅποῦ δὲν ἤθελαν αὐτόν, τὸν κύριον Νήφωνα,
 5 καὶ εὐγαλαν αὐτὸν δευτέραν φορὰν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρό- 143
 νου μετὰ μεγάλης συγχύσεως καὶ ταραχῆς καὶ ἄλλων πολ-
 λῶν κακῶν. καὶ ὅταν εὐγαλαν τοῦτον ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ
 θρόνου καὶ τὸν ἀπεδίωξαν, ἔκαμαν σύνοδον ποῖον νὰ κάμουν
 πατριάρχην, καὶ ἀνήφεραν πολλοὺς ἀρχιερεῖς εἰς τὸ μέσον.
 10 τέλος δὲ ἔκλεξαν ὁμοφώνως τὸν Δράμας.

ΙΩΑΚΕΙΜ Δράμας μητροπολίτης.

Τοῦτον γὰρ ὡς τὸν ἔκλεξαν, ἔκαμαν καὶ τοὺς ψήφους
 κατὰ τὴν συνήθειαν, καὶ λαβὼν τὸ μικρὸν μήνυμα καὶ τὸ
 μέγα ἐκάθισεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. τοῦτος ἦτον
 15 ἄνθρωπος νέος καὶ ἰδιώτης· ἀμὴ ἦτον πολλὰ χρησιμώτατος
 καὶ ἐνάρετος καὶ ταπεινός. καὶ διὰ νὰ ἔχει αὐτὰ τὰ χαρί-
 σματα, τὸν ἀγαποῦσαν ὅλος ὁ κόσμος, ἱερωμένοι καὶ λαϊκοί.
 ἡβουλήθη δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἰβηρίαν διὰ νὰ δώσῃ εὐχὴν
 καὶ εὐλογίαν πρὸς τοὺς αὐθέντας τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ παν-
 20 τὸς τοῦ λαοῦ. καὶ ἔτζη ὑπῆγε, καὶ ἐδέχθησαν αὐτὸν καὶ οἱ
 αὐθέντες καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ κόσμος ὅλος μετὰ πολλῆς τι-

puli obtinuit illum per annum unum. tum pluribus inimicitiarum
 gravium causis a priore patriarcha Maximo natis, nec non ab aliis
 pontificibus metropolitae et episcopis, qui nullo modo ferre Nipho-
 nem volebant, iterata est ipsius e patriarchico solio deductio magna
 cum animorum confusione, ecclesiae perturbatione aliorumque malo-
 rum incursione. illo ad hunc modum exacto et relegato, coacta de-
 nuo synodo de alio patriarcha surrogando consultatum est, ac multis
 e pontificum numero nominatis tandem una voce electus Dramas
 antistes.

XIV. P. IOACHIMUS, Dramaë metropolita.

Electione huius facta ad suffragia secundum consuetudinem itum
 est. accepta proinde et minore et maiore eius rei indicatione augu-
 stissimam sedem cepit. erat hic aetate quidem iuvenis, nec doctrina
 expolitus, verum ecclesiasticis rebus perutilis, virtute conspicuus, ani-
 mo submissus. propter huiusmodi animi indolem carus omnibus fuit
 et consecrati et civilis ordinis. consilium deinde cepit proficiscendi
 in Iberiam, ut preces et benedictionem principibus regionis omni-
 que populo impertiretur. quo profectus exceptus est et a primoribus et

μῆς καὶ εὐλαβείας, καὶ ἐφιλοδώρησαν αὐτὸν πολλὰ καὶ περισσά, ἰδόντα τὸ ταπεινὸν αὐτοῦ, ὅτι ἦτον ὅλος μιμητῆς τοῦ Χριστοῦ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως. καὶ ὥς ἐπάτησε καὶ ἶδε ὅλους τοὺς τόπους ἐκείνους τῆς Ἰβηρίας, ἐγύρησε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ μὲ βίον 5 πολύν.

Καὶ ὥσάν ἦλθεν, ἐφθόνησαν αὐτὸν πολλὰ ἀρχιερεῖς κληρικοί καὶ μέρος κοσμικοί. καὶ ἓνας μητροπολίτης Σηλυβρίας, τὸν ὅποτον ἐκάθησαν ἀπὸ ταῖς κακαῖς πράξαις αὐτοῦ, ὅπου ἦσαν εἰς τὸν κόσμον φανεραῖς, καὶ δὲν ἦτον μόνον ἄξιος νὰ 10 τὸν ἐκαθήρουν, ἀμὴ καὶ νὰ τὸν ἐλιθοβολήσουν. καὶ ἐσηκώθη τοῦτος, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ διβάνη τοῦ σουλτάνου, καὶ ἔβαλε περισσότερα εἰς τὸ χαράτzieh φλωρία χίλια. καὶ ἐγιναν ὁμοῦ χιλιάδες τρεῖς. ἀκούσαντες δὲ τοῦτο οἱ πασιάδες τὸν ἐδέχθησαν πολλὰ καλῶς. καὶ ἔτzieh τῆς ὥρας ἔκραξαν τὸν πατρι- 15 ἀρχην, αὐτὸν τὸν κύριν Ἰωακείμ, καὶ τοῦ εἶπαν “εἰ μὲν στέργεις τὰ χίλια φλωρία τὰ περισσότερα, ὅπου ἔβαλεν ὁ μητροπολίτης Σηλυβρίας διὰ νὰ γένει πατριάρχης, ἔτzieh νὰ κάθῃ εἰς τὸν θρόνον. εἰ δὲ καὶ δὲν τὰ στέργεις, νὰ εὗγης, νὰ καθίσῃ ἐκεῖνος πατριάρχης, ὅτι ἔναι ἀποφασίς καὶ ὀρι- 20 144 σμός τοῦ σουλτάνου οὕτως. ὁ δὲ πατριάρχης, κύρις Ἰωακείμ, δὲν ἠθέλησε νὰ στέρξει ταύτην τὴν ἐπανεύασιν· μόνον ἐδιάκρινε ὅτι νὰ λείψῃ ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, περὶ νὰ

a nobilitate et a ceteris omnibus magno honore reverentiaque. munera ei multa et eximia dederunt, respicientes ad animi eius demissionem et modestiam, qua se totum ad imitationem Christi, summi pontificis, conformaverat. postquam singula Iberiae loca obeundo vidit, e peregrinatione revertit, ac Cpolin ad thronum suum opulentus rediit.

Ab eo tempore mox magna in ipsum invidia exorta est multorum, pontificum clericorum et quorundam laicorum. erat quidam metropolita Selybriae, quem propter improba facta sua, omnibus nota, ea dignitate moverant; nec tantum ea poena, verum lapidatione etiam dignus erat. surgens hic in senatum sultani accessit, et annuo charatzio seu tributo aliud mille ducatorum adiecit, ita ut iam fieret trium milium. quo bassae audito ipsum mira comitate exceperunt. tunc statim accersiverunt patriarcham Ioachim, dicentes “si acquiescis additione mille aureorum, quam Selybriensis fecit patriarchatus consequendi causa, resideto sane in throno tuo. sin abuvis, exhibis et illi locum tuum cedes, quia haec est sultani sententia et imperium.” noluit acquiescere patriarcha aggravatione hac tributi, sed de

πέσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα. ὁ δὲ εὐσεβὴς λαός, ὡς ἶδαν ὅτι ὁ καθηρημένος καὶ κατεγνωσμένος μητροπολίτης θέλει νῦν γένει δυναστικῶς καὶ παρανόμως πατριάρχης, ὑπῆγαν εἰς τὸ βασιλικὸν διβάνη ἔμπροσθεν εἰς τοὺς πασιάδες, καὶ ἔστερξαν 5 αὐτὰ τὰ χίλια φλωρία, τὴν ἐπανεύασιν. καὶ ἔτζη ἐδίωξαν τὸν κακῶς Σηλυβρίας, καὶ πάλιν ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὁ αὐτὸς κύρις Ἰωακείμ.

Ὅμως ὑπὸ συνεργίας τοῦ διαβόλου ἔγινε πρᾶγμα ἄξιον λύπης εἰς τοὺς Χριστιανούς. μιᾷ γὰρ ἡμέρᾳ ὁ αὐτὸς σουλ- 10 τᾶν Παγιαζίτης ἐκαβαλίκευσε μετὰ τῆς πόρτας αὐτοῦ, καὶ ἐπήγεγενεν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, κυνηγόντα καὶ χαίροντα. καὶ ἔτζη ἐπέρασε καὶ ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Χρυσοκεράμου, καὶ ἶδε ἓνα καὶ μόνον ὀσπίτη μετὰ κεραμίδια· καὶ τὰ ἄλλα ἦσαν χωρὶς κεραμίδια, μόνον μὲ πλάκες πλακομένα καὶ μὲ ἄλλα 15 σκεπάσματα· καὶ μόνον αὐτὸ ἦτον μὲ κεραμίδια, καὶ οὐχὶ δεύτερον. καὶ ὡς τὸ ἶδεν ὁ σουλτάνος, ὅτι ἦτον * ξεχωριστὸν μοναχόν, ἐρώτησε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς γέροντας τῆς χώρας “τί ἔναι αὐτὸ τὸ μοναχὸν ὀσπήτιον, ὅπου ἔχει τὰ κεραμίδια;” καὶ τοῦτοι ἀπεκρίθησαν ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς, καὶ εἶπαν ὅτι 20 ἐκκλησίᾳ ἔναι ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν. ἐρώτησε δὲ πάλιν ὁ σουλτάνος αὐτοὺς “ποῖος σὰς ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν, καὶ τὴν ἐκτίσατε;” καὶ αὐτοὶ δὲν ἔβαλαν εἰς τὸν νοῦν τοὺς κανένα κακόν· μόνον ἀπεκρίθησαν ἄπρακτα * καὶ ἀπαίδευτα ὡς ἄγνωστοι καὶ

throno cedendum sibi duxit, praeut in huiusmodi veniret peccatum. tunc vero pius populus, ut vidit, periculum esse ne condemnatus iste et merito deiectus metropolita violenter contra leges fieret patriarcha, abiit in regiam curiam, in conspectum bassarum, et additionem hanc mille ducatorum in se recepit. ita repulsus est improbus ille Selybriensis conatus, et Ioachimo sua dignitas restituta constitit.

Non multo post diaboli opera quiddam Christianis dolendum accidit. quodam enim die sultanus Baiazita cum aulicis suis equitabat, modo huc modo illuc oberrans, venatione animum oblectans. hoc modo non longe a Chrysoceramo praetervectus vidit domum quandam, eamque unicam, tegulis centectam. ceterae vero tegulis carebant, sed tabulis lapideis aliisque tegumentis constractae erant ut igitur sultanus illam solam et nullam aliam tegulas habentem et ita a reliquis differentem conspexit, quaesivit e sacerdotibus et senibus loci, ecquae esset haec sola tegulata domus. responderunt illi, metu impuls, esse Christianam ecclesiam, qua ipsi uterentur. rursus iussit sultanus “ecquis vobis potestatem eius aedificandae dedit?” ipsi, ut homines minime mali nec periculi quicquam suspicantes, responderunt per

βάρβαροι, καὶ εἶπαν ὅτι ὁ πατριάρχης ἔδωκεν ἡμῶν θέλημα, καὶ τὴν ἐκτίσαμεν. ὁ δὲ σουλτάνος ἀκούσας τοῦτο, ἡλλοιώθη ἢ ὄψις τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ὀργίσθη πολλά, καὶ ἐθυμώθη κατὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἤθελε νὰ τοῦ κύμῃ μεγάλην παιδευσιν φοβεράν. ἀλλ' ὅμως πάλιν ἐμετέβαλε τὸν λογισμόν αὐτοῦ, καὶ ὅρισε διὰ ὀρισμοῦ φοβεροῦ πρὸς τοὺς κληρικοὺς ἵνα εὐγάλουν αὐτὸν τὸν πατριάρχην, νὰ κάμουν ἄλλον, ἵνα μὴ παιδεύσει αὐτοὺς καὶ ἀφανίσῃ.

Ὡς δὲ ἶδαν οἱ κληρικοὶ τὸν ὀρισμὸν καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ σουλτάνου, ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἐν τῇ αἵμα 10 ἔκαμαν σύνοδον μετὰ μερικῶν ἀρχιερέων, ὅπου εἰρέεθυσαν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ὁμοφώνως ἐψήφισαν τρίτην φορὰν τὸν πρῶην πατριάρχην, κύριον Νήφωνα, ὅπου ἦτον εἰς τὴν Βλαχίαν. καὶ ἐμήνυσαν αὐτοῦ μετὰ μερικῶν κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐδεήθησαν αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ, νὰ 15
145 λάβῃ πάλιν τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ αὐτὸς κύρις Νήφωνας δὲν ἠθέλησε τελείως νὰ τὸ παρῶδε-
χθῇ· μόνον ἔστειλε τοὺς ἀπεσταλμένους κληρικοὺς ὀπίσω, καθὼς ἦλθαν μόνοι τους, καὶ καμίαν φιλοτιμίαν δὲν ἔκαμε πρὸς αὐτούς. ἐλθόντες δὲ οἱ κληρικοὶ εἰς τὴν μεγάλην ἐκ- 20
κλησίαν ἀνήγγειλα τὰ περὶ τοῦ κυροῦ Νήφωνος, ὅτι τελείως δὲν προσδέχεται τοῦτο, οὐδὲ θέλει νὰ ἀκούσῃ περὶ τοῦ πα-
τριαρχείου. τότε ἡ σύνοδος, ὡς ἤκουσαν τοὺς λόγους τού-
τους, ἐκάθισαν πολλάκις, καὶ τοὺς δοκιμωτάτους καὶ ἄρμο-

imprudentiam inconsiderate "patriarcha nobis potestatem fecit, et ita aedificavimus." sultano, postquam audivit, color faciei immutatus est, et gravi ira contra patriarcham exarsit; de eoque haud vulgare supplicium sumere voluit. at immutavit tamen animum suum, et severum clericis mandatum dedit ut delicerent patriarcham aliumque sullicerent, nisi poenas dare et deleri vellent.

Accepto mandato et sententia sultani vehementer animis consternati sunt, et confestim certorum aliquot pontificum concilium, qui tunc forte ad magnam ecclesiam erant, coegere; ac tertium elegerunt una voce superiorem patriarcham Niphonem, in Valachia versantem. ei missis clericorum aliquot nuntiandum hoc curarunt, rogaruntque, veniret et patriarchicum fastigium reciperet. at ille nullo modo sibi persuaderi passus est, sed clericos missos, ita uti venerant, inanes remisit, nulla benignitate et honore eis habito. qui ad ecclesiam reversi renuntiaverunt responsum Niphonis: eum non modo oblatam dignitatem non recipere, sed ne audire quidem de patriarcheo velle. hac synodus recusatione accepta denuo ac saepius sedit; cumque

δίους ἀρχιερεῖς κατ' ὄνομα εἰπόντες δὲν ὁμοφώνησαν νὰ ἐκ-
λέξουν πατριάρχην. καὶ ἔτιζή ἐλύθη ἡ σύνοδος. καὶ πάλιν
συνόδου γενομένης, ποῖον νὰ κάμουν πατριάρχην, ἔκλεξαν
ὁμοφώνως τὸν Ζιχνῶν, ὃ ὁποῖος δὲν εὐρέθη ἐδῶ τότε εἰς τὴν
5 μεγάλην ἐκκλησίαν, ἀμὴ ἦτον εἰς τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ.

ΠΑΧΩΜΙΟΣ μητροπολίτης Ζιχνῶν.

Τοῦτον ψηφίσαντες μιᾷ γνώμῃ διὰ πατριάρχην, ἐν τῇ
ᾧμα ἀπέστειλα καὶ τὸν ἤφεραν, καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν
μήνυμα καὶ τὸ μέγα. καὶ τὸ δικανίκιον παρὰ τοῦ Ἑρακλείας
10 ἔλαβε, μετὰ τὴν εὐχαριστίαν, ὥς ἔναι συνήθειαν τῶν πα-
τριαρχῶν ὅπου τὴν λέγουν, καὶ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον
ἐκάθισε. καὶ ἔδραμαν καὶ ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ καὶ υἱοὶ
οἱ Χριστιανοί, καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτὸν διὰ πατριάρχην.

Ἐκαμε δὲ τοῦτος χρόνον ἓνα εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρό-
15 νον. καὶ τότε τινὲς κοσμικοί, φίλοι τοῦ πρώην πατριάρχου
κυροῦ Ἰωακείμ, ὁμοφώνησαν ἀνὰ μέσον αὐτῶν νὰ * δώσουν
ἀπὸ λόγου τοὺς φλωρία πεντακόσια τοῦ σουλτάνου, νὰ τοὺς
δώσῃ πάλιν πατριάρχην τὸν αὐτὸν κύριν Ἰωακείμ. ἦτον δὲ
τὸ χαράτζιον φλωρία τρεῖς χιλιάδας, καὶ αὐτοὶ τὸ ἐπανεύα-
20 σαν πεντακόσια, ὅπου ἔγινε τρεῖς χιλιάδες καὶ πεντακόσια.
καὶ τοῦτο, ὅπου ἔτρεχαν οἱ φίλοι τοῦ κυροῦ Ἰωακείμ καὶ

probatissimorum et ad sustinendum tantum onus aptorum antistitum
nomina in medium allata essent, convenire de patriarchae electione
non potuit. ita synodus dimissa fuit. inde rursus concilio congregato
omnium voces in Zichnensi praesule concurrerunt; qui tunc quidem
non aderat, sed domi apud metropolin. suam.

XV. P. PACHOMIUS, Zichnarum metropolita.

Cum hunc una mente patriarcham legissent, statim legatione
missa adducendum curarunt, eidemque utrumque indicium de more
dederunt. pedum ab Heracleensi accepit, post gratiarum actionem a
patriarchis recitari solitam, et in patriarchicum thronum assedit. tum
accurrere pontifices et clerici et cuncti Christiani, eique debitum ho-
norem exhibuerunt.

Postquam hic unum annum sedit, tum quidam politici, prioris
patriarchae Ioachimi amici, inter se consilium ineunt, se tanquam de
suo daturos sultano quingentos aureos, ut ipsis in patriarchatum re-
stituatur Ioachimium. erat tributum antea tria milia ducatorum hoc
ipsi quingentis ducatis auxerunt, ut summa fieret ter mille et quin-

ἔκαμναν ἐπανεύασιν καὶ ἔταξαν φλωρία τοῦ σουλτάνου, ἦτον μὲ θέλημα καὶ βουλῇ τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἰωακείμ, καὶ αὐτὸς ἔδειδε τὰ φλωρία κρυφῶς, καὶ ἔδειχεν ὅτι δὲν ἤξεύρη εἶδῃσιν. ὁμοιως ὥς τὸ ἔκαμαν ἄριζην εἰς τὸν σουλτάνον ὅτι δίδουν φλωρία πεντακόσια, νὰ εὐγάλουν τὸν πατριάρχην, νὰ ἔλθῃ πάλιν εἰς τὸν θρόνον ὁ πρῶτος πατριάρχης, κύρις Ἰωακείμ, ὅρισε τῆς ὥρας, καὶ εὐγαλαν τὸν αὐτὸν κύριον Ἰωακείμ.

146 *ΙΩΑΚΕΙΜ* πάλιν τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἔλαβε.

Περάσοντα δὲ ὀλίγος καιρὸς ἡβουλήθη δευτέραν φοράν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Πούγδαμον· καὶ ἔτιζεν ἡτοιμάσθῃ, καὶ ἔλαβε 10 μερικὸν κληρικοὺς, καὶ ἔφθασεν ἐκεῖ πλησίον. ἤξευρε δὲ τὴν ἐπανεύασιν ὁ Πούγδαμος, ὅπου ἔκαμεν ὁ πατριάρχης, ἔσσοντας νὰ δώσῃ τὰ πεντακόσια φλωρία, νὰ εὐγάλῃ τὸν πατριάρχην ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν αὐτός· καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἐδεχθῇ, οὐδὲ νὰ τὸν ἰδεῖ· μόνον ἀπέ- 15 στείλῃ ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ, καὶ ἀπεδίωξαν αὐτὸν ἀπὸ ὅλον τὸν τόπον αὐτοῦ ὥς ἐπιβάτην καὶ παράνομον. ἀκούσας δὲ τούτους τοὺς λόγους ὁ πατριάρχης ἐλυπήθη πολλὰ καὶ ἐντροπιάσθη, καὶ ἐγύρησε καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ Δολόβιστον, καὶ

7. τὸν αὐτὸν κύριον Ἰωάκειμ] τὸν κύριον Παχώμιον, καὶ τὸν αὐτὸν κύριον Ἰωακείμ ἤφεραν. Crusius.

gentorum. et hoc eorum praeposterum erga Ioachimium studium, quo hanc accessionem sultano polliciti sunt, susceptum est ipso Ioachimo sciente et volente: quippe dabat ipse id auri clanculum, sed nihil se scire prae se ferebat. itaque re ad sultanum ab illis relata, se addere quingentos aureos, ut Ioachimus restitatur, statim is negotium eis throno deducendi Pachomii et Ioachimi reducendi dedit.

DECIMUS SEXTUS patriarcha Ioachimus, iterata patriarchica potestate.

Post modicum tempus hic iterum peregrinari et Moldaviam invisere paravit. itaque clericis aliquot comitatus in viciniam illius pervenit. resciverat Moldavus de additione ad tributum a patriarcha facta, cum hic quingentis ducatis datis Pachomium e throno excussisset et ipse inibi se collocasset. noluit ergo eum princeps ille recipere, imo ne videre quidem: sed ministros aliquot misit, qui hominem tota regione ipsius excedere iusserunt ut patriarchatus contra canones inscensorem.

His auditis patriarcha valde indoluit et pudefactus est. itinere itaque converso Dolovistum perrexit; ac dolore animi in morbum de-

ἀπὸ τὴν πικρίαν αὐτοῦ ἀπέθανε ἐν τῷ ἅμα, ἔσσοντας νὰ ἀσθενήσῃ μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνῃ τὴν καταφρόνουν.

Καὶ μαθόντες οἱ κληρικοὶ τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου ἐσύναξαν ἄρχιερεῖς, διὰ νὰ ἰδοῦν ποῖος ἔναι ἁρμοδίος νὰ κάμουν πατριάρχην. καὶ καθίσαντες ἐπὶ συνόδου ἐζήτησαν ὁμοφώνως τὸν πρώην.

ΠΑΧΩΜΙΟΣ πάλιν ὁ πρώην πατριάρχης.

Κοινῇ δὲ γνώμῃ ἄρχιερέων κληρικῶν τε καὶ κοσμικῶν, τῶν τε ἀρχόντων καὶ τοῦ κοινοῦ λαοῦ, τοῦτον πάλιν πατρι-
 10 ἀρχην ἐπροσκάλεσαν· καὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐπανάλαβε, καὶ ἐκάθισεν εἰρηνικῶς. τότε ἦτον ὁ σοφώτατος καὶ θεολογικώτατος κύρις Μανουήλ, ὁ μέγας ῥήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὁ Πελοποννησιακός.

Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τούτου ἦτον καὶ ὁ παράνομος
 15 Ἀρσένιος, τὸ γένος Ἀποστόλης, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας παρανόμως καὶ ἔξω κανόνων, ἀναξίως. καὶ νὰ μάθετε περὶ τούτου πῶς ἔγινε παρανόμως. τοῦτος, λέγω ὁ Ἀρσένιος, ἦτον διάκονας, καὶ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Βενετίαν εἰς τὴν Μονεμβασίαν μετὰ με-
 20 γάλῃς δυνάμεως, τῶν Βενετῶν δηλονότι τῆς ἀφεντίας, ἔσσοντας ὅπου ὄριζαν αὐτὴν τότε. καὶ εἶχε θέλημα παρ' αὐτῶν

lapsus, mox extinctus est, cum talem sui contemptionem concoquere non posset.

Cognita morte patriarchae a clericis conventus pontificum indictus est, ut de alio idoneo in locum eius substituendo deliberarent. sedentes itaque in sacra synodo, concordi voce superiorem Pachomium requisiverunt.

DECIMUS SEPTIMUS, patriarcha rursus prior Pachomius.

Communi sententia, inquam, pontificum et clericorum, interque seculares nobilium et plebis, hunc ad patriarchicam administrationem revocarunt. thronum ergo recepit, et pacifice praesedit.

Eo tempore vivebat doctissimus vir et theologus praestantissimus, Manuelus Peloponnesius, magnus magnae ecclesiae rhetor. sub hoc quoque patriarcha vixit legum contemptor^r Arsenius, genere Apostoles; qui indigne violatis legibus et canonibus in thronum sanctissimae metropoleos Monembasiae se intulit. cognoscite, quaeso, quibus machinamentis. erat iste Arsenius diaconus, venitque Venetiis Monembasiam, magna Venetorum procerum potestate instructus, pertinente tunc ad

καὶ παρὰ τοῦ λεγάτου τοῦ πάπα, ὅτι, ἀφ' οὗ γένει ἀρχιε-
ρεὺς, νὰ ἔχει τὸν θρόνον τῆς Μονεμβασίας ἀνεμποδίστως, καὶ
ὅποιος τῶν ἱερωμένων ἢ τῶν κοσμικῶν φανῇ αὐτοῦ ἐναντίος
καὶ ἀπειθής, νὰ παιδεύεται μεγάλως καὶ νὰ ἐξορίζεται ἀπὸ
τὸν τόπον ἐκεῖνον ἕως ὅλης τῆς ζωῆς αὐτοῦ. ὅμως ἤλθεν 5
εἰς Μονεμβασίαν, ἔδειξε τοὺς ὁρισμοὺς τῆς αὐθεντίας τῶν
Βενετῶν πρὸς τὸν αὐθέντην τοῦ τόπου καὶ πρὸς τοὺς ἄρ-
χοντας καὶ πρὸς τὸν λαόν. ὥς δὲ ἶδαν οἱ Μονεμβασιῶται
τοὺς ὁρισμοὺς, ἐπροσκύνησαν αὐτὸν καὶ ἐτίμουν μεγάλως καὶ
εὐλαβοῦντο, ὅτι ἦτον καὶ σοφώτατος μέγας. λοιπὸν τοῦτος ὁ 10
Ἀρσένιος, ὥς ὑπῆγεν ἐκεῖ διάκων, ἔστειλε καὶ ἐπροσχάλεσε
τὸν ἐπίσκοπον τοῦ Ἑλους· καὶ ἐχειροτόνησεν αὐτὸν πρεσβύ-
τερον. τότε συμβούλιον ἔκαμαν ἐκεῖ, ὅπως νὰ χειροτονηθῇ ὁ
αὐτὸς Ἀρσένιος μητροπολίτης Μονεμβασίας. καὶ οὕτως ἔκα-
μαν τὸν Ἑλους, τὸν ἐπίσκοπον, εἰς τόπον τοῦ οἰκουμενικοῦ 15
патριάρχου, καὶ δύο ἱερεῖς ἔβαλαν εἰς δύο μητροπολιτῶν,
τοῦ Λακεδαιμονίας καὶ τοῦ Χριστιανουπόλεως. καὶ οὕτως
ἔκαμαν αὐτοὶ τοὺς ψήφους, καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μή-
νυμα, καὶ τὸ μέγα μετὰ τὸ ἐσπερινόν. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον
λειτουργίας γενομένης ἐχειροτόνησαν αὐτὸν μητροπολίτην Μο- 20
νεμβασίας, καὶ ἔνδυσαν αὐτὸν μετὰ τῶν ἱερῶν ἐνδυμάτων
τῶν ἀρχιερατικῶν, τοῦ τε πολυτίμου * σάκκου, καὶ ὠμοφορίου

ipsorum imperium illa urbe. pugnabant ipsi pro eo; causam eius agebat papae legatus, concedentes ei, quando fieret pontifex, thronum Monembasiae citra controversiam. quodsi quis vel sacerdotum vel politicorum hominum se illi opponeret nec pareret, acriter eum punitum iri atque adeo exterminatum iri e loco illo ad omne tempus vitae suae. tunc igitur, ut coepi dicere, Monembasiam venit; mandatum et commendationem Venetae dominationis praefecto civitatis, patribus et populo, exhibuit. Monembasiatae postquam eas literas viderunt, demisse exceperunt hominem, honore et reverentia prosequentes, utpote praeclara etiam eruditione et doctrina praeditum. proinde Arsenius iste, qui illo diaconus venerat, misit qui Eleum accirent episcopum; qui eum declaravit presbyterum. quo tempore consilium ab eis cūsum est Arsenii Menembasiatis metropolitae creandi. itaque illum Eleum episcopum in locum et dignitatem oecumenici patriarchae traduxerunt, duos autem sacerdotes pro duobus metropolitae reputarunt, uno Lacedaemoniae, altero Christianopoleos. ita ipsi suffragium inierunt, et minus ei dederunt indicium, ac post vespas maius postridie liturgia celebrata eum Monembasiae metropoliten renuntiarunt sacrisque pontificalibus induerunt, pretioso sacco et superhumerali et ceteris. o iniquitatem contra leges! o adulationem

καὶ τῶν ἐπιλοιπῶν. ὡς τῆς παρανομίας, ὡς τῆς κολακείας τῶν
 ἐλεεινῶν. ὁ γνήσιος μητροπολίτης Μονεμβασίας, ὁ νομίμως
 χειροτονηθεὶς παρὰ τῆς ἀγνωστῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκ-
 κλησίας, εὗρίσκετον ὑγιῆς· καὶ διὰ τὰ ἀφενδεύουν * οἱ Βε-
 5 νέτικοι τὸν θρόνον αὐτοῦ, ἀπεδίωξαν αὐτὸν καὶ τοὺς προτι-
 τέρους ἀπ' αὐτόν. καὶ αὐτὸς μὴ ἔχων ποῦ νὰ καθίσῃ, νὰ
 κάμῃ θρόνον, ὑπῆγεν εἰς μίαν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ, ἣ ὁποῖα ἦτον
 ἡ Κορώνης, καὶ ἐκεῖ ἔκαμε θρόνον, ὅτι τότε ἡ αὐτὴ Κορώ-
 νης εἶχε πλῆθος λαοῦ, ἄρχοντας μεγάλους καὶ ἄλλους χρησί-
 10 μους ἄνδρας καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ. καὶ αὐτὸς ὁ παρα-
 νομώτατος Ἀρσένιος, ζῶντος αὐτοῦ τοῦ γνησίου ἀρχιερέως,
 ἔλαβε τὸν θρόνον αὐτοῦ μετὰ δυνάμεως τῶν Λατίνων, καὶ
 ἐμοίχευε τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ ἴδετε καὶ τί χειροτονίαν ἔλαβε. ὁ ἐπίσκοπος καὶ 148
 15 οἱ ἱερεῖς ἔκαμαν αὐτὸν μητροπολίτην. φρίξον ἦλιε, καὶ σιέ-
 νυξον ἡ γῆ, εἰς τὴν τοιαύτην παρανομίαν. ὁ μητροπολίτης
 κάμνη ἐπίσκοπον καὶ ἱερεῖς κατὰ τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα,
 ὡς διαλαμβάνουν οἱ Θεῖοι κανόνες· ἀμὴ ὁ ἐπίσκοπος καὶ οἱ
 ἱερεῖς δὲν κάμνουν μητροπολίτην. πῶς νὰ γένει ὁ υἱὸς πα-
 20 τέρας ἢ ὁ πατέρας υἱός; τοῦτο ἔναι ἀδύνατον καὶ ἀσεβέστατον
 καὶ παρανομώτατον. ἀμὴ ὁ πατέρας κάμνη χρεῖα νὰ ἔχει τιμὴν
 ὡς πατέρας καὶ κεφαλὴ τοῦ υἱοῦ· ὁ δὲ υἱὸς νὰ ἔχει τιμὴν

miserandorum! verus Monembasiae metropolita, qui legitime a sanc-
 ctissima Christi ecclesia magna ordinatus erat, vivus valensque super-
 erat. huius thronum ut in potestate sua Veneti haberent, et de eo
 quod liberet facerent, expulerunt tum ipsum tum antecessores ipsius.
 is ergo non habens ubi resideret, ubi thronum constitueret, in quen-
 dam suorum episcopatum se contulit, qui erat in civitate Coronae.
 ibi posuit sibi thronum, quod tunc ea civitas affluebat multitudine
 populi, nobilibus et potentibus aliisque praestantibus viris, magna
 denique civium frequentia. ipse vero Arsenius, iniustissimus homo,
 vivente ipsius germano pontifice occupavit sedem eius, ope Latino-
 rum fretus, ecclesiamque Christi, dei nostri, adulterio inquinavit.

Sed operae pretium est examinare ipsius ordinationem seu de-
 clarationem, qualis extiterit. episcopus et sacerdotes ipsum crearunt
 metropolitam. horresce sol, ingemisce terra, ad istam legum concul-
 cationem. metropolita facit episcopum et sacerdotes pro pontificia
 dignitate et praescripto sacrorum canonum, non vice versa episcopus
 et sacerdotes metropolitam. quae est ista perversitas, ut filius in
 patrem transeat aut pater in filium? fieri hoc non potest, impium
 est, a legibus abhorret. sed necessitas flagitat ut pater honorem
 habeat patris et sit caput filii, filius vicissim honore fruatur qui filio

ὡς υἱὸς καὶ δοῦλος τοῦ πατρὸς του, καὶ οὐχὶ τὸ ἐναντίον. ὁ πατριάρχης δέ, κατὰ τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα, ὡς πατὴρ τῶν πατέρων καὶ ὡς ποιμὴν τῶν ποιμένων, μητροπολιτῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων καὶ παντὸς ἱερωμένου καὶ κοσμικοῦ ὅλης τῆς οἰκουμένης, καὶ χειροτονεῖ τοὺς μητροπολίτας. καὶ 5 μητροπολίτης μητροπολίτην χειροτονεῖ μετὰ ἐπιτροπῆς τοῦ πατριάρχου, κατὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐξουσίαν καὶ κυριότητα. καὶ ἐπίσκοπος ἐπίσκοπον χειροτονεῖ μετὰ θελήσεως τοῦ μητροπολίτου.

Ὅμως, καθὼς ἔλαβεν ὁ αὐτὸς Ἀρσένιος τὸν θρόνον τῆς 10 Μονεμβασίας ἔξω κανόνων, ὡς εἵπομεν, ἐλειτούργει μετὰ τοῦ ἱεροῦ * συνθρόνου ὡς μητροπολίτης, καὶ χειροτονίας ἔκαμνε, ἀναγνώστας ὑποδιακόνους διακόνους καὶ ἱερεῖς, καὶ πάντα ὅλα τὰ ἀρχιερατικά. καὶ μαθὼν τοῦτο ἡ μητέρα τῶν ἐκκλησιῶν, ἡ καθολικὴ καὶ μεγάλη, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν τίμιον 15 πατριαρχικὸν γράμμα, ἵνα παύσῃ τῆς ἀρχιερατικῆς ὑπηρεσίας ὡς παρὰ νόμον ὅπου ἐχειροτονήθη, καὶ μοιχεύει πνευματικῶς, καὶ αὐτὸς χειροτονία δὲν ἔλαβεν οὐδὲ χάριν τοῦ παναγίου πνεύματος. ὁ ἐπίσκοπος ἔχει χάριν τοῦ παναγίου πνεύματος καὶ δίδει, ὅταν κάμνῃ ἱερεῖς κατὰ τὸ τοῦ ἐπισκό- 20 που ἀξίωμα. καὶ ἡ χειροτονία ἐκείνη εἶναι ἁγία καὶ στερεὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος. ἀμὴ ἐπίσκοπος νὰ χειροτονήσῃ μητροπολίτην εἶναι ἀσεβέστατον καὶ

convenit, et patri subiiciatur suo, non autem contra fiat. patriarcha vero, pro patriarchica eminentia, ut pater patrum sit et ut pastor pastorum, metropolitaram, archiepiscoporum, episcoporum et omnium sacratorum laicorumque per totum terrae orbem. hic ergo creat metropolitas, et metropolita metropolitam designat patriarchae permissu, pro potestate et auctoritate quam a patriarcha accepit. sed et episcopus episcopum, metropolita permittente, eodem modo facit. verum institutam narrationem persequor.

Tum itaque thronum Monembasiae Arsenius eo quo diximus modo adeptus, extra canones, sacris operando cum sacro consessu pro metropolita se gerebat: anagnostas designabat, hypodiaconos, diaconos et sacerdotes. omnia denique pontificia munia exequabatur. haec cum rescivisset magna et catholica ecclesiarum mater, missum est ad eum venerabile patriarchicum scriptum, quo interdicebatur ei pontificali administratione, ut qui violatis legibus ordinatus esset et spiritale faceret adulterium, cum ipse nec ordinationem nec sancti spiritus gratiam accepisset. episcopum habere gratiam sancti spiritus, eamque dare, quando faciat sacerdotes ex episcopica aucto-

μακρὰν ἀπὸ τὸν θεὸν καὶ συγκλήρωσις μετὰ τὸν σατανᾶν,
ἔσοντας αὕτη ἡ χειροτονία νὰ μηδὲν εἰς αὐτὴν χάρις τελέως
παρὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως Χριστοῦ, τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ
παρὰ τοῦ παναγίου αὐτοῦ πνεύματος, ἀμὴ ὁργὴ καὶ κατάρρα
5 καὶ εἰς τὸν χειροτονοῦμενον καὶ εἰς τὸν χειροτονηθέντα.

Λοιπὸν ὁ αὐτὸς Ἀρσένιος, ὡς ἐδέξατο τὸ τίμιον καὶ 149
προσκυνητὸν γράμμα τὸ πατριαρχικόν, ἀντὶ οὐδενὸς ἐλογί-
σατο αὐτό· ἀμὴ ἀντέγραψε πρὸς τὴν καθολικὴν μεγάλην
ἐκκλησίαν σὺς πλάτος ὑβρίζοντα τὸν πατριάρχην καὶ τοὺς τι-
10 μιωτάτους κληρικούς, καὶ ἀτιμίας πολλὰς ἐφλυάρει ὁ τετυ-
φλωμένος, καὶ δὲν ἐπρόσδραμεν εἰς τὸν ἱατρόν, νὰ λάβῃ θε-
ραπείαν καὶ ἰατρείαν, εἰς τὸν κοινὸν αὐθέντην καὶ δεσπότην,
τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, τὴν ἔμψυχον εἰκόνα Χριστοῦ
τοῦ ἱατροῦ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων· ἀμὴ ἔσοντας νὰ
15 ἐπαρθῇ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἀπ' αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν ἐκυριεύσῃ
ὁ διάβολος, ἔπρεσεν εἰς ἀπόγνωσιν, καὶ ἐδιαφένδευεν εἰς τὸν
ἑαυτὸν τοῦ ὅτι καλῶς ἔκαμε.

Ὡς δὲ ἶδεν ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ συνόδου
τὴν ἀναισχυντίαν αὐτοῦ καὶ τὴν παρακοὴν καὶ τὸ ἀπειθές,
20 ἔπεμψαν γράμμα τίμιον πατριαρχικόν εἰς τὴν Μονεμβασίαν,
καὶ ἐκάθησαν αὐτόν. καὶ ἴδετε καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς καθαι-
ρέσεως αὐτοῦ.

ritate. talem designationem esse sanctam et ratam, beneficio et gra-
tia sancti vivifici spiritus. sed ut episcopus designet metropolitam,
id vero cum summa impietate coniunctum esse et a deo remotissi-
mum, consociationem denique cum satana, quandoquidem ad talem
ordinationem nulla plane a summo pontifice Christo, deo nostro, et
sanctissimo eius spiritu accedat gratia, sed ira et execratio tum in
ordinantem tum in ordinatum.

Hoc venerandum patriarchae et adorandum rescriptum ut accepit
Arsenius, pro nihilo putavit: sed responsum ad sanctam catholicam
ecclesiam rescripsit iniuriae et contumeliae plenum, qua in patriarcham
qua in venerabiles clericos, multa magno cum contemptu in eos
deblaterans, homo caecus. adeo noluit ad medicum accurrere capi-
endae medicinae et curationis causa, ad communem omnium domi-
num, oecumenicum patriarcham; ad animatam imaginem Christi, tum
animorum tum corporum medici: sed cum semel ei gratia dei ademp-
ta esset, in possessionemque miseri diabolus venisset, in desperatio-
nem incidit, improbissimum suum factum impudenter defendens.

Patriarcha igitur et sacrum cum ipso concilium, cernentes eius
impudentiam inobedientiam et inobsequentiam, miserunt sacrum pa-
triarchicum Monembasiam rescriptum, quo ipsum de throno detraxe-
runt. cuius sententiae exemplum hic subiecimus

Παχώμιος, ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
 λεως, νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης· τῇ ἡμῶν
 συνοδικῶς προκαθημένῃ μετριότητι, καὶ τινων συμπαρόντων
 ἀρχιερέων μετὰ τοῦ ἡμετέρου παντὸς κλήρου, ἀνηνέχθη περὶ
 τοῦ παρανόμου νῦν Μονεμβασίας, τοῦ λεγομένου Ἀποστόλη, 5
 ὡς τοῖς ἀπανταχοῦ εὐρισκομένοις Χριστιανοῖς, τάχα Λατί-
 νοις δῆθεν χαριζόμενος, προξενεῖ σκάνδαλα καὶ συγχύσεις,
 καὶ ἀνυποστόλως ἀφορισμοὺς ἐκδενάζει κατ' αὐτῶν, μὴ γι-
 γνώσκων ὁ μάταιος ὅτι αὐτὸς ταῖς ἀποφάσεσι καὶ ἀραῖς τῶν
 κανόνων ὑπόκειται ὡς παρανόμως καὶ ἔξω κανόνων ἀναξίως 10
 προβὰς εἰς ὃν νῦν λέγεται εἶναι. καίτοι γε πρώην τὰ κατ'
 αὐτὸν συνοδικῶς ἐνταῦθα τρακταῖσαντες, τὴν κατ' αὐτοῦ
 ἀπόφασιν διὰ μόνης ζώσης φωνῆς ἐξενεγκόντες ἠρκέσθημεν.
 ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ παύεται πάντα κινῶν λίθον κατὰ τῶν ἐκά-
 στου ὁρθοδόξων, καὶ οὐδόλως βούλεται, κατὰ τὸν Ἰούδαν 15
 ἐκεῖνον, ὅποι τυγχάνουσιν, ἰέναι, καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν οὕτω
 συνοδικῶς καὶ ἐγγράφως, ἐνδικώτατα, ὡς συγχιστὴν καὶ σκαν-
 δαλοποιὸν κατὰ τῶν ὁρθοδόξων, ἔχει αὐτὸν ἀφωρισμένον ἀπο
 τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου καὶ ἀσυγχύτου τριά-
 150 δος, τοῦ ἑνός τῇ οὐσίᾳ, τῷ ἀριθμῷ, παντοκράτορος καὶ ὑπο- 20
 σταίτου τῶν ὅλων, Θεοῦ, ἐν τε τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι·
 ὡς δὲ πάλιν ἀναξίως καὶ παρανόμως προβάντα εἰς τὸν τῆς

Pachomius, miseratione dei archiepiscopus Cpoleos, novae Romae,
 et oecumenicus patriarcha. ad nostram in synodo praesidentem, et
 quorundam una sedentium pontificum, cum toto clero nostro, medio-
 critatem relatum est de illegitimo nunc Monembasiae, Apostole no-
 minato: quomodo ubivis locorum Christianis, studio nimirum Latinis
 gratificandi, praebeat offendicula et perturbationes, nec vereatur ex-
 communicationes evomere contra eos, nolens intelligere vanus homo
 sese esse illum qui condemnationibus et execrationibus canonum sub-
 iaceat, ut qui illegitime spretisque canonibus indigne in locum in-
 vaserit, in quo nunc dicitur esse. atqui cum antea causam eius hic
 synodice tractaremus, sententiam in eum viva tantum voce pronun-
 tiare satis habuimus. sed quia non cessat omnem movere lapidem,
 ut officiat singulorum locorum recte sentientibus, nec ullo pacto vult,
 utpote ludae imitator, eodem ubi illi sunt ire, ideo mediocritas nostra
 synodico processu et scripto concepto eum iustissime, ut perturbatorem
 et scandalorum adversus pios auctorem, separat firmiter, a coniunctione
 abscissum sanctae consubstantialis individuae et inconfusae trinitatis,
 unius illius substantia et numero, omnipotentis cunctarumque condi-
 toris dei, tum in hoc tum in futuro saeculo. rursus eadem medio-
 critas nostra eundem, ut indigne et conculcatis legibus in pontifica-

Μονεμβασίας ἀρχιερατικὸν θρόνον ἔχει καθηρημένον καὶ γε-
 γυμνωμένον πάσης ἱερωσύνης καὶ ἀρχιερατικῆς ἀξίας τὸ σύ-
 νολον. οὕτως ἐν ἀγίῳ ἀποφαινόμεθα πνεύματι. πάντας δὲ
 τοὺς ἀπανταχοῦ εὐρισκομένους ὁρθοδόξους Χριστιανούς ἔχο-
 5 μεν εὐλογημένους καὶ συγχωρημένους ἐν ἀγίῳ πνεύματι. μά-
 λιστα δέ, ὅσους ὁ κατάρατος ἐκεῖνος ἠφώρισέν, ἡ μετριότης
 ἡμῶν τῇ παντοδυνάμῳ ἐξουσίᾳ τοῦ Θείου καὶ ζωαρχικοῦ καὶ
 παντοκρατορικοῦ πνεύματος ἔχει εὐλογημένους καὶ συγκεχω-
 ρημένους καὶ λελυμένους καὶ ἐλευθέρους δεσμοῦ τε καὶ ἐνο-
 10 χῆς. οὕτως καὶ περὶ τούτων ἐν ἀγίῳ ἀποφαινόμεθα πνεύ-
 ματι, οὗ αἰτία πρακτικὴ ἀμέσως ἢ προσκυνητὴ τοῦ πατρὸς
 ὑπάρχει ὑπόστασις. ὅθεν τοῖς ἀπανταχοῦ δηλοποιοῦμεν ὁρ-
 θοδόξοις Χριστιανοῖς τὰ κατ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ τις ὅλως αὐτῷ
 προσέλθῃ ὡς ἵχνος ἔχοντι ἱερωσύνης, μήτε μὴν συγγέοιτο
 15 ὅλως τῷ ἐκχεομένῳ ὑπ' αὐτοῦ ἀφορισμῷ. ὧν εἵνεκα καὶ ἡ
 παροῦσα ἡμῶν ἐγγραφὸς ἀπόφασις ἐν ἐγκύκλιον ἐπιστολῆς
 ἀπολέλνται εἶδει.

Εἶχε δὲ καὶ διὰ τῆς τιμίας πατριαρχικῆς χειρὸς τὸ μηνὶ
 Ἰουνίῳ ἰνδικτιῶνος ιβ'.

20 Ὅμως ὁ πατριάρχης δὲν ἔγραψε μόνον ταύτην τὴν κα-
 θαίρεσιν τοῦ Ἀρσενίου· ἀμὴ καὶ εἰς τὴν Κρήτην καὶ εἰς

lem Monembasiae sedem progressum, constante sententia inde deiicit
 et pro deiecto habet, omni prorsus sacerdotio et pontificia dignitate
 exutum. haec est sententia nostra; quam S. spiritu auctore et appro-
 batore in ipsum pronuntiamus e contrario vero cunctos pios Chri-
 stianos, ubicunque locorum sunt, benedictione nostra prosequimur,
 veniamque illis peccatorum damus de voluntate et ope S. spiritus.
 maxime autem illos, quoscunque execratus iste a communione eccle-
 siae eiecit, mediocritas nostra, omnipotente potestate divini vivifici
 et omnipotentis spiritus, benedictos censet et veniam consecutos so-
 lutosque et liberos vinculo et reatu. hanc sententiam de ipsis etiam,
 per spiritum sanctum pronuntiamus, cuius causa immediate productrix
 adoranda patris est hypostasis. unde cunctis, quibuscunque in locis
 sunt, recte sentientibus Christianis nota facimus quae contra eum
 egimus, ut ne omnino quisquam ad ipsum accedat tanquam vestigium
 habentem sacerdotii, neque ullo modo confundatur effusa ab ipso
 excommunicatione. quibus de causis etiam haec scripta sententia
 nostra sub communis ad omnes epistolae edita est forma.

Subscriptum quoque veneranda patriarchae manu erat, mense
 Iunio, indictione XII.

Tum patriarcha non tantum hanc Arsenii deturbationem scripsit,
 verum etiam in insulas Cretam et Cythera aliaque loca Venetorum,

τὴν Κυθηρίαν καὶ εἰς ἄλλους τόπους τῶν Βενετῶν, ὅπου ἦσαν ὁρθόδοξοι, ἔγραφε καθαιρέσιν εἰς τοὺς ἱερεῖς ὅπου ἐχειροτόνησε, καὶ ὅσοι ἔχουν αὐτὸν διὰ ἀρχιερέαν, νὰ εἶναι ἀφωρισμένοι. ἔδειδε γὰρ ἄδειαν τῶν χειροτονηθέντων ἱερέων καὶ διακόνων νὰ ὑπάγουν εἰς ἄλλους ἀρχιερεῖς νομίμους, νὰ 5 χειροτονήσουν αὐτοὺς δευτέραν φορὰν κατὰ νόμους, ἐπειδὴ καὶ ἡ πρώτη δὲν ἦτον χειροτονία διὰ τὸ εἶναι ἔξω κανόνων.

- 151 *Λοιπὸν ὥς ἔμαθε τοῦτος ὁ παραβάτης ὅτι τοιοῦτα γράμματα ἀπέστειλεν ὁ πατριάρχης κατ' αὐτοῦ, δὲν ἐδυνήθη ἀπὸ 10 τὴν ἐντροπὴν του νὰ σταματίσῃ πλέον εἰς τὴν Μονεμβασίαν· ἀμὴ ἐμίσειυσεν ἀπ' ἐκεῖ ἐν τῷ ἅμα καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν πάπαν, καὶ ἀνήφερεν εἰς αὐτὸν λόγους σκληροὺς καὶ φοβεροὺς, καὶ εἰς τοὺς καρδηνάλιους, ὥς ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι τὸν πάπαν ἔχουν διὰ αἵρετικόν, καὶ τοὺς καρδηνάλιους. ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ 15 πάπας, ἤξεύροντα ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀρσένιος εἶναι πολλὰ σοφώτατος καὶ μέλος τῆς ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἔγραψε πολλὰ πρὸς τὴν αὐθεντίαν τῆς Βενετίας κατὰ τῶν Ῥωμαίων τῶν Χριστιανῶν. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ὁ αὐτὸς Ἀρσένιος, καὶ τὴν ἤφερεν εἰς τὴν αὐθεντίαν· καὶ ἐγένετο πολλή 20 σύγχυσις καὶ ταραχὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ῥωμαίων εἰς τὸν μέγαν Γεώργιον, καὶ ἐκινδύνευσαν πολλοὶ τῶν Ῥωμαίων νὰ θανατωθοῦν ἀπὸ ἀναγκασίας τοῦ αὐτοῦ Ἀρσενίου. ἀμὴ,*

in quibus pii recteque de religione sentientes degebant, sacerdotum ab illo ordinatorum et illum pro pontifice habentium deiectionem et excommunicationem praescripsit. potestatem vero fecit resipiscentibus sacerdotibus et diaconis conferendi se ad alios, legitime factos, pontifices, qui eos de integro secundum leges ordinarent, quandoquidem illa prior non esset ordinatio, quia extra canones.

Itaque ergo, cum violator iste disciplinae didicisset tales a patriarcha literas contra se missas esse, non potuit amplius Monembasiae prae pudore consistere, sed confestim se inde proripuit, ad papamque profectus exposuit apud eum cardinalesque atrocibus verbis et criminationibus, quid sibi accidisset, addens papam et cardinales haereticos a patriarcha et Graecis censi. auditis his papa, quod sciret quanta, et quam eximia eruditio Arsenii esset, eumque membrum ecclesiae veteris Romae esse, prolixè ad Venetum magistratum scribit, in Graeciae Christianos invehens. quam epistolam cum ipse Arsenius eo attulisset, accidit magna perturbatio confusioque Graecae ad S. Georgium ecclesiae; ac multi Graecorum in periculum capitis inciderunt, rebus ita vehementer ab Arsenio exacerbatis. verumta-

ὥς ἐλογίαζε, δὲν ἐπέτυχε · καὶ ἀπὸ τὸ πικρὸν τοῦ ἀπέθανεν, ἀμετανόητος, εἰς τὸν ἀφορισμὸν · καὶ ὑπῆγεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ὅπου τοῦ Νεστορίου τοῦ αἵρετικοῦ καὶ τῶν ἐπιλοίπων, καὶ εὗρέθη μετὰ καιρὸν τὸ ἐλεεινὸν αὐτοῦ κορμὴ μαῦρον, 5 τυμπανιαῖον. καὶ ἦτον φόβος καὶ τρόμος, γὰρ τὸ ἰδεῖ ἄνθρωπος.

Τοῦτος ὁ σουλτάνος ἐπῆρε τὴν Μεθώνη ἀπὸ σπαθίου, ὅπου τὴν ὄριζαν οἱ Βενέτικοι, καὶ ὅλους τοὺς ἄνδρας, γέροντας καὶ νέους, ἕως δώδεκα χρονῶν. καὶ ὄρισε, καὶ ἔκτισαν 10 δύο πύργους μετὰ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν · καὶ φαίνονται ἕως τῆς σήμερον. ἦτον δὲ τότε εἰς τὰς χίλια πενταχόσια ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως.

Ἐπὶ δὲ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἄνω γεγραμμένου κυροῦ Παχωμίου ἀπέθανεν ὁ αὐτὸς σουλτᾶν Παγιαζίτης, βασιλεύσας χρόνον τριανταεννέα. καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου ἔγιναν πατριάρχαι αὐτοὶ ὅπου τοὺς ἐγράψαμεν ὀπίσω.

Νήφων ὁ Θεσσαλονίκης,
Διονύσιος ὁ πρῶην πατριάρχης,
Μάξιμος ὁ Σερρῶν,
20 Νήφων ὁ πρῶην πατριάρχης,
Ἰωακεῖμ ὁ Δράμας,

men nil eorum quae speraverat obtinuit, sed aegritudine animi victus mortuus est, nulla paenitentia acta, in excommunicatione; abiitque anima eius quo Nestorii et aliorum haereticorum. ac repertum est aliquantisper post miserabile corpus eius nigrum, ad modum tympani turgeus, ita ut omnes, qui id videbant, terrerentur et contremiscerent.

Expugnavit sultanus Baiazita Methonen vi et armis, cum eam Veneti in potestate habuissent; omnemque masculinum sexum, iuvenum virorum et senum, ad usque duodecimum aetatis annum interemit. iussu eiusdem duae turres ibi exstructae imposito praesidio; quae etiamnum hodie cernuntur. erat is annus natu Christi millesimus quingentesimus.

Sub patriarchatu praescripti Pachomii nostri obiit sultanus Baiazita, postquam triginta novem annos regno praefuisset. eo regnante fuerunt patriarchae hi subscripti:

- I. Nipho Thessalonicae metropolita.
- II. Dionysius qui antea patriarcha fuerat.
- III. Maximus Serrarum.
- IV. Nipho iterum.
- V. Ioachimus Dramaе.

Παχώμιος ὁ Ζιχνῶν,

Ἰωακείμ πάλιν τὸ δεύτερον,

Παχώμιος πάλιν καὶ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τούτου τοῦ κυροῦ Παχωμίου ἀπέ-
 152 θανεν, ὡς εἶπαμεν, ὁ σουλτάνος, ὁποῦ ἦτον δεύτερος βασι-
 λεύς. ἔγινε δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ σουλτᾶν Σελίμης. ὁμῶς ὁ αὐ-
 τὸς πατριάρχης ἐποίμαινε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ κα-
 λῶς καὶ θεωρέστως, ἔσοντας νὰ παύσουν τὰ σκάνδαλα, αἱ
 συγχύσεις.

Ἦτοιμάσθη δὲ μετὰ ἡμέρας, καὶ ἔλαβε μερικοὺς κληρι- 10
 κούς, ἱερωμένους καὶ κοσμικοὺς, καὶ ὑπῆγε τὴν Βλαχίαν καὶ
 τὴν Πογδανίαν. καὶ ἐδέχθησαν αὐτὸν οἱ αὐθένται τοῦ τό-
 που ἐκείνου καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ὅλος ὁ λαὸς μετὰ πάσης
 εὐλαβείας, καὶ ἐφιλοδώρησαν αὐτὸν πολλὰ. καὶ οὕτως εὐ-
 λόγησεν αὐτούς, καὶ ἔλαβεν ἅπασαν τὴν συνοδίαν αὐτοῦ, καὶ 15
 ἤρχετον ἐδῶ εἰς τὴν πόλιν. καὶ ὡς ἦλθεν εἰς τὴν Σηλυβρία,
 ἐφαρμάκωσεν αὐτὸν ὁ καλόγηρος αὐτοῦ, ὀνόματι Θεόδουλος,
 ἀπὸ ἀναγκασία τινῶν κληρικῶν. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἄρχησε καὶ
 ἐξέρνα αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ κάτω ἀπὸ τὸν πᾶτον
 * του ἔτρεχε καθὼς τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ σωληνάρη *. καὶ ὡς 20
 ἶδαν ὅτι ἀπεθάνη, τὸν ἔβαλαν εἰς ἀμάξην καὶ τὸν ἤφεραν εἰς
 τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν. καὶ τῆς ὥρας ἀπέθανε, καὶ ἔθαψαν
 αὐτὸν ἐκεῖ.

VI. Pachomius Zichnensis metropolita.

VII. Iterum Ioachimus.

VIII. Pachomius et ipse denuo patriarcha.

Hoc Pachomio patriarcham agente diem suum obiit, uti dictum,
 sultanus Baiazita, secundus imperator urbis. successit ei filius Seli-
 mes quo tempore idem patriarcha ecclesiam Christi bene pieque
 regebat, cessantibus offensionibus et dissidiis.

Aliquot dierum spatio exacto, comitatu clericorum, sacratorum et
 secularium hominum, assumpto Valachiam petiit et Moldaviam. ibi et a
 proceribus illorum locorum et a nobilibus et toto populo summa cum
 reverentia exceptus et liberalissime muneratus est. tum benedictionem
 ipse eis impertitus, cum omni comitatu suo huc in urbem redire in-
 tendit. verum quando Selybriam venit, venenum ei monachus fami-
 liaris, nomine Theodulus, coactu clericorum aliquot dedit; quod si-
 mul ac hausit, superius ex ore sanguinem reiecitabat, inferius autem
 e sede sanguis effluebat, sicut ex aquaeductu aqua. qui ut morti
 propinquus erat, in curru positus est et inde in magnam eccle-
 siam deportatus. quam ut primum attigit, animam efflavit, ibique
 humatus est.

Ὅμως ὥσάν ἀπέθανε, εὐρέθη ἐδῶ ὁ κύρις Θεόληπτος, μητροπολίτης Ἰωαννίνων, ὁ ὁποῖος ἦτον καλόγηρος τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Παχωμίου. καὶ πρὶν νὰ φθάσουν οἱ ἄρχιερεῖς νὰ γένει σύνοδος, νὰ ψηφίσουν πατριάρχην, ἔδραμεν εἰς τὴν 5 Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἦτον ὁ σουλτᾶν Σελήμης ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔδωκε τὸ πεσκέσιον, καὶ ἐφίλησε τὸ χεῖρην του, καὶ τῆς ὥρας ἔλαβε μαράτιον, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν.

ΘΕΟΛΗΠΤΟΣ μητροπολίτης Ἰωαννίνων.

10 Δείξας δὲ τοῦτος τὸ βασιλικὸν μαράτιον, τῆς ὥρας ἐκάθισαν ἐπὶ συνόδου ἄρχιερεῖς καὶ κληρικοί, καὶ ἔκαμαν τοὺς ψήφους, καὶ τὸ μικρὸν μῆνυμα καὶ τὸ μέγα ἔδωκαν. καὶ ὡς πατριάρχης εἰς τὸν ὑψηλότετον πατριαρχικὸν θρόνον ἐκάθισε, καὶ παρὰ τοῦ Ἡρακλείας τὸ δικανίκιον ἔλαβε, καὶ τὴν τοῦ 15 Χριστοῦ ἐκκλησίαν ἐποίμαινε.

Λοιπὸν ἐπὶ τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ, τοῦ κυροῦ Θεολήπτου, ἀπέθανεν ὁ αὐτὸς σουλτᾶν Σελήμης, βασιλεὺς τρίτος, καὶ ἔγινεν ὁ υἱός, σουλτᾶν Σουλεϊμάνης, βασιλεὺς. καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, τοῦ σουλτᾶν Σελήμη, ὅπου ἔζησε χρό- 20 νους ὀκτὼ ἡμῖς, ἄλλος πατριάρχης δὲν ἔγινε, μόνον ὁ αὐτὸς κύρις Θεόληπτος.

Ex tempore quo mortuus fuit, aderat Ioanninorum metropolita, cui nomen Theoleptus; qui apud praedictum Pachomium monachus vixerat. hic, priusquam concilio congregarentur pontifices patriarchae creandi gratia, Adrianopolim pervolavit, ubi tunc sultanus Selimes erat; cui, pescesio dato, manum osculatus est. a quo continuo confirmationem potestatemque accepit; indeque ad magnam se ecclesiam rettulit.

XVIII. P. THEOLEPTUS, metropolita Ioanninorum.

Postquam regias literas monstravit, statim in synodo considerantes antistites et clerici suffragari coeperunt. ipse dehinc, utraque denuntiatione accepta, patriarchica functione in se translata augustissimam sedem conscendit; ab Heracleensi pastorale pedum accepit; ecclesiam Christi pascere coepit.

Ceterum hoc patriarcha sedente e vivis excessit Selimes, tertius urbis rex; quem in regno filius Suleimanes excepit. nec sub regno Selimae, qui octo et dimidiatum annos regnavit, alius praeterquam Theoleptus patriarcha fuit.

153 Βασιλεύοντος δὲ τοῦ αὐτοῦ σουλτᾶν Σουλειμάνη ἐκατη-
 γόρησαν τὸν αὐτὸν πατριάρχην εἰς ἐγκλήματα σαρκικά, καὶ
 ἐγένετο σύγχυσις μεγάλη ἐν τῇ καθολικῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.
 καὶ συνόδου γενομένης παρὰ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν περὶ
 τούτου ἀπέφηναν ἵνα ζητήσωσιν ὄρισμόν παρὰ τοῦ σουλτά- 5
 νου, νὰ συνάξουν ἀρχιερεῖς, νὰ ἐξεταχθῇ αὕτη ἡ ὑπόθεσις
 τῆς κατηγορίας τοῦ πατριάρχου, ἥ ἀληθὲς εἶναι ἢ ψέματα,
 ὅτι καὶ οἱ κατήγοροι καὶ οἱ μάρτυρες ἀξιόπιστοι ἦσαν. λοι-
 πὸν ὡς ὑπῆγαν οἱ κληρικοὶ εἰς τὸ βασιλικὸν διβάνη, ἔλαβαν
 τὸν ὄρισμόν. καὶ ὡς ἡτοίμαζαν νὰ στείλουν, νὰ συνάξουν 10
 τοὺς ἀρχιερεῖς, ἐκάθηρεν αὐτὸν ἐξαίφνης διὰ τῆς θείας σπά-
 θης αὐτοῦ ὁ μέγας ἀρχιερεὺς τῶν ἀρχιερέων, Χριστὸς ὁ
 Θεὸς ἡμῶν καὶ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ὁ γινώσκων τὰ
 κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, δικαίων καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἀπο-
 δίδει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ ἔπεσεν ὁ πατριάρχης 15
 εἰς βαρὲαν ἀσθένειαν, καὶ ἐξαίφνης ἀπέθανε. ἦτον δὲ τότε
 ἐν * συντομίᾳ, ὅταν ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὁ αὐτὸς σουλτᾶν
 Σουλειμάνης. καὶ ὡσὰν ἀπέθανε, ἔθαψαν αὐτὸν ἔξωθεν τῆς
 παμμακαρίστου, πλησίον τοῦ πρώην πατριάρχου, κυροῦ Πα-
 χωμίου· καὶ φαίνονται τὰ μνήματα αὐτῶν ἕως τῆς σή- 20
 μερον.

Καὶ ὡσὰν ἀπέθανε τοῦτος ὁ πατριάρχης, ἐσυνάχθησαν
 μερικοὶ ἀρχιερεῖς, καὶ ἔκαμαν ψήφους συνόδου γενομένης εἰς
 τὸν Σοφίας.

Imperante autem sultano Suleimane accusatus est hic patriarcha libidinis nomine; catholicaeque ecclesiae magnum inde offendiculum et perturbatio accidit. synodo dein huius rei causa a reverendis clericis advocata, decretum est a sultano facultatem esse petendam ut pontifices ob inquirendum de criminatione patriarchae congregentur, verumne an falsum dixerint et accusatores et testes, quia utrique viri fide digni erant. euntes igitur clerici in regium senatum mandatum et potestatem inde extulerunt. cumque nuntios pararent quos acciendorum pontificum causa emitterent, deturbavit illum subito, divino gladio suo, summus omnium pontificum, Christus deus noster et rex regum, qui novit occulta hominum, tum iustorum tum peccatorum, et univ-
 cuique praemia pro factis suis persolvit. incidit enim patriarcha in gravem morbum et repentino exspiravit. factum est hoc brevi post quam regnum adeptus esset Suleimanes. et ut mortuus est, sepelie-
 runt eum extra pammacaristae, prope priorem patriarcham Pachomium; ubi amborum sepulcra etiam nunc hodie visuuntur.

Congregati a morte eius aliquot pontifices, synodo sedente, Sophiae antistiti suffragati sunt.

ΙΕΡΕΜΙΑΣ μητροπολίτης Σοφίας.

Ψηφισθεὶς τοῦτος πατριάρχης παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν κληρικῶν καὶ παρὰ πάντων τῶν Χριστιανῶν, ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα, καὶ τὸ μέγα μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ἑσπερινοῦ· καὶ τὴν εὐχαριστίαν ποιήσας ἔλαβε τὸ δικανικὸν παρὰ τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας, ὡς ἔναι τάξις καὶ νόμος, καὶ ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ὑψηλοτάτου θρόνου ἀναβὰς τὸν τοῦ κυρίου λαὸν εὐλόγησε καὶ εὐχήθη. ὁμως ἔκαμεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καιρὸν ἱκανόν, καὶ ἠγαπήθη πολλὰ
 10 ὑπὸ ἱερωμένων καὶ κοσμικῶν, ὅτι ἦτον πολλὰ ταπεινὸς καὶ εἰρηνικός.

Ἐβουλήθη δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς προσκύνησιν τοῦ ζωοδόχου τάφου τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔτιζεν ἡτοιμάσθαι, καὶ ἐπῆρε μετ' αὐτοῦ κληρικοὺς καὶ διακόνους καὶ καλογέρους ἰδιώτας *. καὶ ὑπῆγαν εἰς τὴν Κύπρον μετὰ καρὰβη, καὶ εὐγῆκαν ἔξω εἰς τὸ νησί. καὶ εὐρισκόμενον αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ ἐκεῖ, σκάνδαλον ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἔγινε, καὶ ἔτιζεν μερικοὶ κληρικοὶ
 15 ἀφῆκαν τὸν πατριάρχην ἐκεῖ, καὶ αὐτοὶ ἐμπῆκαν εἰς καρὰβη, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. ὁ δὲ πατριάρχης ἡνῶς καρὰβη εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐπέρασε καὶ εὐγῆκεν εἰς τὴν στερεάν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μέσα, καὶ τὸν ἅγιον
 20

XIX. P. HIEREMIAS, metropolita Sophiae.

Hic cum suffragiis ornatus esset patriarcha tum pontificum tum clericorum tum cunctorum Christianorum, data est ei minor significatio, et deinde vespertino peracto maior. cumque gratias egisset, pedum ab Heracleensi metropolita veteri instituto et lege accepit. tum altissimo patriarchico solio conscenso, populo domini benedixit et precatus est. inde administrationi summae praefuit satis diu, carus habitus et a sacri et a laici ordinis hominibus propter summam modestiam suam studiumque pacis.

Statuit autem adire Hierosolimam ad sepulcrum, in quo vitae fons iacuerat, dominus noster Iesus Christus, adorandum; rebusque profectioni necessariis comparatis, secum clericos et diaconos et monachos non consecratos duxit. navigarunt inde in Cyprum, inque insulam egressi sunt. ibi cum patriarcha una cum comitatu suo esset, dissensio inter ipsos exorta est. unde accidit ut nonnulli clerici, relicto ibi patriarcha, navi conscensa redierint Constantinopolin. at patriarcha navim in Cypro nactus, traiectus, in terram ex-

τάφον τοῦ Χριστοῦ ἐπροσκύνησε καὶ ὅλους τοὺς ἁγίους τό-
 πους, καὶ ἔλαβε μεγάλην χαράν, ὅπου ἡξιώθη τοιαύτης χαρᾶς.
 οἱ δὲ κληρικοὶ ὡς ἦλθαν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, ἔμαθον
 τινὲς τῶν ἀρχιερέων τὸ ἔλθιμον αὐτῶν, ὅπου ἐγύρῃσαν σκαν-
 δαλισμένοι ἀπὸ τὸν πατριάρχην. ἐκαβαλίκευσαν τῆς ὥρας καὶ 5
 ἦλθαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ μετὰ τῶν κληρικῶν καὶ μετὰ
 τῶν ἀρχόντων ὁμίλησαν καὶ ἐσυμφώνησαν κατὰ τοῦ πατριάρ-
 χου, καὶ σύνοδον ἔκαμαν νὰ τὸν εὐγάλουν ἐκ τὸν πατριαρχι-
 κὸν θρόνον. καὶ ἔτιζη ὑπῆγαν καὶ ἔκαμαν ἐπανεύασιν εἰς τὸ
 χαράτζιον, φλωρία πεντακόσια· καὶ ἔγιναν ὁμοῦ χιλιάδες 10
 τέσσαρες, διότι τρεῖς ἥμισυ χιλιάδες φλωρία ἦτον ἀπὸ τοὺς
 πρώτους πατριάρχας, καθὼς φαίνεται ὀπίσω ἐγγράφως ποῖος
 καὶ ποῖος ἔκαμε ἐπανεύασιν. ὡς δὲ ἔκαμαν τὴν ἐπανεύασιν,
 τὰ πεντακόσια φλωρία, οἱ ἐχθροὶ τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἰερεμίου,
 ἐκάθισαν ἐπὶ συνόδου ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ καὶ τινὲς τῶν 15
 ἀρχόντων ὀλίγοι, καὶ τὸν Σωζοπόλεως πατριάρχην ἐκλεξαν.

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΝ τὸν Σωζοπόλεως.

Ὡς γὰρ ἐκλεξαν τοῦτον, ἐν τῷ ἅμα καὶ τοὺς ψήφους
 ἔκαμαν, καὶ τὸ μικρὸν μῆνυμα καὶ τὸ μέγα τοῦ ἔδωκαν, καὶ
 εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τὸν ἐκάθισαν μετὰ πολλῆς βίας, 20

scensum fecit Hierosolymamque iniit. ibi sanctum Christi sepulcrum
 adoravit ceteraque sancta loca, et singularem voluptatem cepit, quod
 tanta ipsum gratia deus dignatus esset. enimvero clerici ut redierant
 ad magnam ecclesiam, resciverunt quidam de pontificibus reditum
 eorum: eos propter dissidium cum patriarcha rediisse. equitantes
 itaque eodem tempore in patriarcheum venerunt, cum clericisque et
 primoribus collocti adversus patriarcham conspirarunt, et synodum
 eius e throno eiiciendi causa conslarunt. hoc consilio perrexerunt et
 accessionem ad tributum fecerunt, aureos quingentos, ita ut summa
 toto fieret quattuor milium. antea enim tria et dimidiatum ducatorum,
 iam inde a primis patriarchis pedetentim procedendo, fuerant, quem-
 admodum in retro scriptis apparet, quinam alio atque alio tempore
 amplificationem induxerint. additione illorum quingentorum ab in-
 imicis Hieremie facta, considentibus in concilio pontificibus et cle-
 ricis ac de nobilitate paucis quibusdam, Sozopolitanus electus est.

XX. P. IOANNICIUS Sozopoleos metropolita.

Post electionem huius statim ad suffragationem itum est, indi-
 ciumque tum minus tum maius ei factum. tum in patriarchicum

φοβοῦμενοι μηπως καὶ ὁ κύρις Ἱερεμίας πετάξῃ ὡς αἰτὸς καὶ ἔλθῃ εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ δὲν φθάσουν νὰ κάμουν τὸν ὑποψήφιον αὐτῶν. ἀμὴ τὸ πλῆθος τῶν εὐσεβῶν καὶ εὐλαβῶν Χριστιανῶν, τῆς τε πόλεις καὶ τοῦ Γαλατᾶ, οὐδένας 5 ὑπῆγε νὰ τὸν ἰδεῖ ἢ νὰ τὸν ἐπροσκυνήσῃ· μόνον αὐτοὶ ὅπου τὸν ἔκαμαν, καὶ οὐχὶ ἄλλος. καὶ ὡς ἔβλεπε ταύτην τὴν καταδίκην ὁ ἐλεεινὸς Ἰωαννίκιος, ὅπου ἐκαθέζετον εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ τινὰς δὲν ὑπήγενε νὰ τὸν ἐπροσκυνήσῃ ὡς πατριάρχην, ἀλλ' ὕβριζαν αὐτὸν καὶ ἀναθεμάτιζαν, 10 καὶ ἐλυπεῖτο πολλὰ πολλὰ, οὐχὶ μόνον αὐτός, ἀμὴ καὶ ὅλη ἡ συνοδία αὐτοῦ· καὶ ἔκλεγαν μεγάλως τὴν καταδίκην ὅπου 155 ἔμελλε νὰ ἔλθῃ εἰς αὐτούς.

Ὅμως ὁ πατριάρχης κύρις Ἱερεμίας, ὡς εὗρίσκειτον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἄκουσε περὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιβάτου καὶ παρανόμου Ἰωαννικίου τὴν ἐπανεύασιν ὅπου ἔκαμε, καὶ τὸν εὐγα- 15 λεν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ τὸν ἔλαβεν αὐτός. καὶ ἔτζη ἠνώθησαν ὁμοῦ οἱ τέτταροι πατριάρχαι, καὶ ἐλειτούργησαν, καὶ μετὰ τὴν λειτουργίαν ἀφώρισαν αὐτόν, τὸν κακῶς γενάμενον πατριάρχην, καὶ ὅσοι ἐγνωμοδότησαν, 20 καὶ ἔγινε. λοιπὸν οἱ πατριάρχαι ποιήσαντες ἐκεῖ, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡμέρας τινὰς μετὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κυροῦ Ἱερεμίου, ὑπῆγαν εἰς τοὺς θρόνους αὐτῶν. ὁ δὲ αὐτὸς κύρις Ἱερεμίας, ὁ πατριάρχης, ἤρχετο διὰ γῆς, ἤγουν τῆς

thronum festinanter ascendere coactus, metuentibus ne Hieremias instar aquilae revolaret et thronum suum reciperet, priusquam ipsi suum patriarcham constituissent. verum de piorum et reverentiam numinis honestatisque habentium grege, tum urbicorum tum Galatanorum, nemo illius videndi aut honorandi causa accessit, sed tantum qui ipsum evexerant, nec alius quisquam. huiusmodi condemnationem sui cum cerneret Ioannicius, ille miser patriarchici throni occupator, a nemine ad se accedi, nec se patriarchico honore affici sed contumeliis incessi et diris devoveri, valde magnum dolorem cepit. nec ipse solum, sed et omnes gregales ipsius; et vehementer propter superventuram sibi condemnationem flebant.

Tunc patriarcha Hieremias, Hierosolymis adhuc versans, audivit de illegitima Ioannicii consensione et tributii aggravatione thronique ab illo, se deiecto, occupatione. proinde in unum collecti quattuor patriarchae liturgiam obierunt; post quam reptitium patriarcham e piorum coetu exterminarunt, et omnes illos quorum suffragiis sedem rapuerat. deinde, aliquot diebus Hierosolymae apud oecumenicum patriarcham Hieremiam consumptis, singuli thronos suos repetivere. at ipse Hieremias terra cum suo comitatu

στερέας, μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπο-
 λιν, ἰδεῖν τὸ τέλος. καὶ ὥς ἐπλησίασε ταῦτα τὰ μέρη, ὑπὴν-
 τησε τὸν καλὸν Πραΐπασιᾶ, καὶ τὸν προσεκύνησε· καὶ ἐχαι-
 ρεῖσθῃσαν, ὅτι ὁ πασιᾶς ἠγάπα αὐτὸν πολλά. καὶ αὐτὸς ὁ
 πασιᾶς ὑπῆγενεν εἰς τόπον, νὰ κάμῃ ἐξέτασιν εἰς μεγάλας 5
 ὑποθέσεις· καὶ εἶπε τοῦ πατριάρχου ὅτι σῆρε εἰς τὸν Γα-
 λατῶν, καὶ καθέζου, ἕως νὰ ἔλθω ἐγώ, νὰ σοῦ δώσω τὸν τό-
 πον σου. καὶ ἔτζη τὸν ἐπροσκύνησε, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Γα-
 λατῶν, εἰς τὸν ναὸν τῆς Χρυσοπηγῆς, καὶ ἐκάθισε. καὶ ὡ
 τοῦ θαύματος, ὥς τὸ ἄκουσεν ὁ λαός, ἔδραμε. καὶ τόσον 10
 πλῆθος λαοῦ ἦτον ὅτι τρεῖς ἡμέρας ἔτρεχαν καὶ ἐφίλουν τὴν
 ἁγίαν χειρὰν αὐτοῦ. ὥς δὲ ἦλθεν ὁ πασιᾶς καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ
 διβάνη, εὐγῆκεν ὅλος ὁ λαός, καὶ ἐφώναζαν μεγάλη τῇ φωνῇ
 “σουλτάνε μου, τὸν παράνομον πατριάρχην Ἰωαννίκιον δὲν
 θέλομεν εἰς τῆς ἐκκλησίαν μας· μόνον τὸν πρῶτον θέλομεν, 15
 ὅπου ἔγινε κατὰ τὸν νόμον μας καὶ κατὰ τὴν πίστιν μας.”
 καὶ ἔτζη τὸ ἔκαμεν ὁ πασιᾶς ἄριττη τοῦ βασιλέως· καὶ ὄρι-
 σεν ὅτι νὰ γένει τὸ θέλημα τοῦ λαοῦ. ἀληθῶς ὁ πρῶτος
 πατριάρχης νὰ στέρξῃ τὰ πεντακόσια φλωρία, ὅπου ἔβαλε
 περισσότερα ἀπάνω εἰς τὸ χαράτζη ὁ ἄλλος πατριάρχης. ἐπὶ 20
 τὴν αὔριον δὲ ἐκάθισεν ὁ πασιᾶς εἰς τὸ διβάνη, καὶ ὑπῆγαν
 καὶ οἱ δύο πατριάρχαι καὶ ὅλος ὁ λαός. τότε ἐξεφώνησεν ὁ
 πασιᾶς τὴν ἀπόφασιν τοῦ βασιλέως. καὶ ὥς ἄκουσεν ὁ κύ-

Cyprianus versus rediit, videndi exitus causa. quo postquam appropinqua-
 vit, obutam sit bono Ebraimo bassae, cum salutans honorat, inter se
 gratulantur: carus enim admodum bassae erat. proficiscebatur tum
 hic in quendam locum ob magna negotia exequenda. tunc inquit ad
 patriarcham “vade Galatam. ibi praestolare, donec redeo. tunc te
 in locum tutum restituam.” patriarcha cum ei reverenter gratias
 egisset, Galatam abiit, et ad templum Chrysopegae commoratus est.
 hoc ubi populus rescivit (o rem miram), concurrat; idque tanta fre-
 quentia ut triduum in osculanda sancta manu eius absumpserit. bassa
 reverso et pro tribunali sedente cunctus domo exiens accessit popu-
 lus, ac clamore sublato dixit “domine noster, istum perperam factum
 Ioannicium nolumus in ecclesia nostra ferre: sed illum priorem re-
 poscimus, qui secundum leges nostras et fidei nostrae convenienter
 factus fuit.” voluntate hac populi ad regem relata fieri is iussit hoc
 eorum postulatam, ea duntaxat conditione adiecta, ut antecessor pa-
 triarcha penderet illos quingentos aureos quos tributo addidisset eius
 successor. postero die bassa in publico loco sedens, postquam eo
 venissent ambo patriarchae cunctusque populus, sententiam regis clara

ρις Ἱερεμίας· ὅτι νὰ στέρξῃ τὴν ἐπανεύασιν, εἶπεν ὅτι ἐγὼ
 τούτῳ δὲν στέργω, μόνον κάμνω παραιτήσιν. ὁ δὲ εὐσεβὴς 156
 λαός, ὡς ἄκουσαν τοῦτο, ἔδραμαν καὶ ἐφίλησαν τὸ πόδαρ
 τοῦ πασιᾶ, καὶ ἔστερξαν τὴν ἐπανεύασιν, μὴ θέλοντος τοῦ
 5 αὐτοῦ κυροῦ Ἱερεμίου. καὶ ἔτιζεν τὸν ἄρπαξαν καὶ τὸν ὑπῆ-
 γαν καὶ τὸν ἐκάθισαν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, μετὰ τοῦ
 μεγάλου τζαούση τοῦ βασιλέως. καὶ ἔγινε χαρὰ μεγάλη εἰς
 τὴν πόλιν καὶ εἰς τὸν Γαλατᾶν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐπανη-
 γύρισαν σὺν τοῖς πλησίον χωρίοις.

10 . **ΙΕΡΕΜΙΑΣ** πάλιν ὁ πατριάρχης.

Ὡς ἐκάθισε τὸ δευτερον εἰς τὴν ὑψηλότετον πατριαρχι-
 κὸν θρόνον, τοὺς μὲν ἠγαπημένους αὐτοῦ ἀγάπα περισσοτέ-
 ρως, ταῖς δὲ ἐχθροὺς ἔκαμε φίλους καὶ ἐσυγχώρησεν αὐτῶν
 καὶ ἐχαίρειτον ὁ κόσμος, ὅτι, ὡς ἐγράψαμεν, ἦτον ἄνθρωπος
 15 εἰρηνικὸς καὶ ταπεινός. τὸν δὲ παράνομον πατριάρχην, αὐ-
 τὸν τὸν Ἰωαννίκιον, ἀπεδίωξαν ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ ὑπῆγε κα-
 τησχυμένος καὶ ὑβρισμένος καὶ ὀνειδισμένος καὶ ἀναθεματι-
 σμένος παρὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. καὶ εἰς
 ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανε κακῶς καὶ ὀδυνηρῶς, καὶ εὐρέθη
 20 ἀφωρισμένος τυμπανιαῖος, ἔσσοντας ὁποῦ ἀφωρίσθη παρὰ

voce recitavit. at Hieremias, audito standum esse illo tributi auctu, respondit "non accipio ego istam condicionem, sed patriarchatu potius abeo." verum enimvero populus, audito hoc, pro pietate sua accurrens deosculatur pedes bassae; auctarium approbat, quantumvis reclamante Hieremia. ita eum rapiunt, abducunt, in patriarchico throno locant, comitante magno regis tzausche, magna tunc laetitia et gratulatione, tum per urbem tum Galatae, die illo exorta; die festo non modo ab ipsis sed etiam a vicinis locis solennibus ceremoniis acto.

XXI. P. HIEREMIAS pristino honore restituto.

Posteaquam ergo hic in sublimi throno resedit, amicos quidem suos maiore caritate complexus est, inimicos vero leniens amicos sibi reddidit, venia eis data; gratulatique sunt sibi homines de virtute eius, quod is esset, ut scripsimus, homo paci deditus et humilitate modestaque animi conspicuus. illum autem suppositicium patriarcham Iohanniciu civitate expulerunt; qui pudefactus discessit, probris contumeliis anathematica execratione omnibus piis inoessentibus nec multo tempore post malus male et cum dolore periit; anathemateque constrictus seu tympanum inflatus repertus est, quandoquidem a

τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν ὡς παράνομος, καὶ ἐκολάσθη ὁ τάλαιπῶρος.

Ἀφ' οὗ γὰρ ἔλαβε τὸ δεύτερον τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὁ αὐτὸς κύρις Ἱερεμίας, ἔγινε μεγάλη σύγχυσις καὶ ταραχὴ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ εἰς πάντας εὐσεβεῖς, ἱερωμένους καὶ κοσμικοὺς, ἔσοντας ὅπου ἐσυνάχθησαν ὅλοι οἱ γραμματικοὶ καὶ σοφοὶ τῶν Τουρκῶν, ἔχοντας εἰδήσιν ἐγγράφως εἰς τὰ χαρτία αὐτῶν ὅτι αὕτη ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπάρθη ἀπὸ σπαθίου παρὰ τοῦ σουλτᾶν Μεχεμέτη· καὶ εὐγαλαν φεῖτιφᾶν * ὅτι, ὅποιον κάστρον ἐπάρθη μὲ τὸ σπαθῆ, 10 χωρὶς νὰ προσκυνήσῃ, εἰς αὐτὸ τὸ κάστρον ἐκκλησίᾳ Ῥωμαϊκῇ νὰ μὴ δὲν ψάλλεται, οὐδὲ νὰ ἔναι· μόνον νὰ τὰς χαλάσουν ἐκ βάρθρων γῆς. εἶχαν δὲ τοῦτον τὸν φεῖτιφᾶν οἱ Τοῦρκοι κεκρυμμένον, ἔσοντας ὅπου ἦσαν βεβαιωμένοι τὸν ἐπαρμόν τῆς πόλις, ὅπου ἔκοψαν τὸν βασιλέαν καὶ ὅλον τὸν 15 λαόν, καὶ ἐπάρθη ἀπὸ σπαθίου, ὡς εἶπαμε. καὶ ἦσαν ἡτοιμασμένοι νὰ δρᾶμουν μιᾷ ἡμέρᾳ νὰ χαλάσουν τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἄλλας, ὅσας εὐρίσκονται ἐδῶ μέσα εἰς τὴν πόλιν, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ φεῖτιφᾶν καὶ τοῦ ὁρισμοῦ 157 τοῦ βασιλικοῦ. ὁ δὲ ἄρχων ὁ Ξενάκης εἶχε μεγάλην φιλίαν 20 μετὰ τοῦ τότε καδδηλεσκέρη, καὶ ὑπῆγεν ὁ αὐτὸς ἄρχων νὰ προσκυνήσῃ αὐτόν, ὡς εἶχε συνήθειαν κατὰ ἡμέρας, νὰ μὴδὲν λείπῃ ἀπ' αὐτοῦ μετὰ πάσης δουλοσύνης. καὶ ὡς ὑπῆγε, τοῦ λέγει

quattuor patriarchis, propter iniquitatem suam, ecclesiae consortio spoliatus fuerat. ita poenas merito suo dignas miser dedit.

Illa tempestate qua ius throni sui receperat hic Hieremias, accidit magna perturbatio confusioque magnae ecclesiae et omnibus piis, tum consecrati tum profani, ordinis. omnes enim literis eruditi et docti Turcarum convenerant, notitiam certam ex scriptis suis habentes, urbem hanc Constantini armis et vi expugnatam a sultano Mechemeta fuisse. proinde legem exhibuerunt: quaecunque civitas, deditione recusata, vi expugnata esset, in eius civitatis nulla ecclesia Graeca sacris operandum, imo ne ecclesiam quidem talem ullam ibi relinquendam esse, sed deliciendam et a fundamentis evertendam. habuerunt eam legem Turcae occultam, cum quidem de expugnatione urbis certi essent: imperatorem et populum cunctum caesum esse, ipsamque urbem, ut diximus, ferro expugnatam. itaque parati erant certo die concurrere, et magnam ecclesiam ceteraque urbis huius templa cuncta ex tenore legis illius demoliri et evertere. interim primarius e nobilitate vir, Xenaces, apud eius temporis quaesitorem iudicii seu doctorem legis summum (caddilesceren appellant) gratio- sus erat. is tunc adiit eum pro observantia sua salutandi causa, si-

“ἤξευρε ὅτι εἰς ἡμέρας πέντε ὅλας σας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὸ
 πατριαρχεῖον χαλοῦν ἀπὸ τὰ θεμέλια, ὅτι φεῖτιφᾶς εὐγῆκε,
 κάστρον, ὅπου νὰ πολεμοῦν καὶ νὰ τὸ νικήσουν μὲ τὸ σπαθῆ
 τους, ἐκεῖ ἐκκλησία Ῥωμαϊκὴ νὰ μηδὲν εἶναι τελείως, οὐδὲ
 5 νὰ εὐρίσκεται.” ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ Ξενάκης, ἡλλοιώθη ἡ
 ὄψις τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο ὡς νεκρός, καὶ ἔτρε-
 με. προσκυνήσας δὲ τὸν καδδηλεσκέρη εὐγῆκεν ἀπ’ αὐτοῦ,
 καὶ ἦλθεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν πα-
 τριάρχην μετὰ πολλῶν δακρύων, καὶ δὲν ἐδύνετο νὰ ὁμιλήσῃ·
 10 καὶ ὁ πατριάρχης ἐρώτα αὐτὸν “τί εἶναι ἡ λύπη σου καὶ τί
 τὸ δάκρυον;” καὶ μετὰ ὥρας τοῦ λέγει “φεῖτιφᾶς καὶ ὀρι-
 σμός εὐγῆκε τοῦ βασιλέως, ὅτι, ἐπειδὴ ἡ πόλις ἐπάρθη ἀπὸ
 σπαθίου μὲ πόλεμον, ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν νὰ
 χαλάσουν, ὅπου εἶναι μέσα.” ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ πατριάρ-
 15 χης, ἦλθε μέγας φόβος καὶ τρόμος εἰς αὐτόν, καὶ ἐκατέβενεν
 ὁ ἰδρὸς τοῦ προσώπου αὐτοῦ ὥσπερ βροχὴ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ
 εἰς τὴν γῆν. καὶ τῆς ὥρας ἐκατέβη καίτω ἀπὸ τὸ θεῖον κελ-
 λίον αὐτοῦ, καὶ ὄρισε, καὶ ἄνοιξαν τὴν ἐκκλησίαν. καὶ ἔμ-
 προσθεν τῆς εἰκόνης τῆς παμμακαρίστου ἐστάθη, καὶ παρὰ-
 20 κλησιν ἐκ ψυχῆς μετὰ δακρύων ἔψαλλε, καὶ τὴν παμμακάρι-
 στον ἡσπάσθη. καὶ οὕτως ἐξέβη ἐκ τοῦ ναοῦ, καὶ τὸ μολά-
 ριον ἐκαβαλίκευσε, καὶ μετ’ αὐτοῦ τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ξενάκη

cut hoc in more sibi posuerat, ut citra praetermissionem quotidie
 hic, summa cum subiectione et studio, faceret. ad quem cum venis-
 set, inquit ei Turca, “scin’ quid futurum sit? die post hodiernum
 quinto omnia vestra templa atque ipsum adeo patriarcheum a funda-
 mentis destruentur. lex enim exiit, quaecunque civitas oppugnata
 ferro capta sit, in ea Graecam ecclesiam omnino nullam relinqui nec
 extare debere.” hoc audito immutatus est color faciei optimo viro:
 exalbuit ad instar mortui, tremuit totus. valere dein iusso quaesi-
 tore discessit, venitque in magnam ecclesiam ad patriarcham, multis
 obortis lacrimis. ascendit, nec verbum prae maerore proloqui potuit.
 patriarcha eum interrogare quid aegritudinis esset, quid sibi lacrimae
 vellent. tum hic post moram “edictum” inquit “a rege profectum
 est, quoniam haec urbs vi et malo expugnata sit, omnes quae in ipsa
 reperiuntur ecclesias Christianas deliciendas et delendas esse.” pa-
 triarcha ubi hoc audivit, ingens ipsum metus et tremor incessit: su-
 dor de facie eius admodum cadentis ex aëre in terram imbris deflu-
 xit. extemplo igitur e sancta cella sua descendit templumque ape-
 riri iussit. tum ante pammacaristae beatissimae virginis imaginem
 stetit; precationem ex intimo animae cum lacrimis fecit; sacratissi-
 mam illam complexus salutavit. inde templo egressus, mula sua con-

ὑπῆγεν εἰς τὸν πασιᾶν, ὅτι εἶχε παρρησίαν ὁ πατριάρχης εἰς αὐτὸν καὶ ἀγαπᾶτον πολλὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ πασιᾶ. ἦτον δὲ ὁ Τουλφιπασιᾶς, ὁ πρῶτος βεζίρης. καὶ ὥς ἐνώθη μετ' αὐτοῦ τοῦ πασιᾶ, ἠρμήνευσεν αὐτοῦ ὅτι νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ διβάνη, καὶ νὰ εἰπεῖ ὅτι, ὅταν ἦλθεν ὁ σουλτᾶν Μεχεμέτης νὰ ἐπάρῃ τὴν πόλιν, εἰς τὴν ἀρχὴν ἔδωκαν πόλεμον, καὶ ἐχάλασε μερικὰ ἀπὸ τὰ τειχία αὐτῆς. τότε εὐγῆκεν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος βαστόντα τὰ κλειδιά τοῦ κάστρου, καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτὸν τὸν σουλτάνον καὶ τοῦ τὰ ἐπαρέδωκε, καὶ ἐδέχθη αὐτὸν ὁ σουλτάνος ἀσπασίως καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ 10
158 τὸν λαόν. καὶ ὥς ἤκουσεν ὁ πατριάρχης τοὺς λόγους τοῦ πασιᾶ, ἔλαβε παρὰ μικρὰν παρηγορίαν· καὶ ἔδραμε τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ εἰς ὅλους τοὺς μεγάλους, τοὺς πρώτους τῆς πόρτας, καὶ εἰς τοὺς ἐπιλοῖπους, καὶ φιλότιμα ἔδωκεν ἐνὸς ἐκάστου κατὰ τὸ ἀξίωμα. 15

Καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον ἐγένετο διβάνη φοβερόν, ὅτι ἠκούσθη τοῦτο εἰς ὅλην τὴν πόλιν· καὶ ἐσυνάχθησαν Τοῦρκοι Ῥωμαῖοι Ἀρμένιοι Ἑβραῖοι καὶ πᾶσα ἄλλο γένος. καὶ τόσον πλῆθος ἦτον ὅτι ἕως ἔξω εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν ἐστέκετον ὁ λαός, νὰ ἀκούσουν τὴν ἀπόφασιν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ πα- 20
τριάρχης ὑπῆγεν εἰς τὸ διβάνη, καὶ προσκυνήσας ἐστάθη ἔμπροσθεν τῶν πασιάδων, καὶ ἔβλεπεν αὐτούς, καὶ ἐθαύμαζε τὴν δόξαν καὶ παρρησίαν αὐτῶν. καὶ ὁ ἴδρος τοῦ προσώπου

scensa, cum ipso principe Xenace ad bassam equitavit: accessus enim ei liber ad hunc patebat, et per ab eo carus habebatur. erat is Tulphi bassa, primus vesires. ad hunc bassam cum venisset, consulit is patriarchae, accederet in senatum et diceret "verum est: quando rex Mechemeta captum venit hanc urbem, initio oppugnatio facta est, parte moenium eius deiecta. sed postea Constantinus imperator egressus cum clavibus urbis in manu sese subiecit sultano, easque ei tradidit. tunc sultanus clementer et ipsum et procures eius et totum populum accepit." audito sermone bassae patriarcha modicum quid consolationis accepit, eoque die cucurrit ad omnes procures et primores aulae et ceteros auctoritate praeditos. hos prehensavit; horum singulis pro dignitate munera dedit.

Postero die concilium horrendum habebatur, quod fama totam urbem discurrebat; congregatique eo sunt Turcae Graeci Armenii Hebraei, omnium denique nationum homines, tanta multitudo concurrente ut totum exterius quod inter palatium et S. Sophiam spatium est, completum esset, ut audirent quamnam rex sententiam ferret. tunc patriarcha ad senatum purpuratorum accessit, reverentiaque in-

αὐτοῦ μεγάλως ἐχύνετον καὶ ἐκατέβρεχε τὸ μανδίον αὐτοῦ καὶ ὅλα του τὰ φορέματα, καθὼς τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ πάθη αὐτοῦ. ἦτον δὲ μετ' αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου ὁ ἐνδοξότατος ἄρχων, κύρις Δημήτριος ὁ Καντακουζηνός, καὶ ὁ αὐτὸς ἄρ-
 5 χων ὁ Ξενάκης. τότε λέγει αὐτοῦ ὁ πασιᾶς “πατριάρχη, φεῖτιφᾶς εὐγῆκε καὶ ὁρισμὸς τοῦ βασιλέως· ὅτι ἐσὺς οἱ Ῥω-
 μαῖοι ἐδῶ εἰς τὴν πόλιν, οὐδὲ εἰς τὰ ἄλλα κάστροι τοῦ βασι-
 λέως, ὅπου τὰ ἐπῆραν οἱ ἄλλοι βασιλεῖς, οἱ πρωτογεννήτορες
 αὐτοῦ, μὲ τὸ σπαθῆ τους, ἐκκλησίᾳ Ῥωμαῖκη νὰ μὴ δὲν
 10 ἔναι. καὶ εἶπὲ τῶν παπᾶδων σου· ἂν ἔχουν ῥοῦχα εἰς τὰς
 ἐκκλησίας τὰς ἐδικές σας, ὅπου εἶναι τῆς τάξης σας καὶ τὰ
 φορεῖτε, καὶ χαρτίᾳ, καὶ εἴ τι ἄλλο ἔχετε, ἐπάρετέ τα καὶ
 τὰς ἐκκλησίας σφαλίσετε, ὅτι θέλουμε νὰ ταῖς κάμωμε, καθὼς
 ὀρίζει ὁ φεῖτιφᾶς καὶ ὁ ὁρισμὸς τοῦ βασιλέως.” ὁ δὲ πα-
 15 τριάρχης ἀπεκρίθη μεγάλη τῇ φωνῇ, καὶ λέγει τοῦ πασιᾶ
 “σουλτάνε μου, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, διὰ ἄλλα κάστροι δὲν
 ἀποκρίνομαι. περὶ δὲ τῆς πόλιν λέγω ὅτι τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
 ὅπου ἦλθε νὰ πολεμήσῃ τὴν αὐτὴν πόλιν ὁ σουλτᾶν Μεχε-
 μέτης, τὸν ἐπροσκύνησαν καὶ τοῦ ἔδωκαν θεληματικῶς τὸ κά-
 20 στρον ὃ τε βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος καὶ οἱ
 ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ ὁ λαός.” ὥς εἶπε δὲ τοὺς λόγους τού-
 τους ὁ πατριάρχης τοῦ πασιᾶ, ἀπεκρίθη καὶ τοῦ εἶπε “ταῦτα
 τὰ λόγια ὅπου εἶπες, ἔχεις μάρτυρες Μουσουλμάνους, ὅπου

clinatione pectoris facta stetit coram bassis, aspiciens eos et maiesta-
 tem eorum admirans. ei sudor undique e facie manabat et pallium
 eius reliquamque vestem rigabat, sicut Christo in supplicio suo acci-
 dit. aderant in tanto periculo patriarchae nobilissimus princeps De-
 metrius Cantacuzenus et ipse de quo dictum, dominus Xenaces. tunc
 bassa incipiens “patriarcha” inquit, “audi. edictum exiit regium, ne
 vobis Graecis, nec in hac urbe nec in aliis oppidis regis, quae ceteri
 reges, maiores eius, armata manu sui iuris fecerunt, ulla Graeca ma-
 neat ecclesia. dic ergo sacerdotibus tuis: si habeant vestimenta in
 ecclesiis vestris, quae vestro ordini propria sunt et quae gestatis,
 eodemque modo libros aut aliquid aliud, ea iude tollantur templa-
 que vestra claudantur, quia de his faciemus quod in mandato regii
 edicti habemus.” ibi tum patriarcha, clara voce respondens, ad bas-
 sam dicit “sultane mi, de aliis, quae extra sunt, civitatibus nihil re-
 spondeo. quod vero ad hanc urbem attinet, aio illo tempore, quo
 rex Mechemeta oppugnatum eam venerit, deditionem esse factam ur-
 bis et voluntariam traditionem, tum ab imperatore Constantino Pa-
 laeologo, tum a principibus viris, tum a populo.” cum haec patriar-
 cha dixisset bassae, hic respondens, inquit “habesne istius quod dixisti

νὰ ἦσαν εἰς τὸ φρουράιον τοῦ σουλιᾶν Μεχεμέτη, ὅταν ἦλθε
 159 καὶ ἐπῆρε τὴν πόλιν, νὰ μάθωμε πῶς τὴν ἐπῆρε, ἢ με πό-
 λεμον, ἢ ἐπροσκύνησε;" ὁ δὲ πατριάρχης ἀπεκρίθη "ἔχω,
 σουλιτάνε μου." ὁ δὲ πασιᾶς εἶπε τοῦ πατριάρχου "ἐλθὲ αὖ-
 ριον εἰς τὸ διβάνη, καὶ θέλομεν τὸ κάμα ἄρτζη τοῦ βασι- 5
 λέως, καὶ καθὼς ὀρίση."

Ἐξέβη δὲ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ ἀπὸ
 τὸν πασιᾶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτοῦ ὅλον τὸ πλῆθος τῶν Χρι-
 στιανῶν, καὶ ἦλθαν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ εἶ-
 παν αὐτοῦ ὅλοι μιᾷ φωνῇ "οὐχὶ μόνον φλωρία νὰ δώσομεν 10
 διὰ τὰς ἐκκλησίας μας, νὰ τὰς ἐλευθερώσομεν· ἀμὴ καὶ νὰ
 ἀπεθάνομεν, καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ παιδιά μας." ἀκούσας δὲ τοὺς
 λόγους τούτους ὁ πατριάρχης ὑπὸ τοῦ λαοῦ ηὐχαρίστησε
 πολλά, καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ οὕτως ἀνέβη εἰς τὸ θείον
 15 κελλίον αὐτοῦ.

Καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον ἦλθαν οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες,
 καὶ ἐπῆραν τὸν πατριάρχην καὶ εἰς τὸ διβάνη ὑπῆγαν, ἀκο-
 λουθοῦντες καὶ ὅλου τοῦ λαοῦ τῶν Χριστιανῶν, τῆς πόλιν
 καὶ τοῦ Γαλατᾶ, ἱερωμένων καὶ κοσμικῶν. καὶ ὡς ὑπῆγαν
 εἰς τὸ διβάνη, ἐστάθη πάλιν ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν κληρι- 20
 κῶν καὶ ἀρχόντων ἔμπροσθεν τῶν πασιᾶδων. τότε ὁ Τουλ-
 φιπασιᾶς, ὡς πρῶτος βεζίρης, εἶπε "πατριάρχη, ἐγὼ, καθὼς

testes aliquot Musulmanos, hoc est circumcisos Turcici generis, qui
 tunc meruerunt in exercitu sultani Mechemetae, cum hanc urbem in-
 vasit et cepit? ex quibus certiores fiamus quo eam modo ceperit,
 vine an deditioe?" ibi patriarcha "habeo" inquit, "domine mi "redito
 igitur" refert bassa "cras ad concilium. referemus nos rem ad regem;
 et quod ipse imperaverit, fiet."

Tum patriarcha et sui a bassa exiverunt; quem secuta est omnis
 Christianorum multitudo. et cum eo patriarcheum ingressi una voce
 omnes ad ipsum dixerunt "non tantummodo aurum dabimus, ut ec-
 clesias nostras imminente discrimine liberemus, sed etiam morti nos
 iuxta ac liberos nostros offerimus." hanc praeclaram populi volun-
 tatem ut percepit patriarcha, magnas eis gratias egit et benedictione
 sua prosecutus est. inde in sanctam suam habitationem ascendit.

Postridie convenerunt clerici et primores, adiunctoque patriarcha
 ad tribunal ire perrexerunt, comitante ipsos cuncto Christiano po-
 pulo, non modo urbis sed etiam Galatae, nec sacri modo ordinis sed
 etiam secularis. cumque eo pervenissent, rursus stetit patriarcha cum
 clericis et principibus coram bassa. ibi Tulphi bassa, ut primus ve-
 sires, inquit "heus patriarcha, ego sicut huc in regium senatum ad-

ἦλθα ἐδῶ εἰς τὸ διβάνη τὸ βασιλικόν, ὑπῆγα καὶ ἐπροσκύ-
νησα τὸν βασιλέαν, καὶ ἄρτιζη τοῦ τὸ ἔκαμα. καὶ ὅρισε ὅτι
να φέρης τοῦ Μουσουλμάνους ἐκείνους ὅπου εἶπες ὅτι ἔχεις
μάρτυρες, να τοὺς ἐρωτήσωμεν τί ἡξενύρουν εἰς τοῦτο. καὶ
ὥς ἂν τοὺς ἀκούσωμε, θέλει γένει πάλιν ἄρτιζη εἰς τὸν βα-
σιλέαν, καὶ καθὼς ὀρίσῃ. λοιπὸν φέρε τοὺς μαρτυρὲς σου.”
τότε ἀπεκρίθη ὁ πατριάρχης, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βεζίρη “σουλ-
τάνε μου, οἱ μάρτυρές μου ἐδῶ δὲν εἶναι, μόνον εἰς τὴν
Ἀδριανούπολιν· καὶ ζητῶ * βαντᾶ ἡμέρας εἴκοσι, να στείλω,
10 να τοὺς ἐφέρω.” ἀκούσας δὲ ὁ πασιᾶς τοῦτο ἔδωκέ του τὸν
βαντᾶ. καὶ οὕτως ἐπροσκύνησεν ὁ πατριάρχης, καὶ ἐξέβη
ἔξω ἀπὸ τὸ διβάνη μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς
τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν. καὶ παρευθὺς ἀπέστειλεν ἀνθρώ-
πους πρακτικωτάτους· καὶ ὑπῆγαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν
15 μετὰ μεγάλων χαρισμάτων καὶ δώρων, καὶ ἠῦραν τοὺς Μου-
σουλμάνους ἐκείνους ὅπου ὑπῆγαν δι’ αὐτούς, να τοὺς ἐφέ-
ρουν. καὶ ὁμίλησαν μετ’ αὐτούς· καὶ τὰ δῶρα ἐπὶ χεῖρας 160
ἔλαβαν, καθὼς ἐκεῖνοι ἤθελαν. τότε ἐκαβαλίκευσαν, καὶ ἦλ-
θαν ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ τοῦ πατριάρχου εἰς
20 τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν. καὶ ἐκατέβη ὁ πατριάρχης εἰς τὴν
αὐλὴν, καὶ ἡγκαλίσθη αὐτούς, καὶ τοὺς ἐδέχθη μετὰ πολλῆς
ἀγάπης· καὶ τῆς ὥρας τόπον, καὶ ἐκάθισαν, καὶ φαγητὰ
διάφορα τοὺς ἔφερε καὶ ροῦχα· καὶ ἀνεπαύθησαν. τότε

22. τόπον] ἔδωκε addit Crusius

veneram, abii postea ad regem et adoravi negotiumque ei exposui.
mandat is ergo ut adducas Musulmanos istos de quibus dixisti, te
eorum testimonio usurum, ut ex iis quaeramus quid illa de re cogni-
tum habeant. quando eos andiverimus, res iterum ad regem refere-
tur, fietque quod ipse imperaverit. proinde testes tuos producito.”
tunc patriarcha ad vesirem “testes mei” inquit, “mi domine, hic non
sunt, sed Adrianopoli. ideo dilationem peto viginti dierum, ut mit-
tam qui eos adducant.” bassa hoc audito petitioni eius annuit. tum
reverenter se inclinans patriarcha e concilio exivit cum comitatu suo,
et in magnam ecclesiam seu patriarcheum rediit. at confestim ho-
mines usu rerum exercitatissimos expedit, qui Adriani urbem multis
magnisque cum muneribus petiverunt; ubi Musulmanos illos, quo-
rum causa accersendorum iter susceperant, invenerunt. cum his col-
locuti sunt; eis dona illa in manus dedere; quibus acceptis animo
eorum satisfactum est. tunc equitarunt cum legatis patriarchae et in
magnam ecclesiam pervenerunt. descendit patriarcha in aream, com-
plexusque hospites comiter et benigne excepit, ac statim in locum
duxit ubi assederunt, et varia cibaria apposuit vestesque dedit. ita

γὰρ τὴν δευτέραν ἡμέραν τοὺς ἐπῆρε, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸν πασιᾶν. καὶ ὁ πασιᾶς διὰ ὄνομα τοῦ πατριάρχου, εἰς τὴν ἀγάπην ὅπου εἶχεν εἰς αὐτόν, ὁμίλησε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐστερέωσεν αὐτούς, ἵνα μαρτυρήσουν καθὼς τοὺς εἶπεν ὁ πατριάρχης· καὶ τοὺς ἐπαρήγγειλεν ὅτι κανένα φόβον νὰ μη-5 δὲν ἔχουν. καὶ οὕτως εἰγῆκεν ὁ πατριάρχης μετ' αὐτῶν ἀπὸ τὸν πασιᾶν, καὶ ἦλθαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον.

Καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον ἐπῆρεν αὐτοὺς ὁ πατριάρχης, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸ βασιλικὸν διβάνη, καὶ ἔμπροσθεν τῶν πασιᾶδων ἐφάνη, καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτούς. καὶ τοὺς μάρτυρας 10 ἀφῆκεν ἔξω ἀπὸ τὸ διβάνη οἰκονομικῶς. καὶ ὡς τὸν ἶδεν ὁ πασιᾶς, τοῦ εἶπε “πατριάρχη, ὁ βαντᾶς, ὅπου ἐπῆρες εἴκοσι ἡμέραις διὰ νὰ φέρῃς μάρτυρες, ἔφθασε καὶ ἐπέρασε. τώρα τί λέγεις; πρόσεχε νὰ μηδὲν ψευσθῇς εἰς τὸν βασιλέαν· καὶ θέλεις πέση εἰς μεγάλην ὀργὴν καὶ παιδευσιν καὶ καταδίκην.” 15 τότε ὁ πατριάρχης ἀπεκρίθη πρὸς τὸν πασιᾶ, καὶ εἶπε “σουλτάνε μου, ἐγὼ κατὸν βαντᾶν ὅπου ἐπῆρα, ἤφερα τοὺς μάρτυρές μου· καὶ εἰς τὴν βασιλείαν δὲν ψεύδομαι, οὐδὲ εἰς τὴν αὐθεντιά σου.” ὁ δὲ πασιᾶς του λέγει “καὶ ποῦ εἶναι;” καὶ ὁ πατριάρχης τοῦ λέγει “ἔξωθεν τοῦ διβανίου στέκονται 20 μετὰ ἐδικῶν μου καλογήρων.” τότε ὁ πασιᾶς, ὡς ἤκουσεν τοῦτο, παρευθὺς ἔστειλεν ἕναν τζαούση· καὶ ἔδραμε καὶ

23. μετ' αὐτῶν idem

requieverunt. altero die post secum duxit eos ad bassam. hic patriarchae causa, pro benevolentia et caritate erga hunc, colloquitur cum ipsis, confirmans eos ut dicant ea pro testimonio quae ipsis patriarcha iniunxerit, et praecipiens eis ne ullum metum prorsus habeant. colloquutione finita patriarcha cum ipsis a bassa digressus in patriarcheum rediit.

Postridie adiunctis sibi eis procedit ad regium senatum; in conspectum bassarum venit; eis debitam reverentiam exhibet, testes vero extra senatum dedita opera reliquit. eum ut bassa vidit, inquit “patriarcha, spatium viginti dierum, quod ob testes adducendos sumpseras, iam abiit. nunc ergo quid dicis? cave, quicquam regi mentiaris, ne in gravem incidas iram, condemnationem et poenam.” tunc patriarcha bassae “ego” inquit, “mi sultane, ex praescripto concessae mihi comperendinationis testes meos adduxi; nec adversus regiam maiestatem neque contra tuam dignitatem mendacium dicam.” “ubi ergo sunt” quaerit bassa “isti testes?” respondit patriarcha “foris extra senaculum stant cum monachis meis.” confestim bassa uno zauschorum misso illos in conspectum bassarum adduci imperat. quos

ἤφερεν αὐτοὺς ἔμπροσθε τῶν πασιάδων. καὶ ὡς τοὺς ἶδαν, ἐθαύμασαν εἰς τὸ γῆρας αὐτῶν. ἦσαν γὰρ τὰ γένηα αὐτῶν ἄσπρα ὥσπερ τὸ χιόνη τὸ καθαρόν· καὶ ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά τους ἔτρεχαν δάκρυα, καὶ γύρωθεν ἦσαν κόκκινα ὥσάν κρέα·
 5 καὶ ἔτρεμαν τὰ χέρια αὐτῶν καὶ τὰ ποδάρια ἀπὸ τὸ πολὺ γῆρας. εἶπε δὲ ὁ πασιᾶς τοῦ ἑνὸς ἀπ' αὐτοὺς “πῶς λέγουν τὸ ὄνομά σου;” καὶ ἀπεκρίθη “Μουσταφᾶ.” “καὶ τὸν πατέρα σου πῶς τὸν ἔλεγον;” καὶ εἶπε “Γενούζη.” λέγει δὲ 161 καὶ τοῦ ἄλλου, τοῦ δευτέρου, “τί ὄνομα ἔχεις;” καὶ ἀπε-
 10 κρίθη “Πιρῆς.” “καὶ τὸν πατέρα σου, πῶς ἦτον τὸ ὄνομα του;” καὶ εἶπε “Ρουσιάμης.” τότε τοὺς λέγει “πόσοι χρόνοι νὰ εἶναι ἀπὸ τῆς ἐπῆρεν ὁ σουλιτᾶν Μεχεμέτης τούτην τὴν Κωνσταντινούπολιν;” καὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι ὀγδοηντατέσσαροι εἶναι ἕως τῆς σήμερον. λέγει τοὺς πάλιν “καὶ ἐστὶς τότε
 15 πόσων χρονῶν νὰ ἦσθαι;” εἶπαν δὲ “ἕως δεκοκτῶ κάθα ἓνα.” πάλιν γὰρ τοὺς λέγει “πόσων χρονῶν νὰ ἦσθαι τὴν σήμερον;” ἀπεκρίθησαν ὅτι ἑκατὸν δύο. καὶ ἀκούσας ὁ πρῶτος πασιᾶς μετὰ τῶν ἄλλων πασιάδων ὑπερεθαύμασαν καὶ ἔφριξαν. εἶπε δὲ πάλιν πρὸς αὐτοὺς “εἰς τί ὑπηρεσίαν εὐρί-
 20 σκεσθε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰς τοῦ σουλιτάνου τὸ φουσάτον;” καὶ αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν “νοπειζίδες,” τουτέστι γενίτζαροι· φράγγικα λέγονται σουλδάδοι. πάλιν τοὺς λέγει “ὁ σουλιτᾶνος τὴν πόλιν τούτην πῶς τὴν ἐπῆρε; μὲ πόλεμον, ἢ ἐπροσκύνησε;” καὶ οὗτοι πρὸς τὸν πασιᾶν εἶπαν ὅτι ἐπροσκύνησε.

ut viderunt hi, admirati eorum senectutem sunt. albedine namque barbae ipsorum cum pura nive aequatae conspiciebantur; oculi fluebant lacrimis, circum rubentes ceu caro; tremulae manus erant et pedes prae longa senectute. tunc bassa uni horum “quod est tibi nomen?” “Mustapha” inquit. “et patri tuo quod erat?” “Genutza.” dein alterum interrogat “quo tu nomine vocaris?” respondit “Pirae.” “quo vero pater tuus?” “Rustamae” ait. tunc interrogat “quantum est annorum ex quo cepit sultanus Mechemeta hanc Constantini?” responderunt “abbinc octoginta quattuor anni.” rursus “et vos quot annorum eo tempore eratis?” dicunt “denorum octonorum.” rursus quaerit “quot annorum nunc estis?” “centenorum binorum” inquit. audito hoc supra modum admiratus est et obstupuit primus bassa, nec non et reliqui bassae. rursus eis dicit “quod erat genus vitae vestrae, quod munus illa tempestate, in sultani exercitu?” “No-petzides eramus,” id est Ianizarii, Latini, milites vocant. rursus bassa quaerit “quonam modo sultanus hanc urbem in suam potestatem redegit? violentane expugnatione an humili deditione?” respondent hi

καὶ ἀκούσον, σουλτάνε μου, πῶς ἔγινε, νὰ μάθῃς τὴν ὑπόθεσιν κατὰλεπτῶς.

Ὡτὰν ἤλθαμε μετὰ φουσατά ἐδῶ μὲ τὸν σουλτάνον, ἐτεντόσαμεν ἔξω καὶ ἐκαθίσταμε· καὶ πόλεμον δὲν ἐδώκαμε, ἕως οὗ καὶ ἤλθεν ἡ ἀρμάδα, τὰ κάτεργα, ἀπάνω ἀπὸ τὴν 5 μαύρη θάλασσαν. καὶ ὥσῃ ἤλθεν, ἐμήνυσεν ὁ σουλτάνος τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων νὰ τοῦ δώσῃ τὸ κάστρον θεληματικῶς, νὰ τὸν ἐκάμῃ ἀδελφόν, νὰ εἶναι οἱ δύο αὐθένται καὶ βασιλεῖς, καὶ νὰ τοῦ δώσῃ, ἥτοι ἀνάπαυσιν θέλει ἢ κάστρον ἢ ἄλλα εἰσοδήματα, νὰ ἔχει εὐημερίαν μετὰ τῶν ἀρχόντων 10 αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς δὲν ἐδέχθη τὸν λόγον αὐτοῦ τοῦ σουλτάνου, οὐδὲ οἱ ἄρχοντες. καὶ γεμίσας ὅλος θυμὸν ὕρισε τῆς ὥρας, καὶ ἐδώκαμε πόλεμον, τὰ κάτεργα ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν στερεάν. καὶ ἀπὸ ταῖς λουμπάρδαις καὶ ἀπὸ τὰ τουφέκια καὶ ἀπὸ τοῦ πληθους τοῦ λαοῦ 15 ἐσκοτινίασεν ὁ κόσμος, καὶ ἐφαίνετον ἡ ἡμέρα ὥσῃ νύκτα. καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ἐσκοτώθησαν πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἀπὸ τὸ φουσατόν τοῦ σουλτάνου, ὁ πελερπεῖς τῆς Ῥουμέλης, τουτέστι τῆς δύσις, ἀγάδες, φλαμπουραρέοι, σπαῖδες καὶ ἄλλοι πολλοί. καὶ ἡμεῖς εἰς τοὺς Ῥωμαίους πολὺν κάματον 20 162 ἐκάμαμεν εἰς αὐτοὺς μὲ ταῖς λουμπάρδαις καὶ μὲ τὰ τουφέκια καὶ μὲ ταῖς σαγίταις, καὶ ἀπὸ τὰ τειχία τοῦ κάστρου ἐχαλάσαμε καὶ ἀπὸ τὰ ὀσπήτια.

“subiectione et deditio. id autem quomodo factum sit, audi mi domine, ut rem exacte cognoscas totam.

Postquam cum sultano et copiis huc venimus, ante urbem tentoriis positis consedimus, nec oppugnationem intulimus, donec classis et triremes e Ponto Euxino descenderunt. ut autem appulerunt, sultanus legatis missis ab imperatore Romano poposcit, traderet sibi urbem ultro, ut eum fratris loco duceret, ut ambo essent domini et reges, ut ei daret quicquid vellet, sive otium a negotiis publicis sive oppida sive alios proventus et redditus, ut felicitate una cum familia nobilibusque suis frueretur. at imperator et proceres eius nullo pacto postulationem sultani accipere. unde totus ira inflammatus quam mox exercitum in armis esse iubet. tunc oppugnationem ordimur, classis e mari, nos e terra; eamque tanta vi et impetu ut bombardarum et tormentorum manuariorum fumo multitudinisque oppugnantium pulvere caelum undique obtenderetur ac dies in noctem vertisse videretur. eo in praelio desiderati sunt multi praestantissimi a parte sultani viri, beglerbeius Romaniae seu Occidentis, duces Ianizarorum, vexilliferi, Spachi, alii multi. sed et nos vicissim ingentem Romanorum stragem bombardis tormentis et sagittarum nimbo edidimus; nec non etiam murorum urbis partem et complures domos prostravimus.

Τότε ὡς ἶδεν ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων τὸ πλῆθος ὁποῦ ἐσκοιῶθη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους του, ἐφοβήθη μήπως καὶ ἐπάρουν τὸ κάστρον καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπεκεφαλίσουν· καὶ ἔστειλεν ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας τοῦ παλατίου αὐτοῦ ἀπο-
5 κρισιαρίους εἰς τὸν σουλτάνον μας· καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως αὐτῶν, διὰ τὰ κά-
μουν ἀγάπην, τὰ τοῦ δώσῃ τὸ κάστρον, καὶ αὐτοῦ τὰ τοῦ δώσῃ ἀναπαύσεις μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, καὶ τὸν λαὸν τὰ μηδὲν προσεγγίσουν ἢ τὰ κουρσεύσουν ἢ τὰ εἰχ-
10 μαλωτίσουν· ἀμὴ τὰ τοὺς ἀφίση εἰς τὰ ὀσπήτια αὐτῶν, τὰ καθέξονται εἰρηνικοί, χωρὶς καμίαν ἐγγαρείαν ἢ ἄλλου βάρου τινός. καὶ ὁ σουλτάνος ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ἀπὸ τῶν ἀποκρισιαρίων ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως, ἐδέχθη αὐτοὺς πολλὰ καλῶς μετὰ μεγάλης χαρᾶς, καὶ ὄρισμὸν ἐγ-
15 γράφως τοὺς ἔδωκε, καὶ ἔλεγεν οὕτως. ἐγὼ βασιλεὺς σουλ-
τᾶν Μεχεμέτης διὰ τοῦ παρόντος μου ἐγγράφου ὀρισμοῦ κά-
μνω ψυχικὸν εἰς τὸν βασιλέαν τῆς πόλις Κωνσταντιῖνον τὸν Παλαιολόγον καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ, τὰ τοὺς δώσω, ἥτοι ζητήσουν κατὰ δίκαιον τρόπον, τὰ ἔχουν διὰ τὰ ζοῦν
20 εὐήμερημένα ὡς ἄρχοντες, τὰ ἔχουν ἀναπαύσεις καὶ δούλους καὶ δούλας· τὸν δὲ ἐπίλοιπον λαὸν θέλω ὅτι τὰ εἶναι ἐλεύ-
θεροι ἀπὸ πάσαν ἐγγαρίαν καὶ βάρους τινός· καὶ ποτὲ παι-
διὰ διὰ Γενιτζάρους τὰ μὴ δὲν τοὺς ἐπάρω, οὔτε ἐγὼ οὔτε οἱ διάδοχοι τῆς βασιλείας μου ποτὲ τῇ καιρῷ· ἀμὴ ὁ πα-

Tunc Romanus imperator, visa tanta suorum clade, timuit ne urbs quoque caperetur et ad occidionem cives perducerentur. itaque legatos e primoribus palatii sui ad regem nostrum misit, qui nomine imperatoris sui suppliciter cum eo de pace egerunt. imperatorem urbem dediturum: daret invicem rex ei et aulicis eius tutum receptum et vitam tranquillam; nec permetteret militi saevire in cives, nec bona eorum diripere, nec captivos abducere: sed singulos in domibus suis manere sineret, bona pace fruenter, omnis coactionis et aliorum onerum immunes. ibi sultanus, audita legatorum nomine imperatoris oratione, condicionem clementissime, magno cum gaudio, accepit, et decretum eis his verbis conceptum dedit. ego rex Mechemeta hoc meo scripto clementiam et gratiam declaro regi urbis Constantino Palaeologo et principibus eius, me ipsorum rationibus ita provisurum ut eis praebeam, ipsique iure a me petant, omnia com-
moda quae ad vitam feliciter degendam sibi, ut principibus viris dignum est, conducant, ut habeant domicilia, vitam quietam, servos et servas. quod ad reliquum populum spectat; volo ut omni exactione et onere soluti liberique sint; neque ab eis filios in Ianizarorum ordinem ab-

ρῶν ὁρισμός μου νὰ ἔναι καὶ διαμένει βέβαιος καὶ ἀσάλευ-
 τος. ἔδωκε δὲ τοῦτον τὸν ὁρισμὸν ὁ σουλτάνος μὲ τὸ χέρῃ
 του τῶν ἀποκρισιαρίων, νὰ τὸν ἐδώσουν τοῦ βασιλέως Κων-
 σταντίνου. καὶ οὕτως ἐπροσκύνησαν, καὶ ἦλθαν εἰς τὸν βα-
 σιλέαν, καὶ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἔδωκαν. ὥς δὲ ἶδεν ὁ βασιλεὺς 5
 τὸν ὁρισμὸν τοῦ σουλτάνου, ἐχάρη πολλά, καὶ τῆς ὥρας ἐπῆρε
 τὰ κλειδιά τοῦ κάστρου καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ ἀπὸ
 τὸν λαόν, καὶ εὐγῆκε, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν τέντα τοῦ σουλτά-
 νου, καὶ τοῦ ἐπαρέδωκε τὰ κλειδιά εἰς τὰ χερῖά του. ὁ δὲ
 σουλτάνος ἠγκαλίσθη τὸν βασιλέαν καὶ τὸν ἐφίλησε καὶ τὸν 10
 163 ἐκάθισεν εἰς τὸ δεξιὸν του μέρος· καὶ ὕρισε, καὶ ἔκαμαν
 χαραῖς μεγάλαις τρεῖς ἡμέραις καὶ τρεῖς νύκταις. καὶ ἔτιζεν
 ἐπῆρεν ὁ βασιλεὺς τὸν σουλτάνον, καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὴν πόλιν,
 καὶ τοῦ τὴν ἐπαρέδωκε.”

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ πασιᾶς ὑπὸ τῶν μαρτύρων, ὑπῆ- 15
 γεν εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἄρτιζεν ταῦτα ὅλα τοῦ ἔκαμε, καὶ
 τὸ γῆρας καὶ τὴν πολυχρόνιον τῶν μαρτύρων εἶπε. καὶ ἀκού-
 σας ταῦτα ὁ σουλτάνος μεγάλως ἐθαύμασε, καὶ παρενθὺς
 ὕρισε, καὶ ἔδωκεν ὁρισμὸν τοῦ πατριάρχου νὰ μὴ δὲν ἔχει
 πλέον κανέναν πειρασμὸν οὐδὲ ἐνόχλησιν περὶ τῆς τοιαύτης 20
 ὑποθέσεως τῶν ἐκκλησιῶν, ἕως οὔ στέκεται ὁ κόσμος.

Ὡς δὲ ἔλαβεν ὁ πατριάρχης τὸν ὁρισμὸν, ἦλθεν εἰς τὸ

ducam, nec ego nec successores regni mei ullo unquam tempore: sed,
 hoc meum consultum et sententia maneat firmiter, nec ullo modo
 labefactetur. tradidit hoc decretum sultanus manu sua legatis, ut id
 regi Constantino afferrent. ita hi humiliter reverentia sultano exhi-
 bita ad imperatorem suum redierunt, eique scriptum hoc reddiderunt.
 hic igitur ut legit rescriptum sultani, sane quam gavisus est. pro-
 inde nulla interposita mora claves urbis accepit; de proceribus et
 populo quos idoneos existimavit, sibi comites adiunxit; urbe egres-
 sus ad tentorium ipsius sultani perrexit, et claves illi in manus tra-
 didit. sultanus autem imperatorem humaniter complexus et oscula-
 tus ad latus suum dexterum collocavit. ita triduum et trinoctium
 iussu eius in magna hilaritate festivitateque consumptum. deinde
 sultanum imperator in urbem introduxit, eique hanc tradidit.”

Haec cum bassa ex ore testium audisset, accessit ad sultanum;
 omnia ipsi exposuit; annosam testium senectutem indicavit. quibus
 ille auditis nihil magis admiratus est; et illico patriarchae sufficien-
 ter cavit, eumque decreto securum fecit, ne ullum ei periculum am-
 plius creetur nec molestia facessatur de huiusmodi negotio ecclesia-
 rum, quoad hic consistat mundus.

Hoc decreto patriarcha accepto in patriarcheum revertit, comita-

- πατριαρχεῖον μετὰ παιτὸς τοῦ λαοῦ τῶν Χριστιανῶν, καὶ τὸν
 ὀρισμὸν εἰς τὸ σκευοφυλακίῳ ἔβαλε. καὶ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 λιτανείας καὶ εὐχαριστείας πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
 Χριστὸν καὶ πρὸς τὴν παμμακάριστον, τὴν πανένδοξον ἁγίαν
 5 Θεοτόκον, τὴν ἐλπίδα καὶ ἄγκυρα ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδό-
 ξων Χριστιανῶν, ἔκαμαν μετὰ πάσης εὐλαβείας. καὶ ηὐφράν-
 θησαν οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἡγαλλιάσθησαν ἕνεκεν τοῦ ἀγαθοῦ
 τούτου ὅπου ἐγένετο, καὶ ἐλευθερώθη ἡ καθολικὴ μεγάλη ἐκ-
 κλησία καὶ αἱ ἐπίλοιπαι ὅλαι ἐκκλησίαι τῆς πόλεως καὶ τοῦ
 10 Γαλατῆ. καὶ ἰδοὺ ἐπληρώθη τὸ ῥητὸν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ, ὅπου λέγει εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον
 πρὸς τὸν Πέτρον “σὺ εἰ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ
 οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾗδου οὐ κατι-
 σχύσουσιν αὐτῆς.”
 15 Τοῦτος δὲ ὁ πατριάρχης, κύρις Ἱερεμίας, ἀνεκαίνισεν ἐκ
 βάθρων γῆς τὸ μοναστήριον τοῦ σταυρονικῆτα, μέγας Νικό-
 λαος ὀνομαζόμενος, μέσα εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, ὅπου ἦτον ἔρη-
 μον. καὶ τὸν ναὸν μέγιστον καὶ θαυμαστὸν μετὰ ναρθήκων
 ἔκαμε, καὶ τὸν ἐιστόρησεν ὡραιότατα καὶ λαμπρά. καὶ κελλία
 20 τῶν καλογήρων ἔκαμε καὶ πύργους καὶ τράπεζα. καὶ τεῖχον
 μέγαν καὶ δυνατὸν τὸ γῦρον ἔκτισε, καὶ ὥσπερ καστέλλη τὸ
 ἐκαλλώπισε. καὶ σκευὴ πολύτιμα καὶ διάφορα ἐπροσήλωσε,

tus cuncto Christiano populo, et illud in armario ecclesiae deposuit.
 eo quoque die litanis et gratiarum actionibus dominum nostrum Ie-
 sum Christum et sanctam gloriosissimamque Pammacaristam, dei ge-
 nitricem, spem et ancoram piorum verorumque Christianorum, per-
 quam reverenter venerati sunt. gaudium eximium tunc ipsis contigit:
 insperato omnibus laetitiis incesserunt propter hoc tantum tamque
 commemorandum bonum, quod liberatae essent abolitionis metu tum
 catholica magna tum reliquae omnes urbis Galataeque ecclesiae. ecce,
 impletum est illud, quod dominus noster Iesus Christus in S. evan-
 gelio ad Petrum dicit: “tu es Petrus; et super hanc petram aedifi-
 cabo ecclesiam meam; nec portae inferorum praevalabant ei.”

- Hic patriarcha Hieremias instauravit a fundamentis monasterium
 Stauro-nicetae, quod aliter magni Nicolai nomen habet et in monte
 S. Atho situm est; quod tunc ab incolis desertum fuerat. templum
 eius magnitudine et figura admirabile cum porticibus fecit, pictisque
 imaginibus elegantissime illustravit. cellulas item monachis aedifica-
 vit et turres et S. mensam. muro magno et valido cinxit et ad instar
 castelli exornavit. vasa praeterea pretiosa diversi generis, aurea et

καὶ ἀκούσον, σουλτάνε μου, πῶς ἔγινε, νὰ μάθῃς τὴν ὑπόθεσιν καταλεπτῶς.

Ὡτὰν ἤλθαμε μετὰ φουσάτα ἐδῶ μὲ τὸν σουλτάνον, ἐτενύσαμεν ἔξω καὶ ἐκαθίσταμε· καὶ πόλεμον δὲν ἐδώκαμε, ἕως οὗ καὶ ἤλθεν ἡ ἀρμάδα, τὰ κάτεργα, ἀπάνω ἀπὸ τὴν 5 μαύρη θάλασσαν. καὶ ὥσῃ ἤλθεν, ἐμήνυσεν ὁ σουλτάνος τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων νὰ τοῦ δώσῃ τὸ κάστρον θεληματικῶς, νὰ τὸν ἐκάμῃ ἀδελφόν, νὰ εἶναι οἱ δύο αὐθένται καὶ βασιλεῖς, καὶ νὰ τοῦ δώσῃ, ἥτοι ἀνάπανσιν θέλει ἢ κάστρον ἢ ἄλλα εἰσοδήματα, νὰ ἔχει εὐημερίαν μετὰ τῶν ἀρχόντων 10 αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς δὲν ἐδέχθη τὸν λόγον αὐτοῦ τοῦ σουλτάνου, οὐδὲ οἱ ἄρχοντες. καὶ γεμίσας ὁλος θυμὸν ὄρισε τῆς ὥρας, καὶ ἐδώκαμε πόλεμον, τὰ κάτεργα ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν στερεάν. καὶ ἀπὸ ταῖς λουμπάρδαις καὶ ἀπὸ τὰ τουφέκια καὶ ἀπὸ τοῦ πληθους τοῦ λαοῦ 15 ἐσκοτινίασεν ὁ κόσμος, καὶ ἐφαίνετον ἡ ἡμέρα ὥσῃ νύκτα. καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ἐσκοτώθησαν πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἀπὸ τὸ φουσάτον τοῦ σουλτάνου, ὁ πελερπεῖς τῆς Ῥουμέλης, τουτέστι τῆς δύσις, ἀγάδες, φλαμπουραρέοι, σπαῖδες καὶ ἄλλοι πολλοί. καὶ ἡμεῖς εἰς τοὺς Ῥωμαίους πολὺν κάματον 20 162 ἐκάμαμεν εἰς αὐτοὺς μὲ ταῖς λουμπάρδαις καὶ μὲ τὰ τουφέκια καὶ μὲ ταῖς σαγίταις, καὶ ἀπὸ τὰ τειχία τοῦ κάστρου ἐχαλάσαμε καὶ ἀπὸ τὰ ὀσπήτια.

“subiectione et deditio. id autem quomodo factum sit, audi mi domine, ut rem exacte cognoscas totam.

Postquam cum sultano et copiis huc venimus, ante urbem tentoriis positis consedimus, nec oppugnationem intulimus, donec classis et triremes e Ponto Euxino descenderunt. ut autem appulerunt, sultanus legatis missis ab imperatore Romano poposcit, traderet sibi urbem ultro, ut eum fratris loco duceret, ut ambo essent domini et reges, ut ei daret quicquid vellet, sive otium a negotiis publicis sive oppida sive alios proventus et redditus, ut felicitate una cum familia nobilibusque suis frueretur. at imperator et procures eius nullo pacto postulationem sultani accipere. unde totus ira inflammatus quam mox exercitum in armis esse iubet. tunc oppugnationem ordimur, classis e mari, nos e terra; eamque tanta vi et impetu ut bombardarum et tormentorum manuariorum fumo multitudinisque oppugnantium pulvere caelum undique obtenderetur ac dies in noctem vertisse videretur. eo in praelio desiderati sunt multi praestantissimi a parte sultani viri, beglerbeius Romaniae seu Occidentis, duces Ianizarorum, vexilliferi, Spachi, alii multi. sed et nos vicissim ingentem Romanorum stragem bombardis tormentis et sagittarum nimbo edidimus; nec non etiam murorum urbis partem et complures domos prostravimus.

Τότε ὡς ἶδεν ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων τὸ πλῆθος ὁποῦ ἐσκοιῶθη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους του, ἐφοβήθη μήπως καὶ ἐπάρουν τὸ κάστρον καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπεκεφαλίσουν· καὶ ἔστειλεν ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας τοῦ παλατίου αὐτοῦ ἀπο-
5 κρισιαρίους εἰς τὸν σουλτάνον μας· καὶ τὸν ἐπροσκίνησαν ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως αὐτῶν, διὰ νὰ κάμουν ἀγάπην, νὰ τοῦ δώσῃ τὸ κάστρον, καὶ αὐτοῦ νὰ τοῦ δώσῃ ἀναπαύσεις μετὰ τῶν ἄρχόντων αὐτοῦ, καὶ τὸν λαὸν νὰ μηδὲν προσεγγίσουν ἢ νὰ κουρσεύσουν ἢ νὰ εἰχ-
10 μαλωτίσουν· ἀμὴ νὰ τοὺς ἀφίσῃ εἰς τὰ ὀσπήτια αὐτῶν, νὰ καθέξονται εἰρηνικοί, χωρὶς καμίαν ἐγγαρείαν ἢ ἄλλου βάρους τινός. καὶ ὁ σουλτάνος ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ἀπὸ τῶν ἀποκρισιαρίων ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως, ἐδέχθη αὐτοὺς πολλὰ καλῶς μετὰ μεγάλης χαρᾶς, καὶ ὄρισμὸν ἐγ-
15 γράφως τοὺς ἔδωκε, καὶ ἔλεγεν οὕτως. ἐγὼ βασιλεὺς σουλτάν Μεχεμέτης διὰ τοῦ παρόντος μου ἐγγράφου ὀρισμοῦ κάμνω ψυχικὸν εἰς τὸν βασιλέαν τῆς πόλις Κωνσταντιῖνον τὸν Παλαιολόγον καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ, νὰ τοὺς δώσω, ἥτοι ζητήσουν κατὰ δίκαιον τρόπον, νὰ ἔχουν διὰ νὰ ζοῦν
20 εὐημερημένα ὡς ἄρχοντες, νὰ ἔχουν ἀναπαύσεις καὶ δούλους καὶ δούλας· τὸν δὲ ἐπίλοιπον λαὸν θέλω ὅτι νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ πάσαν ἐγγαρίαν καὶ βάρους τινός· καὶ ποτὲ παιδιὰ διὰ διὰ Γενιτζάρους νὰ μὴ δέν τοὺς ἐπάρω, οὔτε ἐγὼ οὔτε οἱ διάδοχοι τῆς βασιλείας μου ποτὲ τῇ καιρῷ· ἀμὴ ὁ πα-

Tunc Romanus imperator, visa tanta suorum clade, timuit ne urbs quoque caperetur et ad occidionem cives perducerentur. itaque legatos e primoribus palatii sui ad regem nostrum misit, qui nomine imperatoris sui suppliciter cum eo de pace egerunt. imperatorem urbem dediturum: daret invicem rex ei et aulicis eius tutum receptum et vitam tranquillam; nec permetteret militi saevire in cives, nec bona eorum diripere, nec captivos abducere: sed singulos in domibus suis manere sineret, bona pace fruenter, omnis coactionis et aliorum onerum immunes. ibi sultanus, audita legatorum nomine imperatoris oratione, condicionem clementissime, magno cum gaudio, accepit, et decretum eis his verbis conceptum dedit. ego rex Mechemeta hoc meo scripto clementiam et gratiam declaro regi urbis Constantino Palaeologo et principibus eius, me ipsorum rationibus ita provisurum ut eis praebeam, ipsique iure a me petant, omnia commoda quae ad vitam feliciter degendam sibi, ut principibus viris dignum est, conducant, ut habeant domicilia, vitam quietam, servos et servas. quod ad reliquum populum spectat; volo ut omni exactione et onere soluti liberique sint; neque ab eis filios in Ianizarorum ordinem ab-

ρῶν ὁρισμός μου νὰ ἔναι καὶ διαμένει βέβαιος καὶ ἀσάλευ-
τος. ἔδωκε δὲ τοῦτον τὸν ὁρισμὸν ὁ σουλτάνος μὲ τὸ χέρῃ
του τῶν ἀποκρισιαρίων, νὰ τὸν ἐδώσουν τοῦ βασιλέως Κων-
σταντίνου. καὶ οὕτως ἐπροσκύνησαν, καὶ ἦλθαν εἰς τὸν βα-
σιλέαν, καὶ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἔδωκαν. ὥς δὲ ἶδεν ὁ βασιλεὺς 5
τὸν ὁρισμὸν τοῦ σουλτάνου, ἐχάρη πολλά, καὶ τῆς ὥρας ἐπῆρε
τὰ κλειδιά τοῦ κάστρου καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ ἀπὸ
τὸν λαόν, καὶ εὐγῆκε, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν τέντα τοῦ σουλτά-
νου, καὶ τοῦ ἐπαρέδωκε τὰ κλειδιά εἰς τὰ χερῖα του. ὁ δὲ
σουλτάνος ἡγκαλίσθη τὸν βασιλέαν καὶ τὸν ἐφίλησε καὶ τὸν 10
163 ἐκάθισεν εἰς τὸ δεξιὸν του μέρος· καὶ ὕρισε, καὶ ἔκαμαν
χαραῖς μεγάλαις τρεῖς ἡμέραις καὶ τρεῖς νύκταις. καὶ ἔτιζεν
ἐπῆρεν ὁ βασιλεὺς τὸν σουλτάνον, καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὴν πόλιν,
καὶ τοῦ τὴν ἐπαρέδωκε.”

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ πασιᾶς ὑπὸ τῶν μαρτύρων, ὑπῆ- 15
γεν εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἄρτιζεν ταῦτα ὅλα τοῦ ἔκαμε, καὶ
τὸ γῆρας καὶ τὴν πολυχρόνιον τῶν μαρτύρων εἶπε. καὶ ἀκού-
σας ταῦτα ὁ σουλτάνος μεγάλως ἐθαύμασε, καὶ παρενθὺς
ὄρισε, καὶ ἔδωκαν ὁρισμὸν τοῦ πατριάρχου νὰ μὴ δὲν ἔχει
πλέον κανέναν πειρασμὸν οὐδὲ ἐνόχλησιν περὶ τῆς τοιαύτης 20
ὑποθέσεως τῶν ἐκκλησιῶν, ἕως οὗ στέκεται ὁ κόσμος.

Ὡς δὲ ἔλαβεν ὁ πατριάρχης τὸν ὁρισμὸν, ἦλθεν εἰς τὸ

ducam, nec ego nec successores regni mei ullo unquam tempore : sed,
hoc meum consultum et sententia maneat firmiter, nec ullo modo
labefactetur. tradidit hoc decretum sultanus manu sua legatis, ut id
regi Constantino afferrent. ita hi humiliter reverentia sultano exhi-
bita ad imperatorem suum redierunt, eique scriptum hoc reddiderunt.
hic igitur ut legit rescriptum sultani, sane quam gavisus est. pro-
inde nulla interposita mora claves urbis accepit; de proceribus et
populo quos idoneos existimavit, sibi comites adiunxit; urbe egres-
sus ad tentorium ipsius sultani perrexerunt, et claves illi in manus tra-
didit. sultanus autem imperatorem humaniter complexus et oscula-
tus ad latus suum dexterum collocavit. ita triduum et trinoctium
iussu eius in magna hilaritate festivitatemque consumptum. deinde
sultanum imperator in urbem introduxit, eique hanc tradidit.”

Haec cum bassa ex ore testium audisset, accessit ad sultanum;
omnia ipsi exposuit; annosam testium senectutem indicavit. quibus
ille auditis nihil magis admiratus est; et illico patriarchae sufficien-
ter cavit, eumque decreto securum fecit, ne ullum ei periculum am-
plius creetur nec molestia facessatur de huiusmodi negotio ecclesia-
rum, quoad hic consistat mundus.

Hoc decreto patriarcha accepto in patriarcheum revertit, comita-

παιριαρχεῖον μετὰ παντός τοῦ λαοῦ τῶν Χριστιανῶν, καὶ τὸν
 ὀρισμὸν εἰς τὸ σκευοφυλακίῳ ἔβαλε. καὶ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 λιτανείας καὶ εὐχαριστείας πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
 Χριστὸν καὶ πρὸς τὴν παμμακάριστον, τὴν πανένδοξον ἁγίαν
 5 Θεοτόκον, τὴν ἐλπίδα καὶ ἄγκυρα ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδό-
 ξων Χριστιανῶν, ἔκαμαν μετὰ πάσης εὐλαβείας. καὶ ηὐφράν-
 θησαν οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἡγαλλιάσθησαν ἕνεκεν τοῦ ἀγαθοῦ
 τούτου ὅπου ἐγένετο, καὶ ἐλευθερώθη ἡ καθολικὴ μεγάλη ἐκ-
 κλησία καὶ αἱ ἐπίλοιποι ὅλαι ἐκκλησίαι τῆς πόλεως καὶ τοῦ
 10 Γαλατῆ. καὶ ἰδοὺ ἐπληρώθη τὸ ῥητὸν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ, ὅπου λέγει εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον
 πρὸς τὸν Πέτρον “σὺ εἰ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ
 οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾗδου οὐ κατι-
 σχύσουσιν αὐτῆς.”

15 Τοῦτος δὲ ὁ πατριάρχης, κύρις Ἱερεμίας, ἀνεκαίνισεν ἐκ
 βάθρων γῆς τὸ μοναστήριον τοῦ σταυρονικῆτα, μέγας Νικό-
 λαος ὀνομαζόμενος, μέσα εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, ὅπου ἦτον ἔρη-
 μον. καὶ τὸν ναὸν μέγιστον καὶ θαυμαστὸν μετὰ ναρθήκων
 ἔκαμε, καὶ τὸν ἐστόρησεν ὡραιότατα καὶ λαμπρά. καὶ κελλία
 20 τῶν καλογήρων ἔκαμε καὶ πύργους καὶ τράπεζα. καὶ τεῖχον
 μέγαν καὶ δυνατὸν τὸ γῦρον ἔκτισε, καὶ ὥσπερ καστέλλη τὸ
 ἐκαλλώπισε. καὶ σκεύη πολύτιμα καὶ διάφορα ἐπροσήλωσε,

tus cuncto Christiano populo, et illud in armario ecclesiae deposuit.
 eo quoque die litanis et gratiarum actionibus dominum nostrum Ie-
 sum Christum et sanctam gloriosissimamque Pammacaristam, dei ge-
 nitricem, spem et ancoram piorum verorumque Christianorum, per-
 quam reverenter venerati sunt. gaudium eximium tunc ipsis contigit:
 insperato omnibus laetitiis incesserunt propter hoc tantum tamque
 commemorandum bonum, quod liberatae essent abolitionis metu tum
 catholica magna tum reliquae omnes urbis Galataeque ecclesiae. ecce,
 impletum est illud, quod dominus noster Iesus Christus in S. evan-
 gelio ad Petrum dicit: “tu es Petrus; et super hanc petram aedifi-
 cabo ecclesiam meam; nec portae inferorum praevalabant ei.”

Hic patriarcha Hieremias instauravit a fundamentis monasterium
 Stauro-nicetae, quod aliter magni Nicolai nomen habet et in monte
 S. Atho situm est; quod tunc ab incolis desertum fuerat. templum
 eius magnitudine et figura admirabile cum porticibus fecit, pictisque
 imaginibus elegantissime illustravit. cellulas item monachis aedifica-
 vit et turres et S. mensam. muro magno et valido cinxit et ad instar
 castelli exornavit. vasa praeterea pretiosa diversi generis, aurea et

χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ κτήματα πολλά, ἤγουν μούλκια, διὰ τροφήν τῶν καλογήρων.

Πατριαρχεύοντος δὲ τούτου ἦλθεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρώην Ἰουστινιανῆς, Ἀχρειδών, ὀνόματι Πρόχωρος, ἐδῶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ διβάνη, καὶ 5 ἔδειξε χρυσόβουλλα βασιλικά, τὰ ὅποια ἔλεγαν καὶ ἀπέφηναν ὅτι ἡ ἀρχιεπισκοπὴ αὐτοῦ νὰ ἔχει τὰ Βέρροια, τὰ ὅποια εἶναι ἐπισκοπὴ τῆς μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. καὶ τῆς ὥρας 164 ἔβαλεν ἑκατὸν φλωρία χαράτζη εἰς αὐταῖς. καὶ ὥς ἶδεν ὁ πατριάρχης ὅτι ἔβαλε χαράτζη, ἦλθεν εἰς ἀδδημονίαν, τί νὰ 10 κάμη, νὰ μηδὲν τοῦ ἐπάρῃ αὐτοῦς τοὺς τόπους. καὶ ἔτζη τοῦ ἐρμήνευσαν, καὶ ὑπῆγε καὶ εἷγαλε φεῖτιφᾶν. καὶ ἔλεγεν οὕτως ὁ φεῖτιφᾶς, ὅτι, ἀνέναι καὶ ἔχει τινὰς ἕνα πρῶγμα, καὶ τὸ ὀρίζει ἑκατὸν χρόνους, πλέον δὲν ὑπορεῖ τινὰς νὰ τὸ ἐπάρῃ ἀπὸ τὸ χέρῃ του. καὶ ἔτζη ἐφανίσθη εἰς τὸ διβάνη, 15 καὶ ἔδειξε τὸν φεῖτιφᾶν, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι νὰ ἔχει πλέον περὶ τριακοσίους χρόνους ἢ ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἀκοίσαντες τοῦτο οἱ πασιάδες ἐδικαίωσαν αὐτὸν νὰ τὸ ἔχει, μετὰ τοῦτο ὅτι νὰ σιέρξει τὰ ἑκατὸν φλωρία, τὴν ἐπα- 20 νεύασιν τοῦ Προχώρου. μὴ ἔχων δὲ τί νὰ κάμη ὁ πατριάρχης ἔστερξεν αὐτὰ. καὶ ἔτζη ἀπεδίωξαν τὸν αὐτὸν Πρόχωρον ἀπὸ τὸ διβάνη. ἔγινε δὲ ὅλον τὸ χαράτζιον τῆς μεγάλης

argentea, dedicavit. denique multis possessionibus, ex quibus alimonia monachis suppeditetur, locupletavit.

Tempore huius patriarchae venit archiepiscopus Achridarum, olim primae Iustinianae, nomine Prochorus, huc Cpolin; cumque in senatum accessisset, protulit diplomata aurei sigilli imperatoria, quibus affirmabatur et declarabatur ad archiepiscopatum eius pertinere Berrhoeam, qui est episcopatus metropoleos Thessalonicae. ac statim eo nomine centum aureos tributo adiecit. quod cum videret patriarcha, in sollicitudinem incidit, quidnam faceret, ne ille loca illius episcopatus ad se traheret. consilio igitur quorundam usus abiit et legem extulit, cuius sententia erat "si contigerit ut aliquis rem aliquam ad centesimum annum in potestate habeat, nemo poterit eam amplius ei de manibus eripere." ita ad tribunal bassarum accessit; illaque lege prolata, demonstravit episcopatum praedictum amplius trecentos annos penes Constantinopolitanam ecclesiam fuisse. quo audito illum ei bassae adiudicarunt, sub condicione tamen ut additione centum ducatorum, quam Prochorus fecisset, acquiesceret. quod hic, cum retractare non posset, fecit. ita repulsus abiit Prochorus. hoc modo annum huius magnae ecclesiae tributum, ad quattuor mille et centum ducatos per-

ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως φλωρία χιλιάδες τέσσαρες καὶ ἑκατόν. καὶ δίδονται καθὲν χρόνον τοῦ μεγάλου Γεωργίου εἰς τὴν ὑψηλοτάτην πόρτα τοῦ σουλτάνου.

Ἦβουλήθη οὖν ὁ αὐτὸς πατριάρχης διὰ τὰ ὑπάγη εἰς
 5 τὴν Βλαχίαν καὶ εἰς τὴν Πουγδανίαν. ὅμως εὐγῆκεν ἀπὸ
 τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ὑπήγευε μετὰ μερικῶν ἀρχιερέων
 καὶ κληρικῶν. καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς ἁγιωτάτης μητρο-
 πόλεως Τορνόβου ἀσθένησε καὶ ἀπέθανε. ἔγινε δὲ εἰς τὴν
 ἀσθένειαν αὐτοῦ μεγαλόσχημος, καὶ ἐμετονομάσθη Ἰωάννης·
 10 καὶ ὑπῆγε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς τὰς οὐρανίους μονάς, τὸ δὲ
 ἅγιον σῶμα αὐτοῦ ἔθαψαν ἐντίμως καὶ εὐλαβῶς. ἔκαμε δὲ
 εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον χρόνους εἰκοσιτρεῖς καὶ μῆνας.
 καὶ ὅλους τοὺς μητροπολίτας καὶ ἀρχιεπισκόπους ἐχειροτό-
 νησε, καὶ εἰς πολλοὺς θρόνους καὶ δύο καὶ τρεῖς φοραῖς, πᾶ-
 15 ρεξ μόνον τὸν Νικομηδείας, κύριον Διονύσιον, ὅπου δὲν ἐχει-
 ροτόνησε. ἦτον δὲ αὐτός, ὁ κύρις Διονύσιος, καὶ ὁ κύρις
 Ἱερεμίας χειροτονία τοῦ πρώην πατριάρχου κυροῦ Θεολή-
 πτου. καὶ αὐτὸς ὁ Νικομηδείας ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρό-
 νον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἱερεμίου, ὡς φαίνε-
 20 ται κάτωθεν γεγραμμένον.

Ὅμως οἱ κληρικοὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὡς ἔμαθον τὸν
 θάνατον τοῦ πατριάρχου, ἔγραψαν εἰς τοὺς πλησίον ἀρχιε-
 ρεῖς. καὶ ἐσυνάχθησαν, καὶ σύνοδος μεγάλη ἐγένετο ἀρχιε-

venit; quae summa quotannis die S. Georgii in imperatoria porta
 repraesentari solet.

Decrevit item hic patriarcha proficisci in Valachiam et Molda-
 viam. hoc ergo consilio egressus e magna ecclesia iter inivit, comi-
 tatus certis quibusdam pontificibus et clericis. ibi in provincia sa-
 cratissimae metropoleos Tornobi aegrotans vitam hanc reliquit. cum
 autem ita morbo laboraret, perfectorum monachorum habitum sibi in-
 duit, mutato priore nomine in Ioannis nomen; spiritus et superas sic
 eius abivit ad arces, corpore ipsius magno cum honore sepulto. se-
 derat in throno annos viginti tres et aliquot menses. ordinaverat omnes
 metropolitae et archiepiscopos, idque in multis thronis et bis terve,
 excepto solo Nicomediensi Dionysio, qui non ab ipso ordinatus erat:
 sed et hunc Dionysium et ipsum Hieremiam superior patriarcha Theo-
 leptus ordinaverat. et idem hic Nicomediae antistes mortuo Hiere-
 miae successit in patriarchatu, sicut inferius docebitur.

Vulgata morte patriarchae clerici magnae ecclesiae scripserunt
 ad proximos antistites; quibus congregatis frequens concilium factum
 est pontificum clericorum principum et multorum aliorum expertae

165 ρέων κληρικῶν ἀρχόντων καὶ πολλῶν ἄλλων χρησίμων ἀνδρῶν. εὐρέθη δὲ τότε εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων, κύρις Γερμανός, καὶ ἐκάθισε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν σὺνοδον. καὶ ὁμιλήσαντες πολλὰ περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ὁμοφώνησαν καὶ ἔστησαν καὶ τόμον ἐγγράφως ἔγρα- 5 ψαν, καὶ κάτωθεν ὁ πατριάρχης αὐτὸς τῶν Ἱεροσολύμων ὑπέγραψε καὶ ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς, ὅσοι εἰρέθησαν, καὶ οἱ κληρικοί. ὁ δὲ τόμος ἔλεγεν ἔτιζη, ὅτι, ὅποιος τῶν ἀρχιερέων βουληθῇ μὲ κανένα τρόπον καὶ γένει πατριάρχης χωρὶς νὰ μαζοχθοῦν ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς, μητροπολίται ἀρχιεπίσκοποι καὶ 10 ἐπίσκοποι, τῆς ἀνατολῆς, τῆς δυσέως καὶ τῆς Πελοποννήσου ἡγουν τοῦ Μορέως, νὰ εἶναι αὐτοκαθαίρετος τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τοῦ θρόνου. καὶ ἀφορισμὸν ὁ Ἡρακλείας ἐξεφώνησε μετὰ ὁμοφορίου καὶ ἐπιτραχηλίου. καὶ ἔτιζη ὁμοφώνως ἀπέ- 15 στείλαν ταχυδρομούς εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς μετὰ βασιλικοῦ ὀρι- σμοῦ, καὶ ἐσύναξαν τοὺς ἀρχιερεῖς αὐτοὺς ὅλους, καὶ συν- τζελέτη τοὺς ἔκαμναν εἰς τὸν καδδῆ. ὅποιος δὲν ὑπάγῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἡ βουλὴ μερικῶν ἀρχιερέων καὶ κληρι- κῶν καὶ ἀρχόντων ἦτον, ὡσὰν συναχθοῦν ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς, τότε νὰ γένει σὺνοδος, νὰ καθαρισθοῦν καὶ νὰ ἐξωριζωθοῦν 20 πολλὰ ἐναντία ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, ἀρχὴ τὸ Σιμο-

virtutis virorum. aderat tunc in magna ecclesia patriarcha quoque Hierosolymitanus, cui nomen Germanus erat; et concilio ipse etiam intererat. longa de patriarchico throno disputatione habita unanimes salutarem constitutionem fecerunt; quam et in scriptum redegerunt; et infra tum Hierosolymorum patriarcha subscripsit, tum quotquot aderant pontifices ac clerici. aiebat illa sanctio sic: "quicumque praesulum vellet ullo modo fieri patriarcha, absque eo ut cuncti essent congregati pontifices, metropolitae archiepiscopi et episcopi, tum Orientis tum Occidentis tum Peloponnesi, hunc talem, iam ipsum per se contemptum pontificatu et throno deiectum esse." ac condemnationem ab ecclesiaeque consortio seiunctionem Heracleae antistes, sacra humerali et collari veste indutus, promulgavit. tunc concordii voce emiserunt pernices nuntios ad pontifices cum regio mandato: eos congregarunt universos, et apud provincialem iudicem talem ordinationem constituerunt. "quandocunque aliquis patriarchatum sitiens non accederet in patriarcheum, sed tantum coitione aliquot pauciorum praesulum, clericorum et primorum, legeretur, perinde ac si ab universorum concilio electus esset, tunc synodum esse cogendam, in qua tales dignitate sua moverentur et longe a magna ecclesia eradicati proiicerentur." improbiter hanc a nundinatione Simonis magi, de quo in libro rerum ab apostolis Christi gestarum, ortum et nomen habere; contra quam extare canonem apostolicum.

νιακον, ὅπου ἔναι ἀπόφαισις τῶν θείων ἀποστόλων εἰς τοῦτο, καὶ ἄλλα ἄτοπα καὶ παράνομα, ὅπου ἦσαν. καὶ τότε νὰ ἐκλέξουν καὶ πατριάρχην, νὰ καθέζεται εἰρηνικὸς καὶ ἀσκαιδάλιστος, χωρὶς κανέναν πειρασμόν.

5 Ὅμως οἱ Γαλατιανοὶ εἶχαν μεγάλην ἀγάπην εἰς τὸν μητροπολίτην Νικομηδείας, κύριον Διονύσιον, ἔσοντας νὰ ἔναι ἡ πατρίδα τοῦ ἀπὸ τὸν Γαλατᾶν, καὶ ἐκεῖ ἐγεννήθη, καὶ ἐκεῖ ἀνετράφη· καὶ οὐ μόνον οἱ Γαλατιανοὶ τὸν ἀγαποῦσαν, ἀμὴ καὶ οἱ Καραμανῖται, καὶ ἐπεθύμουν πολλὰ νὰ τὸν ἐκάμουν
 10 πατριάρχην. καὶ εἰς τὰς δεκαεπτὰ τοῦ Ἀπριλλίου μηνός, τὸ σάββατον τοῦ δικαίου Λαζάρου, ἔγινε σύνοδος διὰ τινὰς ἐποθέσεις, καὶ καθεζομένων τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν κληρικῶν καὶ μέρος τῶν ἀρχόντων καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνδρῶν, καὶ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦτον εἰς τὴν αὐλήν. ἐκεῖ οὖν καθεζομένων ἤλ-
 15 θαν εἰς λόγον περὶ πατριάρχου, ὥς ἂν συναχθοῦν οἱ ἀρχιερεῖς, ποῖον νὰ κάμουν. καὶ ἐσηκώθη τότε ὁ μέγας σακελάριος, ὁ Σερπέτης, ὁρθός, ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου ἐκαθέζετον, καὶ εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ. “ἅγιοι ἀρχιερεῖς, τιμιώτατοι κλη-
 20 ρικοὶ ἀδελφοί, καὶ ὅλος ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ, ἀκούσατε. ὁ πρῶην πατριάρχης, κύρις Ἱερεμίας, πολλὰς τῶν φορῶν, ὥς ἐκαθέζετο μεθ’ ἡμῶν τῶν κληρικῶν, ἀνήφερε ὅτι ἀποθανόντος αὐτοῦ ἄλλος δὲν ἔναι νὰ γένει πατριάρχης· μόνον ὁ ἅγιος, ὁ Νικομηδείας, διότι ἔναι παλαιὸς ἀρχιερεὺς, γέροντας ταπει-

multa alia absurda et legibus adversa contra disciplinam rectam pugnare his vitiis profligatis in sacro omnium concilio legendum esse patriarcham, qui pacifice, absque omni offendiculo, citra omnem vexationem et molestiam summæ rerum præsit.

Eo tempore Galatæ oppidi cives inclinatione caritatis admodum propendebant in metropoliten Nicomediæ Dionysium, eo quod patria eius Galatæ erat, quæ ipsum et genuerat et educaverat. nec Galatianis modo carus erat, sed etiam Caramanitis seu Cilicibus, qui magnopere eum fieri patriarcham studebant. itaque 17 die Aprilis, sabbato iusti Lazari, synodus propter negotia quædam collecta est. ibi sedentibus pontificibus et clericis et parte procerum secularium et multis aliis, congregataque multitudine plebis in area, sermo incidit de patriarcha, quisnam in pontificum conventu faciendus esset. tunc magnus sacellarius, nomine Serpeta, de loco suo surrexit, et stans erectus clara voce dixit. “sancti pontifices, venerabiles clerici fratres, et universe piorum coetus, auscultate. prior patriarcha felicitis memorie, Hieremias, sæpenumero, quando cum clericis nobis se debat, referebat se mortuo alium neminem esse qui fieret patriarcha,

νός καὶ εἰρηνικός.” καὶ ἀκούσαντες τοῦτο ἐσηκώθησαν μέρος τῶν ἀρχιερέων καὶ μέρος τῶν κληρικῶν καὶ οἱ Γαλατιανοὶ καὶ οἱ Καρμανῖται, καὶ ὅσοι ἄλλοι τὸν ἀγαποῦσαν τὸν αὐτὸν Νικομηδείας, τὸν ἄρπαζαν ὁμάδι καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ὑπῆγαν μέσα εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἕκα- 5 μαν τοὺς ψήφους, καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μῆνυμα, καὶ τὸ μέγα μετὰ τὸν ἐσπερινὸν τῶν βαΐων, καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ μητροπολίτης Νικομηδείας.

Τῇ οὖν κυριακῇ τῶν βαΐων ἐκαβαλίκευσαν αὐτὸν καὶ εἰς 10 τοὺς πασιάδες τὸν ὑπῆγαν, καὶ τοὺς ἐπροσκύνησε· καὶ οὐδὲ τόμον ἐνθυμήθησαν οἱδὲ ἀφορισμὸν. καὶ ὡς ἐκάθισεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ἐπέρασεν ὅλη ἡ μεγάλη ἐβδομάδα, τὰ ἅγια καὶ φοικτὰ πάθη τοῦ σωτηρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, χωρὶς καμίας ταραχῆς. καὶ ἔγινε καὶ ἡ ἀνάστασις. καὶ 15 ψάλλοντες αὐτὴν ἔκλαιον ἀπὸ ταῖς στράταις Τοῦρκοι Ῥωμαῖοι Ἀρμένιοι Ἑβραῖοι καὶ πᾶσα ἄλλη φυλὴ, κλέγοντες καὶ βοῶντες μεγάλη τῇ φωνῇ “τὸ πῖτ παζάρη καίεται καὶ τὸ πεζε- στένη.” καὶ ἔτρεχαν οἱ ἐλεεινὴι πραγματευταὶ εἰς τὰ ἐργα- στήρια αὐτῶν, τὰ γλύτωσούν ἀπὸ τὰ ῥοῦχα τῆς πραγματείας 20 αὐτῶν. ἔγινε δὲ τότε μεγάλη φθορὰ καὶ χαλασμός καὶ πτω-

nisi sanctum Nicomediae praesidem: nam esse aetate provecta pontificem, animo submissum, pacis amantem.” hac sententia audita pars pontificum et clericorum surrexit, Galatiani item et Caramanitae, nec non alii, qui diligebant Nicomediensem. eum rapientes una cum pontificibus in magnam ecclesiam introduxerunt. ibi suffragatione inita minus ei dederunt indicium, et post Palmarum vespertas maius. tum in patriarchicum solium extulerunt.

XXII. P. DIONYSIUS Nicomediae metropolita.

Die dominico Palmarum in equo collocatum ad bassas perduxerunt, quos ipse adoravit. ibi nec superioris sanctionis meminere nec excommunicationis. posteaquam in throno suo sedit, praeteriit tota hebdomada Paschatis, quae magna vocatur, sancti et venerandi supplicii servatoris Iesu Christi celebratio, sine ulla perturbatione. secuta est et ipsa resurrectio. quam cum in ecclesia decantarent, ecce tibi tumultus. plorare per plateas Turcae, Graeci, Armenii, Hebraei, alia quaevis natio; lamentari, magna voce clamare “pitpasarum ardet, pezestinum ardet,” hoc est forum artificum et forum pretiosissimarum vestium ac rerum. discurrere miseri negotiatores in suas officinas, ut incendio subtraherent negotiationis suae vestes et pannos. accidit

χία καὶ γυμνότητι εἰς τοὺς πραγματευτάς διότι πολλοὶ πτωχοὶ ἔγιναν τότε πλούσιοι καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔγιναν πτωχοί.

Οἱ δὲ ἄρχοντες τῆς πόλις, ὡς ἔμαθον ὅτι πατριάρχης ἔγινε, ἐβαρέθησαν πολλά, καὶ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν 5 ἔδραμαν καὶ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς ὑπῆγαν λέγοντες “τί τοῦτο; τὰ γράμματα τοῦ τόμου ἀκομὴ δὲν ἐσιέγνωσαν· τὸ ἐπιτραχήλιον καὶ τὸ ὠμοφόριον, ὅπου ἔγινεν ὁ ἀφορισμός, ἀκομὴ ἔξω εἶναι, ὅπου δὲν ἐβάλθησαν εἰς τὸ σκευοφυλακίῳ· καὶ 167 αἱ ὑπογραφαὶ σας σιέκονται, ὅτι, εἴ τις τῶν ἀρχιερέων ἐπι-
10 χειριοθῇ διὰ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον χωρὶς νὰ συναχθοῦν ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς, νὰ ἔναι αὐτοκαθαίρετος. εἶναι νόμοι εἰς τοῦτο; εἶναι ἀποφάσεις; δὲν ἤξεύρετε ὅτι καὶ ἐσᾶς καὶ αὐ-
τόν, ὅπου ἐκάμετε πατριάρχην, οἱ νόμοι σας καθήρουν;” οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀπεκρίθησαν “ἀληθῶς οἱ νόμοι καθήρουν ἡμᾶς,
15 ἐὰν ἠθέλαμεν παρέβῃ τὸν νόμον καὶ τὰς ὑπογραφάς μας θε-
ληματικῶς. ἀμὴ τοῦτο ὅπου ἐκάμαμεν, ἔγινε στανικός μας, διότι ἀπὸ τὴν σύνοδον, ὅπου ἐκαθεζόμεθεν, ἄρπαξαν ἡμᾶς στανικός, καὶ τινὲς ἐβάσταζαν ἡμᾶς ἀπὸ τὰ ποδάρια, ἄλλοι ἀπὸ τὰ χέρια καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὴν μέσιν· καὶ τὰ * καμιλά-
20 χια ἡμῶν καὶ τὰ σοκαμίλανχα ἔρρηξαν κατὰ γῆς, καὶ ἀσκε-
πεῖς ἡμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐσφάλισαν, καὶ ἀπόφασιν εἰς ἡμᾶς ἐξεφώνησαν, ὅτι ἢ τὸν Νικομηδείας νὰ κάμετε πατρι-

tunc mercatoribus ingens calamitas et iactura, ad mendicitatem et nuditatem redactis. multi tunc pauperes ditati, contra multi divites depauperati.

At vero principes urbis seu bassae, audito patriarcham factum esse, valde moleste ferebant. itaque in patriarchicam ecclesiam currere et pontifices adire, dicentes “quid hoc rei est? literae quibus in libro sanctionem inscripsistis, nondum siccatae sunt; vestis collaris et humeralis, in qua promulgata fuit excommunicatio, adhuc foris est nec in vestiarium reposita; subscriptiones etiam vestrae extant, si quis pontificum invadat in patriarchicum thronum non omnibus pontificibus praesentibus, talem statim per se illa dignitate deiectum esse. de hoc leges sunt, sententiae firmae sunt. an ignoratis et vos ipsos, et quem fecistis patriarcham, voce legum vestrarum de statione vestra deturbari?” responderunt pontifices “sane deturbarent nos leges, si voluntate nostra violassemus legem et subscriptiones nostras. nunc illud quod fecimus, factum est invitis nobis, quia e synodo, ubi sedebamus, nos contra voluntatem nostram rapuerunt; ac quidam nos portabant pedibus, alii manibus; nonnulli medios complexi pannos humerorum nostrorum in terram abiecerunt, nudatos in templo nos incluserunt; prae fracte denique denuntiaverunt, aut Nicomediensem de-

ἀρχην, ἥ νὰ σὰς θανατώσομεν.” ὡς ἤκουσαν δὲ τούτους
 τοὺς λόγους οἱ ἄρχοντες, ἔκραξαν σύνοδον τὴν νέαν ἑβδομάδα.
 καὶ καθίσαντες οἱ ἀρχιερεῖς ἐζήτησαν ὅτι νὰ ἀναγνωσθῇ ὁ
 τόμος. ὁ δὲ πατριάρχης, κύρις Διονύσιος, μετὰ τῶν οἰκια-
 κῶν τῆς βουλῆς αὐτοῦ δὲν ἠθέλησαν οὐδὲ νὰ ὁμιλήσουν οὐδὲ 5
 νὰ ἀποκριθοῦν. οἱ δὲ ἄρχοντες καὶ οἱ περισσότεροι τῶν ἀρ-
 χιερέων, ὡς ἶδαν ταύτην τὴν καταφρόνησιν, ἀναφορᾷ τοῦ πασιᾶ
 τὸ ἔκαμαν (ὁ ὁποῖος ἦτον ὁ Ῥουσιταπασιᾶς, πρῶτος βεζίρης,
 γαμβρὸς τοῦ βασιλέως) καὶ εἰς τὸ πεσκέσιον ἐπανεύασιν ἔκα-
 μαν, ὅτι νὰ ἐξεταχθῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη τοῦ τόμου καὶ εἰ μὲν 10
 ὁ πατριάρχης ἔγινε τομίμως καὶ κανονικῶς, νὰ τὸν ἐπροσκυ-
 νήσωμεν διὰ πατριάρχη μας, εἰ δὲ καὶ παρανόμως ἔγινε νὰ
 καθήρεται. ὁ δὲ πατριάρχης δὲν ἤθελε νὰ ἀκούσῃ τοῦτο·
 μόνον ἔστερξε τὴν ἐπανεύασιν τοῦ πεσκέσιου. οἱ δὲ ἀρχιε-
 ρεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες, ὡς ἶδαν ὅτι στέργει τὴν ἐπανεύασιν, 15
 πάλιν ἔκαμαν περισσότεραν αὐξήσιν. ἦτον δὲ τὸ πεσκέσιον
 φλωρία πεντακόσια ἀπὸ τὴν ἀρχή, καὶ τότε τὸ ἐπανεύασαν
 τρεῖς χιλιάδες φλωρία. ὁ δὲ πατριάρχης μετὰ τῶν φίλων
 αὐτοῦ ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν καὶ μέρος τοῦ λαοῦ ἔκαμαν
 σύνοδον ἀνὰ μέσον αὐτῶν, τί νὰ κάμουν εἰς τοῦτο. καὶ ἔτλη 20
 ὁμοφώνησαν ὅτι νὰ δώσουν * ῥοκά τοῦ βασιλέως, ἔσσοντας ὅπου
 168 ἦτον ὁ πρῶτος βεζίρης ὁ Ῥουσιταπασιᾶς ἐχθρὸς μέγας τοῦ
 πατριάρχου. καὶ ὡς ἔστησαν τοῦτο, ἔκαμαν τὸν ῥοκά, γρά-

signaremus, aut morte poenas lueremus.” principes his auditis syno-
 dum sequenti hebdomade convocant: pontifices considunt, sanctionem
 recitari postulant. at patriarcha Dionysius, et qui cum ipso facie-
 bant, nec colloqui nec respondere ipsis volebant. principes et maior
 pars pontificum, ut talem contumaciam viderunt, ad bassam rettule-
 runt, qui erat Rusta bassa, primus vesirius, regis gener, et pescesio
 augendo causam dederunt, ut exquireretur negotium illud novellae
 constitutionis seu decreti. “si patriarcha” inquit “legitime et rite
 factus est, retineamus ipsum, pro patriarcha vero habentes et honore
 debito prosequentes. sin contra, quam lex praescribit factus est,
 deponatur.” recusare patriarcha hoc, sed auctione honorarii acquie-
 scere. at pontifices et primates hoc viso, cum admittere auctionem,
 denuo tanto maiorem fecerunt additionem. fuerat pescesium initio
 aurei quingenti. tunc vero ad tria milia aureorum perduxerunt.
 enimvero patriarcha, ipse et qui ei favebant pontifices clerici et pars
 populi, inter se concilium habebant, quid de hoc facerent. convenit
 inter eos dandum esse supplicem libellum ad regem, cum hoc certum
 esset, primum vesirium, ipsum Rusta bassam, magnopere commodis
 adversari patriarchae. hoc ubi sic decrevere, pararunt supplicationem

φροντες, ὡς ἀπὸ μέρους ὅλου τοῦ λαοῦ, ὅτι τοῦτον θέλομεν
 πατριάρχην, τὸν κύριον Διονύσιον. καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ ὑπῆγεν ὁ
 βασιλεὺς διὰ θαλάσσης εἰς τὸ καμηλογέφυρον· καὶ ὡς ἔμα-
 θαν τοῦτο οἱ Χριστιανοί, ἔδραμαν ἐκεῖ, βαστόντα τὸν ῥοκᾶν,
 5 καὶ ἔτιζον ἐπροσκύνησαν καὶ τὸν ἔδωκαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς
 ἦλθεν εἰς τὸ σαράγιον αὐτοῦ ἀνέγνωσε τὸν ῥοκᾶν, καὶ τῆς
 ὥρας ἔκραξε τὸν Ῥουσταπασιᾶν, καὶ πολλὰ τὴν ὀνειδίσεν περὶ
 τούτου. τέλος τοῦ εἶπε κατὰ ἀπόφασιν “να̐ γένει τὸ θέλημα
 τοῦ λαοῦ μου.” καὶ ὁ πασιᾶς μὴ ἔχων, τί να̐ κάμῃ ἀπὸ τὸν
 10 φόβον τοῦ βασιλέως, ἔπεμψε τζαούση καὶ ἐπῆρε τὸν πατρι-
 ἀρχὴν ἀπὸ τὸν Γαλατᾶν, ὅπου εὕρισκετον ἐκεῖ διωγμένος, καὶ
 τὸν ἤφερεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον
 τὸν πατριαρχικόν.

Μετὰ δὲ ἡμέρας ὀλίγας ἔλαβε τὸ πεσκέσιον, ταῖς τρεῖς
 15 χιλιάδες τὰ φλωρία, καὶ τὰ ὑπῆγεν εἰς τὸ διβάνη, καὶ τὰ
 ἐπαρέδωκε τοῦ τευτερετέρη. καὶ ἔτιζον τὸν ἐπῆρε, καὶ ὑπῆγε
 καὶ ἐφίλησε τοῦ βασιλέως τὸ χέρον, ὡς εἶναι συνήθεια τῶν
 πατριαρχῶν. καὶ μπαράτιον τοῦ ἔδωκε. ὡς δὲ ἔλαβεν αὐτό,
 ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου, καὶ ἔκρινεν ἀφόβως. οἱ δὲ ἀντίδικοι
 20 αὐτοῦ, οἱ ἀρχιερεῖς, μὴ ἔχοντες πλέον τί να̐ κάμουν αὐτοῦ,
 ἐπροσκύνησαν αὐτὸν ὡς αὐθέντην αὐτῶν καὶ βασιλέαν καὶ
 πατριάρχην· καὶ ὑπῆγε καθ' ἑνα εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ.

Εἰς τὰς ἡμέρας δὲ τούτου τοῦ πατριάρχου ἔγιναν πολλὰ

tanquam nomine totius populi scriptam, hunc Dionysium sibi patriarcham expetentis, quodam die rex mari ad camelogephyrum (pontem camelorum dixeris) perrexit. quod ut Christiani cognoverunt, cucurrerunt illo, ferentes supplicationem; quam humiliter ei porrexerunt. rex in palatium suum reversus eam legit et extemplo Rusta bassam accivit et valde hoc nomine obiurgavit. tandem ei dixit “est haec sententia mea, ut fiat quod populus meus vult.” tum bassa, cum metu regis non haberet quod aliud faceret, misso equite, quem zauschum vocant, patriarcham ex oppido Galata, quo eiectus fuerat, accersivit. qui in patriarcheum reductus sedem suam recuperavit.

Paucis diebus post, honorarium ter mille ducatorum accepit alatumque in consessum bassarum quaestori tradidit. a quo ad regem adductus manum huius osculatus est, quemadmodum consuetudo patriarcharum fert. cumque potestatem et ius ab eo datum accepisset, in solio suo securus sedit, libere ecclesiam regens et iurisdictionem exercens, adversarii vero pontifices, cum rem impedire non possent, eum pro domino suo et rege et patriarcha agnoverunt et honorarunt. ita singuli domos suos discesserunt.

Temporibus huius patriarchae multae discordiae confusiones per-
Hist. pat. CP.

σκάνδαλα καὶ συγχύσεις καὶ ταραχαὶ ἀνὰ μέσον αὐτοῦ καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν κληρικῶν, καὶ πολλαὶ συνόδοις καὶ ταραχαὶ ἐγένοντο.

Τοῦτος ὁ πατριάρχης ἔκτισε μέσα εἰς τὸ πατριαρχεῖον, τὸ μέρος τῆς δύσεως, κελλῖα τέσσαρα ἄνω, καὶ ἀποκάτω 5 εἰς αὐτὰ ἔκαμεν ἄλλα τέσσαρα. καὶ πλησίον τούτων ἔκαμεν ἀγούριον ἓνα μέγαλον καὶ καλόν. ἔκαμε δὲ καὶ δύο ἀναλόγια, ὅπου κανοναρχοῦν, εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν καὶ εἰς τὸν ἀριστερόν, καὶ ἄλλα τινὰ σκεῖη.

Πατριαρχεύοντος δὲ τούτου τοῦ κυροῦ Διονυσίου ἔκα- 10 τέβασαν τὸν σταυρόν, διὰ ὀρισμοῦ τοῦ πασιᾶ, ἄνωθεν ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς παμμακαρίστου τοῦ πατριαρχείου· ὅπου ἦτον ἄνω εἰς τὸ καμπανάριον καὶ ἐφαίνετον ἀπὸ μακρόθεν 169 στερεᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ ἐγνώριζε πᾶσα Χριστιανὸς τὸ πα- τριαρχεῖον, ὅταν ἤθελεν ἰδεῖ τὸν σταυρόν. καὶ ὥς τὸν ἔκα- 15 τέβασαν, ἔγινε μεγάλη λύπη εἰς τοὺς Χριστιανούς.

Τοῦτος ὁ πατριάρχης ἀσθειήσας ἀπέθανε· καὶ ἐν τῇ ναῷ τῆς παμμακαρίστου τὸν ἔψαλλαν μετὰ πάσης εὐλαβείας. τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἔθαψαν ἐν τῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐν τῇ Χάλκῃ, εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ. 20

Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου ἔδραμαν πολλοί, καὶ ἀπὸ τῆς ἀιατολῆς τὸ μέρος καὶ ἀπὸ

turbationes inter ipsum et pontifices et clericos exortae sunt, ac plures turbulentae synodi celebratae.

Condedit hic patriarcha in patriarchei parte, quae ad occasum solis vergit, quattuor conclavia seu cellas in superiore loco, et alia totidem inferius, his subiecta. et prope haec equile spatiosum et pulcrum. duo quoque pulpita libris imponendis fecit; ubi quae ab aliquo leguntur, ab aliis cantantur, in dextero et sinistro choro; nec non alia quaedam, ecclesiae usibus accomoda.

Hoc patriarcha sedente deposita est S. crucis figura, bassae iussu, de superiore parte, ubi campanis locus erat, templi Pammacaristae, quod in patriarcheis est; quae crux eminus longe e terra marique conspicua fuerat omnibusque Christianis patriarcheum conspecta notum fecerat. ea deposita magnus maeror omnium piorum animos invasit.

Post haec, patriarcha morbo extinctus est; cui iusta in templo praedicto, psalmorum cantu et omni caeremoniarum genere, rite facta sunt. corpus eius in S. deiparae monasterio vicinae insulae Chalcae, ad ipsum pertinente, humatum.

Vulgato patriarchae obitu inter antistites multi et ab Oriente et ab Occidente in urbem confluxere. ibi concilio habito, de sen-

τῆς δύσεως. καὶ συνόδου γενομένης κοινῇ γνώμῃ ἀρχιερέων κληρικῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐψήφισαν πατριάρχην τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως, κύριν Ἰωάσαφ, καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα, καὶ τὸ μέγα, 5 ὥς ἔψαλαν τὸν ἐσπερινόν. καὶ τὴν εὐχαριστίαν ποιήσας ἐπὶ χειρὸς τὸ δικανίκιον ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἡρακλείας. καὶ προσκυνήσας αὐτὸν ἐφίλησε τὴν χειρὰν αὐτοῦ. τὸ δὲ μέγα μήνυμα τοῦ ἔδωκεν ὁ τιμιώτατος καὶ σοφώτατος μέγας χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, 10 κύρις Ἀλέξανδρος, ὁ ἀπὸ Τηρᾶς.

ΙΩΑΣΑΦ μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως.

Ὡς ἔγινε τοῦτος πατριάρχης, ἔδραμεν ὅλος ὁ λαός, ἱερωμένοι καὶ κοσμικοί, καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτόν, γέροντες καὶ 15 νέοι. ὅμως, ὥς εἶπαμε, τὸ πεσκέσιον ἔγινε φλωρία χιλιάδες τρεῖς, ἔσοντας νὰ κάμουν τὴν ἐπανεύασιν εἰς αὐτό. καὶ οὕτως τὰς ἔδωκεν ὁ πρώην πατριάρχης, κύρις Διονύσιος. καὶ ὥς ἔγινε πατριάρχης τοῦτος ὁ κύρις Ἰωάσαφ, ἔκαμεν οἰκονομίας πολλὰς καὶ δωρήματα ἔδωκε καὶ ἔκοψε τὰ χίλια φλω- 20 ρία τοῦ πεσκεσίον· καὶ ἔμεινεν αὐτὸ δύο χιλιάδας. καὶ ἔτζη ἐπῆρεν αὐτάς, καὶ ὑγῆγεν εἰς τὸ διβάνη, καὶ τοῦ βασιλέως τὴν χειρὰν ἐφίλησε, καὶ τὸ μπαράτιον ἔλαβε.

tentia pontificum clericorum primorum et totius populi, electus est patriarcha sanctissimus Adrianopoleos metropolita, Ioasaphus. cui primo minor de more significatio data est, deinde vespertino cantu peracto maior. cumque gratias rite egisset, pedum sacrum ab Hera- cleensi accepit; quem demisse venerans osculum manui eius infixit. maiorem vero significationem dedit ei reverendus et doctissimus vir, magnus sacratissimae magnae Christi ecclesiae chartophylax seu com- mentariensis, Alexander Terensis.

XXIII. P. IOASAPHUS, metropolita Adrianopoleos.

Postquam hic patriarchicae dignitati praepositus fuit, concursu totius populi, sacri et profani ordinis, seniorum et iuniorum ei gratulantium et veneratione exhibentium, exceptus est. erat tunc tem- poris pescesium trium milium, uti diximus, aureorum, vitio eorum qui ad tantam id auctionem perduxerant. eam certe summam super- ior patriarcha Dionysius dederat. at hic Ioasaphus sedem indeptus, magna arte, multis machinationibus plurium donorum distributione tantum effecit ut uno mille desecto pescesium posthac bis mille au- reorum remaneret. his secum acceptis ad consilium perrexerit, manu- que sultani osculatus insigne potestatis accepit.

Καὶ ὥς ἐπέρασαν ἡμέραι ὀλίγαι, ὅλον τὸν περιφραγμὸν τοῦ πατριαρχείου, ὅπου ἦτον γύρωθεν μὲ παλαιὰ πέταυρα σεσαθρωμένα, ἔρρηξεν αὐτά, καὶ ἤφερεν ἀσβέστην καὶ λιθάρια καὶ κεραμίδες καὶ τούβουλα, καὶ ἔκτισεν αὐτὸ γύρωθεν, καὶ τὸ ἔκαμεν ὥς κάστρον ὠραιότατον, πεφυλαγμένον. ἔκτισε 5 δὲ καὶ δύο παλάτια εὐμορφώτατα μεγάλα, ἀριστερᾷ, ὅταν 170 εὐγένης ἀπὸ τὸ πατριάρχεϊον, πλησίον τοῦ πατριαρχικοῦ θείου κελλίου. ἔκαμε δὲ καὶ μαγγύπιον καὶ μῦλον. ἔκαμε δὲ καὶ σκεύη τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, διβάμουλον ἀργυρόν, λεκάνιν ἀργυρίν, μανουάλια δύο ἀργυρᾷ, καὶ ἄλλα πολύτιμα, 10 λαμπρὰ καὶ χρυσᾷ ἱερά, καὶ ποδαῖς.

Ὅμως τοῦτος ὁ πατριάρχης ἦτον πολλὰ ὑπερήφανος καὶ δοξα- σμένος, καὶ ἦλθεν εἰς μεγάλα σκάνδαλα μετὰ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ μετὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων. καὶ ἀπέστειλε καὶ ἐσύναξεν ὅλους τοὺς ἀρχιερεῖς τῆς ἀνατολῆς, τῆς δύσεως 15 καὶ τῆς Πελοποννήσου· καὶ ἦλθαν καὶ ἐσυνάχθησαν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν· διὰ τὰ τοὺς ἔχει βοηθοὺς, τὰ καταβάλλη τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. καὶ συνόδου γενομένης ἀπέδειξαν αὐ- τὸν Σιμωνιακόν, καὶ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν ἀποστολικῶν θείων κανόνων ἐκάθησαν αὐτὸν τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τοῦ 20 πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ τῆς τιμῆς.

Ἴδου καὶ ἡ καθαίρεσις αὐτοῦ.

Paucis diebus elapsis totum septum quo patriarcheum circumda- tum erat, cum veteribus et putrefactis tuguriis destruxit; advectisque calce, lapidibus, tegulis et coctilibus lateribus murum ipsi patriarcheo circumdedit, ita ut id nunc castri pulcherrimi et muniti speciem ha- beat. aedificavit quoque duo speciosa et ampla palatia in parte sini- stra exeunti e patriarcheo, prope sacratissimam patriarchae cellam; ad haec coquinam et molendinum insuper vasis sacris magnam ec- clesiam auxit et ornavit, turibulo, pelvi, candelabris duobus, ex ar- gento omnibus, nec non aliis magui pretii et splendoris ex auro uten- silibus sacris et vestibus.

Erat porro hic patriarcha admodum superbo ingenio, et gloriae praeter modum avido. hinc in magnas conceriationes cum venerando clericorum coetu et cum viris nobilitate praestantibus venit. atque ut sibi adiutores adversariae factionis prosternendae causa paratos haberet. nuntiis emissis cunctos Orientis Occidentis et Peloponnesi pontifices congregavit. qui cum venissent, in magna ecclesia congre- gati sunt. synodo autem facta, ipsum Simoniae convicerunt et ex sententia sacrorum apostolicorum canonum pontificio throno patriar- chicoque honore deiecerunt.

Exemplum deiectionis.

Οὐδέποτε κόρον ἐκτῆσατο ὁ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας
ἐχθρὸς καὶ ἐπίβουλος, τῇ ἀνθρωπείᾳ ἀρχῇθεν ἀνθιστάμενος
φύσει καὶ κατὰ τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας αἰεὶ ὀπλιζόμενος, αἰ-
ρέσει ποτὲ μὲν διαφόροις ἐπιβουλεύων, ποτὲ δὲ κατὰ τῶν
5 θείων ἀποστολικῶν κανόνων καὶ πατρικῶν ἀνθρώπων φθο-
ρεῖς ἐγείρων, τοὺς τὰ ὧτα αὐτῷ ὑποκλίνοντας. ὥς καὶ νῦν
ἡ πληθυνθεῖσα ἁμαρτία ἡμῶν ἐξήγειρεν ἀναφανδὸν διώκτην
καὶ πολέμιον καὶ φθορέα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως,
τὸν πατριαρχεύσαντα Ἰωάσαφ, ὃς ἀφοβίαν Θεοῦ νοσῶν, ὥς
10 ἀπιονῆς ἄνθρωπος, πᾶν εἶδος παρανομίας ἐκτὸς τῆς διατάξεως
τῶν ἱερῶν κανόνων πεπραχὼς ἦν. ἐνθὲν τι διαμηνυσθέντες ἡμεῖς,
οἱ τὴν σύνοδον ἀναπληροῦντες ἀρχιερεῖς ἐπὶ ἐξειάσει τῶν τοι-
ούτων, πρό γε τῶν ἄλλων πάντων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων
τὰ κατὰ τοῦ πατριάρχου δεῖν ἔγνωμεν λεπτομερῶς θεωρῆσαι.
15 καὶ δὴ τὰς ὄψεις ἐπιβαλόντες τοῖς λαληθεῖσιν ἐγκλήμασι κατ'
αὐτοῦ παρὰ γε τοῦ μεγάλου σακελαρίου τῆς καθολικῆς μεγά-
λης ἐκκλησίας, πρεσβυτέρου κυροῦ Ἀναστασίου, καὶ τοῦ με-
γάλου λογοθέτου κυροῦ Ἰέρακος, καὶ τοῦ ἐν ἄρχουσι κυροῦ
Ἀντωνίου τοῦ Καντακουζηνοῦ, καὶ κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Γαβρᾶ,
20 μετὰ τὴν προσήκουσαν ἀκριβῆ ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν εὗρομεν
αὐτὸν οὐ μόνον ἄδικον καὶ πλεονέκτην, ἀλλὰ καὶ ἀθετήσαντα
τὴν πρὸς αὐτὸν δοθεῖσαν διάκρισιν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, καὶ 171

Nunquam satietatem capit inimicus ille salutis nostrae et insi-
diator, qui humano generi mox ab initio adversarius extitit et adver-
sus Christi ecclesiam semper arma capit. nam interdum per haereses,
quas varias excitat, insidiatur: nonnunquam per homines irrequietos,
qui aures ei adhibent, corruptiones sacrorum apostolicorum et a S.
patribus traditorum canonum tentat. sicut nunc quoque peccatorum
nostrorum abundantia aperte persecutorum suscitavit et hostem et
ecclesiasticae disciplinae corruptorem, istum qui patriarcha fuit, Ioa-
saphum, hic enim morbo animi dei timorem aspernatus, ut homo sine
metu et a ratione alienus, omne genus iniquitatis, a praescripto sa-
crorum canonum recedens, designavit. unde nos, qui ad hoc concii-
lium inquirendi causa convenimus, antistites certiores facti, antequam
quicquam rerum ecclesiasticarum attingeremus, patriarchae acta ex-
quisite nobis considerata duximus. oculis itaque ad crimina adie-
ctis quae contra ipsum allata sunt (primum a magno sacellario ca-
tholicae magnae ecclesiae, presbytero Anastasio, item a magno logo-
theta Hierace, deinde ab illustribus viris, Antonio Cantacuzeno et
Michaele Gabra) adhibitaque, quam par erat, accurata investigatione
et examinatione, deprehendimus ipsum non solum iniustum et ava-
rum, sed etiam sententiae de ipso a pontificibus latae contemptorem,

διαπραττόμενον ἄντικρυς τὸ τοῦ Σίμωνος παρανομώτατον καὶ ἀσεβέστατον ἔργον, καὶ ἀθετοῦντα, ὥς οἰκείοις χεῖλεσιν ὡμολόγησε, τὸν εἰκοστὸν ἔννατον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τὸν φάσκοντα οὕτως· “εἴ τις ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης ἐγκρατὴς γένηται, ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, 5 καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονήσας, καὶ ἐκκοπτέσθω παντάπασιν καὶ τῆς κοινωνίας, ὥς Σίμων ὁ μάγος ὑπ’ ἐμοῦ Πέτρου.” πρὸς δὲ καὶ ἐκποιήσαντα ἐκτὸς ἀνάγκης κατεπε- γούσης, καὶ χωρὶς γνώμης συνοδικῆς ἢ εἰδήσεως τῶν κληρικῶν, τὰ ἐν τῇ Κρήτῃ πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων ἀφιερωμένα 10 κτήματα τῆς καθολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὥς καὶ περὶ τοῦτου ὡμολόγησε, τοῦ εἰκοστοῦ ἔκτου κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ φάσκοντος “ὁμοίως ἤρρεσεν ἵνα πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν μηδεὶς πιπράσκη. ὅπερ εἰς πρόσδοτον μὴ ἔχη καὶ πολλή τις ἐπείγῃ ἀνάγκῃ, τοῦτο ἐμφανίζειν τῷ πρωτεύοντι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, 15 καὶ μετὰ τοῦ ὁρισμένου ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκόπων βουλευέσθαι τί δεῖ πράξαι. εἰ δὲ τοσαύτη ἐπέχει ἀνάγκη τῆς ἐκκλησίας ὥς μὴ δύνασθαι πρὸ τοῦ πωλεῖν βουλευέσθαι, καὶ τοὺς γειτνιῶντας εἰς μαρτυρίαν καλέσει ὁ ἐπίσκοπος, φροντίδα ποιούμενος τοῦ ἀποδείξαι τῇ συνόδῳ πάσας τὰς συμβά- 20 σας τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ περιστάσεις· ὅπερ εἰ μὴ ποιήσει, ὑπεύθυνος τῷ Θεῷ καὶ τῇ συνόδῳ φανείη ὁ πιπράσκων, καὶ ἄλλότριος τῆς οἰκείας τιμῆς.” ἔτι δὲ καὶ καθαιρέσεις ἀρχιε-

denique eum qui aperte se iniquissimo et summe impio Simonis scelere astrinxerit atque, ut suomet ore confessus est, 29 canonem S. apostolorum conculcaverit, diserte sic dicentem “si quis episcopus pecunia data huius dignitatis compos factus fuerit aut presbyter vel diaconus, deponitor et ipse et qui eum designavit, atque prorsus a communione exscinditor, sicut Simon magus a me Petro.” insuperprehendimus eum, nulla necessitate urgente, iniussu illius synodi, nemine clericorum sciente, alienasse possessiones catholicae magnae ecclesiae in Creta insula, ante tempora memoriam effugientia, consecratas, sicuti de hoc quoque confessus; quod contra 26 Carthagenensis concilii canonem est, qui sic habet “similiter placuit ne quid ecclesiasticum ullus vendat. quodsi non habuerit proventum et magna incubucrit necessitas, id indicetur primati eiusdem provinciae, et, adhibito certo numero episcoporum consultetur quid agendum sit. quodsi tanta necessitas ecclesiam urserit ut non possit ante vendendum, deliberari saltem vicinos ad hoc testandum vocabit episcopus, curam adhibens ut omnes, qui ecclesiae suae acciderint, casus synodo demonstret. quodni fecerit, reus deo et synodo tenebitur qui vendidit, et a suo alienus honore.” prehensus est etiam abrogationes pontificum praeter ra-

ρέων παραλόγως ποιοῦντα, καὶ αὐθις συγχωρήσεις, τοῦ τε
 δηλαδὴ Καβάλας Νεοφύτου (μετὰ τοῦ συγκαθαιρεθέντος αὐτῷ
 παπᾶ Κλονάρη, λαβόντα δίγαμον γυναῖκα ἐν τῇ Θάσσῳ) καὶ
 τοῦ Ἐλασσῶνος Γρηγορίου καὶ τοῦ Περιθεωρίου Δοσιθέου.
 5 ὥσανύτως δὲ καὶ παρενορίας πλείστας χειροτονήσεις, ἐν τε τῇ
 ἐπαρχίᾳ τοῦ Χαλκηδόνος καὶ τοῦ Ἡρακλείας καὶ τοῦ Θεσσα-
 λονίκης κυροῦ Θεωνᾶ καὶ τοῦ Μεθύμνης. ἀλλὰ δὴ καὶ ἀδο-
 κιμάστους χειροτονήσεις καὶ ἄλλας πλείστας κατηγορίας φα-
 νεράς, καὶ μεμαρτυρημένας δέ. ἰδόντες οὖν ἡμεῖς, ἵνα μὴ
 10 καὶ αὐτοὶ καθαιρέσει καὶ τῇ αὐτῷ ἀναθέματι ὤμεν ὑπόδικοι
 ὡς συγκοινωνοῦντες τῷ ἀκοινωνήτῳ; ἤδη αὐτὸν ἀνάξιον ἐκρί-
 ναμεν τῆς ἀρχιερωσύνης ὡς πρωταίτιον τῆς παραβάσεως τῶν
 θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, καὶ καθαιροῦμεν, καὶ ἔκπτωτον
 καὶ ἀπηλλοτριωμένον ἔχομεν αὐτὸν καὶ τῆς ἀξίας τοῦ πα-
 15 τριάρχου καὶ τοῦ ὀνόματος, ὥστε μὴ δύνασθαι κατὰ μηδένα 172
 τρόπον τοῦ λοιποῦ ἀναλαβέσθαι ἢ τὸν θρόνον τὸν πατριαρχι-
 κὸν ἢ τὸ τοῦτου λειτούργημα, ἀλλὰ καὶ μόνον κατὰ μοναχοὺς
 ζῆν. ὅθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν
 ἐγένετο καὶ ἡ ἡμετέρα συνοδικὴ ἀπόφασις, προκειμένου τοῦ
 20 θείου εὐαγγελίου, καὶ ἀφορισμοῦ πρότερον ἐκφωνηθέντος. ἐν
 ἔτει ἑπτακισχιλιοστῷ ἑβδομηκοστῷ τρίτῳ, μηνὶ Ἰαννουαρίῳ,
 Ἰνδικτιῶνος ὀγδόης.

tionem faciens, et eorundem restitutiones, videlicet Neophyti apud
 Cabalam, cum quo etiam sacerdotem Clonaram, qui mulierem bis nu-
 ptam in Thaso duxerat, deiecit, et Gregorii apud Elassonem, et Do-
 sithei apud Peritheorium, antistitum. eodem modo multarum extra
 legitimos fines ordinationum factarum compertus est, tum in Chalce-
 donensis, tum in Heracleensis, tum in Thessalonicensis Theonae, tum
 in Methymnaei praesulum provinciis sed et citra examen probatio-
 nemque factarum ordinationum. quae accusationes ipsius plurimis
 aliis criminibus cumulatae sunt, iisque manifestis et testatis. haec
 itaque cum nos cerneremus, metuentes ne et nos deiectioni et eidem
 anathemati obnoxii fieremus tanquam communicantes cum incommu-
 nicabili, iam ipsum pontificatu indignum iudicavimus ut primum vio-
 lationis divinorum et sacrorum canonum auctorem, et deicimus ipsum
 ac pro eiecto et abalienato habemus tum a dignitate patriarchae tum
 a nomine, ita ut nullo modo in posterum nec ad thronum patriar-
 chicum nec ad eius administrationem postliminio redire possit, sed
 tantummodo monasticam vitam degere. unde et maioris horum omnium
 notitiae ac certitudinis causa lata quoque est nostra synodica senten-
 tia, proposito ante oculos sacrorum evangeliorum libro, et excommu-
 nicatione antea pronuntiata. actum anno septies millesimo septuage-
 simo tertio, mense Ianuario, indictione octava.

Ῥσαύτως ὁδὲ παρακελευόμεθα ἵνα, εἴπερ τίς ἡμῶν τῶν ὑπογεγραμμένων ἀρχιερέων προΐόντος τοῦ χρόνου ἐθελήσει ἀθωῶσαι αὐτόν, νομίμως καὶ κατονικῶς καθαιρεθέντα, καὶ ἀδειήσας τὴν ἰδίαν ἔννομον ὑπογραφὴν ἐξαδιώσεως τινὸς ἢ φιλοπροσωπίας, ὑπάρχῃ αὐτοκαθαίρετος καὶ ἀπηλλοτριωμένος τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τῇ ἀναθέματι ὑπόδικος.

Ὁ Παῖσιος ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρειδῶν ἐκὼν ὑπέγραψα.

Ὁ εὐτελὴς μητροπολίτης Καισαρείας Μητροφάνης ἐκὼν ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἡρακλείας Κύριλλος ἐκὼν 10 ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Τορνόβου Ἀρσένιος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου Ἰωάσαφ ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Θεωνᾶς.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Νικαίας Κύριλλος ὑπέγραψα. 15

Ὁ ταπεινὸς μετροπολίτης Χαλκηδόνης Εὐθύμιος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λαρίσσης Νεόφυτος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Ἀρσένιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἰωάσαφ.

20

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀγχιάλου Ξενοφῶν ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κορίνθου Σωφρόνιος ὑπέγραψα.

Eodem modo statuimus: si quis nostrum, quorum nomina hic subscripta sunt, pontificum, voluerit progressu temporis purgare ipsum et absolvere, cum tamen sit ex praescripto legum et canonum de solio detractus, suamque legitimam subscriptionem irritam facere, seu licentia quadam et petulantia, seu voluntatis erga hominem propensione, talem esse suo ipsius iudicio et facto delectum pontificioque honore exutum et anathemati obnoxium.

Ego Paisius archiepiscopus Achridarum, volens subscripsi.

Ego vilis metropolita Caesareae Metrophanes volens subscripsi.

Ego humilis metropolita Heracleae Cyrillus volens subscripsi.

E. h. m. Tornobi Arsenius subscripsi.

E. h. m. Cyzici Ioasaphus subscripsi.

E. h. m. Thessalonicae Theonas.

E. h. m. Nicaeae Cyrillus subscripsi.

E. h. m. Chalcedonis Euthymius subscripsi.

E. h. m. Larissae Neophytus subscripsi.

E. h. m. Adrianopoleos Arsenius.

E. h. m. Ioasaphus.

E. h. m. Anchiali Xenophon subscripsi.

E. h. m. Corinthi Sophronius subscripsi.

- Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Γρηγόριος Προύσης ὑπέγραψα.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως Ἀρσένιος.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Παροναξίας Βενιαμίν.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός. 173
 5 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Θηβῶν Ἰωάσαφ.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λακεδαιμονίας Γρηγόριος.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μιτυλήνης Μακάριος.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μεσημβρίας Ματθαῖος.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἱερισσοῦ καὶ ἁγίου ὄρους
 10 Δαβίδ.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ῥυζαίου Ἰωακείμ.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀθηνῶν Σωφρόνιος.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Ἰωακείμ.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βάρνης Γαβριήλ ὑπέγραψα.
 15 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως Μακάριος,
 ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Μονεμβασίας.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Τραϊανουπόλεως ἦτοι Μαρω-
 νείας Γαβριήλ ὑπέγραψα.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Διδυμοτοίχου Σωφρόνιος ὑπέ-
 20 γράψα.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Δρίστης Παρθένιος ὑπέγραψα.
 Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μιδίας Ἰωακείμ ὑπέγραψα.

E. h. m. Gregorius Prusae subscripsi.

E. h. m. Philippopoleos Arsenius.

E. h. m. Parinaxiae Beniamin.

E. h. m. priscarum Patrarum Germanus.

E. h. m. Thebarum Ioasaphus.

E. h. m. Lacedaemoniae Gregorius.

E. h. m. Mitylenae Macarius.

E. h. m. Mesembriae Matthaeus.

E. h. m. Hierissi et S. montis David.

E. h. m. Rhyzaei Ioachim.

E. h. m. Athenarum Sophronius.

E. h. m. Naupacti et Artae Ioachim.

H. m. Varnae Gabriel subscripsi.

H. m. Christianopoleos Macarius, habens et consensum praesulis
Monembasiae.

E. h. m. Traianopoleos sive Maroneae Gabriel subscripsi.

E. h. m. Didymotoechi Sophronius subscripsi.

E. h. m. Dristae Parthenius subscripsi.

E. h. m. Midiae Ioachim subscripsi.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σωζοπόλεως Φιλόθεος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ζιχνῶν Γρηγόριος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λήμνου Νεόφυτος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Κίτρου Δαμασκηνὸς ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Κασανδρίας Κοσμάς ὑπέγραψα. 5

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Πολεαννίνης καὶ Βαρδιωριτῶν
Μακάριος.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Ζητουνίου Ἰάκωβος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Δρινουπόλεως Μακάριος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Δαμαλῶν καὶ Πολυφέγγους Ἰωάσαφ. 10

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Φαναρίου Γρηγόριος ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Ὠλένης Σισώης ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Αὐλῶνος Λαυρέντιος ὑπέγραψα.

174 Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Σόλωνος Ἀνθιμος ὑπέγραψα.

Ὁ Βελᾶς Ἀντώνιος, ταπεινὸς ἐπίσκοπος τοῦ Ἰωαννίνων, 15
ἔχων καὶ τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Φαναρίου Γαβριήλ, ἔχων καὶ τὴν
γνώμην τοῦ Θαυμακοῦ, ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Δημητριάδος Θεόφιλος, ἔχων καὶ
τὴν γνώμην τοῦ Αἰτζᾶ καὶ Ἀγράφων. 20

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Ρεντίνης Δαμασκηνὸς, ἔχων καὶ
τὴν γνώμην τοῦ Σερβίων, ὑπέγραψα.

E. h. m. Sozopoleos Philotheus subscripsi.

E. h. m. Zichnarum Gregorius subscripsi.

E. h. m. Lemni Neophytus subscripsi.

E. h. episcopus Citri Damascenus subscripsi.

E. h. episcopus Casandriae Cosmas subscripsi.

E. h. episcopus Poleanninae et Bardioritarum Macarius.

E. h. episcopus Zetumii Iacobus subscripsi.

E. h. e. Drinopoleos Macarius subscripsi.

E. h. e. Damalarum et Polyphengis Ioasaphus.

E. h. e. Phanarii Gregorius subscripsi.

E. h. e. Olenae Sisoës subscripsi.

E. h. e. Aulonis Laurentius subscripsi.

E. h. e. Solonis Anthimus subscripsi.

Ego Belas Antonius, humilis episcopus metropolitae Ioanninorum,
habens et assensum eius, subscripsi.

E. h. e. Phauarii Gabriel, cum consensu etiam Thaumacensis,
subscripsi.

E. h. e. Demetriadis Theophilus, assentientibus quoque Litzae
et Agraphorum metropolitae.

E. h. e. Rhendinae Damascenus, assentiente et Serviorum me-
tropolita, subscripsi.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Μέτρων καὶ Ἀθύρων Προκόπιος,
ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Μυριοφύτου.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Καστωρίας Ἰωάσαφ, καὶ πρω-
τόθρονος πάσης Βουλγαρίας, ἐκὼν καὶ ἰδίᾳ χειρὶ ὑπέγραψα.

5 Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Στρουμνίτζης Ἀνανίας ἐκὼν καὶ
ἰδίᾳ βουλῇ ὑπέγραψα.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Μελενίκου ὑπέγραψα.

Τέλος τῶν ὑπογραφῶν τῶν ἀρχιερέων τῆς ἀνατολῆς,
τῆς δύσεως καὶ τῆς Πελοποννήσου.

10 Ὡσὼν οὖν ἐκαθήμενος ὁ αὐτὸς κύρις Ἰωάσαφ, ἐσηκώθη
ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ ἔκαμε μετάνοιαν τῶν ἀρχιερέων δεξιὰ
καὶ ἀριστερά, καὶ οὕτως εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν
καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ ὀσπήτια αὐτοῦ, ὅπου εἶχεν ἀγορασμένα,
καὶ ἐκάθισε. καὶ τῆς ὥρας εὐγῆκε καδδῆς καὶ σκλάβος
15 ἀπάνω τοῦ, καὶ ἐξέταζαν αὐτόν· καὶ ἐπλήρωνε ἐκεῖνα ὅπου
εἶχεν ἐπαρμένα ἀδίκως τῶν ἀρχιερέων καὶ ἄλλων ἱερωμένων.
καὶ ἐπληρώθη εἰς αὐτόν τὸ ῥητὸν τοῦ Θεοῦ Δαβὶδ “ἐπιστρέ-
ψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ” καὶ τὰ ἐξῆς.

Ὅμως οἱ ἀρχιερεῖς, μετὰ τὴν καθαίρεσιν τούτου, ἔκαμαν
20 σύνοδον καὶ ἐκάθισαν ὁμοῦ κατ’ ἑναὶς κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ

E. h. e. Metrorum et Athyrorum Procopius, astipulante quoque
Myriophytensi.

E. h. metropolita Castoriae Ioasaphus, et Protothronus totius
Bulgariae, volens mea manu subscripsi.

E. h. episcopus Strumnitzae Ananias volens meo consilio sub-
scripsi.

E. h. episcopus Melenici subscripsi.

Hactenus subscriptiones antistitum Orientis et Occidentis et
Peloponnesi.

Hoc modo eversus patriarchatu Ioasaphus surrexit de loco ubi
sederat, et reverentiam pontificibus exhibuit, dextrorsum sinistrorsum-
que conversus. tunc e magna ecclesia egressus in suas domos abiit,
quas emerat, ibique mansit. mox exiit iudex et servus, conveniens
ipsum. hi rationes ab eo pecuniis repetundis poposcerunt. tunc per-
solvit quae iniuste abstulerat pontificibus aliisque sacri ordinis viris.
ita impletum super eo fuit hoc Davidis “revertetur in caput ipsius
labor suus,” et quae ibi sequuntur.

Peracta deiectione illius concilium a pontificibus coactum est, in

175 θρόνου αὐτοῦ, διὰ τὰ κάμουν πατριάρχην. καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ συνίδῳ ἀπέφηναν ὁμοφώνως μιᾷ βουλῇ καὶ γνώμῃ, καὶ ἔκοψαν τὸ τοῦ Σίμωνος παρανομώτατον καὶ ἀσεβέστατον ἔργον, ἥγουν τὰ μηδὲν ἐπέρνουν φλωρία, ὅταν κάμουν χειροτονία, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, τοῦ εἰκο- 5 στοῦ ἐννάτου καὶ τοῦ τριακοστοῦ. εἰ δὲ καὶ ὅποιος τῶν ἀρχιερέων παρέβη τούτους τοὺς κανόνας, τὰ ἔναι αὐτοκαθαίρετος. περὶ δὲ τοῦ ἐμβατικίου ἐσυγχώρησαν τὰ τὸ ἐπέρνουν. ὡς τῆς κολάσεως. τοῦ κακοῦ δένδρου ἐτίναξαν τὰ φύλλα, καὶ ἔκοψαν τοὺς κλάδους καὶ τὸ δένδρον, καὶ τὴν ῥίζαν ἀφῆκαν, 10 ἥγουν τὸ Σιμωνιακὸν τῶν χειροτονιῶν ἔκοψαν, τὴν δὲ ῥίζαν, τουτέστι τὸ ἐμβατικίον, ἀφῆκον, καὶ πάλιν βλασιάνη καὶ αὐξάνη τῆς κολάσεως τὸ δένδρον. καὶ ἀκούσατε τί λέγει εἰς τὰς πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Θεασάμενος δὲ Σίμων ὁ μάγος ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων 15 δίδεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔφερε χρήματα, τουτέστι φλωρία, καὶ εἶπε τῶν ἀποστόλων “δότε καὶ ἐμὲ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα εἰς ἐκεῖνον, ὅπου βάλω τὰ χερῖά μου, τὰ ἔρχεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.” ὁ δὲ ἀπόστολος Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτὸν “τὸ ἀργύριόν σου” ἥγουν τὰ φλωρία σου “καὶ ἐστὶν 20 ἡσέ ἀφωρισμένος καὶ ἀναθεματισμένος εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ αἰωνίου πυρός, διότι ἐλογίασες, τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ δίδεται

quo hi suis locis, pro dignitate muneris sui ecclesiastici quisque, consederunt patriarchae faciendi causa. tunc una eademque mente et voce decretum ibi ab eis factum est, quo Simonis scelestissimum impietatisque plenum vitium excindebatur, videlicet ne ullam caperent in designationibus pecuniam, sed divinorum et sacrorum canonum, vicesimi noni et trigesimi, sententiam inviolatam retinerent. quodsi ullus, quicumque esset, praesulum hos canones transiret, iam tum per se functione muneris sui deiectum esse nihilominus tamen embaticium (doni nescio quid, quod initio daretur) accipi permisere o indulgentiam poenis dignam malae arboris decussere folia, et ramos exciderunt, atque ipsam adeo arborem: sed radicem reliquerunt. quod dico, hoc est. nundinationem quidem Simoniacam ordinationum amputarunt sed radicem, nempe munus quod initio datur, reliquerunt, ut scilicet ne deesset causa rursus germinandi et crescendi punitionis apud inferos arbori. audite quid in libro actorum apostolorum dicatur. cum vidisset autem Simon per impositionem manuum apostolorum dari spiritum sanctum, obtulit eis pecunias, ac dixit “date et mihi potestatem, ut ad illum, cuicumque manus meas imposuero, veniat sanctus spiritus.” Petrus vero dixit ei pecuniae tuae et tu sis a communione piorum segregati et in exitium aeterni ignis execrati,

μὲ φλωρία.” οὐαὶ οὐαὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ἀρχιερεῖς ὅπου πωλοῦν τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ λαμβάνουν φλωρία. ὁμως νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ μητροπολίτης Καισαρείας.

5 Καθήσαντες ἡ σύνοδος τῶν ἀρχιερέων, ὡς εἶπαμε, τὸν πατριάρχην κύριον Ἰωάσαφ, ἐψήφισαν τοῦτον τὸν Καισαρείας πατριάρχην· καὶ δώσαντες αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα καὶ τὸ μέγα, ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. λοιπὸν τινὲς ἀρχιερεῖς ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τούτου δὲν ἔπερναν φλωρία νὰ κά-
 10 μουν ἱερεῖς· μόνον τὸ ἐμβατικίον τοῦ ἔπερνε, ὡσὰν ἤθελε τὸν ἐκάμῃ ἱερέαν, καὶ τοῦ ἔδιδεν ἐκκλησίᾳ. καὶ ἀκούσατε τί ἐμπατική ἔπερναν τινὲς ἀρχιερεῖς. ἔσοντας εἰς τὴν χειροτο-
 νίαν ὅπου δὲν ἔπερναν φλωρία, διὰ νὰ μηδὲν παρέβουν τὴν 176 ἀπόφασιν τῶν θείων νόμων καὶ τῶν ἀρχιερέων, καὶ διὰ νὰ
 15 μηδὲν κατακριθοῦν μὲ τὸν Σίμων τὸν μάγον, ἔπερναν τὸ ἐμβα-
 τικίον διπλόν, καὶ δὲν εἶχαν καμίαν ζημίαν ἀπὸ τὴν πραγμα-
 τεία τοὺς· μόνον ἐρχόντησαν πάλιν εἰς τὴν πρώτην ἀπόλαυ-
 σιν τοῦ μαμωνᾶ. οὐαὶ οὐαὶ. δὲν γελάται ὁ Θεός, οὐδὲ πρόσ-
 ωπον ἐβλέπη, οὔτε βασιλέως οὔτε ἄρχοντος οὔτε ἀρχιερέως
 20 οὔτε ἄλλου τινός· ἀμὴ τοῦ καθ' ἑνὸς ἀποδίδει κατὰ τὰ ἔργα
 αὐτοῦ ὡσὰν Θεὸς δίκαιος.

quod gratiam dei putastis dari pecuniis.” vae vae istis pontificibus, qui, quae gratis dantur a spiritu sancto, pecuniis vendunt. verum ad institutam narrationem redeamus.

XXIV. P. METROPHANES, Caesareae metropolita.

Exturbato ad hunc quem diximus modum patriarchica sede in pontificum consessu Ioasapho, suffragiis eorundem designatus est Caesariensis patriarcha. successitque is, utraque significatione accepta in sublimi throno. ceterum sub huius patriarchatu fuerunt quidam pontifices, qui non accipiebant ob sacerdotes creandos pecuniam: sed tantum embaticium aliquis capiebat, quando sacerdotem aliquem faceret, dante id ecclesia. atque cognoscite, quaeso, quodnam embaticium quidam eorum acceperint. cum in ipsa ordinatione nullos caperent nummos, ut ne sanctionem sacrarum legum et antistitum transirent, neu eodem cum Simone mago crimine condemnarentur, capiebant exinde duplum embaticium. ita ē tali nundinatione nihil eis decedebat, sed ad idem satiandae avaritiae suae principium redibant. vae vae illis. non patitur se irrideri deus, neque in personam intuetur nec regis nec principis nec pontificis nec cuiusquam alius: verum singulis secundum facta sua gratiam refert, quippe deus iustus.

Ὅμως ὁ αὐτὸς πατριάρχης ἔκαμε παραίτησιν ἐγγράφως τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης, εἰς τὰς τέσσαρας τοῦ Μαΐου μηνός, ἡμέρα κυριακῇ, μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Νικομηδείας. καὶ λαβόντες αὐτὴν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ ἔβαλαν εἰς τὸν κώδικα τῆς μεγάλης ἐκ-5 κλησίας.

Πατριαρχεύοντος δὲ τούτου τοῦ κυροῦ Μητροφάνους ἀπέθανεν ὁ σουλτᾶν Σουλεϊμάνης, βασιλεὺς τέταρτος· καὶ ἔβασιλευσε χρόνους σαρανταεπτὰ. καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔγιναν αὐτοὶ πατριάρχαι ὅπου ἐγράψαμεν. 10

Ὁ κύρις Ἱερεμίας, ὅπου ἦτον μητροπολίτης Σοφίας.

Καὶ ὁ κύρις Διονύσιος, ὅπου ἦτον μητροπολίτης Νικομηδείας.

Καὶ ὁ κύρις Ἰωάσαφ, ὅπου ἦτον μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως. 15

Καὶ ὁ αὐτὸς κύρις Μητροφάνης, ὅπου ἦτον μητροπολίτης Καισαρείας.

Καὶ ὥσ᾽ ἀπέθανεν ὁ αὐτὸς σουλτᾶν Σουλεϊμάνης, ἔγινε βασιλεὺς ὁ υἱὸς αὐτοῦ, σουλτᾶν Σελήμης. καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου ἔκαμε παραίτησιν ὁ αὐτὸς κύρις Μητρο-20 φάνης.

Ὅμως εὐρέθησαν τινὲς ἀρχιερεῖς ἐδῶ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, τὸν ἀριθμὸν ἕως εἴκοσι, καὶ ἐπέκεινα. καὶ συνόδου γενομένης ἐκάθισαν μετὰ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν, διὰ

Idem dehinc patriarcha scripto resignavit patriarchicum solium et pontificatum, ad quartum nonas Maii, die dominicā, post Nicomediae praesulis designationem. eam resignationem pontifices et clerici acceptam in codicem magnae ecclesiae rettulere.

Sub hoc patriarcha Metrophane, rebus humanis exemptus est sultanus Suleimanes, rex quartus urbis, postquam 47 annos regnum administravit. eo regnante fuerunt hi patriarchae, quos subiecimus.

I. Hieremias, qui fuerat metropolita Sophiae.

II. Dionysius, metropolita Nicomediae.

III. Ioasaphus, metropolita Adrianopoleos.

IV. Metrophanes, qui metropoliten Caesareae egerat.

Suleimanae mortuo, successit in regno filius suus Selimes, quo imperante resignationem fecit praedictus Metrophanes.

Tunc contigit hic esse in magna ecclesia aliquot pontifices, numero viginti aut amplius. synodoque habita consedere cum honoratissimo clericorum coetu, ut eligerent patriarcham, corpore et animo

να ἐκλέξουν πατριάρχην, πρόσωπον καὶ ἄξιον τοῦ ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὡς εἰκόνα ἔμψυχος αὐτοῦ. καὶ ὁμοφώνως ἐκλέξαν καὶ ἐψήφισαν τὸν πανιερώτατον καὶ θεοκόσμητον μητροπολίτην Λαρίσσης, κύριον 5 Ἱερεμίαν, ἀρχιερέαν δίκαιον, ἄμεμπτον, ἀληθινὸν θεοσεβήν, 177 ἐλεήμονα, ὅσιον, ἄκακον καὶ ἀμίαντον. καὶ ἰδού, ἐπληρώθη τὸ ῥητὸν τοῦ θείου Παύλου, ὁποῦ γράφει πρὸς Ἑβραίους “ἀδελφοί, τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς” καὶ τὰ ἐξῆς ἔδωκαν δὲ αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα.

10

ΙΕΡΕΜΙΑΣ μητροπολίτης Λαρίσσης.

Ὡρα δὲ τοῦ ἐσπερινοῦ ἔκαμαν εὐλογητὸν κατὰ τὴν τάξιν, καὶ ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους ἔψαλλον τὸν ἐσπερινόν, συνηγμένων τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν, τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν, τῶν εὐγενεσιτάτων ἀρχόντων τῆς 15 πόλεις καὶ τοῦ Γαλατᾶ, καὶ παντὸς τοῦ Χριστωνύμου λαοῦ. καὶ ἐβάστουν ὅλοι λαμπάδας ἀναμένας ἐπὶ χειρὸς. καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ἐσπερινοῦ ὁ τιμιώτατος μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὁ ἐν ἱερεῦσι κύρις Ἀναστάσιος, ὡς πρῶτος τῶν κληρικῶν, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῆς μεγάλης ἐκ- 20 κλησίας, καὶ ἐξεφώνησε μεγαλοφώνως τὸ μέγα μήνυμα πρὸς τὸν ἅγιον τὸν Λαρίσσης, τὸν αἰωθεὶν ὑποψήφιον, ὁ ὁποῖος

dignum qui pasceret ecclesiam Christi recte et iuste, tanquam viva ipsius imago. consentientibus igitur suffragiis legerunt sacratissimum et divinis dotibus exornatum metropolitam Larissae, D. Hieremiam, pontificem iustum, vitae inculpatae, verum, pium, misericordem, sanctum, innocentem, labis expertem. ut iam factum sit id quod D. Paulus ad Hebraeos scribit, “fratres, talis nos decebat pontifex,” et quae sequuntur. tunc dederunt ei indicium voluntatis suae minus.

XXV. P. HIEREMIAS metropolita Larissae.

Hora deinde vespertina benedictionem ex ritu et more obierunt, atque graviter et concinne cecinerunt vespertinum, congregato coetu sacratissimorum metropolitaram, devotissimorum deo episcoporum, honoratissimorum clericorum et nobilissimorum urbis Galataeque procerum, omnis denique Christi nomen gerentis populi; gestabantque manibus singulo cereos accensos. vespertino absoluto reverendus magnae ecclesiae magnus oeconomus, e sacerdotum collegio Anastasius, stetit, ut princeps clericorum, in medio magnae ecclesiae et magna voce pronuntiavit magnum indicium, facie ad san-

ἐστέκετον εἰς τὰ θύρη τοῦ ἁγίου βήματος, φορεμένος μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ μανδύου καὶ ἐπιτραχηλίου καὶ ὠμοφορίου· καὶ εἶπεν αὐτοῦ “ἡ θεία καὶ ἱερὰ σύνοδος τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν, τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν, τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ Χρι- 5 στωνύμου λαοῦ προσκαλοῦνται τὴν ἀρχιερωσύνη σου, ἀπὸ τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, εἰς τὸν ὑψηλότετον καὶ μέγαν θρόνον τὸν πατριαρχικὸν τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας.” τότε ὁ πατριάρχης ἔκαμε τὴν εὐχαριστίαν κατὰ τὴν τάξιν, καὶ οὕτως ἔλαβε τὸ πατρι- 10 αρχικὸν δικανίκιον. καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἓως καὶ ἓνας κατὰ βαθμόν, ὑπῆγαν καὶ ἐφίλησαν τὴν χεῖραν αὐτοῦ· καὶ εὐλόγει αὐτούς. καὶ ἔλαβαν αὐτὸν ψάλλοντα τὸ “βασιλεῦ οὐράνιε, παρὰ κλητε, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας,” καὶ εἰς τὸν ὑψηλότετον μέγαν θρόνον τὸν πατριαρχικὸν τὸν ἀνέβασαν. καὶ ἔτρε- 15 χαν οἱ Χριστιανοί, ἱερωμένοι καὶ κοσμικοί, μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ εὐλαβείας, καὶ ἐπροσκύνουν αὐτόν, καὶ ἐλάμβαναν εὐλογίαν. καὶ ὥς ἐπροσκύνησεν ὁ λαὸς ὅλος, εὐγῆκεν ὁ λαός, εὐγῆκεν ὁ πατριάρχης ἔξω τοῦ ναοῦ· καὶ ἐσταμάτισεν ὡς 178 σύνηθες, καὶ εὐλόγησε πάντας. καὶ οὕτως ὑπῆγε, καὶ ἀνέβη 20 εἰς τὸ θεῖον κελλίον αὐτοῦ, τὸ πατριαρχικόν. ὃν πολυχρόνιον ποιῆσαι κύριος ὁ θεὸς τοῦ ποιμαίνειν τὴν τοῦ θεοῦ με-

ctum Larissaeum, quem supra suffragiis factum patriarcham diximus, conversa. stabat enim is ad fores sacrarii amictus patriarchico pallio et collari et superhumerali. ei haec, quae subiecta sunt, dixit. divina et sacra synodus sacratissimorum metropolitaram, devotissimorum episcoporum honoratissimorum clericorum et nobilissimorum procerum totiusque Christiani populi accersivit tuam pontificiam dignitatem, e throno sanctissimae metropolis Larissae, in hunc altissimum et magnum patriarchicum sanctissimae magnae Christi ecclesiae thronum.” tunc patriarcha novus gratiarum actionem fecit solenni ritu, et exinde accepit patriarchicae iurisdictionis pedum. tum pontifices singulatim, pro dignitatis suae gradu quisque accesserunt eiusque manum exosculati sunt; et ipse fausta feliciaque eis precatus est. postea duxerunt eum secum, canentem “rex caelestis, paraclete, spiritus veritatis,” et in celsissimo magnoque patriarchico throno constituerunt, magno Christianorum tam secularis quam sacrati ordinis (gaudio et affectu pio exultantium, reverenter gratulantium et faustam precationem accipientium) concursu et frequentia. post debitum illi honorem exhibitum exivit populus, exivit patriarcha e templo; ipseque stans ut moris est, bene precatus est omnibus. tum abiens ascendit in S. suam patriarchicam cellam; cui longam vitam et administrationem largiatur

γάλην ἐκκλησίαν ἐν πάσῃ ὑγείᾳ ψυχῆς τε καὶ σώματος, καὶ
 ὁρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας εἰς ὠφέλειαν τοῦ χρι-
 στωνύμου λαοῦ. ἀνήχθη δὲ εἰς τὸν ὑψηλότατον πατριαρχι-
 κὸν θρόνον κατὰ τῷ ἑπτακισχιλιοστῷ ὀγδοηκοστῷ χρόνῳ ἀπὸ
 5 κτίσεως κόσμου, μηνὶ Μαΐῳ πέμπτῃ. ἡ πρώτη δὲ λειτουρ-
 γία τῆς αὐτοῦ παναγιότητος ἐγένετο ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς ἁγίας
 καὶ ἐνδόξου ἀναλήψεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς
 τὰς δεκαπέντε τοῦ αὐτοῦ μηνός, γενομένης παρρησίας μεγά-
 λης καὶ συνάξεως ἀρχιερέων κληρικῶν καὶ ἀρχόντων καὶ ἄλ-
 10 λων πολλῶν Χριστιανῶν. καὶ ἐπὶ τὴν αὖριον ἔλαβε τὸ πε-
 σκέσιον, ταῖς δύο χιλιάδες τὰ φλωρία, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν
 τευτερτέρη, καὶ τὰ ἐπαρέδωκεν εἰς τὸν χαζανᾶν τῆς βασι-
 λείας. τότε ὁ τευτερτέρης ἔλαβε τὸν πατριάρχην· καὶ ὑπῆγε
 καὶ ἐφίλησε τοῦ βασιλέως τὴν χεῖρα, κατὰ τὴν εὐεργεσίαν
 15 ὅπου ἔχουν οἱ πατριάρχαι ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ σουλτᾶν Με-
 χεμέτη, τοῦ πρώτου βασιλέως ὅπου ἐπῆρε τὴν πόλιν, ὅτι,
 ὅποιος γένει πατριάρχης, νὰ φιλεῖ τοῦ βασιλέως τὴν χεῖρα.
 καὶ ἔτιζεν ὥρισεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔλαβε μπαράτιον ἀπ' αὐτοῦ·
 καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν τοῦ ἔδωκε καὶ δεσποτείαν εἰς πάσας τοὺς
 20 εὐσεβεῖς Χριστιανούς, ἱερωμένους καὶ λαϊκούς, καὶ νὰ κάμῃ
 κατὰ τὸν νόμον καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ, νὰ μὴ δὲν ἔχει κα-
 νένα ἐμπόδιον ὑπὸ τινος. ἦτον δὲ τότε βασιλεὺς αὐτός, ὅπου
 εἶπαμεν, ὁ σουλτᾶν Σελήμης.

Καὶ ὥς ἔλαβεν ὁ πατριάρχης τὸ βασιλικὸν μπαράτιον,

dominus deus noster, ut pascat magnam ipsius ecclesiam in omnes
 partes corpore animoque valens, recte secundo verbum veritatis, ad
 communem Christiani populi utilitatem. evectus autem est in excel-
 sum et illustrem huius dignitatis locum anno conditi orbis supra se-
 pties millesimo octogesimo tertio nonas Maii. primam sanctitas eius
 liturgiam habuit die festo sanctae et gloriosae ascensionis domini no-
 stri Iesu Christi, decimo quinto eiusdem mensis die, magna celebri-
 tate et frequentia pontificum et clericorum, primorum aliorumque
 multorum piorum. sequenti die accepit pescesium, duo milia aureo-
 rum, profectusque ad quaestorem ea in aerarium regis intulit. tunc
 patriarcham quaestor ad regem deduxit; cuius manum ille deoscula-
 tus est, concessu et beneficio quod habent patriarchae iam inde a
 tempore sultani Mechemetae, primi regis qui urbem cepit; quo licet,
 quicumque patriarcha factus fuerit, regiam manum deosculari. tunc
 confirmationem a rege accepit, omnemque potestatem et ius in omnes
 pios utriusque ordinis, sacri et laici, ut posset agere ex praescripto
 religionis suae, nemine impediante. imperabat tunc Selimes, cuius
 antea mentionem fecimus.

Accepto itaque regio patriarcha permissu et potestate sedit in
Hist. patr. CP.

ἐκάθισεν εἰς κριτήριον, καὶ ὡς οἰκουμενικὸς πατριάρχης πάν-
τας ἔκρινε, καὶ κρίνει ὡς χριστομίμητος, καὶ πρόσωπον ἀνθρώ-
που δὲν ἐβλέβη, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνει. καὶ ὁ κόσμος
ἀγάλλεται καὶ εὐφραίνεται εἰς τὴν αὐτοῦ παναγιότητα· καὶ
τὸν θεὸν ὑμνοῦν καὶ δοξάζουν πάντες οἱ εὐσεβεῖς, νέοι καὶ 5
γέροντες, ὅπου τοὺς ἔδωκε τοιοῦτον ἀγαθὸν ποιμένα καὶ δίκαιον.

Λοιπὸν θείῳ ζήλῳ κινηθεὶς ἠθέλησε νὰ ὀρθοτομήσῃ τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὡς αὐτοῦ μιμητῆς, ἡγουν νὰ εὐγάλῃ
καὶ νὰ ἐξεριζώσῃ παντάπασιν τὸ κακὸν δένδρον, τὸ σεσαπημέ-
νον, τῆς κολάσεως, νὰ κόψῃ τοὺς κλάδους καὶ τὸ δένδρον, 10
καὶ τὴν ῥίζαν νὰ ἐξανασπάσῃ, καὶ νὰ τὴν ἐκάψῃ εἰς τὴν φω-
τίαν, νὰ μηδὲν φαίνεται παντάπασιν, οὐδὲ νὰ φυτευθῇ πλέον.
λέγω τὸ παρανομώτατον καὶ διαβολικὸν ἔργον τὸ Σιμωνιακόν.
καὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ κριτηρίου καθίσας ὡς κοινὸς δεσπότης
ὅλης τῆς οἰκουμένης, φορῶν τὸ ἱερὸν μανδῦον μετὰ τῶν πο- 15
ταμῶν, καὶ τὸ πατριαρχικὸν δικανίκιον ἐπὶ χειρὸς ἔχων, καὶ
συνόδου γενομένης μετὰ τῶν τότε καθευρεθέντων πανιερω-
τάτων μητροπολιτῶν, τοῦ τε Ἡρακλείας, τοῦ Νικαίας, τοῦ
Νικομηδείας, τοῦ Χαλκηδόνος, τοῦ Θεσσαλονίκης, τοῦ Πρού-
σης, τοῦ Ἀμασίας, τοῦ Μονεμβασίας, τοῦ Βερροίας, τοῦ πα- 20
λαιῶν Πατρῶν, τοῦ Σερρῶν, τοῦ Λαρίσσης, τοῦ Ἰωαννίνων,
τοῦ Μελενίκου, τοῦ Λήμνου, τοῦ Βιζύης, τοῦ Λαζίας, τοῦ
Ἰσχυανίου, καὶ τῶν θεοφιλέστατων ἐπισκόπων, τοῦ Ῥαιδε-

tribunali, proque iure oecumenici patriarchae omnibus dicere uis
coepit, et dicit ut Christi imitatore dignum est, non enim ad per io-
nam ullius respicit, sed iustas sententias pronuntiat. hinc laetitia
homines afficiuntur, et virtute sanctitatis eius exultant. celebrant
deum et laudibus efferunt cuncti pii, tam iuvenes quam senes, quod
ipsis tam bonum et iustum dederit pastorem.

Ceterum divino quodam zelo motus emendationem ecclesiae
Christi, ut imitator eius, ceu artificiosam sectionem suscipiendam sibi
iudicavit, scilicet ut educeret et radicitus evelleret undique malam
illam et putridam inferorum arborem; ut excideret ramos et truncum,
atque ipsam adeo radicem extraheret, et in ignem coniiciens ita com-
bureret ut plane non amplius conspiceretur nec posthac iterum plan-
taretur. loquor de nefario et diabolico Simoniae vitio. itaque in
sacro tribunali sedit ut communis dominus orbis terrarum, gestans
sacrum illud cum fimbriis pallium, et patriarchicum sceptrum manu
tenens. synodus agebatur sacratissimorum, qui forte tunc aderant,
metropolitanarum, Heracleensis, Nicaeni, Nicomediensis, Chalcedonensis,
Thessalonicensis, Prusaei, Amasiani, Monembasiatae, Berrhoeensis,
Priscipatrensis, Serrhensis, Larissaei, Ioanninensis, Melenicensis, Lem-

στοῦ, τοῦ Μυριοφύτου, τοῦ Μέτρων καὶ τοῦ Τζερουλοῦ, καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν· καὶ ἐπρόσφεραν τὸν εἰκοστὸν ἔν-
 νατον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τὸν τριακοστὸν, οἱ
 ὅποιοι ἀποφάνουν ὅτι, ὅποιος γένει ἀρχιερεὺς ἢ ἱερεὺς ἢ διά-
 5 κων μὲ φλωρία, ἢ ἄλλο χάρισμα ἐκκλησιαστικὸν νὰ ἐπάρη,
 νὰ καθήρεται ὁ ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος ὅπου ἔκαμε τὴν χειροτο-
 νίαν, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὅπου ἐχειροτονήθη. καὶ οὐ μόνον
 νὰ καθήρονται οἱ αὐτοί, ἀμὴ καὶ νὰ χωρίζονται τῆς ἁγίας
 κοινωνίας τῶν Χριστιανῶν, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ ἐμοῦ Πέτρου.

10 Εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ ἐμβατικίου.

Γράφει ὁ μέγας Βασίλειος πρὸς τοὺς ἐπισκόπους αὐτοῦ
 ὅτι νὰ μὴδὲν λαμβάνουν φλωρία καὶ κάμνουν χειροτονίας,
 καὶ θέλουν καθηρεθῇ. εἰς αὐτὸ γράφει καὶ περὶ τοῦ ἐμβατι-
 κίου, ὅπου λαμβάνουν τὴν σήμερον μερικοὶ ἀρχιερεῖς. ὅμως
 15 ὁ Θεὸς Ζωναρᾶς ἐξηγεῖται ταύτην τὴν ἔννοιαν καταλεπτῶς,
 καὶ λέγει ὅτι ἐκεῖνοι ὅπου πωλοῦν τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύ-
 ματος, διὰ φιλαργυρίαν τὸ κάμνουν, ἢ ὅποια φιλαργυρία
 εἶναι ῥίζα πάντων τῶν κακῶν, καὶ ὀνομάζεται εἰδωλολατρεία,
 διότι προτιμάει τὰ εἰδωλα πλεῖον παρὰ τὸν Θεόν, καὶ μιμεῖ-
 20 ται τὸν Ἰούδαν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος, διὰ νὰ κερδήσει τὰ
 ἀργύρια, ἐπαρέδωκε τὸν Χριστόν, οὕτως καὶ μερικοὶ ἀρχιε-
 ρεῖς παραδίδουν μὲ τὸ ἰδίον τους θέλημα δευτέραν προδο-

nii, Pizyensis, Laziae et Ischnaniensis, devotissimorum item episco-
 porum, Rhaedestini, Myriophytensis, Metrensis et Tzerulensis, nec
 non venerabilium clericorum. tunc allegati sunt vigesimus nonus et
 trigesimus canones sanctorum apostolorum, quibus hoc sanctum est,
 si quis, quicumque fuerit, fiat pontifex aut sacerdos aut diaconus pec-
 uniae interventu, aut aliud ecclesiasticum munus accipiat, deici
 officio suo tum ipsum pontificem designatorem, tum alterum, qui de-
 signatus sit; nec vero deici solum tales, sed etiam e sacra com-
 munionem piorum examinari, sicut Simoni mago a D. D. Petro acciderit.

Dicamus et de embaticio.

Scribit D. Basilius ad episcopos suos, ne ullo pacto pecuniae
 causa faciant ordinationes, nec exinde delicias. scribit ibi et de
 embaticio, quod hodie pontifices quidam accipere non verentur. D.
 Zonaras, sententiae huius expositor subtilis et diligens, dicit "illi,
 qui vendunt gratiam sancti spiritus, per avaritiam id faciunt. quae
 avaritia est radix omnium malorum, et nominatur idololatria eo quod
 anteponit idola deo, magis ea honorans, et imitatur Iudam. ut enim
 ille ob lucrificiendos argenteos prodidit Christum, ita et nonnulli
 pontifices sua voluntate denuo Christum produnt, qui semel pro sa-
 lute nostra in crucem sublatus fuit. in tantum enim imitantur Iudam
 tales pontifices, qui dona vendunt spiritus, ut et loca quae tali pe-

σίαν τὸν Χριστόν, ὃ ὁποῖος ἅπαξ ἐσταυρώθη ὑπὲρ ἡμῶν. εἰς
 τόσον γὰρ μιμοῦνται τὸν Ἰουδαν ἐκεῖνοι οἱ ἀρχιερεῖς ὅπου
 πωλοῦν τὰ χαρίσματα τοῦ πνεύματος, ὅτι καὶ οἱ τόποι ὅπου
 ἀγοράζονται μετὰ τοιαῦτα ἀργύρια, ἡγουν αἱ ἐνορίαι καὶ τὰ
 180 χωρία εἰς τὰ ὅποια κυριεύουν ἦτοι ἐνορεύουν οἱ χειροτονού-5
 μενοι, καὶ τὰ χέρια ὅπου δέχονται τοὺς καρπούς, τουτέστι τὰ
 εἰσοδήματα, ἀκελδαμᾶ θέλουν ὀνομασθῆ. τὸ ὁποῖον ἀκελδαμᾶ
 εἶναι λέξις Ἑβραϊκῇ, καὶ ἐρμηνεύεται Ἑλληνικὰ χωρίον αἵμα-
 τος· ἐλέχθη δὲ ἐν τῇ βίβλῳ τῶν πράξεων. τοῦτο γοῦν εἶναι ὅπου
 λέγει, ὅτι, ὥσπερ ὁ τόπος ὅπου ἀγοράσθη μετὰ ἀργύρια ἐκεῖνα 10
 ὅπου ἐπωλήθη ὁ Χριστὸς παρὰ τοῦ Ἰούδα, ὃ ἀγρὸς ἡγουν
 τὸ χωράφι τοῦ κεραμέως, καὶ ἀγορασθεῖς μετ' αὐτὰ τὰ ἀρ-
 γύρια ἐλογίσθη καὶ ὀνομάσθη τιμὴ αἵματος, τοιουτοτρόπως
 καὶ τὰ λαμβανόμενα ἀργύρια παρὰ τῶν πωλούντων τὴν χάριν
 τοῦ Θεοῦ, καὶ αἱ ἐνορίαι καὶ αἱ χῶραι, τουτέστι τὰ χωρία 15
 ὅπου ἔχουν τὰς ἐνορίας, τὰς ὁποίας ἀγοράζουν οἱ χειροτονού-
 μενοι ἱερεῖς ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ δίδουν φλωρία ἡγουν ἐμ-
 βατίκια, τιμὴ αἵματος θέλουν ἥσθαι καὶ θέλουν ὀνομάζεσθαι.

Καὶ ὥς ἀνεγνώσθησαν αἱ ἄνωθεν ἀποστολικαὶ κανόναι,
 καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ἔγραψαν τόμον εἰς τὸν κώδικα· 20
 καὶ ὑπεγράφη παρ' αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ δεσπότου, τοῦ πανα-
 γιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, καὶ παρὰ τῶν ἄνωθεν
 ἀγιοτάτων ἀρχιερέων, ὅτι, ὁποῖος ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς παρέβη
 τοὺς θείους ἄνωθεν κανόνας, νὰ εἶναι καθηρημένος. καὶ τῇ

cunia emuntur, nempe parochiae et dioeceses, quibus cum potestate
 praesunt illi ordinati sive designati, et ipsae manus quae accipiunt
 fructus seu redditus, iure Hebraice aceldama, Latine ager sanguinis
 appellitentur, quae vox cap. I rerum ab apostolis gestarum exstat." *sententia*
certe eius quod dicit haec est. quemadmodum locus qui
argenteis illis, quibus domini proditio ab Iuda conflata, emptus est,
ager scilicet ille figuli, et ipsi argentei, quibus is emptus est, reputati
sunt et appellati pretium sanguinis, eodem modo etiam pecuniae,
quas accipiunt illi cauponatores gratiae dei, et parochiae atque loca
parochiarum, quas auro videlicet embaticio sibi comparant sacerdotes,
qui a pontificibus ordinantur, merito pretium sanguinis ut sunt, ita
etiam nominantur.

Lectis igitur illis, quorum supra meminimus, apostolicis cano-
 nibus et loco Basilii M. constitutionem in codice inscripserunt, sub-
 scribente ipso communi domino, sanctissimo et oecumenico patriarcha,
 subscribentibus supra memoratis sanctissimis pontificibus; quae con-
 stitutio sic habet. "quicumque pontificum transgressus fuerit supe-
 riores s. canones, motus administratione sua esto." ita divinae gra-

τοῦ Θεοῦ χάριτι ἐξεσπάσθη καὶ ἐξερίζωθη τὸ Σιμωνιακὸν καὶ τὸ ἐμβατικὸν τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ Σιμωνιακὸν ἦτον ἀσεβέστατον, καθὼς ἀκούσατε ἄνωθεν, ὅπου ἐγράψαμεν εἰς πλάτος.

Ὅμως, καθὼς ἐτελείωσε τὸ σωτήριον τοῦτο ἔργον ὁ χριστομίμητος πατριάρχης, ἔπεσεν ὁ πόθος αὐτοῦ καὶ ἡ ἀγάπη εἰς τὴν μελέτην τῆς θείας γραφῆς, καὶ νύκτα καὶ ἡμέρα ἐσπούδαζε καὶ σπουδάζει θεολογικὰ φιλοσοφικὰ καὶ ἄλλα πολλὰ μαθήματα καὶ ἐκκλησιαστικά. καὶ ὡς οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ πατὴρ καὶ διδάσκαλος δὲν ἔπαυσεν οὐδὲ
 5 παύει νὰ διδάσκει καὶ νὰ κηρύττει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς πάντας τοὺς εὐσεβεῖς διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν, καθὼς ἔκαμναν οἱ σοφώτατοι παλαιοὶ πατριάρχαι. καὶ σπουδάζοντα καθ' ἡμέραν, ἴδε τὸ ῥητὸν τοῦ θείου Δαβὶδ τὸ λέγον "Κύριε, ἡγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης
 10 σου." καὶ ὁ μέγας Βασίλειος καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος "ἀγίασον τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου."

Καὶ ἐν τῇ ἅμα ὅλον τὸ τέμπλον μὲ τὰ ἅγια θύρη, τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο, τὸ σεσαθρωμένον, τὸ εὗγαλε, καὶ ἔκαμεν αὐτὸ νέον, ὅλον γλυπτὸν μὲ καθαρὸν χρυσάφη, καὶ τὰς θύρας τοῦ
 20 βήματος ὅπου ἔχει τὸν θεῖον εὐαγγελισμόν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀπάνω καὶ κάτω, ὅλον τὸν ναὸν εὐτρέπισε καὶ τὸν ἐλάμπρυνε καὶ τὸν ἐστόλισε μὲ διά-

tiae beneficio evulsa et eradicata est Symoniaca nundinatio et embaticium; quod et ipsum Simonia maxime impia erat, sicut supra, quantum satis, a nobis scriptum extat.

Hoc salutari opere a Christo imitante patriarcha perfecto, omne studium eius flagranti desiderio ad meditationem divinarum literarum incubuit, in quibus dies noctesque versatus est et nunc etiam versatur, cum theologia philosophiam et alia multa ecclesiasticaque coniungens. atque ut oecumenico patriarchae et patri et doctori convenit, nec cessavit nec cessat quin doceat et praedicet verbum dei omnibus piis ad salutem eorum, sicut sapientissimi quique veterum patriarcharum factitarunt. cumque in dies singulos eruditionem suam augeat, facit id ex dicto S. Davidis "domine, dilexi decorem domus tuae et locum habitationis gloriae tuae," et Basilii M. ac D. Chrysostomi "sanctifica eos qui diligunt decorem domus tuae."

Eodem tempore totum templi delubrum cum sacris foribus, illud vetustum et putrefactum, removit, et de novo aedificavit, totum sculptile, puro auro ornatum. item fores cancellorum fecit; quo in loco angelicae ad D. virginem salutationis imago est. ac dextra sinistraque, supra et infra, templum exornavit totum; idque splendidius fecit, et decoravit variis imaginibus, magnis et parvis, pulcherrime vestitis et candelabris. columnis quoque templi splendorem addidit;

φορας εἰκόνας μεγάλας καὶ μικράς, μετὰ εὐμορφωτάταις πο-
 दाῖς, καὶ κανδήλας ἔμπροσθεν αὐτῶν. ἐλάμπρυνε δὲ καὶ τὰς
 κολόνας τοῦ ναοῦ καὶ πάντα τὰ πορφυρᾷ καὶ μάρμαρα, ὅπου
 εἶναι κολλημένα ἄπάνω καὶ κάτω εἰς τοὺς τοίχους. ἔκαμε
 δὲ καὶ κανδήλας ἀργυρᾷς ὥραιάς μὲ τὸ χρυσάφη τέσσαρας. 5
 καὶ τὴν μὲν μίαν ἔβαλεν ἔμπροσθεν τῆς δεσποτικῆς εἰκόνης
 του κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. τὴν δὲ δευτέραν ἔμπροσθεν
 τῆς θεομητορικῆς εἰκόνης τῆς παμμακαρίστου, τὴν δὲ τρίτην
 ἄνωθεν τοῦ τέμπλου τοῦ χρυσοῦ, ὅπου ἔναι ὁ σταυρὸς μὲ
 τὸ χρυσάφη, καὶ ἔναι σταυρωμένος εἰς αὐτὸν ὁ κύριος καὶ 10
 σωτὴρ τοῦ κόσμου, αὐτὸς ὁ Χριστὸς τὴν δὲ τετάρτην ἐκρέ-
 μασεν εἰς τὴν μέσσην τοῦ ναοῦ, λέγω εἰς τὸν χορόν. καὶ
 τόσον λαμπρότατον καὶ πάντερπνον ἐστόλισε τὸν αὐτὸν ναὸν
 τῆς παμμακαρίστου, ὅτι ἐπληρώθη τὸ ἱερὸν λόγιον τὸ λέγον
 “οὐρανὸς πολύφωτος ἢ ἐκκλησία.” καὶ ἐὰν θέλῃς νὰ πληρο- 15
 φορηθῇς εἰς τοῦτο, τῇ νύκτι, χωρὶς νὰ ἀνάψουν φῶς εἰς αὐ-
 τὸν τὸν ναόν, λάμπει ὡς ὁ ἥλιος ὅλη, καὶ φωτίζει ἄπάνω καὶ
 κάτω, καὶ μέσα καὶ ἔξω, καὶ εἰς τοὺς ναρθήκους καὶ εἰς τὰ
 παρεκκλησία, ἀπὸ τε τοῦ χρυσαφίου καὶ τοῦ ἀσιμίου καὶ τῶν
 ἄλλων λαμπροτάτων στολισμῶν. 20

Ἐκαμε δὲ καὶ κτίσεις ἐκ βάθρων γῆς πολλὰ ὥραιοτάταις.
 ἀρχὴ ἔκαμε δεύτερον θεῖον κελλίον αὐτοῦ πατριαρχικόν, κολ-
 λημένον μετὰ τοῦ πρώτου. καὶ τὸ πρῶτον, καὶ παλαιόν, ἔκαμε

et quae parietibus adiuncta sunt marmora seu purpurea seu alius
 coloris, supra et infra, ei decus suum acceptum referre debent. fecit
 et pulcherrima candelabra ex argento, auro ornata, quattuor; quorum
 unum posuit ante imaginem D. nostri Iesu Christi, alterum ante bea-
 tissimae dei genitricis, tertium supra in delubro inaurato, ubi est crux
 aurata, in qua fixus pendet conservator mundi, D. noster Christus.
 quartum vero suspendit in medio templi, ubi chorus est, hoc est sub-
 sellia cantantium, inter se opposita. splendidissime denique, et cum
 summa voluptate intuentium, vestivit hoc pammacaristae templum,
 adeo ut in eo satisfactum sit sacro dicto “coelum nitens et lumino-
 sum ecclesia.” quodsi non credis, nisi certissima tibi eius rei facta
 sit fides, ingredere illud noctu, et videbis, etiam nullo inibi lumine
 accenso, fulgere ad instar solis totum, et illustre esse supra et infra,
 intus et extra; atque splendorem affluere in aream circa templum
 et in sacella adiuncta, tum ab auro tum ab argento tum a reliquis
 splendidissimis ornamentis.

Aedificavit etiam quaedam a fundamentis valde pulchra. primo
 alterum sibi conclave seu cellam patriarchicam, primo contiguum. pri-
 mum vero hoc locum iuri dicundo fecit, posito ibi perpulchro in pa-

κριτήριον μετὰ ὡραιότητου πατριαρχικοῦ θρόνου. καὶ ἄλλα πολλὰ
 κελλία, ἀντικρυς τοῦ κελλαρίου. καὶ τράπεζαν μεγάλην ἐκεῖ
 ἔκαμεν, καὶ ἄλλα κελλία μετὰ μαγειρίου νέα καὶ φρέαρ
 βαθύ. καὶ κάτω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατριαρχείου, κατὰ τὸ
 5 μέρος τῆς δύσεως, ἔκτισεν ἐκ βάθρων γῆς παλάτια δύο με-
 γάλα ὡραιότατα ἀνώγαια, ἔχοντα μέσα τόπους κεχωρισμένους,
 διὰ ἀναπαύσεις πολλῶν ἀρχιερέων καὶ ἄλλων τιμίων προσώπων.
 καὶ τὸ ἓνα τὸ μεγαλειότερον ἔκαμε τὸ κατώγειον αὐτοῦ ἀχούρη
 διὰ τὰ ἄλογα, τὸ δὲ δεύτερον ἓναι ἀνώγειον καὶ κατώγειον.
 10 Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τούτου τοῦ κυροῦ Ἰερεμίου ἀπέ-
 θανεν ὁ αὐτὸς σουλτᾶν Σελήμης, βασιλεὺς πέμπτος, ἐδῶ εἰς
 τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὸν θρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
 καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ μεγάλης δόξης καὶ παρρησίας ὡς
 βασιλέαν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας. οὗτος ὁ σουλτάνος
 15 ἐπῆρε τὴν Κύπρον ἀπὸ σπαθίου, εἰς τὰ χίλια πεντακόσια 182
 ἑβδομήντα, Σεπτεβρίῳ εἰς τὰς ἐννέα. καὶ ἄλλους μὲν ἔκοψαν,
 καὶ ἄλλους γὰρ ἡχμαλώτισαν μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων
 ἀναριθμητῶν.

Ἐλαβε δὲ τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ, σουλτᾶν Μουρά-
 20 τῆς. χρόνοι ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως χίλια πεντακόσια ἑβδο-
 μήντα. καὶ καθὼς ἐκάθισεν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, ἔκαμε,
 καὶ κάμνει καθ' ἡμέραν, μεγάλας δικαιοσύνας καὶ πρόσωπον
 ἀνθρώπου δὲν ἐβλέπει· μόνον τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνει.

17. ἑβδομήντα] τέσσαρα addit Crusius.

triarchae usum solio. alias item multas cellas, e regione penoris.
 mensam etiam magnam ibi fecit, et alias cellas novas cum culina,
 nec non puteum altum. infra autem in area patriarchei, ad occasum
 solis versus, a fundamentis condidit duo magna palatia, specie altitu-
 dinequo insignia, pluribus inter se conclavibus distincta, pluribus
 pontificibus et aliis honestis hominibus commode hospitandi faculta-
 tem praebeantia. in maioris horum parte una stabulum equis recipien-
 dis paravit. alterius vero et superiora et inferiora conclavia homi-
 num usui serviunt.

Hoc Hieremia patriarcha diem suum obiit sultanus Selimes, rex
 Cpoleos quintus, in solio regni sui. sepultus est magna celebritate
 et gloria, ut rex, in templo S. Sophiae. expugnauerat hic impera-
 tor insulam Cyprum violentissimo bello Venetis illato, anno domini
 1570, nono die Septembris, insulanorum aliis interfectis, aliis cum
 uxoribus et liberis in numerabilibus in servitutem abreptis.

Successit illi in regno filius suus Murates, quando annus a na-
 tivitate Christi agebatur 1574. qui postquam in regio solio sedere
 coepit, magna quotidie et dedit et dat iustitiae specimina, in nullius
 hominis faciem intuens, sed tantum iusti iudicii rationem habens.

Καὶ ὥς ἔμαθαν οἱ ὑποτεταγμένοι τῆς βασιλείας αὐτοῦ αὐθένται καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι τῆς αὐτοῦ βασιλείας ὅτι νέος βασιλεὺς ἐγένετο, ἔστειλαν ἀποκρισιαρίους μετὰ μεγάλων καὶ πολυτίμων δώρων, καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτόν· καὶ ἐδέχθη αὐτοὺς μετὰ μεγάλης ἀγάπης, καὶ ἠὺχαρίστησε τῶν αὐθεν- 5 τῶν αὐτῶν πολλά, ἰδόντα τὴν δουλοσύνην αὐτῶν. ὁ δὲ πατριάρχης λαβὼν τὸ διατεταγμένον πεσκέσιον ἦτοι κανίσκιον, τὰς δύο χιλιάδας τὰ φλωρία, ὑπῆγε καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτόν καὶ τὴν χεῖραν αὐτοῦ ἐφίλησεν, ὥς ἔναι συνήθεια τῶν πα- 10 τριαρχῶν καὶ τὸ μπαράτιον αὐτοῦ ἐβεβαίωσεν, ὅπερ τοῦ ἔδω- 10 κεν ὁ ἀποθανὼν πατὴρ αὐτοῦ, σουλτᾶν Σελήμης. καὶ ὄρισε, καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ καὶ ἄλλον νέον μπαράτιον, ὅτι κατὰ τὴν πίστιν του νὰ ὀρίζει καὶ νὰ κρίνει μητροπολίτας ἀρχιεπισκόπους ἱερεῖς καὶ πᾶσαν ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἐκκλησίας καὶ μοναστή- 15 ρια· καὶ ὅποιος φανῇ ἐναντίος τοῦ μπαρατίου αὐτοῦ, νὰ 15 παιδεύεται μεγάλως παρὰ τῆς αὐτοῦ βασιλείας. λαβὼν δὲ τὸ βασιλικὸν μπαράτιον ὁ πατριάρχης καθεύζεται εἰς τὸν πα- 20 τριαρχικὸν θρόνον αὐτοῦ ὥς κύριος καὶ δεσπότης τῆς οἰκου- 20 μένης, καὶ κρίνει καὶ ἀποφάσεις ποιεῖ· καὶ τίμια πατριαρ- 25 χικὰ γράμματα οἱ Χριστιανοὶ ἐπέρουν εἰς τὰς ὑποθέσεις 25 αὐτῶν, καὶ ἔχουν τὸ βέβαιον εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ ἄλλα ὅμοια ποιεῖ κατὰ τὴν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν ἣν περ 30 ἔχουν οἱ πατριάρχαι.

Cum autem cives imperii eius, viri principes aliique bene affecti erga maiestatem eius, cognovissent novum regem factum esse, miserunt legatos cum magnis et pretiosis muneribus, ei gratulatum et subiunctionem suam declaratum. quos ille clementissime accepit, magnas proceribus illis gratias agens, cum eos ita maiestati suae fautores, et inservire paratos cerneret. patriarcha quoque, accipiens ordinarium pescesium sive honorarium, duo milia ducatorum abiit ad regem, ei se subiiciens et more patriarchico manum eius osculans. qui rex potestatem ecclesiasticam, quam patriarcha a patre sultano Selime acceperat, eidem confirmavit; atque etiam novum diploma dari iussit, ut secundum religionis suae praescriptum imperium et iurisdictionem haberet in metropolitas archiepiscopos sacerdotes et omnes Graecos homines, ecclesias ac monasteria, addita comminatione, quicunque huic suo diplomati adversaretur, in eum gravissime a maiestate sua animadversum iri. accepta hac confirmatione patriarcha in throno suo nunc firmus sedet; ut dominus et gubernator orbis terrae, iudicium exercet ac sententias pronuntiat; honorabilesque literas a sanctitate eius et negotiorum suorum determinationes Christiani efferunt, quae vim et pondus ubivis terrarum habent. alia quoque huiusmodi pro patriarchicae celsitudinis potestate administrat.

Εἰπόμεν δὲ καὶ περὶ τοῦ ἄλλου θαυμαστοῦ ἔργου· ὅπου ἔκαμεν ὁ αὐτὸς πατριάρχης.

Ἐκατασκεύασε δὲ καὶ Θεῖον Θρόνον, μέγαν καὶ θαυμα-
στόν, πατριαρχικόν, διὰ πολλῆς ψιλῆς τέχνης καὶ διὰ πολ-
5 λῶν διαφόρων πραγμάτων. ἔχει δὲ κόκαλα πολύτιμα, ὠραιό-
τατα, ἄσπρα καὶ ἄλλα πολυποίκιλα τῆς τέχνης, πράσινα,
μαῦρα καὶ ἄλλης θεωρίας, καὶ κατὰ τόπους μὲ τὸ χρυσάφη.
καὶ ἐκεῖ ὅπου στέκεται εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς πατριάρχης, ἄνω-
θεν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς αὐτοῦ κορυφῆς, ἔχει τὸν κύριον
10 ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, μέγαν ἀρχιερέαν, ὅλον μὲ τὸ χρυ-
σάφη ἱστορημένον. ἔναι δὲ τὸ μῆκος μία σπιθαμὴ μεγάλη. 183
καὶ ποῖος νοῦς ἀνθρώπου νὰ δυνηθῇ νὰ κατανοήσῃ τὴν τέχ-
νην καὶ θεωρίαν αὐτοῦ τοῦ ὑψηλοτάτου πατριαρχικοῦ θρό-
νου; ὅταν γὰρ θεωρεῖ αὐτὸν τινάς, ἀπὸ τὴν λαμπρότητα,
15 ὅπου ἔχει, τῶν πολλῶν ὠραιοτάτων πραγμάτων ὧνπερ ἔναι
κατασκευασμένος καὶ καμομένος, τοῦ φαίνεται ὅτι ἔναι ῥοῦ-
χον πολύτιμον χρυσοῦφαντον μαργαρόστρωτον μετὰ τῶν δώ-
δέκα ἐκλεκτῶν λίθων, τοῦ τε σαρδίου παζίου σμαράγδου ἄν-
θρακος σαπφείρου ἰάσπου ὑακίνθου ἀχάτου ἀμεθίστου χρυ-
20 σολίθου βηρυλλίου καὶ ὀνυχίτου, καὶ μετὰ ἄλλων πολυ-
τίμων λίθων ἐκλεκτῶν καὶ λαμπροτάτων καὶ φαίνεται ὠραιό-
τερος καὶ λαμπρότερος ἀπὸ ὅλον τὸν ναόν. ἔχει δὲ αὐτὸς ὁ
Θεὸς θρόνος εἰς τὸ ἓνα μέρος μία μεγάλην ἀγία εἰκόνα ὠραιο-

Dicamus nunc etiam de alio mirabili opere; quod idem patriarcha fecit.

Paravit is quoque sacrum thronum patriarchicum, magnum et mirabilem singulari artificio et subtilitate, multis varii generis rebus. insunt pretiosa ossa seu emblemata, pulcherrima, alba; alia item valde artificiosa, viridia, nigra aliorumque colorum, addito suis etiam locis auro. atque in illa parte eius ubi patriarcha stare solet, supra sanctissimum caput huius depictus est dominus Iesus Christus. summus pontifex, in omni sua parte ex auro; cuius imaginis longitudo, unam magnam aequat spithamam. et cuius, quaeso, hominis mens posset pro dignitate expendere artificio et speciem illius sublimis throni? nam si quis splendorem eius spectet multis illis, ex quibus factus est et quae in eo reperiuntur, pulcherrimis rebus, apparet esse vestis quaedam pretiosa, auro intertexta et margaritis interpuncta, cum duodecim electis gemmis, sardio topazio smaragdo carbunculo sapphiro iaspide hyacintho achate amethysto chrysolitho beryllo et onyche, aliisque magni pretii lectissimis et coruscantibus gemmis. ac pulchrior apparet splendidiorque quam totius templi quicquam. habet idem thronus in una parte magnam et pulcherrimam, auro de-

τάτη μὲ τὸ χρυσάφη, καὶ ἔχει τὴν ἀποκαθήλωσιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν θεῖον ἐνταφιασμόν τοῦ παναγίου σώματος αὐτοῦ καὶ ἐκρέμασεν ἐκεῖ κανδήλα ἀργυρῇ καὶ φωτί· καὶ λάμπει ὥσπερ ὁ ἀστέρας τῆς αὐγῆς.

Ἐκαμε δὲ καὶ ἱερὰ πολύτιμα καὶ λαμπρά, πολυσταύρια 5 φαιλόνια, στιχάρια, ὠράρια καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ὠραῖα· τὰ ὅποια ὅταν τὰ ἐνδυθοῦν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διάκονοι, καὶ εὐχουν ἔξω τοῦ βήματος καὶ ἔλθουν γύροθεν τοῦ ὑψηλοτάτου θρόνου καὶ κλίνουν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, λέγοντες τὴν εὐχὴν, παρ- μοιιάζουν τοὺς θεῖους ἀγγέλους, ὅπου στέκεται ἔμπροσθεν τοῦ 10 φοβεροῦ θείου θρόνου τοῦ οὐρανίου, κλιμένοι τὰς κεφαλὰς καὶ λέγοντες τὸ “ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός” καὶ τὰ ἑξῆς. Ὅμως ὁ πόθος καὶ ἡ ζέσις τοῦ κοινοῦ δεσπότης εἶναι εἰς αὐτὸν τὸν θεῖον ναὸν τῆς παμμακαρίστου, καθὼς ἦτον τοῦ θείου Σολομῶντος εἰς τὴν ἁγίαν Σιών καὶ τοῦ μεγάλου Ἰουστινι- 15 νοῦ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν. καὶ καθὼς ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ἰουστινι- νοῦ πῶς νὰ τὴν ἐκάμῃ καὶ πῶς νὰ τὴν ἐστολίσῃ, οὕτως ἐλάλησε καὶ λαλεῖ ἡ παμμακάριστος πρὸς τὴν ἔμψυχον εἰκόνα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτῆς, ἡ ὅποια εἶναι αὐτὸς ὁ πατριάρχ- 20 χης, ὁ ἀληθινὸς ἀρχιερεὺς τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐκ θεοῦ τὴν χάριν ἔχων, ὁ πληρωθεὶς ὁ δεσποτικὸς λόγος εἰς αὐτὸν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου “ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω εἰ μὴ ἐπὶ τὸν

coratam, imaginem sanctam, et depositionem sanctissimi dominici corporis Christi de cruce eiusque sepulturam divinam habet; ac pendet ibi candelabrum argenteum accenso lumine, quod in luciferi modum splendet.

Fecit praeterea sacros ad usus pretiosas et conspicuas res alias multarum crucium pallia, sticharia horaria, suppellectilia item argentea, decore insignia; quibus rebus vestiti et ornati sacerdotes et diaconi, quando extra sacrarium prodeunt thronumque illum sublimem circumeunt et capita sua ad precum recitationem inclinant, similitudinem divinorum angelorum referunt qui ante caelestem ac tremendum dei thronum capitibus inclinatis consistunt, canentes “sanctus deus, sanctus et validus” et his adiuncta. tunc animus sanctissimi nostri domini eo desiderio et affectu in S. templo Pammacaristae accensus est quo divini Solomonis quondam in S. Sione et magni imperatoris Iustiniani in fano S. Sophiae et quemadmodum deus voce angeli sui locutus fuit imperatori Iustiniano, quoniam id templum modo construeret et quibus ornamentis decoraret, eo modo et locuta est et loquitur beatissima mater vivae imagini unici filii sui, nempe ipsi patriarchae; qui est verus Christi pontifex, quem divina gratia

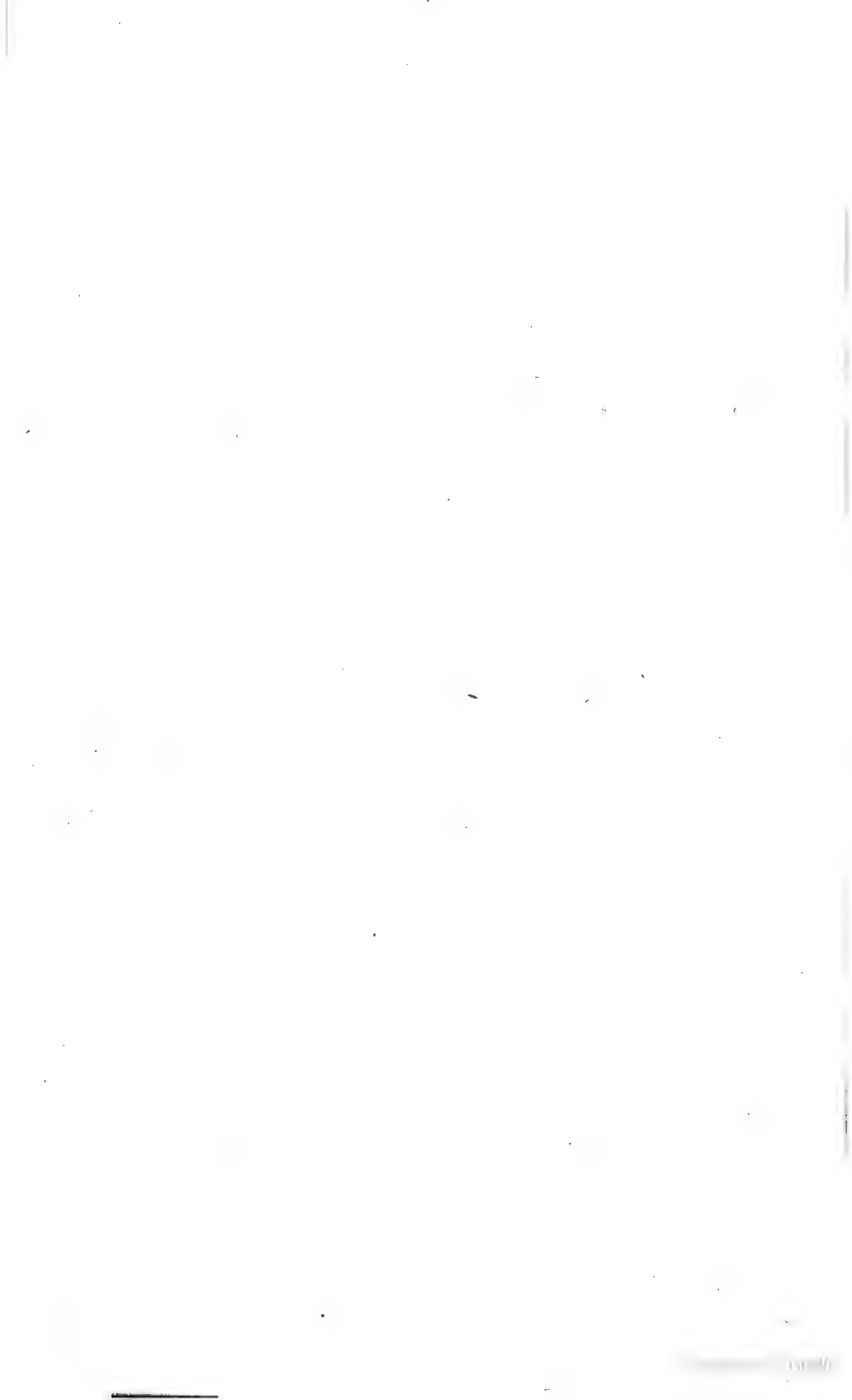
παῖον καὶ ἥσυχον, τὸν τρέμοντά μου τοὺς λόγους;” λοιπὸν ὁ
 κοινὸς δεσπότης, ἔσοντας νὰ λέγουν οἱ Θεῖοι διδάσκαλοι ὅτι
 ἐπίγειος οὐρανὸς ἔναι ἡ ἐκκλησία, καὶ οὐρανὸς πολύφωτος,
 ἐνθυμήθη τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διὰ Θείου φωτισμοῦ, καὶ
 5 ἔκαμε τοὺς καλλωπισμοὺς καὶ τὰ ὠραῖα καὶ λαμπρότατα,
 ὅπου ἀκούσετε, εἰς τὸ Θεῖον ναὸν τοῦτον τῆς μεγάλης ἐκκλη- 184
 σίας τῆς παμμακαρίστου. ἔχει γὰρ ὁ οὐρανός, καθὼς τὸν
 ἐβλέπομεν, ἥλιον φεγγάρη ἄστρη καὶ τὰ ἄλλα. ἔχει δὲ αὐ-
 τὸς ὁ ναὸς τῆς παμμακαρίστου ἀντὶ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου τὸ
 10 ὠραιότατον καὶ λαμπρότατον χρυσὸν τέμπλον, ἀπάνω μετὰ
 τοῦ ζωοποιοῦ χρυσοῦ σταυροῦ, ὅπου ἔναι εἰς αὐτὸν ἐσταυρω-
 μένος ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ σωτὴρ παντὸς τοῦ ἀν-
 θρωπίνου γένους, καὶ αἱ εἰκόναί τῶν δώδεκα δεσποτικῶν ἐορ-
 τῶν, καὶ κάτωθεν τοῦ τέμπλου ἡ εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ κυρίου
 15 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεγάλη καὶ λαμπροτάτη, καὶ ἐν τῷ
 δεξιῷ μέρει ἡ εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς παμμακα-
 ρίστου, ὠραισιτάτη καὶ λαμπρή, ἔχοντες πολὺτιμες ποδαῖς
 χρυσαῖς. καὶ βημόθυρον μέγα ἐκλεκτόν, πολλῆς τιμῆς· καὶ
 αἱ πόρται τοῦ ἁγίου βήματος πάνχρυσαις, μετὰ τὸν Θεῖον εὐ-
 20 αγγελικὸν ἀσπασμὸν τῆς παννπεράγνου Θεοτόκου. καὶ ἀντὶ
 τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων ἔχει τὰς ἀργυρᾶς
 κανδήλας καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν θείων εἰκόνων καὶ ὅλην
 τὴν εὐπρέπειαν τοῦ ναοῦ, τὴν ὁποίαν ἀκούσατε ὅπου εἶπα-

complexa est; in quem cadit dictum domini, quod in prophetia Esa-
 iae est “ad quem respiciam nisi placidum et quietum, verba mea tre-
 mentem?” dominus proinde noster, dicentibus sanctis patribus ecclesiam
 esse terrestre caelum, et caelum luce copiosum, intendit huc divina
 illuminatione mentem suam, ut huiusmodi decora et ornamenta in
 hoc magnae ecclesiae Pammacaristae templum congereret, quibus id
 apud omnes fama celebre efficeretur atque efficitur, ut enim caelo
 inesse videmus solem lunam astra et cetera insignia, ita templum hoc
 beatissimae virginis, pro luce solis, illud ad pulchritudinem et ful-
 gorem praeclarum delubrum inauratum habet; in cuius parte supe-
 riore vivifica crux aurata est, in qua fixus pendet D. noster Iesus
 Christus, universi generis humani conservator, et imagines duodecim
 dominicorum festorum; in inferiore vero parte imago ipsius D. no-
 stri Iesu Christi est, magnitudine et specie insignis; et ad dextram
 sanctissimae beatissimaeque deiparae venustissima et splendida imago,
 pretiosis fimbriis aureis spectabiles. conspicitur sacrarii ianua ma-
 gna, eximia, magni pretii, et fores sacrarii inauratae totae, in qui-
 bus evangelica historia annuntiationis ad purissimam dei matrem ex-
 pressa est. idem templum, pro luce lunae et siderum et stellarum,

μεν, ὅτι καὶ μέσα, καὶ ἔξω ἔναι ὅλη λαμπρὴ φωτοειδὴς καὶ θαυμασιωτάτη ἀπὸ τὴν ὡραιότητα. ἀντὶ δὲ τοῦ οὐρανίου θρόνου ἔκαμεν αὐτὸν τὸν θεῖον θρόνον, τὸν ὑπέρλαμπρον ὅπου εἶπαμεν. καὶ καθὼς ἡ θεότης κάθεται ἐπὶ θρόνου εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ δεσπότης, ὁ φέρων τὴν εἰ- 5 κὼνα τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος Χριστοῦ, τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κάθεται ἐπὶ τοῦ θείου θρόνου τοῦ ἐπιγείου. ἔναι δὲ καὶ λέγεται αὐτὸς ὁ ναὸς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῆς παμμακαρίστου ἐπίγειος οὐρανός, νέα Σιών· τὴν ὁποῖαν ἔκτισεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος, καὶ καύχημα καὶ ἔπαινος ὅλης τῆς 10 οἰκουμένης, καὶ εὐμορφία ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μητέρα. τὸν ὁποῖον περισκεπάσῃ καὶ στερεώσῃ καὶ φυλάξῃ ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὁ δυνατὸς καὶ φοβερός ἐκ τῶν ὁρατῶν τούτων ἐχθρῶν, ἐκ παντὸς ἐναντίου, σὺν αὐτῷ τῷ παναγιωτάτῳ ἡμῶν αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ, τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, εἰς τοὺς αἰῶ- 15 νας τῶν αἰώνων. καὶ πληρωθῇ ὁ θεῖος λόγος αὐτοῦ τοῦ κυρίου, τοῦ εἰπόντος πρὸς τὸν κορυφαιότατον τῶν ἀποστόλων “σὺ εἰ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾗδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.”

argentea candelabra habet et splendorem sanctarum imaginum, universam denique suam condecantiam, de qua meministis a nobis dictum, eam omnem, tum intus tum extra, esse luce splendore et pulchritudine admirabilem. pro caelesti vero solio illum augustum et splendidissimum thronum patriarcha fecit, de quo diximus. ac sicuti deitas supra in throno caelesti sedet, ita sanctissimus noster, qui gerit imaginem secundae in S. triade personae, Christi dei nostri, sed et hic infra in suo sancto throno. est vero et appellatur ipsum magnae ecclesiae Pammacaristae templum terrestre caelum novaeque Sion, quam dominus condidit, non homo; et decus est gloriaque totius orbis terrae, et ornamentum ac mater ecclesiarum. quod templum undique protegat, solide stabiliat et defendat praepotens et terribilis salvator noster, a corporeis istis inimicis et omni adversaria vi, una cum sanctissimo domino nostro, patriarcha oecumenico, in infinita saecula. eventu hic comprobetur divinum domini ad principem apostolorum dictum “tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo meam ecclesiam; nec portae inferorum valebunt adversus eam.”

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ.

I.

ΜΙΧΑΗΛ ΝΕΠΟΤΑ ΤΟΥ ΔΟΥΚΟΣ

HISTORIA EPIRI A MICHAELE NEPOTE DUCE CONSCRIPTA.

Ἀριθμοὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν μέχρι τῆς βασιλείας Ἰωάννου υἱοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, ἐν ᾗ καὶ ἡ ἄλωσις ἐγεγόνει τῶν Ἰωαννίνων ὑπὸ τῶν Σέρβων.

Ἀπὸ Ἀδάμ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου ἕως Νῶε *) . . .

*) omittenda censui quae in alia huius corporis parte ita leguntur ut pauca verba immutentur. velut Bonnense Ducae exemplar p. 10 1 ἐφ' ὃν habet, Pouquevillianum ἐφ' οὗ: 5 B ρςζ P σος': 12 B δέ, P δὲ τὸν: 17 B εἴκοσι ἔν, P α'.

p. 11 1 B ἐκγόνοις, P ἐγγόνοις: 3 B σπέρματι, P σπέρματι αὐτοῦ: 9 B καὶ ὁ μὲν τὸ, P ὧν ὁ μὲν τοῦ: 12 B οὗτος ὁ Μωϋσῆς, P αὗτος: 17 B πρώτου, P τοῦ πρώτου: 18 B ᾧ, P οὗ: 20, 21, 23 B γενεαὶ δεκατέσσαρες, P γενεὰς δεκατέσσαρας: 20 B τέσσαρα, P α': 21 et 22 B μετοικεσίας, P μετοικησίας: 22 B ἐν-νέα, P δ'.

p. 12 2 B ἀπὸ τοῦ πρώτου Ἀδάμ, P ἀπὸ Ἀδάμ: 6 B χρόνῳ αὐτοῦ P αὐτοῦ χρόνῳ: 7 B τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγίας, P τῆς ἀγίας: 10 B σξ', P 205: 11 B σςέ', P 205: 12 B ἡμεῖς, P ἡμῖς: 13, 14, 16, 17 B μῆνας, P καὶ μῆνας: 17 B Ἰσαάκιος, P ἐβασίλευσεν Ἰσαάκιος: 18 B Ἀγγελος ἀδελφὸς Ἰσαάκλου ἔτη, P Ἀγγελος ἔτη: 21 B 'ςψιβ' Ἐπριλίῳ P 6712, ἀπὸ Χριστοῦ 1204, Ἀπριλλίου: ib. B ἡμέρῃς δευτέρῃ τῆς, P ἡμέρῃς τῆς.

Ratio annorum inde a mundi creatione usque ad dominationem Ioannis filii Andronici Palaeologi, qua etiam expugnatio facta est urbis Ioanninae a Serbis, haec est:

Inde ab Adamo, primo homine, usque ad Noam,

* * * * *

καὶ αἱ κατ' Ἰωνίαν Φώκαιαι παρὰ τῶν Γενοῦιτῶν, καὶ ἡ
τῶν Ἰωαννίνων πόλις παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Τριβαλλῶν
ἦτοι τῶν Σέρβων, ὥς παρακατιῶν ὁ λόγος δηλώσει.

p. 13 3 B Λασκάρη, P Λασκάρεως: 4 B ὁ υἱός, P υἱός: 5 B ὁ
καὶ πρὸ P πρὸ: 6 B παρὰ Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ ἐξωσ-
θεὶς τῆς βασιλείας, P ἐξώσθη τῆς βασιλείας παρὰ Μιχαήλ τοῦ
Παλαιολόγου: 12 B τελῶν ἦν, P τελοῦσαι ἦσαν: 18 B μητρόπο-
λις, P ἡ μητρόπολις: 19 B Μανταχία P Μαυταχία: 20 B Σμύρ-
νης, P (etiam in versione) Σύρνης: 22 B μεγάλη, P ἡ μεγάλη.

p. 14 2 B μέρος, P μέρη: B οἱ, P οὔτοι: 3 B μετὰ δὲ τὸν
Ἀνδρόνικον, P σὺν αὐτῷ δὲ τῷ Ἀνδρονίκῳ: 4 B αὐτοῦ ἔτη . . . ,
P αὐτοῦ: 5 B γέρων, P νεώτερος: 7 B παρὰ τοῦ κυρίου, P
παρὰ κυρίου: 8 B ἔτει, P καιρῷ: 9 B Ὀμοῦρ, P Ὀμοῦρ: 10 B
Σμύρναν Ἐφεσον καὶ τὰ, P Σμύρνης Ἐφέσου καὶ τῶν: 11 B
ἐγγονος, P ἑγγονος: 13 B παράλιον, P τὴν παράλιον: Βανταί-
ρονια, P ἀντεροῦντα: 14 B Διδυμοιοίχου P Διδυμοτείχου: 15 B
τὴν πᾶσαν P πᾶσαν τὴν: 16 B ποιήσοντες, P ποιήσασθαι:
17 B Χίος, P καὶ Χίος ἡ: 18 B Κυκλάδαι νῆσοι ἐκ τῶν P Κυ-
κλάδες παρὰ τῶν ἀπὸ: 19 B Λακεδαιμόνων, P Λακεδαιμονίων.

atque a genuitis Phocaea Ionica: et Ioannina urbs a rege Triballorum
sive Serborum id quod narratione sequenti ostendetur.

II.

Ἱστορία Πρελούμπου καὶ ἄλλων διαφόρων Δεσποτῶν τῶν Ἰωαννι-
νων, ἀπὸ τῆς ἀλώσεως αὐτῶν παρὰ τῶν Σέρβων ἕως τῆς παραδό-
σεως εἰς τοὺς Τούρκους.

Τοῦ μακαρίτου βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου
5 πρὸς τὰς ἀκηράτους μεταστάντος μονάς, καὶ τὴν τῶν Ῥω-
μαίων βασιλείαν, ὡς ὅπισθεν ἔφημεν, ἐπὶ παιδὶ καταλείψαν-
τος νέῳ, καὶ ἅπασαν τὴν Ῥωμαῖδα διοικεῖσθαι θεσπίσαντος
ὑπὸ τοῦ προρρηθέντος κυρίου Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ,
ἀνδρὸς συνετοῦ καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ μαχιμωτάτου, καὶ
10 τῶν εὐγενῶν, ὡς ἂν εἴποι τις, ἄνθους εὐδόσμου (τοιοῦτον
γὰρ ὄντα καὶ ὁ προβεβασιλευκῶς Ἀνδρόνικος κατὰ πάντα ὡς
ἀδελφὸν ἠγεῖτο, καὶ τὴν βασιλείαν σὺν τῷ παιδὶ τελευτῶν
αὐτῷ ἀνέθετο), ὁ τῶν Σέρβων τότε ἄρχων ἄδειαν εὐρηκῶς
ἐπιπηδᾷ τὰ τῶν Ῥωμαίων ὅρια (Στέφανος δὲ οὗτος κατωνο-
15 μάζετο), καὶ ἐτόλμησεν ἀναδῆσασθαι κράτος καὶ κράλης Σερ-

II.

*Historia Prelumpi et aliorum variorum Ioanninae dominorum, inde ab
expugnatione eius, quae per Serbos facta est, usque ad deditionem quae
ad Turcas fieret.*

Cum rex augustus Andronicus Palaeologus ad integras trans-
gressus esset sedes, et Graecorum regnum, ut antea diximus, filio re-
liquisset iuveni, et totam Graeciam administrari iussisset a domino
antea iam nominato Ioanne Cantacuzeno, homine prudente et in re-
bus bellicis maxime strenuo, et nobilium ut ita dicam ex flore per-
bene olente, (hunc enim, cum talis esset, Andronicus, qui antea re-
gnaverat, in fratris loco omnino habuit eique regnum cum filio mo-
riens transmisit), Serborum tum temporis dux occasionem tutam na-
ctus transgressus est Graecorum fines, (ille autem Stephanus vocaba-
tur), et ausus est potestatem sibi arrogare, et krales Serbiae nomi-
nari, hoc enim nomen barbarum in linguam Graecam versum rex

βίας ἀπάσης ὀνομάζεσθαι· τοῦτο γὰρ τὸ βάρβαρον ὄνομα ἔξελληνιζόμενον βασιλεὺς ἐρμηνεύεται. καὶ τῷ 6858 διάδημά τε ἑαυτῷ περιτίθεται, καὶ βασιλεὺς παρὰ τῶν ἰδίων ἐπευφημίζεται σατραπῶν, καὶ πᾶσαν ληΐζεται Ῥωμαῖδα γῆν. τὰς δ' ἐν αὐτῇ πόλεις τε καὶ χώρας, τὰς μὲν πολιορκία εἰληφώς, 5 τὰς δὲ εὐνοία καὶ δώροις δεξιωσάμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο. εἶτα καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι Βλαχίαν ἐπιπηδᾷ, καὶ ταύτην ὑφ' ἑαυτὸν ποιησάμενος σὺν τῇ πόλει τῶν Ἰωαννίνων ἓνα τῶν αὐτοῦ σατραπῶν, Πρέλουμπον καλούμενον, ἄρχοντα αὐτῆς ἀναδείκνυσι, τῷ τοῦ Καίσαρος ἀξιώματι τιμήσας αὐτόν. 10 τὸν δὲ ἴδιον ἀδελφόν, καλούμενον Συμεών, ὃς ἐξ ἀνεψιᾶς ἐτύγχανε τοῦ βασιλέως Παλαιολόγου, δεσπότην τιμήσας εἰς

5. codex τὴν ἑλλάδα βλαχίαν. correxit Pouquevillius, qui γίνωσκε inquit ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι Βλαχία εἶναι τὰ Τρίκκαλα σὺν τῇ Λαρίσση. ἄλλως. Ἑλλάδα ἐννοεῖ ἐδῶ ὁ ἱστορικὸς ὅχι ὅλην τὴν γῆν τῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποίαν αὐτὸς γῆν Ῥωμαῖδα ὀνομάζει, ἀλλὰ μέρος τῆς Θεσσαλίας. φαίνεται δέ, ὅτι τὸ ὄνομα μειωφέρθη εἰς πολλὰ τῆς ἐπαρχίας ταύτης μέρη. ὁ Στράβων ἀναφέρει γνώμας πολλῶν, ἀποδιδόντων αὐτό, τῶν μὲν εἰς ὅλην τὴν νοτιέαν Θεσσαλίαν, τῶν δὲ εἰς μέρος ταύτης, ἄλλων δὲ διατεινόντων αὐτό ἀπὸ τὴν παλαιάν Φάρσαλον ἕως τὰς Φθιώτιδας Θήσας (Βιβλ. 9. κεφ. ε'. § 6). ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὴν θέτει περὶ τὴν Λαυδώνην καὶ τὸν Ἀχελῶν (Μετεωρολ. βιβλ. α'. κεφ. ιδ'). ἀλλ', ὁ τόπος οὗτος σχεδὸν ὅλος ἦτον εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἱστορικοῦ μέρος τῆς τότε Αἰτωλίας (Βλέπ. σελ. 222). Βλαχίαν δὲ ἐν Ἑλλάδι αὐτὸς ἐννοεῖ, ὡς φαίνεται ἀπ' ὅσα περὶ αὐτῆς ἀναφέρει, τὴν Πελασγιῶτιν Θεσσαλίαν, μάλιστα τὴν ὀρεινότεραν, Χάσια τῶρα λεγομένην. τοῦτο βιβαιόνη καὶ τὸ σχόλιον, λανθανόμενον μόνον, καθ' ὅτι θέτει αὐτὴν εἰς τὰς πόλεις τῶν Τρικκάλων καὶ τῆς Λαρίσσης, ἐνῶ οἱ Βλάχοι ἐπρεπε νὰ κατοικοῦν τοὺς ὀρεινοὺς μόνον τόπους, ὡς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τῶρα φαίνονται. τὴν λέγει δὲ Ἑλλαδικὴν πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τὴν ὑπὲρ τὸν Δούναβιν Βλαχίαν ἢ καὶ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, κατοικούμενα ἀπὸ Βλάχους, καθὼς, διὰ παράδειγμα, τὴν Δολοπίαν, ὀνομασθεῖσαν πρὸ τῶν χρόνων τοῦ σχολιαστοῦ τοῦ Θουκυδίδου Ἀνωβλαχίαν, ὡς διὰ τούτων φανερόν. “Δολοπία ἢ νῦν καλουμένη Ἀνόβλαχα” (γρ. Ἀνωβλαχα, ἢ μᾶλλον Ἀνωβλαχία). σελ. 146.

vocatur, atque anno 6858 diadema sibi imposuit et rex a satrapis suis salutatur et totam vastat terram Graecam, urbes autem in ea sitas et terras, partim oppugnatione captas partim gratia atque donis honoratas in ditionem suam redegit. deinde etiam Valachiam in Graecia sitam transgreditur, et huic cum urbe Ioannina sibi subiectae unum ex suis satrapis, nomine dictum Prelumpum, imperatorem constituit, dignitate caesarea eum honorans. suum autem fratrem, nomine Symeonis vocatum, qui ex filia sororis regis Palaeologi oriundus

Αἰτωλίαν ἐξέπεμψεν, ἀρχηγὸν καὶ ἡγεμόνα ταύτης καταστή-
 σας· ὃς ἐνταῦθα γενόμενος τὴν τοῦ μακαρίτου δεσπότη
 Ἰωάννου θυγατέρα μνηστεύεται, Θωμαῖν καλουμένην, ὀρφανὴν
 μὲν πατρὸς οὖσαν, ἐπὶ μητρὶ δὲ μόνῃ τὰς ἐλπίδας σαλεύου-
 5 σαν καὶ ἐπ' ἀδελφῷ νέῳ, ὃν ὡς ὁμηρον ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων
 εἰληφώς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἤγαγε, καὶ τὴν τοῦ Καντα-
 κουζηνοῦ θυγατέρα ἐπιγαμβρεύσας αὐτῷ ἐκέῖσε εἶναι πεποίη-
 κεν. ἡ δὲ μήτηρ τούτων τῶν παίδων, τῆς τε Θωμαΐδος φημί
 καὶ τοῦ αὐτῆς ἀδελφοῦ, ἡμῶν δὲ βασιλῆς, Ἄννα, ἐπιγαμβρεύε-
 10 ται ἑαυτῇ ἀρχοντά τινα ἐκ τῶν Βουλγάρων, δεσπότην Κομ-
 νηνὸν καλούμενον, ἀδελφὸν ὄντα τοῦ βασιλέως Στεφάνου, καὶ
 ἄνω ἐπὶ τὰ Κάνινα καὶ τὰ Βελλάγραδα χωρεῖ, τὸν Συμεὼν
 μόνον μετὰ τῆς βασιλίσσης Θωμαΐδος τῆς ἰδίας γαμετῆς κα-
 ταλιποῦσα ἐν ὅλῳ τῷ δεσποτάτῳ ἦτοι τῇ Αἰτωλίᾳ πάσῃ, ὡς
 15 κλήρῳ ὄντι ἐκ προγόνων αὐτῆς καὶ τοῦ ταύτης αὐταδέλφου.

Μετὰ δὲ τινα χρόνου παραδρομὴν ἐκ ποδῶν ὁ βασι-
 λεὺς Στέφανος γεγονώς καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα ἀπάρας δι-
 καιωτήρια, ἔτι δὲ καὶ οἱ τούτου σατράπαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 ὁ τὴν τῆς Βλαχίας εἰληφώς ἀρχὴν Καῖσαρ ὁ Πρέλουμπος
 20 καὶ αὐτὸς ἐξάνωθεν γενόμενος, ἐπιδημεῖ τῇ ἐν Ἑλλάδι Βλα-
 χίᾳ ἐκ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ὁ τῆς εὐσεβοῦς βασιλίδος
 αὐτάδελφος Νικηφόρος ὁ δεσπότης, καὶ ταύτην ὑφ' ἑαυτὸν
 ποιησάμενος, πρὸς δὲ καὶ τὴν πρώην ἀρχὴν ἦτοι τὸ δεσπο-
 τάτον εἰληφώς, τὸν δὲ ἴδιον γαμβρόν, τὸν δεσπότην λέγω

erat, cum tyrannum creasset, in Aetoliam misit, huius provinciae du-
 cem et imperatorem eum constituens, qui cum ibi esset, Ioannis
 tyranni beati filiam in matrimonium duxit, Thomäim, orbam patre
 et in matre sola spem moventem, et in fratre iuvenili, quem in ob-
 sidum numero acceptum Graecorum rex Constantinopolim duxerat, et
 Cantacuzeni filia in matrimonium data ibi commorantem fecerat: ma-
 ter vero horum liberorum, Thomäidis dico eiusque fratris, Anna re-
 gina nostra duci cuidam ex Bulgaris, Comneno tyranno, fratri regis
 Stephani, nupsit, et Caniam et Belgradam secessit, Symeone solo
 cum Thomäide regina, eius uxore, relicto tota tyrannide, nimirum
 tota Aetolia, quae patrum memoria sors eius fuit et fratris.

Post temporis autem spatium cum rex Stephanus morti occu-
 buisset et ad futurum iudicium abiisset, praeterea etiam satrapae eius,
 atque adeo qui Valachiae imperium acceperat, Caesar Prelumpus, et
 ipse superior factus, ingreditur in Valachiam Graecam e regina ur-
 bium Nicephorus dominus, pater reginae piae, et cum eam sibi subie-
 cisset, praeterea etiam imperium prius, tyrannidem nimirum, recepis-

Συμεών, τῆς ἀρχῆς ἐκβαλὼν εἰς Καστορίαν ἐκπέμπει μετὰ τῆς βασιλίσσης Θωμαΐδος, αὐτὸς δὲ πᾶσαν περιζώννυται τὴν ἀρχὴν τῆς τε ἐν Ἑλλάδι Βλαχίας καὶ αὐτῆς τῆς Αἰτωλίας.

Ὁ δέ γε Συμεών ἐν Καστορίᾳ γενόμενος, καὶ ταύτην λαβὼν παραυτίκα καὶ φρούριά τινα καὶ πόλεις καὶ χώρας⁵ πλείστας, ἐν τῇ Καστορίᾳ τὴν οἴκησιν ἐποιήσατο. πολλῶν δὲ τούτῳ προσχωρησάντων Ῥωμαίων Σέρβων καὶ Ἀλβανιτῶν, καὶ εἰς τέσσαρας ἢ καὶ πέντε χιλιάδας τοῦ αὐτοῦ στρατεύματος ἀριθμηθέντος, βασιλεὺς παρ' αὐτῶν ἀναγορεύεται καὶ τῆς Καστορίας ἐξέρχεται, πρὸς δὲ τὰ τῆς Σερβίας ἐκστρατεύει¹⁰ ὄρια, ὡς τὴν ἑαυτοῦ δῆθεν καὶ τοῦ ἀνταδέλφου αὐτοῦ Στεφάνου ἀρχὴν παραληψόμενος. οὐπω δὲ τῷ ποδὶ τῇ ἀρχῇ τῆς Σερβίας προσηρείκει, καὶ ὁ τοῦ δεσπότης Νικηφόρου θάνατος αὐτῷ προσαγγέλλεται. οὗτος γὰρ ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐλθὼν, ὡς ἔφημεν, καὶ δύο ἐπαρχιῶν τὴν ἀρχὴν¹⁵ σφετερισάμενος, τῆς Βλαχίας φημί καὶ τοῦ δεσποτάτου, καὶ τοὺς Ῥωμαίους πάντας ἐξορίστους εὐρῶν, τοὺς μὲν τῆς Βλαχίας ἐκ τῆς τῶν Σέρβων ἐπιθέσεως, τοὺς δὲ τῆς Αἰτωλίας ἐκ τῆς τῶν Ἀλβανιτῶν δυστροπίας καὶ κακογνωμίας, τούτους δὲ βουλόμενος ἐπισυνάξει καὶ πρὸς τὰς ἰδίας ἀποκαταστήσαι²⁰ κληρονομίας, τοὺς δὲ Ἀλβανίτας τέλεον ἐκδιῶξαι τοῦ τόπου, οὐκ ἔφθη τοῦτο ποιῆσαι. ἀξιόμαχον γὰρ δύναμιν ἰδίαν μὴ κεκτημένος Τούρκους προσεκαλέσατο εἰς συμμαχίαν. ἐλθὼν δὲ εἰς Ἀχελῷον, καὶ πόλεμον συγκροτήσας μετὰ τῶν Ἀλβανι-

set, sororis virum, dominum dico Symeonem, imperio eiecit et Castoriam misit cum Thomäide regina, ipse autem tutum sibi arrogat imperium Valachiae Graecae et Aetoliae ipsius.

Symeon cum Castoriam advenisset, eamque illico cepisset et castella nonnulla et urbes et regiones plurimas, Castoriae domicilium constituit; cui cum multi accessissent Graeci, Serbi, Albanitae, aucto circiter quatuor aut quinque milia eius exercitu, ille ab iis rex appellatur; et Castoria egreditur, atque ad Serbiae fines proficiscitur, suum videlicet et fratris Stephani imperium recepturus. nondum tamen ad Serbiae imperium accesserat, cum Nicephori domini mors ei nuntiaretur. hic enim qui e Constantinopoli venerat, ut diximus, et ambarum imperium provinciarum arripuerat, Valachiae dico et tyrannidis, cum Graecos omnes expulsos reperisset, Blachianos Serborum insidiis, Aetolos Albanitarum difficultate et invidia, hos igitur reducturus et in eorum possessiones restitutus, Albanitas omnino expulsurus terra, consilium suum non est exsecutus; cum enim pugnae parem non haberet exercitum, Turcos advocavit in societatem.

τῶν, κατακρατεῖται ὑπ' αὐτῶν καὶ ἀναιρεῖται, τριετίαν μόνον ἄρξας ἐπὶ μηνὶ δύο καὶ ἡμέραις τισίν, ἔτους ὑπάρχοντος 6866, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1358.

Τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς Συμεὼν, τὰ τῆς Σερβίας κα-
 5 ταλιπῶν ὄρια, κατὰ τῆς Βλαχίας ἐκστρατεύει καὶ ταύτης
 ἐγκρατὴς γίνεται· καὶ ἐν τῇ τῶν Τρικκάλων πόλει τὰ βασι-
 λεια ἐπῆξато, καὶ τὴν Αὐγούστιαν Θωμαΐδα ἐκ τῆς Καστορίας
 μετακαλεσάμενος ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Τρικκάλων ταύτην εἰσά-
 γει, καὶ ἐπὶ τὴν τῶν βασιλείων ἀναβιβάσας αὐλὴν ἐκεῖσε αὐ-
 10 τὴν κατέλιπεν ἐπὶ δυοὶ τέκνοις, ὧν τὸ μὲν ἄρρεν, τὸ δὲ θῆλυ.
 αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν ἐχώρει· ἔσπευδε γὰρ κακείνην
 ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσασθαι. ὅπερ καὶ γέγονεν· οἱ γὰρ Αἰτωλοὶ
 ἄσμενος αὐτὸν προσεδέξαντο καὶ ὥς βασιλέα εὐφήμεσαν, καὶ
 τὴν Ἄρταν σὺν τοῖς Ἰωαννίνοις αὐτῷ παραδεδώκασι μετὰ
 15 τῶν λοιπῶν φρουρίων, ὧν ἡ Αἰτωλία πᾶσα κέκτῃται. δώ-
 ροις οὖν ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς Συμεὼν τοὺς προύχοντας
 τῶν Αἰτωλῶν δεξιωσάμενος πάλιν ὀπισθεν ἐπὶ τὴν Βλαχίαν
 παραγίνεται· ἐκάλει γὰρ αὐτὸν ἡ τοῦ Χλαπένου ἐπέλευσις.

Οὗτος δὲ ὁ Χλάπενος, εἰς ὧν τῶν Σερβικῶν σατραπῶν
 20 καὶ τινα φρούρια ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁρίων εἰληφώς, ἀλλὰ
 δὴ καὶ τὴν μεγαλόδοξον πόλιν Βέρροϊαν, μεγάλως ἐπὶ τοῖς
 κατορθώμασιν ἐσεμνύνετο, καὶ γυναῖκα λαμβάνει τὴν τοῦ
 Πρελούμπου ἐκείνου γαμετὴν, ὃν ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε

cum autem ad Acheloum venisset, et manum cum Albanitis conseruis-
 set, ab iis vincitur et interficitur, postquam tres tantum annos et
 menses duo et dies nonnullos regnavit, anno 6866, p. Chr. n. 1358.

Quod postquam audivit Symeon rex, Serbiae finibus relictis
 contra Valachiam proficiscitur rerumque potitur, atque in urbe Tric-
 cala sedem regiam constituit et Thomäim imperatricem Castoria ar-
 cessitam intra urbem Triccalam induxit, et postquam eam ad pala-
 tium regiae sedis arcessivit, ibi eam reliquit cum duobus liberis, quo-
 rum alter puer, altera erat puella. ipse autem contra Aetoliam pro-
 fectus est: studebat enim, illam quoque in potestatem suam redi-
 gere, id quod evenit: Aetoli enim eum libenter receperunt, et re-
 gem eum salutarunt, et Artam cum Ioanninis ei dediderunt atque
 cetera castella, quae Aetolia tota possidet. donis igitur cum Christi
 amans rex Symeon Aetolorum potentes honorasset, rursus ad Valachiam
 revertitur, coegit enim eum Chlapeni adventus.

Hic autem Chlapenus, unus satraparum Serbicorum, cum quae-
 dam castella ad Graecorum fines cepisset, atque adeo illustrem urbem
 Verriam, valde propter eventum se iactabat, et uxorem duxit mulie-
 rem Prelumpi illius, quem narratione superiore in Valachiam antea do-

τῆς Βλαχίας προκατάρξαντα. τεθνηκώς γὰρ ὁ Πρέλουμπος
 ἐκεῖνος κατέλιπε ταύτην ἐν τῇ τῶν Τρικκάλων πόλει μετὰ τῶν
 νιέων ἐνὸς τοῦ ὕστερον τυραννήσαντος τὴν πολυθρύλητον τῶν
 Ἰωαννίνων πόλιν, καὶ τὸ λάβδα ταύτης ἀφελόντος, καὶ νῦν
 ἀντὶ τοῦ λάβδα προσθέντος αὐτῇ· τὸ γὰρ πολυθρύλητον 5
 εἶναι ταύτην καὶ λέγεσθαι μὴ ἀνεχόμενος πολυθρήνητον πε-
 ποίηκεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρόσω διηγησόμεθα· ἄρτι δὲ ὁ
 λόγος τὸν εἰρμὸν ἐχέτω τῆς διηγήσεως. ὁ γὰρ μακαρίτης
 ἐκεῖνος δεσπότης Νικηφόρος ὁ Δούκας, ὃν ὁ λόγος φθάσας
 ἄνωθεν ἐδήλωσεν, ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐλθὼν καὶ τὴν 10
 εἰρημένην Πρελούμπισσαν τῆς ἀνδρώας ἀρχῆς ἐκβαλὼν, πρὸς
 τὴν τῶν Σέρβων ἐκπέμπει γῆν σὺν τῷ αὐτῆς νιῷ Θωμᾷ·
 κάκεισε τῷ τοῦ βασιλέως Στεφάνου νιῷ Οὐρέση ἐντυχοῦσα
 μνηστεύεται παρ' αὐτοῦ τῷ εἰρημένῳ Χλαπένῳ. οὗτος δὲ
 μετὰ χρόνον ἢ καὶ πλεῖον κατὰ τῆς Βλαχίας ἐκστρατεύει, συν- 15
 επαγόμενος μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ κάκιστον τοῦ Πρελούμπου
 γέννημα, εἰς νεανίσκους ἤδη τελοῦν· ἐπὶ τῇ Βλαχίᾳ δὲ φθά-
 σας μετὰ τῶν στρατευμάτων, καὶ φρούριον ἐν πολιορκίᾳ εἰλη-
 φώς, Δάμασιν καλούμενον, εἰς ξυμβιβάσεις μετὰ τοῦ βασι-
 λέως χωροῦσι Συμεών, καὶ τὸ φρούριον τοῦτο παραχωροῦ- 20
 σιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἰδίαν θυγατέρα εἰς γάμον δίδωσι τῷ
 Θωμᾷ· καὶ κηδεστὴν αὐτὸν ποιησάμενος ἐντὸς τῆς πόλεως
 τῶν Τρικκάλων εἰσέρχεται ὁ Θωμᾶς· ὁ δὲ βασιλεὺς Συμεὼν
 ἀσμένως τοῦτον ὑποδέχεται καὶ τὴν θυγατέρα ἐκδίδωσι, τοῦ

minatum esse docuimus. mortuus enim Prelumpus ille reliquit hanc
 in urbe Triccala cum filiorum uno, qui in celebrem urbem Ioanninam
 postea dominatus litteram lambda ei detraxit eique litteram ny pro
 lambda addidit: etenim celebrem (πολυθρύλητον) esse hanc et no-
 minari non passus, lugubrem (πολυθρήνητον) eam reddidit. sed haec
 quidem postea narrabimus; nunc autem oratio ordinem et seriem re-
 tineat narrationis. beatus enim ille dominus Nicephorus Ducas, de
 quo narratione superiore dictum est, e Constantinopoli profectus cum
 Prelumpi uxorem de qua diximus, e viri regno eiecisset, ad Serborum
 terram cum Thoma eius filio eam misit, ibique Uresem Stephani re-
 gis filium nactus in matrimonium per eum Chlapeno datur, de quo
 diximus. hic autem post annum aut plus adversus Valachiam profi-
 ciscitur, secum adducens etiam pessimum Prelumpi filium, qui iam
 numerabatur inter iuvenes; Valachia autem occupata exercitibus, et
 castello uno oppugnatione capto, cui nomen erat Damasis, cum rege
 Symeone in gratiam redeunt, et castellum hoc ei concedunt. rex
 autem filiam suam in matrimonium dat Thomae; qui cum eum soce-

μητροπολίτου Λαρίσσης τὴν μνηστείαν τελέσαντος. τοῦ γά-
μου δὲ ἤδη ἀπαρτισθέντος, καὶ τινὰς ἡμέρας ὁ Θωμᾶς ἐκεῖσε
προσκαρτερήσας, τὴν ἐνεγκαμένην ὑπέρχεται πρὸς τῷ αὐτοῦ
πατρομητρίῳ Χλαπένῳ, συνεπαγόμενος ὕστερον καὶ τὴν ἰδίαν
5 γάμετήν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Συμεὼν μόνῃς φροντίζων τῆς Βλαχίας
τὴν Αἰτωλίαν ἅπασαν τοῖς Ἀλβανίταις παραχωρεῖ, καὶ εἰς
δύο ἢ ἐπαρχία πᾶσα μερίζεται, καὶ δεσπόται ἐκ τοῦ τῶν Ἀλ-
βανιτῶν γένους ἀναδείκνυνται δύο, ὧν ὁ μὲν τὸν Ἀχελῶον
10 καὶ τὰ ἐπέκεινα σὺν τῷ Ἀγγελοκάστρῳ ἐκκληρώσατο, Γίνος
Βαΐας ὀνομαζόμενος, θάτερος δὲ τὴν Ἀρτιαν καὶ τοὺς Ῥω-
γούς ἐσφειτερίσατο, Πέτρος καὶ οὗτος Λεώσας ὀνομαζόμενος.
καὶ συντόμως εἰπεῖν, ἡ Αἰτωλία πᾶσα ὑπὸ χεῖρα τῶν Ἀλβα-
νιτῶν ἐγεγύνηται. μόνῃ δὲ ἦν ἡ τῶν Ἰωαννίνων πόλις μὴ ὑπο-
15 κύψασα τῇ τῶν Ἀλβανιτῶν ἐπικρατείᾳ· ἐτύγχανον γὰρ ἐν
αὐτῇ ἄνδρες ἐπισημότατοι καὶ τῶν εὖ γεγονότων. ἀλλὰ δὴ
καὶ ἐκ τῶν τῆς Βαγενιτίας φρουρίων πολλοὶ τῶν εὐγενεστε-
ρων τῇ τῶν Ἰωαννίνων ἐπεδήμησαν πόλει. καὶ εἰς ἓν ἅμα
γενόμενοι οἳ τε Ἰωαννῖται καὶ οἱ ἔξωθεν ἐλθόντες διαπρεσβεύ-
20 ονται πρὸς τὸν βασιλέα τὸν εὐσεβέστατον Συμεὼν, καὶ ἔξαι-
τοῦνται αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα δοθῆναι αὐτοῖς. ἀσμένως οὖν
τὴν αὐτῶν προσδεξάμενος πρεσβείαν ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ
Θωμᾶ κοινολογεῖται τοῖς πρέσβεσιν.

rum sibi conciliasset, intra urbem Triccalam ingreditur: Symeon au-
tem rex eum libenter accipit, et filiam tradit, cum metropolita La-
rissae ritus nuptiales perfecisset. nuptiis iam confectis Thomas cum
aliquot dies ibi esset versatus, visit eam, quae ei uxorem adduxerat,
apud matris patrem Chlapenum, et postea etiam uxorem suam ad-
duxit.

Symeon rex cum solius curam gereret Valachiae, Aetoliam to-
tam Albanitis concessit, et in partes duas provincia tota dividitur, et
domini ex Albanitarum genere creantur duo, quorum alter Acheloum
et quae ultra eum sunt sita cum Angelocastro sortitus est, appellatus
Ginos Baias; alter Artam et Rogos sibi arrogavit, Petrus Leosas appel-
latus, et, ut breviter dicam, Aetolia tota in manum cessit Albanita-
rum, sola erat Ioannina urbs, qui se non submitteret Albanitarum
imperio, erant enim tum maxime in ea viri maxime insignes, et e
numero nobilium, sed etiam e Bagenitiae castellis multi nobiles Io-
anninam urbem migrarunt, atque congressi, et Ioannitae et qui ex-
trinsecus venerant, ad regem piissimum Symeonem legatos mittunt,
et postulant, ut dominus sibi et dux daretur. libenter igitur lega-
tione eorum accepta rex de Thoma cum legatis agit.

Ἐλαθον δὲ οἱ Ἰωαννῖται τὸ μείζον κακὸν εἰς ἑαυτοὺς ἐπισπώμενοι· τὴν γὰρ δουλείαν φεύγοντες τῶν Ἀλβανιτῶν μείζοσι κακοῖς ἑαυτοὺς περιέβαλον. τότε δὴ πρέσβεις εἰς Βοδενὰ παρὰ τε τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ἰωαννιτῶν ἐκπέμπονται (ἐκεῖσε γὰρ ὁ Θωμᾶς τὴν οἴκησιν εἶχε), καὶ γνωρίζου- 5
σιν αὐτῷ τὰ τῆς βασιλείας ἅπαντα. δέχεται τὴν πρεσβείαν ὁ Θωμᾶς, ἐπακολουθεῖ τοῖς πρέσβεσι προθύμως, καὶ καταλαμβάνει τὴν πολυθρύλητον τῶν Ἰωαννίνων πόλιν σὺν τῇ εὐσεβεῖ βασιλίσσει Ἀγγελικῇ τῇ Παλαιολογίᾳ τῇ τούτου εὐμενεστάτῃ, ἔτους ὑπάρχοντος 6875, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1367, συνεπαγόμε- 10
νος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ στρατεύμα εὐαρίθμητον. δέχονται τοῦτον οἱ Ἰωαννῖται ὑπταίαις χερσὶν ἐντὸς τῆς πόλεως αὐτῶν μετὰ μεγίστων κρότων καὶ εὐφημιῶν. ὁ δὲ τὴν ἄλωπεκὴν ὑπενδύς ὑπούλως καὶ δολερῶς πάντας εἰς ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τὴν ἄλωπεκὴν ἀποτίθεται, τὴν δὲ λεον- 15
τὴν ὑπενδύεται.

Καὶ πρῶτον μὲν κατὰ τῆς ἐκκλησίας χωρεῖ, καὶ τὸν ποιμένα ταύτης ἐξωθεῖ· Σεβαστιανὸς δ' οὗτος ἦν, ἀνὴρ ἔργῳ καὶ λόγῳ διαβόητος. ἀφαιρεῖ δὲ τὰ προσόντα τῇ ἐκκλησίᾳ χωρία καὶ κτήματα, καὶ ταῦτα τοῖς μετ' αὐτοῦ Σέρβοις ἀπο- 20
νέμει· καὶ μελανένδυτος, φεῦ, καὶ σκοτοδυτοῦσα ἡ τῶν Ἰωαννίνων μητρόπολις γίνεται, τὸν ποιμένα ἑαυτῆς μὴ ἔχουσα, ἕως οὗ καὶ εἰς παντελῇ ἐρημίᾳ ἡ ἐκκλησία αὕτη κατήντησε. καὶ χορτοθήκας καὶ σιτοθήκας τὰ ἐν αὐτῇ οἰκήματα πε-

Neque Ioannitae maius se malum accipere senserunt, etenim cum servitutem per Albanitas instantem fugerent, in maiora sese mala proripuerunt. tum igitur legati Bodenam a rege et Ioannitis mittuntur (ibi enim Thomas habitabat) et deferunt ei regni omnia insignia. accipit dignitatem Thomas, prono animo legatos sequitur, recipitque Ioanninam urbem celebrem cum Angelica Palaeologa, regina pia, quae huius erat carissima uxor, anno 6875, p. Chr. n. 1367, secum adducens etiam exercitum non ita magnum. Ioannitae eum supinis manibus in urbem suam maximis cum clamoribus et laudationibus recipiunt. ille autem pelle vulpis indutus tecte et dolose omnes ad se traxit, neque multum interfuit tempus, et vulpis pelle exuta leonis induit pellem. atque primum quidem contra ecclesiam se converlit, et pastorem eius expellit.

Fuit hic Sebastianus, vir factis et verbis clarus. iustas ecclesiae urbes et possessiones aufert, et Serbis suis tribuit; et nigra, heu! et obscura fit Ioannina metropolis, cum pastorem suum non iam haberet; donec etiam ad solitudinem plenam ecclesia haec descendit, et aedificia eius reddidit cellas pabuli et frumenti, et postea

ποίηκε, καὶ τῷ ὕστερον καὶ κατὰ τῶν θείων σκευῶν χεῖρα
κινῆσαι τετόλμηκε. καὶ οὕτω μὲν τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐποίει.

Εἶτα καὶ κατὰ τῶν εὐγενεστάτων κακὴν χεῖρα κινεῖ.
οὕτω τὸν Βατάτζην καὶ κύρ Κωνσταντὴν μετὰ τοῦ καβα-
5 λαρίου Μυρσιώση τοῦ Ἀμυραλῆ ἐν τῇ φρουρᾷ ἀποκλείσας,
καὶ δολίως αὐτοὺς τυραννήσας, τὸν μὲν Βατάτζην ἐξόριστον
ἐκπέμπει, τὸν Ἀμυραλῆν δὲ ἐάσας ἐντίμως αὐτὸν πάλιν εἶχε·
τοὺς δὲ λοιποὺς παραβλέψαντος οἱ μὲν φυγάδες ὥχοντο, οἱ δὲ
εἰς ἀποστασίαν ἐτράποντο· ἐξ ὧν καὶ ὁ Βαρδινός, ὁ κρατῶν
10 τοῦ κάστρου τοῦ ἁγίου Δονάτου, αὐτὸν ἐξηρνήσατο. μετ'
αὐτῶν δὲ καὶ ὁ Καποκαβάδης κύρ Ἰωάννης, ὁ ἐν τῷ τῆς
Ἀρεοχοβίτζας πύργῳ, ἑαυτὸν ἀπεσπάσατο. οἱ δὲ οἰκειακοὶ
αὐτοῦ ἐντιμοὶ Σέρβοι οἱ μὲν κρυφίως ἀπ' αὐτοῦ ἔφυγον, οἱ
δὲ φανερώς, μὴ δυνάμενοι ὑπομένειν τὴν αὐτοῦμανιώδη
15 σκαιότητα, ἀπ' αὐτοῦ ὥχοντο καὶ ἀπεδήμουν, ὥς μικροῦ πάν-
τες αὐτὸν ἐξέλιπον. ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὑπέμενε, τὰ ἑαυτοῦ
φρονῶν, κυριευόμενος ὑπὸ τῆς πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας·
μικρὰ γὰρ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν τὴν τοῦ Θωμᾶ.

Εἶτα καὶ κατὰ τοῦ λαοῦ τοῦ κάστρου κακῶς χεῖρα ἐκ-
20 τείνει. ἀνὴρ γάρ τις τῶν ἐντίμων τῆς πόλεως, Ἡλίας Κλαυ-
σῆς ὀνομαζόμενος, προσεκαλέσατο αὐτὸν ἀνάδοχον εἰς τὸ ἑαυ-
τοῦ γνησιώτατον τέκνον. διὰ δὲ τὸ ὑπάρχειν αὐτῷ κτήματα
πολλὰ καὶ εἶναι πλούσιον κακῶς καὶ ἀνηλεῶς αὐτὸν ἐτυράν-

etiam supellectili divinae manum admovere ausus est, atque hac qui-
dem ratione ecclesiam tractavit.

Deinde etiam nobilissimis malas admovet manus ut Batatzen et
dominum Constantem cum equite Myrsiose Amurale postquam in ca-
stello inclusit et dolose cruciavit, Batatzen quidem exsulem eiecit,
Amuralem autem relinquens rursus honoribus donavit; ceteros autem
cum non curaret, alii celeriter fugerunt, alii ad seditionem se con-
verterunt, quorum in numero etiam Bardinus fuit, gubernator castelli
sancti Donati, qui ei se denegavit, cumque iis etiam dominus Ioan-
nes Capsocabades, qui in Areochobitzae arce dominus erat, se ab eius
societate retraxit. ex ipsius autem gente Serbi nobiles, alii clam
aufugerunt, alii aperte, cum eius importunitatem insanam ferre non
possent, ab eo discesserunt et emigraverunt, ita ut paene omnes eum
relinquerent. nihilominus ipse duravit, quanquam vitia sua animad-
vertit, subiectus habendi cupidini et avaritiae, parva enim omnis
pravitas videbatur pro pravitate Thomae.

Deinde etiam contra populum arcis manum erexit. homo enim
ex nobilibus urbis, Elias Clauses appellatus, eum filii sui verissimi

νησε· διὰ γὰρ τὰ χρήματα τὴν γαστέρα αὐτοῦ πυρὶ κατε-
στάλαξε καὶ τὰς μασχάλας λαμπάσι πυρὸς κατέφλεξε, τῷ δὲ
στόματι αὐτοῦ μάχαιραν ἐνθεις ὕδωρ μιγὲν μετὰ στακτὸς
ἐνέχει. τοσοῦτον γὰρ ἦν φιλόχρυσος ὁ μισόχριστος ὅτι τὸ
πάντων ἔσχατον τῶν κακῶν, τὴν δευτέραν εἰδωλολατρείαν, 5
τὴν φιλαργυρίαν φημί, ὡς οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐαυτῷ ἐθη-
σαύρικεν, ὅς καὶ διὰ τοῦτο ἀνθρωποκτόνος ἀποκατέστη.

Ἔως οὗτου ἔφθασε, κατὰ τὸ γνωμικὸν αὐτοῦ, ἔχειν ἄν-
δρας τῆς ἐαυτοῦ βουλῆς καταλάλους, κοιλιοδούλους, ἐπιβού-
λους, καταδύτας καὶ φάουλους, τὸν ἔργῳ ἐπονομαζόμενον Κουτ- 10
ζοθεόδωρον καὶ Μανουὴλ τὸν Τζηπλινὸν καὶ Μιχαὴλ τὸν
Ἀψαρᾶν, ὃν καὶ πρωτοβεστιάριον τετίμηκεν. οὗτος τοίνυν ὁ
Ἀψαρᾶς τὸν πρωτεξάδελφον αὐτοῦ Νικηφόρον τὸν Βεταλᾶν
δολίως πρὸς αὐτὸν ἐψιθύρισε· καὶ ὁ δεσπότης Θωμᾶς τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἔξορύττει, καὶ μετὰ τῶν γονέων αὐτοῦ καὶ 15
ἐτέρων συγγενῶν εἰς ἔξορίαν ἐκπέμπει, καὶ τὸν Ἀψαρᾶν
πλεῖον πάντων φιλεῖ. καὶ οὕτως ἐκ συνθήματος τούτου τοὺς
Ἰωαννίτας πάντας προδότας δολίους καὶ φάουλους ἐπωνόμαζε.
καὶ οὐ μόνον κατηγορεῖεν, ἀλλὰ καὶ παντελῶς κακῶς αὐ-
τοὺς εἶχε. 20

Παραντίκα δὲ καὶ λοιμὸς μέγας καὶ θανατηφόρος τῇ
πόλει τῶν Ἰωαννίνων γίνεται, οὐχ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἀλλὰ

patrem lustralem advocavit; cum autem ei adessent multa bona di-
vesque ille esset, male et crudeliter eum cruciavit. propter bona
enim ventrem igne complevit, et axillas facibus igneis adussit, ori
autem eius pugionem imponens aquam cum cinere mixtam infudit:
adeo enim erat auri amans ille Christo infestissimus (id quod omnium
est extremum malorum, alteram illam superstitionem, avaritiam dico,
ut nemo sibi quidquam conderet,) ut hac re sicarius fieret.

Antea autem ex sententia sua viros habuit senatus sui male-
dicos, ventri deditos, insidiosos, proditores pravosque, ut vocatum ex
re ipsa Kutzotheodorum, et Manuelem Tzeplinum, et Michaellem Ap-
saram, quem etiam protovestiarii (i. e. custodis primi vestium) ho-
nore donavit. hic igitur Apsaras Nicephorum Betalam patruelem
suum dolose ad eum detulit, et Thomas dominus oculos eius effodi
iubet, eumque cum parentibus et aliis cognatis in exilium mittit, et
Apsaram magis quam omnia amat, atque hac ratione e tali exemplari
Ioannitas omnes proditores, dolosos, pravosque appellat, neque so-
lum accusabat, sed etiam omnino eos male tractabat.

Tum autem etiam pestilentia magna et mortifera in urbe Io-
annina grassari coepit, non simplici modo neque sola, sed revera

τῷ ὄντι τῆς μεγάλης κακίας τοῦ Θωμᾶ ἐκχέων τὴν ὠμότητα, ἔτει 6876, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1368. τοῦ λοιμοῦ τοίνυν παν-
 σαμένον, κακοπραγία τῶν Ἰωαννίνων ἤρξατο ὁ Θωμᾶς τὰς
 χήρας γυναῖκας μνηστεύειν μετὰ τῶν Σέρβων, καὶ προσεκτί-
 5 ζειν αὐτοῖς τὰ κτήματα καὶ τὰ πράγματα τῶν τοπικῶν· καὶ
 πρῶτον μὲν ἐξεφώνησεν ἐξαλήματα, ἔπειτα δὲ τοὺς ὀρφανοὺς
 ἀλλοτριούς τῶν ιδίων κτημάτων ἀποκαθιστᾷ. καὶ ἀπλῶς
 ἅπαντας ἄνδρας καὶ γυναῖκας μισῶν ἐξωλόθρενε. καὶ τί ἔτι
 λέγω; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ τῶν τότε
 10 κακοπραγιῶν τοῦ Θωμᾶ ἃς ἐνόμεισε τῇ πόλει, περὶ τοῦ οἴνου
 τὴν σίκλαν, καὶ τῶν ἀγγαρειῶν καὶ τῶν ζημιῶν καὶ τῶν δαρ-
 μῶν τοῦ ὅλου χρόνου, καὶ ἄλλα τινὰ πάθη, ἧγουν κοιμήματα
 καὶ πορνείας καὶ μονοπώλια, ἅτε τοῦ οἴνου καὶ τοῦ σίτου,
 ἄλλοτε δὲ καὶ τῶν κρεῶν, ὅτε δὲ καὶ τῶν τυρῶν, αἰεὶ ποτε
 15 δὲ τῶν ἰχθύων καὶ ὀπωρῶν, καὶ ποτὲ μὲν δι' ἑαυτοῦ, ποτὲ
 δὲ καὶ διὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, καὶ ἄλλα πλεῖστα πάθη, ἃ
 οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπων οὐδενὶ λαλεῖν· οὐδὲ γλῶσσα δυνηθεῖη
 ἐξειπεῖν τὰ τούτου πανουργεύματα καὶ μηχανήματα, πρὸς μὲν
 τοὺς τῶν ἐπιστημῶν τεχνίτας ζημίας καὶ ἀγγαρείας μετὰ
 20 δαρμῶν, πρὸς δὲ τοὺς ἀτέχνους καὶ ἐλευθέρους ἀνθρώπους
 δουλείαν ἄμισθον καὶ κόπον ἀδαπάνητον· μικρὰ γὰρ κακία
 πᾶσα πρὸς κακίαν τὴν τοῦ Θωμᾶ.

Καὶ ἦν ἀληθῶς πολυθρήνητος ὁρωμένη τότε ἡ πόλις

magnae pravitatis Thomae effundens crudelitatem, anno 6876, p. Chr. n. 1368. quae pestis cum desiisset, detrimento Ioanninae Thomas viduas nuptui dare Serbis coepit, et praeterea dare iis bona et possessiones incolarum, atque primum quidem spolia declaravit, postea autem pupillos alienos ab ipsorum possessionibus reddit, et uno verbo omnes et viros et mulieres odio suo exstinguebat, et quid amplius loquor? retinebit enim me tempus narrantem de Thomae facinoribus tum peractis, de vino, de operis tributariis, de poenis, de fustibus totius temporis, tribuit autem urbi alia quoque mala, ut coitum et scortationem et monopolia ut vini et frumenti, interdum etiam carnis, nonnunquam etiam casei, semper autem piscium et pomorum, idque nunc ipse per se, nunc per principes suos, et alia plurima mala, quae omnia nemo dicere potest, neque possit lingua narrare huius dolos et machinationes, contra doctos artifices poenas et operas tributarias et fustes, contra indoctos et liberales homines servitutem gratuitam et laborem mercedis expertem, parva enim omnis videbatur pravitas pro pravitate Thomae.

Eratque tum revera lugubris urbs Ioannina, poterat enim de

τῶν Ἰωαννίνων· εἶχε γὰρ ἐπὶ τῷ τοῦ ἀποστάτου κακῷ λέγειν “ἔσωθεν τρόμος, ἔξωθεν φόβος,” πῇ μὲν τοῦ τυράννου, πῇ δὲ τῶν Ἀλβανιτῶν. οὐ πολὺ γὰρ τὸ ἐν μέσῳ ἐγένετο, καὶ οἱ Ἀλβανῖται κατ’ αὐτοῦ ἐκστρατεύουσι, καὶ πολιορκεῖν τὴν πόλιν ἐγείρονται, καὶ χρόνον πρὸς χρόνον ἰχνηλατοῦντες⁵ οὐκ ἔωσιν αὐτὴν ἐσοδιάζειν χρόνους τρεῖς. ὁ δὲ Θωμᾶς ἀληθῶς ἔχων τὸ ἐρμηνευόμενον αὐτοῦ ὄνομα, ἐν ἑαυτῷ οὕτως ἔχειν ἐπεχειρεῖ· ἐν μὲν τῷ κάστρῳ τὸν λαὸν πάντα ἐμίσει, πρὸς δὲ τοὺς ἔξω καὶ ἀληθῶς ἐχθροὺς παντελῶς εἰρήνην οὐκ εἶχεν. 10

Ἔτι δὲ καὶ ὁ Πέτρος Λεώσας κατ’ αὐτοῦ ἐκστρατεύει χρόνους τρεῖς μετὰ τῶν Μαζαρακίων καὶ Μαλακασαίων τῆς γενεᾶς αὐτοῦ. εἶτα εἰς ἀγάπην συνίστανται, καὶ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Εἰρήνην ὁ Θωμᾶς τῷ υἱῷ τοῦ Πέτρου Λεώσα, Ἰωάννῃ τοῦνομα, μνηστεύεται, καὶ εἰς γαλήνην μικρὰν ἢ πό- 15 λιν τῶν Ἰωαννίνων γίνεται ὑπὸ τῶν Ἀλβανιτῶν, χρόνῳ πέμπτῳ.

Ἀλλ’ ὁ Θωμᾶς εἰρήνην ποτὲ οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ κακῶς τὴν πόλιν πάντοτε ἐτυράννει, καὶ τοὺς Ἀλβανίτας ἐκάκιζε καὶ τῷ ὕστερον παντελῶς ἐκάκωσε, καὶ παντοιοτρόπως αὐτοὺς ἐξη- 20 φάνιζε καὶ κατέξωλόθρευε· τὴν πόλιν γὰρ ὅλην ἐπλήρωσε τῶν Ἀλβανιτῶν τὰ τέκνα ὀψίδας ἑαυτῷ παρατιθέμενος. καὶ φυλακὰς δὲ καὶ κλωβία αὐτὸς ἐδείματο, καὶ παλιουρὴν ἀνὴ-

malis per sacrilegum excitatis dici; intra terror, extra consternatio, illic propter tyrannum, hic propter Albanitas; neque enim multum interfuit tempus cum Albanitae contra eum proficiscerentur, et ad urbem oppugnandam sese accingerent, et omni tempore attente versantes commeatu eam intercludunt per tres annos. sed Thomas, qui nomen suum explicatum iure habebat, talem se gerere conabatur, in castro homines omnes oderat, cum exteris autem, qui revera hostes erant, omnino pacem non iniit.

Iam autem etiam Petrus Leosas per tres annos cum Mazarakiiis et Malacasaeis, qui erant ex gente eius, contra eum proficiscitur, deinde ad amicitiam se componunt, et Irenen filiam suam Thomas filio Petri Leosae, nomine dicto Ioanni, nuptum dat, et ad pacem brevem urbs Ioannina pervenit per Albanitas, anno quinto.

Sed Thomas pacem nunquam retinebat, sed urbem semper male cruciabat, et Albanitas vexabat, et postea omnino male tractavit, et omni modo eos exstinguebat et devastabat: urbem enim totam implevit, imponendo Albanitarum liberos, ut sibi essent obsides, atque carceres et barathra aedificavit, et carcerem perpetuum revocavit;

γειρεν· ἐνθυμητικώτατος γὰρ τοῦ κακοῦ ἦν εἰς τὸ ἄκρον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δαιμονιώδης, ὥστε τις ἀνὴρ τὰ θεῖα σοφὸς αὐτὸν προσηγόρευσεν οὕτως εἰπὼν “Θωμᾶς ὁ δεσπότης φιλεῖ τὸ ἄρχειν διὰ φιλαργυρίαν, ὥς φιλάργυρος ἀδικεῖ, ὥς ἄδικος πλεονεκτεῖ, ὥς πλεονέκτης ἀρπάζει, ὥς ἄρπαξ συκοφαντεῖ, ὥς συκοφάντης λοιδορεῖ, ὥς λοιδορος καταλαλεῖ, ὥς κατάλαλος φοβεῖται, ὥς φοβιτζίᾳ φονεύει, ὥς φονεύς, πλανᾷ δὲ ὥς πλάνος. τάχα κτιῖζει καὶ ἐκκλησίας, καὶ ἐορτάζει, καὶ ψυχικὰ ποιεῖ.”

10 Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, τῷ 6882, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1374 ἔτει, λοιμὸς θανατηφόρος ἐν τῇ πόλει τῆς Ἀρτης γίνεται, καὶ Πέτρος Λεώσας ὁ δεσπότης ἐξάνωθεν ἐγένετο. καὶ οὕτω παραντίκα Ἰωάννης δεσπότης ὁ Σπάτας ἐκ τοῦ Ἀχελώου παραγενόμενος τὴν Ἀρταν παραλαμβάνει, ἀνὴρ δραστήριος
15 καὶ τὰ πάντα λαμπρός, ἔργῳ καὶ λόγῳ κοσμούμενος καὶ τῷ κάλλει σεμννιόμενος· θεωρία γὰρ καὶ προὔξις ἦν ἀληθῶς ἐν αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ οὕτως κατὰ τῶν Ἰωαννίνων ὀρμώμενος τὸν Θωμᾶν παρηνώχλει καὶ διελήστριζε, καὶ συνεχῶς αὐτὸν ἐναπέκλειε.

20 Τοῦ χρόνου δὲ παρελθόντος, ἐπὶ ἔτους 6883, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1375, λοιμὸς πάλιν δεύτερος θανατηφόρος τῇ τῶν Ἰωαννίνων πόλει γίνεται μέγας, καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Εἰρήνη τῷ θανάτῳ ὑπέπεσεν. ὁ δὲ δεσπότης Σπάτας οὐκ ἐπαύσατο

ingeniosissimus enim erat usque ad extremum in malis excogitandis, atque adeo daemonis instar, ita ut vir quidam in rebus divinis sapiens eum appellaret his verbis, Thomas tyrannus amat regnum propter pecuniae aviditatem, ut pecuniae avidus iniuste agit, ut iniustus est insatiabilis, ut insatiabilis praedatur, ut praedo calumniatur; ut calumniator maledicit, ut maledicus accusat, ut accusator timet, ut timidus mactat, ut mactator . . . , vagatur autem ut homo vagus, interdum et ecclesias aedificat, et dies festos celebrat et sacra facit.

Quae cum ita essent, anno 6882, p. Chr. n. 1374, pestilentia mortifera in urbe Arta exoritur, et Petrus Leosas dominus ad superiores abiit, statimque Ioannes Spatas tyrannus ex Acheloo adveniens Artam occupat, vir, in agendo promptus et omnino illustris, re et verbis insignis, et pulchritudine celebratus, ratio enim et actio revera ei inerant. sed etiam hic contra Ioanninam profectus Thomam vexabat et privabat, et continuo eum includebat.

Tempore praeterlapso, anno 6883, p. Chr. n. 1375 pestilentia rursus altera magna et mortifera in urbe Ioannina exoritur, et Irene filia Thomae morti occubuit. tyrannus autem Spatas non desinit sem-

πάντοτε σκυλεύειν ἐπιδρομαῖς κατὰ τοῦ Θωμᾶ μετὰ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ τῶν Ἀλβανιτῶν, ἕως οὗ ὁ Θωμᾶς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἑλένην εἰς μνηστείαν τῷ Σπάτᾳ ἐξήγγειλε καὶ δώροις αὐτὸν συνεπέστρεφε, καὶ πάλιν ἐκεῖνος ἐδραπέτευε.

Τότε ὁ Θωμᾶς προσφκειοῦτο ἑαυτῷ κλέπτιας ῥυπαροῦς, ληστὰς καὶ κουρσάρους, καὶ κατὰ τῶν Ἀλβανιτῶν αὐτοὺς ἐξήγειρε· τοὺς δὲ τοπικοὺς Ἰωαννίτας παντοιοτρόπως πάντας ἐμίσει, καὶ τοὺς ξένους ἡγάπα, πλεῖον δὲ πάντων τῶν ἄλλων Μιχαὴλ τὸν Ἀψαρᾶν, ὃν καὶ πρωτοβεστιάριον ἐτίμησεν. οὗτος μετὰ πάντων ὧν εἶχε κακῶν, καὶ κατὰ τῆς 10 χρυσῆς τῷ ὄντι Ἀγγελικῆς, τῆς φυσικῆς κυρίας, λόγοις σφαλεροῖς καὶ αἰσχροῖς κατατολμᾷ, καὶ ἐμπίπλησι τὰς ἀκοὰς τοῦ Θωμᾶ· ὥς δέ τις σοφὸς προηγόρευσε λέγων “πονηρὸς λόγος καρδίαν ἀνδρὸς ταρασσει.” καὶ οὕτως ἀπ’ αὐτῆς ἐξέκλινεν ὁ δεσπότης, καὶ εἰς κακίαν καὶ μῖσος πρὸς αὐτὴν παρειράπη, 15 καὶ εἰς ἀρσενοκοιτίας πάθος ἐνέπεσε, καὶ κοιλιόδουλος ἀποκατέστη. τὰ δὲ κρυφῇ γινόμενα ὑπ’ αὐτοῦ αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν· παρεῖδε γὰρ ὅρια προγόνων ἅγια, καὶ ὅλως εἰς ἀποστασίαν ἐτράπη.

Ἐπὶ δὲ ἔτους 6886, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1378, Ἰνδικτιῶνος 20 α΄, ἐκστρατεύει κατὰ τῶν Ἰωαννίνων ὁ Γίνης Φράτης μετὰ τῶν Μαλακασαίων, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἡμέρᾳ ιδ΄. καὶ μετ’ ὀλίγου στρατοῦ τοῦ κάστρου πόλεμος γίνεται, καὶ κατὰ κρά-

per rapere, incursiones faciendo contra Thomam cum gente sua Albanitarum, donec Thomas Helenam sororem suam ad nuptias Spatae promisit, et donis eum permulsit, et rursus ille reversus est.

Tum Thomas ad se trahere studebat fures sordidos, latrones et piratas, et contra Albanitas excitavit, incolas autem Ioannitas omni modo omnes oderat, et peregrinos praeferebat, magis autem quam ceteros omnes Michaellem Asparam, quem etiam protovestiarii honore donavit. hic praeter alia omnia quae habuit mala etiam auream revera Angelicam, veram regiam, verbis dolosis et turpibus tentat, auresque Thomae implet; ut autem sapiens quidam contendit, dicens: prava oratio cor hominis concutit: atque hoc modo ab ea declinavit tyrannus, et in pravitatem et odium eius conversus est, et in cinaedorum vitium est lapsus et ventri deditus factus est, quae autem clam ab eo sunt patrata, dicere quoque turpe est, neglexit enim fines maiorum sacros, et omnino ad sacrilegium conversus est.

Anno autem 6886, p. Chr. n. 1378, indictionis primo, contra Ioanninam proficiscitur Gines Phrates cum Malacasaeis, mense Septembri, die decimo quarto, et cum parva manu castrum bellum geritur,

τος οἱ Ἰωαννῖται νικῶσι, καὶ τὸν Γίνην Φράτην εἰσφέρουσι βα-
στάζοντα τύμπανα ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ. καὶ ὅσους μὲν κατέ-
σφαξαν, ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν αὐτοὺς ἐτίθουν καὶ ἔθαπτον, τοὺς
δὲ λοιποὺς εἰς φυλακὰς ἐδέσμον καὶ ἀπημπώλουν. τοῦτο
5 πρῶτον νῆκος τοῦ Θωμᾶ κατὰ τῶν Ἀλβανιτῶν ἐγγόνει.

Τούτου τοῦ χρόνου τρέχοντος καὶ ὁ μέγας μαῖιστωρ
κατὰ τῆς Ἀρτιης χωρεῖ, καὶ ἰσχυρῶς τὸν Σπάταν ἐνεῖχεν. οἱ
δὲ Ἀλβανῖται συναθροισθέντες αὐτὸν κατετρόπωσαν, καὶ εἰς
χειρας τοῦ Σπάτα ὁ μέγας μαῖιστωρ ἔδοτο, καὶ μετ' ὀλίγας
10 ἡμέρας πιπράσκει αὐτόν. οἱ δὲ Ἀλβανῖται τοσούτου πλού-
του δραξάμενοι τὴν πανουργίαν τοῦ Θωμᾶ οὐκ ἐξέφυγον, ἀλλ'
αὐτοὺς περιέργως ἐπιπηδᾷ καὶ ἀσφαλῶς ἐν τῇ φρουρᾷ ἀπο-
κλείει.

Τότε παραντίκα δολίως συσκευὴν κατὰ τῆς χώρας τῶν
15 Ἰωαννίνων οἱ Μαλακασαῖοι ἐργάζονται, καὶ τὸν ἐπάνω γου-
λᾶν παραλαμβάνουσι, προδότην καὶ συνεργὸν ἔχοντες εἰς
τοῦτο τὸν κωφὸν Νικηφόρον τὸν πειάτην, ὅς τις αὐτοὺς περᾷ
ἐπὶ τῆς βάλκας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μὲν ἐγκρίτους μετὰ τῶν
ὀπλων, πλείους τῶν διακοσίων, εἰς τὸν γουλᾶν συνεισφέρει,
20 τοὺς δὲ γε ἄλλους, παγγενῇ πλήθῃ ἀναρίθμητα, ἐν τῷ νησίῳ
διαπερᾷ. καὶ οὕτω σιάσις μεγάλη τῇ πόλει ἐγένετο, ἔτους
ὑπάρχοντος 6887, ἀπὸ δὲ Χρσιτοῦ 1379, μηνὶ Φεβρουαρίῳ,
ἰνδικτιῶνος β', σαββάτῳ πρώτῃ τῶν νηστειῶν. ἀλλ' ἡμῶν ὁ

et funditus victoriam reportant Ioannitae, et Ginen Phratem inducunt tympana in humeris portantem, et quotquot interfecerant, plaustis imposuerunt sepeliveruntque, ceteros autem in vincula dederunt atque vendiderunt. atque haec quidem prima contra Albanitas fuit victoria Thomae.

Hoc ipso anno etiam magnus Magister contra Artam proficiscitur, et vehementer premebat Spatam. Albanitae autem cum convenissent, illum in fugam verterunt, et magnus Magister in manus Spatae datus est, qui eum post paucos dies vendidit. Albanitae autem tantas nacti divitias dolum Thomae non effugerunt, sed ille eos solerter aggressus caute in praesidio inclusit.

Tum statim expeditionem contra Ioanninam Malacasaei dolose faciunt, et turrin supra urbem sitam occupant, proditorem et socium ad id adhibentes surdum Nicephorum, nautam, qui quidem eos traduxit navigio suo, atque delectos quidem cum armis, plures quam ducentos, ad turrin asportavit, ceteros autem, congèriem multitudinis censu carentis, ad insulam traduxit, atque hoc modo tumultus magnus in urbe exortus est, anno 6887, p. Chr. n. 1379, mense Februario,

λόγος ἐπὶ τὴν προδοσίαν ἐπαναγέσθω τῷ διηγήματι· ἔξωθεν γὰρ περιεκλύκουν τὴν πόλιν οἱ Ἀλβανῖται, ἔσωθεν δὲ παρηνόχλουν κακῶς τὸν γουλαῖν, κατὰ κράτος εἰς αὐτὸν ἐπισπώμενοι καὶ ῥοῦα ῥοῦα φωνάζοντες. τρεῖς δὲ ἡμέρας καὶ νύκτας οὐκ ἐπαύσαντο μετὰ τοῦ λαοῦ πολεμοῦντες, ἕως οὗ 5 συνηθροίσθησαν πλῆθος ἄπειρον μετὰ τῶν μονοξύλων καὶ τῆς βάλκας, καὶ ἐκινήθησαν ἀπὸ τοῦ νησίου, ὅπως ἐπιβῶσι καὶ ἀνέλωσι τὴν πόλιν. οἱ δὲ τῆς χώρας οἰκήτορες ἐν τῇ λίμνῃ εἰσέπλευσαν μετὰ δύο βαλκῶν καὶ μονοξύλων ὀλίγων, καὶ κατὰ τοῦ σιόλου τῶν ἐναντίων πόλεμον συνεστήσαντο. οἱ δὲ 10 ἐναπολειφθέντες πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον τοῦ Θεοῦ Μιχαὴλ σὺν οἰμωγῇ καρδίας οὕτως ἐβόων· “νῦν ἐκύνκλωσαν ἡμᾶς δυσμενεῖς φθοροποιοί, καὶ ζητοῦσι καταπιεῖν τὴν σὴν πόλιν, ἀρχιστράτηγε, κατάβρωμα θέσθαι ἡμᾶς βουλόμενοι. τὰ βουλευμάτα τούτων αὐτὸς ματαίωσον· τὰς ὁρμὰς τὰς λυσσώ- 15 δεις αὐτὸς ἀνάστειλον· τὴν ὄφρυν αὐτῶν κατὰσπασον· σὺ προστάτης γὰρ ἡμῶν καὶ Θεὸς φύλαξ ἀσφαλέστατος.” ἐντεῦθεν εἰς φυγὴν οἱ ἐναντίοι ἐτράπησαν καὶ κατὰ κράτος ἀπώλοντο· οἱ δὲ τὸν γουλαῖν ληϊστρεύοντες οἰκειοθελῶς παρεδόθησαν. καὶ ἦν ἰδεῖν τότε μεγάλην σωτηρίαν τῇ πόλει 20 τῶν Ἰωαννίνων, ἣν ἐλυτρώσατο κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Ἀλβανιτῶν τῇ πρεσβείᾳ τοῦ φύλακος ταύτης, τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ τῶν ἄνω δυνάμεων. τότε δῆτα καὶ ὁ Θω-

indictionis secundo, die primi sabbati sacrorum quadragesimorum. sed oratio nostra ad prodicionem narratione reducatur; extra enim Albanitae urbem circumcludebant, intra autem turrim male vexabant, vehementer in eam ruentes, et rua, rua clamantes, per tres autem dies et noctes non desierunt cum populo pugnare. interea multitudo innumerabilis cum lintribus et navigio convenit, et ex insula se movit, ut urbem aggressa caperet. terrae autem incolae in lacu navigarunt cum duabus navibus et paucis lintribus, et classi hostium bellum paraverunt. qui autem relictī erant, ad summum ducem dei Michaelem cum lamentatione cordis hoc modo clamabant: nunc hostes devastantes nos circumcludunt et urbem tuam devorare student, summe dux, nos cibum reddere volentes. voluntatem horum praesens deleas, impetus furiosos praesens destituas, superbiam eorum detrudas, tu enim nobis praeses et divinus custos idque certissimus. deinde in fugam hostes versi et funditus deleti sunt, qui autem turrim spoliabant, victori se permiserunt, atque salutem magnam urbis Ioanninae videre licebat, quam dominus deus manibus Albanitorum liberaverat, misso custode eius, summo duce numinum superiorum, Michaelem. tum igitur Thomas delectum Albanitarum in carcere includit,

μας τοὺς ἐγκρίτους τῶν Ἀλβανιτῶν ἐν τῇ φρουρᾷ συναθροί-
 ζει, τοὺς δὲ ἑτέροους πρὸς τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν
 τῆς πόλεως διμερίσατο, καὶ αὐτοὺς πωλεῖν παρήγγειλε. τοῦ
 δὲ πλήθους, ὅσοι ἐν τῷ νησίῳ εὐρέθησαν, τοὺς μὲν Ἀλβανί-
 5 τας πρὸς τὸν λαὸν διμερίζε πρὸς κυβέρνησιν, καὶ ἀπημπώ-
 λουν αὐτούς, τοὺς δὲ Βουλγάρους καὶ Βλάχους ῥινοτόμους
 ῥηετίσατο. αἱμάτων δὲ χύτρα ἦν τότε ἡ πόλις τῶν Ἰωαννί-
 νων, ὡς ἔκπαλαι τῶν μαρτύρων ἡ Νικομηδέων μεγαλόπολις·
 εὐκαιρίαν γὰρ εὐρὼν τότε ὁ Θωμᾶς τοὺς Ἀλβανίτας κακῶς
 10 καὶ ἀνηλεῶς ἐτυράννει, ὡς καὶ Ἀλβανιτοκτόνος ἐπεθύμει εἶ-
 ναι καὶ ὀνομάζεσθαι.

Τοῦ ἔαρος δὲ ἐλθόντος, ἐν μηνὶ Μαΐῳ, ἦλθε πάλιν
 Ἰωάννης ὁ Σπάτας κατὰ τῶν Ἰωαννίνων, καὶ εἰς ἀφανισμόν
 τὰ τε χωρία καὶ τὰ ἀμπέλια πάντα πεποίηκεν. ὁ δὲ Θωμᾶς
 15 τοὺς Ἀλβανίτας πάντοτε ἐτυράννει ἰσχυρῶς, ποτὲ μὲν κρεμ-
 νῶν αὐτοὺς ἐκ τῶν πύργων, ποτὲ δὲ καὶ τὰ μέλη αὐτῶν ἐκ-
 κόπτων ἢ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύττων, οὓς πρὸς τὸν Σπά-
 ταν ὡς μικρὸν κανίσκιον ἐξέπεμπεν, ἕως οὗ εἰς τὰ ἴδια ὁ
 Σπάτας ὑπεχώρει.

20 Ἐντεῦθεν οἱ δημεγεροθέντες ἐξεφάνησαν· καὶ τὸν Ἰωάν-
 νην, ἓνα τῶν Βουλγάρων, διὰ τοῦτο κατεκρήμνισαν, τὸν Θεο-
 χάρην κατέκοψαν, τὸν Γαστριτζιώτην ὑπὸ ἵππων κατέσυραν,
 ἑτέρων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρουξαν, ὧν οἱ πλείονες χωρὶς

ceteros autem inter principes suos et populum urbis divisit, et vendi
 eos iussit, multitudinis autem eorum, qui in insula reperti sunt, Al-
 banitas inter populum dividebat gubernandos, et vendebant eos, Bul-
 garos autem et Blachos nasorum amputandorum condemnavit. san-
 guinis autem vas tum erat urbs Ioannina, qualis olim fuit Nicome-
 diae magna urbs martyrum; occasionem enim nactus Thomas Alba-
 nitas tum male et crudeliter cruciabat, ita ut etiam Albanitarum par-
 ricida vellet esse et vocari.

Cum ver advenisset, mense Maio, Ioannes Spatas contra Ioan-
 ninam rursus venit, et rura et vineas omnes delevit, Thomas autem
 Albanitas semper vehementer cruciabat, interdum eos pendendo e
 turribus, interdum etiam membra eorum caedendo, aut oculos effo-
 diendo, quos ad Spatam ut canistrum parvum emisit, donec in terram
 suam Spatas recessit.

Tum demagogi delecti sunt, atque Ioannem, unum Bulgarorum,
 propterea ex alto deiecerunt, Theocharem ceciderunt, Gastritzioten
 ab equis raptari iusserunt, aliorum oculos effoderunt, quorum maxima
 pars culpaе expers erat, alii sunt expulsi, alii in vincula dati; plures

πταίσματος. ἄλλοι δὲ ἐξώσθησαν, ἕτεροι δὲ ἐφυλακώθησαν· πλείονες δὲ ἀπὸ ψιθυρίσματος τοῦ τυράννου καὶ τοῦ αὐτοῦ θεράποντος Ἀψαρᾶ, εἰ καὶ πταῖσμα οὐκ εἶχον, μόνον ὑπὸ τοῦ φόβου οἰκαιοτελῶς ἐξωρίζοντο καὶ ἀπέφευγον. καὶ πάλιν μῖσος καὶ κακία τοῦ Θωμᾶ ἀπ' ἀφορμῆς ταύτης ἐγείρεται, καὶ τὴν σίκλαν αὐξάνει, τὰ μονοπώλια βεβαιοῖ, τὰς ζημίας ἐνεργεῖ, τὰς ἀγγαρείας πλεονάζει, τοὺς οἴκους τῶν Ἰωαννιτῶν μετὰ τῶν ἄλλων κτημάτων ἀρπάζει, τοὺς ἀλλοτριούς οἰκίζει, τοὺς ξένους ἀγαπᾷ, καὶ τοὺς ἰδίους μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται· μικρὰ γὰρ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν τὴν τοῦ Θωμᾶ. 10

Τὸν αὐτὸν ἤδη χρόνον, κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, προσῆλθον αὐτῷ ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Καστορίας τῶν ἐντίμων ἀρχόντων ὁ θεωρία καὶ πράξει χαριτώνυμος Θεοφύλακτος, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Χοντέζης λεγόμενος· ζητοῦσι δὲ αὐτὸν αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα τοῦ κάστρου Σερβίων. αὐτὸς 15 δὲ κυριευόμενος ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας ἐν τῇ φρουρᾷ αὐτοὺς ἀποκλείει, ζητῶν, ἃ ἐπόθει καὶ ἐφίλει, χρήματα.

Καὶ πάλιν, τοῦ χρόνου τούτου διελθόντος, ἐξ ἐπιβουλῆς τοῦ Χουχουλίτζα τοὺς ἐγκρίτους τῶν Ἰωαννίνων εἰς φυλακὴν ἔβαλεν, ὧν τὸν μὲν Μανουὴλ Φιλανθρωπινὸν τὸν πρωταση- 20 κρήτην δολίως κρατήσας ἐν τῇ φρουρᾷ, ἐάσας πάλιν ἐντίμως αὐτὸν εἶχεν, ἕως οὗ κεράσας αὐτὸν οἶνον ἐθανάτωσε· τὸν δὲ Κωνσταντῖνον τὸν προκαθήμενον κρατήσας μετὰ δεσμῶν

autem propter calumiam tyranni, et eius famuli Apsarae, etiamsi culpa carerent, solum timore ducti propria voluntate e finibus discedebant et aufugiebant. et rursus odium et pravitas Thomae hac occasione excitantur, et vini vectigalia auget, monopolia confirmat, poenas efficit, operas tributarias duplicat, domos Ioannitarum cum ceteris bonis rapit, alienos domibus donat, peregrinos amat, suos odit et ab iis se avertit, parva enim videbatur omnis pravitas pro pravitate Thomae.

Eodem iam anno, die dominica ante Chr. n., ad eum venerunt e partibus Castoriae honoratorum principum Theophylactus, ratione et factis grati nominis, cumque eo Chontezes, quaerunt autem eum dominum et ducem castri Serbiorum. ille autem, pecuniae cupiditate captus, in custodia eos inclusit, quaerens, quas desiderabat et amabat, divitias.

Et rursus, hoc anno praeterlapso, ex consilio Chuchulitzae deductum Ioannitarum in vincula coniecit, inter quos Manuelem Philanthropinum primum scribam dolose in carcere retentum rursus liberans honoribus affecit, donec vinum miscendo eum necavit: Constan-

εἰς κλωβίον χρόνους πέντε, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐξορύττει, καὶ εἰς τὴν Βουρσίαν ἐκπέμπει, καὶ κεῖ τῷ τῆς καθοσιώσεως πτώματι αὐτὸν ὑποβάλλει· καὶ κεῖσε ἐτάφη. τῶν δὲ λοιπῶν οὓς ἐν τῇ φρουρᾷ ἐνετεθείκει, τῶν μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώ-
 5 ρυξε, τοὺς δὲ ἐν ὑπερορίᾳ ἐξέδοτο· καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν τῶν Ἰωαννιτῶν πληρῶν τὰ Ἰωάννινα ἐκένωσε.

Μετὰ δὲ πάντων ὧν εἶχε κακῶν, καὶ τοὺς Ἰσμαηλίτας προσεκαλέσατο, ἐπὶ τοῦ 6888 ἔτους, ἰνδικτιῶνι 3, ἀπὸ δὲ Χρι-
 στοῦ 1380. καὶ ἦλθεν ὁ Ἰσαΐμ Ἰουνίου 2, καὶ ἡχμαλώτισε
 10 τὴν Βελὰν καὶ Ὀπάν, ὅτε καὶ Μαζαρακίους καὶ Ζενεβισαίους εἰς τὰς Πολιτῆας κατέκλεισε. τότε ἤρξατο ὁ Θωμᾶς παρα-
 λαμβάνειν τὰ καστέλια, ἀρχῇ τὴν Βουρσίαν, εἶτα τὴν Κρετ-
 ζούνισταν, ἔπειτα τὴν Δραγομήν, καὶ τὴν Ἀρεοχοβίτζαν ἐξωνήσατο, καὶ ἄλλα πλείονα· τότε τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν
 15 τοὺς μὲν κεφαλὰδας κατέστησεν, ἄλλους δὲ ζουπαναίους ἐτί-
 μησε. ἀλλ' ὅσον ἐνεδυνάμονε, τοσοῦτον αὐτὸν ἡ κακογνωμία συνέθλιβε· καὶ τοὺς Ἀλβανίτας αἰεὶ ἐτυράννει, τοὺς δὲ το-
 πικοὺς τῶν Ἰωαννίνων κακῶς διετῆρει καὶ ἐξῆγεν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ τιμιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Ἡσαΐας,
 20 καθηγούμενος τοῦ Μετζόβου, οὐκ ἐξέφυγεν τὴν πλεονεξίαν τοῦ τυράννου· δεσμεύσας γὰρ αὐτὸν ὥς κακοῦργον ἔθηκεν εἰς κλωβίον διὰ φιλαργυρίαν, καὶ ἐξηγοράσθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ παρὰ θεοφιλῶν ἀνδρῶν εἰς ἄσπρα 200· καὶ πᾶ-

tinum autem praesidem cum per quinque annos vinculis in barathro retinisset, oculos eius effodit et Bursinam mittit, ibique in laesae maiestatis culpam eum intrudit, ibique ille sepultus est, ceterorum autem, quos in carcerem coniecerat, aliis oculos effodit, alios in terras alienas emisit, et omnem urbem terramque per Ioannitas implens, Ioanninam vacuefecit.

Praeter omnia autem, quae excitabat, mala etiam Ismaelitas advocavit, anno 6888, indictionis 3, p. Chr. n. 1380, et advenit Isäim die 2 mensis Iunii, et Belam Opamque cepit, tum etiam Mazaracios et Zenebisaeos in Politzis inclusit. tum Thomas castella occupare coepit, primum Bursinam, deinde Cretzunistam, tum Dragomen et Areochobitzam sibi comparavit et alia complura, quorum principes tum alios nomine Cephaladarum (i. e. ducum) constituit, alios nomine Zupanaeorum (i. e. iudicum) honoravit. sed quam maxime eum pravitas comprimebat, et Albanitas semper cruciabat, et incolas Ioanninae male habebat et diripiebat.

Sed etiam honoratissimus inter monachos sacros dominus Hesaias, praeses Metzobii, aviditatem tyranni non evitavit: vinxit enim eum ut sceleratum et in barathrum dedit propter aviditatem, et redempti sunt

λιν ὁ τύραννος αὐτοὺς ἐξορύττει, καὶ αὐτὸν πιπράσκει. καὶ ὅσοι τῶν ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν ἢ πάροικοι ὑπὸ τὴν κακοπραγίαν αὐτοῦ ἐναπελείφθησαν ἄνθρωποι, ἐξέβαλε μὲν αὐτοὺς τῆς Προνοίας, οὐκ εἶα δὲ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ αὐτὸς ἐπεκράτει. καὶ τὸν ἅγιον δὲ Δονάτον παρὰ τοῦ Μυρσι-5 ροβέρτου ἐξωνήσατο.

Τῷ δὲ 6889 ἔτει, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1382, Ἰνδικτιῶνι ε', ἔφερε τὸν Κωστὴν μετὰ Τούρκων, καὶ τοὺς Ζουλαναίους ἡχμαλώτισε. καὶ τις σοφὸς αὐτὸν προσηγόρευσεν οὕτως εἰ-
πὼν “Θωμᾶς ὁ δεσπότης ἀστοχήσας τοὺς Λατίνους Τούρκους 10 συγκοινωνεῖ.” καὶ ἀποστάτην αὐτὸν ἐμαρτύρει, λέγων ὅτι εἰ ἦν μεταποιῆσαι ἀντίτυπα τῶν κτισμάτων, ἐν πρὸς ἄλλο εὕρισκετο ἄν, τὸ δὲ τοῦ διαβόλου σκεῦος οὐκ ἂν ἄλλο εὕρισκετο εἰ μὴ τὸ τοῦ Θωμᾶ σκῆνος. τοῦτο δὲ ἐκείλει τὸ μὲν πρό-
τερον οὐ φανερώς, ὕστερον δὲ καὶ κατέμπροσθεν αὐτοῦ ἐκῆ- 15 ρυξε, λέγων “τοιούτος εἶ σύ, καὶ οὕτω σε λέγομεν.”

Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει πάλιν ἦλθεν ὁ Ἰσαΐμ, Μαΐου 5, ὅτε καὶ τὸν Ῥευνῆκον ὑπὸ σπαθίον ἐπῆραν οἱ Τούρκοι.

Καὶ πάλιν ὁ Σπάτας ἦλθεν ἕως τῆς Ἀρούλης· καὶ ὁ Μυρσιμακαζιανός, γαμβρὸς ὢν τοῦ Σπάτα, μετὰ μεγάλης τι- 20 μῆς εἰς τὴν πόλιν εἰσῆλθε, καὶ μετὰ τῆς Ἑλένης τὸν Σπά-
ταν ψευδοβιβάζεται, καὶ αὐτὸν ὑποστρέφει καὶ τοὺς Ζε-

14. ἐλάλει?

oculi eius per viros pios pro 200 aspris, et rursus tyrannus eos effodit, eumque vendit; et eos, qui ex ordine ecclesiastico aut eius pravitate vicini relictis erant, ex coenobio Providentiae expulit, neque sivit eos in ecclesia morari, sed ipse per se eam occupavit, et sanctum Donatum a domino Roberto redemit.

Anno autem 6889, p. Chr. n. 1382, indictionis 5, Costem cum Turcis adduxit, et Zulanaeos cepit, et sapiens quidam eum allocutus est his verbis, Thomas tyrannus Latinis desertis cum Turcis agit, et apostatam eum esse testatus est, cum diceret, si diffingere liceret antitypum mundi, aliud pro alia re inventum iri, quod autem ad diaboli corpus attineat, aliud nullum inventum iri nisi Thomae cadaver. haec quidem antea non aperte loquebatur, postea autem etiam coram eo pronuntiabat, his verbis: talis tu es, et hoc nomine te vocamus.

Atque eodem anno Isäim reversus est, mensis Maii die 5, cum etiam Reunecum gladio caperent Turcae.

Et rursus Spatas usque ad Arulam venit, et dominus Macazianus, gener Spatae, magnis cum honoribus in urbem venit, et cum Helena Spatam matrimonio ficto conducit, et eum revertentem facit, et

βεμβεσαίους παραλαμβάνει, καὶ τὸν τόπον αὐτῷ ἀναγράφει, τὴν τε Βελᾶν καὶ τὴν Δρυϊνούπολιν καὶ τὴν Βαγενετίαν, ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς Μαλακασαίους ἕως τῶν Κατούνων. καὶ τῷ 6891, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1383, ἰνδικτιῶνι ε', μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, πάλιν ὁ Σπάτας ἀφήσας τὴν ψευδαγάπην, ἦλθε ζητῶν τῆς Ἑλένης τὴν προῖκα. ὁ δὲ μετὰ μικρῶν δώρων αὐτὸν ἀποστρέφει, καὶ ὑπὸ τῶν Μαλακασαίων δεκαπλασίως αὐτὸς ἱκανώθη.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, Σεπτεμβρίου 8, ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτοῦ
 10 θρόνον ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης κύριος Ματθαῖος, ἐπέ-
 χων καὶ τὸν Ναυπάκτου θρόνον. τῷ αὐτῷ ἔτει ἀπεστάλη ὁ
 τιμιώτατος καθηγούμενος τοῦ ἀρχιμανδρίου Γαβριήλ πρὸς
 τὸν βασιλέα Μανουὴλ τὸν Παλαιολόγον, καὶ ἐλθὼν μετὰ τοῦ
 ἄρχοντος Μαγγαφᾶ ἐνεδύσατο αὐτὸν τὰ δεσποτικά ἄξιώματα,
 15 καὶ ἐτέλεσε τότε τὴν θείαν μυσταγωγίαν ὁ ἁγιώτατος μητρο-
 πολίτης. ὁ δὲ Θωμᾶς τοὺς μὲν παροίκους τῆς αὐτοῦ ἐκκλη-
 σίας ἀφῆκε τῷ μητροπολίτῃ, αὐτὸν δὲ τῷ ἑαυτοῦ θελήματι
 οὐχ ὑπεδέχετο· καὶ διὰ τοῦτο πλέον τὴν οἴκησιν ὁ ἀρχιε-
 ρεὺς ἐν τῇ Ἀρτῇ ἦγεν, ἕως ὅτου καὶ ἐξόριστος ὑπὸ τοῦ ἀπο-
 20 σταίου ἐγένετο, ὅπερ παρακατιῶν ὁ λόγος δηλώσει.

Τῷ δὲ 6893 ἔτει, ἰνδικτιῶνι 8, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1385, ἦλθεν
 ὁ Ταμουρτιάσης μετὰ πλήθους Ἀγαρηνῶν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ
 τρύγους· καὶ κατὰ τῆς Ἀρτῆς ἐκστρατεύσας, καὶ αἰχμαλω-

Zebembesaeos accipit, et terram ei tribuit, Belam et Drynopolim, et Bagenetiam, atque adeo Malacasaeos usque ad Catunorum fines. atque anno 6891, p. Chr. n. 1383, indictionis 5, mense Septembri, Spatas cum amorem fictum rursus abieciisset, venit Helenae dotem quaerens. ille autem muneribus parvis eum avertit, et Malacasaei damnum ei decuplici modo praestare coacti sunt.

Eodem anno, die 8 mensis Septembris, solium suum metropolita sanctissimus dominus Matthaeus ascendit, obtinens etiam Naupacti solium. eodem anno praeses Archimandrii honoratissimus Gabriel ad regem missus est Palaeologum, qui cum principe Mangapha postquam advenit, regni honoribus eum induit, et divinam tum perfecit ordinationem metropolita sanctissimus. Thomas autem vicinos ecclesiae eius permisit metropolitae, ipsum autem ex sua voluntate non recepit, atque eo magis domicilium archiepiscopus Artae habuit, donec et ipse per apostatam exsul factus est, id quod narratione posteriore declarabitur.

Anno autem 6893, indictionis 8, p. Chr. n. 1385, Tamurtases cum multitudine Agarenorum circa tempestatem vindemiae venit; qui contra Artam profectus cum captivorum multitudinem nactus es-

σίαν ποιήσας ἱκανήν, οἵκαδε ἐπανῆλθε. τότε δὴ ὁ Σπά-
τας τὸν ἀρχιερέα ἐκπέμπει μετὰ τοῦ Καλογνώμου, δυσω-
πῶν τὸν τύραννον, ὅπως διώξωσιν ἀμφοτέρου τοὺς Ἀγα-
ρηνοὺς. αὐτὸς δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εὐκαιρίαν εὕρων
τὸν ἀρχιερέα ἐξόριστον πέμπει, τὸν δὲ Καλόγνωμον κρατεῖ⁵
καὶ τὴν ἐκκλησίαν προδίδωσι τῷ Συναχερίμ. καὶ ταῦτα
μὲν οὕτω.

Τῇ αὐτῇ δὲ ἔτει, Δεκεμβρίου 23, ἐπιφωσκούσης τῆς
πέμπτης, ὥρα δ' τῆς νυκτός, ἐσφάγη ὁ Θωμᾶς παρὰ τῶν ἰδίων
αὐτοῦ σωματοφυλάκων, τοῦ τε Νικηφοράκη καὶ Ραϊνάκη καὶ¹⁰
Ἀρταβέστου καὶ Ἀντωνίου τοῦ Φράγκου. τότε συναθροί-
ζονται πάντες οἱ Ἰωαννῖται ἐν τῇ μητροπόλει, καὶ μιᾷ φωνῇ
τὴν φυσικὴν αὐτῶν κυρίαν, τὴν συγκακοπαθήσαν αὐτοῖς,
ἐκζητοῦσι καὶ προσκυνοῦσιν. ἡ δὲ τὸν Μελιγλάβον μετὰ τοῦ
Ἀψαρᾶ κυρίου Θεοδώρου τοὺς Ἰωαννίτας μετακαλεῖ. καὶ¹⁵
εἰς ἐν ἄμφω γενόμενοι ἐντίμως τὸν ἀποστάτην θάπτουσι, καὶ
τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς τὸν βασιλέα Ἰωάσαφ εἰσφέρουσιν. ἡ
ἀγαθὴ δὲ βασίλισσα, οἷα τοῦ κοινοῦ ἀπαλλαγεῖσα κακοῦ,
τοὺς πάντας εὐεργετεῖ, καὶ τοὺς ἐν ὑπερορίᾳ ὄντας καὶ ἐξο-
ρίᾳ γράμμασι στέλλεται καὶ μετακαλεῖ.²⁰

Οἱ δὲ Ἀλβανῖται μετὰ τοῦ Σπάτα παραντίκα τὴν πό-
λιν πολιορκοῦσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάσαφ μετὰ τῆς χρηστῆς
τῇ ὄντι βασιλίσεως καὶ τῶν ἐγκρίτων ἀρχόντων βουλὴν ποιη-

set, domum reversus est. tum Spatas archiepiscopum cum Calogno-
mo mittit, persuadens tyranno, ut uterque Agarenos pelleret. ille au-
tem hoc non accepit, sed occasionem nactus, archiepiscopum in exi-
lium mittit, Calognomum retinet, et ecclesiam prodit Senacherimi (i.
e. principi tenebrarum). atque haec hac ratione facta sunt.

Eodem autem anno, mensis Decembris die 23, hora quinta
noctis Thomas a suis stipatoribus necatus est, Nicephore, et Rāi-
nace, et Artabesto, et Antonio Franco. tum Ioannitae omnes in ur-
bem capitalem conveniunt, et una voce veram suam dominam, quae
cum iis mala pertulerat, petunt et reginam salutant. illa autem Me-
liglabum et dominum Theodorum Apsaram Ioannitas advocat, et
uterque cum advenisset, apostatam digne sepelit et regem Ioasaphum
fratrem reginae arcessit. regina autem bona, quippe quae a com-
muni liberata esset malo, omnes benigne tractat, et eos, qui in ter-
ris alienis et exilio erant, literis restituit et advocat.

Tum Albanitae cum Spata urbem statim oppugnant. Ioasaphus
autem rex cum regina revera bona et gravissimi principes consilium
instituunt, et Izaum, qui et ipse in Cephaleniam dominabatur, coniu-

σάμενοι, τὸν Ἰζαοῦ, ὄντα καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν αὐθέντην, μνήστορα πρὸς τὴν βασίλισσαν προβάλλουσιν. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος ὁ Ἀψαρᾶς Μιχαὴλ μετὰ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ εἰρκτῇ ἐκτίθενται καὶ τοὺς 5 ὀφθαλμοὺς ἐξορύττονται καὶ ὕστερον ἐξορίζονται· οὕτω γὰρ τιμᾶν οἶδασιν οἱ δαίμονες τοὺς τιμῶντας αὐτούς, καὶ τοιαύτας δωρεὰς ἀπονέμουσι τοῖς φίλοις αὐτῶν.

Ἀμέλει μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔρχεται ὁ Ἰζαοῦ, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ Ἰωαννῖται ὑπτίαις χερσὶ καὶ δεσπότην αὐ- 10 τῶν ἀνευφημοῦσιν, μηνὸς Ἰανουαρίου 30. παραντίκα δὲ ἐκκαλοῦσι παράννυμφον ἀπὸ τῆς Βλαχίας τὴν Καισαρίσσαν, ἥτις μετὰ τοῦ Στεφάνου εἰσῆλθε καὶ τὸν γάμον εὐτρέπισε. καὶ τὰ μνηστρα εὐλογήθησαν, καὶ εἰς μεγάλην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τότε ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων συνετέλει καὶ συνε- 15 σεμνύνετο. ἀγαθὸς δὲ ὢν ὁ δεσπότης τοὺς πάντας τότε ὥκτειρε καὶ ὕστερον ἐκληροδότησε.

Καὶ πρῶτον μὲν τὴν ἐκκλησίαν συστέλλει, καὶ τὸν ποιμενάρχην αὐτῆς Ματθαῖον μετακαλεῖ, καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῷ παρατίθῃσι μετὰ τῶν ὑπαρχόντων καὶ κτημάτων αὐτῆς, 20 καὶ ἐντίμως αὐτὸν περιέχει· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἐν ὑπερορίᾳ καὶ ἐξορίᾳ μετακαλεῖ, τοὺς παρὰ τοῦ ἀποστάτου τυράννου διασκορπισθέντας Ἰωαννίτας. τότε τοίνυν ὁ Ἰζαοῦ, φι-

gem reginae proponunt, neque multum interfuit tempus, cum Michael Apsaras Protovestiarius cum filiis suis in vincula daretur et oculis effossis postea mitteretur in exilium, hoc enim modo diaboli eos honorare solent, qui eos honorant, et talia dona amicis suis tribuunt.

Certe post dies paucos Izaus advenit, eumque Ioannitae manibus supinis recipiunt, et dominum suum eum salutant, die 30 mensis Ianuarii. statim arcessunt e Valachia imperatricem (i. e. dominam matrem) paranympnam, quae cum Stephano advenit, et nuptias paravit, et sponsalia celebrata sunt, et magno cum gaudio magnaue cum laetitia ea urbs Ioannina tum parabat et celebrabat. dominus autem bonus omnes tum miseratus postea in bona restituit.

Atque primum quidem ecclesiam componit et archiepiscopum eius Matthaeum arcessit, et ecclesiam cum bonis et possessionibus eius ei tradit, et honoribus eum effert, deinde etiam eos, qui in finibus externis et in exilio erant, arcessit, Ioannitas a tyranno apostata disiectos. tum igitur Izaus, Christi amans, cum Angelica pia regina et Ioasapho rege divinissime, carceres vacuefecerunt, barathra et carceres perpetuos aperuerunt, coitum impudicum coercuerunt, domos

λόχριστος ὢν, μετὰ τῆς εὐσεβοῦς βασιλείσης Ἀγγελικῆς καὶ τοῦ θειοτάτου βασιλέως Ἰωάσαφ τὰς φυλακὰς ἐξεκένωσαν, τὰ κλωβία καὶ τὴν παλιουρὴν ἐχάλασαν, τὰ κοιμητὰτα κατέπαυσαν, τοὺς δὲ οἴκους τοῖς κληρονόμοις ἀπέδωκαν, καὶ τὰς πολλὰς δουλείας καὶ ἀγγαρείας, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς ζημίας μετὰ τῶν δαρμῶν, ἃ πρότερον εἶχον παρὰ τοῦ τυράννου, αὐτοὶ κατέπαυσαν. διὰ τοῦτο οἱ Ἰωαννῖται παννυηλότατον καὶ ἐκλαμπρότατον αὐτὸν ἀνεκήρυξαν. ἐπληρώθη δὲ τὸ φάσκον “τότε τὸ καλὸν δοξασθήσεται, ὅταν τὸ κακὸν αἰσχυνθήσεται. ἡλίου γὰρ λάμψαντος τὸ σκότος ἠφανίσθη.” οὗτος οὐ μόνον τοὺς κατοικοῦντας ἐντὸς τῶν Ἰωαννίνων ἐγλύκανε, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔξωθεν Ἀλβανίτας εἰς γαλήνην καὶ ἀγάπην εἰρηνικὴν κατέστησεν.

Ἀλλ’ ὁ Σπάτας φθονῶν οὐκ ἐπαύσατο, ἀλλὰ δρομαῖος πάλιν ἦλθε κατὰ τῶν Ἰωαννίνων· καὶ ὁ δεσπότης Ἰζαοῦ ἐπισυνάξας τὰ στρατεύματα κατὰ τοῦ Σπάτα ἐχώρει. ὁ δὲ Σπάτας ἰδὼν αὐτὸν φυγὰς ᾤχετο, καὶ μετὰ ταῦτα ἀγάπην ἐποίησαν. καὶ τὸν ἐρχόμενον χρόνον ἔφερεν ὁ Παλαιολόγος Βριόνης τὰ δεσποτικὰ ἀξιώματα καὶ ἔστεψε τὸν Ἰζαοῦ, τῶν δύο ἐπισκόπων τὴν θείαν μυσταγωγίαν τελεσάντων, τοῦ τε Βελᾶς καὶ τοῦ Δρυϊνουπόλεως, παρόντος καὶ τοῦ μητροπολίτου.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, τῷ 6894 ἔτει, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1385, ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Ματθαῖος μετῆλθεν ἐν-

heredibus reddiderunt, et multas servitutes et operas tributarias, atque poenas et fustes, quae per tyrannum antea perferebant, illi finiverunt. propterea Ioannitae altissimum eum et illustrissimum pronuntiaverunt, atque est confirmatum dictum illud: tum demum pulchrum honorabitur, cum malum abiectum erit. sole enim lucente tenebrae diffugerunt. hic non solum Ioanninae incolas laetos reddidit, sed etiam Albanitis externis tranquillitatem et amicitiam pacatam constituit.

At Spatas invidere non desiit, sed celeriter rursus contra Ioanninam profectus est; et dominus Izaus exercitibus coactis Spatam aggreditur. Spatas autem eo conspecto in fugam se praecipitavit, et postea amicitiam iungunt. atque anno sequente Briones Palaeologus regni insignia adportavit, et coronavit Izaum, cum episcopi duo ordinationem perficerent, episcopi Velaë et Drynopolis, et metropolita quoque adesset.

Quae cum ita fierent, anno 6894, p. Chr. n. 1385, Matthaeus metropolita sanctissimus hinc ad sedes aeternas transiit. tum Izaus

τεῦθεν πρὸς τὰς αἰωνίους μονάς. τότε Ἰζαυὶ ὁ δεσπότης, φιλόχριστος ὢν, οὐκ ἐπηκολούθησε τὰ βουλευόμενα τῶν Σέρβων, καθὼς αὐτοὶ ἠνάγκαζον αὐτόν, ὅπως ἐάσῃ αὐτοῖς τὰ τῆς ἐκκλησίας κτήματα καὶ ὑπάρχοντα, ἀλλ' εἰς ἔννοιαν καὶ 5 σκέψιν ἐλθὼν ἐξελέξατο ἄνδρα τίμιον καὶ εὐλαβῆ, εὐάρεστον Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, τὸν τοῦ ἀρχιμανδρείου ἡγούμενον Γαβριήλ, ὃς καὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ὕστερον ἐπέβη. τοῦτον ἐκ παρακλήσεως πολλῆς τοῦ δεσποτάτου καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἀρχόντων προσέφερον τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ 10 πρώτῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, καὶ ὑποψήφιον αὐτὸν ὠνόμασαν καὶ ἐτίμησαν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὑπῆγεν ὁ δεσπότης εἰς τὸν ἀμνηρᾶν. τότε καὶ βροντὴ γέγονε μεγάλη ἐπὶ τοῦ καμπαναρίου τοῦ μοναστηρίου, καὶ ψυχαὶ δεκατέσσαρες ἐβροντήθησαν. ἔστησε δὲ 15 τὴν ἐκκλησίαν, ἣτις ἦν ἔρημος τότε, ὁ ὑποψήφιος, καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς πρὸς ἑαυτὸν συνέστειλεν· ἐποίμανε δὲ τὴν ἐκκλησίαν καλῶς καὶ θεοφιλῶς χρόνους δύο, καὶ εἰς τιμὴν καὶ βουλήν καὶ μεγάλην ἀγάπην οἱ αὐθένται αὐτὸν εἶχον. ἐν ἔτει δὲ 6895, ἰνδικτιῶνι α', ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1388, κοινῇ 20 πάντων βουλῇ στέλλεται οὗτος ὁ ὑποψήφος εἰς Κωνσταντινοῦπολιν, μηνός Ἀπριλλίου 23, καὶ κεῖσε ἐποίησε μῆνας ἑνδεκα. ἐνταῦθα δὲ εἰσῆλθε τὸν ἐρχόμενον χρόνον, μηνὶ Μαρτίῳ, κυριακῇ τρίτῃ τῶν νηστειῶν.

dominus, Christi amans, voluntatem Serborum non est secutus, cum illi ab eo peterent, ut sibi bona et possessiones ecclesiae permitteret, sed cogitatione et deliberatione instituta, elegit virum dignum et cautum, gratum deo et hominibus, Archimandrii praesidem Gabrielem, qui episcopi solium postea ascendit. hunc igitur propter hortationem multam despotati et praesidium ecclesiae ad ecclesiam sanctissimam adduxerunt, primo die mensis Ianuarii, et clam creatum eum vocarunt honoraruntque.

Eodem anno tyrannus ad ameram (i. e. nobilem, Sultanum, Emir) se contulit. tum etiam fulmen in turrin campanariam monasterii incidit, et quatuordecim homines icti sunt fulmine. composuit autem ecclesiam, quae tum erat deserta, clam creatus, et ecclesiasticos ad se coegit; administravit autem bene et pie ecclesiam per duos annos et in honore et consilio et magno amore principes eum habebant. anno 6895, indictionis primo, p. Chr. n. 1388, communi omnium consilio hic clam creatus Constantinopolim se confert, mensis Aprilis die 23, ibique menses undecim moratus est. tum anno sequente reversus est, mense Martio tertia dominica sacrorum quadragesimorum.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐσφάγη ὁ ἀμνηρᾶς Ἀμουράτ καὶ ὁ Λάζαρος, μηνὶ Ἰουνίῳ. Ἰουλίῳ δὲ 7 λιχνευσάμενος ὁ Σπάτας πάλιν ἔδραμεν εἰς τὰ Ἰωάννινα, καὶ σκυλεύσας κούρση τινὰ ἐκάθισεν ἀπέναντι τῆς πόλεως· καὶ οἱ Μαλακασαῖοι ἀπέστησαν καὶ τὸν Σπάταν προσκυνοῦσι, τὰ δὲ λήϊα πατοῦσι καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ἀναιροῦσι καὶ τὴν Βελτζίσταν παραλαμβάνουσι. καὶ ὁ ἐπίσκοπος δὲ τῆς Βελᾶς κρατῶν τὴν Βριβίαν, ἣν ἐκ παραδόσεως τοῦ δεσπότου εἶχεν Ἰζαοῦ, καὶ αὐτὸς παρεῖδε, καὶ τὸν Σπάταν προσκυνεῖ, καὶ τὸ φρούριον παραδίδωσι. τότε ὁ Ἰζαοῦ ἐπισυνάξας τοὺς Ζαγορίτας μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ κατὰ τοῦ Σπάτα ἐκβαίνει· καὶ αὐτὸν μὲν οὐκ ἀφῆκαν εἰς τὸν πόλεμον ἐξελθεῖν, ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες καὶ μικρὸν προπηδήσαντες εἰς φυγὴν ἐτράπησαν. τότε ὁ Σπάτας εἰς τὴν λίμνην κάτεργα ἐνέθηκε δύο, καὶ ὅτε ὁ δεσπότης ἐπείησεν ἕτερον, αὐτὸς τοῦτο ἀπέπνιξεν. 15

Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Μελκούσης στέλλεται ὑπὸ τοῦ ἀμνηρᾶ ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ὁ Σπάτας ἀπέδραμεν. εἶτα ὁ δεσπότης μετὰ τοῦ Μελκούση καὶ τοῦ Καίσαρος, ὃς καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἀπὸ τῆς Βλαχίας εἰς συμμαχίαν, ὑπάγει καὶ φθάνει τὸν ἀμνηρᾶν· κάκεισε διατρίψας χρόνον ἕνα καὶ μῆνας δύο 20 ἔρχεται μετὰ τοῦ Βρανέζη εἰς τὸν Ἀχελῶν καὶ ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀρταν, εἶτα εἰσέρχεται εἰς τὰ Ἰωάννινα, μηνὸς Δεκεμβρίου 14, ἰνδικτιῶνος 4, ἔτει 6899. ἐνταῦθα Ἰζαοῦ ὁ

Eodem anno ameras Amuratus et Lazarus interfecti sunt, mense Iunio. die autem 7 mensis Iulii Spatas avidus rursum aggressus est Ioanninam, et praeda facta castra posuit in conspectu urbis, et Malacasaei defecerunt, et Spatam regem salutarunt, segetes autem vastant, et vineta delent, et Beltzistam occupant, et episcopus Velae, qui Bribiam obtinebat, quam a domino Izaio traditam habebat, et ipse defecit et Spatam regem agnoscit et castellum tradit. tum Izaus coactis Zagoritis cum reliquo exercitu contra Spatam proficiscitur; et ipsum in pugnam procedere non passi sunt, illi autem cum exissent paullum progressi in fugam sunt conversi. tum Spatas triremes duas in lacum demisit, et cum tyrannus unam faceret, ille hanc depressit.

Deinde etiam Melcuses ab amera e Thessalonice mittitur, et Spatas aufugit. tum tyrannus cum Melcuse et Caesare, qui et ipse e Valachia auxilio venerat, celeriter ad ameram se contulit, ibique annum unum et menses duo moratus cum Braneze in Acheloum proficiscitur, indeque Artam, deinde Ioanninam ingreditur, mensis Decembris die 14, indictionis 4, anno 6899. hic igitur Izaus praeter alias, quae ei erant, virtutes, hac quoque re excelluit, quod archie-

δεσπότης μετὰ πάντων ὧν εἶχε καλῶν καὶ τοῦτο ἐπλούτει, ὅτι τὸν ἀρχιερέα πλεον πάντων ἡγάπα καὶ ἐφίλει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε, καὶ εἰς τὴν βουλὴν αὐτὸν προσεκαλεῖτο· τοὺς δὲ ἑτέρους ἄρχοντας τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐξελέξατο ἄνδρας συνεδτούς καὶ τῶν εὖ γεγονότων. καὶ οὕτω μετὰ σταθερᾶς γαλήνης διῆγον τὰ Ἰωάννινα ἐπὶ χρόνους τέσσαρας.

Ἐν ἔτει δὲ 6903, ἰνδικτιῶνος 3, Δεκεμβρίου 28, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1395, ἡ ἀγαθὴ κυρία ἡ μακαρία καὶ εὐσεβεστάτη βασίλισσα Ἀγγελικὴ Δούκαινα ἡ Παλαιολογίνα τὴν τῶν οὐ-
 10 ρανῶν βασιλείαν τῆς ἐπιγείου ἀντήλλαξε, καὶ ἐν μετάνοιᾳ καὶ ἐξομολογήσει καὶ θερμοῖς δακρύοις ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύσατο. ἡ μέντοι πόλις τῶν Ἰωαννίνων ὥς ἐπὶ κοινῇ τρέχουσα συμφορᾷ, οὐκ εἶχε πρῶως τῆς φυσικῆς κυρίας αὐτῶν τὴν στέρησιν ἐνε-
 15 κόπτετο καὶ ὠδύρετο, καὶ συναποθέσθαι πάντες τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς τῇ ἀγαθῇ κυρίᾳ προήρηντο. τίς ἂν δυνηθεῖν εἰπεῖν τοὺς κρότους τῆς πόλεως τοὺς τότε, τοὺς ὕμνους, τὰς λαμπάδας, τὰς ψαλμωδίας, τὰς πρὸς ἀλλήλους συμπλοκάς καὶ θρήνους, παμπληθεῖ κοπτομένων, κλαιόντων ἀρχόντων καὶ
 20 ἀρχομένων, πρεσβυτέρων καὶ νέων, πλουσίων καὶ πενήτων, νηπίων καὶ γερόντων. Θάψαντες οὖν αὐτὴν ἐντίμως, καὶ παννυχῶς πολλὰ δάκρυα καταχέαντες, μόλις ποτὲ πείθονται τοῦ τάφου ἀποστῆναι.

piscopum magis quam omnes diligebat et amabat, et libenter eum audiebat, et ad consilium suum advocabat, ceteros autem principes consilii sui elegit viros prudentes et ex nobilium generibus. atque hoc quidem modo in firma tranquillitate Ioannina per annos quatuor manebat.

Anno 6903, indictionis 3, die 28 mensis Decembris, p. Chr. n. 1395, domina bona, regina beata et piissima, Angelica imperatrix Palaeologa terreno regno regnum coeleste mutavit, et cum poenitentia et confessione sacra et lacrimis calidis in pace mortua est. urbs vero Ioannina ut in communi malo trepidans, verae dominae suae iacturam quiete ferre non poterat, sed animi deiectione tenebatur, et querelis multis et miseris affligebatur et lamentabatur, et amittere omnes animas suas cum domina bona volebant. quis plangores narrare possit, qui tum fiebant in urbe, carmina lugubria, faces, psalmodias, lamentationes inter se coniunctas incolarum, qui una sese plangebant, cum flerent principes et subiecti, seniores et iuniores, divites et pauperes, infantes et senes; cum igitur eam digne sepelivissent, et per totam noctem lacrimas multas effudissent, vix tandem iis persuadetur, ut a tumultu abscederent.

Πολλὰ δὲ θρηνήσας καὶ πενθήσας ὁ ταύτης σύνευνος Ἰζαοῦ, καὶ ἐκτελέσας τὰς πενθίμους ἡμέρας ἀξίως, μετὰ χρόνου ἐνὸς παραδρομὴν ἠναγκάζετο παρὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀρχιερέως εἰς τὰ πρὸς σύστασιν καὶ εἰρήνῃν τοῦ τόπου, καὶ μνηστεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ Σπάτα Εἰρή-5 νην καλουμένην. γυνὴ δ' ἦν ἀνδρεία, φρονήματι καὶ κάλλει εὐπρεπὴς καὶ ἀρετῇ περιβεβλημένη. τοῦ γάμου δὲ ἐκτελεσθέντος, μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἰνδικτιῶνος 4, ἔτους 6904, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1396, μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατέβη ὁ Βρανέζης καὶ ὁ Ἰαξῆς κατὰ τοῦ Γιόνη, καὶ κεῖθεν διελθόντας ἐδέξατο τού-10 τους ὁ Σπάτας ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Δρίσκου. καὶ πόλεμον συνεκρούσαντο, καὶ σφάζαντες οἱ Χριστιανοὶ τοὺς Ἰσμαηλίτας κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτοὺς ἕως τῆς Φανερωμένης. οἱ δὲ Ἀλβανῖται ἐξέδωκαν ἑαυτοὺς εἰς κούρση καὶ κέρδη. φεύγοντες δὲ ὁ Βρανέζης καὶ ὁ Ἰαξῆς μετ' ὀλίγων, οἱ καὶ πλείους τῶν 15 τριακοσίων, ὅτε ἤγγισαν τὰς Πάκτορας, στραφέντες οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐδίωξαν τοὺς Χριστιανούς, καὶ ἔσφαξαν οὐκ ὀλίγους, αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν.

Ἔτους δὲ 6907, ἰνδικτιῶνος 7, μηνὸς Ἀπριλλίου 5, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1399, κατὰ τὸ ἀντίπασχα, ἐκστρατεύει κατὰ τοῦ 20 Γιόνη τοῦ Ζενεβίσση ὁ Ἰζαοῦ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἐπισυνάξας οὖν τὰ στρατεύματα, τοὺς τε Μαλακασαίους καὶ Μαζαρακαίους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς τοῦ Παπίγκου καὶ τῶν

Post multum luctum et moerorem eius uxor Izaus iuste peractis diebus lugubribus post annum unum a principibus suis et archiepiscopo monitus est, ut tranquillitatem et pacem imperii curaret, et Irenen Spatae filiam in matrimonium ducit; mulier erat strenua, mente et pulchritudine decora, et virtute praedita. nuptiis celebratis, mense Ianuario, indictionis 4, anno 6904, p. Chr. n. 1396, paucis diebus post Branezes et Iaxes contra Gionem profecti sunt, ibique praetereuntes excepit hos Spatas in regione Drisci, manusque conseruerunt, et Christiani Ismaelitis multis interfectis illos persecuti sunt usque ad Phaneromenam. Albanitae autem praedae et lucro se dederunt, Barnezes et Iaxes cum paucis, qui tamen trecenti et amplius erant numero, postquam in fuga ad Pactoras accesserunt, Agareni reversi Christianos persecuti sunt, et interfecerunt non paucos, ipsi autem salvi discesserunt.

Anno autem 6907, indictionis 7, die 5 mensis Aprilis, p. Chr. n. 1399, circa tempus paschale, Izaus cum toto suo exercitu contra Gionen Zenebisem proficiscitur. cum igitur copias coegisset, Malacasaeos et Mazaracaeos, et incolas Papingi et Zagorii et Drynopolis

- Ζαγορίων, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς Ἀρυνουπόλεως μετὰ τοῦ Ἀργυ-
 ροκάστρου καὶ τῶν μεγάλων Ζαγορίων, κατῆλθε μέχρι τοῦ
 Μεσοποτάμου. καὶ κεῖθεν δὲ θέλων διελθεῖν πρὸς τὰ μέρη
 τῆς Δίβρης, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοὺς γνόφος καὶ θύελλα, καὶ ὁ
 5 Γιόνης ἀκολουθῶν αὐτοῖς κατὰ κράτος νικᾷ, καὶ εἰς χεῖρας
 αὐτοῦ ὁ δεσπότης ἐξέδοτο, ἡμέρα 4, Ἀπριλλίου 9, καὶ εἰς
 δεσμὰ καὶ στρεβλώσεις μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἀποκλείε-
 ται. ἔχων οὖν ὁ δεσπότης γνησίους συγγενεῖς ἀπὸ τῶν ἐντί-
 μων ἀρχόντων τῆς περιδόξου μεγαλοπόλεως Φλωρεντίας, ἀνέ-
 10 δραμον οὗτοι εἰς τὴν ἑταιρείαν τῆς Βενετίας, καὶ ἐρωτήσαν-
 τες περὶ τοῦ δεσπότης ἀπῆλθον πρὸς τὸν βαῖλον τῆς νήσου
 τῶν Κορυφῶν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν εἰς δέκα χιλιάδας φλω-
 ρίων ἀπὸ τοῦ Ἀργυροκάστρου. περάσας τοίνυν εἰς τοὺς Κο-
 ρυφούς, καὶ διαμείνας ἡμέρας τινάς, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν
 15 ἁγίαν Μαύραν· καὶ κεῖθεν διαβάνα εἰς τὰ μέρη Γροβαλαίας
 ἐδέξαντο αὐτὸν ἀσπασίως ὁ πενθερὸς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Σγού-
 ρου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς πόλεως Ἀρ-
 τῆς· εἶτα πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων παραπέμπεται. ἐν-
 ταῦθα εἰσῆλθεν Ἰουλίου 17.
 20 Ἔτει δὲ 6908, ἰνδικτιῶνος 8, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1400,
 Ἀπριλλίου 28, ἡμέρα 4, ὁ δεσπότης ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν πρὸς
 τὰ μέλλοντα δικαιοτήρια, καὶ παρὰ τὴν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
 Σγούρος τὴν Ἀρταν παραλαμβάνει. μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας

et Argyrocastri et magni Zagorii profectus est usque ad Mesopota-
 mum. unde cum ad regionem Dibrae transire vellet, iis accidit ne-
 bula et ventus et Giones eos secutus funditus vincit, atque eius ma-
 nibus dominus traditus est, die 4, mensis Aprilis die 9, et in vincula
 et cruciatus cum principibus suis datur. cum igitur dominus cognat-
 os insignes ex nobilibus principibus urbis clarissimae Florentiae ha-
 beret, hi ad amicos Venetiae confugerunt, et cum sententiam de do-
 mino rogassent, ad legatum insulae Corcyrae abierunt et pro decem
 milibus aureorum ex Argyrocastro eum liberarunt. transgressus igitur
 in Corcyram et moratus dies nonnullos sanctam Mauram navigio
 petivit, unde transgressum in regionem Grobalaeeas laeti eum accepe-
 runt socer eius et Sgurus frater, et intravit Artam urbem, deinde ur-
 bem Ioanninam profectus est, et illuc die 17 mensis Iulii advenit.

Anno 6908, indictionis 8, p. Chr. n. 1400, die 28 mensis Apri-
 lis, die quarto, tyrannus ex hac terra ad iudicium futurum secessit,
 statimque Sgurus frater eius Artam recepit. paucis diebus post con-
 tra eum Boncoes Serbalbanitobulgarovalachus proficiscitur, et Sgurum
 expellit, incolas autem ex nobilibus dolose et callide omnes accusa-

ἐπιπηδᾷ κατ' αὐτοῦ Βογκόης ὁ Σερβαλβανιτοβουλγαρόβλαχος, καὶ τὸν Σγοῦρον ἐκπέμπει, τοὺς δὲ τοπικοὺς τῶν ἐντίμων ὑπούλως καὶ δολερῶς πάντας ἐψιθύριζε, καὶ αὐτοὺς ἀποκλείσας εἰς ἀφανισμόν καὶ φθοράς, οἴμοι, τὰ ἑαυτῶν κτήματα ἐποίησεν, ἕως οὗ καὶ εἰς ἐξορίαν αὐτοὺς ἐξέπεμψεν. ὦ πῶς 5 ἀδακρυτὶ τὴν τούτων ὑπενέγκω γνώμην καὶ στέρησιν; Ἀκαρνανία κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, διότι οὐκ εἰσὶ. δάκρυσι δὲ ταῦτα γέγραφα, οὐ μέλανι· τοῦτο γὰρ πέφυκεν ἀγάπης πληρεσιτάτης, τὸ χαίρειν μετὰ χαιρόντων καὶ συμπενθεῖν μετὰ πενθούντων. ἀλλὰ προσκυνῶ, 10 Χριστέ, τὰς κρίσεις σου, αὐτὰς δὲ οὐκ ἐξετάζω· ὅτι σοὶ δόξα πρέπει, μονογενὲς υἱὲ θεοῦ τοῦ προανάρχου, σὺν τῷ σῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου πνεύματι νῦν, καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

[Ἰξευρε, ὦ ἀναγνώστα, ὅτι Ἀϊδονάτον ἢ Παραμυθία 15 ὀνομάζεται.]

[Ἐτει 6910, ἰνδικτιῶνος 1, μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1402, τὴν ἡμέραν τῶν ἀγίων Θεοφανείων, ἐξερχομένων τῶν Χριστιανῶν τὸ πρωὶ μετὰ λιτανείας, καὶ τελεσάντων τὸν ἁγιασμόν κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τοῦ Λιβαδιώτη, εἴτα 20 εἰσερχομένων ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐξαίφνης ἐχάλασε τὸ μετάρσιον τὸ ἔμπροσθεν τοῦ γουλᾶ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦσαν πολλαὶ ἀρχόντισσαι, καὶ ἔπεσεν ἡ αὐθεντοποῦλα κυρία Μανδελίνα, μετ' αὐτῆς καὶ ἡ Κανσοκαβάδαινα, καὶ τῷ θανάτῳ παρεδό-

bat, eorumque in vincula datorum bona heu! delevit et vastavit, donec in exilium quoque eos misit. heu! quomodo sine lacrimis horum iudicium et iacturam proferre possum? Acarnania liberos suos lugebat, neque locum dedit consolationi, cum iam non essent. lacrimis haec scripsi, neque vero atramento, hoc enim est proprium amoris maximi, laetari cum laetis, et dolere cum dolentibus. sed voluntatem tuam, Christe, veneror, in quam non inquiram, cum tibi gloria adsit, unice fili dei ex aeternitate dominantis, et patri tuo et persancto et bono et vitam creanti tuo spiritui, nunc et semper et in infinita saecula saeculorum. amen!

[Animadvertas, lector, Aidonatam vocari Paramythiam.

Anno 6910, indictionis 1, mense Ianuario, p. Chr. n. 1402, die sancti festi Theophaniorum, cum Christiani mane cum precibus exissent, et more consueto cultum divinum exercuissent in Libadiota, et deinde urbem intrarent, subito, quod est ante turrim, suggestum concidit, in quo erant multae imperatrices, et decidit regina nobilis Mandelina, cumque ea etiam Causocabadaena, et morti occubuerunt, et

θῆσαν, καὶ ἑτέρα γυνή, ἣτις ἐσώθη· αἱ ὅποῖαι ἔβλεπον ἐνάν-
τια τὸν ἁγιασμόν. ἐκρεμάσθη δὲ καὶ τὸ παιδίον τοῦ Ζιρίδου
ἕως μισῆν ὥραν· κρεμαμενον δὲ βλέποντες αὐτὸ ὁ λαός, ἔκρα-
ζον μετὰ φόβου καὶ τρόμου πολλοῦ τὸ κύριε ἐλέησον, ἕως
5 οὗ ἐσώθη.]

alia mulier, quae tamen servata est, quae quidem cultum divinum
coram videbant: pendebat etiam filia Ziridi usque ad meridiem, quam
cum pendentem videret populus, multo cum metu et terrore exclamavit: domine, miserare nos (kyrie eleeson), donec servata est.]

III.

Σύνοψις ιστορίας τῶν Ὄθωμανῶν βασιλέων, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν
ἕως τῆς βασιλείας τοῦ Μουράτ, ἐν ᾗ καὶ ἡ τῶν Ἰωαννίνων παρὰ-
δοσις, καὶ ἐτέρων ιστοριῶν.

Ἐδὼ γράφομεν ὅτι ἀπὸ τὰ 1299 ἔτη τῆς τοῦ Χριστοῦ
ἐνανθρωπήσεως ἄρχισε τὸ ὄνομα τῶν Ὄθωμανῶν ἀπὸ τὸν ἀρ-5
χηγὸν αὐτῶν Ὄθμάν. οὗτος ἔγινε πρῶτος αὐθέντης τῶν
Τούρκων καθολικός, καὶ ἀπ' αὐτὸν ἄρχισεν ἡ ἡγεμονία αὐ-
τῶν, ἣτις διαρκεῖ ἕως τὴν σήμερον, ἀκολουθοῦσα κατὰ δια-
δοχὴν εἰς τὴν γενεὰν τοῦ Ὄθμάν. οὔτε εὐρέθη ποτὲ ἄλλη
γενεὰ νὰ γένῃ ἐναντία ταύτης. ὁ Ὄθμάν ἦτον φρόνιμος καὶ 10
μεγαλόψυχος καὶ εὐτυχὴς πολλά. ἐσύστησε στρατεύματα
ἀνδρεῖα, καὶ ἐπῆρε πολλά καὶ δυνατὰ κάστρα τῶν Ῥωμαίων,
μάλιστα πρὸς τὴν μαύρην θάλασσαν. ἐβασίλευσε δὲ χρόνους
28, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὰ 1327 ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως.

III.

*Adumbratio historiae regum Othomanum, inde ab origine imperii usque
ad regnum Muratis, cuius tempore etiam Ioanninae deditio facta est,
aliarumque historiarum.*

Hic narramus, inde ab anno 1299 p. Chr. n. dominari coepisse
nomen Othomanum ab Othmane eorum duce appellatorum. hic enim
primus fuit imperator Turcarum generalis, et inde ab eo dominatio
eorum incipit, quae adhuc suppetit, tradita successione in Othmanis
genere, neque inventum est unquam aliud genus, quod contra illud
sese extulerit. Othman erat sapiens et maguanimus et perquam fe-
lix, exercitus fortes constituit, et multa et firma castella Graecorum
sustulit, maxime in regione maris nigri. regnavit autem annos 28,
et circa annum 1327 p. Chr. n. mortuus est.

Μετὰ τοῦτον ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ὁρχὰν εἰς τὰ 1327. οὗτος ἐπολέμησε μὲ τὸν Μιχαήλ τὸν Παλαιολόγον, καὶ ἐπῆρε τὴν Προῦσαν. ἐβασίλευσε δὲ καὶ αὐτὸς χρόνους 33, καὶ ἀπέθανε.

5 Μετὰ δὲ τὸν Ὁρχὰν ἔγινεν ἀρχηγὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μουράτ εἰς τὰ 1360. οὗτος ἦν φίλος τοῦ βασιλέως τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἀλλ' ὕστερον ἐχθρευθεὶς ἐκινήθη κατ' αὐτοῦ εἰς τὰ 1366, καὶ κροτήσας πολέμους φρικτοὺς ἐπῆρε τὴν Καλλιόπολιν, τὴν Φιλιππόπολιν, τὴν περίφημον Ἀδριανούπολιν
10 καὶ ἄλλους τόπους. βασιλεύσας δὲ χρόνους 29 ἀπέθανε.

Μετὰ τοῦτον λαμβάνει τὴν βασιλείαν Βαϊάζιτ τοῦ Μουράτ ὁ υἱὸς εἰς τὰ 1389. οὗτος ἐστάθη ἀνδρικώτατος, καὶ ἐπωνομάζετο Ἰλδιρίμ, ὅτι ἦτον ὡς ἀστραπὴ ὀγλίγωρος. ὑπέταξε δὲ ὅλους σχεδὸν τοὺς τόπους τῆς δίσεως, τὴν Βουλγα-
15 ρίαν Σερβίαν Ἀλβανίαν Βλαχίαν καὶ τὴν Θεσσαλονίκην. ἀλλ' ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἀνατολὴν νὰ πολεμήσῃ τὸν Τιμουρχάν, βασιλέα τῆς Περσίας ἐρχόμενον κατ' αὐτοῦ ἔπεσεν αἰχμαλώτος καὶ ἀπέθανε βασιλεύσας χρόνους 15.

Μετὰ τοῦτον δὲ ἀρχηγὸς ἀνεφάνη Μωάμεθ ὁ υἱὸς αὐ-
20 τοῦ εἰς τὰ 1410. οὗτος ἀφήσας τὴν Προῦσαν διέβη κατὰ παραχώρησιν θείαν, καὶ ἔστησε τὸν θρόνον τοῦ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. πολεμήσας δὲ τὰ πέραξ κάστρα ἄλλα μὲν ἐπῆρε

Eius mortui filius Orchan circa annum 1327 regnum accepit. hic cum Michaelē Palaeologo bellum gessit, et Prusam cepit. regnavit autem et ipse annos 33, et deinde mortuus est.

Post Orchanem imperator factus est filius eius Muratus circa annum 1360. hic regi Constantinopolis amicus erat, sed postea in hostem versus circa annum 1366 contra eum castra movit, et proeliis horrendis cum eo congressus cepit Callipolim, Philippopolim, celebrem Adrianopolim aliaque loca. cum autem annos 29 regnasset, mortuus est.

Post hunc Baiazitus Murati filius circa annum 1389 regnum obtinet. hic exstitit fortissimus, et cognomen accepit Ilderim, quia erat rapidus ut fulmen. Subiecit omnes paene terras Occidentis, Bulgariam, Serbiam, Albaniam, Valachiam, Thessalonicam. sed ad Orientem reversus ad debellandum Timurchanem, Persiae regem, qui contra eum profectus erat, captus est, et post regnum annorum 15 est mortuus.

Post eum imperator declaratus est Mahometus, filius eius, circa annum 1410. hic Prusa relicta e divina voluntate transiit, et solium suum Adrianopoli constituit. debellavit autem castella, quae circa

μὲ βίαν, ἄλλα δὲ διὰ παραδόσεως, ὅτι διὰ φόβον πολλὰ τὸν ἐπροσκύνησαν. ἐβασίλευσε δὲ καὶ οὗτος χρόνους 8.

Τοῦτον διεδέχθη Μουράτ ὁ υἱὸς αὐτοῦ εἰς τὰ 1422. οὗτος ἐμιμήθη τὸν πάππον αὐτοῦ Βαϊαζίτ, καὶ ἀνέλαβε πάλιν ὅσους τόπους εἶχεν ὑποτάξει ἐκεῖνος καὶ ἔπειτα οἱ Τοῦρκοι ἔχασαν, ὡς τὴν Θεσσαλονίκην, τὴν Βέρροϊαν, τὰς Ἀθήνας, τὴν Λιβαδίαν καὶ τὴν Σερβίαν ἅπασαν· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ὅλην σχεδὸν τὴν δύσιν ἐκυρίευσεν. μετεχειρίσθησαν δὲ οἱ Τοῦρκοι εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν πόλεων βίαν καὶ ἄρπαγὴν καὶ σκληρότητα μεγάλην. 10

Ταῦτα οἱ Ἰωαννῖται ἀκοίοντες ἐσύστησαν στράτευμα ἀνδρεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκράτησαν τὸν Πίνδον καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἠπείρου στενά. δύο φοραῖς ὁ Μουράτ ἔστειλε καὶ τοὺς ἐπολέμησεν· ἀλλ' οὗτοι γνωρίζοντες καλῶς τὰς ἐπιτηδεΐας εἰς πόλεμον τοποθεσίας τοὺς ἐδέχθησαν ἀνδρείως, καὶ σφάζαντες 15 ἀπ' αὐτοὺς μέγαν ἀριθμὸν τοὺς ἀπέκρουσαν μὲ φθορὰν αὐτῶν μεγάλην.

Ἰδόντες δὲ οἱ Τοῦρκοι τὸ ἀδύνατον τῆς εἰς τὴν Ἠπείρον διαβάσεως ἔστρεψαν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅθεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἔγραψε πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας ταῦτα. “Μουράτ, 20 βασιλεὺς ἀνατολῆς καὶ δύσεως, πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας. ἐβελαιώθητε ἀκριβῶς ἀπὸ τὰς νίκας καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν προγόνων μου, ὅτι ὁ θεὸς δὲν ἔβαλεν εἰς τὸ βασίλειον μου σύν-

sita sunt, et alia cepit vi, alia deditione, quia propter timorem multa eum regem acceperunt. regnavit autem hic annos 8.

Huic successit Muratus filius eius, circa annum 1422. hic Biazitum avum suum imitatus ea loca rursus recepit, quae ille subiecta tenuerat, et tum Turcae obtinuerunt, ut Thessalonicam, Berrhoam, Athenas, Libdiam, totamque Serbiam, et ut uno verbo dicam in totum fere Occidentem dominatus est, exercuerunt autem Turcae in urbibus captis vim et latrocinium et crudelitatem magnam.

Quae cum Ioannitae audirent, exercitum fortem constituerunt, per quem Pindum et reliquas Epiri angustias occuparunt. his huc profectus Muratus cum iis pugnavit, at illi cum regiones ad bellum aptas bene novissent, fortiter eos exceperunt, et magno eorum numero interfecto cum magna eorum clade eos reiecerunt.

Cum igitur Turcae viderent, non posse in Epirum se transire, Thessalonicam se verterunt, unde rex eorum Ioannitis haec scripsit: Muratus rex Orientis et Occidentis Ioannitis S. satis meis et maiorum meorum victoriis vobis est persuasum, deum non statuisse regno meo terminos, cuius quidem auxilio adiutus totum Orientem, atque

ορα, καὶ μὲ τὴν βοήθειάν του ὑπέταξα ὅλην τὴν ἀνατολὴν καὶ αὐτὴν σχεδὸν τὴν δύσιν, ὅτι ἔξω ἀπὸ τὰ βουνά σας ὅλοι μ' ἐπροσκύνησαν. σᾶς παρακινῶ λοιπόν, πρὶν δοκιμάσητε τὰ ὀλέθρια τοῦ πολέμου τέλη, πρὶν ἰδῆτε τὸ αἷμα πολλῶν ἀναι-
 5 τίων χυνόμενον ἀδίκως, νὰ μὲ παραχωρήσητε τὴν πόλιν σας, ἂν θέλητε ν' ἀποφύγητε τὸν ἀφανισμόν αὐτῆς καὶ ὅσα ἄλλοι ἀπειθεῖς καὶ σκληροτράχηλοι ἔπαθαν, κατακοπέντες ἀπὸ τὸ σπαθί μου ἢ πωληθέντες ἀπὸ τοὺς στρατιώτας μου αἰχμάλωτοι εἰς ἀνατολὴν καὶ δύσιν. σᾶς ὑπόσχομαι, ἂν μὲ προσ-
 10 κυνήσητε, πίστεις ἐνόρκους, ἐγὼ μὲν νὰ μὴ σᾶς ἐγβάλω ποτὲ ἀπὸ τὸ κάστρον σας, ἐσεῖς δὲ νὰ μὴ φανῆτε ἐπίβουλοι καὶ ἀπειθεῖς τῆς βασιλείας μου. προσέξατε, μὴ πως ἀποβάλ-
 λοντες τὸ ζήτημά μου δὲν ἔχητε πλέον οὐδὲ καιρὸν νὰ μετα-
 νοήσητε."

15 Ταῦτα τὰ γράμματα λαβόντες οἱ Ἰωαννῖται συνῆλθον εἰς συμβούλιον, καὶ στοχασθέντες πρῶτον μὲν πόσον ἡ βασιλεία τῶν Ὀθωμανῶν προχωρεῖ κατὰ παραχώρησιν θεοῦ καθ' ἡμέραν εἰς αὐξήσιν, καὶ πόσα κάστρα θαυμαστὰ ἀνατολῆς καὶ δύσεως ὑπετάχθησαν, καὶ πόσοι τόποι πολὺ δυνατώτεροι
 20 ἀπὸ τὸν ἐδικὸν των ἐκυριεύθησαν ἀπ' αὐτοῦς, ἔπειτα καὶ τὴν μικρότητα καὶ ἀδυναμίαν τοῦ κάστρου των, ἐπροτίμησαν καλῆτερα συμβιβασμὸν παρὰ ν' ἀφεθοῦν εἰς τὸ τοῦ πολέμου ἄδηλον, ὅστις καὶ παντελῇ ἡμποροῦσε νὰ φέρῃ εἰς αὐτοῦς

adeo totum fere Occidentem subieci, extra vestros montes omnes me regem agnoscere. vos igitur iam adhortor, priusquam exitum belli infelicem exspectetis, priusquam sanguinem multorum innocentum iniuste effusum videatis, ut urbem vestram mihi tradatis, si interitum eius vitare vultis, et omnia, quae alii inobedientes et obstinati perpassi sunt, cum acinace meo caederentur, aut a militibus meis pro captivis in Oriente et Occidente venirent. promitto vobis, si me regem agnoscatis, iureiurando, equidem me vos arce vestra non expulsurum esse; vos autem promittatis, non fore vos dolosos neque inobedientes imperio meo. cogitetis, ne reiecta admonitione mea non amplius habeatis ne occasionem quidem consilium mutandi.

Quibus acceptis literis Ioannitae ad consilium convenerunt, et cum secum reputassent, quantum regnum Othomanum progredieretur quotidie e voluntate divina, et quot castella mira Orientis et Occidentis subiecta essent, et quot loca multo firmiora suo in potestate eorum essent, deinde parvitatem et infirmitatem arcis suae, maluerunt conciliationem potius, quam ut se transmitterent incerto bello, quod iis interitum plenum excitare poterat. his declaratis elegerunt

ἀφανισμόν. ταῦτα δὲ ἀποφασίσαντες ἔκλεξαν καὶ ἔστειλαν πρὸς τὸν Μουράτ ἄνδρας λογίους καὶ φρονίμους, παραγγείλαντες νὰ τὸν προσφέρουν τοῦ κάστρου τὰ κλειδιά, ἂν τοὺς δώσῃ μὲ χρυσόβουλλον ὅσα τὸν ζητήσωσιν. οὗτοι δὲ ἐλθόντες εἰς Θεσσαλονίκην εὔρον τὸν βασιλέα ἔξω τῆς πόλεως εἰς 5 τόπον ὅστις Κλειδί τῶρα λέγεται· καὶ ἐκεῖ τελειώσαντες τὰς συμφωνίας ἔδωσαν καὶ ἔλαβον ὅρκους, καὶ δεχθέντες τὸ χάτι σερίφι παρέδωσαν εἰς χεῖράς του τὰ κλειδιά, καὶ βασιλέα τοῦ κάστρου αὐτὸν ἐπροσκύνησαν. καὶ διὰ τοῦτο ὁ τόπος ἐκεῖνος ἀπὸ τότε ὠνομάσθη Κλειδί. 10

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔστειλεν εὐθὺς μετὰ τῶν πρέσβων δεκαοκτὼ Τούρκους, νὰ παραλάβουν τὸ κάστρον καὶ νὰ στήσουν διὰ παντὸς εἰς Ἰωάννινα τὴν κατοικίαν των. οὗτοι δὲ ἐμβάντες εἰς τὸ κάστρον ἐζήτησαν νὰ ῥήξουν εἰς χαρὰν κανόνια, ἔπειτα νὰ χαλάσουν τὴν κειμένην εἰς τοὺς πύργους τοῦ 15 κάστρου ἐκκλησίαν τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ· ἔπειτα ἐξελθόντες ὑπῆγαν καὶ ἔκτισαν σπήτια εἰς τὸ μέρος τῆς πόλεως τὸ ὀνομαζόμενον τῶρα Τουρκοπάλουκον, ὅπου καὶ ἐκατοίκησαν κατὰ τὴν συνθήκην. ἐζήτησαν δὲ νὰ λάβουν καὶ γυναῖκας ἀπὸ τὰς θυγατέρας τῶν Χριστιανῶν· ἀλλὰ καμμία δὲν 20 τοὺς ἐδέχετο. οὕτω δὲ ἀποβληθέντες ἔγραψαν πρὸς τὸν βασιλέα των, ὅστις ἔστειλεν εὐθὺς ἄνθρωπον μ' ἐξουσίαν καὶ γράμμα βασιλικὸν νὰ λάβουν οἱ Τοῦρκοι εἰς γυναῖκάς των ἀπὸ τὰς θυγατέρας τῶν Χριστιανῶν, ὅποια τὸν καθένα ἄρεσῃ.

et miserunt ad Muratum viros prudentes et sapientes, eos iubentes afferre ei castelli claves, si eis aurea bulla concederet, quae ab eo peterent; qui cum Thessalonicam venissent, regem extra urbem in regione quadam reppererunt, quae hodie vocatur Kleidi (clavis), ibique pactione confecta fidem dederunt et acceperunt, et accepto Chatiserifo (i. e. tabula regia) eius manibus claves tradiderunt, et regem arcis eum salutarunt, et propterea locus ille inde ab illo tempore vocatus est Kleidi (clavis).

Rex autem cum legatis duodeviginti Turcas statim misit, ut castellum reciperent, et omnino Ioanninae domicilia sua constituerent. hi autem ingressi castellum postularunt, ut ad laetitiam significandam tormenta bellica solverent, deinde ut ecclesiam summi ducis Michaelis everterent, quae inter turres castelli sita erat, deinde egressi secesserunt et domos aedificarunt in regione urbis, quae nunc nominatur Turcopalucum, ubi etiam ex pacto habitarunt. postularunt etiam, ut mulieres ex filiabus Christianorum in matrimonium ducerent, sed nulla eos accepit. sic reiecti ad regem suum scripserunt, qui ho-

μίαν λοιπὸν ἑορτήν, ἐν ᾗ ἦτον οἱ Χριστιανοὶ συναγμένοι εἰς
 τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὰς γυναῖκας καὶ κόρας των, ἐμβάντες οἱ
 Τοῦρκοι εἰς τὸ κάστρον μετὰ τοῦ βασιλικοῦ ἀνθρώπου ἦλθαν
 καὶ ἐστάθησαν ἔξω τῆς μητροπόλεως εἰς τὸν μέγαν Παντοκρά-
 5 τορα· καὶ ὅταν μετὰ τὴν τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν ἐξήρχετο
 ὁ λαός, παρατηροῦντες, καθὼς ἔβλεπαν κάμμίαν ἀπὸ τὰς τι-
 μίας παρθένους, ἥ τις τοὺς ἄρεσκε, ῥίπτοντες τὸ φόρεμά των
 τὴν ἐσκέπαζαν, καὶ λαμβάνοντές τὴν ἀπὸ τὸ χέρι τὴν ὡδη-
 γοῦσαν ὡς γυναῖκά των. ἦτον δὲ ἐλεεινὸν θέαμα νὰ βλέπῃ
 10 τες ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τὰς τρυφεράς ἐκεῖνας νέας συρομένας
 μὲ δάκρυα ἀπὸ βαρβαρικά χέρια, ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ τοὺς δυσ-
 τυχεῖς γονεῖς κοπτομένους καὶ κλαίοντας ἀπαρηγόρητα. μετὰ
 δὲ τινων ἡμερῶν παρέλευσιν βλέποντες ἀνωφελῇ τὰ δάκρυα,
 ἔπαιον τὸν Θεῶν· τινὲς δὲ ἐδοκίμαζαν νὰ παρηγορήσουν
 15 ἑαυτοὺς, στοχαζόμενοι ὅτι τάχα καὶ οἱ Τοῦρκοι ἐκεῖνοι εἶναι
 αὐθένται καὶ ἄρχοντες καὶ κατὰ τὴν τιμὴν οὐδόλως ἀπ' αὐ-
 τοὺς κατώτεροι. μὲ τῶν αὐτῶν δυστυχεῖς προφάσεις παρηγο-
 ρούμενοι, ἢ τὴν ἀνάγκην ἀκολουθοῦντες, εἰτοίμασαν καθείς ὃ
 τι ἤθελε δώσει εἰς προῖκα τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἔστει-
 20 λαν συντροφευμένην μὲ μίαν δούλην καὶ μίαν βυζάστραν,
 προσθέσαντες καὶ ζευγαλατεῖα καὶ λιβάδια καὶ ἄλλα χαρί-
 σματα. καὶ οὕτω κατ' ὀλίγον εἰς αὖξιν τὸ ἀσεβέστατον
 τῶν Ἀγαρηνῶν γένος ἐπροχώρει.

minem auctoritate et literis regiis praeditum statim misit, ut Turcae
 e filiabus Christianorum in matrimonium ducerent, quae cuique pla-
 ceret. festo iam die, cum Christiani in ecclesia cum uxoribus et
 filiabus suis una essent, Turcae cum legato regio castellum ingressi
 advenerunt et extra metropolim magni Pantocratoris constiterunt, et
 donec officio sacro absoluto populus egrederetur, exspectantes, ut ali-
 quam e virginibus nobiles viderent, quae iis placeret, arreptis suis
 pellibus villosis eam obtegebant et manu prehensa eam abducebant
 ut uxorem suam. erat autem miserum spectaculum videnti, hic te-
 neras illas puellas lacrimis obortis barbarorum manibus tractas, illic
 infelices parentes plangentes et flentes desperatorum instar. nonnul-
 lis diebus post cum inutiles esse lacrimas intelligerent, lamentari de-
 sierunt, nonnulli se consolari studebant, reputantes, sine dubio Tur-
 cas illos esse dominos et duces, neque de dignitate se inferiores. tali
 illusionem infelici pacati sive potius necessitati parentes, paraverunt,
 quod quisque dare vellet dotem filiae suae, eamque miserunt con-
 iunctam cum una ancilla et una nutrice, adiectis etiam iugis boum
 et agris et aliis donis. atque ita quidem brevi aucta est sceleratis-
 ima Agarenorum gens.

[Ἐπαράλαβαν οἱ Τοῦρκοι τὰ Ἰωάννινα, ἔτους ὑπάρχοντος 6939, ἰνδικτιῶνος 9, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1431, Ὀκτωβρίου 9. ἄλλοι δὲ λέγουν ὅτι τὰ ἐκυρίευσαν συγχρόνως μὲ τὴν Θεσσαλονίκην, ἐπὶ ἔτους 6938, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1430.

Γράφει καὶ ὁ Μελέτιος εἰς τὸ γεωγραφικὸν του βιβλίου 5 ὅτι παρεδόθησαν τὰ Ἰωάννινα εἰς τὰ 1424 ἀπὸ Χριστοῦ, μετὰ τὴν τῆς Θεσσαλονίκης δουλείαν.]

[Turcae Ioanninam occuparunt, anno 6939, indictionis 9, p. Chr. n. 1431, die 9 mensis Octobris. alii autem narrant, eos hanc in potestatem suam redexisse eodem tempore cum Thessalonica, anno 6938, p. Chr. n. 1430.

Scribit etiam in geographia Meletius, traditam esse Ioanninam circa annum 1424 p. Chr. n., post Thessalonicam subiectam.]

IV.

Ἀποστasia Διονυσίου τοῦ κοινῶς λεγομένου Σκυλοσόφου, καὶ ἔξωσις τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τὸ κάστρον.

Ἄλλ' ὥς νὰ μὴν ἦτον ταῦτα τὰ κακὰ ἱκανά, ὁ ἐχθρὸς τοῦ καλοῦ διάβολος ἐφθόνησε, βλέπων ὅτι οἱ τῆς Ἠπείρου
5 Χριστιανοὶ οὔτε ἀπὸ Τουρκικὴν μάχαιραν κατεκόπησαν οὔτε τὴν πολιτικὴν των δύναμιν ἔχασαν, ὅτι ὅλη ἡ ἐξουσία ἦτον αὐτῶν. αὐτοὶ εἶχον τὰ σπαῖλῆκια καὶ τιμάρια, αὐτοὶ καὶ διέτασσαν καὶ ἐσύναζαν τοὺς φόρους· καὶ αὐτὴ ἡ πολεμικὴ δύναμις ἦτον ὅλη εἰς χεῖράς των. οἱ δὲ Τοῦρκοι ὄχι μόνον
10 κανόνι τοῦ κάστρου νὰ ῥήξουν, ἀλλ' οὐδὲ νὰ κατοικήσουν εἰς αὐτὸ εἶχαν τὴν ἄδειαν.

Κατὰ τὸ 1611 ἔτος ἐφάνη ὁ Τρίκκης Διονύσιος, ἄνθρωπος ἀστρολόγος καὶ λεκανομάντης, ὅστις διὰ τοιαῦτα ἄσεμνα καὶ ἄτοπα ἔργα καὶ ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦ ἐξώ-
15 σθη, καὶ ἔμεινεν ἡ Τρίκκη ὑπὸ τὴν τοῦ Λαρίσσης ἐπί-

IV.

Seditio Dionysii, qui vulgo nominabatur Skylosophus, et Christiani castro expulsi.

Sed quasi haec mala non sufficerent, inimicus pulchro diabolus invidia captus est, cum videret, Christianos Epiri neque Turcarum gladiis trucidari, neque potestatem publicam amisisse, auctoritatem eorum esse integram, nam habebant Spailikos et Timaros, vectigalia et imperabant et exigebant, et ipse exercitus totus in eorum erat manibus, Turcas autem non modo non solvendi tormenta bellica castelli, sed ne habitandi quidem in eo libertatem habere.

Anno 1611 episcopus Triccalae Dionysius advenit, astrologus et vaticinationi ex aquae inspectione comparatae deditus, qui propter tales res indignas et ineptas solio suo expulsus erat, quo facto Triccala erat subiecta episcopo Larissae propter terrorem, quem Turcae

σκεψιν διὰ φόβον τῶν Τούρκων ἕως τὸ 1709 ἔτος, ὅτε ἦλθεν ἀρχιερεὺς εἰς αὐτὴν ὁ Κωνσταντῖος, ἄνθρωπος ἐνάρετος καὶ σοφός. ὁ δὲ κακοδιονύσιος, ὁ τοῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος ἀνάξιος, φυχὸν μετ' αἰσχύνης πολλῆς καὶ φόβου ἐκεῖθεν πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἰταλίας κατέφυγεν. ὀλίγον δὲ καιρὸν διατρίψας εἰς τὰς ἐκεῖ πόλεις, ἦλθε κακῇ τύχῃ ἡμῶν εἰς τούτους τοὺς τόπους, καὶ ἐκατοίκησεν εἰς τὸ τοῦ ἁγίου Δημητρίου μοναστήριον τὸ μεταξὺ τῶν χωρίων Κερασόβου καὶ Ῥαντοβιήτη κείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον πρότερον. διατρίψας δὲ ἐκεῖ ἀρκετὸν καιρὸν κατέβη ἔπειτα εἰς τὰ Ἰωάννινα, ὅπου εἶχε τινὰς φίλους, καὶ ἰδὼν τοὺς Τούρκους ὀλίγους καὶ κατοικοῦντας ἔξω τοῦ κάστρου ἐμελέτησε βουλὴν δυστυχεστάτην εἰς τὴν πόλιν ταύτην· καὶ εἰσελθὼν εἰς τινὰ φίλον του, Ταγᾶν τὸ ὄνομα, καὶ ἄλλους γνωρίμους, κοινολογεῖται πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἔκαμε τὸ θεμάτιον, καὶ διὰ τῆς ἀστρολογίας ἐγνώρισεν ὅτι μέλλει νὰ γένη ἐλευθερωτὴς ὅχι μόνον τῶν Ἰωαννίνων ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν πόλεων, μάλιστα καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ εἰσέλθῃ, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς νὰ τὸν σηκωθῇ. ἐκεῖθεν δὲ ἐξελθὼν τὰ τῶν Ἰωαννίνων περίχωρα καὶ τὰ τοῦ ἀνωτέρου μοναστηρίου καὶ ἄλλας χώρας περιήρχετο, φέρων πλόσκαν ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ κερνῶν τοὺς γεωργοὺς ποιμένας βουκόλους καὶ ἄλλους χωρικοὺς, προσοικειοῦτο τοιούτους ἀπαιδεύτους καὶ ἀπολέμους στρατιώτας.

iniiciebant, usque ad annum 1709, cum illuc adveniret Constantius archiepiscopus, homo virtute et sapientia praeditus. improbus autem Dionysius, honore suo indignus, cum multo dedecore et terrore inde in regionem Italiae confugit. breve autem tempus in illius urbibus moratus, ad nostram calamitatem in has terras venit, et in sancti Demetrii monasterio habitavit, quod inter Kerasobum et Rantobietum situm est, in quo quidem iam antea fuerat. moratus autem ibi diutius, Ioanninam rediit, ubi amicos quosdam habebat, et cum Turcas esse paucos et extra castellum habitare vidisset, consilium huic urbi infelicissimum excogitavit, et ad amicum quendam veniens, cui nomen erat Tagae, et ad alios, quos norat, cum iis communicat, sibi esse persuasum, et astrologia se cognovisse, fore, ut liberator fieret non modo Ioanninae, sed etiam urbium ceterarum, atque adeo Constanti-nopolim ingrederetur, et rex ipse eum modo digno acciperet. tum exiit et regiones Ioanninae et altioris monasterii et alias terras peragravit, gestans vas ligneum in humeris et alliciens agricolas, pastores, bubulcos aliosque ruris colonos, tales rudes et belli ignaros sibi conciliavit milites.

Μετὰ δὲ πολλὰς ἀταξίας, τὰς ὁποίας μεθύοντες καὶ ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην χώραν διαβαίνοντες ἔκαμαν, μίαν ἡμέραν συναθροισθέντες ὅλοι ἐπέπεσαν ἔξαφνα κατὰ τῆς Τουρκογρανίζης καὶ Ζαραβούσης, χωρίων ὡς δύο ὥρας μακρὰν τοῦ προρηθέντος μοναστηρίου κειμένων, καὶ εὐρόντες τοὺς ἐκεῖ κατοικοῦντας Τούρκους ἀμερίμνους τοὺς κατέσφαξαν ὅλους καὶ τὰ χωρία ἐρήμωσαν.

Ἐπειτα, τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὴν δεκάτην Σεπτεμβρίου, ἐκστράτευσαν μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των καλογήρου τὴν νύκτα 10 κατὰ τῶν Ἰωαννίνων, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἔβαλαν εὐθὺς φωτίαν εἰς τὴν τοῦ τότε πασᾶ Ἀσουμὰν κατοικίαν, καὶ ἔκαυσαν πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν βασιλικὸν θησαυρόν· ὁ δὲ πασᾶς μὲ τὴν γυναῖκά του πηδήσαντες ἀπὸ τοῦ παράθυρον ἔφυγον γυμνοὶ τὴν νύκτα, καὶ ἐσώθησαν. τὸ δὲ ἄθλιον 15 ἐκεῖνο τῶν γεωργῶν καὶ βοσκῶν στράτευμα μὲ τὸν ψευδαστρολόγον στρατηγόν του ἐφώναζαν τὸ κύριε ἐλέησον, καὶ χαράτζι χαραιζόπουλον, καὶ ἀναζοῦλι ἀναζουλόπουλον, αἰνιτιόμενοι τὸν νέον φόρον, τὸν ὁποῖον ὄχι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν οἱ Τούρκοι εἶχαν ἐπιβάλει. οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὸ κύριε ἐλέησον, 20 ἐγνώρισαν ὅτι ἦλθον κατ' αὐτῶν οἱ Χριστιανοί, καὶ παρευθὺς ἔδραμον ὅλοι ἔφιπποι καὶ δυνατὰ ἄρματωμένοι, καὶ τρέψαντες αὐτοὺς εἰς φυγὴν εὐκόλως ὡς πεζοὺς καὶ μὴ ἔχοντας

Post multas turbas, quas ebrii et ex alia in aliam transgressi urbem excitaverunt, aliquo die omnes congregati, subito aggressi sunt Turcogranizam et Zarabusam, quae horarum spatio duarum a supra commemorato monasterio aberant, et nacti Turcas, qui ibi habitabant, insperantes, omnes necarunt, et loca devastaverunt.

Deinde, eodem anno mensis Septembris die decimo, cum duce suo monacho nocte contra Ioanninam profecti sunt, et urbem ingressi statim coniecerunt ignem in domum Asumanis, qui tum erat dominus (pascha), et homines multos et thesaurum regium combusserunt; pascha autem et uxor eius e postico sese proripuerunt, et nudi nocte aufugerunt, et servati sunt. miser autem ille agricolarum et pastorum exercitus cum duce astrologo exclamarunt, kyrie eleeson (domine miserare nos) et breve Charatzi et Anazuli, significantes vectigal novum, quod non multis diebus ante Turcae imperaverant. hi autem cum audirent illud kyrie eleeson, intellexerunt, Christianos se aggredi, statimque omnes adcurrerunt equis sublatis et quam maxime armati, et postquam eos in fugam facile verterunt, pedites neque bellicis armis indutos, multos interfecerunt non solum hostes, sed etiam innocentes, quia, cum dominica subsequeretur, in via eos exceperunt,

ἄρματα πολέμου, κατέκοψαν πολλοὺς ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς πολεμίους ἀλλὰ καὶ ἀναιτίους, διότι, ἐπειδὴ ἑξημέρονε κυριακῇ, ἑδέχοντο εἰς τοὺς δρόμους τοὺς ἐρχομένους εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ τοὺς ἔκοπταν. μάλιστα ἤθελαν νὰ κάμουν κοινήν σφαγὴν ὅλων τῶν κατοικούντων τὸ κάστρον Χριστιανῶν· ὁμῶς 5 τινὲς φρόνιμοι καὶ ἀπὸ τοὺς προεστοτέρους αὐτῶν τοὺς ἐμπόδισαν. οἱ δὲ Ἰωαννῖται δὲν ἐφείσθησαν τὴν κατάστασίν των παντάπασιν εἰς ἀποφυγὴν ταύτης τῆς βαρβάρου σφαγῆς.

Ὁ δὲ τῆς ἀποστασίας ἀρχηγὸς Διονύσιος, ὡς ἤκουσε τοὺς ἀλαλαγμοὺς τῶν Τούρκων καὶ εἶδε τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ 10 σκορπισθέντας, ἔφυγε, καὶ ἐλθὼν ἐκρύφθη εἰς τὸ σπήλαιον τῆς ἐκκλησίας Ἰωάννου τοῦ προδρόμου, ὅπου τῶρα κεῖται τὸ τζαμί τοῦ Ἀσλάν πασᾶ. ἔγινε δὲ μεγάλη περὶ αὐτοῦ ζήτησις, καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἐδυνήθη νὰ τὸν εὔρη παρὰ τὸ μισόχριστον τῶν Ἰουδαίων γένος, οἱ ὅποιοι φέροντές τον δέσμιον 15 τὸν παρέδωσαν εἰς τοὺς κριτάς, καὶ διὰ προσταγῆς τῶν ἀρχόντων Τούρκων, χωρὶς τινος ἐξετάσεως, τὸν ἔγδαραν ζωντανόν, καὶ γεμίσαντες τὸ δέσμα του ἄχυρον τὸ περιέφεραν ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν, καὶ τέλος καὶ εἰς αὐτὴν τῆς Κωνσταντινούπολιν. λέγεται δὲ ὅτι ἐκεῖ ἐσηκώθη καὶ ὁ βασιλεὺς νὰ τὸ 20 ἰδῇ, καὶ οὕτως ἐπληρώθη τὸ τῆς προφητείας του λοξόν, ὅτι ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς νὰ τὸν σηκωθῇ.

qui ad forum ibant, et interfecerunt. libenter voluerunt generalem omnium, qui in Castello Christianorum habitabant, caedem instituere, sed nonnulli prudentes duces eorum eos ab hac re prohibuerunt. Ioannitae autem pecuniae omnino non pepercerunt, ut barbaram hanc caedem vitarent.

Seditionis autem dux Dionysius ut audivit clamores Turcarum, et suos dissipatos vidit, aufugit, et in antrum ecclesiae Ioannis prodromi se abdedit, ubi nunc sita est ecclesia Aslanis paschae. est autem propter eum magna instituta investigatio, neque alius eum reperire potuit praeter inimicam Christi Iudaeorum gentem, qui eum cum vinctum adduxissent, iudicibus tradiderunt, atque hi quidem iussu principum Turcarum sine ullo iudicio corio exuerunt vivum, et cutem eius cum stramine implevissent, ab urbe ad urbem circumferebant, postremum etiam Constantinopolim. dicitur autem etiam rex ibi surrexisse, ut eam videret, atque sic peractum est, quod ambigue praedixerat, se etiam Constantinopolim profecturum, regemque ipsum sibi advenienti surrecturum esse.

Ὅσοι δὲ ἀπὸ τῶν στρατιῶταις αὐτοῦ ἐσυλλήφθησαν, τοὺς ἐπαραινέσαν οἱ Ἑβραῖοι τοὺς Τούρκους νὰ μὴ τοὺς θανατώσουν, ἀλλὰ νὰ τοὺς δώσουν διαφόρους κολάσεις καὶ βασάνους, ἕως οὗ εἰς αὐτὰς ἀποθάνωσι. καὶ οὕτως ἐπειδὴ 5 οἱ βάβαροι τοὺς παρέδωσαν πρὸς τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους, τὸ πονηρὸν γένος ἄλλους μὲν ἐσούβλισε καὶ ζωντανούς ἐψησεν, ἄλλους δὲ εἰς πυρκαϊὰν κατέκαυσεν, ἄλλους ἀπὸ κρεάγρας ἐκρέμασε, καὶ πρὸς ἄλλους ἄλλα σκληρότατα μετεχειρίσθη μαρτύρια, τὰ ὅποια νὰ διηγηθῶ κατὰ μέρος ὑποφεύγω διὰ τὴν 10 βαρβαρότητα αὐτῶν, ἕκαστος δὲ ἡμπορεῖ νὰ κρίνῃ, μανθάνων μόνον ὅτι οἱ Ἑβραῖοι εἶχαν εἰς τοῦτο πᾶσαν ἐξουσίαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ ἐνθυμούμενος εἰς πόσῃ ἦτον ἱκανοὶ νὰ φθάσουν ὁμότητα καὶ διὰ χάριν πρὸς τοὺς κρατοῦντας καὶ διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἄσπονδον μῖσός των.

15 Κατηδάφισαν δὲ οἱ Τούρκοι καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Δημητρίου μοναστήριον ἀπὸ τὰ θεμέλια, ἀφήσαντες μόνον τὸν ἱερὸν ναὸν ἀβλαβῆ. καὶ τοὺς ἐκεῖ πατέρας διασκορπίσαντες διήρπασαν τὰ πλούσια κτήματα καὶ ὑπάρχοντά του, τῶν ὁποίων παρατρέχων τᾶλλα, ἀναφέρω μόνον ὅτι εἶχεν εἰς 20 διάφορα χωρία δεκαοκτὼ μετόχια, ἕκαστον μὲ τὴν ἰδίαν του ἐκκλησίαν.

Τέλος, ἐπειδὴ οἱ Τούρκοι ἔγραψαν ἀναφορὰν πρὸς τὸν βασιλέα των, κηρύττοντες τοὺς Χριστιανούς ἀπειθεῖς τῆς βα-

Milites autem eius, quotquot capti sunt, ne interficerent, Iudaei Turcas admonuerunt, sed ut eos variis castigationibus et tormentis afficerent, donec his morti occumberent. atque sic quidem postquam barbari illis hanc ad rem homines tradiderunt, gens prava alios assavit et vivos coxit, alios rogo combussit, alios uncis affixit, ad alios alia crudelissima adhibuit tormenta, quae narrare singula mitto propter crudelitatem eorum, unusquisque autem hoc diiudicare potest, si hoc unum audiat, Iudaeos hanc ad rem a Turcis potestatem omnem accepisse, et cogitet, ad quantam accedere potuerint crudelitatem et propter voluntatem gratum faciendi victoribus et propter implacabile contra nos odium.

Everterunt autem Turcae etiam sancti Demetrii monasterium funditus, relicto tantum templo sancto, atque cum habitantes ibi monachos dissipassent, possessiones pretiosas diripuerunt et bona eius, de quibus ut alia omittam id tantum commemoro, monasterium habuisse diversis terris duodeviginti villas, quarum unaquaeque ecclesiam habebat propriam.

Postremo, cum Turcae ad regem suum retulissent, Christianos

σιλείας καὶ ἀποστάτας ἦλθεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν
χάτι σερίφι νὰ τοὺς ἐξώσουν ἀπὸ τὸ κάστρον, ἀφαιροῦντές
τους ὅλην ὅσην εἶχαν τιμὴν καὶ δύναμιν κατὰ τὰς συνθήκας.
οὕτως ἀπωσθέντες ἔκτισαν ἔξω οἰκίας μικρὰς καὶ ἔζων τα-
πεινοὶ καὶ καταφρονημένοι.

5

inobedientes regno esse et rebelles, missum est e Constantinopoli
Chatiseriph ut castello eos expellerent, erepta tota, quam ex pacto
habuissent, auctoritate et potestate. hoc modo expulsi, extra urbem
domos parvas et viles aedificarunt, et vivebant humiles et contemti.

V.

Χρονικόν.

Παρέλαβον οἱ Τοῦρκοι τὰ Ἰωάννινα ἐπὶ ἔτους 6939, ἰνδικτιῶνος 9, Ὀκτωβρίου 9, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1431.

Ἐκυριεύθησαν τὰ Ἰωάννινα σὺν τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐπὶ 5 ἔτους 6938, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1430.

Ἡ δὲ Ἀκαρνανία ἤγουν ἡ Ἄρτα ἐπὶ ἔτους 6957, Μαρτίου 24, ἡμέρα δευτέρα, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1449.

Ἡ δὲ Ναύπακτος ἐπὶ ἔτους 7007, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 1599.

Εἰς τὰ 1683, ἐκστράτευσαν οἱ Τοῦρκοι κατὰ τῶν Γερμανῶν, καὶ πολεμήσαντες ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος, καὶ ἔχασαν τριακοσίας χιλιάδας ἀνθρώπων.

Ἐπῆραν οἱ Βενετοὶ τὴν ἀγίαν Μάυραν καὶ Πρέβεζαν ἐπὶ ἔτους 1684.

Ἐπῆραν τὴν Κορώνην Καλαμάταν Ζαρνακὰ καὶ Ἀβαρί-
15 κον ἐπὶ ἔτους 1685.

V.

Chronicum.

Occupant Turcae Ioanninam anno 6939, indictionis 9, mensis Octobris die 9, p. Chr. n. 1431.

Capta est Ioannina cum Thessalonica, anno 6938, p. Chr. n. 1430.

Acarmania autem, sive Arta anno 6957, mensis Martii die 24, altero (hebdomadis) die, p. Chr. n. anno 1449.

Naupactus anno 7007, p. Chr. n. 1599.

Circa annum 1683 profecti sunt Turcae contra Germanos et bello devicti sunt, amissis trecentis milibus hominum.

Ceperunt Veneti sanctam Mauram et Prebezam, anno 1684.

Ceperunt Coronam, Calamatam, Zarnacam, Abaricum, anno 1685.

Ἐπῆραν ἔτι τὴν Μεθώνην καὶ τὸ Ἀνάπλι ἐπὶ ἔτους 1686.

Ἐπῆραν ὁμοίως τὴν Ναύπακτον καὶ ὅλον τὸν Μωρέαν ἐπὶ ἔτους 1687.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπῆραν οἱ Γερμανοὶ τὸ Βελλεγράδι.

Εἰς τὰ 1690 ἐκστρατεύσας ὁ βεζίρης Κιοπριλῆς ὑπέ-5
ταξε τὸ Νύσι καὶ Βελλεγράδι, κατασφάξας πολλοὺς τῶν Γερ-
μανῶν.

Εἰς τὰ 1691 ὑπέταξαν οἱ Γερμανοὶ τὸ Νύσι καὶ τὰς
Σκοπίας ἕως τὸ Κιοπριλί.

Εἰς τὰ 1691 κατέβη ὁ Χαλὶλ πασᾶς, καὶ ἐπῆρε τὴν Αὐ- 10
λῶνα ἀπὸ τοὺς Βενετούς.

Εἰς τὰ 1700 ἔκλεισεν ὁ Τοῦρκος εἰρήνην μετὰ τὸν αὐτο-
κράτορα τῆς Γερμανίας καὶ τοὺς Βενετούς, βασιλεύοντος τοῦ
σουλτᾶν Μουσταφᾶ τοῦ β'.

Εἰς τὰ 1710, Σεπτεμβρίου 7 καὶ 8, ἐφάνη μέγα πλη- 15
θος ἀκρίδων, κατερχομένων ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος καὶ δια-
βαινουσῶν πρὸς τὴν Ἄρταν. ἡ διάβασίς των ἄρχισεν ἀπὸ
τὸ ἑσπέρας τῆς 7 τοῦ μηνός, καὶ διήρκεσεν ὅλην τὴν 8. ἦτον
δὲ τόσον πυκναὶ ὥστε ἐσκίαζον τὸν τόπον ὥθεν διήρχοντο,
κρύπτουσαι τὸν ἥλιον.

Εἰς τὰ 1714, Ἰουλίου 27, ἡμέρα κυριακῇ, ὥρα 6 τῆς
ἡμέρας, ἐγένεν εἰς τὰς παλαιὰς Πάτρας σεισμός, ὃς τις ἐκρή-
μνισε τὰ καμπαναρεῖα τῶν ἐκκλησιῶν, τοὺς νάρθηκας τι- 20

Porro ceperunt Methonen et Anapli, anno 1686.

Ceperunt item Naupactum et totam Moream, anno 1687.

Eodem anno ceperunt Germani Belgradum.

Anno 1690 contra eos profectus imperator (vesirus) Kiopriles
subiecit Nysi et Belgradum, interfectis multis Germanis.

Anno 1691 Germani subiecerunt Nysi et Scopias usque ad
Kioprili.

Anno 1691 impetu facto Chalilus pascha Venetis Aulonem
eripuit.

Anno 1700 pacem inierunt Turcae cum imperatore Germaniae
cumque Venetis, regnante Sultano Mustapha II.

Anno 1710, die 7 et 8 mēsis Septembris, magna multitudo
locustarum apparuit, quae a Septemtrionibus venerunt et Artam ad-
volarent. Transitus earum incepit vespero septimi diei mēsis, et
duravit per totum diem 8. erant autem tam multae, ut locum ob-
scurarent, unde venerunt, solem obtegentes.

Anno 1714, die 27 mēsis Iulii, dominica, hora 6 diei, Patris
veteribus factus est terrae motus, qui turres campanarias ecclesiarum

νῶν ἀπ' αὐτάς, καὶ μερικά παλάτια · ἐσχίσθησαν δὲ καὶ οἱ τοῦ κάστρου πύργοι ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἔπεσάν τινες ἀπὸ τὰς ἐπάλξεις του.

Εἰς δὲ τὰς 28 Αὐγούστου ἔγινεν ἄλλος σεισμὸς μεγάλητερος τοῦ πρώτου εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, ὅτε παρενρίσκετο ἐκεῖ καὶ ὁ ἀρχιναύαρχος μὲ ὅλον τὸν στόλον. ἐκρήμνισε δὲ οὗτος 280 σπήτια, καὶ ἄνοιξεν ἡ γῆ ἀναβράζουσα νερόν · οἱ δὲ ἄνθρωποι διέτριψαν δύο μῆνας ἔξω εἰς τὰ περιβόλια, ἕως οὗ ἔπαυσεν.

10 Εἰς τὰ 1715 ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι τὸν Μωρέαν καὶ τὴν ἁγίαν Μαύραν, καὶ ἐπληρώθη τὸ ἄνωθεν σημεῖον.

Εἰς τὰ 1715 κατέβη ὁ βεζίρης εἰς τὴν Κόρινθον μὲ ἐξῆντα χιλιάδας στρατεύματος, καὶ ὑπέταξεν εἰς ἓνα μῆνα καὶ αὐτὴν καὶ ὅλον τὸν Μωρέαν, ὅπου ἐμεταχειρίσθη μεγίστην ὠμότητα, κατασφάξας καὶ αἰχμαλωτίσας ὑπὲρ τεσσαρά-
15 κонта χιλιάδας ἀνθρώπων.

Εἰς τὰ 1716 ἐκστράτευσεν ὁ βεζίρης κατὰ τῶν Γερμανῶν μὲ τετρακοσίας χιλιάδας στρατεύματος. ἀλλὰ Θεοῦ θέλοντος ἔπεσαν αἰχμάλωτοι μὲ αὐτὸν τὸν βεζίρην εἰς χεῖρας
20 τῶν Χριστιανῶν.

Τὸ αὐτὸ ἔτος, Μαρτίου 1, κατέβη βασιλικὸς ἄνθρωπος μὲ ἐξουσίαν μεγάλην νὰ ἐβγάλη τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν

evertit, ferulas ab iis decerpens, et partes palatii; ruptae sunt etiam castelli turres inde a suprema parte usque ad imam, et nonnullae ex pinnis eius deciderunt.

Die autem 28 mensis Augusti alius terrae motus factus est, primo maior, in insula Cephalonia, cum etiam summus navium dux cum tota classe ibi adesset, evertit autem domos 280, et rupta est terra, fontes calidos emittens, homines autem per duos menses extra urbem in hortis commorati sunt, donec motus terrae finitus est.

Anno 1715 Turcae Moream et sanctam Mauram ceperunt et absolutum est signum supra commemoratum.

Anno 1715 imperator (vesirus) cum sexaginta milibus militum contra Corinthum est profectus, et uno mense subiecit et hanc et totam Moream, ubi maximam exercuit crudelitatem, cum quadraginta milia hominum et plures interficeret et captivos redderet.

Anno 1716 vesirus contra Germanos cum quadringentis milibus militum profectus est, sed dei voluntate cum ipso vesiro a Christianis capti sunt.

Eodem anno, die primo mensis Martii, legatus regius advenit potestate magna praeditus, ut homines inde a Larissa usque ad Saia-

Λάρισσαν ἕως τὴν Σαϊάδα, διὰ ν' ἀνοίξουν καὶ νὰ στρώσουν
 τοὺς δρόμους ἐξήντα πόδας τὸ πλάτος, καὶ νὰ ἐτοιμάσουν
 ζωοτροφίας, καὶ ὅσα ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ στρατεύματος, τὸ
 ὁποῖον ἐμελλε νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν κατὰ τῶν Κορυφῶν. ἀλλ'
 ἐτοιμαζομένων τούτων ἐμποδίσθη ὁ βεζίρης, καὶ ἦλθεν ἀντ' 5
 αὐτοῦ ὁ Καραμουσταφᾶ πασᾶς μὲ ἐξήντα πέντε χιλιάδας
 στρατιωτῶν. ὅτε δὲ ἦλθεν οὗτος εἰς τὸν Βουθρωτὸν, ἔφθασε
 καὶ ὁ καπετὰν πασᾶς Τζανούμ Χότζας διὰ θαλάσσης, ἔχων
 σουλτάνας ἐξήντα, γαλόνια σαράντα, γαλιότας καὶ ἄλλα πλοῖα,
 διὰ τῶν ὁποίων ἐξαίφνης ἐλθόντες κατέλαβον τὸ ἐν Κασ- 10
 σῶπῃ στενὸν εἰς τὴν Παναγίαν. οἱ δὲ Βενετοὶ ἐρχόμενοι
 ἔξωθεν μὲ 28 καράβια ἐπέπεσαν βιαίως κατ' αὐτῶν, καὶ συν-
 τρίψαντες μερικὰ ἀπὸ τὰ καράβιά των ἔσχισαν τὸν στόλον,
 καὶ ἐπέρασαν εἰς τοὺς Κορυφούς. ὁ δὲ Σερασκέρης διαβὰς
 μὲ τὸ στράτευμά του πέραν ἐπὶ τῆς νήσου, ἐσκήνωσε παρὰ 15
 τὸν Ποταμὸν ὡς δέκα μίλια μακρὰν τοῦ κάστρου. διήρκεσε
 δὲ ὁ πόλεμος εἴκοσιν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἠφανίσθη πολὺ τοῦ
 Τουρκικοῦ στρατεύματος. τέλος ἔπεσε τὴν νύκτα βροχὴ τόσον
 ῥαγδαία ὥστε ἔσυρε τὰ πράγματά των εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ
 οἱ βάρβαροι ἐξυπνήσαντες εἶδον, λέγουν, πληθὺς νέων φερόν- 20
 των εἰς χεῖρας λαμπάδας ἀναμμένας, καὶ ἓνα γηραλέον ἐπί-
 σκοπον βαστάζοντα ῥάβδον καὶ διώκοντα αὐτούς. τούτων δὲ

dem postularet, ad aperiendam et aequandam viam pedes sexaginta
 latam, et ad parandum victum, et quae praeterea necessaria es-
 sent exercitui, qui inde contra Corcyram transgressurus erat. sed
 cum haec essent parata, vesirus est impeditus, et pro eo Cara-
 mustapha pascha venit cum sexaginta quinque milibus militum.
 qui cum venisset Buthrotum, etiam Capetan pascha (navium dux
 summus) Tzanum Chotzas per mare advenit, cum sultanis sexa-
 ginta, quadraginta gaulis amplioribus et minoribus et aliis navi-
 bus, quibus subito aggressi occuparunt Cassopeas angustias us-
 que ad Panagiam (locum Virginis sanctae). Veneti autem, ex alto
 cum 28 navigiis advenientes, eos fortiter aggressi sunt, et abscis-
 sis partibus navigiorum eorum classem dissiparunt, et intrarunt Corcy-
 ram. dux autem Turcarum (Seraskerus), qui exercitum suum in in-
 sulam traiecerat, apud Potamum castra posuit, decem miliaria a ca-
 stello. bellum autem viginti septem dies duravit, et magna pars
 exercitus Turcarum est interfecta. postremo imber nocte exortus est
 tam rapidus, ut res illorum in mare effunderet, et barbari experge-
 facti multitudinem iuvenum viderunt, qui manibus faces incensas ge-
 stabant, et episcopum grandaevum, qui baculum gestabat eosque per-
 sequebatur. cum haec et alia signa multa et mirabilia apparerent,

καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ παραδόξων σημείων φανέντων ἔπescen
ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος, καὶ ἀφήσαντες τὰς σκηνάς, τὰ
ἄρματα, τοὺς βασιλικοὺς θησαυροὺς καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα, ἔτρε-
χαν, καὶ ἄλλοι μὲν ἔμβαιναν εἰς τὰ πλοῖα, ἄλλοι δὲ ἐρρίπ-
5τοντο εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο, πολλοὶ δὲ καὶ ὑπ' ἄλ-
λήλων ὥς ὑπὸ ἐναντίων κατεσφάγησαν. οἱ δὲ σωθέντες ἤλ-
θον εἰς τὰ Ἰωάννινα, φέροντες ὑπὲρ δύο χιλιάδας πληγωμέ-
νους, οἳ τινες ὅλοι σχεδὸν ἀπέθαναν.

Καὶ ταῦτα μὲν τότε· εἰς δὲ τὰ 1731, Ἰουλίου 25,
10 ἡμέρᾳ σαββάτῳ πρὸς τὸ ἑσπέρας, ἦλθεν εἰς τὰ Ἰωάννινα λε-
γόμενός τις υἱὸς τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη καὶ ἑξάδελφος τοῦ
σουλτὰν Μουράτη, ὃς τις διέτριβε περὶ πού εἰκοσιπέντε χρό-
νους εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. αὕτη, ὥς λέ-
γεται, ἦτον Γενοβαία, ὡραία εἰς ὑπερβολὴν καὶ χαρίτων πλή-
15 ρης. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ σουλτάνος εἰς ἔρωτα ἦλθε, καὶ ἐγέν-
νησεν ἀπ' αὐτὴν υἱόν, τὸν ὀποῖον Σελίμ ὠνόμασε, κρυφίως.
καὶ ἡ μὲν γυνὴ ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ βασίλεια, καὶ εἰς
τοῦτο πολλάκις τὸν βασιλέα ἐβίαζεν· ἐκεῖνος ὁμως στέλλων
πρὸς αὐτὴν δῶρα πλούσια, τὴν παρήγγελλε πάντοτε νὰ φυ-
20 λάττῃ τὸ γενόμενον μυστικόν· καὶ ὅταν τὸ παιδίον ἔφθασεν
εἰς τὸν δωδέκατον τῆς ἡλικίας χρόνον, τὴν ἔδωσεν ἓνα μιλιό-
νιον φλωρία, καὶ εἰς τὴν πατρίδα τῆς νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τοῦ

terror et trepidatio eos invasit, et relictis tentoriis et carris et the-
sauris regiis et animalibus ipsis aufugerunt, et alii navigia intrarunt,
alii in mare se proripuerunt, et demersi sunt, multi etiam invicem
ut ab hostibus interfecti sunt. qui autem sunt servati, Ioanninam
venerunt et adduxerunt plures quam duo milia vulneratorum, qui
omnes fere mortui sunt.

Atque haec quidem tum facta sunt. anno autem 1731, mensis
Iulii die 25, vespertina hora diei sabbati, Ioanninam quidam venit,
qui filius esse Sultani Achmetis dicebatur et patruelis Sultani Murati,
qui quidem circa 25 annos in Italia cum matre sua moratus erat.
haec dicitur fuisse Genuensis, pulchra eximie et gratiarum plena,
quam quidem cum vidisset sultanus, amore captus est, et ex ea filium
furtim generavit, quem Selimum vocavit. mulier igitur in regiam
domum venire voluit, et hanc ob rem regem saepe urgebat, ille ta-
men missis donis pretiosis eam omnino iussit servare mysterium,
cumque puer duodecimum esset aetatis annum ingressus, mulieri de-
dit aureorum decies centena milia eamque iussit cum filio in patriam
reverti. iuvenis autem, cum esset sagacitate et ingenio praeditus,
omnem educationem liberalem recepit, et ab iis, qui ibi erant in
potestate summa, dux trecentorum militum creatus est. sed tempore

νίου των τὴν ἐπρόσταξε. ὁ δὲ παῖς ἀγχίνους ὦν καὶ εὐφυῆς
 πᾶσαν ἐδιδάχθη παιδείαν, καὶ ὑπὸ τῶν ἐκεῖ κυβερνώντων
 ἄρχων τριακοσίων στρατιωτῶν ὠνομάσθη. ἀλλ' ἀτακτῆσας
 μετὰ χρόνου ἱκανοῦ παρέλευσιν ἐφυλακώθη, καὶ μετὰ και-
 ρὸν ἐδιώχθη ἀπὸ τὴν πόλιν. τότε καταφυγὼν ἐτρέφετο εἰς
 ἓνα μοναστήριον, ὅπου γνωρίσας τινὰς ἐμπόρους Ἰωαννίτας
 διαβαίνοντας ἐκεῖθεν ἦλθε μὲ αὐτοὺς εἰς τοὺς Κορυφούς.
 ἐκεῖ δὲ ἐλθὼν εἰς τοῦ στρατηγοῦ πρὸς ἐπίσκεψιν ἐκάθισεν
 ἄνωτέρω ἀπ' αὐτόν, καὶ ἐρωτηθεὶς ποῖος εἶναι, ὡμολόγησε
 πρῶτον ὅτι εἶναι υἱὸς σουλτάνου. τοῦτο ἀκούσας ὁ στρατηγὸς
 ἐσηκώθη καὶ τὸν ἐπροσκύνησε, καὶ τὸν ἐπαρακίνησε νὰ ὑπά-
 γουν ὁμοῦ εἰς τὴν Βενετίαν, ὅθεν νὰ τὸν στείλῃ αὐτὸς μὲ
 ἔξοδά του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὸ ὅποῖον ὁ νέος
 συγκατένευσε προθύμως.

Οἱ δὲ Ἰωαννῖται μαθόντες ταύτην τὴν ὁμολογίαν του, 15
 τὸν ἐμπόδισαν, καὶ τὸν ἔφεραν μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὴν Σαϊάδα,
 ἔξοδοῦντες αὐτοί, ὅτι ἐκεῖνος ἦτον παντάπασιν ἀχρήματος,
 καὶ ἐκεῖθεν ἦλθον εἰς τὴν Ζέλοβαν, ὅθεν ἔγραψαν πρὸς τὸν
 κατὴν καὶ τὸν βέην, φανερόντες τοὺς τὸ πρᾶγμα, καὶ ζη-
 τοῦντες τὰναγκαῖα φορέματα, ὅτι ὁ νέος ἦτον ἐνδυμένος στενά. 20
 ἀλλ' οὗτοι μὴ προσέξαντες παντελῶς οὐδ' ἀπεκρίθησαν· μόνον
 ὁ ἐπιστάτης τοῦ βέη ὑπῆγε, καὶ προσκυνήσας ἐπτάκις
 ἕως τὴν γῆν τοῦ ἐφίλησε τὰ ποδάρια. καὶ τὸ δειλινὸν ἀνέβη

aliquo post propter peccatum in carcerem coniectus est, et postea
 urbe expulsus. tum confugit et exceptus est in monasterio, ubi cum
 mercatores nonnullos Ioannitas cognovisset, qui per illum locum
 profecti sunt, cum iis in Corcyram venit, ibique cum ad ducem vi-
 sendi causa venisset, ab initio consedit eo altius, et interrogatus quis
 esset, contendit se esse filium Sultani, quod cum audivisset dux,
 surrexit eumque salutavit, eique persuasit, ut secum simul Venetiam
 proficisceretur, unde eum suis sumtibus Constantinopolim esset traiec-
 turus, quod libenter accepit iuvenis.

Ioannitae autem, cum cognovissent eius affirmationem, eum im-
 pediverunt et secum Saiadam duxerunt, suis sumtibus, quia ille om-
 nino erat egenus, et inde Zelobam venerunt, unde ad magistratus,
 qui vocantur kadi et bey, literas miserunt, et rem iis aperientes ve-
 stes necessarias petiverunt, quia iuvenis vestibis brevioribus erat in-
 dutus. sed illi omnino hoc non curantes ne responderunt quidem,
 solus administrator ei magistratui, qui bey vocatur, adiunctus, ad eum
 venit et septies usque ad terram conversus eius pedes osculatus est,
 et vespertina hora equum ille ascendit, quem administrator Saiadae
 ei dederat, et ille advenit ut Francogallus, eumque in domum Spa-

εἰς τὸ ἄλογον, τὸ ὅποιον ὁ ἱμῖνης τῆς Σαΐάδος τὸν ἔδωσε, καὶ ἦλθεν ὡς Φράγκος, καὶ τὸν ἐδέχθησαν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Σπαράγκη πλησίον τῆς βρύσεως εἰς τὰ μνήματα. ὅταν δὲ ἦλθον ὁ κατὴς καὶ ὁ βέης εἰς προσκύνησίν του, οὗτος ἔξαπλω-
 5 μένος δὲν ἐκινήθη παντάπασιν, ἀλλὰ τοὺς ἐφοβέρισε σφοδρῶς. οὗτοι δὲ ἔγραψαν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀναφορὰν πρὸς τὸν βασιλεύοντα τότε σουλτὰν Μαχμούτην. γνωρίσας δὲ ὁ βασι-
 λεὺς ὅσα τὸν ἔγραφον, ἔστειλε καὶ ἐφόνευσαν τὸν νέον, τὴν
 18 Αὐγούστου, τὴν νύκτα. οἱ δὲ ἀπεσταλμένοι λαβόντες τὴν
 10 κεφαλὴν του, ἔρριψαν τὸ σῶμα εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐπέστρε-
 ψαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Εἰς τὰ 1735, Δεκεμβρίου 22, ὦραν 8 τῆς νυκτός, ἐπλή-
 ρωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ μακαρίτης Ἰωαννίνων Ἱερόθεος· εἰς
 δὲ τὰς 5 Ἰαννουαρίου ἐχειροτονήθη Ἰωαννίνων ὁ Γρηγόριος,
 15 γέννημα καὶ θρόνμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἦλθεν εἰς
 τὸν αὐτοῦ θρόνον ἔτει 1736, Ἀπριλλίου 11, ἡμέρᾳ κυριακῇ.
 εἰσερχομένου δὲ αὐτοῦ διὰ τῶν μονοξύλων ἔδραμεν ὁ λαὸς
 καὶ τὸν ἐδέχθη μὲ μεγάλην πομπήν.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἀναψεν εἰς τὰ Ἰωάννινα θανατικὸν φοβε-
 20 ρόν, ὥστε ἀπέθνησκαν πενήντα καὶ ἐξῆντα, πολλάκις δὲ καὶ
 ὀγδοῆντα ἄνθρωποι τὴν ἡμέραν. εἰσῆχθη δὲ ὁ μολυσμὸς ἀπ'
 ἑνα γουνάρην, Ζαμάρην ὀνομαζόμενον, ἐλθόντα ἀπὸ τὴν Βλα-
 χίαν· καὶ διήρκεσεν ἀπὸ τὸν Φεβρουάριον ἕως τοῦ ἁγίου
 Δημητρίου.

rangae prope fontem sepulcrorum receperunt, cum autem magistratus
 venirent, qui vocantur kadi et bey, ad eum salutandum, ille sese
 extendens omnino se non movit, sed eos maxime terruit. hi autem
 post paucos dies rem ad imperatorem (Sultanum) Mahometum tum
 regnantem retulerunt; cum autem rex, quae ei scripserant, cognovis-
 set, homines misit, qui iuvenem interfecerunt, die 18 mensis Augusti,
 nocte, missi autem homines, auferentes caput, in lacum corpus deie-
 cerunt, et Constantinopolim sunt reversi.

Anno 1735, die 22 mensis Decembris, hora octava noctis, bea-
 tus Ioanninae archiepiscopus Hierotheus naturae debitum reddidit, et
 die 5 mensis Ianuarii Ioanninae Gregorius creatus est, natus et edu-
 catus Constantinopoli, qui solium suum ascendit anno 1736, die 11
 mensis Aprilis, dominica; cum autem lintre adveniret, populus con-
 currit, et eum recepit magna cum pompa.

Eodem anno Ioanninae pestis horrenda exarsit, ita ut unoquo-
 que die morerentur quinquaginta aut sexaginta, saepe etiam octo-
 ginta homines, allata est pestilentia a pellione, Zamare, e Valachia
 veniente, et duravit inde a Februario usque ad diem sancti Demetrii.

Εἰς τὰ 1737 διετάχθη εἰς τὰ Ἰωάννινα φορος πενήντα πέντε πονγκίων.

Τὸ αὐτὸ ἔτος, Μαΐου 9, πέμπτη τῆς ἀναλήψεως, ἔπεν αστραπὴ εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ Μίσου, καὶ τοῦ ἔκαυσε τὸν πύργον. ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ ἐκίνησε διὰ τὴν Κωνσταντι-⁵νούπολιν, ἔχων σκοπὸν νὰ παραπονεθῇ ἀπὸ τὸν Χατζῆ πάσαν, ἔστειλεν οὗτος καὶ τὸν ἐδολοφόνησαν εἰς τὸ στενὸν τοῦ Τουρνάβου μαζί μὲ ἓνα Μειζοβίτην, ὅπου ἔμεινεν ἄταφος ἡμέρας πέντε, καὶ ἔπειτα τὸν ἔθαψαν οἱ Κονιάροι. ἄφησε δὲ παιδία τρία, ὀνομαζόμενα Στέφανον Γεώργιον καὶ¹⁰ Ἀλέξιον.

Εἰς τὰ 1739, μῆνα Ἀπρίλλιον, ἀπέθανεν ὁ Ἀλῆ βεης, υἱὸς τοῦ Ἀσλάν πασα. ὁ θάνατος τούτου ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην μεγάλη κακὰ. καὶ ἔμειναν οἱ υἱοὶ του Σελεϊμάνης καὶ Χουσεϊνῆς κυβερνῶντες τὸ μουσελιμλῆκι διὰ τοῦ¹⁵ ἐπιστάτου των ἕως τὰς 9 Φεβρουαρίου, ὅτε ἀλλάχθη ὁ πασᾶς καὶ γενόμενος νέος ὁ Ἀβδοῦλα πασας διώρισε μουσελίμην τὸν Ἀχμέτην, ἀδελφὸν τοῦ ἀποθανόντος Ἀλῆ.

Εἰς τὰ 1740, Ἰαννουαρίου 24, ἔγινε τὴν νύκτα σεισμὸς μέγας, διαρκέσας ἀπὸ τὰς ἑπτὰ ἕως τὰς ἑννέα ὥρας. ἐσείετο²⁰ δὲ ἡ γῆ συγκρατούμενα ἕως δέκα φοραῖς, ὥστε ἐτρόμαξαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Anno 1737 urbi Ioanninae vectigal quinquaginta quinque pungkiorum (pungkium i. e. quingentorum coronatorum summa) imperatum est.

Eodem anno, die 9 mensis Maii, quinto resurrectionis, fulmen in palatium Misi incidit, eiusque turrin cremavit, deinde cum Constantinopolim se verteret, ut querelas de Chatze pascha deferret, ille homines misit. qui eum et unum Mezzovitum in angustiis Turrabi dolose necarunt, ubi sepulcro carebat dies quinque, deinde eum sepeliverunt Coniari, reliquit pueros tres, Stephanum, Georgium, Alexium.

Anno 1739, mense Aprili, mortuus est Ali bey, filius Aslanis paschae, cuius quidem mors huic urbi magna mala excitavit, et relictii sunt filii eius Solimanus et Chuseines (Hussein), qui regebant Muselimliki per administratorem usque ad diem nonum mensis Februarii, cum moreretur pascha, et pascha novus factus Abdula constitueret muselimum Achmetem, fratrem mortui Ali.

Anno 1740, die 24 Ianuarii, nocte factus est magnus terrae motus, qui duravit inde a septima usque ad nonam horam. concussa autem est terra decies, ita ut omnes homines terrerentur.

Τέλος τὸ διβάνι, παραδραμὸν τὸ σωτήριον ἀξίωμα τῆς
 πρὸς τοὺς Ἀλβανούς δυσπιστίας του, ἔκαμε πρῶτον Ἀλβα-
 νὸν πασῶν τῶν Ἰωαννίνων Σουλεϊμάνην τὸν Ἀργυροκαστρίτην,
 ἄνθρωπον ἄξιον μὲν, ὁμως ἀνήσυχον ὦμόν καὶ βίαιον. οὗτος
 5 κατέτρεξε τοὺς ἄρματωλοὺς πολλῶν τόπων τῆς Ἡπείρου, καὶ
 συνέστειλε τοῦτο τὸ μερικὸν στρατιωτικὸν τῶν Χριστιανῶν.
 ἐφόνευσεν ἔπειτα τὸν προεστῶτα τοῦ Ζαγορίου Γεώργιον,
 υἱὸν τοῦ προρρηθέντος Μίσου, ἄνδρα φιλότιμον, ἔχοντα πεῖ-
 ραν πραγμάτων καὶ ἀνθιστάμενον εἰς τὴν βιαίαν καὶ φιλάρ-
 10 παγον διοίκησίν του. ἐφόνευσε δὲ καὶ ἄλλους ἐπισήμους διὰ
 τὴν δύναμιν ἢ τὸν πλοῦτον. ἀλλὰ τέλος τὰ πολλὰ εἰς τὴν
 Κωνσταντινούπολιν παράπονα τῶν Χριστιανῶν ἐκίνησαν τὴν
 ὀργὴν τῆς βασιλείας, καὶ τὸν ἐθανάτωσε.

Διάδοχος τούτου ἔγινεν ὁ Ἰωαννίτης Καλὸ πασας. μ'
 15 ὅλον δὲ ὅτι ὁ νωθρὸς οὗτος Ὀθωμανὸς ἐκυβέρνησε μὲ ὀλι-
 γωτέραν βίαν, ὁμως ἀκολουθήσας τὸ δοσμένον ἀπὸ τὸν προ-
 κάτοχόν του κακὸν παράδειγμα ἐδολοφόνησε τὸν προεστῶτα
 Νοῦτζον τὸν Βραδέτινον, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανε.

Μετὰ τοῦτον διωρίσθη πασᾶς Ἰωαννίνων καὶ ἑπαρχος
 20 τῶν Θεσσαλικῶν Δερβενίων ὁ Βερατινὸς Κούρτης. οὗτος ὁ
 Ἀλβανὸς ἔδειξεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μεγάλην ἔχθραν πρὸς τοὺς
 Χριστιανοὺς ἄρματωλοὺς, καὶ ἐπειδὴ ἔκαμε πρὸς αὐτοὺς χω-
 ρὶς ἀνάγκην καὶ καταδρομὰς κρυφαῖς καὶ πολέμους φανεροὺς

Denique divanus (supremum consilium) neglecta consuetudine
 salubri diffidendi Albanis, primum fecit Albanum pascham Ioanninae,
 Suleimanem Argyrocastrensem, hominem dignum quidem, sed inquietum,
 crudelem, violentum. hic persecutus est Harmatolos multorum
 locorum Epiri, et hanc exercitus partem Christianorum compressit.
 deinde praesidem Zagorii Georgium, filium antea commemorati Misi,
 hominem generosum et in negotiis exercitatum interfecit, qui eius
 violentae et rapaci administrationi resistebat. Interfecit etiam alios
 potentia aut divitiis insignes. sed postremo multae Constantinopolim
 delatae querelae Christianorum iram regis moverunt, qui eum necari
 iussit.

In eius locum successit Ioannita Kalopascha, omnino hic Otho-
 manus piger homines gubernavit minore cum violentia, tamen secutus
 malum ab eius antecessore datum exemplum, praesidem Bradetinum,
 Nutzum, dolose interfecit, et paulo post ipse mortuus est.

Post hunc Beratinus Curtes constitutus est pascha Ioanninae et
 dux Derbeuniorum Thessalicorum. hic Albanus odium magnum con-
 tra Harmatolos Christianos ab initio ostendit, et cum contra eos sine
 necessitate et persecutiones occultas et bella aperta et dolosa move-

καὶ πεισματικούς, ἠνάγκασε πολλοὺς νὰ καταφύγουν εἰς τὰ βουνά, ὅθεν καταβαίνοντες ἔπειτα ἐλεηλατοῦσαν τοὺς τόπους του. ἐδιοίκησε δὲ ὡς δεκαπέντε χρόνους, πότε μὲ σφοδρότητα καὶ πότε μὲ σταθερότητα, καὶ ἀπέθανε φαρμακωθείς, ὡς λέγεται. τὸν διεδέχθη δὲ ὁ Τεπελενιώτης Ἀλῆ πασῶς. 5

ret, multos in colles confugere coegit, unde postea degressi eius loca populati sunt. administravit munus per 15 annos, interdum cum vehementia quadam, interdum cum firmitate et mortuus esse veneno dicitur. eum secutus est Tepeleniotes Ali paschia.

VI. *)

Οἱ θεοὶ τὰς ἐπιβουλάς αὐτῶν, καὶ μέλλει νὰ κατακαύσουν
τοὺς τόπους ἐκείνους καὶ τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ' ἡμεῖς ῥήχ-
νοντες εἰς τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔτζη μᾶς ἐδίδαξε νὰ
φύγωμεν ἐκείνην τὴν ὀργήν· καὶ ἔχομεν βοηθὸν τὸν θεὸν
5 τὸν Πᾶνα, ὃς ἐρμηνεύεται θεὸς τῶν πάντων. καὶ ἀκούσαν-
τες οἱ ἐν Τρίκῃ παρὰ τοῦ Ἀτλαντος ταῦτα ἐχάρησαν χαρὰν
μεγάλην, καὶ ἐφίλευσαν αὐτοὺς φιλοφρόνως. καὶ περνώντων
τὸ Πίνδου ὄρος ἦλθεν ὁ λόγος εἰς τὸν Δαμάστριον, ἐξουσια-
στὴν τῆς Ἠπείρου, καὶ ἐθαύμαζε πῶς καὶ τί μέλλει νὰ κάμῃ
10 τόσον πλῆθος, καὶ ἔδωκέ τους στρατὰν, καὶ ἐδιάβησαν διὰ

*) Fragmentum, quod sequitur historicum, datum mihi est anno 1806 ab episcopo Drynopolis, quum in Angelo-Castro morarer. manuscriptum, complexens viginti paginas scriptas, parva forma quarta, neque initium habebat neque finem. POUQ. idem p. 357: scriptorem, quem verti, ex stilo conicere nos sinit, scripsisse eum ineunte fere decimo septimo saeculo, et opus eius interpretationem esse graecam vulgarem ex manuscriptis, quae ignoramus, et ex traditionibus, quae apud Bardos sive montanos Albaniae altae reperiuntur, ubi ut apud rusticos Scotiae, heroicorum temporum historia in carminibus popularibus servata est. Chronographus, plane rudis criticae, nihil quaesivit nisi quod ipsius imaginationi placebat, et de fabulis quam maxime ineptis peccata in temporis ratione accumulans, ordinem chronologicum posthabuit insolenti amoris rerum mirificarum.

VI.

Dei consilia eorum, et crematurus erat loca et homines, sed nos conversos ad oraculum Apollinis ille edocuit, quomodo iram illam vitaremus, et auxilio adhibuimus deum Pana, qui dicitur deus rerum omnium. quod cum audivissent ex Atlante Triccae incolae, magnopere gavisi sunt, eosque amicissime exceperunt, cumque illi Pindum montem superarent, relatum est ad Damastrium, principem Epiri, et miratus, quid multitudo tanta esset actura, iter iis concessit, (nam

τοῦ Ζαγορίου, καὶ ὁδηγοὺς νὰ τοὺς περάσουν ἐκ τῆς Ζαμβρῆς, καὶ νὰ τοὺς εὐγύλουν εἰς τοὺς ἐρήμους τόπους καὶ ἀκατοικήτους. καὶ οὕτως ἐπειδὴ φθάσαντες εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην δὲν εἶχαν μὲ τί νὰ τρέφονται, ἐκατασκεύασαν τέχνας καὶ ἐμάζοναν τὸ μελίδρυον, καὶ ἐτρέφοντο μὲ αὐτὸ χρόνους 5 ἑξῆντα τέσσαρας, διότι πολὺ ἐπιπτεν ἐκ τῶν δένδρων μέλι, ὅτι ὁ κάμπος ἐκεῖνος ὅλος εἶχε δένδρα δρυός. καὶ ἐξ αὐτῶν ὠνόμασαν καὶ τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν ἔκτισαν, Δρυϊνόπολιν.

Ὁ δὲ Τῖτος ἀποκτίσας τὴν Δρυϊνόπολιν κατέβη εἰς τὸ στενὸν τὸ ἀντικρὺ τοῦ Ἀλβανιτικοῦ μέρους, ὅπου διαχωρίζει 10 τοὺς τόπους ὁ Βιοτικὸς ποταμός, καὶ ἔκτισε κάστρον, καὶ τὸ ὠνόμασε Τιτοῦπολιν, ἣ τις τὰ νῦν Τεπελένη λέγεται.

Οἱ δὲ Μολοσσοὶ ὥς ἔμαθον ὅτι ἐκατοικήθη ὁ ἔρημος ἐκεῖνος τόπος ἀπὸ Ἀθηναϊκὸν γένος, ἔστειλαν πρὸς τὸν Ἀἰδώνιον νὰ τοὺς δώσῃ βοήθειαν νὰ κάμουν πόλεμον καὶ νὰ τοὺς 15 διώξουν ἐκεῖθεν. ἀλλ' ὁ Ἄτλας ἔχων μετ' αὐτοῦ τὸν σοφὸν Ἀριστόβουλον, τὸν συμμαθητὴν τοῦ Ἀφειδία, τὸν ἔστειλε πρὸς τὸν Ἀἰδώνιον πρέσβυν ἀγάπης· καὶ οὕτως ἔστειλε πρὸς τὸν Γαλιρίωνα, ἐξουσιαστὴν τῶν Μολοσσῶν, καὶ ἐτελείωσε τὴν ἀγάπην ἀναμεταξύ των μὲ ὑποσχέσεις, ὥστε ποτὲ νὰ μὴν 20 ἡμποροῦν νὰ κάμουν μάχην, καὶ νὰ συγχίζουν ἓνας τὸν ἄλλον. καὶ οὕτως ἐπέρασαν χρόνους κδ'.

transgressi sunt per Zagorium), et viae duces, ut eos transmitterent e Zambra, et in loca deserta et inhabitabilia ducerent. atque sic cum in illam solitudinem venissent, neque quidquam haberent, qui viverent, artes sibi comparaverunt, et mel quercuum deligebant, et illo annos sexaginta quattuor nutriebantur, quia multum mel ex arboribus redundabat, et campus ille totus quercus habebat, propter quas etiam urbem, quam condiderunt, Drynopolim (urbem quercuum) nominarunt.

Titus autem, cum Drynopolim condidisset, in angustias quae Albaniae erant contrariae descendit, ubi Bioticus fluvius loca dividit, et castellum condidit, idque nominavit Titopolim, quod quidem nunc vocatur Tepelene.

Molossi autem cum cognovissent desertum illum locum habitari a gente Atheniensi, quendam ad Aidonium miserunt, ut auxilium concederet, si bellum moverent, eosque ex eo loco pellerent. sed Atlas, qui secum habebat sapientem Aristobulum, Aphideae condiscipulum, hunc misit pacis legatum ad Aidonium, et hic misit quendam ad Galirionem, principem Molossorum, et pacem inter eos conciliavit cum promitterent, se neque bellaturos inter se neque vexaturos esse, atque sic quidem annos viginti quattuor degerunt.

Τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ἐδόθη φήμη εἰς τὸν Ἄλβαν, ὅς
 τις εἶχε κτίσει τὴν Ἀλβιούπολιν τὴν νῦν λεγομένην Ἀλβασάνι
 καὶ ἔστειλε νὰ ἰδῇ τί γένος εἶναι ἐκεῖνοι οἱ νεοκατοίκητοι ἄν-
 θρωποι. οὗτοι δὲ τὸν ἀπεκρίθησαν τὴν ἀλήθειαν δι' ὅσα
 5 τοὺς συνέβησαν, καὶ εὐθὺς ἐκίνησε μὲ μερικὸν στρατεύμα καὶ
 ἦλθεν ἀντικρὺ τῆς Τιτουπόλεως, καὶ ἐζήτησε νὰ ἰδῇ τὸν πρῶ-
 τον αὐτῶν. ὁ δὲ Τίτος ἐπέρασεν εὐθὺς μὲ τεσσαράκοντα
 ἄνδρας ἐκλεκτοὺς καὶ ὠραίους· καὶ ὥς τοὺς εἶδεν ὁ Ἄλβας,
 ἐθαύμασε τὴν εὐμορφίαν τῶν ἀνδρῶν, καὶ συνομιλῶν πολλά,
 10 καὶ διηγουμένων αὐτῶν τὰ ἄθλα τῆς πατρίδος των, ἔμεινεν
 ἐκστατικός, συλλογιζόμενος τί νὰ κάμῃ, ὅτε ἐφοβεῖτο μὴ πῶς
 ποτε ἤθελαν πληθυνθῇ καὶ ὑποτάξῃ τοὺς τόπους του. ἀλλ'
 ὥς φρόνιμος ὁ Τίτος ἐκατάλαβε τὸν στοχασμὸν του, καὶ τὸν
 ἀπεκρίθη μὲ λόγους πιθανοὺς ποιέ, λέγων “ὦ ἀγαπητέ, μὴν
 15 ἔχῃς τοιοῦτον συλλογισμόν, ὅτι εἴμεθα ξένοι καὶ τῆς φιλτάτης
 μας πατρίδος ἐξόριστοι, καὶ ἐπαρακαλέσάμεν τὸν θεὸν Πᾶνα
 νὰ μᾶς καταστήσῃ εἰς τόπον εἰρηνικόν. ὅμως ἂν τις ἤθελε
 μᾶς ἐγγίξει χωρὶς αἴτιον, τότε βάνομεν τὴν ζωὴν μας εἰς θά-
 νατον, ὥς ἐξόριστοι καὶ ἀπηλπισμένοι.” ἀκούσας ταῦτα ὁ
 20 Ἄλβας ἐπίασε τὸν Τίτον καὶ τὸν ἐφίλησε τρίς, λέγων “καὶ
 ἐγὼ εἰρήνην θέλω μ' ἐσᾶς, καὶ μάλιστα διὰ τὴν εὐμορφίαν
 καὶ εὐγλωττίαν σας θέλω ἀκόμη νὰ μοὶ δώσητε τρεῖς κορα-
 σίδας τὰς ἐκλεκτοτέρας καὶ τρεῖς νέους ἐκ τοῦ γένους σας,

Hoc autem tempore fama ad Albam delata est, qui condiderat
 Albiopolim, quae nunc vocatur Albasani, et misit quendam, ut co-
 gnosceret, quid generis essent illi advenae, hi autem ei verum respon-
 derunt de iis, quae iis acciderant, statimque ille cum parte exercitus
 egressus ante Titopolim venit, et petivit, ut principem eorum videret,
 Titus autem cum quadraginta hominibus delectis et pulchris sta-
 tim advenit; quos cum Albas videret, pulchritudinem hominum admi-
 ratus est, et cum multa cum iis colloqueretur, illique certamina pa-
 triae suae narrarent, obstupuit, secum reputans, quid facturus esset,
 quia metuebat, ne quando aucti loca subiicere vellent. sed Titus,
 qua erat prudentia, eius consilium animadvertit, eique verbis placidis
 respondit, aliquando tandem, inquit, carissime, tecum reputes, nos
 esse peregrinos et patria nostra carissima expulsos nosque Pana deum
 advocasse, ut constitueret nos in terram pacatam. tamen si quis sine
 causa nos vexare velit, tum vitam nostram defendemus usque ad
 mortem, ut expulsi et desperantes. quae cum audivisset Albas, am-
 plexatus Titum ter est osculatus, et, ego quoque, inquit, vobiscum
 pacem sustinere volo, et praecipue propter pulchritudinem et elo-

καὶ νὰ σᾶς δώσω καὶ ἐγὼ τρεῖς κορασίδας ἐκλεκτάς καὶ τρεῖς νέους.” καὶ ἀκούσας ὁ Τῖτος ὑπесχέθη. ὁμῶς ἔστειλεν εὐ-
 θὺς καὶ ἔκρυψε τὰς ὠραίας κόρας καὶ γυναῖκας, καὶ εὗγαλε
 τὰς κατωτέρας, καὶ βλέπων ἐκεῖνος αὐτὰς ἀσχήμους ἐθαύ-
 μαζε, τί φύσις γεννᾷ τοιοῦτους ἄνδρας ὠραίους μὲ τόσωνδ
 ἀσχήμους γυναῖκας. ἀλλὰ πάλιν ἐστάθη εἰς τὸν λόγον του
 ὁ Τῖτος, καὶ τὸν ἔδωσε τρεῖς κόρας καὶ τρεῖς νέους, ὁποίους
 ἠθέλησεν ἀπὸ τοὺς ἀνυπάνδρους. πρὸς τούτοις ἠρώτησεν ὁ
 Ἄλβας τί εἶναι ἡ τροφή των, καὶ ἀπεκρίθησαν, μελίδρυνον
 καὶ ἄγριον κρέας· καὶ ἐζήτησε καὶ ἔφαγεν ἐκ τοῦ μελιδρύου 10
 καὶ αὐτός, καὶ ἐθαύμασε πῶς ἔζησαν μὲ αὐτὸ μόνον χωρὶς
 ψωμί. ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν τόπον του ἔστειλε καὶ αὐτὸς τοὺς
 τρεῖς νέους καὶ τὰς τρεῖς κορασίδας, ὡς ἐσυμφώνησαν· ἐξ
 αὐτῶν ἡ μία ἦτον ἀνεψιὰ τοῦ Ἄλβα, εὐμορφος καὶ πολλὰ
 πλουσία, λεγομένη Χομήλη, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν εἰς γυναῖκα ὁ 15
 υἱὸς τοῦ Τίτου Ζωῖλος. τοὺς ἔστειλε δὲ ὁ Ἄλβας καὶ τρία
 φορτώματα γέννημα, ἐν ῥόβι, ἐν κεχρὶ καὶ ἄλλο σῖτον διὰ νὰ
 σπεύρουν· καὶ οὕτως ἐπολλαπλασιάσθη τὸ γέννημα εἰς τοὺς
 τόπους των.

Τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ἔμαθον οἱ Ἀθηναῖοι τὴν εὐτυ-20
 χίαν τοῦ Ἄτλα, καὶ ἐλυπήθησαν· καὶ μὴν ἔχοντες ἄλλο τί
 νὰ κάμουν, ἔβαλαν διαλαλητάς εἰς ὅλους τοὺς τόπους των,

quentiam vestram, volo igitur, ut tres puellas insigniores et tres iu-
 venes e genere vestro mihi detis, et ego quoque vobis tres puellas
 insignes et tres iuvenes dabo. his auditis Titus illud promisit, tamen
 statim aliquem misit et virgines et mulieres pulchras abscondidit et
 pulchritudine inferiores obtulit; quas quidem deformes cum ille vi-
 deret, miratus est, quomodo natura tales viros pulchros cum mulie-
 ribus tam deformibus procrearet, sed Titus rursus venit ad colloquium,
 eique dedit tres puellas tresque iuvenes, quos volebat, ex iis, qui
 matrimonii erant expertes. praeterea Albas rogavit, qui esset victus
 eorum, et responderunt mel quercuum et caro bestiarum ferarum, et
 petebat haec et mellis parte vescebatur et ipse, et miratus est, quo-
 modo hac una re sine pane viverent. cum autem in terram suam
 venisset, tres iuvenes et puellas tres et ipse ex pacto misit, quarum
 una erat filia fratris Albae, pulchra et valde dives, nomine dicta Cho-
 mele, quam in matrimonium duxit Zöilus Titi filius. Albas autem iis
 etiam tria onera granorum, unum viciae, unum milii et aliud frumen-
 tum, ut ea sererent, misit, atque sic auctum est in eorum terris fru-
 mentum.

Hoc tempore Athenienses fortunam Atlantis cognoverunt, et
 dolebant, et cum aliud non possent facere, in totam regionem prae-
 cones celeriter miserunt, ne nomina illorum unquam, neque Atlantis

ὅτι τὰ ὀνόματα ἐκείνων νὰ μὴν ἀναβάνωνται ποτε οὔτε Ἀτλα
οὔτε Τίτου, οὔτε εἰς κἀνένα ἱστορικὸν νὰ φαίνωνται, οὔτε νὰ
ὀνομάζωνται γεννήματα τῶν Ἀθηναίων, γράψαντες καὶ κατὰ
τοῦ σοφοῦ Ἀριστοβούλου εἰς ὅλους τοὺς τόπους, ὅτι εἶναι
5 ψεύστης καὶ ἀπατεῶν, καὶ νὰ μὴν ἤθελε βαλθῇ καὶ αὐτοῦ τὸ
ὄνομα ἑξ ἁμμιᾶς λογῆς μνήμην πούποτε· καὶ διὰ τοῦτο
οὔτε ὁ Ταλκανιώτης ἱστορικὸς ἐτόλμησε ν' ἀναβάλλῃ δι' ἐν-
θυμήματα τὰ ὀνόματα τούτων. τὸ δὲ γένος τοῦ μὲν Ἀτλα
ἦτον ἐκ τῶν λεγομένων Πεδιαίων, τοῦ δὲ Τίτου ἐκ τῶν Δια-
10 κρίων. ἀλλ' εἰς μαθητῆς τοῦ Σόλωνος, Ἐπικύδης τὸ ὄνομα,
ὧν διωγμένος εἰς τοὺς Δελφούς, ἔγραψεν ὀλίγας ἐνθυμήσεις
περὶ τούτων τῶν ἡρώων ἀνδρῶν.

Τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν ἐσηκώθη ἓνας καὶ ἐθανάτωσε τὸν
Ἀτλαν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ἐν ᾧ ἔτρεχαν. φοβηθεὶς δὲ ὁ
15 Τίτος ἔβαλε τὴν Χομήλην, καὶ ἔκτισε κάστρον εἰς τὸ ὄνομα
τῆς εἰς τόπον πολλὰ εὐμορφον, ἔχοντα γύροθεν κάμπους, καὶ
πλησίον ἐκ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους ποταμὸν Δρυϊτὴν, ἐκ δὲ τοῦ
ἄλλου Πιξότῃν ποταμὸν, ὥστε νὰ μὴν ἡμποροῦν ποτὲ οἱ
Δρυϊνοπολῖται νὰ κάμουν ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Τιτουπόλεως
20 διὰ τὸν φόβον καὶ τὴν μεγαλειότητα τοῦ θείου τῆς Ἀλβα.
ιδόντες δὲ οἱ Δρυϊνοπολῖται τὸν θάνατον τοῦ Ἀτλα ἐλυπήθη-
σαν σφόδρα, καὶ ἔβαλαν εἰς τὸν θρόνον υἱὸν αὐτοῦ Στρα-
τώνα· καὶ οὕτως ἐστάθησαν εἰρηνικὰ χρόνια ἑπτὰ.

neque Titi commemorarentur, neve in ullius historici libro apparerent,
neve liberi Athenarum nominarentur, et in totam regionem etiam
contra Aristobulum sapientem literas miserunt dicentes eum esse men-
dacem et fraudatorem, neve eius mentio ullis literis fieret unquam,
atque propterea nomina eorum ne Talcaniotes quidem historicus in
memoriam revocare ausus est; gens autem Atlantis erat inter eos, qui
vocabantur Pediaei, Titi gens inter Diacrios. sed discipulus Solonis,
nomine dictus Epicydes, expulsus Delphos, horum heroum mentionem
passim fecit.

Hac tempestate surrexit quidam et Atlantem in hippodromo
necavit, ubi tum maxime ludos currendi celebrarunt. Titus autem metu
perductus Chomelen urgebat, et castellum ex nomine eius in loco
valde pulchro condidit, qui circumdatus erat campis, et prope se ab
altera parte Dryiten fluvium habebat, ab altera fluvium Pixoten, ita
ut Drynopolitae et propter metum et propter magnitudinem avunculi
eius Albae contra Titopolim impetum facere non possent. morte au-
tem Atlantis audita Drynopolitae valde doluerunt, et regem extule-
runt filium eius Stratonem, atque sic per annos septem in pace
degerunt.

Τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ἐσηκώθησαν οἱ Βελαρῖται, καὶ ἐπατοῦσαν τὸ Χαονικὸν μέρος· καὶ βλέπων ὁ Στράτων ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ τίποτε ἀλλέως, ὑπῆγε καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ κάστρον, καὶ τὸ ὠνόμασε Χαονίαν πόλιν, ὅπου ἔβαλεν ἑπτακοσίους ἄνδρας, καὶ εἰς τὸ Δέλιον, ὅπου εἶχε κτίσει φρούριον ὃ Ἄτλας πλησίον τῆς Ζαμβρῆς ὡς ὥρων διάστημα δύο. ἡ δὲ ἀδελφὴ τοῦ Στράτωνος, τὸνομα [Ἀρίστη], ἔκτισεν ἕτερον φρούριον κατὰ τὸ μέρος τοῦ Ἀἰδωνίου, καὶ τὸ ὠνόμασεν εἰς τὸ ὄνομά της Ἀρίστιον. ὁ δὲ Στράτων ἔκτισε καὶ ἕτερον φρούριον πρὸς τὸ κάτω μέρος τῶν Μολοσσῶν, καὶ τὸ ὠνόμασε Γάρδιον. 10

Μετὰ δὲ χρόνον ἓνα ἐσηκώθησαν τινὲς Μολοσσοί, καὶ ἐκούρσευαν τὰ ἀντικρὺ τῆς Χομῆλης· καὶ ἀπὸ τοῦτο παρακινήθεις ὁ Ζωῖλος ἔκτισε φρούριον εἰς τὰ στενὰ μεταξὺ τῶν Μολοσσικῶν βουνῶν καὶ Χειμάρρας, καὶ τὸ ὠνόμασε φρούριον Ζωΐλου. 15

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀἰδωνίου ἐξουσίασεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γλύκων· τὴν δὲ ἀδελφὴν αὐτοῦ Δοβίλην ἔδωκε τὸν υἱὸν τοῦ Ἄτλα Φιλήμονα εἰς γυναικὰ διὰ τὴν ὡραιότητα αὐτοῦ καὶ εἰρήνην παντοτεινὴν. ἡ δὲ Δοβίλη ἐξωδίασε καὶ κατεσκεύασεν ἔξω τῆς Δρυϊνοπόλεως τόπον ἀγορᾶς καὶ ἐργαστηρία· καὶ ἔφερε καὶ τεχνίτας νὰ δουλεύωσιν ἀνυφαντικά. ἐκ δὲ τοῦ ὄρους τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἔφερε μὲ ἔξοδα μεγα- 20

Hoc autem tempore Belaritae surrexerunt et partem Chaoniae vexarunt, atque Strato, cum videret, aliud se facere non posse, advenit et castellum ibi condidit et Chaonopolim vocavit, ubi septingentos homines constituit, et in Delio, ubi castellum Atlas prope Zambram duarum spatio horarum condiderat. soror autem Stratonis, Ariste, aliud castellum in parte Aidonii condidit, et ex nomine suo Aristium appellavit. Strato autem etiam aliud castellum in parte inferiore Molossorum condidit, et Gardium vocavit.

Anno autem post Molossi nonnulli surrexerunt, et in regionem Chomeles incursiones fecerunt, atque propterea Zoilus castellum in angustiis inter colles Molossicos et Chimarrae condidit, et illud nominavit castellum Zoili.

Mortui autem Aidonii filius Glycon regnavit, qui sororem Dobilen Atlantis filio Philemoni propter pulchritudinem eius et pacem sinceram nuptui dedit. Dobila autem paravit et constituit extra Drynopolim locum fori et tabernas, et adduxit artifices, ut artem textorum exercerent, e monte autem, qui trans fluvium situs est, sumtibus

λώτατα νερόν εἰς τὸ κάστρον τῆς Δρυϊνοπόλεως, καὶ τὸ ὠνόμασε νεόκορον ὕδωρ. ὁ δὲ Στράτων ἔζησε χρόνους λγ'.

Μετὰ τοῦτον ἔξουσίασεν Ὀλύμπιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὅς τις ἔκτισε φρούριον εἰς τὸ Χαονικὸν μέρος ἐπὶ τοῦ Σοχακοῦ ποταμοῦ. ἐπάνω δὲ τούτου πρὸς τὸ Βαθύπελον εἰς τὸ ὄρος ἔστησεν ἄγαλμα τοῦ Κρίνου, καὶ ἕτερον τοῦ Πανός· νῦν δὲ εὐρίσκεται χώρα λεγομένη ἐπάνω Λάμποβον. ἔξουσιάσας δὲ ὁ Ὀλύμπιος χρόνους πολλοὺς ἀνέβη εἰς τὸ τέλος του εἰς τὸ Χαονικὸν ὄρος καὶ ἔκαμε πανήγυριν ἡμέρας πέντε, καὶ ἔστη-
10 σεν ἄγαλμα ἐκεῖ εἰς μνήμην του, καὶ καταβὰς εἰς τὴν Χαο-
νίαν ἀπέθανεν.

Ἐξουσίασε δὲ Ἀπολλώνιος ὁ υἱὸς τοῦ Λευκίδου, ὅς τις ἐπειδὴ ἐγένετο τόσον πλῆθος ἀνθρώπων εἰς τὸ κάστρον Δρυϊ-
νοπόλεως, ἐβουλήθη νὰ κάμῃ πόλεμον μετὰ τοὺς Βελαρίτας.
15 ἀλλ' ὁ Κόνις, ὃν ἀγαπημένος μ' αὐτούς, δὲν ἄφησε· καὶ
οὕτως ἐκίνησε κατὰ τοῦ Κόνεως, καὶ ἔκαμαν τόσον πόλεμον
ὥστε καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μόνον οἱ πρῶτοι
ἐγλύτωσαν. ὁ δὲ Κόνις ὕστερον ἔκτισε κάστρον θαυμαστόν,
τὸ ὅποτον τῶρα Κόνιτζα λέγεται· καὶ ἔκαμαν ἑνωσιν με-
20 τοὺς Ἡπειρώτας, καὶ οὕτω πλέον δὲν ἐπολέμησε κανεῖς μ'
αὐτούς. καὶ πάλιν μετὰ μερικὸν καιρὸν ἐκίνησεν ὁ Ἀπολλώ-
νιος κατὰ τῆς Αἰδωνίας, καὶ πολεμήσας χρόνους ἑπτὰ ἐγύρι-
σεν ἄπρακτος, καὶ ἀπέθανεν.

maximis in castellum Drynopolis aquam adduxit, et nominavit Neo-
coronhydor. Strato autem triginta tres annos vixit.

Post eum Olympius filius regnavit, qui in parte Chaoniae apud Sochacum fluvium castellum condidit, supra hoc autem apud Bathypelum in monte simulacrum Saturni et aliud Panis consituit, nunc ibi invenitur terra, quae vocatur Apanolampovon. Postquam annos multos Olympius regnavit, sub finem vitae montem Chaoniae ascendit, et concilium festum per dies quinque celebravit, et simulacrum in memoriam suam ibi constituit, et, cum in Chaoniam descendisset, mortuus est.

Deinde Apollonius filius Leucidi regnavit, qui, cum tam magna esset in castello Drynopolis hominum multitudo, Belaritis bellum inferre voluit. sed Conis, socius eorum, hoc non passus est, et propterea contra Conim profectus est, et bellum tam grave gesserunt, ut ab utraque parte tantum principes relinquerentur. Conis castellum admirabile postea condidit, quod nunc vocatur Conitza et societatem cum Epirotis iniit, atque sic cum iis non amplius bellavit quisquam. et rursus post tempus aliquod Apollonius contra Aidoniam profectus est, et cum per septem annos cum iis belasset, nihil nactus abiit, et mortuus est.

Ἐγενε δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐξουσιαστὴς ὁ Μαρδάριος, καὶ ἔζησεν εἰρηνικῶς ἕως οὗ ἐκστράτευσεν ὁ Φοινικεὺς κατὰ τῆς Γάρδης καὶ Χομήλης, καὶ μετὰ τριῶν ἐτῶν πολέμους ἐφονεύθη μαχόμενος. ἦτον δὲ οὗτος ὁ Φοινικεὺς ἀπὸ τὴν Μολοσσόν, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Καλλίας λαβὼν τὸ λείψανόν του τὸ ἔφερεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἔχων πλοῦτον πολὺν, ἔβαλε καὶ ἔκτισαν εἰς ὄρος μικρόν, κείμενον εἰς τὸ μέσον τῶν κάμπων τῶν Μολοσσῶν, κάστρον θαυμαστὸν καὶ ὠραῖον, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του Φοινίκειαν ὠνόμασε.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀπολλώνιον ἐβασίλευσε τῆς Δρυῖνοπόλεως καὶ Χαονίας ὁ Περίκλητος, ἄνδρας θαυμαστὸς καὶ εὐγλωττος πολλά, ὅς τις ὑπῆγεν εἰς τοὺς Ἀλβας καὶ ἐπῆρε τέσσαρας χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν, ἔχων καὶ ἄλλας ἔξ ἰδικῶν του, καὶ ἐκστράτευσεν κατὰ τῶν Κολώνων, καὶ τοὺς κατέσφαξεν, ὥστε μόνον τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδιά των ἄφησεν, ὅτι ἦτον ἄν-15
θρωποι κάκιστοι. μαθόντες δὲ οἱ Χειμάριοι ὅτι ὁ Περίκλητος ἀφάνισε τοὺς Κόλωνας, ἔτρεξαν εἰς τὴν Τιτούπολιν καὶ Χομήλην, καὶ ἔκαμαν πολὺν ἀφανισμόν καὶ εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς πράγματα. τοῦτο μαθὼν ὁ Περίκλητος ἔτρεξε κατό-
πιν αὐτῶν ὡς λέων, καὶ τοὺς ἐδίωξεν ἕως τῆς θαλάσσης,20
κατασφάζων αὐτούς· καὶ ὡς γράφει ὁ Τλήμων, ἐθανάτωσεν ὡς δέκα χιλιάδας. καὶ οὕτως ἐξουσίασαν τοὺς τόπους ἐκεί-
νους, ὅχι μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ὡς χρόνους
150, καθὼς γράφει ὁ ἱστορικὸς Ἀνθίφιλος καὶ ὁ Κόριος,

In eius locum successit Mardarius, qui in pace degit, donec Phoeniceus contra Gardam et Chomelem profectus est, qui post trium annorum bellum pugnans interfectus est. erat autem hic Phoeniceus ex Molosso, et filius eius Callias collectas reliquias eius in patriam portavit, et, cum divitias multas haberet, in monte parvo, qui inter campos Molossorum situs est, castellum admirabile et pulchrum condidit, quod ex nomine, patris sui Phoeniceam appellavit.

Post Apollonium in Drynopolim et Chaoniam Pericletus regnavit, vir admirabilis et valde eloquens, qui ad Albanos venit et delegit quatuor milia hominum, cum etiam sex milia suorum haberet, et contra Colonos profectus est, eosque interfecit, ita ut tantum mulieres et liberos eorum relinqueret. cum autem Chimarii audivissent, Pericletum Colonos vastare, in Titopolim et Chomelem incursionem fecerunt, et multis modis homines et res deleverunt. Pericletus his auditis eos secutus, ut leo, usque ad mare eos pellit, multos interficiens, et, Tlemone auctore, circa decem milia hominum interfecit, atque sic loca illa in potestatem suam redegit, neque solum ille, sed etiam qui post eum regnarunt per annos 150, ut scribit Antiphilus

καὶ ἐπέρασαν εἰρηνικὰ μὲ τοὺς πλησιάζοντας καὶ εὐτυχέ-
στατα.

Μετὰ δὲ τοὺς χρόνους τούτους ἐβασίλευσεν ὁ Σέραπος
ὅς τις ἐκατάγετο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἄτλα, ἀλλ' ἦτον ἄνθρω-
5 πος ὑπερήφανος καὶ ἀσυλλόγιστος, καὶ ἄνοιξε πόλεμον μὲ
τοὺς Μολοσσούς Ἀιδωνίους καὶ Ἡπειρώτας· ὅμως ἔχων
στρατιώτας ἀξιούς, ὅλους τοὺς ἐκαταπώνει. οὗτοι δὲ ἔγρα-
ψαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅλοι κλαιόμενοι ἀπὸ αὐτὸν πρὸς τὸν
υἱὸν Ἰουλίτης Αὐγούστης, ὅς τις ἐκίνησε μὲ πενήντα χιλιά-
10 δας ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Χειμάρας καὶ ἔστειλε
λόγον πρὸς τοὺς Ἡπειρώτας καὶ Ἀιδωνίους. καὶ ἐκίνησαν
ἐκ τοῦ ἄνωθεν μέρους τῆς Χαονίας, καὶ τὸν ἐπερικύκλωσαν
εἰς τὴν μέσῃν χρόνους ἐννέα, ὥστε ὁ Σέραπος ἔγλυσε μὲ ὀλί-
γον μέρος τῶν παλαιῶν γενῶν τοῦ Τίτου καὶ Ὀλυμπίου, καὶ
15 ἐκρύβησαν εἰς τὸ Χαονικὸν ὄρος. τὰ δὲ κάστρα καὶ φρου-
ρια κατεκρήμνισαν, καὶ μόνον ἡ Χαονία πόλις ἔμεινεν ἀχά-
λαστος, ὅτι οἱ Κόνιοι εἶχαν ἀγάπην μὲ τὰ γένη τοῦ Ἄτλα.
καὶ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐμβῆκαν εἰς τοῦτο τὸ κάστρον, ἔξου-
σιάζοντος Δαμίου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅς τις εἰρήνευε μὲ ὅλους
20 τοὺς πλησιάζοντας. ἀλλ' ἡ Δρυϊνόπολις καὶ ὅλα τὰ ὑπ' αὐ-
τὴν κάστρα ἔμειναν ἀκατοίκητα καὶ πάντα ἔρημα χρόνους
185, ὡς γράφει περὶ τοῦ Σεράπου ὁ σοφὸς Κάστωρ ὁ Χαο-
νεὺς καὶ ὁ Μακεδὼν Φόρμιος.

historicus, et Corius, et felicissime degerunt pacem cum vicinis
servantes.

Hoc tempore peracto Serapus regnavit, qui e genere Atlantis
ortus erat; sed homo erat superbus et difficilis, et cum Molossis bel-
lum instituit et cum Aidoniis et cum Epirotis, tamen cum haberet
milites strenuos, omnes hos subiecit; hi autem in Italiam literas mi-
serunt, omnes de eo ad filium Iuliae Augustae querelas deferentes,
qui quidem cum quinquaginta milibus hominum delectorum profectus
in Chimaras venit, et ad Epirotas et Aidonios nuntium misit, et hi
ex superiore parte Chaoniae advenerunt, et illum per annos novem
circumcluserunt, ita ut Serapus cum parvo numero gentium antiqua-
rum Titi et Olympii aufugeret, et hi in monte Chaoniae se abdide-
runt. castella autem et arces (hostes) everterunt, et sola Chaono-
polis manebat integra, quia Conii societatem inierant cum gente At-
lantis, et post tempus parvum hoc castellum intrarunt, regnante Da-
mio filio eius, qui cum omnibus vicinis pacem servavit, sed Dryno-
polis et omnia quae sub eius imperio erant castella manebant de-
serta et omnino solitudines per annos 185, ut scribit de Serapo sa-
piens Castor Chaoniensis, et Phormius Macedo.

Μετὰ δὲ τοὺς χρόνους τοίτους ἦλθαν οἱ Χαονῖται εἰς δύναμιν, καὶ ἐνθυμούμενοι τὴν πατρίδα των ὑπῆγαν παρακαλεστικῶς πρὸς τοὺς Ἡπειρώτας καὶ Ἀιδωνίους καὶ Μολοσσούς καὶ Φοινικεῖς, ὅτι ὅλοι οἱ ἐξουσιασταὶ τῶν Μολοσσῶν καὶ Χειμάρων εἰς τὴν Φοινίκειαν εὐρίσκοντο, ζητοῦντες νὰ ὑπάγουν ν' ἀνακαινίσουν τὴν Δρυϊνόπολιν μὲ τὰ ἐπίλοιπα κάστρα της. ἀλλ' αὐτοὶ δὲν τοὺς ἔδωσαν θέλημα, ἀκούοντες τὰ πρότερα σκάνδαλα καὶ ὅσας καταδρομὰς ἐπάθαιναν ἀπὸ τὸ γένος των, ἀλλὰ τοὺς ἔστειλαν εἰς τοὺς ἐξουσιαστάς τῆς Ἰταλίας νὰ ὑποτάσσωνται. οὕτω λοιπὸν ὑπῆγαν καὶ ὑπετάχθησαν εἰς τὸ βασίλειον τῶν Φράγκων, καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἀλβιουπόλεως καὶ τοῦ Αὐλῶνος, καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη. ὁμοίως ὑπετάχθησαν καὶ τὰ Βελλάγραδα μὲ ὅλα τὰ φρούριά των. ἐκεῖ ὑπῆγαν καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ Χαονῖται, καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν· 15 καὶ ἰδὼν ἐκεῖνος τὴν εὐμορφίαν τῶν ἄνδρων καὶ μεγαλοκορμίαν ἐθαύμασε, καὶ τοὺς εἶχεν εἰς τιμὴν. ἔβαλε δὲ καὶ ἐδιάλεξαν ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Τίτου τὸν Σάρωνα, καὶ τὸν ἔκαμε στρατάρχην, ὅς τις ἔκτισε κάστρον ἀντικρὺ τῆς Δρυϊνοπόλεως, καὶ τὸ ὠνόμασε Γορανούπολιν εἰς τὸννομα τοῦ πατρός του 20 Γορανοῦ, τὰ νῦν Γοραντζὶ λέγεται. τὸν δὲ Λιβατόνιον, τὸν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἀτλα, χιλίαρχον ὠνόμασε· καὶ ἔκτισε καὶ οὗτος ἕτερον κάστρον, καὶ τὸ ὠνόμασε Λιβατόνιον, κείμενον

Hoc tempore peracto Chaonitae cum se recollegissent et patriam suam in memoriam revocarent, auxilium rogaturi venerunt ad Epirotas et Aidonios et Molossos et Phoeniceos (quia omnes procures Molossorum et Chimariorum Phoeniceae inveniebantur), volentes Drynopolim et reliqua eius castella restituere, sed illi iis voluntatem non concesserunt, memores barbarum priorum et incursionum, quas ab ea gente perpassi erant, sed eos ad Italiae principes miserunt, ut iis se dederent. sic iam advenerunt et regno Francogallorum se subiecerunt, atque rex Italiae in regionem Albiopolis et Aulonis venit, et omnes illae regiones eum regem agnoverunt, simili modo se subiecerunt etiam Belgrada et omnia castella eius; illuc advenerunt etiam delecti Chaonitae, eumque regem agnoverunt, et ille, cum hominum pulchritudinem et magnanimitatem videret, miratus est et eos in magno honore habuit. delegit autem e genere Titi Saronem, et eum ducem exercitus (Stratarchum) fecit, qui in conspectu Drynopolis castellum condidit et e nomine Gorani patris Goranopolim vocavit, quae nunc nominatur Gorantzi. Libatonium autem, e genere Atlantis ortum, Chiliarchum creavit, atque etiam hic aliud castellum condidit et Li-

καὶ τοῦτο εἰς τόπον ὠραῖον καὶ εὐκρατον καὶ ὕδατα ἄριστα
 ἔνδοθεν ἔχοντα. βλέπων δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν θαυμαστὴν ἐκεί-
 νην τοποθεσίαν καὶ τὴν ἀνακαίνισιν, ὥς τὸ πρότερον, ἔφερε
 δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ τοὺς ἐκατοίκισεν
 5 ἐκεῖ μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία των. περιῆλθε δὲ εἰς
 τὰ μέρη ταῦτα χρόνους πέντε, καὶ ἐκεῖ ἦλθαν καὶ οἱ Ἑπει-
 ρῶται καὶ Αἰδώνιοι καὶ Φοινικεῖς καὶ Χειμάριοι, καὶ τὸν
 ἐπροσκύνησαν. ἀναχωρῶν δὲ ἐπέρασε νὰ ἰδῇ τὴν θαυμαστὴν
 Φοινίκειαν, καὶ ἀσθένησε, καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν θρόνον
 10 του, ἀπέθανεν.

Οὕτω λοιπὸν ἡ Δρυϊνόπολις καὶ ὅλα τὰ κάτω μέρη ἕως
 τὸν Αὐλῶνα ἔμειναν ἐξουσιαζόμενα ὑπὸ ξένων· ἀλλ' οἱ κάτ-
 τοικοι ἐπλήθυναν ἐκεῖ πάλιν, καὶ ἔγειναν δύο μερτικὰ ὑπὲρ
 τὸ πρῶτον. καὶ ἐπειδὴ ἄρχισαν νὰ φαίνωνται αἰρέσεις ἀπὸ
 15 τὰ δυτικὰ μέρη καὶ νὰ νοθεύουν τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἐδι-
 δάχθησαν παρὰ τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ ἄλλων ἀποστόλων,
 ἐκινήθησαν οἱ Χριστιανοὶ ἐναντίον τῶν ξένων, καὶ ἀποδιώ-
 ξαντες αὐτοὺς ἐστάθησαν ἀνδρείως εἰς τὰ πρῶτα, τὰ ὁποῖα
 ἐδιδάχθησαν, καὶ ἐσυμφώνησαν μὲ τοὺς Ἑπειρώτας καὶ Αἰ-
 20 δωνίους καὶ Φοινικεῖς καὶ Κονίους.

Καὶ ἕως μὲν τὸν καιρὸν τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ οὗ-
 τοι οἱ τόποι ἦτον μὲν προσκυνημένοι, ὅμως μακρόθεν, εἰς τὴν
 Κωνσταντίνου βασιλείαν· τότε δὲ ἐκίνησαν καὶ ὑπῆγαν εἰς

batonium appellavit, quod et ipsum situm erat in loco pulchro et
 salubri et aqua optima praedito. rex autem cum admirabilem illam
 regionem eiusque restitutionem videret, decem milia hominum ex
 Italia adduxit, ibique eos cum mulieribus et liberis collocavit. pe-
 ragravit autem regiones has per annos quinque, et illuc venerunt
 etiam Epirotae, et Aidonii et Phoenicei et Chimarii, eumque regem
 agnoverunt. reversus autem visit admirabilem Phoeniceam, et aegro-
 tus est factus, et, cum urbem capitalem advenisset, mortuus est.

Sic iam Drynopolis et omnes regiones inferiores usque ad Au-
 lonem in potestate erant peregrinorum, sed incolae ibi rursus aucti
 sunt, et ex priore duas partes effecerunt, atque postquam haereses e
 regionibus Occidentis apparere coeperunt et vitare fidem, quam edocti
 erant a sancto Petro et aliis apostolis, Christiani contra peregrinos
 profecti eos expulerunt, fortiter firmati in primis initiis, quae edocti
 erant, societatem inierunt cum Epirotis, Aidoniis, Phoeniceis, Coniis.

Atque usque ad tempus Iustiniani magni haec loca, quamvis in-
 directe, regno Constantini subiecta erant, tum autem se moverunt et
 ad Iustinianum magnum venerunt duodecim Drynopolitae et duodecim

τὸν μέγαν Ἰουστινιανὸν δώδεκα Δρυϊνοπολῖται καὶ δώδεκα Χαιονῖται, ἄνδρες διαλεκτοί, μεγαλόκορμοι καὶ φρόνιμοι. καὶ ὥς τοὺς εἶδεν ὁ βασιλεὺς, ἐχάρη καταπολλὰ τὴν ὠραιότητα καὶ γνῶσιν των, καὶ εὐθὺς μετὰ τρεῖς ἡμέρας τοὺς ἔδωσεν ἀξιώματα νὰ εὐρίσκωνται κοντὰ του καὶ εἰς τὸν τόπον των, 5 καὶ ἔστειλε τὸν πρωτοσπαθάριον του περιβλέπτην ὅλων τῶν μερῶν ἐκείνων, Ἀιδωνίας Φοινικείας Χειμάρας, καὶ ἕως τὸν Αὐλῶνα καὶ τὰ Βελλάγραδα. καὶ εἰς ἑπτὰ χρόνους εἰρῆνευσαν οἱ τόποι, ὥς ἤθελαν. ἀποθανόντος δὲ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἀλεξάνδρου ἔγεινεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον Κωνσταντῖνος 10 ὁ Δρυϊνοπολίτης, ὁ ἐκ χώρας Λαμπόβου, ὃς τις διὰ συνδρομῆς βασιλικῆς ἔκτισεν εἰς αὐτὴν τὴν χώραν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου θαυμαστὸν καὶ ὠραῖον, ὥς ἤθελεν. ἦτον δὲ ἡ χώρα σπήτια ἑννεακόσια δέκα, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἄξιοί τε καὶ ἀνδρεῖοι καὶ εὐμορφοὶ καὶ εὐγλωττοὶ, καὶ ἔκαμαν ἐκείνην τὴν 15 χώραν νὰ ᾔηται σταυροπήγιον αὐτοδέσποτον, καὶ ὅλοι οἱ ἐκεῖσε Χριστιανοὶ αὐτοδέσποτοι, καὶ πάντοτε ἑτοιμοὶ εἰς βασιλικὰς χρεῖας. οἱ δὲ ἄνω μαχαλάδες, ἀναφερόμενοι εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ὑπέκειντο εἰς τὸν τοῦ τόπου ἀρχιερέα, ὥς καὶ ἡ λοιπὴ ἐπαρχία. ἦτον δὲ οὗτοι μὲν σπήτια ἑκατὸν 20 ὀγδοήκοντα, οἱ δὲ κάτω, ὥς εἵπομεν, ἑννεακόσια δέκα. ἀφιερώσε δὲ ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τόπον ζευγαρίων εἴκοσιν εἰς γεωργίαν, καὶ μύλους δύο, πρὸς σύστασιν καὶ ζωοτροφίαν τῶν

Chaonitae, homines disertī, magnanimi, prudentes, quos cum rex vidisset, pulchritudine et prudentia eorum magnopere gavisus est, et statim post tres dies iis honores tribuit, ut conspicerentur principes apud eum et in terris eorum, et misit protospatharium suum praefectum omnibus illis regionibus, Aidoniae, Phoeniceae, Chimariae et omnibus usque ad Aulonem et Belgradam, et per annos septem loca ex sententia in pace degerunt. in locum mortui protospatharii Alexandri successit Constantinus Drynopolita, ex urbe Lampobo oriundus, qui regis auxilio in illa terra templum sanctissimae dei matris admirabile et pulchrum ex sententia aedificavit, erat autem urbs nongentarum decem domorum, et homines graves, fortes, pulchri, disertī, et effecerunt, ut terra esset stauropegium (iure figendae crucis praedita) liberum, et omnes ibi habitantes Christiani liberi, atque ad usus regis semper prompti. superiores autem partes, adnumeratae templo sancti Athanasii, loci illius archiepiscopo subiectae erant, ut etiam provincia cetera, erant autem hae partes domorum centum octoginta, inferiores autem, ut diximus, nongentarum decem. dedicavit idem rex agrum iugerum viginti ad agricultarum et duo pistrina, ad sum-

δώδεκα ἱερέων τῶν διωρισμένων κατὰ τὸ χρυσόβουλλον. ἀφιε-
ρωσεν ἔτι καὶ τίμιον ξύλον δραμίων ἑξήντα καὶ χρυσᾶ σκεύη
γροσίων χιλίων.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ ἐβασί-
5 λευσεν Ἰουστινὸς ὁ κουροπαλάτος, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔβαλεν εἰς
ταῦτα τὰ μέρη καλὸν κυβερνήτην, εὐγῆκαν ἐκ τῆς Ἰτα-
λίας εἴκοσι πέντε χιλιάδες ἑχθροί, καὶ κατεχάλασαν τὴν
περίφημον Δρυϊνόπολιν, καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς κατεκρήμνισαν
διὰ τὴν ἀπ' αὐτῶν προτέραν ἀποστασίαν. ἀλλ' ὄντες ἀπὸ
10 τὸ γένος τοῦ Λιβατονίου τρεῖς ἄνδρες θαυμαστοί, ὁ εἷς
Ἀργυρὸς καὶ ὁ ἕτερος Κολόρης καὶ ὁ ἄλλος Χρυσόδαλος,
ἐσυμφώνησαν καὶ ἐστάθησαν ἐξουσιασταί, μοιράσαντες τοὺς
τόπους εἰς τρία μέρη. καὶ ὁ μὲν Ἀργυρὸς ἔκτισε κάστρον
ἐπὶ τῆς σπηλαιᾶς εἰς τὸ ὄνομά του, ὀρίζον τὴν Γάρδην, τὴν
15 Ζωΐλην, τὴν Χομήλην καὶ τὴν Τιτούπολιν· ὁ δὲ Κολόρης
ἔκαμεν ἀντικρὺ τοῦ Ἀργυροῦ φρούριον, ἐπάνω τοῦ κρυφίου
ὑδατος, πλησίον τοῦ Δρυϊνοῦ ποταμοῦ, ὀρίζον τὸν κάμπον
ἕως τὸ Ἀρίστιον καὶ ἄνωθεν ἕως τὸ μοναστήριον τῆς ὑπερα-
γίας Θεοτόκου, Κοσοβίτζα λεγόμενον. ὁ δὲ Χρυσόδαλος ἔκτισε
20 καὶ αὐτὸς φρούριον εἰς τὴν ποδιάν τοῦ Πελάκου ὄρους, διὰ νὰ
ἔχη τοὺς ἀδελφούς του κοντὰ καὶ νὰ βοηθῇ ἓνας τὸν ἄλλον·
τοῦτο δὲ ὥριζε τὴν Χαονίαν πόλιν καὶ τὸ Δέλιον καὶ ἕως τὸ
Σοχακὸν στενὸν τοῦ ποταμοῦ. ταῦτα τελειώσαντες ἔστειλαν

tum et victum duodecim monachorum secundum auream bullam con-
stitutorum. dedicavit porro etiam honoratum lignum drachmarum
sexaginta et aureum apparatus mille grosiorum (piaster).

Mortuo Iustiniano magno regnavit Iustinus Curopolatus, qui
cum in has regiones praefectum bonum non constituisset, ex Italia
venerunt viginti quinque milia hostium, et Drynopolim celebrem oc-
cuparunt, et muros eius everterunt propter illorum priorem defectio-
nem. sed orti ex genere Libatonii tres viri admirabiles, Argyrus,
Colores, Chrysodalus, se coniunxerunt et principes exstiterunt terris
in tres partes divisus, atque Argyrus quidem supra cavernam ex no-
mine suo castellum condidit, gubernans Gardam, Zoilam, Chomelen,
Titopolim, Colores autem in conspectu Argyri castellum aedificavit,
supra aquam subterraneam prope Drynum fluvium, gubernans campum
usque ad Aristium, et in superiore parte usque ad monasterium san-
ctissimae dei matris, Cosobitza vocatum. Chrysodalus et ipse sub
monte Pelaco castellum condidit, ut fratres vicinos haberet, utque
unus alii esset auxilio, hoc autem gubernabat Chaonopolim et Delium
et omnia usque ad angustias Sochaci fluvii. his finitis ad Tiberium
regem quendam miserunt, et regem eum salutarunt nuntiantes etiam

εἰς τὸν βασιλέα Τιβέριον καὶ ἐπροσκύνησαν, διηγούμενοι καὶ τὸν ἀφανισμόν τῆς Δρυϊνοπόλεως. οὗτος δὲ ἐχάρη πολλά, ὅτι εὕρισκοντο εἰς τόσῃν εὐσέβειαν καὶ ἀνδρίαν τῆς πίστεως, καὶ μετακαλέσας ἐκεῖ τὸν Ἀργυρὸν τὸν ἔκαμε μεγάλας χάρι-
 τας, καὶ τὸν ἔδωκεν ὀρισμούς νὰ κυβερνᾷ ὅλα τὰ μέρη ταῦτα 5
 εὐσεβοφρόνως καὶ δικαίως, καὶ νὰ στέλλῃ εἰς τὸ βασιλεῖον
 κατ' ἔτος φλωρία χιλιάδας εἴκοσι, τὰ δὲ λοιπὰ νὰ φυλάττωσι
 διὰ χρεῖαν τοῦ τόπου εἰς καιρὸν πολέμου. τὰ δὲ εἰσοδήματα
 τῆς Χαονίας καὶ Δρυϊνοπόλεως ἕως τὴν Τιτούπολιν ἐγίνοντο
 χρυσῶν χιλιάδες ὀγδοήκοντα δύο. ἔκτισε δὲ ὁ Ἀργυρὸς εἰς 10
 τὸ κάστρον τοῦ ναὸν τοῦ παντοκράτορος μὲ βασιλικὸν χρυσό-
 βουλλον καὶ χαρίσματα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Τιβερίου. ἔκτισε
 καὶ ἄλλον ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἐπέρασαν δὲ εἰρηνικὰ ἕως τὸν καιρὸν Κωνσταντίνου τοῦ
 Πωγωνάτου, ἔτος 598, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 96. οὗτος ὁ βα- 15
 σιλεύς, ἀκούσας ὅτι εὕρισκονται δώδεκα σκῆται εἰς τὸν πᾶτον
 τοῦ Δρυϊνοῦ ὄρους, ἔστειλε καὶ ἔκτισε ναὸν μικρὸν μὲν, ὅμως
 πολλὰ ὡραῖον, εἰς τὴν ὑψηλὴν πέτραν, πλησίον τῶν ἀσκητῶν,
 καὶ διώρισε χαρίσματα πολλὰ τούτου τοῦ ναοῦ, ὡς τὸν τύπον
 τῆς Γάρδης μὲ τὴν κλεισοῦραν τῆς Ζωῖλης καὶ τῆς Χομῆλης. 20
 ἐσήκωσε δὲ καὶ τὴν πανήγυριν τὴν γινομένην εἰς τὸ Πέλακον,
 καὶ τὴν μετέφερεν εἰς τῆς Χαονίας τὸ μέρος, καὶ τὴν ἀνό-
 μασε Πωγωνιανήν. εἰς ταύτην ἐσυνάζετο πλῆθος ἀνθρώπων,
 καὶ διήρκει ἓνα μῆνα.

interitum Drynopolis. hic autem magnopere gavisus est, quia repe-
 riebantur tanta pietate et fortitudine fidei praediti, et arcessito Ar-
 gyro magnos tribuit honores, eique imperavit, ut totam hanc regio-
 nem pie et iuste gubernaret, et ut ad thesaurum regium anno uno-
 quoque aureorum viginti milia adferret, cetera autem propter usum
 loci ad tempus belli servaret. Vectigalia autem Chaoniae et Dryno-
 polis usque ad Titopolim erant aureorum octoginta duo milia. Ar-
 gyros in castello suo templum omnipotentis (pantokratoris) condidit,
 adiutus regis aurea bulla et donis ab eodem Tiberio concessis. con-
 didit etiam aliud templum sanctissimae dei matris.

In pace degerunt usque ad tempus Constantini Pogonati, sive
 annum 6135, p. Chr. n. 655. hic rex cum audivisset duodecim in
 monte Dryno esse anachoretarum cellas, quosdam misit, et templum,
 parvum quidem, sed valde pulchrum, in alta rupe, prope anachore-
 tas condidit, et multa huius templi dona constituit, ut locum Gardae
 cum Cleisura Zoilae et Chomeles, sustulit etiam nundinas, quae in
 Pelaco fiebant, et eas in Chaoniae partem transtulit, quam vocavit
 Pogonianam, huc hominum multitudo convenit, et nundinae mensem
 unum duraverunt.

Ἐξῆσαν δὲ εἰρηνικὰ ὁ κόσμος ἕως τὸν καιρὸν Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ὅστις, ὡς εἰκονομάχος, ἔστειλε νὰ κρημνίσῃ τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ νὰ τὰς συντρίψῃ. τοῦτο οἱ Χριστιανοὶ ἀκούσαντες ἔτρεξαν καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ἀπεσταλμένους. ὁ δὲ 5 Ἀγριόλεος, μαθὼν αὐτό, ἀντεφόνευσε τεσσαράκοντα ἐκλεκτοὺς ἄνδρας ἀπὸ τὰ κάστρα ταῦτα, εὗρισκομένους κοντὰ του κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. διὰ ταύτην λοιπὸν τὴν εἰκονομαχίαν ἐστάθησαν ἐναντίοι ἕως τὸν καιρὸν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης, ὅτε μαθόντες ὅτι ἡ εὐσέβεια πάλιν 10 κηρύττεται παρὰ τοῦ βασιλέως, ἔτρεξαν εὐθὺς μὲ δῶρα βασιλικά καὶ ἐπροσκύνησαν, καὶ ἔδειξαν τὰς διαταγὰς τῶν προτέρων βασιλέων. καὶ οὕτως ἔστειλαν κατ' ἔτος τὸ εἰσόδημα τῶν τόπων τούτων κατὰ τὸ χρυσόβουλλον, ἕως τὸν καιρὸν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἔτος ςψπζ.

15 Ὅτε δὲ ἐβασίλευσεν ὁ Ἀλέξιος, ἔστειλεν εἰς ὅλα τὰ περαθόρια νὰ ὑπάγουν διὰ νὰ ἰδῇ τὰ χρυσόβουλλα καὶ τὰς συνθήκας ἐκάστου τόπου· καὶ οὕτως ἔστειλαν καὶ οἱ Δρυϊνοπολίται τὸν ἀρχιερέα των Μεθόδιον, ὃς τις κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Κολόρου, ἄνθρωπος σοφὸς καὶ ἐπιστήμων, 20 καὶ μετ' αὐτοῦ δώδεκα ἄρχοντας ἐκλεκτοὺς ἐπαρχιώτας του, τὸν Δούκαν ἐκ τῆς Ἀργυροῦ, Μάρκελλον ἐκ τῆς Γάρδης, Ἀνδρέαν ἐκ τῆς Χομῆλης, Ἀγγελινὸν ἐκ τῆς Τιτουπόλεως, Κωνσταντῖνον ἐκ τῆς Κολόρης, Πέτρον ἐκ τῆς Ζωΐλης, Μάρ-

In pace mundus degebat usque ad tempus Leontis Isaurii, qui, cum esset simulacrorum osor, homines misit, ut simulacra sancta everteret et deleret. his auditis Christiani concurrerunt et missos interfecerunt, Leo autem ferus hac re audita quadraginta viros delectos huius castelli invicem interfecit, qui apud eum ex pacto Iustyniani magni erant. hanc igitur ob simulacrorum deletionem iam exstiterunt hostes usque ad tempus Constantini et Irenes, quo quidem tempore cum cognovissent pietatem rursus pronuntiari a rege, cum donis regiis statim accurrerunt, eumque regem salutarunt, et conditiones pacti regum priorum declaraverunt, atque sic anno unoquoque vectigalia locorum illorum secundum auream bullam miserunt usque ad tempus Alexii Comneni, sive annum 6697.

Alexius cum esset rex in omnes provincias homines misit, ut advenirent, ut videret aureas bullas et conditiones pacti loci uniuscuiusque, atque sic etiam Drynopolitae Methodium archiepiscopum suum miserunt, qui e genere Colori ortus erat, hominem sapientem et doctum, et cum eo duodecim principes delectos ex eius provincia, Ducam ex Argyro, Marcellum e Garda, Andream e Chomele, Angelinum e Titopoli, Constantinum e Colore, Petrum e Zoila, Marcum se-

κον σπουδαῖον ἐκ τῆς Χαονίας, Ἰωάννην ἐκ τῆς Πολιανῆς, Μανόλην ἐκ τῆς Δέλης, Λεόντιον ἐκ τῆς Λιβατοβίας, καὶ Κυριακὸν ἐκ τοῦ Ἀριστίου. τούτους ἐδέχθη ὁ βασιλεὺς εὐσεβοφρόνως, καὶ τὸν μὲν ἀρχιερέα ἔδωκεν ὀρισμὸν, καὶ ἐπῆρεν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τούτων χιλιάδας φλωρίων, ὅκτω διὰ τὴν 5 κτίσιν ναὸν τῆς ἐπισκοπῆς του εἰς μνήμην τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, πλησίον τοῦ Πελάκου, ὅπου ἐγίνετο ἡ μεγάλη πανήγυρις, τὴν ὁποίαν Κωνσταντῖνος ὁ Πρωγωνάτος ἐσῆκωσε, καὶ τὰ ἦναι καὶ τὸ μέρος τοῦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἡ δωδεκαήμερος πανήγυρις. ἀκόμη τὸν 10 ἐχάρισε καὶ ὅλον τὸ σύνορόν του καὶ τὸ φρούριον τοῦ Πελάκου τὰ λαμβάνη τὸ δέκατον, καὶ ὅσοι Χριστιανοὶ ἤθελαν κατοικήσει ἐκεῖ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν, τὰ ἦναι αὐτοδέσποτοι. τοὺς ἔδωκε καὶ χρυσόβουλλον θαυμαστὸν, ὥστε τὰ μὴν ἡμπορῇ. ἄλλος τὰ τὸ χαλάση, βεβαιωμένον καὶ ἀπὸ τότε πατριάρχην 15 Εὐστάθιον. καὶ ἐλθὼν ὁ ἀρχιερεὺς ἔβαλε εὐθύς, καὶ ἔκτισαν τὸν ναὸν τῆς ἐπισκοπῆς του εἰς μνήμην αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὡς εὐρίσκεται τὴν σήμερον, διότι εἰς τὸ Πέλακον εὐγαιναν ἄνθρωποι ἄξιοι καὶ ἐνάρετοι. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τόπους, τὴν Κλαδάνην μὲ ζευγάρια δέκα καὶ 20 ἐλαίας αὐτό, τὴν Κοσοβίτζαν μὲ ζευγάρια ὅκτω, τὸ Μαυρίκι μὲ ζευγάρια δώδεκα καὶ ἐλαίας ὦ, τὸν Ζαμβρινὸν τόπον μὲ ζευγάρια πέντε καὶ ἐλαίας ψ', εἰς Πεπέλους τὸν ναὸν τῆς

verum e Chaonia, Ioannem e Poliane, Manuelem e Dela, Leontium e Libatobia, Cyriacum ex Aristio. hos rex pie excepit, et archiepiscopo veniam concessit, et ille ex horum vectigalibus octo milia aureorum sumsit, ut templum in provincia sua in memoriam somni sanctissimae dei matris conderet, prope Pelacum, ubi magnae fiebant nundinae, quas Constantinus Pogonatus sustulit, ut etiam haec pars et nundinae, quae duodecim dies durabant, sub potestate essent archiepiscopi. donavit eum etiam tota regione vicina et castello Pelaci, ut ibi acciperet decimam, et concessit, ut omnes, qui ibi habitaturi essent in eius provincia, liberi essent, et iis dedit etiam auream bullam, admirabilem, qua dictum est, alium hoc solvere non posse, confirmatam etiam ab Eustathio qui tum erat patriarcha. et reversus archiepiscopus templum provinciae suae in memoriam regis ipsius statim condidit, quod hodie invenitur, quia in Pelaco vixerunt homines illustres et fortes, rex autem eius provinciae loca dedit, Chladanam cum decem iugerum agro, et oleis milibus trecentis septuaginta quinque, Cosobitzam cum octo iugerum agro, Mauriki cum duodecim iugerum agro et oleis octingentis, Zambrinum cum quinque iugerum agro et oleis septingentis, templum sanctae Trinitatis, quod

ἀγίας Τριάδος μὲ ζευγάρια ὀκτώ καὶ ἐλαίας χ', τοὺς Γονά-
 τας μὲ ζευγάρια δέκα καὶ μύλους δύο, εἰς τὴν Δέρβην τὸν
 ναὸν τῶν ἁσωμάτων μὲ ζευγάρια πέντε. καὶ εἰς μὲν τὴν
 Κλαδάνην ἔκτισε ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου, εἰς δὲ τὸν Ζαμ-
 5 βρινὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι ὑψη-
 λὸν Γεώργιον.

Ἐπέρασαν δὲ οἱ τόποι οὗτοι εἰρηνικὰ ἕως τὸν καιρὸν
 Ἀνδρονίκου βασιλέως τοῦ ἐλεήμονος. τότε ὑπῆγεν ὁ ἀρχιε-
 ρεὺς Ἀθανάσιος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸν τότε πατριάρχην·
 10 ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν ἐχάρισε τὴν πανήγυριν τὴν γινομένην εἰς
 τὸν Ζαμβρινὸν τόπον τὴν 8 τοῦ Ἰουνίου, καὶ μύλους δύο,
 ἀκόμη καὶ εἰς τὸν Βομπλὸν τόπον διὰ ζευγάρια τρία, ὅπου
 ἔκτισε ναὸν τοῦ τιμίου προδρόμου, καὶ εἰς τὸν Σοχακὸν χω-
 ρίον μὲ τόπον διὰ ζευγάρια πέντε, μύλους δύο καὶ ἐλαίας τ',
 15 καὶ ἕτερον μετόχιον εἰς Δολοβίσταν.

erat in Pepelis, cum octo iugerum agro et oleis sexcentis, Gonatam
 cum decem iugerum agro et pistrinis duobus, templum spiritus, quod
 erat Derbae, cum quinque iugerum agro, atque Chladanae templum
 sancti Nicolai condidit, Zambrini templum sancti Georgii, quod no-
 minant altum Georgium.

Loca haec in pace degerunt usque ad tempus Andronici Elee-
 monis regis, tum Athanasius archiepiscopus ad regem et patriarcham
 venit, rex autem ei dono dedit nundinas, quae Zambrini die 8 men-
 sis Iunii fiebant, et pistrina duo, etiam in Vomplo tria iugera, ubi
 templum condidit honorati prodromi, in Sochaco quinque iugera, pi-
 strina duo, oleas trecentas, et alium vicum ad Dolobistam.

INDEX HISTORICUS.

- Abaricus occupata a Benetis [253, 14.](#)
 Abdula pascha [260, 17.](#)
 Acarnania sive Arta a Turcis occupata [251, 12.](#)
 Acarnaniae misera conditio [238, 6.](#)
 Achaia a Mechemete subacta [31, 11.](#)
 Achelous [212, 24.](#) [215, 9.](#) [221, 13.](#) [234, 21.](#)
 Achmates, Berrhoeae praetor [84, 6.](#)
 Achmetis sultani filius [257, 11.](#)
 eius mater ib. [16.](#)
 Achmetes, frater Ali [260, 18.](#)
 Achridae, quondam Iustiniana [170, 4.](#) Achridenses [107, 19.](#)
 Achumata praefectus turcicus [30, 19.](#) [52, 18.](#)
 Achumata Baiazitae f. [52, 13.](#) [71, 5.](#)
 Achumates *bassa*, a sultano in Apuliam cum exercitu missus [125, 13.](#)
 Adrianopolis [14, 19.](#) [25, 2.](#) [79, 4.](#) [108, 14.](#) [151, 5.](#)
 Adrianopolis occupata a Murato [241, 9.](#)
 Aetoli Symeonem libenter excipiunt [213, 13.](#)
 Aetolia subiecta Nicephoro [212, 18.](#)
 Symeoni subiecta [213, 16.](#) in duas divisa partes [215, 13.](#)
 Agareni litterarum rudes [26, 11.](#)
 Agareni [229, 22.](#)
 Agathopolis *urbs* [25, 7.](#)
 Aïdonatum s. Paramythia [238, 15.](#)
 Aïdonia fortiter defenditur contra Conin [269, 22.](#)
 Aïdonia per protospatharium Iustiniani magni gubernata [274, 7.](#)
 Aïdonii mors [268, 17.](#)
 Aïdonii, victi a Serapo, apud filium Iuliae Augustae de eo queruntur [271, 11.](#) [272, 3.](#)
 Aïdonii *se* submittunt regi Italiae [273, 7.](#)
 Aïdonii veram fidem tuentur contra *haereses* [273, 19.](#)
 Aïdonium [268, 8.](#)
 Aïdonius rex Epiri [264, 14.](#)
 Albae auctoritas [267, 20.](#)
 Albae populus tribuit Pericleto milites [270, 12.](#)
 Albani [55, 5.](#)
 Albania subiecta Baiazito [241, 15.](#)
 Albaniae angustiae [264, 10.](#)
 Albanici procures [128, 13.](#)
 Albanis diffidunt Turcae [261, 2.](#)
 Albanitae vincunt Nicephorum [212, 24.](#)
 Albanitae Aetoliam accipiunt [215, 7.](#)
 Albanitae Ioanninam circumcludunt [220, 16.](#)
 Albanitae Spatam a Magno Magistro liberant [223, 8.](#)
 Albanitae Ioanninam oppugnant [230, 21.](#)
 Albanopolis, hodie Albasani [265, 2.](#)
Albas conditor Albanopolis [265, 8.](#)
 Albasani *vid.* Albanopolis.
 Albiopolis subiecta regi Italiae [272, 12.](#)
 Alexander Terensis [179, 9.](#)
 Alexander protospatharius moritur [274, 10.](#)
 Alexius filius Chatzis [260, 11.](#)
 Alexius Comnenus [277, 14.](#) postulat, ut civitas unaquaeque pacta sua ei monstret ib. [15.](#)
 Alexius Comnenus pie se gerit erga Methodium episcopum [278, 8.](#)

- Ali, filius Aslanis [260, 12.](#)
 Ali Tepeleniotes [262, 5.](#)
 Amasia [194, 20.](#)
 Amastris urbs capta a Mechemete [26, 14.](#)
 ameras i. e. nobilis, emir [234, 1.](#)
 Ameruntza [38, 8.](#) eius filius [48, 10.](#)
 Amerutza [117, 16.](#) [124, 17.](#) Amer.
 Scederbeius [130, 4.](#) ib. [16.](#)
 Ampelizium oppidum [34, 15.](#)
 Amurat ameras moritur in pugna [234, 1.](#)
 Amurates eques Myrsioses in vin-
 cula datus [217, 5.](#)
 Amyrutza Trapezuntius philoso-
 phus [8, 20.](#)
 Ananias, Strumnitzae episcopus [187, 5.](#)
 Anapli a Benetis occupata [254, 1.](#)
 Anastasius presbyter [181, 17.](#) [191, 18.](#)
 Anatoblas Turcomeniae praefectus [75, 13.](#)
 Ancyranus, Heracleae metropolita [113, 5.](#)
 Andreas Chomelites, socius addi-
 tus Methodio legato [277, 21.](#)
 Andronicus Manuelli regis f. [7, 1.](#)
 Andronicus Manuelli regis frater ab
 avo caecatus [4, 6.](#)
 Andronicus Palaeologus moritur [209, 4.](#)
 Andronicus Eleemon imperator [279, 8.](#)
 Angelica Palaeologina uxor Tho-
 mae [216, 9.](#) [222, 11.](#)
 Angelica Izaon nubit [231, 1.](#)
 Angelica Ducaena Palaeologina
 moritur [235, 9.](#)
 Angelicae laudes [230, 22](#) sq.
 Angelinus Titopolitanus, socius ad-
 ditus Methodio legato [277, 22.](#)
 Angelocastrum [215, 10.](#)
 Anna, mater Thomais, filiae Ioan-
 nis [211, 8.](#) nubit Comneno,
 duci Bulgarorum ib. [9.](#)
 Anthimus, Solonis episc. [186, 14.](#)
 Anthipphilus historicus [270, 24.](#)
 Antonius Cantacuzenus [181, 19.](#)
 Antonius Hieromonachus [131, 16.](#)
 Antonius Francus satelles Thomae [230, 11.](#)
 Apeidias condiscipulus Aristobuli [264, 17.](#)
 Apollinis oraculum [263, 3.](#)
 Apollonius, filius Leucidae [269, 21.](#)
 Apsaras vid. Michael A.
 Apsaras vid. Theodorus A.
 Apulia [125, 14.](#) [126, 7.](#)
 Archimandrii praeses Gabriel [233, 6.](#)
 Archimandrium [229, 12.](#)
 Areochobitza subiecta Thomae [227, 13.](#)
 Areochobitzae castellum [217, 12.](#)
 Argyrocastrum [237, 13.](#)
 Argyrocastrum vid. Suleimanes.
 Argyrocastrum conditum ab Ar-
 gyro [275, 11.](#)
 Argyrus, ex genere Libatonii oriun-
 dus, condit Argyrocastrum, im-
 perat Gardae, Chomelae, Zoi-
 lae, Titopoli [275, 13.](#)
 Ariste, soror Stratonis [268, 7.](#)
 Aristium subiectum Kolori [275, 18.](#)
 castrum in Aidonio [268, 8.](#)
 Aristobulus comes Atlantis [264, 17.](#)
 Aristobulus ab Atheniensibus ca-
 lumniis affectus [267, 4.](#)
 Armenii [160, 18.](#)
 Arsenius, genere Apostoles [141, 15.](#)
 Arsenius Tornobi metropol. [184, 11.](#)
 Arsenius Adrianopoleos metropol. [184, 19.](#)
 Arsenius Philippopoleos metropol. [185, 2.](#)
 Arta urbs Aetoliae [213, 14.](#) [215, 11.](#) [234, 22.](#) [237, 17.](#)
 Arta a Ioanne Spata capitur [221, 13.](#)
 Arta, contra eam Magister Ma-
 gnus proficiscitur [223, 7.](#)
 Arta sedes primi sacerdotis [229, 19.](#) devastata a Tamurtase [229, 23.](#)
 Arta sive Acarnania occupata a
 Turcis [251, 12.](#)
 Artabestus satelles Thomae [230, 11.](#)
 Artae morbus pestiferus oritur [221, 11.](#)
 Arula [228, 19.](#)
 Asan Coronae praefectus [32, 17.](#) [35, 12.](#)
 Aslanis ecclesia [250, 13.](#)
 Asomaton vid. Derba.
 Asomatorum regio [12, 11.](#) [16, 12.](#)

- Asprocastrum oppidum [54, 17.](#)
 Asuman praefectus Ioanninae [249, 11.](#)
 Atana [urbs 60, 17.](#)
 Athanasii sancti templum [274, 19.](#)
 Athanasius archiepiscopus ab Andronico liberaliter donatus [279, 9.](#)
 Athenae a Mechemete captae [25, 16.](#)
 Athenae [97, 10.](#) captae a Mechemeta [124, 22.](#)
 Athenae occupatae a Murato [242, 6.](#)
 Athenienses exsules Drynopolim condunt [264, 14.](#)
 Athenienses maledictis persequuntur Titum et Atlantem [266, 20.](#)
 Atlas dux [263, 6.](#) [264, 16.](#) necatur ib. [14.](#)
 Atho mons, Stauroinicetae s. magni Nicolai monasterium [169, 17.](#)
 Athos mons [sanctus 58, 19.](#)
 Aulon [126, 9.](#)
 Aulon eripitur Benetis [254, 10.](#)
 Aulon subiecta regi Italiae [272, 12.](#)
 Aulon subiecta populo Italiae [273, 12.](#)
 Aulon per protospatharium Iustiniani magni gubernata [274, 8.](#)
 Auriarum Genuatium familia [5, 3.](#)
 Azemidae [43, 12.](#)
 Bagenetia [229, 2.](#)
 Bagenitia [215, 17.](#)
 Baias vid. Ginus.
 Baiazita Ilirim [4, 20.](#)
 Baiazita II. v. Otomanidae.
 Baiazita v. Turcarum reges.
 Baiazitus Murati filius [241, 11.](#)
 Baiburtium Persarum [urbs 73, 20.](#)
 Baracus Reiza [55, 21.](#)
 Bardinus, praepositus castro Donati sancti [217, 9.](#)
 Barinus oppidum [58, 4.](#)
 Barsacidae [53, 15.](#)
 Basilus [131, 1.](#) [195, 11.](#)
 Batatzes, nobilis Ioannita, in vincula datus, deinde in exilium missus [217, 7.](#)
 Bathypelus mons [269, 5.](#)
 Bees (bey) Ioanninae [258, 19.](#) [259, 4.](#)
[βεῖλιδης](#) consilarii regis turcici [11, 20.](#)
 Bela capta ab Isaimo [227, 10.](#) [229, 2.](#)
 Belae episcopus [232, 21.](#) [234, 7.](#)
 Belaritae vexant Chaoniam [268 1.](#)
 Belaritae socii belli coniuncti cum Coni [269, 14.](#)
 Belas Antonius, episc. metropolitae Ioanninorum [186, 15.](#)
 Belgrada [211, 12.](#)
 Bellagrada per protospatharium Iustiniani magni gubernata [274, 8.](#)
 Bellegrada subiecta regi Italiae [272, 14.](#)
 Bellegradi a Germanis occupata [254, 4.](#) Kioprili subiecta ib. [9.](#)
 Beltzista a Spata occupata [234, 6.](#)
 Beneti Mauram sanctam et Prehezam occupant, multaque alia loca [283, 12.](#)
 Beneti privantur Aulone [254, 10.](#)
 Beneti imperator pacem init cum Turcis [254, 13.](#)
 Beneti [aggrediuntur](#) Turcas [256, 11.](#)
 Benetia [237, 10.](#)
 Benjamin, Parinaxiae metropolit. [185, 3.](#)
 Beratinum [261, 20.](#)
 Berrhoea [170, 7.](#) [194, 20.](#)
 Berroia (Verria) urbs [celebris](#) Graeciae [213, 21.](#)
 Berroia occupata a Murato [242, 6.](#)
 Bessario Nicaeae antistes [8, 21.](#) [10, 3.](#)
 Bioticus fluvius [264, 11.](#)
 Bizya [194, 22.](#)
 Blachi et Bulgari capti crudeliter tractantur a Thoma [225, 6.](#)
 Blachia, pars Thessaliae [210, 7.](#) subiecta Nicephoro [212, 13.](#) Symeoni subiecta [213, 5.](#)
 Blachia subiecta Baiazito [241, 15.](#)
 Blachiae morbus pestifer oritur, [259, 22.](#)
 Bodena, Thomae sedes [216, 4.](#)
 Bomplum Athanasio archiepiscopo donatum [279, 12.](#)
 Boncoes Sgurum eiicit et crudelissime se gerit [238, 1.](#)
 Bradetinum [261, 18.](#)
 Branetzes, comes Izai [234, 21.](#) contra Gionem proficiscitur [236, 9.](#)
 Bribia [administrata](#) a Belae episcopo [234, 7.](#)
 Briones Palaeologus Izaum coronat [232, 19.](#)
 Brya [urbs 63, 6.](#)

- Bulgari et Blachi, capti, crudeliter tractantur a Thoma 225, 6.
 Bulgaria 7, 18.
 Bulgaria subiecta Baiazito 241, 14.
 Bursina subiecta Thomae 227, 2.
 ib. 11.
 Buthrotum 256, 7.
 Cabacites 38, 1.
 Cabala 111, 3. 183, 2.
 Cairus 126, 4.
 Calabryta urbs a Mechemete subacta 31, 11.
 Callias, filius Phoeniceus 270, 5.
 Callipolis 5, 13.
 Callipolis occupata a Murato 241, 9.
 Calognomus, legatus Spatae 230, 2.
 Canina 211, 12.
 Capha capta a Mechemete 45, 6.
52, 15.
 Capsa capta a Mechemete 26, 15.
 Carachemitium Persarum urbs 73, 11.
 Caramania 60, 18.
 Caramanides 53, 16.
 Caramanitae s. Cilices 173, 9.
 Caramustapha dux 256, 6.
 Caraziabassa Turcarum in Oriente dux 12, 19.
 Carthagera, concil. Carthagenense
182, 12.
 Castamona urbs 26, 8. 52, 14.
 Castor Chaonius, historicus, Serapi mentionem facit 271, 22.
 Castoria sedes Symeonis 212, 4.
226, 12.
 Catamani 61, 7.
 Cephalenia, ibi terrae motus oritur 255, 5.
 Chalce ins., monaster. S. Mariae 178, 20.
 Chalcedo 183, 6. 194, 19.
 Chalcis a Mechemete expugnata 44, 17.
 Chalcis s. Eurippus, expugnata a Mechemeta 125, 7.
 Chalil Aulonem eripit Benetis 254, 10.
 Chalilbassa 11, 2. 24, 11.
 Chaonia a Belaritis vexata 268, 1.
 Chaoniae vectigalia 276, 9.
 Chaonicus mons 271, 15.
 Chaonitae cum patriam restituere vetiti essent, Francogallis se submitunt 272, 1.
 Chaonitae Italiae regem agnoscunt 272, 15.
 Chaonitae legationem mittunt ad Iustinianum magnum 274, 2.
 Chaonopolis, castrum Stratonis 268, 4.
 Chaonopolis 271, 16. subiecta Chrysodalo 275, 11.
 Chas Murates Orientis praefectus 43, 4.
 Chati seriphi (Khat-y-cherif) i. e. charta nobilis sive diploma regis Turcarum 244, 8.
 Chatzes (Hadgi pacha) 260, 6.
 Cherseogle Baiazitae gener 60, 19.
 Chiliarchus, potestatis nomen 272, 22.
 Chimara per protospatharium Iustiani magni gubernata 274, 7.
 Chimara urbs 271, 10.
 Chimarii Titupolim et Chomelem aggrediuntur, a Pericleto vincuntur 270, 16. se submitunt regi Italiae 272, 5.
 Chimarrae montes 268, 15.
 Chlapenus, satrapa Serbiorum, in matrimonium ducit viduam Prelumpi 213, 19. 214, 14. contra Blachiam proficiscitur 214, 17.
 Chomelae angustiae templo in monte Dryino condito donantur 276, 20.
 Chomele, propinqua Albae, nubit Zoilo, filio Titi 266, 15.
 Chomele, castrum 267, 15.
 Chomele vexata 268, 13. a Phoeniceo vexata 270, 3. a Chimariis vexata ib. 16. subiecta Argyro 275, 11.
 Chontezes legatus Serbiorum 226, 14.
 Chotzas vid. Tzanum.
 Christiani 79, 20. 83, 14. ib. 17, 93, 15. 94, 1. ib. 4, 5.
 Christianopolis 142, 17.
 Chrysoceramus 137, 12.
 Chrysodalus ex genere Libatonii oriundus imperat Chaonopoli et Delio 275, 11.
 Chrysopolis, dicta Sentaris 12, 8.
 Chrysostomus 197, 15.
 Chuchulitza proditor 226, 19.

- Chuseines filius Ali 260, 15.
 Ciamala 55, 21.
 Cilia urbs 54, 17.
 Cilicia 52, 14.
 Cisil Achumata 26, 9.
Cladane Methodio archiepiscopo
 donatur 278, 20.
 Clonaras 183, 3.
 Coloni, ferus populus 270, 17.
 Comneni 37, 2.
 Comnenus **David**, rex Trapezuntis
96, 22.
 Comnenus, dux Bulgarorum, in
 matrimonium ducit Annam 210,
11. frater Stephani ib. 11.
 Comnenus vid. Alexius cet.
 Conii amici generi Atlantis 271,
17.
 Conii veram fidem tuentur contra
 haereses 273, 20.
 Conis cum Apollonio bellat, con-
 dit Conitzam castellum 269, 18.
 contra Aïdonium proficiscitur ib.
22.
 Conitza castellum 269, 19.
 Constantes in vincula datus, po-
 stea honoratus 217, 4.
 Constantini regnum 273, 23.
 Constantinopolis 78, 2. 97, 13. 80,
19. obsessa a Mechmete I. 5,
20. expugnata a Mechmete II.
20, 16. novi cives e pluribus
 locis in urbem traducti 25, 14.
26, 16. 37, 20. 44, 20. 55, 9. 74,
17. templum S. Sophiae 22, 14.
160, 19. 199, 14. S. Apostolo-
 rum 28, 17. 29, 5. 80, 15. 81,
17. 82, 19. monasterium Pam-
 macaristae, domicilium patri-
 archae 28, 18. porta lignaria
17, 9. Chersone. S. Romani 18,
1. Cynegia 19, 6. Adrianopoli-
 tana 29, 15. monasterium S.
 Mariae 82, 4. eiusdem tem-
 plum 82, 7. 83, 2. 116, 5. Imare-
 tium 68, 8. Himaretium, Meche-
 metae templum 82, 21. Constant.
 nova Roma appellata 83, 12.
 Manganorum monast. 108, 4.
 Constantinus rex v. Palaeologi.
 Constantinus Palaeologus, impera-
 tor 161, 20.
 Constantinus praeses 226, 23.
 Constantinus Pogonatus in monte
 Dryino templum condit 276,
14.
 Constantinus Coloritanus socius ad-
 ditus Methodio legato 277, 23.
 Constantinus Drynopolitanus ex
 urbe Lampobo oriundus fit pro-
 tospatharius 274, 10.
 Constantinus, coniux Irenes 278, 8.
 Constantius Triccalae episcopus
248, 2.
 Corinthus 15, 10. 97, 15.
 Corinthus Turcis subiecta 255,
12.
 Corius historicus 270, 24.
 Corona urbs capta a Mechmete
32, 17. 57, 17.
 Corona, civitas 143, 9.
 Cosinissa, monaster. 111, 2. 132,
11.
 Cosinitza, coenob. 132, 11.
 Cosmas, Casandriae episc. 186, 5.
 Cosobitza Methodio archiepiscopo
 donatur 278, 21.
 Costes vid. Myrsirobertus.
 Costes dux Turcarum 228, 8.
 Creta 147, 21. 182, 10.
 Curcuta Baiazitae f. 65, 16. 71, 2.
 Curopalatus vid. Iustinus.
 Cusas v. Ioasaphus Hieromonachus.
 Cyprus 153, 16. expugn. a Seli-
 me 199, 15.
 Cyriacus Aristionensis socius ad-
 ditus Methodio legato 278, 3.
 Cyrillus, Heracleae metropol. 184,
9. Nicaeae metropol. ib. 15.
 Cyrizza 108, 15.
 Cythera 148, 1.
 Damascenus, Citri episc. 186, 4.
 Rhendinae episc. ib. 21.
 Damasis, castellum Blachiae 214,
19.
 Damastrius, princeps Epiri 263, 8.
 Damius, princeps Chaonopolis 271,
19.
 Daniel, Ephesi praesul 58, 11.
 Daniel, Ephesi pontifex 127, 14.
 David rex Trapezuntius, Trapezu-
 tem Mechmetae II. tradidit 37,
22. ipse Cpolim deportatus ibi-
 que e medio sublatus 38, 1.
 David, Hierissi et S. montis me-
 tropol. 185, 10.
 Delium, castrum Atlantis 268, 5.
 subiectum Chrysodalo 275, 22.

- Delphis memoria servatur Titi et Atlantis 267, 11.
 Demetrii sancti monasterium 248, 7, 251, 15.
 Demetrii sancti dies festus sive memorialis 259, 24.
 Demetrius Manuelli f. 6, 22, 15, 6. a Mechmete Peloponneso eiectus 33, 12, 35, 8.
 Demetrius Asan, Corinthi princeps 97, 14.
 Demetrius Cantacuzenus 151, 4.
 Derba, templum incorporeorum (Asomaton), Methodio archiepiscopo donatur 279, 2.
 Derbenia, angustiae Thessaliae 261, 20.
 Diacrii, origo generis Titi 267, 9.
 Dibani (i. e. le divan) 261, 1.
 Dictymotichum urbs 68, 5.
 Dionysius patriarcha 40, 16, 42, 20, 60, 6, 77, 5.
 Dionysius v. Patriarch.
 Dionysius Triccalensis 247, 12. astrologus ibid. pravus homo 248, 7. seditionem movet contra Turcas 249, 18.
 Dobile, soror Glyconis, nubit Philemoni 268, 18.
 Dolovista Athanasio archiepiscopo donatur 279, 15.
 Dolovistum 140, 19.
 Donati sancti castrum 217, 10.
 Donati sancti ecclesia 228, 5.
 Dositheus 183, 4.
 Dragome subiecta Thomae 227, 13.
 Drama urbs 135, 11.
 Driscum 236, 11.
 Dryinopolis 229, 2. eius episcopus 232, 21.
 Dryinus fluvius 275, 17. mons 276, 17.
 Dryites fluvius 267, 17.
 Drynopolis a quercubus dicta 264, 8. eius viae 268, 21. deserta 271, 20, 272, 6. subiecta Italiae populo 273, 11, 275, 6. diruta 276, 2. eius vectigalia ib. 9.
 Drynopolitae ad Iustinianum magnum legationem mittunt 274, 1. ad Alexium Comnenum 277, 14.
 Ducas Argyrenis socius additus Methodio legato 277, 21.
 Ebraimus bassa 156, 4.
 Elasso 183, 4.
 Eleemon vid. Andronicus.
 Elias Clauses a Thoma maximis cruciatibus propter divitias interfectus 217, 20.
 Elos 142, 12.
 Epicydes, discipulus Solonis 267, 10.
 Epiri angustiae ab Ioannitis occupatae 242, 18.
 Epiri Harmatoli 261, 5.
 Epirotae, victi a Serapo, queruntur de eo apud filium Iuliae Augustae 271, 11.
 Epirotae se submittunt regi Italiae 273, 6. veram fidem contra haereses tuentur ib. 19. a Leone Isaurico deficiunt 277, 1. rursus se submittunt Constantino et Irenae ib. 8.
 Epirotarum cum Coni foedus 269, 20.
 Eugenius papa 8, 12.
 Eurippus v. Chalcis.
 Eustathius patriarcha 278, 16.
 Euthymius Chalcedonis metropol. 184, 16.
 Florentia 237, 9.
 Florentina synodus quae octava nominatur 9, 7.
 Francogallica vestium ratio 259, 2.
 Francogallorum imperium 272, 11.
 Gabras Michael 181, 19.
 Gabriel monachus 69, 2, 134, 14.
 Gabriel Varnae metropol. 185, 14.
 Gabriel Traianopoleos s. Maroneae metropol. 185, 18.
 Gabriel Phanarii episc. 186, 11.
 Gabriel praeses Archimandrii 229, 12. in Matthaei locum successus 232, 24.
 Galata urbs 17, 7. capta a Baiazita II. 56, 16.
 Galata 155, 4, 191, 15. templum Chrysopegae 156, 9.
 Galirio princeps Molossorum 264, 19.
 Garda a Phoeniceo vexata 270, 3. subiecta Argyro 275, 14. templo in monte Dryino condito donatur 276, 17.
 Gardicium oppidum 44, 21.
 Gardium castrum Stratouis 268, 11.

- Gastritziotes coniuratus [225, 22](#).
 Gemistus philosophus [8, 21](#).
 Gennadius scholarius v. Patriarch.
 Genuitae Phocaeam capiunt [209, 4](#).
 Genutza [165, 8](#).
 Georgii sancti templum [279, 5](#).
 Georgius Scholarius [80, 3](#). v. Gennadius.
 Georgius, ecclesia ad [S. Georg. 148, 22](#).
 Georgius filius Chatzis [260, 10](#).
 Georgius filius Misi praepositus Zagorio [261, 7](#).
 Germani vincunt Turcas [254, 13, 255, 17](#). occupant Bellegradi [254, 6](#). Nysi et Scopias usque ad Kioprili subiiciunt ib. [5](#).
 Germanorum magna pars a Kioprile interfecta [254, 8](#). imperator pacem cum Turcis init. ib. [12](#).
 Germanus, Patriarcha Hierosolymitanus [172, 3](#).
 Germanus priscarum Patraram metropol. [185, 4](#).
 Gines Phrates Ioanninam aggreditur [222, 21](#).
 Ginus Baias, dux Albanitarum, Acheloum et Angelocastrum sortitus [215, 10](#).
 Giones, contra eum proficiscuntur Branetzes et laxes [236, 10](#).
 Giones Zenebises vincit Izaum [236, 21](#).
 Glycon, filius Aidonii [268, 18](#).
 Gonatae Methodio archiepiscopo donantur [279, 1](#).
 Goranopolis adversus Drynopolin sita [272, 20](#).
 Goranus, pater Saronis [272, 21](#).
 Gorantzi, sic hodie dicitur Goranopolis [272, 21](#).
 Gotthia capta a Mechemete II. [45, 7](#).
 Graeci (*Ρωμαῖοι*) [166, 17](#).
 Gregorius Mamma pneumatic. [10, 8](#).
 Gregorius pontifex [183, 4](#).
 Gregorius Prusae metropol. [185, 1](#).
 Gregorius Lacedaemoniae metropol. [185, 6](#).
 Gregorius Zichnarum metropol. [186, 2](#).
 Gregorius Phanarii episc. [186, 11](#).
 Gregorius episcopus Ioanninae fit [259, 14](#).
 Grobalaëa [237, 10](#).
 Guido Palaeologus [43, 6](#).
 Harmatoli [261, 5](#).
 Hebraei [160, 18](#).
 Helena soror Thomae nubit Ioanni Spatae [222, 3, 228, 21](#).
 Heraclea [25, 8, 183, 6](#). metropolitae Heracleenses Patriarchas Constantinopoli creatos renuntiant [95, 7, 96, 1, 105, 4, 116, 4](#) aliis locis.
 Hesaias (Isai), praepositus Metzobo [227, 19](#).
 Hexamilium oppidum [25, 18](#).
 Hierax logotheta [181, 18](#).
 Hieremias v. Patriarch.
 Hieremias patriarcha oecumenicus Hierosolymae [155, 22](#).
 Hierosolyma [153, 12, 172, 3](#).
 Hierotheus, archiepiscopus Ioanninae moritur [259, 13](#).
 Hydrus, Apuliae oppidum, captum ab Achumete bassa [125, 15](#).
 Iacobus, Zetunii episc. [186, 8](#).
 Iagari nepos, protovestiarius [38, 3](#).
 Iagarus [97, 2](#).
 Iaxes contra Gionem proficiscitur [236, 10](#).
 Iberia [135, 18](#).
 Ildirim i. e. fulgur, cognomen Biaziti [241, 13](#).
 Imbrus [25, 19](#).
 Imines (l'intendant du bey) [259, 1](#).
 Ioachim v. Patriarch.
 Ioachim Rhyzaei metropol. [185, 11](#).
 Ioachim Naupacti et Artae metropol. [185, 13](#).
 Ioachim Midiae metropol. [185, 11](#).
 Ioacimus patriarcha [69, 4, 70, 7](#).
 Ioannes Andronici f. [3, 10](#).
 Ioannes rex v. Palaeologi.
 Ioannes Hunniades cum Ungariae rege adversus Turcas profectus [11, 5](#). Belgradum defendit [45, 21](#).
 Ioannes Capsocabades, praepositus Areochobitzae [217, 11](#).
 Ioannes filius Petri Leosae [220, 22](#).
 Ioannes Spatas capit Artam [221, 13](#). Thomam vexat ib. [18](#). in matrimonium ducit Helenam, so-

- rorem Thomae [222, 2.](#) Ioanninam vastat [225, 13.](#)
- Ioannes, dux Bulgarorum, coniuratus [225, 20.](#)
- Ioannes** Polyanus socius Methodio legato additus [278, 1.](#)
- Ioannicius patriarcha [77, 1.](#)
- Ioannicius v. Patriarch.
- Ioannina **urbs** a rege Triballorum sive Serbiorum expugnata [209, 8.](#)
- Ioannina **urbs** Aetoliae [213, 14.](#)
- Ioannina libra **fit** ab Albanitis [215, 14.](#) huc multi ex Bagenitia transgrediuntur ib. [18.](#)
- Ioannina a Turcis capta [246, 1.](#)
- Ioanninae conditio lugubris [214, 4, 216, 8, 220, 1.](#)
- Ioanninae morbus pestifer erumpit [218, 22.](#) alter morb. pestif. [221, 22, 259, 19.](#)
- Ioannini [151, 2, 194, 21.](#) eorum metropolita [186, 15.](#)
- Ioannis Prodromi ecclesia [250, 12.](#)
- Ioannis Praecursoris (Prodromi) templum [279, 13.](#)
- Ioannitae Pindum et Epiri angustias occupant [242, 11.](#) cedunt Murato [243, 15.](#)
- Ioannitae a Symeone regem postulant [215, 17.](#) legationem Bodenam ad Thomam mittunt [216, 4.](#)
- Ioannitarum contra Turcas bellum [242, 20.](#)
- Ioasaph rex, frater Angelicae [230, 17.](#)
- Ioasapus **Cocas** patriarcha [32, 1, 38, 20.](#)
- Ioasaphus** Hieromonachus v. Patriarch.
- Ioasaphus Cyzici metropol. [184, 12.](#)
- Ioasaphus metropolita [184, 20.](#)
- Ioasaphus Thebarum metrop. [185, 5.](#)
- Ioasaphus Damalarum et Polyphengis episc. [186, 10.](#)
- Ioasaphus Castoriae metrop. [187, 3.](#)
- Iosephus **patriarcha** [9, 1.](#)
- Irene, filia Thomae, filio Petri **Leo**sae, Ioanni nubit [220, 14.](#) moritur [221, 22.](#)
- Irene, filia Spatae Izao nubit [236, 5.](#)
- Irene, uxor Constantini [277, 9.](#)
- Isaacius [24, 2.](#)
- Isai vid. Hesaias.
- Isaim dux Turcarum [237, 9, 228, 17.](#)
- Isauricus **vid.** Leo.
- Ischnanius [194, 21.](#)
- Isidorus Russiae antistes [10, 3.](#)
- Isidorus Hieromonachus v. **Pa**triarch.
- Ismael Persarum rex e genere Ali [72, 7.](#)
- Ismaelitae sive Turcae, socii a Thoma advocati [227, 7.](#)
- Italiae princeps, **filius** Iuliae Augustae [271, 8, 272, 10.](#)
- Italiae rex Albiopolin et Aulonem in potestatem redigit [272, 12.](#)
- Italiae rex homines ex Italia venire iubet, ut novis terris habitarent [273, 4.](#) Epirotas, Aidonios, Phoenices, Chimarios in potestatem redigit ib. [7.](#) Phoeniciae in morbum implicatur ib. [9.](#) redux moritur ibid.
- Iudaei Christianorum osores [250, 15.](#) Dionysii partium studiosos, cruciatibus afficiunt ib. [9, 251, 11.](#)
- Iudas [146, 15.](#)
- Iuliae Augustae filius, princeps Italiae [271, 9.](#)
- Julianus apostata [100, 20.](#)
- Iustiniani magni **cum** Epirotis pactum [277, 7.](#)
- Iustinianus **Byzantii** urbis a Turcis obsessae propugnator [18, 5.](#)
- Iustinianus [80, 16, 202, 15.](#)
- Iustinianus magnus legationem Drynopolitarum et Chaonitarum accipit [273, 21.](#)
- Iustinus Curopalatus, successor Iustiniani [275, 5.](#)
- Izai laudes [231, 8.](#)
- Izaus imperator Kephaleniae [231, 1.](#)
- Izaus Spatam fugat [232, 15.](#) coronatus ib. [19.](#) ad Ameram se confert [234, 1.](#) contra Spatam proficiscitur ib. [11.](#) Ameram visit ib. [16.](#) Irenen, filiam Spatae, in matrimonium ducit [236, 5.](#) contra Gionem proficiscitur ib. [21.](#) capitur [237, 5.](#) liberatur **ibid.** moritur ibid.

- Kalamata a Benetis occupata [253, 14](#).
 Kalo pascha [261, 14](#).
 Kapsocabades vid. Ioannes.
 Kassope [256, 10](#).
 Kates (cadi) Ioanninae [258, 19, 259, 4](#).
 Katuni [229, 3](#).
 Kausocabadaena [238, 24](#).
 Kephaladae nominantur duces [227, 15](#).
 Kephaleia [231, 1](#).
 Kerasobus [248, 8](#).
 Kiopriles Nysi et Bellegradi sub-
 iicit [254, 5](#).
 Kioprili Germanis subiecta [254, 5](#).
 Klauses vid. Elias.
 Kleidi, locus apud Thessaliam
 situs, i. e. clavis [244, 6](#). ib. [10](#).
 Kolores ex genere Libatonii oriun-
 dus Aristio et Cosobitzae impe-
 rat [275, 11](#).
 Koniari, populus Thessaliae [260, 9](#).
 Korfu (Koryphae) [237, 14, 256, 14](#).
 Korone occupata a Benetis [283, 14](#).
 Kosobitza, monasterium Theotoki
 (virginis matris dei) [275, 19](#).
 Krales, nomen summae potestatis
 apud Serbios [209, 15](#).
 Kretzunista subiecta Thomae [227, 12](#).
 Kurtess successor Kalo paschae
[261, 20](#).
 Kutzotheodorus consilii Thomae
 particeps [218, 10](#).
 Lacedaemon [15, 9](#).
 Lacedaemonia [142, 17](#).
 Lampobon urbs [269, 7](#).
 Larissa [194, 21, 256, 1](#).
 Larissae metropolitae [215, 1](#).
 Latini [146, 6](#).
 Lauredanus Venetorum dux [55, 22](#).
 Laurentius, Aulonensis episc. [186, 13](#).
 Lazarus in pugna moritur [234, 1](#).
 Lazia [194, 21](#).
 Lemnos [194, 21](#).
 Lemnos insula a Mechemete capta
[25, 19](#).
 Leo Isauricus imagines diruit [277, 1](#).
 obsides necat ib.
 Leontius Libatobius socius addi-
 tus Methodio legato [278, 2](#).
 Leosae vid. Petrus.
 Lesbos ins. a Mechemete capta [26, 2](#).
 Leucidas pater Apollonii [269, 12](#).
 Libadia a Murato occupata [242, 7](#).
 Libadiote [238, 20](#).
 Libatonium castellum a Libatonio
 conditum [272, 24](#).
 Libatonius, ex familia Atlantis
 oriundus, fit Chiliarchus, condit
 Libatonium [272, 21](#).
 Litza, eius metropolita [186, 20](#).
 Macarius, Mitylenae metrop. [185, 7](#).
 Macarius, Christianopoleos metrop.
[185, 15](#).
 Macarius Poleanninae et Bardio-
 ritarum episc. [186, 6](#).
 Macarius Drynopoleos episc. [186, 9](#).
 Macazianus vid. Myrsom.
 Machmutes Sultan [259, 7](#).
 Machometa bassa [97, 3](#).
 Machumeta Baiazitae f. [52, 14](#).
 Machumuta bassa [36, 3](#).
 Machumuta Zelebus [84, 6](#).
 Magister magnus, nomen dignita-
 tis cuiusdam Constantinopoli-
 tanae [223, 6](#).
 Magnesia urbs [10, 18](#).
 Malacasae socii Petri Leosae [220, 12](#).
 socii Gini Phratis [222, 21](#).
 Ioanninam aggrediuntur [223, 15, 229, 3, 7](#).
 ad Spatham deficiunt [234, 4](#).
 Mamales [23, 12](#).
 Manasses v. Patriarch. s. v. Ma-
 ximus.
 Mandelina domina [238, 23](#).
 Manganorum monasterium v. Con-
 stantinop.
 Mangapha dux [229, 14](#).
 Manuel v. Patriarch. s. v. Ma-
 ximus.
 Manuel Peloponnesius [141, 12](#).
 Manuel Tzeplinus consilii Thomae
 particeps [218, 11](#).
 Manuel Philanthropinus nobilis
 Ioannita protosecretarius [226, 20](#).
 Manuel Palaeologus [229, 13](#).
 Manuel Delius socius additus Me-
 thodio legato [278, 2](#).
 Manuelus Thomae Palaeologi f.
[34, 8](#).
 Manuelus rex v. Palaeologi.
 Marcus Eugenius Ephesi antistes
[9, 4, 41, 7](#).

- Marcellus Gardensis socius **additus** M. l. 277, 21.
 Marcus Xylocarabes patriarcha 39, 16, 41, 16.
 Marcus Hieromonachus v. Patriarch.
 Marcus Eugenicus, Ephesi metrop. 108, 4.
 Marcus Chaonius socius additus Methodio legato 277, 23.
 Mardarius successor Conis 270, 1.
 Maria Cantacuzena Ioannis Graecor. regis uxor 9, 14.
 Maria, Mechemetae noverca, 106, 6.
 Matthaeus, Mesembriae metrop. 185, 8.
 Matthaeus metropolitae Ioanninae et Naupacti 229, 10.
 Matthaeus revocatus 231, 18. moritur 232, 24. sq.
 Maura **sancta** 237, 15. a Benetis occupata 283, 12. a Turcis occupata 255, 10.
 Mauriki Methodio archiepiscopo donatur 278, 21.
 Maximus patriarcha 44, 14, 47, 14.
 Maximus v. Patriarch.
 Mazarakaei socii Petri **Leosae** 220, 12. Politzis circumclusi 227, 11.
 Mechemeta v. Turcarum reges.
 Mechemeta begus 117, 17, 124, 17.
 Mechmetes I. Baiazitae f. 4, 20.
 Mechmetes II. v. Otomanidae.
 Melcuses imperator Amerae (Sultanis) 234, 16.
 Melenicus 194, 22. eius episc. 187, 7.
 Meletius geographus 246, 5.
 Meliglabus ab Angelica **advocatus** 230, 14.
 Menoeceus mons, monast. D. Pro-dromi 94, 20.
 Mesembria 25, 7.
 Mesicus **bassa** 46, 21.
 Methodius archiepiscopus ex genere Colori oriundus 277, 18. liberaliter ab Alexio Comneno donatus 278, 16.
 Methone capta a Baiazita 56, 20, 149, 7.
 Methone a Benetis occupata 254, 1.
 Methymna 183, 7.
 Metrae 195, 1.
Metrophanes v. Patriarch.
 Metzobita, comes Chatzis 260, 8.
 Metzobum 227, 20.
 Michael v. Gabras.
 Michael Apsaras protovestiarius 218, 11, 229, 9. proditor 218, 11, 226, 3. in vincula datus 231, 3.
 Michael, sanctus archangelus dei 224, 11, 23.
 Michael Palaeologus bellum gerit cum Orchane 241, 2.
 Michaelis sanctissimi ecclesia 244, 16.
 Misi palatium 260, 4.
 Misi filius Georgius 261, 8.
 Moameth filius Baiaziti 241, 19.
 Moldavia (*Μουγδαλία*) 140, 10, 150, 12, 171, 5.
 Moldovalachia 54, 17.
 Molossorum montes 268, 15.
 monasterium Pantocratoris 59, 2. Stenimachi 41, 7. Cosenitzae 42, 16. Pammacaristae 28, 18.
 Monembasia 141, 16, 194, 22. eius praesul 185, 16.
 Moraea s. Peloponnesus 108, 2.
 Morea a Benetis occupata 254, 2. a Turcis occupata 255, 10.
μπεγλέρμπεϊς s. *πρωτοστράτωρ* 60, 16.
 Muchumata Occidentis praefectus turcicus 43, 6.
 Murat, filius Orchanis 241, 5.
 Murat, filius Moamethi 241, 11. cum Ioannitis bellum gerit 242, 3.
 Murata Selimae II. f. 75, 19.
 Murata II. v. Otomanidae.
 Murates v. Turcarum reges.
 Muratus sultan 257, 12.
 Musa Zeleps 4, 2.
 Mustapha 165, 7.
 Mustapha II. sultanus 254, 14.
 Mustaphas Mechmetis f. 4, 22.
 Mustaphas **bassa** 55, 18.
 Musulmani 161, 23.
 Myrsimacazianus sive Macazianus dominus, gener Spatae 228, 20.
 Myriophytus 195, 1. eius episc. 187, 2.
 Myrsioses vid. Amurales.
 Myrsirobertus (sive Robertus dominus) 228, 5.
 Naupactus 56, 13.

Naupactus 229, 11. occupata a Turcis 253, 9. a Benetis ib. 12.
 Neophytus pontifex 183, 2.
 Neophytus Larissae metrop. 184, 18.
 Neophytus Lemni metrop. 186, 3.
 Nestorius 149, 3.
 Nicaea 194, 18.
 Nicephoraces satelles Thomae 230, 10.
 Nicephorus, frater Thomais expellit Symeonem regno, potitur Blachia et Aetolia 211, 22. ab Albanitis victus moritur ib. 24.
 Nicephorus Ducas Prelumpi filiam regno eiicit 214, 9.
 Nicephorus proditor et socius Malacasaeorum 223, 17.
 Nicolai sancti templum 279, 4.
 Nicomedia 126, 5. 173, 6. 190, 4. 194, 19. 225, 8.
 Nipho Thessalonicensis, patriarcha 58, 12. sede eiectus 60, 10. in eam restitutus 69, 2.
 Nipho Thessalonicensis v. Patriarch.
 Nutza propositus Bradetino 261, 18.
 Nysi Kioprili subiectum 254, 8. Germanis subiectum ib. 13.
 Olympii familiae fugiunt cum Serapo 271, 14.
Olympius, filius Stratonis 269, 3.
 Opa capta ab Isaimo 227, 10.
 Orchan filius Othmanis 241, 1.
 Othman primus omnium Turcarum dominus 240, 6.
 Otomanidae.
 Murata II. Baiazitae f. Mustapha fratre oppresso occidentis orientisque imperium adeptus est. Cpolim obsedit 5, 13. Thessalonicensem et alia Serviae et Bulgariae oppida subegit 7, 7. filium Mechmetem regem constituit 10, 18. Ungaros acie devicit 12, 1. regi administrationem recepit. mortuus est 14, 15. imperium recuperavit filius
 Mechemetes II. Byzantiis infestissimus 15, 11. Cpolim expugnavit 20, 15. plura alia oppida vi cepit 25, 6. Genuatium urbes Amastim et Capsam 26, 15. Cpolim reversus Christianos patriarcham sibi deligere iussit

27, 17. a malignitate adversus Christianos destitit 30, 2. Deme-
 trium et Thomam Palaeologos Peloponneso eiecit 31, 7. 32, 15. Bosnae regnum sibi subiecit 33, 18. Trapezuntem subegit 36, 20. cuius regem de medio sustulit 38, 9. bello adversus Uzucasanem commisso in Persiam profectus est 43, 2. Venetis bellum movit 44, 15. Capham cepit; Theodoros et Gotthiam 45, 15. exercitum adversus Belgradum duxit ibid. Serviam in ditionem accepit ibid. copias misit contra Rhodum 46, 23. multos Graecos libros in turcicam linguam transferre iussit 48, 11. eius mores 50, 12. mortuus est 51, 9. imperium suscepit filius Baiazita II. fratrem de medio tollere iussit 54, 16. in Moldovalachiam exercitum duxit. in Albanos 55, 5. Venetorum oppida cepit 56, 14. bellum cum Zincidis gessit 60, 16. cum Sachcule 61, 6. filium Selimem proelio devicit 63, 13. a Iantzaris coactus Selimae filio regnum cessit 65, 1. 66, 7. obiit. eius mores 68, 15.
 Selimes I. fratres suos Curcutam et Achumatam devicit et interfecit 70, 19. expeditionem in Persas fecit 72, 6. Cpolim victor reversus principum ibi caedem fecit 74, 16. in Zintidas et Alcairum arma movit. Turcomeniam cepit 75, 13. mortuus est 77, 2.
 Othomanum historia 240, 5.
 Pachomius patriarcha 76, 23.
 Pactorae 236, 16.
 Paisius, Achridarum archiepisc. 184, 7.
 Palaeologi.
 Manuelus rex. in Italiam proficiscitur. pontificis et principum auxilium adversus Turcas frustra implorat 3, 2. bello cum Murata II. composito mortuus est. sex filios reliquit 6, 4. regnum suscepit filius
 Ioannes VI. cum Eugenio papa

synodum constituit. ab eo subsidia accepit 8, 12. Ungaros et Ioannem Hunniadem ad bellum cum Turcis incitavit 11, 4. imperium frater accepit.
 Constantinus IX. cognomento Dracosis. intra Byzantii urbis a Turcis expugnatae moenia in pugna cecidit 22, 22.
 Palaeologus Ioannes rex 80, 6. 128, 11.
 Palaeologus vid. Manuel cet.
 Pan deus omnium rerum 263, 5. 265, 16. Panis signum 269, 6.
 Panagia (virgo sanctissima) 256, 11.
 Pantocratoris metropolis 245, 4. templum ab Argyro conditum 276, 11.
 Paramythia, alterum nomen Aidonati 238, 15.
 Parthenius, Dristae metrop. 185, 21.
 Pasas i. e. pascha 249, 19.
 Patrae 31, 11. ibi terrae motus oritur 254, 22.
 Patriarchae Constantinopolitani:
 Gennadius Scholarius, priore nom. Georgius dictus 27, 16. creatur 80, 3. cum rege colloquitur 83, 5. eius expositio doctrinae Christianae 83, 11. munere se abdicat 94, 2. moritur ib. 21. Isidorus Hieromonachus 31, 19. creatus 95, 4. moritur 95, 14.
 Ioasaphus Hieromonachus, cognom. Cusas 95, 16. creatur 95, 18. in puteum se coniicit 96, 7. a rege in exilium pellitur 96, 18.
 Marcus Hieromonachus, cognom. Xylocarabes. creatur 101, 11. ei insidiae parantur 102, 13. abrogatur ei patriarchatus 104, 18. contumeliis afficitur 105, 6. apud Achridenses archiepisc. constituitur 107, 19.
 Symeon Hieromonachus Trapezuntius 102, 7. creatur 105, 1. patriarchali dignitate exiit 107, 2. in coenobium se abdit ib. 17. restituitur in pristinam dignitatem 111, 11. eadem iterum privatur 112, 22. Moritur 129, 20.

Dionysius, Philippopoleos metrop. 105, 22. creatur 107, 6. munere se abdicat 110, 15. restituitur 132, 17. iterum suo munere se abdicat 133, 14.
 Raphael Hieromonachus Servius. patriarchatum petit 112, 10. creatur 113, 1. in carcerem coniicitur 114, 16. moritur 115, 3.
 Maximus, antea ecclesiarchae munere functus et Manuel nominatus. creatur 115, 11.
 Nipho Thessalonicensis. creatur 127, 19. in exilium mittitur 131, 14. restituitur 134, 18. rursus sua sede deicitur 135, 5.
 Maximus, ante Manasses vocatus, Serranus metrop. creatur 133, 19. e solio patriarchico deducitur 134, 15.
 Ioachim, Drama metrop., creat. 135, 11. de sede deicitur 138, 8. restituitur 140, 7.
 Pachomius, Zichnarum metrop. creat. 139, 6. de throno deducitur 140, 6. reducitur et deinde Decimus Septimus appellatur 141, 7.
 Decimus Septimus v. Pachom.
 Theoleptus, Ioanninorum metrop. creat 151, 9.
 Hieremias 77, 9. metrop. Sophiae, cr. 153, 1. munere excluditur 155, 1. restituitur 157, 10.
 Ioannicius, Sozopoleos metrop., cr. 154, 14. abdicatur 156, 14.
 Dionysius Nicomediae metrop., creat. 174, 9.
 Ioasaphus 77, 5. metrop. Adrianopolitanus, creat. 179, 10. patriarchali sede expellitur 180, 20.
 Metrophanes 77, 8. Caesareae metrop. creat. 189, 4. resignavit 190, 1. Hieremias, Larissae metrop., creatur 191, 10.
 Pediaei origo generis Atlantis 267, 9.
 Pelacum, castellum 278, 7.
 Pelacus mons 275, 20.
 Pelaki nundinae in Pogonianam partem Chaoniae translatae 276, 21. 278, 11.

- Peloponnesus v. Moraea.
 Pepelus, templum Trinitatis, Methodio archiepiscopo donatur [278, 13](#).
 Pera s. Galata [17, 7](#).
 Pericletus, Apollonii successor, princeps Drynopolis et Chaoniae [270, 11](#). cum Colonis bellat ib. [14](#). et cum Chimariis ib. [16](#).
 Peritheorium [183, 1](#).
 Petrus [Leosas](#), dux Albanitarum, Artam et Rogos accipit [215, 12](#). contra Thomam proficiscitur [220, 18](#). moritur [270, 21](#).
 Petrus sanctus, auctor fidei quae creditur [273, 16](#).
 Petrus Zoilanus Methodio legato socius additus [277, 23](#).
 Phaneromene [236, 13](#).
 Pharos [15, 15](#).
 Philadelphia [14, 17](#).
 Philantropinus vid. Manuel.
 Philemon Atlantis filius in matrimonium ducit Dobilen [268, 19](#).
 Philippopolis occupata a Murato [241, 9](#).
 Philotheus, [Sozopoleos](#) metropol. [186, 1](#).
 S. Phocae regio [16, 12](#).
 Phocaea vetus et nova [26, 3](#).
 Phocaea a Genuitis obsessa [207, 8](#).
 Phoenicea, castellum Molossicum [270, 9](#).
 Phoenices [272, 4](#). se submitunt regi Italiae ib. [11](#). veram fidem tuentur [273, 7](#).
 Phoeniceus Gardam et Chomelen aggreditur [270, 2](#). ex Molosso oriundus ib. [4](#).
 Phoenicia [272, 5](#). urbs [273, 7](#). per protospatharium Iustiniani magni gubernata ib. [21](#).
 Phormius Macedo, historicus, qui Serapi mentionem facit [271, 23](#).
 Phrangia [80, 6](#).
 Phrates vid. Gines.
 Phtelia urbs [44, 19](#).
 Pindus ab Ioannitis occupatus [242, 12](#). [263, 8](#).
 Pira (nom. pr. viri) [165, 10](#).
 pneumatici sacerdotes [9, 17](#).
 Pogonatus vid. Constanstinus.
 Pogoniana pars Chaoniae [276, 15](#).
 Pogoniana nundinae ib. [22](#).
 Politzae [227, 11](#).
 Pontus Euxinus [166, 6](#).
 Potamus [256, 16](#).
 Prebeza a Benetis occupata [253, 12](#).
 Preibassa Mechmetis consiliarius [11, 2](#).
 Prelumpi vidua a Chlapeno in matrimonium ducta [213, 23](#).
 Prelumpus praefectus Blachiae [210, 9](#). moritur [211, 19](#).
 Prochorus, Achridarum archiepisc. [170, 4](#).
 Procopius, Metrorum et Athyrorum episc. [187, 1](#).
 Prodromi vid. Ioannis Pr.
 Prodromus vid. Ioannes Pr.
 Pronoias sive Providentiae monasterium [228, 4](#).
 Protospatharius, nomen dignitatis Constantinopolitanae [274, 9](#).
 πρωτοστράτωρ turcicus s. *μπεγλέρπεις* [60, 18](#).
 Prusa [5, 12](#). [14, 21](#). [194, 19](#). capta [241, 20](#). relicta a Moame-tho ib. [19](#).
 Raedestus [194, 23](#).
 Rainaces satelles Thomae [230, 10](#).
 Rantobietus [248, 8](#).
 Raphael patriarcha [43, 19](#).
 Raphael Servius v. Patriarch.
 ρανασία ligna in quibus Agareni numeros et rationes suas notabant [27, 6](#).
 Reunekon a Turcis captum [228, 18](#).
 Rhodus insula a Turcis obsessa [47, 3](#).
 Robertus vid. Myrsirobertus.
 Rogi [215, 11](#).
 Roma [149, 17](#). Romani [79, 1](#). ib. [6, 80, 5](#).
 Romania s. Occidens [166, 18](#).
 Rustama (nom. pr. viri) [165, 11](#).
 Sachcules Persa [61, 6](#).
 Sachus Baiazitae f. [52, 14](#).
 Saiada [256, 1](#). [258, 16](#). [259, 1](#).
 Samothrace a Mechmete capta [25, 17](#).
 Saniachus [14, 16](#).
 Saron, filius Gorani, ex genere Tibi oriundus [272, 18](#). fit strata-tarchus ib. [19](#). condit Goranopolin ib. [20](#).

Saturni signum [269, 6.](#)

Scederbeius Trapezuntius, Amerytzae f. [59, 8.](#)

Scholarius v. **Gennadius.**

Scopiae Germanis subiectae [254, 9.](#)

Scutaris s. Chrysopolis [12, 8.](#)

Sebastianus ecclesiae Ioannitarum praepositus [216, 18.](#)

Selim filius Achmetis [257, 16.](#)

Selimes I. v. Otomanidae.

Selimes II. [77, 2.](#)

Selimes v. Turcarum reges.

Selybria [25, 8.](#) [136, 8.](#) [150, 14.](#)

Senacherim i. e. princeps tenebrarum [230, 6.](#)

Serapus, oriundus ex familia Atlantidis [271, 4.](#) bellum gerit cum Molossis, Aidoniis, Epirotis ib. [11.](#) confugit ad Chaonicum montem ib. [15.](#)

Seraskeres, nomen imperatorum Turcarum [256, 14.](#)

Serbalbanitobulgaroblachus, sic nominatur Bonkoes [238, 1.](#)

Serbia subiecta Baiazito [241, 15.](#)
a Murato occupata [242, 7.](#)

Serbii iidem Triballi dicti [209, 13.](#)
a Thoma deficiunt [217, 13.](#)

Serrhae [94, 20.](#) [133, 18.](#) [194, 21.](#)

Servia [7, 18.](#) [97, 4.](#)

Serviorum metropolita [186, 22.](#)

Servius v. Raphael.

Sgurus frater Izai [237, 16.](#) Artam occupat ib. [17.](#)

Skylosophus, cognomen **Dionysii** Triccalensis [247, 12.](#)

Simon magus [172, 21.](#)

Sinope [26, 9.](#)

Sion [202, 15.](#)

Sisoës Olenae episc. [186, 12.](#)

Sochacus, fluvius Chaoniae [269, 4.](#)
[275, 23.](#)

Sochacus Athanasio archiepiscopo donatur [279, 13.](#)

Solomon [202, 15.](#)

Sophronius, Corinthi metrop. [184, 22.](#)

Sophronius Athenarum metropol. [185, 12.](#)

Sophronius Didymotoechi metrop. [185, 19.](#)

spachi milites turcici [61, 13.](#)

Sparangae domus [259, 3.](#)

Spatas vid. Ioannes Sp.

Spatas usque ad Arulam progreditur [228, 19.](#) Ioanninam oppugnat [230, 15.](#) cum Izaio bellum gerit [231, 21.](#) Beltzistam occupat [234, 6.](#) a Melcuse fugatus ib. [18.](#) Branetzen et Iaxen aggreditur [236, 9.](#)

Stauropegium i. e. ius figendae crucis et ecclesiam dedicandi et consecrandi [274, 16.](#)

Stenimachi coenobium [107, 18.](#)

Stephanus, Serbiorum dux, Graeciam aggreditur [209, 14.](#) Kralis nomen sibi arrogat ib. [15.](#) Blachiam subiicit [211, 19.](#) Prelumpum ei praeficit [ibid.](#) Symeonem Aetoliae praeficit ib. [20.](#) moritur [ibid.](#)

Stephanus comes matris Ioasaphi [231, 12.](#)

Stephanus filius Chatzis [260, 10.](#)

Stratarches, nomen summi ducis [272, 19.](#)

Straton filius Atlantidis [267, 22.](#)

Sucheimanus [62, 19.](#)

Suleimanes Selimae I. f. [75, 19.](#)

Suleimanes v. Turc. reges.

Suleimanes filius Ali [260, 14.](#) ex Argyrocastro oriundus, praefectus Ioanninae [261, 3.](#)

Symeon Trapezuntius, patriarcha [39, 20.](#) patriarchatu **eiectus** in monasterium recessit [41, 14.](#) in patriarchatum restitutus [42, 18.](#) mortuus est. [58, 9.](#)

Symeon Hieromonachus v. Patriarch.

Symeon praefectus Aetoliae [210, 11.](#) Ioannis filiam Thomaim, in **matrimonium** ducit [211, 3.](#) expulsus a Nicephoro ib. [22.](#) Castoriam se **confert** [212, 4.](#) adversus Stephanum proficiscitur ib. [11.](#)

Symeon Blachia potitur [213, 4.](#) Triccalam regiam sedem constituit ib. [6.](#) principes Aetolorum donis honorat ib. [11.](#) cum Chlapeno convenit [214, 14.](#) Aetoliam **Albanis** concedit [215, 13.](#)

Syrezium oppidum [34, 14.](#)

Syria [126, 3.](#)

Tagas amicus **Dionysii** [248, 19.](#)

- Talcaniotes historicus [267, 7.](#)
 Tamurtases, dux Agarenorum, Artam devastat [229, 22.](#)
 Tepeleniotes vid. Ali.
 Tepeline vid. Titupolis.
 Tera [179, 9.](#)
 Thasus ins. a Mechemete capta [25, 17.](#)
 Thasus [183, 3.](#)
 Thaumacensis episcopus [186, 18.](#)
 Thebae a Mechemete captae [25, 17.](#)
 Theochares coniuratus [225, 21.](#)
 Theodora [regina](#), Iustiniani coniux, templi aedificatrix [80, 15.](#)
 Theodorus Manneli f. [6, 22.](#)
 Theodorus Apsaras ab Angelica [advocatus 230, 15.](#)
 Theodorus vid. Kutzoth.
 Theodulus [150, 17.](#)
 Theoleptus patriarcha [77, 4.](#)
 Theoleptus v. Patriarch.
 Theonas, Thessalonicensis metrop. [183, 7. 184, 14.](#)
 Theophania, dies sacer [238, 18.](#)
 Theophilus, episcop. Demetriadis [186, 19.](#)
 Theophylactus legatus Serbiorum [226, 13.](#)
 Theotoki (matris dei) sanctissimae templum [274, 13.](#) monasterium [275, 19.](#) templum ab Argyro conditum [276, 13.](#) dormientis templum, prope Pelacum [278, 7.](#)
 Thessaliae angustiae [261, 20.](#)
 Thessalonica ab Andronico Manueli regis filio Venetis vendita [6, 23.](#) a [Murata](#) subacta [7, 7.](#)
 Thessalonice [170, 8. 183, 6. 194, 19. 234, 17.](#) subiecta Baiazito [241, 11.](#) a [Murato](#) occupata [242, 13.](#)
 Thomais filia Ioannis [211, 3.](#)
 Thomas Manueli f. [6, 23.](#) Peloponneso eiectus Romam confugit. eius filii [33, 13.](#)
 Thomas filius Prelumpi [214, 12.](#) eius pravitas ib. [21.](#) in matrimonium ducit filiam Symeonis ib. [23.](#)
 Thomas Triccalam intrat [214, 23.](#) rex fit Ioannitarum [216, 1. 8.](#) eius crudelis astutia ibid. ecclesiam spoliat [216, 20.](#) furit in principes [217, 11.](#) propter avaritiam scelera maxima committit [217, 18. 218, 14. 230, 9.](#)
 Ginem Phratem et Albanitas vincit [222, 21.](#) Turcas advocat [227, 7.](#) necatus [230, 9.](#)
 Tiberius Argyrum principem Chaoniae cet. nominat [276, 12.](#)
 Timurchan rex Persiae contra Baiazitum proficiscitur [241, 16.](#)
 Titi familiae cum Serapo fugiunt [271, 14.](#)
 Titupolis, hodie Tepeline [264, 12. 265, 6.](#) a Chimariis vexata [270, 17.](#) subiecta Argyro [275, 15.](#) vectigalia [276, 9.](#)
 Titus Drynopolin condit [264, 9. 265, 13.](#)
 Tlemon historicus [270, 21.](#)
 Tornobus metropolis [171, 8.](#)
 Trapezuntis provinciae fines [37, 22.](#)
 Trapezus [96, 20. 102, 7.](#) ibid. [11.](#) ib. [17. 103, 22. 117, 15. 131, 6.](#)
 Triballorum sive Serbiorum rex Ioanninam expugnat [208, 8.](#)
 Tricca [263 6.](#)
 Triccala regia Blachiae [213, 8.](#) coniuncta cum [Larissa 247, 15.](#)
 Trinitatis templum Methodio archiepiscopo donatur [279, 1.](#)
 Tulphus [160, 3.](#)
 Turcae [119, 1. 160, 17.](#)
 Turcae socii Nicephori [212, 23.](#)
 Turcae vid. Ismaelitae.
 Turcae contra Germanos profecti vincuntur [254, 12.](#) Moream occupant et Mauram sanctam [255, 11.](#)
 Turcarum reges:
 Murates [79, 4.](#)
 Mechemeta [78, 1. 83, 16. 126, 11.](#)
 Baiazita [126, 14.](#)
 Selimes [150, 6.](#)
 Suleimanes [151, 18. 190, 8.](#)
 Selimes [190, 19.](#)
 Murates [199, 19.](#)
 Turcarum contra Ioannitas bellum [242, 5.](#)
 Turcatyrlidae [53, 16.](#)
 Turcograniza a Dionysio vexata [249, 3.](#)
 Turcomenia [75, 13.](#)
 Turcopalucus, Turcarum sedes quaedam [244, 18.](#)

- Turnabi angustiae [260, 8](#).
 Tzanum Chotzas dux navalis [244, 18](#).
 Tzeplinus [vid.](#) Manuel Tz.
 Tzerulus [195, 1](#).
 Ungari [11, 4](#).
 Ureses filius Stephani [214, 13](#).
 Urucasanes [37, 6](#).
 Usumcastane [26, 12](#).
 Valachia [138, 14, 150, 11, 171, 5](#).
 Varna [11, 16](#).
 Veneti, quorum plura oppida cepit Mechemetes II. [44, 15](#) et Baiazita II. [56, 14](#).
 Venetiae [141, 19](#). Veneti [125, 12, 141, 20](#).
 Verria [vid.](#) Berroia.
 Xenaces [158, 20](#).
 Xenophon, Anchiali metrop. [184, 21](#).
 Xylocarabes v. Marcus Hierom.
 Zagoritae fugati a Spata [234, 10](#).
 Zagorium [261, 7, 264, 1](#).
 Zamares [259, 22](#).
 Zambra [264, 1, 268, 6](#).
 Zambrinum Methodio archiepiscopo donatur [278, 22](#).
 Zambrius, ibi templum est Georgii sancti [278, 22](#). Athanasio archiepiscopo donatur [279, 11](#).
 Zampia Manuelli regis spuria filia Auriæ nupta [5, 6](#).
 Zarabusa a Dionysio vexata [249, 4](#).
 Zarnaca a Benetis occupata [253, 14](#).
 Zebembesaei [228, 22](#).
 Zeloba [258, 18](#).
 Zema Mechmetis II. f. [52, 2](#).
 Zenebisaei Politzis circumclusi [227, 10](#).
 Zenebises [vid.](#) Giones.
 Zichnae [139, 4](#).
 Zinzidae [60, 16, 75, 12](#).
 Ziridi filia [239, 2](#).
 Zoila Argyro subiecta [275, 15](#).
 Zoilae angustiae templo in monte Dryino condito donantur [276, 20](#).
 Zoili castrum [268, 14, ib. 16](#).
 Zoilus Titi filius Chomelen in matrimonium ducit [266, 16](#).
 Zonaras [195, 15](#).
 Zulanaei subiecti Thomae [228, 8](#).
 Zupanaei nominant. iudices [227, 15](#).

B O N N A E,
T Y P I S C A R O L I G E O R G I I.

3696 . H38

3 2044 025 986 019

DATE DUE~~SECRET~~

DEMCO, INC. 38-2931

